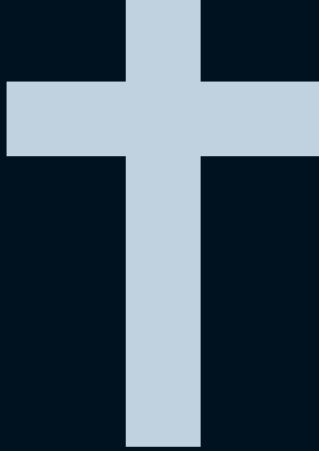

'Wɔsuslɔlue loluu
'sɛbhɛ

New Testament in Kouya

W_Ususl_olue loluu 'sēbhε New Testament in Kouya

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kouya

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Information sur le droit d'auteur

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. tous droits réservés.

Ce texte de traduction vous est rendu disponible sous termes du Creative Commons License: Attribution-Noncommercial- Pas de travaux dérivés. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) En outre, vous avez l'autorisation de mettre le texte sous différents formats de fichier, tant que vous ne changez pas le texte ou la ponctuation de la Bible.

Vous pouvez partager, copier, distribuer, transmettre et extraire des parties ou des citations de ce travail à condition que vous incluiez l'information sur le droit d'auteur ci-dessus:

- Vous devez donner Attribution au travail.
- Vous ne devez pas vendre ce travail pour en tirer profit.
- Vous ne devez effectuer aucun travail dérivé qui puisse changer les mots ou la ponctuation en l'état des Saintes Ecritures.

Les autorisations au-delà du canevas de cette licence peuvent être disponibles si vous nous contactez au travers de votre demande.

Le Nouveau Testament

en Kouya

Copyright Information

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kouya

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

6b111f8e-be6f-55f2-a7a8-c43583754a65

Contents

Matie	1
Malukı	47
Lukı	75
Zaan	127
Lenugbunya	163
Wlomu -nyuma	210
1 Kolenti -nyuma	230
2 Kolenti -nyuma	249
-Galasii -nyuma	262
Efetzı -nyuma	269
Filipu -nyuma	276
Kolosu -nyuma	281
1 Tesalonikı -nyuma	286
2 Tesalonikı -nyuma	290
1 Timotee	293
2 Timotee	299
Titı	303
Filemō	306
Eblenya	308
'Zake	323
1 Pielı	328
2 Pielı	334
1 Zaan	338
2 Zaan	343
3 Zaan	344
Zudı	345
Zaan 'yliwugbunya	347

Matiee 'sεbhε Sa Matie gbaa -Zezuu gbυzɔnυ gbυ

-Zezuu -gυgbυ Matie cεlia, mυ -wa. Nu, Matie mι -Zezuu *'bιnɔnya kugbua ε 'sɔɔ glaa -nyɪmε yabhlo nya. Zuifu -yla Matie cεlia wee 'sεbhε nι. -Lagɔ ka 'cɪn ɔ -Bhasanyɔɔ tietiegbυυ wεlɪ wla, 'ɪn -Lagɔgbυυ -falɪpanya ka -mɔɔ daa cεlɪ *'wɔsuslolue svaα 'sεbhε 'wυ. 'Sεbhε nι 'wυ, Matie slolua we Zuifu nu, -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ (Mɔ -wa Mesi).

*-Zezuu dυkpasɪ
(Lk 3.23-28)*

1 -Zezu Klisu dυkpasu ηmɪ nɪ: ɔɔ -Zezu *Klɪsɪ mɪα, ɔ dυkpasα -wa *-Davidɪ, 'ɪn *Ablaamu mɪα -Davidu dυkpasα nya.

2 Ablaamu gwalia Izakɪ. Izakɪ gwalia Zakɔbυ.

Zakɔbυ gwalia Zuda -yɔ ɔ bhelia.

3 Zuda gwalia Pelesɪ -yɔ Zela, nu, wa 'nyaa -wa Tamaα.

Pelesɪ gwalia Eslɔmυ. Eslɔmυ gwalia Alamυ.

4 Alamυ gwalia Aminadabu. Aminadabu gwalia Naasɔn.

Naasɔn gwalia Salma.

5 Salma gwalia -Boazɪ, nu, ɔ 'nyaa -wa *Wlaabu.

-Boazɪ gwalia Obɛdɪ, nu, ɔ 'nyaa -wa Wluti.

Obɛdɪ gwalia -Zesee.

6 -Zesee gwalia nyɪmaa 'wlu-lapɪnyɔ -Davidɪ.

-Davidɪ gwalia *Salomɔɔ, Ulii 'ηwnɔ nya.

7 Salomɔɔ gwalia Wloboamu.

Wloboamu gwalia Abia.

Abia gwalia Aza.

8 Aza gwalia Zozafatɪ.

Zozafatɪ gwalia Zolamu.

Zolamu gwalia Oziasɪ.

9 Oziasɪ gwalia Yotamu.

Yotamu gwalia Akazɪ.

Akazɪ gwalia Ezekiasɪ.

10 Ezekiasɪ gwalia Manasee.

Manasee gwalia Amɔn.

Amɔn gwalia -Zoziasɪ.

11 -Zoziasɪ gwalia Yekonia -yɔ ɔ bhelia.

We bhla wa kpaα *Izlaelnyɪma, 'ɪn wa yia wa Babilɔnυ kwa.

12 -Mυυ 'bɪgυ, Yekonia gwalia Salatielɪ.

Salatielɪ gwalia Zolobabelɪ.

13 Zolobabelɪ gwalia Abiudu.

Abiudu gwalia Eliakimu.

Eliakimu gwalia Azɔɔ.

14 Azɔɔ gwalia Sadɔku.

Sadɔku gwalia Akimu.

Akimυ gwalia Eliudu.

15 Eliudu gwalia Elezaα.

Elezaα gwalia Matan.

Matan gwalia Zakɔbυ.

16 Zakɔbυ gwalia Malii 'lowli *-ZεZεfυ. Nu, Malii gwalia -Zezu wa laa Klɪsɪ, -mυυ jɪ-wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ.

17 Nu, we 'ka Ablaamu -gυ 'bhυ, we 'ka -Davidɪ yɪ, dυkpasɪ -zakpa kugbua ε -mnυα -wa. We 'ka -Davidɪ -gυ 'bhυ, we 'ka wa kpakpɛ yɪ, 'ɪn wa 'ka wa Babilɔnυ kwa, we nyɪnɪ dυkpasɪ -zakpa kugbua ε -mnυα. -Mυυ 'bɪgυ, we 'ka wa Babilɔnυ -kwakwɛ -gυ 'bhυ, we 'ka -Zezu Klisu gwali bhla nyɪnɪ, we nyɪnɪ dυkpasɪ -zakpa kugbua ε -mnυα.

Malii gwalia -Zezu

(Lk 2.1-21; -Gal 4.4)

18 Nu, sanεε wa gwalia -Zezu Klɪsɪ. Nu, ɔ 'nyaa -wa Malii, mɔ -yɔ -ZεZεfυ 'kaa kɔkwali, wa 'nɪ -slɔ ladɪ dabhlo, 'ɪn ɔ yia nυkpɪa pla -Lagɔɔ Zuzu 'Pɔpαα 'tɪtε nya. 19 Nu, -ZεZεfυ mɪα, nyɪmε tiklu -wa. ɔ 'nɪ 'yɪbha ɔ 'ka Malii gbυ dilɪ -zejɪla 'wυ. We 'dεε 'gbυ, bhoyɪ ɔ -yɔ ɔ yɪ yaa -dɪα zizewiemɪ. 20 Da ɔ dlɪ mɪα we -gυ, 'ɪn Jεjitapεε 'anzɪ yabhlo yia ɔ -gbε yɪ 'ylaa 'wυ, 'ɪn we nεε:

«-ZεZεfυ, -Davidu 'yuoyu, -ɪn 'na lɔlɔ dlɪ -nɪ, -ɪn 'ka Malii kwa, nu, 'yu ɔ yia gwalia, -Lagɔɔ Zuzu 'Pɔpαα 'tɪtε nya ɔ plaa nυkpɪa. 21 Nu,

nokpasuyu o yia gwaha, 'in -in 'ka o 'hni zu -Zezu, 'in o 'ka o nyuma gbonyuu 'wosa.»*

22 -We Jejitape gbaa o gbuu -falipanyoo hwe nya, we 'ka lenoo 'gbu, we yi 'saa 'pli:

23 «Nu, 'yieslonhwooyu o 'nia nokpasu-yi, mo yia nokpasuyu gwaha, 'in wa 'ka o 'hni zu Emanueli.»

-Muu ji -wa nu, -Lago -yo -a 'so mi.

24 O ganoo, sa Jejitapee 'anzi gbaa, 'mu o nua le, 'in o yia Malii o 'dee -gbe beli. 25 O -yo o 'ni -budu 'wodi, 'in oo Malii yia o nokpasuyu gwali, 'in -Zezefu yia -moo 'hni zu -Zezu.

2

Gbovilonya mnia -Zezuu 'hni 'yilimania

(Lk 2.22-38)

1 -Zezu wa gwaha Betilemu, Zudee -dudu -gu, -zugba *Ewloodu mi nyumaa 'wlulapinyo nya.

Toon, gbovilonya 'bhua 'yilu 'wosaloda, 'in wa yia *-Zeluzalemu nyni. 2 Wa nee: «'Yu, o wa gwaha, 'in o 'ka *Zuifoo 'wlulapili, da o mia? Nu, o -zeliya ka 'wlu 'yilu 'wosaloda, 'in -a yia we -yoyi, we 'dee 'gbu, -a yia yi -a 'ka o 'hni 'yilimani.»

3 Nu, nyumaa 'wlulapinyo Ewloodu 'nua we, 'in o ple yia sumani, o -yo -Zeluzalemu -nyuma weee. 4 -Bha o laa *-Lagobubonyaa -cian we -yo -Lago titee gwesanya, 'in da wa 'kaa -Lago -Bhasanyo gwali, o 'ka we yibheli. 5 Wa nee o -ylae: «Nu, Betilemu, Zudee -dudu -gu, -bha wa gwaha o. Nu, -we *-Lagobuu -falipanyo ceha, mu ni:

6 «Amia, Betilemu, Zudee -dudu -gu -nyuma,

amiaa 'gbe 'ni 'kienyi -mi,

Zudeegbe 'kadiglaa.

Nyumaa 'Wlulapinyo yabhlo yia amiaa -gbe 'bhua,

mo 'kaa Izlaelinyuma -wa -wa na nyuma,

mo 'kaa wa 'yugali.» »

7 Toon, 'in Ewloodu yia waa gbovilonya la zizewiemu, 'in o yia wa layibha nu, labhla wa 'yi wee -zeliya -yaa. 8 'In o nee wa -ylae: «A mu, a -tali oo 'yuu da 'nanoo, a -ka o 'yi, a yi 'mi 'di -saha, 'in, -ami, in 'ka -mo mu, in 'ka o bubo.» -Bha o tiea wa Betilemu.

9-10 Waa gbovilonya 'nua Ewloodu weli, 'in wa yia 'yoo bhli. 'In -zeliya wa 'yi yaa 'yilu 'wosaloda, wa yia we -yoyi, 'in we yia wa 'muna 'wola. Wee -zeliya -gali wa 'yu, 'in da oo 'yu mia, we nynia -bha, 'in we yia 'yigbe. 11 Da wa plaa -budu zo, 'in wa yia 'yu -yo o 'nyaa Malii -yoyi. Wa yia oo 'yu bubo, o 'yu 'kukolu sibhlie nya. -Muu 'bigu, wa yia wa 'gba 'wokal, 'in 'hnumnili wa ceha o, mu ni: -can klaa, *mili klaa, we -yo 'wli, 'mu wa 'nyea o. 12 'Ylaa 'wu, -Lago nee wa -yla nu, wa 'na 'plili Ewloodu -gbe -ni. 'In wa yia 'yoo -putu 'wobhu, 'in wa yia wa -zoo lumn.

-Zezefu mnia Ezipoto

13 Waa gbovilonya ka mu 'bhie, Jejitapee 'anzi yabhlo yia -Zezefuu -gbe yi 'yala 'wu, 'in we nee o -ylae: «Nu, Ewloodu yia oo 'yuu da -talia, o 'ka o 'bha. We 'dee 'gbu, -so 'wu, -in 'bhu oo 'yu -yo o 'nyaa 'wu, -in -yo wa 'so mu Ezipoto -gwagwie nya. -In -tu -mo, bhla -we nya a 'kaa yi, -ami yia we ain -yla gbaa.»

14 -Zezefu -soa 'wu, 'in o yia 'yu -yo o 'nyaa 'wobhu. Wa 'bhua -bha sabo, 15 'in wa yia Ezipoto mu. Wa -di -mo la, 'in Ewloodu yia ti. 'Sa -muu 'plia sa, 'in -we -Lago gbaa o gbuu -falipanyoo hwe nya, we 'ka gbuzoo -ze, o nee:

«In ka na 'yu la,
o 'ka Ezipoto 'bhu.»

Ewloodu 'bhaa nokpasuyua Betilemu -dudu -gu

16 Da Ewloodu 'yia nu, gbovilonya ka o -dawli 'wono, 'in o yia 'ce 'pa

* 1:21 -Zezuu ji -wa nu, -Lago saa nyuma gbu 'wu.

bhabha. -Bha o tiea nyuma wa 'ka Betulemu dudv -gv nukpasuyua 'bha. -Wa 'nia -zv 'so yli, we -yo -wa kaa -zv 'so, -maa wa mnia 'bhaa. Nu, bhla -we nya -zeliya 'wlvb gbyilonya ka o 'di -salu 'gbv o yi 'saa nu. ¹⁷ Nu, -we *-Lagogbv -falipanyo Zelemi gbaa mu nva le:

¹⁸ «-A ka 'wokpaweli 'nu mo Wlammaa, wa mi 'wokpida, wida wa mia. *Wlaseli -wa, o 'yua o mia wida, o 'ni nwnu wa 'ka o bhuhoe, nu, o 'yua ka tli.»

-Zezefv 'bhva Ezipvtv (Lk 2.39)

¹⁹ Da Ewlovv thia, -zugba -Zezefv mi Ezipvtv, 'in Jejitapee 'anzi yabhlo yia o -gbe yi 'ytaa 'wv, 'in we nee o -ytaa: ²⁰ «-So 'wv, -in 'bhu o 'yu -yo o 'nyaa 'wv, -in -yo wa 'so mni *Izlaeli -dudv -gv. Nu, -wa 'yibhaa wa 'ka o yu 'bha, -maa ka tli.»

²¹ Tovv, -Zezefv -soa 'wv, 'in o yia o 'yu -yo o 'nyaa 'wv, 'in wa yia Izlaeli -dudv -gv mni. ²² O 'nva nu, Alkelausi mi Zuifvv 'wlu-lapilida o dide Ewlovv 'biv, -bha o nva nyanv o 'ka Zudee mni. Mo o 'kaa mni, o 'yia -bha 'ytaa 'wv, 'in o yia Galilee -dudv -gv mni. ²³ 'In 'gbe -we wa laa Nazaleti, 'in wa yia -bha ladi. Nu, 'sa we 'pha sa, 'in -we -Lagogbv -falipanya gbaa we 'ka gbvzv -ze. Wa nee:

«'Mo wa yia laa Nazaletiyu.»

3

**Zaan batizea nyima 'nyu nya (Mk 1.1-8; Lk 3.1-18; Zn 1.19-28)*

¹ We bhla wa 'yia 'Zan *-Batisi -yo -mo da beblee Zudee -dudv -gv. O 'kpa 'wv, ² o nee: «A 'bhiti amiaa dli, nu, -Lagoo nyumaa 'wlulapilie ka cipa.»

³ -Lagogbv -falipanyo *Ezaii nee zlume o daa nu: «Nyime yabhlo 'kpa 'wv -mo da beblee, o nee: «Nu, a mnazi Nyumaa -Kanyoo 'yloogbv -yo. A nu 'yoo tiklu o 'yu.» »

⁴ Nu, o *Zaan mia, o 'wv -bana mi *-nyomee nyanu nya, 'in o -cesli mia nimee ku nya. Lvv 'kpi -yo -gangan o lia. ⁵ Zudee -dudv -gv -nyuma klaa, -Zeluzalemv -nyuma klaa, we -yo -wa 'bhva Zudeen nyu kwesi, ma yia Zaaan -gbe. ⁶ Gbvnyuu -we wa nva le, 'mu wa gbaa -zejila 'wv, 'in o batizea wa Zudeen nyu lv.

⁷ Zaan 'yia nu, *Falizinyuma -yo *Sadusenyuma mi o -gbe yida, nu, -maa -zu 'wv, 'in o nee wa -ytaa: «Amia mia de, 'munimee -gvv a -mia! Nyoo -sali an 'di, 'in a pupali 'wlukovv la nu, a mneni a 'ka -Lagoo 'ce -we mia yida kwee 'taa? ⁸ A -slolu amiaa lenvgbunya 'wv sazovv sa nu, a ka amiaa dli 'bhiti. ⁹ A 'na gbal amiaa 'de dli zv -nie: «Nu, Ablaamv mi -amiaa dukpasa nyaa 'gbv -a ka gbvwbhv.» Nu, 'in nee an -ytaa, -Lagoo mneni o 'ka tokpanya ni, Ablaamv 'yua -zeli. ¹⁰ -Lagoo 'nenv gbee 'yli -di sunyaa bhv -yo la pepe. Su weee -we'e 'paa 'bhue -zvonyu ni, -dia o yia we, o 'ka we -kosu 'wv viteli. ¹¹ 'Nyu nya -amv na batizea an, 'in wa 'ka we 'jiyibheli nu, a ka amiaa dli 'bhiti. Nu, nyime -o yia 'mi 'bi yia, mo yia an batizea Zuzu 'Pupa -yo -kosu nya. O 'tite -zi na -nv, 'in 'ni we 'kv -ka in 'ka o -sakwla 'wvwbhv. ¹² O ka o bvtv kwee, o 'ka o 'mno 'wovv, o 'ka we 'ya -yo we vavi -yovv salu. 'In o 'ka we 'ya -zvonyu -gbagbv 'wv slu, 'bhie, o 'ka we vavinya -kosu we'e nyumoa 'wv viteli.»

Zaan batizea -Zezu 'nyu nya (Mk 1.9-11; Lk 3.21-22; Zn 1.29-34)

¹³ -Zezu 'bhva Galilee -dudv -gv, 'in o yia Zudeen nyu -yo mni. O nynia -mo, 'in o yia Zaan kwesi be, -moo 'ka o batizee 'nyu nyaa 'gbv. ¹⁴ Zaan 'ni we nwnu, o nee: «-Innya, we 'ni 'sa -mi. -Mi 'ka 'yaa 'mi batizee 'nyu nya, 'in -in yia yi, 'in 'ka -mi 'nyu nya batizee yi?»

¹⁵ -Zezu nee: «Nu, we mi -Lago 'yu tiklu 'gbv, -a nu we le.»

-Bha Zaan ḡnwua we -yɔ, 'in ɔ yia we ɛnu.

¹⁶ Zaan batizea -Zezu 'nyu nya, -Zezu mi 'nyu lɔ 'tlada, 'in ɔ yia -Lagɔɔ 'gbe -yɔyɪ ḡwe -kalida. 'In ɔ yia -Lagɔɔ Zuzu, ɔ 'wɔba -kpakɔn, -yɔyɪ kwɩlida, 'in -mɔɔ yia ɔ -gɔ lasibhli. ¹⁷ 'In wa yia wɛɩ yabhlo, -we 'bhua -Lagɔɔ -gbe 'nu, we nɛɛ: «Na 'Yu ɔ -mia, in -kalɔ ɔ zɛ, 'mɔ in 'nyɛa na dɩ weee yoo.»

4

**Kuzu ylaa -Zezu la (Mk 1.12-13; Lk 4.1-13)*

¹ Tɔɔn, 'in -Lagɔɔ Zuzu yia -Zezu da bebleɛ kwa, *Kuzu 'ka ɔ lay-laa 'gbɔ. ² ɔ mia -mɔ da bebleɛ, ɔ li -mɔ zɩ glɔ 'sɔ, sabɔ glɔ 'sɔ, -zugba ɔ ti lililu, 'in ḡwɔ yia ɔ -yɔkpa. ³ *Laylanyɔ bea ɔ kwesi, 'in we nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In -ka -Lagɔɔ 'Yu nya -mi 'piɛn, -in gba tɔkpanya ni -yla nu, we -zɛ 'floo.»

⁴ 'In ɔ nɛɛ: «We mi celɩda *-Lagɔɛbhɛ 'wɔɛ:

«We 'ni lililu -bhlogbɔɔ -gɔ nyumɛɛ 'yliyɔgagie tɩli, nu, wɛɩ -we -Lagɔ gbaa, 'in we nyɛ 'yaa ɔ 'yliyɔgagie.»

⁵ Tɔɔn, 'in 'Kuzu yia ɔ -mɔwɔ -gbe -Zeluzalɛmɔ 'wɔkwa. We dia ɔ *-Lagɔɔbudu 'kadɔ 'wɩla, ⁶ 'in we nɛɛ: «-In -ka -Lagɔɔ 'Yu nya -mi 'piɛn, -blu 'wɔ -in 'ka lasibhli, nu, we mi celɩda -Lagɔɛbhɛ 'wɔɛ:

«-Lagɔ yia ɔ 'anzɩnya tiea -na 'gbɔ, 'in we 'ka we sɔnya -mi zɔ laslɔɔ, -na bhɔ yi tɔkpa gozoo 'gbɔ.»

⁷ 'In ɔ nɛɛ: «We mi 'ya celɩda -Lagɔɛbhɛ 'wɔ:

«Nu, Jejitape, ɔ -wa -na -Lagɔ, a 'na ylali ɔ la -ni.»

⁸ -Bha 'Kuzu kwa 'yaa ɔ 'wɔpa -gɔgɔ 'kadɔ 'wɩ. 'In we yia dudɔɔ 'ḡnumni -da weee -yɔ we 'ḡnumnɩ -yɔ we 'tɩɛ ɔ 'kɩslɔlu. ⁹ 'In we nɛɛ: «-In -ka 'mi 'yu 'kukolu 'sibhli, 'in -in -ka 'mi bɔbɔ, nu, -we weee mia da, 'in na nyɛa -mi we.»

¹⁰ 'In ɔ nɛɛ we -ylaɛ: «Bɛ lɔ, 'Kuzu! We mi celɩda -Lagɔɛbhɛ 'wɔɛ:

«-In bɔbɔ Jejitape, ɔ -wa -na -Lagɔ, 'in -in nu ɔ 'dɛbhlogbɔɔ -yla lubho.»

¹¹ 'Kuzu 'bhua ɔ kwesi tɔɔn, 'in 'anzɩnya yia ɔ 'wɔsa.

-Zezu dia ɔ lubho gwe Galilee (Mk 1.14-15; Lk 4.14-15)

¹² -Mɔɔ 'biɔ, -Zezu 'nɔa nu, wa ka Zaan -kasɩ 'wɔpa, 'in ɔ yia Galilee mni. ¹³ ɔ 'ni Nazaletɩ -tɔ, Kapɛnaumɔ ɔ -dia la. Nu, Kapɛnaumɔgbe mia Galilenyu kwesi, -we mia -mɔ Zabulɔn -yɔ Nɛfɔtalii -dudɔ -gɔ. ¹⁴ 'Mɔ ɔ nɔa lɛ, 'in -we -Lagɔgbɔɔ -falɩpanyɔ Ezaii gbaa, we 'ka gbuzɔnɔ -zɛ, ɔ nɛɛ:

¹⁵ «Zabulɔn -yɔ Nɛfɔtali -nyuma, nyuma -wa mi 'nyuu -yɔ 'yloogblɔ, -mɔ Zudɛɛn nyuu kakpe yabhlo lɔ, Galilee da 'lakpanya mi!

¹⁶ Nyuma -wa mia nɩkpise 'wɔ, zɩ wa yia 'yia!

-Wa mia tɩtɩɛ zuzu 'wɔ, zɩ yia wa -gbe 'tɩaa.»

¹⁷ -Bha -bhlokpadɛ, 'in ɔ yia -Lagɔgbɔ gbagbie bhli, ɔ nɛɛ: «A 'bhiti amiaa dɩ, nu, -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɩɛ ka cɩpa.»

-Zezu laa ɔ 'binɔnya -mnɔa (Mk 1.16-20; Lk 5.1-11)

¹⁸ 'Yɩ yabhlo nya, -Zezu mi Galilenyu kwesi nɔda, 'in ɔ yia bhelia 'sɔ -yɔyɪ, 'Simɔɔ (-mɔɔ -banɩ -wa Piɛɩ), we -yɔ ɔ bheli Andlee. Wa mi wa 'sowli 'nyu lɔ vitelida, nu, zibhibhanya wa -mia. ¹⁹ ɔ nɛɛ wa -yla: «A yi 'mi 'bi, sa a kpaa zibhi, in 'ka 'sa aɩ nyumaa 'yilibɩɩɔnɔnya -zɛɩ, 'in a 'ka 'mi wa 'bi -la.»

²⁰ Tɔɔn, wa tia -bha wa 'sowli, 'in wa yia ɔ 'bi mni. ²¹ ɔ bea 'yu -sɛ, 'in ɔ yia *'Zake -yɔ ɔ bheli *Zaan 'yi, nu, Zebedee 'yua -wa. Wa -yɔ wa dide mi wa 'sowli mnazida -mɔ 'glɔ 'wɔ, 'in -Zezu yia wa la, ²² 'in wa yia wa

dide -yo o 'glu -bha ti, 'in wa yia -Zezu 'bi mni.

²³ We bhla -Zezu 'pluha Galilee -dudu weee -gu, -zugba o slolua nyuma gbu *-Lagobudunya zo, 'in o gbaa *-Lagoo nyumaa 'wlulapilie -zonusu gbu, gu weee -yo siasie weee, -we mia nyuma -yo jipejipe nya.

²⁴ -Bha wa 'nua -Zezuu 'di Sili -dudu weee -gu. Nu, -wa mia siada weee, -wa kaa gu -yo klaa, -wa ka ku glopoa klaa, -wa zuzu 'nyuu mia 'wu klaa, -wa kaa nevu gu -yo klaa, we -yo zolaslonya, 'ma wa -laa -Zezu, 'in o yia wa jipe. ²⁵ 'In nyumaa -zlo yia -Zezu 'bi yi. Tolva 'bhua Galilee, tolva 'bhua 'Gbe Kugbua -dudu -gu, tolva 'bhua -Zeluzalemu, tolva 'bhua Zudee -dudu -yo Zudeeεn kakpe yabhlo -gu.

5

-Zezu -slolua nyuma gbu (Lk 6.20-23)

¹ Da -Zezu 'yia nyumaa -zlo -yo, o -gblaa -gogo yabhlo 'wlu, 'in o yia -mo ladi. O 'binanya gbelia o, ² 'in o yia wa slolue bhli, o neε:

³ «Nyuma -wa'a laa wa 'de nyuma -Lago 'yu, 'wutotue -dlao mi wa -nu nya, -we ka gbu -wa, -Lago pili wa 'wlu la.

⁴ -Wa mia wida, 'wutotue -dlao mi wa -nu nya, -we ka gbu -wa, -Lago yia wa 'koayli 'paa.

⁵ Nyuma -wa mia sa bhe, 'wutotue -dlao mi wa -nu nya, -we ka gbu -wa, ma yia dudu 'wobhua 'bi -liliee saa.

⁶ Nyuma -wa nyuma tiklu -zeze tu mia 'bhada ηwo 'bhisa, 'wutotue -dlao mi wa -nu nya, -we ka gbu -wa, lva wa yia.

⁷ Nyuma -wa ylia wa -lima nyazi, 'wutotue -dlao mi wa -nu nya, -we ka gbu -wa, -Lago yia wa nyazi 'yilia.

⁸ Nyuma -wa ka dli mia tiklu, 'wutotue -dlao mi wa -nu nya,

-we ka gbu -wa, -Lago wa yia 'yia.

⁹ Nyuma -wa bibelia nyuma -yo, 'wutotue -dlao mi wa -nu nya, -we ka gbu -wa, -Lago yia wa laa o 'yua.

¹⁰ Nyuma -wa wa palia 'khiye 'wu, wa mi nyuma tiklu nyaa 'gbu, 'wutotue -dlao mi wa -nu nya, -we ka gbu -wa, -Lago pili wa 'wlu la.

¹¹ «Nu, wa -ka amiaa 'ηni -nyumo, wa -ka ain 'khiye 'wopali, wa -ka ain yoyo gbu -gu la zolu na 'gbu, 'wutotue -dlao mi amiaa -nu nya. ¹² A li 'muna sa duun, -we ka gbu -wa, -tnu 'kadi a yia 'yia -Lagoo -gbe. Nu, 'sa -bhlokpade wa 'palia -Lagobuu -falpanya, -wa -galia ain 'yu, 'khiye 'wu.

-Zezu neε o 'binanya mi zli -yo gumu 'bhisa

(Mk 4.21, 9.50; Lk 8.16, 14.34-35)

¹³ «Nu, amia, dudugu -nyumaa gumu 'bhisa a mia. Nu, gumu -ka 'nuηwe 'bhu, sa wa 'ka we namania? We 'ni 'masεen -lu yabhlogbo o 'wuku. Nu, 'ppee wa vitelia we, 'in nyuma noa we -gu.

¹⁴ «Nu, amia, dudugu -nyumaa zli 'bhisa a mia. 'Gbe wa zua -gogo 'wlu, wa 'ni mneni wa 'ka we zize. ¹⁵ 'In wa -yo 'napε -ka yi, wa'a di we -solu zo la. Yali wa dia we la, 'in we yia nyuma weee -gu la, we 'ni muu? ¹⁶ 'Sa -bhlokpade, amiaa zli 'kaa nyuma 'yu li, 'in wa 'ka amiaa lenugbu -zonus -yoyi, 'in wa 'ka amiaa Dide -o mia yalu 'ηni -mni.

-Zezu -yo -Lagoo tite

¹⁷ «A 'na pupali dli zo la -ni, nu, *Moizu tite -yo -Lagobuu -falpanyaa weli in yia lasaa -ni. In 'ni we lasasiee 'gbu yi. Yi in yia, 'in we 'ka gbuzonus -ze.

¹⁸ «In neε ain -yla gbuzonus sa nu, dudu -yo yali 'ni -slu labhu, -Lagoo titee celilu 'ya 'kienyi -le 'na 'ka labhu, 'in dudu 'kaa bhia. ¹⁹ We 'deε 'gbu, nyume -o mia 'kienyi -le,

-wa -Lagɔ pɪla 'wlu la glaa, mɔ -wa nyime -ɔ'ɔ zɔa -Lagɔɔ tite 'kienyi -le 'nɔɲwe, 'in ɔ slolua ɔ -lima sa wa'a zɔa we 'nɔɲwe. Nu, -ɔ slolua ɔ -lima -Lagɔɔ tite 'nɔɲwezɔzɔve, mɔ -wa kɔpasa, nyɪma -wa -Lagɔ pɪla 'wlu la glaa. ²⁰ In nɛɛ aɪn -yla: a zɔ -Lagɔɔ tite 'nɔɲwe. A -zi -Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyɪma, we 'nɪ -mɔɔɔ, nyɪma -wa -Lagɔ pɪla 'wlu la, a 'na 'ka wa glaa -mi.

A -yɔ amɪaa bhelia suslolu 'wɔ

²¹ «A ka 'nɔ nu, wa nɛɛ amɪaa dɔkɔpasɪ -ylaɛ: «A 'na 'bhali nyɪme -nɪ. Nu, -ɔ ka ɔ bheli 'bha, gbɔwɔbbhunya 'yu wa yia ɔ kwaa.»

²² Nu, in nɛɛ aɪn -ylaɛ: -ɔ -ka ɔ bheli -yɔ 'ɛɛpali, gbɔwɔbbhunya 'yu wa kwaa ɔ. -ɔ -ka gba ɔ bheli -yla, -mɔɔ mɪ nyɪme -kɔpɔa nya, nyɪma kɔpasɪ 'yu wa kwaa ɔ, 'in wa bhua ɔ -yɔgbɔ 'wɔ. -ɔ -ka ɔ bheli -yla gba: «Nyɔgbɔ», ɔ ka we 'klɔ wa 'ka ɔ -kosu -we'e nyumoa 'wɔ kwa. ²³ We -ka nu, -na wlawlalu -in mɪ -Lagɔ kwada 'slakagɔsalɪlu 'yu, 'in -in yi ligbe nu, -in -yɔ -na bheli 'sɔ ka gbɔ, ²⁴ -in tɪ -bha wee wlawlalu 'slakagɔsalɪlu 'yu, -in mɪnɪ, -in -yɔ -na bheli 'ka gbɔ -bhɪa, 'bhie, -in 'ka wee wlawlalu -Lagɔ -la.

²⁵ «Nu, nyɪme -ka -mɪ gbɔ 'wluladɪli, 'in -in -yɔ ɔ 'sɔ 'ka gbɔwɔbbhunya 'yu mɪnɪda -mɪ, -in -yɔ ɔ 'sɔ -bhɪa gbɔ slɔ, da a mɪa -slɔ 'yloogblɔ. Nu, we 'nɪ -mɔɔ, 'in ɔ kwaa -mɪ gbɔwɔbbhunya 'yu, 'in gbɔwɔbbhunya nyɛa -mɪ 'sloja yoo, 'in wa paa -mɪ -kaslɔ 'wɔ. ²⁶ In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ sa: -in 'nɪ -slɔ ɔ tama 'wɔbbhlolu -nɔ wla, -in 'na 'ka -mɔ 'tla.

-In -yɔ nyɪme -putuu 'ɲwɔɔ 'na -dɪli -budu 'wɔ -nɪ

²⁷ «A ka 'nɔ nu, wa nɛɛ: «-In -yɔ 'ɲwɔɔ -putu 'na -dɪli -budu 'wɔ -nɔ.»*

²⁸ Nu, -amɪ, in nɛɛ aɪn -yla: nyɪme -ka ɔ -libheyii 'ɲwɔɔ yla, 'in ɔ -budu

'wɔdɪ tɔ -ka ɔ 'bha, ɔ -yɔ ɔ ka -budu 'wɔdɪ ɔ dɪlɪ zɔ.

²⁹ «We -ka nu, -na lilikwe -yliya kwa -mɪ gbɔnyuu lɔ, -sa -bha we, viteli we 'pɪpɪ. We nanɪ 'yli -in 'ka -na kuu kibhe mɔnɔnɔ, we -zi wa 'ka -na ku weee viteli -kosu -we'e nyumoa 'wɔ. ³⁰ We -ka nu, -na lilikwe -sɔ kwa -mɪ gbɔnyuu lɔ, dɪ -bha we, viteli we 'pɪpɪ. We nanɪ 'yli -in 'ka -na 'lali yabhlo mɔnɔnɔ, we -zi -in 'ka -kosu -we'e nyumoa 'wɔpla -na -kɔpabhiɛ nya.

A 'na -salɪ 'ɲwɔɔ 'kwɛ -nɪ (Mt 9.9; Mk 10.11-12; Lk 6.18)

³¹ «Wa nɛɛ 'ya aɪn -ylaɛ: «Nyɪme -ɔ -ka ɔ 'ɲwɔɔ 'kwɛ -sa, ɔ 'nye ɔ 'kwɛ -sa -sɛbhɛ yoo.» ³² In -amɪ, in nɛɛ aɪn -ylaɛ: nyɪme 'nɪ mɛnɪ ɔ 'ka ɔ 'ɲwɔɔ 'kwɛ -sa, 'mɔ we 'nɪ ɔ mɔtɪnɪ kwɛ -kakiɛ 'wɔbbhɔ. Nu, nyɪme -ka ɔ 'ɲwɔɔ 'kwɛ -sa, ɔ gbɔnyuu lɔ -sulue -wa, -we ka gbɔ -wa, nɔkɔpasɪ -putu ɔ yia kwaa. 'In nyɪme -mɔmɔ -ka 'kwɛ -sa 'ɲwɔɔ kwa, gbɔnyuu ɔ nɔa lɛ.

A 'na bili -nɪ

³³ «A ka 'nɔ nu, wa nɛɛ amɪaa dɔkɔpasɪ -ylaɛ: «-In 'na bili yoyo sa -nɪ. -We -in bia -Lagɔ 'yu, -in nɔ we lɛ.» ³⁴ Nu, -amɪ, in nɛɛ aɪn -ylaɛ: a 'na bili 'mnumnu -nɪ. A 'na bili yalɪ -nɪ, nu, mɔ -wa -Lagɔɔ 'ɲnumɪkɔpɛ.

³⁵ A 'na bili dɔdɔ -nɪ, mɔ -gɔ ɔ dɪa bhɔ la. A 'na bili -Zeluzalɛmɔ -nɪ, nu, mɔ -wa -Lagɔnyɪma weee 'wlu -lapɪlɪnyɔɔ gbe. ³⁶ -In 'na bili -na 'wlu -nɪ, nu, -in 'nɪ mɛnɪ -in 'ka -na 'wluo nyi -bhlogbɔɔ 'bhiti, we 'ka 'pɔpa -zɛ, we 'ka 'ylukpa -zɛ. ³⁷ We -ka «un», a gba «un», we -ka «-innya», a gba «-innya». -We -na yia we 'bigɔ zɔa, gbɔnyuuu dideɛ -gbɛ we bhɔa.

A 'na nɔnɔ gbɔv 'lɛɛji lɛ -nɪ (Lk 6.29-30)

³⁸ «A ka 'nɔ nu, wa nɛɛ: «'Ylii 'lɛɛji -wa yli, 'in glaa 'lɛɛji -wa gla.» ³⁹ Nu, -amɪ nɛɛ aɪn -yla: -ɔ nɔa -mɪ -yla gbɔ lɛ, -in 'na nɔnɔ we 'lɛɛji lɛ -nɪ. Nu,

* 5:27 Glekɪwɛl 'wɔ, we ji -wa nu, -wa kɔkwaha, wa -yɔ nyɪma -putu 'na -dɪli -budu 'wɔ -nɪ.

nyume -ka -na lilikwe -yukwli 'kpa 'wusobha, -in 'bhiti we -gudu, o 'ka -bha yabhlo 'pa. ⁴⁰ Nyume -ka -mi gbububhunya 'yu kwa, o 'ka -na -bana 'wubhu, 'nye o 'yoo, o 'ka -na -goslunaa 'wubhu. ⁴¹ -Laide -ka -mi 'gba 'wludi -in 'ka kilo -bhlo leno, -in nu kilo 'so le. ⁴² Nyume -ka -mi -lu -zlali, 'nye we o. Nyume -ka -na -lu -bhoa yi, -in 'na pali o -bligv -ni.

*A -kali amiaa tonyimaa ze
(Lk 6.27-28,32-36)*

⁴³ «A ka 'nu nu: <-In -kali -na -libheyii ze, 'in -na tonyume mia, -in 'ka -moo 'wonye.> ⁴⁴ Nu, -ami, in nee ain -yla: a -kali amiaa tonyimaa ze, 'in -wa palia ain 'klyie 'wo, a bhuhhoe -Lago wa 'hni nya. ⁴⁵ 'Bhie, a 'ka amiaa Dide, o mia yalu 'yua -ze. Nu, -Lago solva o 'ylo 'wu nyima -zono -yo nyima 'nyii -gu, -in -wa nva gbuzono le, we -yo -wa nva gbonyuu le, 'in o lualia wa -gv 'nyu.

⁴⁶ «-Wa -kalia amiaa ze, we -ka -maa -bhloo 'de ze a -kali, a 'ni -lu yabhlogbo o 'klu -ka -Lago 'yu. Nu, *nison -gwezisanyaa 'debbie -gbolu, 'sa -bhlokpade wa nva. ⁴⁷ A -ka amiaa bheliaa 'dekpa fusa ni, gbu 'kadu a nva -bha le yi? Nu, -wa 'nia -Lago -yi, 'sa -bhlokpade wa nva, we 'ni mvo? ⁴⁸ We 'de ze 'gbu, amia, a -mi tiklu sa amiaa Dide o mia yali mia tiklu 'bhisa.

6

Sa -a 'kaa bobabhanya 'nye

¹ «A zu amiaa 'de 'yliyoo, a 'na nnuv amiaa -Lagobu le -zejila 'wo, nyima 'ka ain 'yila 'gbu -ni. A -ka 'sa we nu, a 'na 'ka -tnuv 'yi amiaa Dide o mia yali kwee.

² «-In -ka 'gwezi bobabhanya 'nye, -in 'na bhlu we legle nya -ni. Nu, 'sa weli 'so -nyima nva -mo -Lagobudunya zo, we -yo 'yloogbu, wa 'ka wa 'hni -zono gbaa 'gbu. In nee ain -yla gbuzono sae: wa ka wa -tnuv 'yi gamu. ³ Nu, -mi, -in -ka -na 'gwezi bobabhanya 'nye -na liliso

nya, -na kopeso 'na yibheli we 'ji -ni. ⁴ Sa -in wlaa -lu zizada, -na Dide -Lago, o yia we -yo, mo kwee -na yia -na -tnuv 'yia.

*Sa -a 'kaa -Lago bhuhhoe
(Lk 11.2-4)*

⁵ «A -ka -Lago bhuhhoeda -mi, a 'na nnuv weli 'so -nyima 'bhisa -ni. Nu, wamia, wa 'yibha wa 'ka 'yigbe, 'in wa 'ka -Lago bhuhhoe -Lagobudunya zo -yo 'yoo 'wogbelida. 'Mu wa nva le, 'in nyima weee 'ka wa -yoyi. In nee ain -yla gbuzono sae: wa ka wa -tnuv 'yi 'gamu. ⁶ Nu, -mi, -in -ka -Lago bhuhhoea yi, -in pla -na -budu zo, -in kla we, 'in -in bhuhhoe -na Dide da wa 'a 'yia -mi -yo. -In -ka 'sa nu, -na Dide o yia -mi -yo zizada, mo yia -na -tnuv wlaa.

⁷ «A -ka -Lago bhuhhoeda -mi, a 'na mnani hwe la -ni, nee -wa 'nia -Lago -yi. We mi wamiaa dli zo nu, wa gbagbaweli duuun 'gbu -Lago pulva wa yukwli. ⁸ A 'na nnuv wa 'bhisa -ni. Nu, a 'ni -slo o -lu -zlali, o -yi amiaa -yokpagbu.

⁹ «Sa a 'kaa -Lago bhuhhoe mu ni: <-Amiaa Dide o mi yali,

wa zu -bha -na -mowlo hni.

¹⁰ -Na nyimaa 'wlulapile yi.

Nyima nu -na dumagbu le dudu -gv,

sa we mia yali 'bhisa.

¹¹ 'Nye -zeen nuv lililu -ain.

¹² -Wa nva -ain gbonyuu 'wluo, sa -a tia wa -yogbu 'wo,

-in ti 'sa -amiaa -yogbu 'wo.

¹³ -In 'na kwali -ain laylagbu lu -ni.

-In -sa -ain gbonyuuu dide kwee.>

[Nu, nyimaa 'wlulapile klaa,

'tite klaa, we -yo 'hnumnie,

we -mi -na -nu nya, bhla weee nya.

*-Ameni.]

¹⁴ Nu, amiaa -lima -wa nva ain -yla gbonyuu le, a -ka we 'woti, amiaa Dide o mia yali, 'in o tia amiaa -yogbu 'wo. ¹⁵ In a 'ni wa -yogbu 'woti

ni, amiaa Dide -o mia yali, o 'na 'ka amiaa -yogbu 'woti.

Sa a 'kaa 'sun pla

16 «A -ka 'sun 'wu -mi, a 'na 'sulu 'klv weli 'so -cian 'bhisa -ni. 'In wa nva wa 'klv 'fuakaa, 'in nyima weee 'ka we 'jiyibheli nu, wa mi 'sun 'wu. In nEE ain -yla gbuzonu saE: wa ka wa -tnuv 'yi 'gamu. 17 Nu, -mi, -in -ka 'sun 'wu -mi, budo 'klv -yo, 'fla -na 'nyi, 18 nyima yi we 'jiyibheli nu, -in mi 'sun 'wu. -Na Dide, -o wa'a 'yia -yo, -m- bhlogbo yia we 'jiyibhelia. -We -in nva zizeda le, -na Dide, -o yia we -yo, mo yia -na -tnuv wlaa.

'Nyumnulu -zonv (Lk 12.33-34)

19 «'Nyumnulu -we mia dudu -gv, da 'gli -yo nwonv nyumoa we, 'in 'wienya wlaa -budu, 'in wa ylia we, a 'na dli we -zlo dudu -gv -ni. 20 Nu, a dli 'nyumnulu -Lagoo -gbela, da 'gli -yo nwonv 'na 'kaa we -nyumo, 'in 'wienya 'na 'kaa we yli. 21 Nu, mo -na 'nyumnulu mia, -mo -na dli mia.

'Yli -wa kuu 'napE (Lk 11.34-36)

22 «'Yli mi kuu 'napE nya. -Na 'yli -ka -yali, -na ku weee mi zli 'wu. 23 Nu, -na 'yli -ka gu -yo -ka, -na ku weee mi nikpise 'wu. -We mia -na zli nya, we -ka nikpise 'bhisa -mi, -zugba nikpise -dlugba -wa.

'Gwezi -yo -Lago, a -sa -bha (Lk 16.13)

24 «Nyime 'ni mneni o 'ka -cian 'so -yla lubho nu. We -ka 'sa -mi, 'yabhlo o yia 'wonyea, 'in o 'ka 'yabhloo zekali. 'Yabhlo -yo o yia lanEA, 'in 'yabhlo 'ka o dudonyuman. A 'ni mneni a 'ka -Lago -yo 'gwezi -yla lubho nu dabudu.

A 'na lvb dli -ni (Lk 12.22-31)

25 «We 'dEE 'gbv, in nEE ain -yla: a 'na lvb dli amiaa 'yliyogagie -yo amiaa kuu 'gbv -ni. A 'na gbal amiaa dli zo -nE: <LEE -lu -a 'ka lia? LEE -lu -a 'ka 'maa? -A yi 'naa 'yi -a

'ka 'wuplaa?> Nu, amiaa 'yliyogagie -zi lililu, 'in amiaa ku -zi 'naa, we 'ni muv? 26 Nu, zia mia, we'e 'pa 'mno, we'e -di we, 'in we'e boblv we -zlo -gbagbu 'wu. Nu, amiaa Dide -o mia yali, mo nyEA we lililu. Nu, amia, a 'yli a -zi 'zia, we 'ni muv? 27 Nyime yabhlogbo o 'ni mneni o 'ka o 'yliyogagie 'yli -gv pali o dlilobe nya. 28 LEE -lu ka 'gbv a lv dli 'naa 'gbva? -Fliisuu -bvi mia, a di we dli 'wu nu, we'e nu lubho, 'in we'e lva 'naa. 29 Nu, in nEE ain -yla: *Salomoo 'dEE 'nyumnue 'kadu 'wu, o 'ni 'ylinano -bana -bhlogbo 'yi suu -bunya nu 'yabhlo 'bhisa. 30 Su -we mia -zEEn kpa, 'in wa 'kaa -kosu 'wu viteli cizi, we -ka nu, -Lago ka we -bana -zonv 'nye, -zugba -bana o yia ain 'nyea, dli 'kienyi -zonya! 31 A 'na 'yibhali amiaa 'de la dli -lvbe nya -nE: <LEE -lu -a 'ka lia? LEE -lu -a 'ka 'maa? -A yi -bana 'yi -a 'ka 'wupla -bhaa?> 32 -Lu weee mia da, -wa talia we da, 'yli weee nya, nyima -wa 'nia -Lago -yi, ma -wa. Amiaa Dide -o mia yali, o -yi we 'ji nu, -we mia de, mu -wa amiaa -yokpagbu. 33 Tiada, a 'tide -Lago 'yi, o 'ka ain 'wlulapli, 'in a 'ka gbv tiklu lenv. We 'bvg, -Lago 'ka ain -lu weee -muv 'nye. 34 Nu, a 'na lvb dli cizi gbuv 'gbv -ni. Nu, cizi 'bhie, a 'ka cizi nuv gbv 'wupla. Nu, -zEEn nuv siasie mia, we -tu 'sa, a 'na pali we 'yli -putuu -nu -gv -ni.»

7

A 'na 'bhulu nyimaa -yogbu 'wv -ni (Lk 6.37-38,41-42)

1 «A 'na 'bhulu nyimaa -yogbu 'wu -ni, -Lago yi amiaa -yogbu 'wobhu. 2 Nu, sa a bhua nyimaa -yogbu 'wu, 'sa -Lago yia amiaa -yogbu 'wobhua. -We a bhua 'wu, 'in a yibhoba nyuma, 'mu -Lago yia 'wobhua o 'ka ain yibhob.

3 «BueE go -le mia -na bheli 'yliya 'wu, 'mu -na yia -yo, 'in su -kibhe 'kadu -we mia -na 'yliya 'wu, -i 'in 'yi we -yo. LEE -lu ka 'gbva? 4 Su -kibhe

'kadu mi -na 'yliya 'wɔ, 'in -in nee -na bheli -yla: <Nwɔnu, in 'ka -mi buɛɛ gɔ 'yliya 'wɔsaa?> We 'ni 'ylinani. We 'ni muɔ? ⁵ Wɛli 'sɔ -nyumɛ, -in -sa -slɔ -na 'dɛ su -kibhe 'kadu 'yliya 'wɔ, -in 'ka layi 'bhie, -in 'ka buɛɛ gɔ -na bhelii 'yliya 'wɔsa.

⁶ «A 'na 'nyɛni -Lagɔɔ -lu gwɪ yoo -ni, we 'ni -muɔ, 'in we bhitia la, 'in we mua an. A 'na viteli amiaa -can gbua -bobo zɔ -ni, we 'ni -muɔ, 'in we nɔa we -gɔ.

A bhuhoe amiaa Dide -ɔ mia yali (Lk 11.9-13)

⁷ «A -zla -lu, 'in wa 'ka we an 'nyɛ. A -tali -luu da, 'in a 'ka we 'yi. A bhli -budu, 'in wa 'ka -bha -kali an -yla. ⁸ Ni, -ɔ zlaa -lu, mɔ wa nyɛa we. -ɔ talia -luu da, mɔ yia we. -ɔ bhlia -budu, mɔ -yla wa kalia -bha. ⁹ Amiaa 'yu -ka an 'floo -zlali, a mneni a 'ka ɔ tukpa 'nyɛɛ? ¹⁰ 'In ɔ -ka an zibhi -zlali, a mneni a 'ka ɔ tibhe 'nyɛɛ? -Innya, we 'ni sa -mi. ¹¹ Ni, amia -mama -wa nyuma 'nyii, a -yi amiaa 'yua -li -zɔnu 'nyɛ sa. We -ka 'sa -mi, a -mi we -gɔ ni, amiaa Dide -ɔ mia yali, -wa -ka ɔ -lu -zlali, -lu -zɔnu ɔ yia wa 'nyɛa.

¹² «-We a 'yibhaa nyuma nu an -yla le, amia nu 'ya we wa -yla le. Mu -wa Moizu tite -yɔ -Lagɔgbuɔ -falpanyaa 'sebheɛ ji.

'Yoo 'sɔ (Lk 13.24)

¹³ «A plali kolo ηwɛɛ poo 'wɔ. 'Yoo -we kwaa nyumɛ tɪtɪe 'wɔ, we gbɔ 'ni -yɔ -kali, 'in we kolo ηwɛɛ 'yia 'wɔ la. 'In -wa bhlia wee 'yoo, wa -zu 'wɔ. ¹⁴ Ni, 'yoo -we kwaa nyumɛ 'yliyɔgagie 'wɔ, we gbɔ -kali -yɔ. 'In we ηwɛɛ mia poo. -Wa yia we -yɔ, wa 'ni 'wɔzu.

Suu 'bhue -yɔ wa yibhelia we (Lk 6.43-44)

¹⁵ «Nyuma -wa laa wa 'dɛ -Lagɔgbuɔ -falpanya, a zɔ amiaa 'dɛ 'yliyɔ wa gbɛgbɛin. Wa -ka yi, wa mi sa -dlɔɔ bhlabhle 'bhisa, 'in wa nukple mia, -mɔ 'wɔ -fliigwi -we

mia vla 'wɔ. ¹⁶ Wa lenugbu -yɔ a yia wa yibhelia. Wa'a -sa *-dlɔya 'mɛwɪa 'wlu, 'in wa'a -sa magloo -kɔji 'wlu. ¹⁷ Ni, su -zɔnu weee mia, 'bhue -zɔnu we paa, 'in su 'nyuu mia, 'bhue 'nyuu we paa. ¹⁸ Su -zɔnu mia, we 'ni mneni we 'ka 'bhue 'nyuu 'pa. 'In su 'nyuu mia, we 'ni mneni we 'ka 'bhue -zɔnu 'pa. ¹⁹ Su weee nyidi, -we 'ni 'bhue -zɔnu 'pa, -di wa -dia we, 'in wa vitelia we -kosu 'wɔ. ²⁰ 'Sa a yia waa yocian yibhelia wa lenugbu 'wɔ.

-Zezuu nyuma -zɔnu (Lk 13.25-27)

²¹ «-Wa gbaa da: <Na -Kanyɔ, na -Kanyɔ>, we 'ni wa 'dɛ weee -Lagɔ yi 'sa 'wlulapɪa. Ni, -wa nua ɔ dumagbu le, ma 'wlu ɔ yia lapɪa. ²² Zi -Lagɔ yia nyumaa -yɔgbɔ 'wɔbhua, -bha nyuma duun yia 'mi -yla gbaa: <-Amiaa -Kanyɔ! -Amiaa -Kanyɔ! Ni, -a ka -Lagɔgbɔ gba -na 'ηni nya, -a ka zuzu 'nyii vu -na 'ηni nya, 'in -a ka gwɛdigbu lenu -na 'ηni nya, we 'ni muɔ?> ²³ Tɔɔn, -bha na yia wa -yla gbaa -zejila 'wɔɛ: <In 'ni an -yi 'mnumnu. Nyuma 'nyii, a bɛ lv!>

-Budu 'sɔɔ gbɔvɔ nine (Lk 6.47-49)

²⁴ «Ni, -we weee in gbaa dɛ ni, -ɔ -ka we yukwli pulv, 'in ɔ 'ka we -gugbu lenu, ɔ 'wɔ gbɔyilonyɔ ɔ 'sɔbha ɔ -budu tukpa -gɔ. ²⁵ Da 'nyu lva, 'nyu yea -bha, -pɪpɛ 'kadu 'plia, wee -budu 'ni bhli. -We ka gbɔ -wa, wa ka we 'sɔbha tukpa -gɔ. ²⁶ Ni, nyumɛ -ɔ 'nua na wɛli, 'in ɔ 'nia we -gugbu lenu, ɔ 'wɔ nyɔgugɔ, -ɔ 'sɔbhaa ɔ -budu -buɛɛ -gɔ. ²⁷ Da 'nyu lva, we yea -bha, 'in -pɪpɛ 'kadu 'plia, 'in we yia we la bhli, 'in we yia -nyumɔ weee.»

²⁸ -Zezu bhia gbɔ ni gbagbie, 'in we yia nyuma weee ηwɛgaga -sɔbhali. ²⁹ Ni, ɔ 'ni wa gbɔ -slolu -Lagɔɔ titee gwesanya 'bhisa, se -we -Lagɔ 'nyɛa ɔ, we nya ɔ -slolua wa gbɔ.

8

*-Zezu puea *səlibhanyə*
(Mk 1.40-45; Lk 5.12-16)

1 Da -Zezu mia -gəgə kwlıda, 'in nyumaa -zlo yia ə 'bı yi. 2 Təbən, *səlibhanyə yabhlo bea ə 'yu, 'in ə yia 'kukolu 'sibhli, 'in ə nɛɛ: «Na -kanyə, -na zəkpa -wa: we -ka -mı dɔdɔ nanı, -in mneni -in 'ka 'mı jipe.»

3 -Zezu -gloa sə 'wɔ, ə zia ə kwɛ, * ə nɛɛ: «We nanı 'mı dɔdɔ, -in 'pɔ!»

-Bha -bhlokpade *səli 'bhua ə ku -yə, 4 'in -Zezu nɛɛ ə -yla: «-In -ka mnı nu, -in 'na -salı we 'dı nyumɛ yabhlogbɔə -nı. Mnı -na 'de *-Lagəbɔbɔnyə 'kɔslolua, 'in -we Moizi gbaa nu, nyumɛ -ə -ka 'pɔ ə 'nye -Lagə, -in wla we, 'in wa 'ka we 'jiyibheli nu, -in ka 'pɔ.»

-Zezu puea 'slɔjaa 'yugalinyəə
zəyü
(Lk 7.1-10)

5 We bhla -Zezu plaa Kapenaumugbə nɔkplɛ, 'in *Wlɔmɔ -slɔja glɔ gbuu 'yugalinyə yia ə -gbɛ yi. Nu, ə yia ə zəkpa 'palı, -mɔə 'ka ə -yəbɛ. 6 Ə nɛɛ: «Na -kanyə, na zəyü ka gu -yə, ə ka 'kli, ə mı lapıda -budunwɛɛ, ə mı stada duun.»

7 -Zezu nɛɛ ə -yla: «In mı yida, in 'ka ə jipe.»

8 'In 'slɔjaa 'yugalinyə nɛɛ: «Na -kanyə, in 'nı we 'klɔ -ka, -in 'ka na -budu zə pla. Nu, gba welı yabhlo, 'in na zəyü 'ka 'pɔ. 9 Nu, -amı, in mı na -cian zə, 'in in pıla 'slɔja tɔlba 'wlu la. In -ka 'yabhlo -yla gbaɛ: «-In mnı!» 'in ə mnıa. In -ka 'ya -bɔdɔ -yla gbaɛ: «-In yi!» 'in -mɔə yia. 'In in -ka na zəlubhononyə -yla gbaɛ: «-In nɔ -mnı lɛ!» 'in ə nɔa we lɛ.»

10 -Zezu 'nɔa we, 'in we yia ə ŋwɛgaga -subhalı, 'in ə nɛɛ -wa mia ə 'bı -yla: «In nɛɛ aın -yla gbɔzənu saɛ: nyumɛ, -ə zɔa sa dlı nu, in 'nı -slə we -kanyə 'yı Izlaɛlı -dɔdɔb 'dəbhie -gbolu -gɔ. 11 In nɛɛ aın -yla: nyıma -duun yia yia. Tɔlba yia

'ylɔb 'wɔsɔlɔda 'bhua, 'in tɔlba yia 'ylɔb bhlilida 'bhua. *-Lagəə nyumaa 'wlulapıgbe 'wɔ wa yia dabɔdɔ lia, wa -yə *Ablaamɔ klaa, *Izakı klaa, we -yə *Zakəbɔ. 12 Nu, 'yua -wa 'wlu -Lagə 'ka 'yaa lapılı, 'ma wa yia 'pipee vitelia, nıkpise 'wɔ. -Mə wa yia wilia, 'in -mə wa yia gla 'wɔ lia.»

13 Təbən, -Zezu nɛɛ əə 'slɔjaa 'yugalinyə -yla: «Mnı -budunwɛɛ. -We -na dlı mia -gɔ we ka lɛnu.»

-Bha -bhlokpade əə zəyü 'pɔa.

-Zezu puea guzənya duun
(Mk 1.29-34; Lk 4.38-41)

14 -Bha -Zezu mnıa Pielu -budunwɛɛ. Ə nyınia -mə, 'in ə yia Pielu 'ŋwnəə 'nyaa -yöyü lapıda. -Məə ku -su. 15 -Zezu zia ə sə kwɛ, 'in -pipe yia ə ku zə 'plılı. Ə səa 'wɔ, 'in ə yia wa -yla pipie bhli.

16 Jibhe 'ka zə, 'in wa yia nyıma duun -wa zuzu 'nyuu mia 'wɔ, ə -gbɛ -la. Ə welı nya ə vua zuzu 'nyii, 'in jipea guzənya weee. 17 'Mɔ ə nɔa lɛ, 'in -we -Lagəgbɔbɔ -falıpanyə Ezaii gbaa we 'ka gbɔzənu -zɛ:

«Ə ka -amıa siasie 'wɔbhı, 'in ə yia -ain gu -yəsa.»

Nyıma 'yıbhaa wa 'ka -Zezu 'bı mnı
(Lk 9.57-62)

18 -Mɔb 'bıgɔ, -Zezu 'yia nu, nyıma duun mı ə kwesi, 'in ə nɛɛ ə 'bınənya -yla nu, wa mnı 'nyuu kakpe -putu -gɔ. 19 -Lagəə titee gwesanyə yabhlo bea ə -yə, 'in ə nɛɛ: «-Slolunyə, da weee -na yia mnıa, in mı -mı 'bı.»

20 'In -Zezu nɛɛ ə -yla: «-Totonya ka 'bhoka, 'in zia kaa lɔlɔ. Nu, da *Nyımɛɛ 'Yu 'kaa ladılı, -bha 'nı -mı.»

21 'In ə 'bınənyə yabhlo nɛɛ ə -yla: «Nyumaa -Kanyə, -in 'nye 'mı 'yoo, in 'ka na dide 'bhıua mnı 'bhie.»

22 -Zezu nɛɛ ə -yla: «-In yi 'mı 'bı, -in 'tide tıtlınya 'yi, wa 'ka wa tıtlınya 'bhıu.»

-Zezu belıa -pıpe 'kadɔ zə
(Mk 4.35-41; Lk 8.22-25)

* 8:3 Zuifɔb -gbɛ, -ə -ka sɔlı -yə -ka, ə 'nı mneni ə 'ka nyumɛ kwɛzi, 'in ə 'nı mneni ə 'ka -Lagəbɔdu zə mnı.

23 -Zezu -bhoa 'glv 'wv, 'in o 'binanya yia o yoo kwa. 24 Toun, 'in -pɩpe 'kadu yia 'plɩplɩe bhli, 'in 'nyu -gbugbu yia 'glv 'wv slo, -zugba -Zezu mɩ 'yɩaa 'wv. 25 O 'binanya bea o kwesi, wa ganɔa o, 'in wa nee o -yɩa: «Nyumaa -Kanyo, -sa -aɩn gbu 'wv! -Amia tɩa!»

26 Toun, -Zezu nee wa -yɩa: «Dli 'kienyi -zunya, lee -lu ka 'gbu a nu 'sa nyanɔa?»

Toun o sɔa 'wv, 'in o yia -pɩpe -yo 'nyu 'wluo 'kpɩɩ, 'in -bha yia 'wv tu bɩenyii. 27 Nwɛgaga -subhaha wa 'de weee, 'in wa yia layɩbhalɩ -yɩbhalɩ: «Oo nyume mia da, 'nyu -yo -pɩpe zɔa o 'nɔɩwe, mɔo -nyume ni da?»

-Zezu jipea nyuma 'sɔ -wa kaa zuzu 'nyii 'wv
(Mk 5.1-20; Lk 8.26-29)

28 We bhla -Zezu nɩnia 'nyuu kakpe yabhlo -gv, -mɔ -wa Gadale -nyumaa dudu -gv, 'in nukpasia 'sɔ yia gbawla nyɩɩ 'tɩa, 'in wa yia o yoo yi. Waa nukpasia mia, zuzu 'nyii mɩ wa 'wv. 'Cɛ wa paa -bhabha, 'in wa bhɩtia nyuma, we 'deɛ 'gbu nyuma weee nuɔ nyanɔ, 'in wa'a 'plɩɩa -sɩɛn wee 'yloogblv. 29 Toun wa 'kpɩa 'wv, wa nee: «-Mɩ, -Lagoo 'Yu, -naa lee -gbu pɩɩ -amɩaa gbu 'wvɔa? We bhla 'nɩ -sɩo nyini, yi -in yia, -in 'ka -aɩn 'kɩyɩe 'wɔpa yi?»

30 Nu, wa kwesi, -boboo -zlo mɩ -bha lililuu datalɩda. 31 'In zuzu 'nyii yia o zukpa 'pali, we nee: «-In -ka gba -in 'ka -aɩn vu nu, -in kwa -aɩn -bobonya ni 'wv.»

32 -Zezu nee: «A mni.»

'In we yia waa nyuma 'sɔ 'wv tɩa, 'in we yia -bobonya 'wv pla. Toun, wee -bobonya yia -gɔgɔ kwli -gwagwie nya, we yia 'nyu lv slo, 'in we yia 'nyu lv tɩɩɩ -nya. 33 -Bha -boboo 'yɩyɔzunya mɩnia 'gbe 'kadu nukplɛ -gwagwie nya, 'in -we weee yɩa -bobonya -yo -wa kaa zuzu 'nyii 'wv, 'in wa yia -mɔ we 'dɩ -sa. 34 Wee 'gbe nukpla -nyuma weee 'tɩaa, da -Zezu mia, 'in wa yia -mɔ mni. Wa

'yɩa o, 'in wa yia o bhuhhoe, 'in wa nee nu, o 'bhv wa dudu -gv.

9

-Zezu puea zɔlaslonyo
(Mk 2.1-12; Lk 5.17-26)

1 -Zezu -bhoa 'glv 'wv, o -dɩa 'nyu 'wv, 'in o yia Kapɛnaumu lv mni. 2 'In nyuma -yo zɔlaslonyo yia yi, -zugba o mɩ 'sowli 'wv. -Zezu 'yɩa nu, wa ka o dli -gv zɔ, 'in o nee o zɔlaslonyo -yɩa: «Na 'yu, -in 'temanɩ dli, in ka -na gbonyii 'wv tɩ.»

3 -Bha, -Lagoo titee gwesanya pɔpɩa 'wlukvɩn lae: «Nu, nukpasu mia de, -Lagoo vɩa.»

4 'In -we wa pɔpɩa 'wlukvɩn la, -Zezu yia we yɩbheli, 'in o nee: «Lee -lu ka 'gbu a pɔpɩa 'wlukvɩn la sa 'nyumeɛa? 5 'In 'ka gba: «In ka -na gbonyii 'wv tɩ,» -mɩv -kalia -yo yaayu, in 'ka gba: «-In -sɔ 'wv, -in nɔ,» -mɩv -kalia -yo yi? 6 A yɩbheli we 'ji nu, Nyumeɛ 'Yu ka se dudu -gv o 'ka nyumaa gbonyii 'wv tɩ.»

-Bha -Zezu gbaa o zɔlaslonyo -yɩaɛ: «-Sɔ 'wv, 'bhv -na 'sowli 'wv, mni -na -buduɩweɛ.»

7 Oo nyume -sɔa 'wv, 'in o yia -buduɩweɛ mni. 8 Waa nyuma 'yɩa we -yo, 'in nyanɔ yia wa dli 'wv slo, 'in wa yia -Lagoo 'ɩni -mni, nu, -Lagoo ka nyuma 'tite 'nye wa 'ka 'sasokpa -gbu lɛv.

-Zezu laa Matie
(Mk 2.13-17; Lk 5.27-32)

9 'Yɩ yabhlo nya -Zezu 'bhva -bhade, o mɩ 'plɩda, 'in o yia nyume wa laa Matie -yoyɩ, nu, o -dɩ 'gwɛzisabudu zɔ la. O nee o -yɩa: «Yi 'mɩ 'bɩ.»

Matie -sɔa 'wv, 'in o yia o 'bɩ mni.

10 -Zezu -yo o 'binanya mɩ lida Matiee -budu zɔ, -zugba *nisɩn -gwɛzisanya -yo gbonyuuu kwɛ -cɩan duun mɩ 'ya wa glaa. 11 Faliznyuma 'yɩa we -yo, 'in wa nee -Zezuu 'binanya -yɩaɛ: «Amiaa -Kanyo

mia, leε -lu ka 'gbu ɔ -yɔ nisɔn -gwεzisanya -yɔ gbɔnyuuu kwε -cian lia?»

¹² -Zezu 'nua we, ɔ nεε wa -yla: «Nyuma -wa -yaha, wa'a mni -dotlɔɔ -gυ. Nu, guzɔnya mnia -dotlɔɔ -gυ.

¹³ -We -Lagɔweli ni gbaa, a mni a 'ka we 'jii datai, we nεε:

-We in 'yibhaa mu -wa nu, nyuma 'ka nyazidi -ka, we 'ni 'slaka -sasie.»

Nu, in 'ni nyuma tiklu laa yi, gbɔnyuu -lenɔnya in yia laa.»

-Zezu -yɔ 'sun

(Mk 2.18-22; Lk 5.33-39)

¹⁴ 'Zan -Batisu 'bunɔnya bea -Zezu kwesi, 'in wa yia ɔ layibhae: «Leε -lu ka 'gbu, -amia -yɔ Falizinyuma pla 'sun 'yli tɔba nya, 'in -nanuu 'bunɔnya'a nu we lea?»

¹⁵ 'In -Zezu nεε wa -ylaε: «Nu, 'ηwnɔ kwa zhi, ɔ 'lowlii 'talea mia, wa dli 'ni menɔ, gbɔzɔnu -wa yi? -Innya, yo -wa yo. Nu, 'yli yabhlo yia nynia, 'in wa saa wa 'ηwnɔɔ 'lowli glaa. Nu, -mυu zhi wa plaa 'sun.

¹⁶ «Nu, -bana sva -ka yla ni, nyume -ka we pipeda -mi, ɔ'ɔ zu we ylada 'naa lolu. ɔ -ka 'sa we nu, 'in 'naa lolu gbizea -bana sva 'wυ, 'in we ylada ylimania 'wυla. ¹⁷ 'Sa -bhlokpade, wa'a pali nu lolu *bala sva 'wυ. Wa -ka 'sa nu, 'in bala wɔa, 'in nu jitea. Nu, nu -lolu kaa bala lolu, 'in we 'de 'sɔ gwɔa.»

-Zezu puea 'ηwnɔ yabhlo, 'in ɔ yia 'ηwnɔyu yabhlo 'yliyagagie 'nye

(Mk 5.21-43; Lk 8.40-56)

¹⁸ Da -Zezu mia -slɔ gbu gbada, 'in Zuifbu 'yugalinyɔ yabhlo yia yi. ɔ 'sibhlia ɔ 'yu 'kukolu, 'in ɔ nεε: «-Na zukpa -wa, na 'ηwnɔyu ka tli, we 'bi 'ni -slɔ 'wɔgwɔ, nu, -in yi, -in 'ka ɔ sɔ -gυ lapali, 'in ɔ 'ka 'yliyagagie 'yi.»

¹⁹ -Zezu -sɔa 'wυ, 'in ɔ -yɔ ɔ 'bunɔnya yia -mɔɔ 'bi mni.

²⁰⁻²¹ -Bha 'ηwnɔ yabhlo mi -bha, mɔ palia kwε, we li -zu kugbua le 'sɔ ɔ -yɔ. ɔ nεε ɔ 'deε dli zɔ: «In -ka ɔ -bana kwε -zizie mneni, 'in na pua.»

We 'deε 'gbu ɔ yia -Zezu luv 'plli, 'in ɔ yia ɔ -banaa ηwe kwεzi. ²² -Zezu 'bhitia la, ɔ 'yia ɔɔ 'ηwnɔ -yɔ, 'in ɔ nεε: «Na 'yu, a 'εmani dli, amaa dli ka an pue.» -Bha -bhlokpade ɔ 'pua.

²³ Tɔɔn, -Zezu nynia Zuifbu 'yugalinyɔɔ -buduηweε, 'in ɔ yia -mɔ guzɔ -gɔfi -bhlinya -yɔyi, -zugba nyuma duun zizli -bha -gυ sɔ weεe lυ. ²⁴ ɔ nεε: «A 'bhu -bha! Nu, ɔɔ 'ηwnɔyu 'ni tli, 'yila 'wυ ɔ mia.»

'In wa yia ɔ gla pali. ²⁵ Wa ka wa wleli weεe 'bhie, -Zezu yia komi luv pla. ɔ kpalia ɔɔ 'ηwnɔyu sɔ -yɔ, 'in -mɔɔ yia 'wυsɔ.

²⁶ We di mnenia weεe dudu weεe -gυ la.

-Zezu puea 'lɔlɔnya 'sɔ

²⁷ -Zezu 'bhva -mɔ, ɔ mi 'yloogblo, 'in 'lɔlɔnya 'sɔ yia ɔ 'bi mni. Wa 'kpiɔ 'wυ, wa nεε: «-Davidu 'yuɔɔa, -in 'yli -an nyazizɔ!»

²⁸ Da ɔ plaa -budu zɔ, 'in 'lɔlɔnya 'sɔ yia ɔ kwesi be, 'in ɔ nεε wa -ylaε: «'Lee a zu dli nu, in mneni in 'ka we lenu?»

'In wa nεε: «Nyumaa -Kanyɔ, gbɔzɔnu -wa, -in mneni we.»

²⁹ Tɔɔn, -Zezu zia wa 'yli kwε, 'in ɔ nεε: «Sa a zva dli, a 'yi 'sa we!»

³⁰ 'In wa 'yli yia -blo. -Zezu nεε wa -yla 'klu 'ciɔɔ nya: «Nyume yabhlogbɔɔ 'na yibheli we 'ji -niε.»

³¹ Tɔɔn, wa mnia, 'in wa yia -Zezuu 'di -sa weεe dudu weεe -gυ.

-Zezu jipea bhobho yabhlo

³² Da wa mia mniɔa, 'in wa yia -Zezu nyume yabhlo -la. Nu, ɔɔ nyume mia ni, ɔ 'ni gbagbie mneni, zuzu 'nyuu mi ɔ 'wυu 'gbu. ³³ -Zezu vua weεe zuzu, -bha -bhlokpade ɔɔ nyume gbaa. 'In -wa mia -bha, ηwegaga -subhali wa, 'in wa nεε: «Aya, -a 'ni -slɔ 'sasokpa -gυ -mɔnu da 'yi Izlaeli -dudu -gυ.»

³⁴ Nu, Falizinyuma mia, -maa nεε: «Zuzu 'nyiii -kanyɔ 'nyεa ɔ 'tite, 'in ɔ 'ka zuzu 'nyii vu!»

Nyumaa -zlo -laa -Zezu nyazi 'wυ

³⁵ -Zezu 'pluha -bha 'gbe 'kadi weee -yɔ 'gbe yua weee 'wɔ, ɔ plaa -Lagɔbudunya zɔ, 'in ɔ yia -mɔ nyima gbɔ -sloɔ. -Lagɔgbɔ -we gbaa -Lagɔɔ nyimaa 'wlulapilɔgbɔ, 'mɔ ɔ gbaa wa -yla, 'in ɔ yia gu weee -yɔ siasie weee jipe. ³⁶ Nyimaa -zlo -wa mia sɪada, 'in wa dli 'nia mɛni, -wa 'wɔba bhlabhɛ -we 'ni 'yliyɔzɔnyɔ -ka, ɔ 'yia wa -yɔ, 'in wa yia ɔ nyazi 'wɔla. ³⁷ 'In ɔ nɛɛ ɔ 'binɔnya -yla: «'Mnɔ ka zalɔ duun, we kpa a 'yli, 'in we -didinya 'ni 'wɔzu. ³⁸ We 'gbɔ, a bhuhhoe kpa a -Kanyɔ ɔ 'ka lubhonunya yoo 'pa, wa 'ka wee -lu -di.»

10

-Zezuu tietienya kugbua ɛ 'sɔ
(Mk 3.13-19; Lk 6.12-26)

¹ -Zezu laa ɔ 'binɔnya kugbua ɛ 'sɔ, 'in ɔ yia wa 'tite 'nyɛ wa 'ka zuzu 'nyii vu, 'in wa 'ka gu weee -yɔ ku zɔ -siasie weee jipe. ² ɔ tietienya kugbua ɛ 'sɔɔ nɪ ni: tɪada, 'Simɔɔ (-mɔɔ -banɪ -wa Piel), we -yɔ ɔ bheli Andlee klaa, Zebedee 'yua *'Zake -yɔ ɔ bheli *Zaan klaa, ³ Filipɔ -yɔ Batlemii klaa, Toma -yɔ nɪsɔn -gwɛzɪsanyɔ Matie klaa, Alifee 'yu 'Zake -yɔ Tadee klaa, ⁴ 'gbee *lɔpanyɔ 'Simɔɔ we -yɔ Zudasi Isikaliɔtɔ, nyimɛ ɔ wlaa -Zezu ɔ tɔnyuma -yla.

-Zezu tiea ɔ 'binɔnya kugbua ɛ 'sɔ
(Mk 6.7-13; Lk 3.1-6)

⁵⁻⁶ -Mɔv 'bɪgɔ, -Zezu 'kaa ɔ 'binɔnya kugbua ɛ 'sɔ tie ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Nu, nyima -wa 'nia Zuifu, a 'na mnɪ wa dɔdɔ -gɔ -ni. A 'na mnɪ 'ya Samalii -dɔdɔv 'gbe yabhlogbɔɔ 'wɔ -ni. Da a 'kaa mnɪ ni, mɔ -wa Izlaɛlnyimaa -gbe, ma 'wɔba mnɔmnɔ -bhlabhɛ. ⁷ A -ka 'yloogblɔ -mi, a gbɛ: -Lagɔɔ nyimaa 'wlulapilɔ bhla ka cɪpa. ⁸ Guzɔnya mia, a jipe -maa. -Mama -ka tli, a 'nyɛ -maa 'yliyɔgagie. Sɔlbhanya mia, a pue -maa, 'in a vu zuzu 'nyuu. Bhe a 'yia wee 'tite,

we 'dɛɛ 'gbɔ, a -sa nyima 'wɔ bhe. ⁹ A 'na 'bhulu -can klaa, 'gwɛzi klaa, we -yɔ tama yabhlogbɔɔ 'wɔ -ni. A 'na pali we amiaa pɔsi 'wɔ -ni. ¹⁰ A -ka mnɪda -mi, *-bada klaa, -bana 'sɔnɔv klaa, -sakwla klaa, we -yɔ kɔɔsu, a 'na 'bhulu we 'yabhlogbɔɔ 'wɔ -ni. Lubhonɔnyɔ mia, ɔ ka ɔ lililuu 'kɔv.

¹¹ «Nu, a -ka 'gbe 'kadi -mɔmɔv 'wɔ nyini, a -ka 'gbe yua -mɔmɔv 'wɔ nyini, nyimɛ ɔ 'kaa aɪn kpa 'nanɔv, a -talɔ ɔ da. A 'ni -slɔ wee 'gbe 'wɔbhɔ, a -di -bha la. ¹² -Budu -mɔmɔv nɪwɛɛ a -ka nyini, a nɪwana wa 'nyu la, 'in wa 'ka 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ 'yi. ¹³ Wee -budunɪwɛɛ -nyima -ka amiaa 'lakpasu kpa, amiaa 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -tu wa -gɔ. 'In wa 'ni amiaa 'lakpasu kpa, a -yɔ amiaa 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ 'pli.

¹⁴ «Nu, -budu -mɔmɔv nɪwɛɛ we -yɔ 'gbe -mɔmɔv 'wɔ, wa 'ni amiaa 'lakpasu kpa, wa 'ni aɪn yukwli pɔlv, a gbɔtɔ amiaa bhɔ -yɔ *-bhuhhui, 'in a 'bhɔ -bha. ¹⁵ In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔv sa nu, zli -Lagɔ yia nyimaa -yɔgbɔ 'wɔbhua, wee 'gbe -mɔnɔv nɔkpla -nyima yia sia bhabha, we 'ka *Sodɔmɔ -nyima -yɔ *-Gomɔlv -nyima -nɔ 'wɔzi.

-We 'kaa -Zezuu 'binɔnya yli
(Mk 13.9-13; Lk 21.12-17)

¹⁶ «A pɔ yukwli: nu, bhlabhɛ 'bhisa na tiea aɪn -mɔ gbi glaa. We 'dɛɛ 'gbɔ a mna 'yli tibhe 'bhisa, 'in a 'ka mi -dlɔɔ -kpakɔn 'bhisa. ¹⁷ Nu, gbɔwɔbhunya 'yu wa yia aɪn kwaa, 'in wa 'ka aɪn seli -mɔ -Lagɔbudunya zɔ. We 'dɛɛ 'gbɔ, a zɔ amiaa 'de 'yliyɔ. ¹⁸ Na 'gbɔ, wa yia aɪn dɔdɔv 'wlulapilɔnya -yɔ nyimaa 'wlulapilɔnya 'yu kwaa. Nu, -maa -yɔ -wa 'nia Zuifu, wa 'yu a yia na gbɔdayɪnya -zɛa. ¹⁹ Wa -ka aɪn gbɔwɔbhunya 'yu kwa, a 'na lɔlv dli -ni, -we a 'kaa gba, 'in sa a 'kaa we gba mɔ ni: wɛli -we a 'kaa gba, we bhla a yia we. ²⁰ Nu, wee wɛli mia, we'e 'bhɔ amiaa 'dɛ dli zɔ, amiaa Dide -Lagɔ yia we wlaa ɔ Zuzuu gbɛgbeɪn.

21 «Nu, bhelia yia wa bhelia wlaa wa 'ka wa 'bha, 'in 'sa -bhlokpade didea yia wa 'yua wlaa. Yua yia wa didea -yowosolba, 'in wa 'ka wa 'bha. 22 Amia, na 'gbu nyuma weee yia ain 'wonyea. -ɔ ka dli -ka 'mɪ -gv -tv, 'in we 'ka we bhloluda nyini, 'in -mɔɔ bhva gbu 'wv. 23 Wa -ka ain 'klyie 'wupalida -mɪ 'gbe yabhlo 'wv, a mni 'gbe -putu 'wv -gwagwie nya. In nɛɛ ain -yla gbuzɔnu saɛ: a 'nɪ -slɔ *Izlaɛlu 'gbe weee 'wvplue bhia, 'in Nyumɛɛ 'Yu 'kaa luyi.

24 «Kpiakpianyɔ yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ -slolunyɔ 'wvzi, 'in gaylo yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ -kanyɔ 'wvzi. 25 Nu, 'kpiakpianyɔ -ka ɔ -slolunyɔ 'bhisa -mɪ, 'in gaylo 'ka ɔ -kanyɔ 'bhisa -mɪ, we -tv sa. Wa -ka -buduɲweɛ -kanyɔ vɛli, wa -ka ɔ 'ɲni zv *Belizebuli, ɔ -buduɲweɛ -nyuma mia, -maa -nv yia -bha -zia!

*-ɔ a 'kaa sɔ, mɔ nu
(Lk 12.2-7)*

26 «A 'na sɔlv nyuma -ni. Nu, -lu weee mia zizada, zli 'klv we yia 'tlaa, 'in -we ka 'ji nyuma 'nia -yi, 'ji wa yia we yibhelia. 27 -We in gbaa ain -yla nikpise 'wv, a gba we zli. -We in gbaa ain -yla ɲwɲwɛda, a wɪzi we nyuma weee -yla. 28 -Wa mnenia wa 'ka nyumɛɛ ku 'bha, 'in wa 'nia mneni wa 'ka nyumɛɛ zuzu 'bha, a 'na sɔlv wa -ni. Nu, -Lagɔ mia, ɔ mneni ɔ 'ka nyumɛɛ ku -yɔ ɔ zuzu 'bha -kosu 'wv, we 'gbu a sɔ ɔ.

29 «Nyumaa 'yliya 'wv, bhuyua 'nɪ -valɛ -ka. Tama -bhloo 'gbu wa paa we 'sɔ pɛlv. 'In -mɔv bhla, amiaa Dide 'nɪ -slɔ we ɲwɲu, we yabhlogbɔɔ'ɔ bhli dɔvɔ. 30-31 Nu amia, a 'yli -Lagɔɔ 'yliya 'wv, a 'ka bhuyuaa -zlo 'wvzi, nu, -Lagɔ -yi amiaa 'wluo nyii ɲwe. We 'dɛɛ 'gbu a 'na nɔvɔ nyanaɔ -ni.

*Nyumɛɛ-ɔ mia -Zezuu -nv nya mɔ nu
(Lk 12.8-9)*

32 «Nu, nyumɛɛ, -ɔ -ka gba ɔ mi na -nv nya -zejila 'wv, 'in na gbaa na Dide -ɔ mia yali 'yu nu, ɔ mi na

'bunɔnyɔ nya. 33 Nu, -ɔ yia na gbu kpɛlia -zejila 'wv, 'in -amɪ na kpɛlia ɔ gbu na Dide -ɔ mia yali 'yu.

*-We -Zezu -laa dɔvɔ -gv mɔ nu
(Lk 12.51-53, 14.26-27)*

34 «Nu, 'in 'nɪ 'wɔtɔvɛ -dlɔɔ -la dɔvɔ -gv. We 'nɪ -mɔv, 'in 'nɪ 'wɔtɔvɛ -dlɔɔ -la, nu, tv in -laa dɔvɔ -gv.

35 «Nu, 'yu -yɔ ɔ dide klaa, 'ɲwɲoyu -yɔ ɔ 'nyaa klaa, we -yɔ 'ɲwɲo -yɔ ɔ 'lowlii 'nyaa, 'yli in yia wa pupalia.

36 Nyumɛɛ -buduɲweɛ -nyuma yia ɔ tɔnyuma -zɛa.»

37 «Nyumɛɛ -ɔ -ka ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa 'yibha we 'ka 'mɪ -zi, ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka na 'bunɔnyɔ -zɛ. 'In -ɔ -ka ɔ nɔkpasuyu -yɔ ɔ 'ɲwɲoyu 'yibha we 'ka 'mɪ -zi, ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka na 'bunɔnyɔ -zɛ. 38 'In nyumɛɛ -ɔ 'nɪ ɔ siastɛɛ *su 'wɔbhɪ, ɔ 'ka 'mɪ 'bɪ yi, ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka na 'bunɔnyɔ -zɛ. 39 Nu, -ɔ -ka gba, ɔ 'ka ɔ 'dɛɛ 'yliyɔgagie 'yɪ nɪ, tla ɔ yia. 'In -ɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yliyɔgagie wla na 'gbu, 'in -mɔɔ yia 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka.

*-We -Lagɔ 'kaa nyuma 'nye
(Mk 9.41)*

40 «Nyumɛɛ -ɔ -ka ain kpa 'nanɔv, -amɪ ɔ kpa 'nanɔv. 'In nyumɛɛ -ɔ -ka 'mɪ kpa 'nanɔv, -ɔ tiea 'mɪ, 'mɔ ɔ kpa 'nanɔv. 41 Nyumɛɛ -ɔ -ka -Lagɔgbɔv -falɪpanyɔ kpa 'nanɔv, ɔ mɪ -Lagɔgbɔv -falɪpanyɔ nyaa 'gbu, -we -Lagɔ 'kaa ɔ gbɔv -falɪpanya 'nye, 'yia ɔ yia we. 'In -ɔ -ka nyumɛɛ mia tiklu -Lagɔ 'yu kpa 'nanɔv, ɔ mɪ tiklu -Lagɔ 'yuu 'gbu, -we -Lagɔ 'kaa nyuma tiklu 'nye, 'yia ɔ yia we. 42 In nɛɛ ain -yla gbuzɔnu sa nu, nyumɛɛ -ɔ -ka 'nyu -wɔvɔv 'kɔpɔ yabhlogbɔɔ 'nyɛnyɛyua nu 'yabhlo 'nye, ɔ mɪ na 'bunɔnyɔ nyaa 'gbu, -Lagɔ yia we -tɔvɔ -mɔɔ 'nyɛa.»

11

1 Da -Zezu bhia wee gbu gbagbie, ɔ 'bunɔnya kugbua lɛ 'sɔ -yla, 'in ɔ yia -bha 'bhv. ɔ mnia wee dɔvɔ -gvɔ

'gbenya 'wv, o gbaa -mɔ -Lagɔgbv, 'in o yia -mɔ nyima gbv -slolu.

-Zezu gbaa 'Zan -Batisu gbv (Lk 7.18-35)

² 'Zan -Batisu mia, o mi -kaslv 'wv, 'in o yia -Zezu Klisu lenvgbv 'di 'nv. -Bha o tiea o 'binɔnya tɔlv, wa 'ka o layibhae: ³ «Nu, nyime o 'kaa yi, -a mia wɔda, 'mɔ -in -mia yi, yaayu, -a wv nyime -putuu?»

⁴ -Zezu nee: «Nu, -we a 'nva, -we a 'yia -yɔ, a mni, a -salv we Zaan lɔdi nya. ⁵ 'Lɔɔnya mi layida, 'tigitiginya mi nɔda 'nanv, sɔlibhanya ka 'pv. 'Sulonya mi 'nɔda, tilitinya ka tilitie lv 'wvɔ. Wa mi -Lagɔgbv gbada bobabhanya -yia. ⁶ Nyime o 'ni 'mi dli -gv -sa, 'wɔtɔvɔe -dlɔɔ mi o -nv nya.»

⁷ Da Zaan 'binɔnya 'bhiti lv, 'in -Zezu yia Zaan gbv gbagbie bhli nyima duun -yia. O nee: «Lee -lu a mni ylaa da bebleea? Gblee -we -pive mia zukluda, mv -wa yi? -Innya! ⁸ 'In lee -lu a mni -sleen -mɔ ylaa? Nyime o kaa -bana 'nanv 'wv, mɔ -wa yi? Nu, nyima -wa kaa -bana -zɔv 'wv, nyimaa 'wlu-lapilnyɔɔ -budunwee wa mia. ⁹ We -ka 'sa -mi, lee -lu a mni -mɔ ylaa tenyua? -Lagɔgbv -falpanyɔ -wa yi? In, in nee ain -ylae: o 'yli, o -zi -Lagɔgbv -falpanyɔɔ 'degbolu. ¹⁰ Nu, -Lagɔ nee o 'sebhe 'wv Zaan dae:

«-Mi 'yu na paa na tietienyɔ yoo, o 'ka -na 'yoo -yɔmnazl.»

¹¹ In nee ain -yia gbvzɔv sae: nyima -wa 'ɲwɔ gwalia, wa glaa, nyime o 'kaa 'yli, o 'ka 'Zan -Batisu -zi, -mɔ -kanyɔ 'ni -mi. We mi 'sa 'bhie, nyime o mia 'kienyi -le -Lagɔ nyimaa 'wlulapilgbe 'wv, -mɔɔ 'yli o 'ka Zaan -zi. ¹² We 'ka 'Zan -Batisu -Lagɔgbv -gba bhla 'bhv we 'ka -zeev yli, *-Lagɔ nyimaa 'wlu-lapile mi 'yugbein mɔda 'tite nya, 'in nyima 'tite bhua we 'wv. ¹³ We

'ka Zaan bhla nyini, -Lagɔgbv -falpanya weee -yɔ Moizu tite weee, -Lagɔ nyimaa 'wlulapile gbv wa gbaa. ¹⁴ A -ka na weli 'wɔɲwɔ, o *Elii -o -Lagɔsbhe gbaa nu, yia o yia, Zaan -wa. ¹⁵ O -ka 'nɔv -yukwli 'wlu -ka, o 'nv we.

¹⁶ «Nyima -mama in 'ka desleen -nyima ni 'wɔpalia? Wa 'wlv sa 'yilaav -wa -di -gblɔgbv 'wv la, -zugba tɔlv kpɔ 'wv wa -lima -yia, ¹⁷ in wa gbae:

«-A ka ain -yia -lili bhli, a 'ni lite.

'In -a ka ain -yia guzɔlv bhli, 'in a 'ni -bhali!»

¹⁸ 'Sa Zaan yia, o ka 'sun pla, o 'ni nv 'ma, 'in wa nee nu, o ka zuzu 'nyuu 'bi! ¹⁹ Nyime 'Yu yia, o mi lida, o mi 'mada, 'in wa nee: «A -talv, nyime mia de, liligb -yɔ nɔmagb o kaa. Nu, *nisv -gwezisanya -yɔ gbonyuu kwe -cian, wa 'tale o -mia.» Nu, -Lagɔ gbɔyiloo lenvgbnya -yɔ wa yibhe-lia we 'ji nu, we tiklu.»

'Gbe -we 'nia -Zezuu gbv ɲwɔ (Lk 10.13-15)

²⁰ 'Gbe -we 'wv o nva gwedigbv le, 'in wa 'nia wa dli 'bhiti, 'in o yia wa -yia gbv lapalie bhli: ²¹ «Kolazen -nyima, gbonyuu mi amiaa -nv nya! Betisaida -nyima, gbonyuu mi amiaa -nv nya! Nu, gwedigbv -Lagɔ nva da le ain nyidi, we 'ka 'yaa 'mv o nv le Tili -yɔ Sidɔɔn, -zugba wa ka wa dli 'bhiti pepe, 'in wa plaa -gbenaa 'wv, 'in wa slua 'tɔv 'wlv, mv yia we slolua mɔia. ²² We 'dee 'gbv in nee, zli -Lagɔ yia nyimaa -yɔgbv 'wɔbhua, amiaa -nv o yia 'wɔbhua we 'ka Tili -yɔ Sidɔɔn -nv 'wɔzi.* ²³ Amia, Kapenaumv -nyima, amiaa dli 'wv nu, 'wv a yia -sɔa yali yi? -Innya, we 'ni -mv, zɔ -Lagɔ yia ain belia, tilitinyaa dɔv -gv. We -ka nu, gwedigbv in nva da ain nyidi le, mv nv Sodamv le, wa 'na 'ka 'yaa labhv, -zugba wa mi -zeev

* 11:22 Kapenaumv kwesi -gbe -wa Kolazen -yɔ Betisaida, 'in Sidɔɔn -yɔ Tili mia, 'lakpa -gbe 'kad -wa.

-bha. ²⁴We 'dεε gbυ in nεε zli -Lagօ yia nymaa -yօgbυ 'wօbhua, amiaa -nu օ yia 'wօbhua we 'ka *Sօdօmυ -nymaa -nu 'wօzi.»

A mni -Zezuu -gbε օ 'ka an 'gba 'wlu-sa (Lk 10.21-22)

²⁵-Mυυ 'bιgv, 'in -Zezu nεε: «Dide, -na 'ηni na mnυia, yali -yօ dυdυυ -Kanyօ, in 'pa -mι fuo. -We ka gbυ -wa, -lu -we -in zizea gbυyilonya -yօ 'ylimnanya kwεε, 'mυ -in -slolua 'nyenyeyua 'klb. ²⁶Gbυzօnu -wa, Dide, -na 'de 'yubhaa we -mι 'sa.

²⁷«Nu, na Dide ka 'mι -lu weee 'nyε. օ Yu mia, we 'nι օ Dide 'dεbhlogbօօ 'wօbhυ, nyumε yabhlogbօօ 'nι օ -yi. 'In օօ Dide mia, we 'nι օ 'Yu 'wօbhυ, nyumε yabhlogbօօ 'nι օ -yi. Nu, nyuma -wa օօ 'Yu -slolua օ Dide, ma -yia օ.

²⁸«A 'de weee kaa da 'gba 'kadι 'wlu, a yi na -gbε in 'ka an nyapεda 'nyε. ²⁹-We in 'bhua 'wυ, amia 'bhu 'ya we 'wυ, 'in in 'ka an gbυ -slolu. Nu, na dlι -dlօօ, 'in ι'in 'ylimanι na 'de. -Bha a yia amiaa 'dεε 'wօtօtօve -dlօօ 'yia. ³⁰Sa na yia an 'yugalia, we 'nι 'tε, 'in 'gba na yia an 'wlu dia we 'nι 'wօwօlv.»

12

*-Zezu -yօ *Nyapεylι (Mk 2.23-28; Lk 6.1-5)*

¹-Mυυ 'bιgv, Zuifυυ *Nyapεylι yabhlo nya, -Zezu 'plιia blekpa, 'in ηwօ yia օ 'bιnօnya 'bha, 'in wa yia bleya 'kwa wa 'ka we li. ²-We wa mia lεnυda, Faliznyuma 'ya we -yօ, 'in wa nεε -Zezu -ylaε: «-Tali, -we -amiaa tite gbaa wa 'na nuυ Nyapεylι nya lε -nι, 'mυ -na 'bιnօnya nυa lε!»

³-Zezu nεε wa -yla: «'Yli yabhlo nya, da ηwօ mia *-Davidι -yօ օ nօnօnya 'bhada, -we օ nυa lε, a 'nι -slօ we zεli? ⁴'In օ yia -Lagօօ bυbօbυdu zօ pla, 'in 'floo -we wa 'nyεa -Lagօ, 'in օ -yօ օ nօnօnya 'sօ yia we li. Nu, wee 'floo mia, -Lagօօ tite nεε wa 'nι mneni wa 'ka we li:

*-Lagօօbυbօnyaa 'dεkpυa 'ka yaa we li. ⁵We mι cεlɪda Moizυ tite 'wυ nu, Nyapεylι nya, -Lagօօbυbօnya -ka lubho nu *-Lagօօbυdu 'kadυ zօ, -we wa 'na 'ka yaa lεnu, a 'nι -slօ we zεli nu, -Lagօ 'na 'ka wa -yօgbυ 'wօbhυu? ⁶Nu, -we mia -seli we -zi -Lagօօbυdu 'kadυ! ⁷Nu, we mι cεlɪda -Lagօօεbhε 'wυε:

«-We in 'yubhaa, mυ -wa nu, nyuma 'ka nyazidlι -ka, we 'nι 'slaka -sasie.»
«A -ka yaa we 'wolanυ, a 'na 'ka yaa nyuma -wa 'nιa gbυnyuu lεnu gbυ -dlι. ⁸Nu, Nyumεε Yu mia, mօ -wa Nyapεylι -Kanyօ.»

-Zezu jipea nyumε Nyapεylι nya (Mk 3.1-6; Lk 6.6-11)

⁹-Zezu 'bhυa -bha, 'in օ yia *-Lagօօbυdu zօ mni. ¹⁰Nu, nyumε yabhlo mia -bha, օ sօ ka 'ku. -Wa mia -bha, wa 'yubha wa 'ka -Zezu gbυ 'wlu dlι. We 'dεε 'gbυ wa yia օ layibhaε: «-Amiaa tite nukple, 'lee, nyumε mneni օ 'ka guzօnyօ jipe Nyapεylι nyaa?»

¹¹-Zezu nεε: «Ain glaa, nyumε yabhlo -ka bhlabhlε -bhlo -ka nι, 'in we -ka 'wօtօlv -bhuka 'wօbhυ Nyapεylι nya nι, -mօ օ yia we -saa, we 'nι mυυ? ¹²Nu, nyumε mia, օ 'ylilo -zi bhlabhlε. We -ka 'sa -mι, nyumε mneni օ 'ka gbυzօnu lεnu Nyapεylι nya amiaa tite 'wυ.»

¹³'In -Zezu nεε -օ ka sօ 'kua -yla: «-Glo -na sօ 'wυ.» օ -gloa we 'wυ, 'in we yia 'pυ, 'in we yia 'wօtօ we -libheyι 'bhisa. ¹⁴Faliznyuma mia wa glaa, wa 'tlaa, 'in wa yia gbυ zօa mni, sa wa 'kaa -Zezu lasa, we -gv.

¹⁵-Zezu 'nυa we, 'in օ yia -bha 'bhυ.

-Lagօօ lubhonnyօ օ -saa -bha

-Slεen -Zezu mni, 'in nyuma duun yia օ 'bι mni. օ jipea guzօnya weee, ¹⁶'in օ nεε wa -yla 'klb 'cιcι nya nu, -օ օ -mia, wa 'na gbalι we -nι. ¹⁷'Sa we 'plια sa, 'in -we -Lagօօgbυυ -falipanyօ Ezaii gbaa, we 'ka gbυzօnu -zε. օ nεε:

18 «Nu, -Lagɔ nɛɛ:
«Na lubhononyɔ in -saa -bha, mɔ nu.
ɔ zɛ in -kalia, 'mɔ in 'nyɛa na dli
weee yoo.

'Mɔ na yia na Zuzu 'nyɛa.
Sa in 'kaa nyumaa -yɔgbu 'wɔbhhu,
we gbu ɔ yia dɔdɔgbu -nyuma
weee -yla lapalia.

19 ɔ -yɔ nyimɛ 'na 'ka kpɛli.
'In ɔ 'na 'ka 'wɔkpi,
'in nyimɛ yabhlogbɔɔ 'na 'ka ɔ
wɛli 'nu 'yloogblu.

20 Gblee -we mia 'wɔkwnada,
ɔ 'na 'ka we 'kate,
'napɛ -we ka miɔ 'nia layida -mi
'nanɔɔ,
ɔ 'na 'ka we nyumonɔ.

'Sa ɔ yia nɔa 'in nyuma 'ka na
gbɔzɔnɔ gbu 'wɔɔɔwɔ.

21 Dɔdɔgbu -nyuma weee yia ɔ dli
'wɔdia.» »

Nyuma velia -Zezu
(Mk 3.22-30; Lk 11.14-23)

22 Nu, 'lɔlɔ -bhobho yabhlo ɔ
zuzu 'nyuu mia 'wɔ, 'mɔ wa -laa -
Zezu. -Zezu jipea ɔ, 'in ɔ bhobho
yia gba, 'in ɔ yia layi. 23 We -
sɔbhahia nyuma weee ɔwɛgaga, 'in
wa nɛɛ: «ɔɔ mia da nu, 'lee -Davidu
'yɔ ɔ -mia yi?»

24 Nu, Falizunyuma 'nɔa we, wa
nɛɛ: «ɔɔ nyimɛ mia da nu, we 'ni
zuzu 'nyiii -kanyɔ Belizebuli 'nyɛ ɔ
'tite nu, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka zuzu 'nyii
vu.»

25 -We wa pɔpalia 'wlukɔɔn la, -
Zezu -yi we, we 'gbu ɔ nɛɛ: «Dɔdɔ -
we ka -gu -nyima -ka tɔgɔda -mi wa
'dɛkpɔa nyidi, la wee dɔdɔ bhua. -
Budu -bhlo ɔwɛɛ -nyuma -yɔ 'gbe -
bhlo 'wɔ -nyuma -ka -yɔwɔsɔsɔlɔda
-mi, we 'na 'ka -gwɛ. 26 *-Saatan -
ka -Saatan vu, we 'dɛ -yɔ we -sɔlɔa
'wɔ, we -ka 'sa -mi, we 'na 'ka -gwɛ.

27 Amia nɛɛ Belizebuli nya 'mi see
'gbu, na vua zuzu 'nyii. We -ka 'sa
-mi, nyɔɔ 'nyɛ amiaa -lima se, 'in
wa vu zuzu 'nyii? We 'gbu, amiaa
-limaa 'dɛbhiɛɛ lɛnɔgbu slolua nu,
-we a gbaa, yo -wa. 28 -We -wa
gbɔzɔnɔ, mɔ nu: nu, -Lagɔɔ Zuzu

'tite nya na vua zuzu 'nyii, -mɔɔ 'ji
-wa nu, -Lagɔɔ nyumaa 'wlulaplie
mi ain nyidi.

29 «Nu, wa 'ni -slɔ latɛlonyɔ gbuan,
wa 'ni mneni wa 'ka ɔ -budu zɔ pla,
wa 'ka ɔ 'gba labhu. Wa -ka ɔ gbuan,
'bhie wa plaa ɔ -budu zɔ, 'in wa
bhua ɔ zɔzɔnɔ la.

30 «Nyimɛ ɔ -yɔ 'mi 'ni -mi, na
tonyɔ -wa. Nyimɛ ɔ-ɔ -saa 'mi
'wɔ -a 'ka nyuma -yɔɔɔbɛli, nyumaa
lamumninyɔ ɔ -mia. 31 We 'dɛɛ 'gbu
in nɛɛ ain -ylae: -Lagɔ yia gbonyuu
weee -yɔ velili weee 'wɔtia. Nu,
nyimɛ ɔ -ka -Lagɔɔ Zuzu veli, -Lagɔ
'na 'ka ɔ -yɔgbu 'wɔti. 32 Nyɔɔ -ka
*Nyimɛɛ 'Yu daa gbonyuu gbaa, -
mɔɔ -yɔgbu -Lagɔ tia 'wɔ. Nu, nyimɛ
-ka Zuzu 'Pɔpa daa gbonyuu gbaa,
we 'dɛ yi dɛslɛɛn -zɛɔɔ, we 'dɛ yi
bhla -we mia yida nya -zɛɔɔ, -Lagɔ
'na 'ka ɔ -yɔgbu 'wɔti.

Su -yɔ we 'bhue
(Mt 2.16-17; Lk 6.44-45)

33 «Su -zɔnɔ paa 'bhue -zɔnɔ, 'in su
'nyuu paa 'bhue 'nyuu. Suu 'bhue
-yɔ wa yibhelia wee su. 34 Amia
mia dɛ, 'munumɛ a -mia, a mneni
a 'ka gbɔzɔnɔ gbaa? -Innya. -Lu
-we yea nyimɛɛ dli -zɔ, mɔ tlaa ɔ
ɔwɛɛ. 35 Nyimɛ -zɔnɔ mia, ɔ gbɔzɔnɔ
mia ɔ dibhe 'wɔ, 'mɔ ɔ wɛlia. 'In
nyimɛ 'nyuu mia, ɔ gbu 'nyuu mia
ɔ dibhe 'wɔ, 'mɔ ɔ wɛlia. 36 In nɛɛ
ain -ylae: wɛli weee -we nyuma yia
gbaa, zli -Lagɔ yia nyumaa -yɔgbu
'wɔbhua, we 'ji wa yia gbaa. 37 Nu, -
na gbagbawɛli -gu, -Lagɔ yia -mi gbu
dilia. 'In we -gu -na yia gbu 'wɔtlaa.»

Nyuma yibhahia -Zezu gwedigbu
(Mk 16.1-4; Mk 8.11-12; Lk
11.16,29-32)

38 Tɔɔn -Lagɔɔ titee gwesanya -
yɔ Falizunyuma nɛɛ -Zezu -yla: «-
Slolonyɔ, -in nu gwedigbu yabhlo lɛ,
'in -a 'ka we 'jiyibheli zɔzɔnɔ sa nu,
-Lagɔ tiea -mi.»

39 -Zezu nɛɛ: «Dɛslɛɛn -nyuma mia,
nyuma 'nyii wa -mia, 'in wa'a zɔ
-Lagɔ dli -gu, 'in wa yibhahia 'mi

gwɛdigbu. Gwɛdigbu yabhlogbɔɔ 'na 'ka wa -yla lɛnu, 'mɔ we 'ni *Zonasu gbv -zɛ. ⁴⁰ Nu, Zonasɩ ka zli ta sabɔ ta li, zibhi nɔkplɛ. 'Sa -bhlokpadɛ Nyumɛɛ 'Yu yia gwlu zli ta sabɔ ta lia. ⁴¹ *Ninivɔ -nyuma 'nua *Zonasu wɛli, 'in wa yia wa dli 'bhiti. Nu, nyumɛ ɔ 'yilia ɔ -zia Zonasɩ, ɔ mɩ da. We 'dɛɛ 'gbv, zli -Lagɔ yia nyumaa -yɔgbv 'wɔbhua, 'in Ninivɔ -nyuma sɔa 'wɔ dɛslɛɛn -nyuma 'yu, 'in wa dɩa -maa gbv. ⁴² Sebaa 'wlulapɩɩɣwɔɔ 'bhua dɔdɔv bhloluda, 'in ɔ yia *Salomɔɔ gbv yilo wɛli yukwli pɔlva yi. Nu, nyumɛ ɔ -zia Salomɔɔ, ɔ mɩ da. We 'dɛɛ 'gbv, zli -Lagɔ yia nyumaa -yɔgbv 'wɔbhua, 'in ɔɔ 'ɣwɔɔ sɔa 'wɔ dɛslɛɛn -nyuma 'yu, 'in ɔ dɩa -maa gbv.

*Zuzu 'nyuu yia lv
(Lk 11.24-26)*

⁴³ «Nu, zuzu 'nyuu 'tlaa nyumɛ yabhlo 'wɔ, we mɩ, we yi, -mɔ yɛyɛ da, ladɩdaa dataɩɛ nya, we 'ka ladɩ. ⁴⁴ We 'ni da 'yu 'gbv, we nɛɛ we 'dɛ -ylaɛ: «Na -budu we zɔ in 'bhua, -mɔ na bhitia lv.» We 'bhitia -mɔ lv, 'in we yia -bha wee -budu yli klo nya, -zugba we nɔkplɛ mɩ laylipeda, 'in -mɔ mɩ lamnazɩda. ⁴⁵ Tɔvɔn, zuzu 'nyii gbesɔ ka nɔkplɛ -nyua 'yli bhabha, -we -zia wemu, 'in we yia -mɔv 'bɔmɩ. 'In we -yɔ we 'sɔ yia wee -budu zɔ lɔyi, dabɔdɔ. 'In we yia -mɔ ladɩ duaa. -Slɛɛn, 'in ɔɔ nyumɛɛ -kwɩkwɩ yia 'ylinyumanɩ, 'in we yia we tianv 'wɔzi. Dɛslɛɛn -nyuma -wa ka nɔkplɛ 'nyua 'yli, we 'sasokpa -gbv yia wa ylia.»

*-Zezuu zɔayli -nyuma -zɔvɔ
(Mk 3.31-35; Lk 8.19-21)*

⁴⁶ Da -Zezu mia nyuma -yla gbv gbada ni, 'in ɔ 'nyaa -yɔ ɔ bhelia yia yi, 'in wa yia -buduɣwɛɛ 'yiligbe. Wa 'yibha wa 'ka ɔ -yla gbv gba. ⁴⁷ 'In nyumɛ yabhlo nɛɛ ɔ -yla: «-Na 'nyaa -yɔ -na -bhelia mɩ 'pipee, wa 'yibha wa 'ka -mɩ -yla gbv gba.»

⁴⁸ -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Nyɔɔ -wa na 'nyaa, nyɔɔ -wa na bhelia?»

⁴⁹ ɔ 'bhua sɔ 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ 'bunɔnya wa 'kɩslɔlu.

'In ɔ nɛɛ: «-Wa mia da ni, ma -wa na 'nyaa -yɔ na bhelia. ⁵⁰ Nu, ɔ nua na Dide ɔ mia yalu dɔmagbɔ lɛ, mɔ -wa na bheli, mɔ -wa na bhɔlɔ, mɔ -wa na 'nyaa.»

13

*'Mnɔpanyɔɔ gbvɔv nine
(Mk 4.1-9; Lk 8.4-8)*

¹ Wee 'yli -bhlokpadɛ nya, -Zezu 'tlaa -budu zɔ, 'in ɔ yia 'nyuu -gɔgɔ -gv ladɩa mɩ. ² Nyumaa -zlo ka ɔ gbelii 'gbv, ɔ yia 'glv 'wɔbhɔ, 'in ɔ yia -mɔ ladɩ, -zugba nyumaa -zlo mɩ 'nyuu -gɔgɔ -gv. ³ Gbɔv nine nya ɔ -slɔlua wa gbv duun, ɔ nɛɛ: «Nu, kpaapanyɔ yabhlo mɩa 'mnɔ 'paa. ⁴ ɔ mia wee 'mnɔ 'mnida, 'yaa -zakpa -bhlo yia 'yoo 'ɣwɛ -yɔ bhli, 'in 'zianya yia we li. ⁵ Tɔlva bhlilia tukpa -dɔdɔ -gv, da bla 'nia -zu. Bla 'ni -bha -zuu 'gbv, we yia mɩ sa slɔv. ⁶ Nu, 'yiv -sɔa 'wɔ, we yia we -sie, 'in we yia ye, we somi 'ni -tlɔlvɔ 'gbv. ⁷ We 'ya tɔlva sloa -kpɔga glaa, 'in -kpɔga yia we -gv palɩ, 'in we yia we 'tuntnu. We 'ni 'ya yabhlogbɔɔ 'pa. ⁸ Tɔlva yia dɔdɔ -zɔvɔ -gv bhlili, 'in we yia zɔ. We lakpa tɔlva wla 'ya glv -bhlo 'ya kugbua, tɔlva wla 'ya glv ta, 'in tɔlva wla 'ya glv gbv. ⁹ -ɔ -ka 'nɔvɔ -yukwli 'wlu -ka, ɔ 'nɔ we.»

*-We ka 'gbv -Zezu paa gbvɔv nine
(Mk 4.10-12; Lk 8.9-10)*

¹⁰ ɔ 'bunɔnya bea ɔ kwesi, 'in wa yia ɔ layibha: «Lɛɛ -lu ka 'gbv -na slɔlu wa gbvɔv nine -papɩɛ nya?»

¹¹ ɔ nɛɛ wa -yla: «-Lagɔ ka ɔ nyumaa 'wlulapɩɩgbv mia zizeda an 'kɩslɔlu, nu, ɔ 'ni we wamɩa 'kɩslɔlu. ¹² Nu, -lukanyɔ mia, ɔ -nɔ wa yia -gɔpalia, 'in we 'ka 'wɔzumanɩ. 'In nyumɛ ɔ 'nia -lu duun -ka, we -sɛɛ mia ɔ kwɛɛ, kwɛɛ wa yia we ɔ -saa.

¹³ «We 'dɛɛ 'gbv na gbaa wa -yla gbvɔv nine -papɩɛ nya. Wa -ka ylada -mɩ, wa'a 'yi la. Wa -ka yukwli

puḍa -mī, wa'a 'nū. Nū, wa'a 'nū gbu yabhlogbɔɔ 'wɔla. ¹⁴ 'Sa -we -Lagɔgbɔɔ -falpanyɔ Ezaii gbaa, we -zea gbɔzɔnɔ wa gbɛgbɛin, ɔ nɛɛ:

«Yukwli a yia puḍa 'nanɔɔ,
'in a 'na 'ka we 'wolanɔ.
Ylaa a yia 'nanɔɔ,
'in a 'na 'ka -lu -yɔyi.

¹⁵ Nū, waa nyūma -manu 'wlukɔɔn ka 'wɔtɔ -dudluu.
Wa ka wa yukwli 'sumani, wa ka wa 'yli 'mu,
wa yi layi, wa yi 'nū, wa yi gbu yibhelii 'gbu,
wa yi wa dli 'bhitii 'gbu, in yi wa gbu 'wɔsa.

'Sa -Lagɔ gbaa.»

¹⁶ Amia, amiaa 'yli yi la, 'in amiaa yukwli nua, 'wɔtotɔe -dlɔɔ mi amiaa -nɔ nya. ¹⁷ In nɛɛ ain -yla gbɔzɔnɔ saɛ: -Lagɔgbɔɔ -falpanya -yɔ -Lagɔnyūma tukluu -zlo 'yibha -we a yia -yɔ, wa 'ka we -yɔyi, 'in wa 'nū we -yɔyi, -we a nua, wa 'ka we 'nū, 'in wa 'nū we 'nū.

*'Mnɔpanyɔɔ gbɔɔ ninee 'ji
(Mk 4.13-20; Lk 8.11-15)*

¹⁸ «We 'dɛɛ 'gbu, amia, a 'nū mnɔpanyɔɔ gbɔɔ ninee ji nū 'wɔla.
¹⁹ -Wa 'nua *-Lagɔɔ nyūmaa 'wlu-lapilɛɛ wɛli, 'in wa'a 'nua we 'wɔla, wa 'wɔ 'yoo ŋwɛ -yɔ da 'mnɔ bhliia. *Gbɔnyūuu dide -ka yi, -we wa faa wa dli zɔ, 'in we saa -mɔ we. ²⁰ 'Sa -bhlokpade tɔlba mi -bha tɔkpa -dɔdɔ 'bhisa, da -Lagɔwɛli bhliia. 'In wa -ka we 'nū nū, 'in wa ŋwnua we gbu 'muna nya, 'in wee 'muna'a -gwɛ. ²¹ Nū, wa 'nū ŋwnu we 'ka somi fa wa dli zɔ. Waa nyūma mia, bhla -sɛɛ nya wa ŋwnua we -yɔ, 'in wa -ka wa sialida -mī, wa -ka wa 'klyiɛ 'wɔpalida -mī -Lagɔwɛli 'gbu, 'in wa saa -Lagɔwɛli dli -gu. ²² Tɔlba 'wɔ 'ya 'mnɔya -we -wa -Lagɔwɛli -mɔ -kpaga glaa. Wa 'nua wee wɛli, 'in dɔdɔ -gɔɔ dlilɔɛ klaa, wa 'gwɛzi -we nana wa dɔdɔ, 'in we nua wa -dawli 'wɔ klaa, mɔ palilɔ we -gɔɔ 'gbu, we'e tɔlba. ²³ 'In nyūma tɔlba mia, -maa 'wɔlba wee 'mnɔya -we

-wa -Lagɔwɛli -mɔ dɔdɔ -zɔnɔ -gu. Wa 'nua we, 'in wa yia we -yɔŋwnu. Tɔɔn, wee wɛli -we mia wa 'wɔ, 'in we yia tɔlba. We lakpa yabhlo wla 'ya gɔ -bhlo 'ya kugbua, we tɔlba 'ya gɔ ta, 'in we tɔlba wla 'ya gɔ gbu.»

-Petu 'nyūuu gbɔɔ nine

²⁴ -Zezu 'pa 'yaa wa -yla gbɔɔ nine yabhlo, ɔ nɛɛ: «-We -yɔ -Lagɔɔ nyūmaa 'wlu-lapilɛɛ 'wɔwɔlba, 'mɔ na yia da ain -yla gbaa. Nū, nyūmɛ yabhlo 'paa ɔ kpaa 'mnɔ -zɔnɔ. ²⁵ -Mɔɔ 'bigɔ, sabɔ, da nyūma weee mia 'yila 'wɔ, ɔ tɔnyūmɛ yia, 'in ɔ yia -petuu 'ya gɔ wee 'mnɔ -kpaa, 'in ɔ yia mni. ²⁶ Da wee 'mnɔ mia, 'in we mia zɔda, -zugba wee -petu mi 'ya -mɔ we nyidi.

²⁷ «Wee kpaa -kanyɔɔ lubhonɔnya yia yi, 'in wa nɛɛ ɔ -ylac: «-Amiaa -kanyɔ, 'lee, -in 'nū zɔmɛ da 'mnɔya -zɔnɔ 'paa? 'In da -petunya nū 'bhulba?»

²⁸ «ɔ nɛɛ wa -ylac: «Na tɔnyūmɛ nua we lɛ.»

«'In ɔ lubhonɔnya nɛɛ ɔ -yla: «'Lee, -a mnɛni -a 'ka wee -petu 'tluu?»

²⁹ «ɔ nɛɛ: «-Innya, nū, a -ka wee -petu 'tluu yi, a mnɛni a 'ka 'mnɔ 'tlu -bha -bhlokpade. ³⁰ A 'tide we 'yi, we 'dɛ 'sɔ 'ka 'ylimani. We -didɔ bhla -ka bɛ, 'in in 'ka we -didɔnya 'tɔlba nū, wa -dɔ -slɔ -petu, wa gbɔan we, 'in wa 'ka we sie. -Mɔɔ 'bigɔ, wa 'ka 'mnɔ -dɔ, 'in wa 'ka we na -gbagbu 'wɔkwa.» »

-Lagɔɔ nyūmaa 'wlu-lapilɛɛ gbɔɔ nine

(Mk 4.30-32; Lk 13.18-19)

³¹ -Zezu 'pa 'yaa wa -yla gbɔɔ nine yabhlo, ɔ nɛɛ: «-Lagɔɔ nyūmaa 'wlu-lapilɛɛ 'wɔ su -we wa laa *mutadi, we 'ya. 'Mɔ nyūmɛ yabhlo 'bhua 'wɔ, 'in ɔ yia we gɔ ɔ kpaa. ³² We 'kienyi we -zi dɔdɔ -gɔɔ su weee 'ya. Nū, we -ka mi, 'in we ylimani 'kadɔɔ, 'in we zɛa su -we -zia su weee 'wɔ. Nū,

'zianya yia we lolu 'subhaa we 'kliya -nyidi.»

(Lk 13.20-21)

³³-Zezu 'pa 'yaa wa -yla gbuv nine yabhlo, o nee: «-Lagoo nyumaa 'wlu-lapile 'wlu *goo 'hwno yabhlo slua 'floo -bhvbhvu kilo glv -bhlo 'ya gbu lu, o bhita we, 'in we yia 'yli, mu.»

-We ka 'gbv -Zezu paa gbuv nine (Mk 4.33-34)

³⁴Nu, gbu weee mia de, gbuv nine -papie nya o -slolua we nyumaa -zlo. We 'ni gbuv nine -papie 'wobhu, o -slolu nyuma gbu. ³⁵'Sa we 'pia sa, 'in -we -Lagobuv -falpanyo gbaa, we 'ka gbuzonu -ze, o nee:

«Nu, gbuv nine -papie nya na yia wa -yla gbu gbaa. We 'ka duduv gwedida 'bhu, gbu -we -Lago zizea, gbaa na yia we.»

³⁶Toun, -Zezu 'bhua nyuma glaa, 'in o yia -budunwee mn. O plaa -budu zo, 'in o 'binonya yia o kwesi be, 'in wa nee o -ylae: «Gba -ain -yla kpa-petu 'nyuu nu gbuv ninee 'ji.»

³⁷O nee wa -ylae: «Nu, o 'paa 'mnoya -zonu, Nyumee Yu -wa. ³⁸'In kpa mia, mu -wa dudv -gv, 'in 'mnoya -zonu mia, mu -wa nyuma -wa -Lago pila 'wlu la. -Petu mia, mu -wa nyuma -wa gbonyuu dide pila 'wlu la. ³⁹O tonyume -o glva wee -petu, -Saatan -wa. We -didi bhla mia, -muv -wa duduv bhiala da. We -didinya mia, -muv -wa 'anzinya. ⁴⁰Sa wa thua -petu, 'in wa vitelia we -kosu 'wv, 'sa -bhlokpade we yia dudv -bhia bhla -mia. ⁴¹O Nyumee Yu yia onuv 'anzinya yoo 'paa. Nu, -wa kwaa wa -lima gbonyuu lv we -yo -wa ka de nva gbonyuu le, we 'ka wa 'wvgbizi, -wa -Lago pila 'wlu la glaa. ⁴²'In we 'ka wa -kosu 'kadv 'wv viteli. -Mo wa wia, -mo wa lia gla 'wv. ⁴³-Wa nva -Lagoo domagbu le, ma yia ha 'ylv 'bhisa da wa Dide pila nyuma 'wlu la. -O -ka 'nunu -yukwli 'wlu -ka, o 'nu we.

'Nnumnilu -we mia zizeda

⁴⁴«-We -yo -Lagoo nyumaa 'wlu-lapile 'wvwlva mu -wa 'hnumnilu yabhlo -we mia zizeda kpa. 'Mu nyume yabhlo 'yia, 'in o yia we zize lv. O ple men, 'in o mnua, o yia o -lu weee pelv 'pa o 'ka wee kpa zo.

Tvka -zonu -we ka -vale 'tea, we gbuv nine

⁴⁵«-We -yo -Lagoo nyumaa 'wlu-lapile 'wvwlva, mu -wa 'ya, -valepanyo -o mia tvka -zonu -we ka -vale 'teaa datalida. ⁴⁶O 'yia wee 'ylinanu -tvka, -we ka -vale 'tea -we -zia we -lima nu, o mnua, 'in o yia o -lu weee pelv 'pa o 'ka we zo.

Zibhi -bha -sowlii gbuv nine

⁴⁷«-We -yo -Lagoo nyumaa 'wlu-lapile 'wvwlua, mu -wa 'ya, 'sowli -we wa viteli 'nyu lv, 'in we yi zibhii 'yli -bhlo -bhlo kpa. ⁴⁸We yea, 'in zibhibhanya yia we 'nyu lv gbize, 'in wa yia we 'nyu -gogo -gu ladi, wa 'ka zibhi 'wvgbizi. We zuzonu wa gbizia 'wv, -muv wa slua wa -cice 'wv, 'in -we 'nia 'ylinanu, 'in wa yia we kwnee viteli. ⁴⁹'Sa -bhlokpade we yia -mia duduv bhia zli. Nyuma -wa nva gbonyuu le -yo -wa nva gbu -zonu le, 'anzinya yia yia we 'ka wa -yosiali, ⁵⁰'in -wa nva gbonyuu le, we 'ka -maa -kosu 'kadv 'wv viteli. -Mo wa yia wilia, -mo wa yia gla 'wv lia.»

Gbuzonu sva -yo gbuzonu lolu

⁵¹-Zezu nee o 'binonya -yla: «A ka we 'de wee 'wvlanuv?»

Wa nee: «In, -a ka we 'wvlanuv.»

⁵²Toun, -Zezu nee wa -yla: «Nu, -Lagoo titee gwesanyo -o yibhelia -Lagoo nyumaa 'wvwlavlgbu, o 'wv nu, -budunwee -kanyo yabhlo -o wleli 'hnumnilu sva -yo 'hnumnilu lolu, o -luu lazoda.»

-Zezuu -zoo -nyuma 'nu o gbv -yohwvu

(Mk 6.1-6; Lk 4.16-30)

⁵³-Zezu ka gbuv nine -papie bhia 'bhie, o yia -bhade 'bhu. ⁵⁴'Gbe -we 'wv o 'ylimania, o mnua -mo, 'in o yia nyuma -slolu -mo -Lagobudu

zɔ. -Wa weee mia -bha, 'in we yia wa ηwεgaga -subhali. 'In wa nεε: ⁵⁵«Ɔɔ nyime mia da ni, -budukonyɔɔ yu -wa, we 'ni muu? Ɔ 'nyaa mia ni, Malii -wa. *'Zake klaa, *-Zεεfu klaa, 'Simɔɔ klaa, we -yɔ Zudi, wa 'ni ɔ bheliaa? ⁵⁶Ɔ bhɔba mi -ain glaa. Aya! Mɔ ɔ -sali gwedigbu lenɔ sea?»

⁵⁷We 'dεε 'gbu, wa 'ni mneni wa 'ka ɔ dli -gu zɔ. Tɔɔn, -Zezu nεε wa -yla: «-Lagɔgbuɔ -falpanyɔ -ka -mi, da weee wa zɔa -bha ɔ. Wa'a zɔ -bha ɔ, ɔ -zɔɔ we -yɔ ɔ -buduηwεε.»

⁵⁸Nyuma 'ni ɔ dli -gu zɔɔ 'gbu, ɔ 'ni -bha gwedigbu duun lenɔ.

14

Sa 'Zan -Batisi titha 'wu la
(Mk 6.14-29; Lk 9.7-9)

¹We bhla, Galilee -dɔdɔɔ 'wlu-lapilinyɔ Ewloɔɔ 'nɔa -Zezuu 'di. ²Ɔ nεε ɔ zɔlubbhonunya -yla: «'Zan -Batisi -wa! Ni, mɔ -sɔa tɔtlunya glaa 'wu, we 'dεε 'gbu ɔ mnenia ɔ 'ka gwedigbu lenɔ.»

³⁻⁴Ni, sa Zaaan tɔtligbu 'pia, mu mia da: Ewloɔɔ kwaa ɔ bheli Filipuɔ 'ηwnɔ Ewloɔɔdi, 'in Zaan nεε ɔ -yla: «Ni, we 'ni 'ylinani -Lagɔɔ tite 'wu, nyime 'ka ɔ 'dεε bheli 'ηwnɔ glosa, 'in ɔ 'ka ɔ kwa.»

We 'dεε 'gbu Ewloɔɔ yia nyuma tie, wa 'ka ɔ kpa, wa 'ka ɔ gbuan, 'in wa 'ka ɔ -kaslɔ 'wɔpa.

⁵Ewloɔɔ 'yibha ɔ 'ka Zaan 'bha. Ni, ɔ mi Zuifu sɔda, -maa nεε ni, Zaan mia, -Lagɔgbuɔ -falpanyɔ -wa.

⁶Ni, Ewloɔɔ gwalyilu 'feti nyinia, 'in Ewloɔɔdi 'ηwnɔyuu yia -wa mia 'feti -guɔ 'yibadi lɛ. 'In ɔ yia Ewloɔɔ dɔɔ namanɔ bhabha. ⁷'In ɔ yia bi, ɔ nεε: «-We a yia 'mi -zlaha, yoo na yia we ain 'nyεa.»

⁸Ɔ 'nyaaa weli -gu ɔ nεε: «-In 'nyε 'mi 'Zan -Batisi 'wlu yoo -plaa -gu.»

⁹We wlaa Ewloɔɔ 'kɔayli la, ni, ɔ ka bi ɔ -limaa 'yibadi 'gbu, ɔ nεε: «-We ɔ -zlaha 'mi, a 'nyε we ɔ yoo.»

¹⁰'In ɔ yia 'slɔjayu yabhlo tie -mɔ -kaslɔ 'wu, ɔ 'ka Zaan 'wlu -gu -di. ¹¹'In wa -yɔ ɔ 'wlu yia yi -plaa

-gu. Wa 'nyεa we ɔ 'ηwnɔyuu yoo, 'in -mɔɔ yia we ɔ 'nyaa yoo 'nyε. ¹²Tɔɔn, Zaaan 'bunɔnya yia, 'in wa yia ɔ 'kwie 'bɔmni, 'in wa yia we 'bhuka 'wɔfa, 'in wa yia we 'di -Zezu -salia mni.

-Zezu 'nyεa nyumaa 'wlu glɔ -bhlo 'wlu gbu lililu

(Mk 6.30-44; Lk 9.10-17; Zn 6.1-14)

¹³-Zezu 'nɔa we 'di, 'in ɔ yia 'glɔ 'wɔbhɔ, ɔ -di'a 'nyu 'wu, 'in ɔ yia da beblεε mni, da nyuma 'nia -mi, ɔ 'ka 'wɔnya.

Nyumaa -zlo 'nɔa we, wa 'tlaa wa 'gbe nɔkplε, 'in wa yia ɔ 'bi mni bhɔ -gu, 'nyu -gɔgɔ -gu yilie nya. ¹⁴-Zezu 'tlaa 'glɔ 'wu, ɔ 'yia nyumaa -zlo -yɔ, 'in wa yia ɔ nyazi 'wɔla, 'in ɔ yia wa guzɔnya jipe.

¹⁵Jibhe zɔa, ɔ 'bunɔnya bea ɔ kwesi, 'in wa nεε: «'Ylɔ ka -fla, 'in da tɔlɔ la. We 'dεε 'gbu, 'nyε wa 'yoo wa 'ka 'gbenya 'wu lililu zaa mni.»

¹⁶Ɔ nεε wa -yla: «Wa 'na 'ka mni. Amiaa 'de 'nyε wa lililu.»

¹⁷'In wa nεε: «We 'ni 'floo gbu -yɔ zibhii 'ya 'sɔ 'wɔbhɔ, -a 'ni lililu kwεε -ka.»

¹⁸'In ɔ nεε: «A -yɔ we yi.»

¹⁹-Muɔ 'biɔ, ɔ nεε nyumaa -zlo -yla ni, wa -di -petu -gu la. Tɔɔn, ɔ bhua wee 'floo gbu -yɔ zibhii 'ya 'sɔ 'wu, ɔ ylaa yali, 'in ɔ yia -Lagɔ fuo 'pa. 'Bhie, ɔ dlilia wee 'floo, ɔ 'nyεa we ɔ 'bunɔnya yoo, 'in -maa yia we nyuma 'wɔladlili. ²⁰Wa 'de weee lia, 'in wa yia lɔ. We pni -tɔa 'wu, -we nyinia -ciεε kugbua lε 'sɔ, 'in ɔ 'bunɔnya -yɔ we yia mni. ²¹Nyuma -wa lia, wa nyini nɔkpasiaa 'wlu glɔ -bhlo 'wlu gbu (5.000). Wa 'ni 'ηwni -yɔ 'nyenyeyua zeli.

-Zezu nɔa 'nyu -gu
(Mk 6.45-52; Zn 6.15-21)

²²Tɔɔn, 'in -Zezu yia wa tie, wa -gali ɔ 'yu, wa 'ka 'nyuu kakpe -putu -gu mni, -zugba ɔ pa nyuma weli. ²³Ɔ 'paa wa weli, 'in ɔ yia -gɔgɔ 'wlu mni ɔ 'ka -Lagɔ bhuhhoe. Ɔ mi -bha ɔ

'de -bhlo, 'in sabo yia be. ²⁴ Nu, 'glv ka -sleεn -gagɔ -yɔ la tlumanu. -Pipe mi wa 'klv -yɔ -gbεin bhulvdaa 'gbv, 'nyuu -gbvgbv sloa 'glv 'wv.

²⁵ Tiatia -koko gboa, 'in -Zezu yia ɔ 'binɔnya 'bɪ mni 'nyu -gv -nɔnve nya. ²⁶ Wa 'yia da ɔ -yɔ -nɔda -mɔ 'nyu -gv, 'in wa yia nyanɔ nv, wa nεε: «'Kuzu -wa!»

Wa mi nyanɔ nudaa 'gbv, wa yia 'wɔkpi. ²⁷ Tɔvɔn, 'in ɔ nεε wa -yla: «A 'na nɔnv nyanɔ -ni, -amɪ -wa, a palɪ dli la.»

²⁸ 'In Pielɪ nεε: «Na -Kanyɔ, we -ka -mɪ 'piεin, 'nye 'mɪ 'yoo, in 'ka 'nyu -gv nɔ, in 'ka -mɪ -yɔbe.»

²⁹ ɔ nεε ɔ -yla: «Yi!»

Pielɪ 'tlaa 'glv 'wv, 'in ɔ yia -Zezuu -gbε mni 'nyu -gv -nɔnve nya. ³⁰ Nu, ɔ 'yia -pipe mi 'plɪda, 'in ɔ yia nyanɔ nv, 'in ɔ yia 'nyu glu -plaplie bhli. ɔ 'kpi'a 'wv, ɔ nεε: «Na -Kanyɔ, kpa 'mɪ!»

³¹ -Bha -bhlokpade, -Zezu -gloa ɔ 'wv, 'in ɔ yia ɔ kpa, 'in ɔ nεε: «Dli 'kienyi -zɔnyɔ, lεε -lu ka 'gbv -na lv dli?»

³² Wa 'de 'sɔ -bhoa 'glv 'wv, 'in -pipe yia zɔbe. ³³ Tɔvɔn, ɔ 'binɔnya -wa mia 'glv 'wv, 'in wa yia ɔ 'yu 'kukolu 'sibhli, wa 'ka ɔ 'ylimani, wa nεε: «-Mɪ, -in mɪ -Lagɔɔ 'Yuu 'debbie -gbolu nya!»

-Zezu jipea Zenezaleti guzɔnya (Mk 6.53-56)

³⁴ Wa -dia 'nyu 'wv, 'in wa yia Zenezaleti -dɔdɔ -gv nyɪni. ³⁵ -Bha nyuma wee yia -Zezu yibheli, 'in ɔ 'dɪ yia wee dɔdɔ weee -gv lamneni. Wa yia ɔ guzɔnya weee -la. ³⁶ 'In wa palɪ -Zezu zukpa nu, ɔ 'ka wa guzɔnya 'yoo 'nye wa 'ka ɔ -banaa ηwe kwezi. 'In -wa weee zia we kwe, -maa yia 'pɔ.

15

-Zezu -yɔ Zuifvɔ tite (Mk 7.1-13)

¹ Falizinyuma -yɔ -Lagɔɔ titee gwe-sanya 'bhva -Zeluzalemv, 'in wa yia

-Zezuu -gbε yi, 'in wa nεε ɔ -ylae: ² «-Na 'binɔnya mia, wa'a budo kwe -amiaa titee sɔlv, 'in wa lia. Nu, -we -amiaa dukpasɪ gbaa -a 'na nɔnv lε -ni, 'mɔ wa nva lε. Lεε -lu ka 'gbva?»

³ -Zezu nεε wa -yla: «Amia mia da, amiaa bhlasabhla gbv 'gbv, a'a zva -Lagɔɔ tite 'nɔηwe. Lεε -lu ka 'gbva?»

⁴ Nu, -Lagɔ nεε:

«Zv -na dide -yɔ -na 'nyaa 'nɔηwe.»
ɔ nεε 'yae:

«ɔ -ka ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa velɪ,
'bha wa 'bhaa ɔ.»

⁵ 'In amia, a nεε: nyume ɔ -ka ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa -yla gba nu, -we ɔ 'ka yaa wa 'nye, wa 'wɔsasie saa, ɔ ka we -Lagɔ 'nye, ⁶ ɔ nyume'e -sa ɔ dide 'wv. 'Sa a nva, 'in a saa -Lagɔweli la, amiaa bhlasabhla gbv 'gbv. ⁷ Welɪ 'sɔ -nyuma a -mia! -We Ezaii gbaa -benyi amiaa daa, gbvzɔnv -wa. ɔ nεε:

⁸ «-Lagɔ nεε: waa nyuma mia,
ηwee la wa nnania 'mɪ,
nu, wa dli 'nɪ 'mɪ -gv -mɪ.

⁹ Bhebhe wa ylimania 'mɪ.

Nu, tite wa slolua,
-we wa laa -Lagɔɔ tite,
nyumaa -gbε we bhva.»

-We plala nyuma pɔvin, mɔ nu (Mk 7.14-23)

¹⁰ -Mvɔ 'bigv, -Zezu nεε nyumaa -zlo -yla: «A be -seli, -we na yia gbaa, a 'ka we 'nv. ¹¹ Nu, -we plaa nyume ηwee, we'e -plalɪ ɔ pɔvin. Nu, -we plala nyume pɔvin ni, mɔ -wa we bhva ηwee.»

¹² Tɔvɔn, ɔ 'binɔnya bea ɔ -yɔ, 'in wa nεε ɔ -yla: «-In -yi we 'ji nu, weli -in gbaa de -bha, we ka Falizinyuma 'wv 'fv?»

¹³ ɔ nεε: «Su, -we na Dide, -ɔ mia -yalɪ, 'nia fa ni, tlua wa yia we. ¹⁴ A 'tide wa 'yi nu, 'lɔlɔnya wa -mia, 'in wa mia 'lɔlɔnya 'yoo da -sloluda. Nu, 'lɔlɔnyɔ -ka 'lɔlɔnyɔɔ su lakpa ɔ 'ka ɔ 'yoo da -slolu, 'in wa 'de 'sɔ bhililia 'bhoka 'wv.»

¹⁵ Pielɪ 'bhua weli 'wv, ɔ nεε: «Wee gbv nine mia da ni, sa we 'ji mia?»

16 -Zezu nεε: «Amia, a 'nι 'ya -slɔ -mυυ 'wɔlanυυ? 17 Nu, -lu weee -we plalia nyumεε ηwεε, ɔ nukplε we plilia. -Mυυ 'bιgυ, 'in ɔ plaa 'kwla -yɔ. A'a 'nυ 'ya -mυυ 'wɔlaa? 18 Nu, -we tlaa nyumε ηwεε, mυ bhva ɔ dli zɔ, 'in -we plalia nyumε pυin, mυ -wa. 19 Nu, 'wluκυυn lapυpalie 'nyuu bhva nyumεε dli zɔ. Tɔυn, 'in nyuma bhaa wa -lima, 'ηwnι -yɔ nyuma -putu dia -budu 'wυ,* wa kaa mυtnι kwε, wa ylia 'wie, wa tubhva yɔ, 'in wa saa wa -lima 'ηnι. 20 Nu, -we plalia nyumε pυin mυ mia dε. Nu, nyumε 'nι kwε budo tiklu ɔ 'ka li, -mυυ'υ -plali nyumε pυin.»

'Lakpaηwnɔ ηwnua -Zezuu gbυ (Mk 7.24-30)

21 -Mυυ 'bιgυ, -Zezu 'bhva -bha, 'in ɔ yia Tili -yɔ Sidɔɔn -dυdυ -gυ mni. 22 Kanaa -ηwnɔ yabhlo -dilia -mɔ la, 'in ɔ yia ɔ -gbε mni, -zugba ɔ willi ɔ -yɔ: «-Davidi 'yuoo, -in 'yili 'mι nyazioo! Na -Kanyɔ, zuzu 'nyuu ka na 'ηwnɔyυ kpa, ɔ 'nι 'kɔayli -ka.»

23 -Zezu 'nι ɔ -gυ -sa. ɔ 'bunɔnya bεa ɔ -yɔ, 'in wa nεε ɔ -yla: «Vu ɔ, we 'nι -mυυ, ɔ mι -ain 'bι wiwie nya.»

24 'In -Zezu nεε: «Izlaelnyuma -wa 'wɔba bhlabhle -we mnɔ, wa 'dεkpυaa 'gbυ in yia yi.»

25 Nu, ɔɔ 'ηwnɔ 'sibhlia ɔ 'yu 'kukolu, ɔ nεε: «Na -Kanyɔ, bε 'mι -yɔ.»

26 'In ɔ nεε: «'Ylaasli -ka lida -mι, we 'nι tiklu -mι wa 'ka 'ylaasli lililu zɔ -sa, wa 'ka we gwι zɔ viteli, we 'nι mυυ?»

27 ɔɔ 'ηwnɔ nεε: «Na -Kanyɔ, gbuzɔnυ -wa. Nu, 'ylaasli -ka lida -mι, 'in gwι -ka 'tabhle zɔ -mι, wee lililu -we bhlia, gwι lia we, we 'nι mυυ?»

28 ɔ nεε: «Amaa dlizɔzɔε 'yli 'lε! -We a 'yibhaa, mυ yia ain -yla lεnυa.» -Bha -bhlokpade ɔ 'yu 'pυa.

-Zezu jipea guzɔnyaa -zlo

29 -Mυυ 'bιgυ, -Zezu 'bhva -bha, ɔ 'plilia Galilenyυ kwesi, ɔ -gblaa -gɔɔ 'wlu, 'in ɔ yia -mɔ ladi. 30 Tɔυn, nyumaa -zlo -yɔ wa guzɔnya yia ɔ -gbε yi. Tɔlba tigia, tɔlba'a 'yι la, tɔlba 'kua, tɔlba'a 'nυ, 'in wa'a gba, we -yɔ guzɔnya duun -putu. 'In wa yia wa -Zezu -yɔ laslu, 'in ɔ yia wa jipe. 31 Nyumaa -zlo 'yia nu, -wa mia bhobhonya, wa ka gba, -wa 'kua, wa ka 'pu, -wa tigia, wa ka nɔ 'nanυυ, -wa 'lɔa, wa ka layι, we 'nι wa ηwεgaga -subhali -sε. 'In wa yia *Izlael -Lagɔɔ 'ηnι -mni.

-Zezu 'nyεa nyuma 'wlu glυ -bhlo lililu (Mk 8.1-10)

32 -Zezu laa ɔ 'bunɔnya, 'in ɔ nεε: «Nu, nyazi nyuma nι laa 'mι 'wυ. Wa 'yli ta nι, -zugba wa mι 'mι 'bι, 'in lililu ka bhia. Nu, wa 'nι -slɔ li, in -ka gba wa mni lυ nι, wa mneni wa 'ka 'yloogblυ bhli siasie kwεε.»

33 -Bha ɔ 'bunɔnya 'yibhaa ɔ laε: «-A mia -flii 'pɪpɪ, da -a ka 'floo 'yili, 'in -a 'ka nyumaa -zlo nι 'nyε, 'in wa 'ka li, 'in wa 'ka lɔa?»

34 -Zezu nεε wa -yla: «'Floo zuma mι ain kwεεa?»

Wa nεε: «'Floo gbesɔ, we -yɔ zibhi yua -sεε.»

35 Tɔυn, ɔ nεε nyumaa -zlo -yla nu, wa -dι dυdυ la. 36 'Bhie, ɔ 'bhua 'floo gbesɔ -yɔ zibhi 'wυ, ɔ 'paa -Lagɔ fuo, 'in ɔ yia we ladidli, 'in ɔ yia we ɔ 'bunɔnya yoo 'nyε, 'in -maa yia we nyumaa -zlo 'wɔladlili. 37 Wa 'dε weee lia, 'in wa yia lυ. -We wa siala, we nyini -ciε gbesɔ, 'mυ ɔ 'bunɔnya -yɔ we mna. 38 Nu, -wa lia wa nyini nukpasiaa 'wlu glυ -bhlo (4.000). Wa 'nι 'ηwnι -yɔ 'nyenyeyua zεli. 39 Da -Zezu 'nyεa wa 'yoo, 'in ɔ yia 'glυ 'wɔbhɔ ɔ 'ka Magadan -dυdυ -gυ mni.

* 15:19 Glekɔwεli 'wυ, we ji -wa nu, -wa kɔkwalia, wa -yɔ nyuma -putu dia -budu 'wυ.

16

**Sadusenyuma -yo Falizinyuma yibhelia-Zezu gwedigbu (Mk 8.11-13; Lk 12.53-56)*

1 *Sadusenyuma -yo Falizinyuma bea -Zezu -yo, wa 'ka o layla. Wa nee o -yla: «-In nu gwedigbu yabhlo le, 'in -a 'ka we 'jyibheli nu, -Lago 'nyea -mi 'tite.»

2 -Zezu nee wa -yla: «'Ylv -ka bhli, yali -ka lazamanu a nee da nanu 'yli.

3 'In zlvkpe 'ylv -ka 'woso, yali -ka lazamanu, a nee 'nyu yia -zeen lva. A -ka yali yla, we -ka nu, 'nyu yi lva, 'in a yibhelia we 'ji. 'In -we mia -zeen 'plida, a 'nu mneni a 'ka we yla, 'in -we mia yida a 'ka we yibheli. 4 Desleen -nyuma ka 'nyii, 'in wa'a zu -Lago dli -gu. Wa 'yibha in nu wa -yla gwedigbu le, we 'nu *Zonasu gwedigbu 'wobhu, wa 'na 'ka gwedigbu yabhlogbo 'yi.»

Toun, o tia -bha wa, 'in o yia mnu.

Falizinyuma -yo Sadusenyumaa goo gbu (Mk 8.13-21)

5 O 'binonya mia 'nyu 'wodida, wa ka 'floo 'wodlv. 6 Toun, -Zezu nee wa -ylae: «A zu amiaa 'de 'yliyoo, a 'na 'tideli amiaa 'de 'yi Falizinyuma -yo Sadusenyumaa 'floo *goo -yla -nu.»

7 -Bha o 'binonya gbogbalia -ylae: «Nu, 'floo 'nu -ain kwee -mi, we 'gbu o yi 'saa gba.»

8 -We mia wa dli zo, -Zezu yibhelia we 'ji, o nee wa -ylae: «Dli 'kienyi -zunya, 'lee, lee -lu ka 'gbu a gbogbali -yla nu, a 'nu 'floo kwee -kaa? 9 A 'nu -slo we 'wolanu nu, 'floo gbu in dlilia nyumaa 'wlu glv -bhlo 'wlu gbu (5.000) 'wo laa? 'In -cice a 'bhua 'wo, a ka we 'wodlvoo? 10 'In 'floo gbeso in dlilia nyumaa 'wlu glv -bhlo (4.000) 'wo la, 'in -cice a 'bhua 'wo, a ka we 'wodlvoo? 11 In -ka ain -yla gba nu, a zu amiaa 'de 'yliyoo Sadusenyuma -yo Falizinyumaa goo kwee, in 'nu 'floo gbu gba, sa a 'nu we 'wo laa?»

12 -Sleen, o 'binonya yibhelia we 'ji nu, -Zezu 'nu 'floo *goo gbu gba. Gbu -we Falizinyuma -yo Sadusenyuma slolua, 'mu o saa 'hnu.

Pieli nee nu, -Zezu -wa -Lago -Bhasanyo (Mk 8.27-30; Lk 9.18-21)

13 -Zezu mnia Sezalee Filipo -dudu -gu, o nynia -mo, 'in o nee o 'binonya -ylae: «Lee, nyuma nee *Nyume 'Yuu daa nyoo o -mia?»

14 Wa nee: «Nyuma tolva nee, 'Zan -Batisi -in -mia, 'in tolva nee, Elii -in -mia. 'In tolva nee 'ya nu, Zelemi -in -mia, -Lagobbu -falpanyo -putu -in -mia.»

15 'In o nee: «'In amia, a nee, nyoo in -mia?»

16 Simo Pieli nee: «-Lago -Bhasanyo -in -mia, -in mi 'yliyoo -Lago 'Yu nya.»

17 Toun, -Zezu nee o -ylae: «'Simoo, Zonasu 'yu, -in -tu 'wo -dloo, nu, wee gbu mia, nyume 'nu -mi we -slolu. Na Dide o mia yali, mo -slolua -mi we. 18 Nu, -mi wa laa Pieli, we ji -wa tukpa. Wee tukpa -gu na yia na *Leglizi 'subhaa. 'In tithiee 'debbie -gboluu 'tite 'na 'ka we -wlo. 19 *-Lago nyumaa 'wluapiligbee -lakli na yia -mi yoo 'nyea. -We -na yia gbuaan dudu -gu, gbuaan wa yia we yali. 'In -we -na yia -bloa dudu -gu, -bloa wa yia we yali.»

20 'In o nee wa -yla 'klu 'cici nya: «A 'na gbalu nyume yabhlogbo -yla, in mi -Lago -Bhasanyo nya -nu.»

-Zezu nee tha o yia, 'in o 'ka tithunya glaa 'woso (Mk 8.31-9.1; Lk 9.22-27)

21 Nu, we 'ka -bha 'bhv, -Zezu gbaa -sleen o 'binonya -yla sa tiklu, o o zize 'masleen gbu, o nee: «We mi nu, in mni -Zeluzalem, -mo Zuifvu nyuma kpasu klaa, *-Lagobubonyaa -cian klaa, we -yo -Lago titee gwe-sanya, ma kwee na yia sia bhabha. Ma yia 'mi wlaa wa 'ka 'mi 'bha. 'In 'yli 'so we tanu nya, tithunya glaa na yia 'woso.»

22 Tɔɔn, 'in Pielɪ yia ɔ -glima lah, 'in ɔ yia ɔ -yla gbu gba, ɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, -Lagɔ 'na ŋwnunu we -nɪ. -Mwɔ 'na nɔnɔ lɛ -nɪ.»

23 -Zezu 'bhithia la, ɔ nɛɛ Pielɪ -yla: «*-Saatan, bɛ lv! 'Bhu 'mɪ kwesi. -In mɪ 'mɪ 'yoo -kolɔda. Nɪ, -'in pɔpali 'wlukɔɔn la -Lagɔ 'bhisa, nyɪma 'bhisa -na pɔpalia 'wlukɔɔn la.»

24 Tɔɔn, ɔ nɛɛ ɔ 'bunɔnya -yla: «Nyɔɔɔ nyɔɔ -ka gba ɔ 'ka 'mɪ 'bɪ nɔ, ɔ -sa ɔ 'dɛ dlɪ, ɔ 'bhu ɔ siasiee *su 'wɔ, 'in ɔ 'ka 'mɪ 'bɪ yi. 25 Nɪ, nyɔɔɔ nyɔɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yliyɔgagie 'wɔɔɔ nɪ, 'wɔ ɔ yia we bɔa. 'In ɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yliyɔgagie 'wɔɔɔ na 'gbu, 'yliyɔgagie -we 'nɪa bhloluda -ka, 'mɪ -mɔɔ yia 'yia. 26 Nɪ, nyɪmɛ -ka dɔdɔ -gɔɔ zɔzɔnɔ weɛ 'yɪ, 'in ɔ -ka ɔ 'yliyɔgagie 'wɔɔɔ nɪ, lɛɛ -lu ɔ 'yɪ we 'wɔa? Nɪ, -lu yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni we 'ka nyɪmɛɛ 'yliyɔgagie zɔ. 27 Nɪ, Nyɪmɛɛ Yu yia yia ɔ Didee 'ŋnumɪee san 'wɔ, ɔ -yɔ ɔ 'anzɪnya 'sɔ. 'In -we nyɪma nɔa lɛ, we ŋweɛ ɔ yia wa 'pɛnɪa. 28 In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: amɪa -wa mɪa da -seli, aɪn glaa, nyɪma tɔlvɔ ka Nyɪmɛɛ 'Yu 'yɪ yida, ɔ 'ka nyɪma 'wlulapɪlɪ, 'bhie wa 'kaa tɪ.»

17

-Zezuu 'bunɔnya ta 'yia ɔ 'tite (Mk 9.2-13; Lk 9.28-36)

1 'Yɪ gbu, we gbelibhlonɔ nya, -Zezu 'bhua Pielɪ klaa, *Zake klaa, we -yɔ 'Zakee bheli *Zaan 'wɔ, 'in wa yia -gɔɔ 'kadɔ 'wlu mni. -Mɔ wa -nyaa 'wɔ. 2 -Mɔ, 'in ɔ 'klɔ yia 'bhithi wa 'yliya 'wɔ, 'in we yia lɪ 'yɪlv 'bhisa, 'in ɔ -bana yia pɔmanɪ 'paɪpaɪn zɪ 'bhisa. 3 Tɔɔn, 'in wa yia Moizɪ -yɔ *Elii 'sɔ -yɔyɪ, -zugba wa -yɔ -Zezu sa 'dɪ. 4 -Bha Pielɪ gbɔaa -Zezu -ylaɛ: «Na -Kanyɔ, -amɪaa -seli -mumie nanɪ 'yɪlɪ! We -ka -mɪ dɔdɔ nanɪ, palɔ yua ta na yia -seli 'sɔbhaa. -Na -nɔ -bhlo, Moizɪ -nɔ -bhlo, Elii -nɔ -bhlo.»

5 ɔ mɪ gbada, tɔn yalɔpɔpa -we la, 'in we yia wa 'wɔwɛlɪ. 'In wɛlɪ

yabhlo yia wee yalɔpɔpa nyɪdɪ 'tɪa, we nɛɛ: «-ɔ mɪa dɛ, na Yu -wa, in -kalɪ ɔ zɛ. 'Mɔ in 'nyɛa na dlɪ weɛ yoo, a pɔlv ɔ yukwli.»

6 ɔ 'bunɔnya 'nɔa wee wɛlɪ, nyɔnɔ sloa wa 'wɔ, 'in wa yia 'klɔ lagbli. 7 -Zezu bɛa wa -yɔ, ɔ zɪa wa kwɛ, ɔ nɛɛ: «A -sɔ 'wɔ, a 'na nɔnɔ nyɔnɔ -nɪ.» 8 Wa 'bhua 'klɔ 'wɔ, we 'nɪ -Zezu -bhlogbɔɔ 'wɔbhɔ, wa 'nɪ nyɪmɛ -putu -yɔyɪ.

9 Da wa mɪa wee -gɔɔ kwlida, -Zezu zɔa wa 'dɪ, ɔ nɛɛ: «-We a 'yɪa da -yɔ nɪ, ɔɔ Nyɪmɛɛ 'Yu 'nɪ -slɔ tɪtɪlɪnya glaa 'wɔsɔ, a 'na gbali we nyɪmɛ yabhlogbɔɔ -yla -nɪ.»

10 Tɔɔn, -Zezuu 'bunɔnya yia ɔ layibha: «'Lee, lɛɛ -lu ka 'gbu -Lagɔɔ titee gwesanya gba nɪ, Elii 'kaa yi tɪaa?»

11 ɔ nɛɛ: «Gbɔzɔnɔ -wa: Elii yia yia tɪa ɔ 'ka -lu weɛ we 'bɪ 'wɔla. 12 Nɪ, in nɛɛ aɪn -yla: Elii ka yi pepe, 'in wa 'nɪ ɔ yibheli. Sa wa 'yɪbhaa, 'in wa yi 'saa ɔ nɔ. 'Sa -bhlokpade wa yia Nyɪmɛɛ 'Yu sɪalia.» 13 -Bha ɔ 'bunɔnya yibhelia we 'jɪ nɪ, 'Zan -Batisu gbu ɔ mɪa gbada.

-Zezu vua zuzu 'nyuuu 'tite (Mk 9.14-29; Lk 9.37-43)

14 -Bha -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya nyɪnia nyɪmaa -zlo kwesi, nyɪmɛ yabhlo 'tɪaa -mɔ, ɔ 'sibhliia 'kukolu -Zezu 'yu, ɔ nɛɛ: 15 «Na -Kanyɔ, na yu mɪa, -in 'yɪlɪ ɔ nyazi. Nɪ, ɔ 'wlukɔɔn ka -nyumɔ. 'Yɪ tɔlvɔ nya, ɔ bhliilia -kosu 'wɔ, ɔ bhliilia 'nyu lv. 16 In ka ɔ -na 'bunɔnya -la, wa 'nɪ mneni wa 'ka ɔ jipe.»

17 -Zezu nɛɛ: «Dɛslɛɛn -nyɪma -wa'a zɔ dlɪ, nyɪma 'nyii, 'yɪlɪ zuma in -yɔ aɪn 'sɔ 'ka lia? 'Yɪlɪ zuma in 'ka amɪaa 'gba zɔ 'yɪlgbeda -tɔa? A -yɔ ɔ 'sɔ yi -seli.»

18 -Zezu 'kpɪlia wee zuzu 'nyuu 'wluo, 'in we yia ɔɔ 'yu 'yɪtide, 'in ɔ yia 'pɔ. 19 'Bhie, -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya -nyaa 'wɔ, wa bɛa ɔ kwesi, 'in wa nɛɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbu -amɪa 'nɪ mneni -a 'ka wee zuzu 'nyuu nɪ vua?»

20 -Zezu nɛɛ: «-We ka gbu -wa, amiaa dliɔvɔvɛ 'kienyi. Nu, in nɛɛ ain -yla gbɔvɔvɛ sɛɛ: *mutadu 'ya -sɛ, amiaa dli 'ka yaa we 'bhisa -mɪ, a -ka gba -gɔgɔ -yla, ('Bhu da, mni mɔ, 'in we bhva -bha.) A mneni 'ya a 'ka -lu weee lɛvɔ. [21 'Sasɔkpa -zuzu 'nyii mia dɛ, we 'nɪ -Lagɔbhubhoe -yɔ 'sun -plaplie 'wɔbhu, wa 'nɪ mneni wa 'ka we vu.]]»

*-Zezu gba 'yaa ɔ tɪtɪgbv
(Mk 9.30-32; Lk 9.43-45)*

22-23 'Yli yabhlo nya, -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya gbelia 'wlu -mɔ Galilee, 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «ɔɔ Nyɪmɛɛ 'Yu wa yia nyɪma yoo 'nyɛa, wa 'ka ɔ 'bha. Nu, 'yɪ 'sɔ, we tanv nya, ɔ yia tɪtɪnya glaa 'wɔsɔa.» 'In wee gbu yia wa -gɔ 'wɔtɪ yuoo.

*-Zezu plɔlvɔ -Lagɔbudu 'kadɔv
'gwezi*

24 -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya nɪnia Kapɛnaumu, *-Lagɔbudu 'kadɔv nɪsɔn -gwɛzɪsanya bɛa Pielɪ -yɔ, 'in wa yia ɔ layɪbhaɛ: «-Na -Kanyɔ mia, ɔɔ plɔlvɔ -Lagɔbuduu 'gwezi -wa yɪ?»

25 Pielɪ nɛɛ: «Plɔlvɔ ɔ plɔlvɔ we.»

Da Pielɪ plaa -budu zɔ, -Zezu gbaa tia, ɔ nɛɛ: «'Simɔɔ, -mɪ nɛɛ lɛa? Da nyɪmaa 'yugalɪnya mia 'gwezi -sada nɪ, nyɔɔ plɔlvɔ wea? Wa yua -wa yaayu, 'lakpanya -wa yɪ?»

26 Pielɪ nɛɛ: «'Lakpanya -wa.»

-Zezu nɛɛ: «We -ka 'sa -mɪ, wa 'yua'a plɔlvɔ we. 27 Nu, -a 'nɪ 'yɪbha -a 'ka wa nyeni. We 'dɛɛ 'gbv, mni 'nyu -yɔ. -In -ka -mɔ nyini nɪ, -in 'pa -kɔ. Zibhii tianv -ka we 'wɔbhuɪa yɪ nɪ, gbize we 'wɔ. -In -ka we kpa, 'bha we nɪwɛɛ. -Mɔ -na yia tama yabhlo 'yia, -we 'kaa in -yɔ -mɪ 'sɔɔ nv -Lagɔbuduu 'gwezi plɔlvɔ. 'Bhu we 'wɔ, 'in -in 'ka -amiaa -nv plɔlvɔ.»

18

*Nyɔɔ 'yli -Lagɔɔ 'yliya 'wɔvɔ?
(Mk 9.33-37; Lk 9.46-48)*

1 We bhla, -Zezu 'bɪnɔnya bɛa ɔ kwesi, 'in wa yia ɔ layɪbha: «Nyɪma

-wa -Lagɔ pɪla 'wlu la, nyɔɔ 'yli wa glaaa?»

2 -Zezu laa 'yu yabhlo, 'in ɔ yia wa 'yu ɔ 'yɪlɪgbeli, 3 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «In nɛɛ ain -yla gbɔvɔvɛ sɛɛ: a 'bhiti amiaa 'dɛ, 'in a 'ka 'ylaasɪ 'bhisa -mɪ. We 'nɪ -mɔvɔ, nyɪma -wa -Lagɔ pɪla 'wlu la, a 'na 'ka wa glaa -mɪ.

4 «Nyɪmɛɛ -ɔ tia ɔ 'dɛ 'wɔ 'nyɛnyɛyɪ 'bhisa, nu, nyɪma -wa -Lagɔ pɪla 'wlu la, mɔ -wa wa kpaɪa. 5 'Yu -ɔ mia yu nɪ 'bhisa, nyɪmɛɛ -ɔ -ka ɔ kpa 'nanvɔvɔ na 'nɪnɪ nya, na 'dɛ ɔ kpaɪa 'nanvɔvɔ.

*Gbɔnyuu -lɛvɔnyaa -tvɔv
(Mk 9.42-44; Lk 17.1-2)*

6 «Nu, 'ylaasɪ -wa mia sa yu nɪ 'bhisa, 'in wa zɔvɔ 'mɪ dli -gɔ, -ɔ -ka wa 'yabhlogbɔɔ gbɔnyuu lɔkwa, we nanɪ 'yli -mɔɔ -nv nya wa 'ka -mɔɔ tɔkpa 'kadɔ -bɪ -yɔ gbɔvɔnɪ, 'in wa 'ka ɔ 'nyu lɔ viteli. 7 Gbɔnyuu mɪ dɔdɔgɔv -nyɪmaa -nv nya, gbv -we kwaa nyɪma gbɔnyuu lɔv 'gbv. Nu, gbv -we kwaa nyɪma gbɔnyuu lɔ, we mɪ la 'kɔmɔv. Nu, nyɪmɛɛ -ɔ ka -gbɛ wee gbɔnyuu -ka 'bhv, gbɔnyuu mɪ ɔ -nv nya. 8 We -ka -na bhv -yɔ -na sɔ 'ka -mɪ gbɔnyuu lɔ kwa nɪ, -dɪ -bha we, 'pa we kwnɛɛ. We nanɪ 'yli -in 'ka 'yɪlɪyɔgagɪe -we 'nɪa bhɪlɔluda -ka 'yɪ sɔ -bhlo -yɔ bhv -bhlo nya, we -zi -in 'ka -kosu -we'e nyɪmoa 'wɔ mni sɔ 'sɔ -yɔ bhv 'sɔ nya. 9 We -ka -na yli 'ka -mɪ gbɔnyuu lɔ kwa, -sa -mɔ we, 'pa we kwnɛɛ. We nanɪ 'yli -in 'ka 'yɪlɪyɔgagɪe -we 'nɪa bhɪlɔluda -ka 'yɪ 'yɪlɪya -bhlo nya, we -zi wa 'ka -mɪ -kosu -we'e nyɪmoa 'wɔ viteli 'yli 'sɔ nya.

*Bhɪlabɪlɛ -we mnɔaa gbɔv nine
(Lk 15.3-7)*

10 «A zɔvɔ amiaa 'dɛ 'yɪlɪyɔ 'ylaasɪ nu gbɛgbɛɪn, a 'na gbɔlɪ -nɪ nu, 'ylaasɪ glaa, 'yu -bhlo 'nɪ -lu yabhlogbɔɔ nya -mɪ. Nu, 'yli weee nya, wa 'anzɪnya mɪ -bha yali. 'In na Dide -ɔ mia yali, mɔ 'yɪlɪgbea ɔ 'yu wa 'gbv. [11 Nu, ɔɔ Nyɪmɛɛ Yu mia, -wa mnɔa, 'ma ɔ yia gbv 'wɔsaa.]

12 «Nu, a nee lea? Nyume yabhlo -ka bhlabhle glv gbu -ka, 'in we 'yabhlo 'ka mnɔ, we glv -mnɔa 'ya kugbua le gbomnɔa ɔ tia -gɔgɔ 'wlu, 'in ɔ mnɔa we 'yabhloo dataɔa. We 'nɔ mɔv? 13 In nee aɔn -yla gbɔzɔnɔ sae: ɔ -ka we 'yɔ, 'in we laa ɔ 'mɔna 'wɔ, we -zi bhlabhle glv -mnɔa 'ya kugbua le gbomnɔa -we -tɔa -bha. 14 'Sa -bhlokpade amiaa Dide ɔ mia yali, ɔ'ɔ ɔɔwɔ waa 'yilaasɔ nu 'yabhlogbɔɔ 'ka mnɔ.

-Na bheli -ka -mɔ gbu -yɔkpali

15 «-Na bheli -ka -mɔ gbu -yɔkpali, mɔnɔ ɔ 'yia, 'in gbu ɔ nɔa le, -in -yɔ ɔ 'sɔ 'ka 'wɔ -nya, -in 'ka we ɔ -yla lapali. ɔ -ka we ɔɔwɔ nu, -zugba ɔ ka 'ya na bheli -ze. 16 ɔ 'nɔ we ɔɔwɔ nu, -in 'bhu nyume -bhlo, nyuma 'sɔ 'wɔ, 'in sa -Lagɔsbhe gbaa nu, wa 'bhu gbu 'wɔ nyuma 'sɔ, nyuma ta 'yu, -in nu 'sa. 17 ɔ 'nɔ wa weli 'wɔɔwɔ nu, gba we -Lagɔnyuma weee 'yu. 'In ɔ 'nɔ -maa 'wɔɔwɔ nu, -in 'bhu ɔ 'wɔ *nisɔn-gwezisanya -yɔ nyuma -putu -wa 'nɔa -Lagɔ -yi 'bhisa.

A bhuhoe -Lagɔ dabɔvɔ

18 «In nee aɔn -yla gbɔzɔnɔ sa nu, -we a yia gbɔan dɔvɔ -gv, gbɔan wa yia we -mɔ yali -Lagɔɔ -gbe. 'In -we a yia -bhloa yia dɔvɔ -gv, -bhloa wa yia we -mɔ yali -Lagɔɔ -gbe.

19 «In nee 'ya nu, amia mia dɔvɔ -gv, aɔn glaa, nyuma 'sɔ -ka weli bhli, wa -ka -lu -mɔmɔ -zla, na Dide ɔ mia yali, 'nyea ɔ yia we aɔn. 20 Nu, da nyuma 'sɔ, nyuma ta -ka 'wlugbeli na 'ɔnɔ nya, in mɔ wa glaa.»

Lubhononyɔ ɔ 'nɔa ɔ -libheyii -yɔgbɔ 'wɔti, ɔ gbɔvɔ nine

21 Tɔvɔn Pielɔ bea -Zezu -yɔ, 'in ɔ yia ɔ layibhae: «Na -Kanyɔ, na bheli -ka 'mɔ gbu -yɔkpali, -zakpa zuma in 'ka ɔ -yɔgbɔ 'wɔtia? We nyini -zakpa gbesɔ -wa yi?»

22 -Zezu nee ɔ -yla: «-Innya, in 'nɔ gba -zakpa gbesɔ. In nee: glv ta 'ya kugbua -zakpa gbesɔ (70 x

7).» 23 We 'deɛ 'gbɔ, -we -yɔ -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɔle 'wɔwɔba mɔ nu. 24 Dɔvɔvɔ 'wlulapɔlɔnyɔ yabhlo 'yibha ɔ -yɔ ɔ lubhononyɔ 'ka wa kpagbɔ zelɔ. ɔ bhliɔ we zelɔ, ɔ lubhononyɔ yabhlo yia, -mɔɔ 'ka minɔn kpagbɔ 'wlu. 25 ɔ nyume 'nɔ -lu yabhlogbɔɔ kwɛɛ -ka, ɔ 'ka wee kpagbɔ -sa. We 'deɛ 'gbɔ ɔ -kanyɔ nee ɔ 'ka ɔ pelɔ 'pa, ɔ 'ka gaylo -ze, ɔ 'ɔɔwɔ -yɔ ɔ 'yua klaa, we -yɔ ɔ -kakalu weee, 'in ɔ 'ka ɔ kpagbɔ -sa. 26 'In ɔ lubhononyɔ yia ɔ -kanyɔ 'yu 'kukolu -kɔvɔ, 'in ɔ nee ɔ -yla: «-Na zukpa -wa, -in nu dlitie le na gbɛgbɛin, 'in in 'ka we 'de weee 'pɛnɔ.» 27 'In ɔ -kanyɔ yia ɔ nyazi 'yili, 'in ɔ yia we 'bɔ 'bhɔ.

28 «ɔ lubhononyɔ 'tlaa, 'in ɔ -yɔ ɔ -libheyi yabhlo yia gbeli. -Mɔɔ ka ɔvɔvɔ kpagbɔ 'kienyi -le 'wlu. ɔ yia -mɔɔ -bli 'wɔbhli, 'in ɔ yia ɔ 'tuntnu, ɔ nee: «-Sa na kpagbɔ.»

29 «ɔ -libheyi bhliɔ ɔ gbu -yɔ, ɔ nee: «-Na zukpa -wa, -in nu dlitie le na gbɛgbɛin, 'in in 'ka we 'de weee 'pɛnɔ.»

30 «ɔ 'nɔ we ɔɔwɔ nu, 'in ɔ yia ɔ -kasɔ 'wɔpa. Nu, -mɔɔ 'nɔ -slɔ ɔ 'gwezi wla, -mɔɔ 'na 'ka -mɔ 'tla. 31 Da ɔ -lima -manɔ 'nɔa we, we 'nɔ wa -yɔkpa -se. 'In -maa yia wa -kanyɔ we 'dɔ -sali. 32 Tɔvɔn, 'in wa -kanyɔ yia ɔ lubhononyɔ la, 'in ɔ nee ɔ -yla: «Nyi-ikanyɔ, -in ka 'mɔ zukpa 'pali we 'deɛ 'gbɔ in yia na kpagbɔ 'bɔ 'bhɔ. 33 Sa in 'yila -mɔ nyazi, we mɔ nu, -in 'yili yaa 'sa -na -libheyi nyazi.» 34 ɔ -kanyɔ 'paa 'ce bhahha, 'in ɔ yia ɔ lubhononyɔ -kasɔ 'wɔkwa, wa 'ka ɔ siali. ɔ 'nɔ -slɔ ɔ kpagbɔ -sa, ɔ 'na 'ka -mɔ 'tla.

35 «Nu, 'sa we 'pɔla -sa. 'Sa -bhlokpade, na Dide ɔ mia yali yia aɔn -yla nɔa, we -ka nu, aɔn glaa nyume yabhlo 'nɔ ɔ -libheyii -yɔgbɔ 'wɔti dli weee nya.»

19

* 18:22 We 'ji yabhlo -wa nu, -zakpa glv ta 'ya kugbua le gbesɔ (77).

-Zezu gbaa 'ɲwnɔ kwnɛɛ -sa gbu (Mk 10.1-12)

¹ -Zezu bhia gbu ni gbagbie, ɔ 'bhua Galilee, Zudee -duɔ -we mia Zudeɛn nyu luɔ, 'in ɔ yia -mɔ mni. ² Nyumaa -zlo mɔɔ ɔ 'bi, 'in ɔ yia wa guzɔnya jipe.

³ Falizinyuma tɔɔɔ bea ɔ -yɔ wa 'ka ɔ layla, 'in wa yia ɔ layibhaɛ: «-Amiaa tite nukple, nukpasu mneni ɔ 'ka ɔ 'ɲwnɔ kwnɛɛ -sa gbu -kpɔaa 'gbu?»

⁴ ɔ nɛɛ: «-We wa cɛɔɔ -Lagɔwɛɔ 'wɔ, a 'ni -sɔ we zɛɔ? Nu, -lu weee gwɛɔɔɔɔ, 'in -Lagɔ yia nukpasu -yɔ 'ɲwnɔ lala. ⁵ 'In ɔ nɛɛ:

«We 'dɛɛ 'gbu -nukpasu yia ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa kwesi 'bhua, 'in ɔ -yɔ ɔ 'ɲwnɔ 'ka 'wɔsuslolu, 'in wa 'ka ku -bhlo -zɛ.»

⁶ -Slɛɛn, wa 'ni 'maslɛɛn nyuma sɔ, nu, nyumɛ -bhlo wa -mɔɔ. We 'dɛɛ 'gbu, -we -Lagɔ -ka 'ylijih, nyumɛ 'na sisali we 'yli -ni.»

⁷ Falizinyuma nɛɛ: «Nu, we -ka 'sa -mɔ, lɛɛ -lu ka 'gbu Moizɔ gba nu, -ɔ -ka ɔ 'ɲwnɔ kwnɛɛ -sa, ɔ 'nyɛ -mɔɔ kwnɛɛ -sa 'sebhe yooa? 'In ɔ 'tide ɔ 'yia?»

⁸ ɔ nɛɛ: «Amiaa yukwli -yɔ suloo 'gbu, Moizɔ yia aɔn 'yoo 'nyɛ a 'ka amiaa 'ɲwnɔ kwnɛɛ -sa. Nu, we gwɛɔɔɔ we 'ni 'sa -mɔ. ⁹ In nɛɛ aɔn -yɔ: nu, nyumɛ -ka ɔ 'ɲwnɔ kwnɛɛ -sa, -zugba -mɔɔ 'ni nukpasu -putu nya -budu 'wɔɔɔ, 'in ɔ -ka 'ɲwnɔ -putu kwa, gbɔnyuu ɔ nɔɔ -mɔɔ -yɔɔ lɛ.»

¹⁰ ɔ 'binɔnya nɛɛ ɔ -yɔ: «Nukpasu -yɔ 'ɲwnɔ gbu -ka 'sa -mɔ, we nanɔ 'yli, nyumɛ 'na kwali 'ɲwnɔ -ni.»

¹¹ ɔ nɛɛ wa -yɔ: «Nyuma weee 'ni we kwɛyɔmneni. Nu, -wa -Lagɔ 'nyɛ wa 'tite, wa mneni we kwɛyɔ. ¹² Nu, nyuma -tɔɔɔ mɔɔ, wa'a kwa 'ɲwnɔ. -We ka gbu -wa, we 'ka wa gwali bhla 'bhv, wa 'ni we kwɛyɔmneni. 'In tɔɔɔ mɔɔ, wa'a kwa 'ɲwnɔ, wa ka wa lɛɔ 'gbu. Nu, tɔɔɔɔ kwa 'ɲwnɔ, -Lagɔɔ nyumaa

'wlulapilɛɛ 'gbu. Nu, nyumɛ ɔ -ka we 'wɔlanɔ, ɔ 'nɔ we 'wɔ la.»

-Zezu ɲwnaa 'yilaasli 'nyu la (Mk 10.13-16; Lk 18.15-17)

¹³ -Bha nyuma kwaa -Zezu 'yilaasli ɔ 'ka wa kwɛ 'wluo lapali, 'in ɔ 'ka -Lagɔ bhuhhoe wa 'ɲni nya. 'In ɔ 'binɔnya yia wa wuvue bhli wa 'wluo kpilɛ nya. ¹⁴ -Zezu nɛɛ: «A 'tide wa 'yi wa 'ka na -gbɛ yi, a 'na -kɔɔ wa 'yoo -ni. Nu, nyuma -wa 'wlu -Lagɔ yia lapali, waa 'yilaasli -sɔkpa -nyuma -wa.» ¹⁵ ɔ palia wa sɔ 'wluo la, -mɔɔ 'biɔ, 'in ɔ yia -bha 'bhv.

Nyumɛ ɔ 'kaa -Zezu 'bi mni, ɔ 'bhv ɔ -lu weee 'bi

(Mk 10.17-31; Lk 18.18-30)

¹⁶ -Bha nyumɛ yabhlo bea -Zezu kwesi, 'in ɔ yia ɔ layibha: «-Slolunyo, lɛɛ -lu -zɔnɔ in 'ka lenɔ, 'in in 'ka 'yliyɔgagie -we 'nɔɔ bhloɔɔɔ -ka 'yia?»

¹⁷ -Zezu nɛɛ ɔ -yɔ: «-Lu -zɔnɔnya mɔɔ, lɛɛ -lu ka 'gbu -na yibha 'mɔ we gbu laa? -Lagɔ -bhlogbɔɔ mɔɔ nyumɛ -zɔnɔ nya. Nu, -in 'ka 'yliyɔgagie 'yi, -in zɔ ɔ *tite 'nɔɲwɛ.»

¹⁸ ɔ nɛɛ: «Tite -mɔmɔ we -maa?» -Zezu nɛɛ: «-In 'na 'bhali nyumɛ -ni. -In -yɔ 'ɲwnɔ -putu 'na -dɔɔ -budu 'wɔ -ni.* -In 'na yilili 'wie -ni. -In 'na zɔɔ nyumɛ yo -yɔ -ni. ¹⁹ -In zɔ -bha -na dide -yɔ -na 'nyaa, 'in -in -kɔɔ -na -libheyii zɛ -na 'dɛ 'bhisa.»

²⁰ ɔ nyimeslɔyu nɛɛ ɔ -yɔ: «In ka wee titɛnya weee 'nɔɲwɛ zɔ, 'in -mɔmɔ -tu 'wɔɔ?»

²¹ -Zezu nɛɛ ɔ -yɔ: «-In -ka gba -in 'ka tikli -mɔ ni, -in 'pa -na zɔzɔnɔ weee pelɔ, -in 'nyɛ we -yɔ -gwɛzi bobabhanya, 'in -in 'ka 'ɲnumɛ 'yi -Lagɔɔ -gbɛ. -In -ka we lɛnɔɔ bhia, -in yi 'mɔ 'bi.»

²² ɔ nyimeslɔyu 'nɔɔ we, 'in ɔ yia lɔbhiti, 'kɔ -susue nya, nu, 'ɲnumɔnyɔ -wa.

²³ Tɔɔn, -Zezu nɛɛ ɔ 'binɔnya -yɔ: «In nɛɛ aɔn -yɔ gɔzɔnɔ saɛ:

* 19:18 Glekiwɛɔ 'wɔ, we ji -wa nu, -wa kɔkwalia, wa -yɔ nyuma -putu 'na -dɔɔ -budu 'wɔ -ni.

'ḡnumninyo 'ka -Lagoo nyumaa 'wlu-
lapiliḡbe 'wɔ mni, 'te we 'tea. 24 In
nee 'ya ain -yiae: 'ḡnumninyo 'ka -
Lagoo nyumaa 'wlulapiliḡbe 'wɔpla,
we -kali -yo we -zi *-nyomεε seenu
'bhuka 'wɔplilie.»

25 Ǿ 'binanya 'nɔa we, 'in we yia
wa -lɔeli. 'In wa neε: «Aya! We-ka 'sa
-mi, nyoo -mɔmɔ 'ka ḡbu 'wɔbhua?»

26 -Zezu ylaa wa tenyii, ɔ neε:
«Nyumε 'ni we mneni. Nu, -Lago
mia, ɔ mneni ɔ 'ka -lu weεe lenu.»

27 Pieli yia we 'biḡupalie: «-Tali, -a
ka -amɔaa -lu weεe -bha ti, 'in -a yia
-mi 'bi yi. Lee -lu -a 'ka we 'wɔ 'yia?»

28 Ǿ neε wa -yia: «In neε ain -yia
ḡbuzɔnu saε: dɔdɔ lolu yia yia, 'in
*Nyumεε 'Yu 'ka ɔ 'ḡnumnikpe -zɔnu
-ḡu ladi, ɔ 'ka nyuma 'wlulapili. We
bhla, amɔa nyuma kugbua le sɔ nɔa
'mi 'bi, 'ḡnumnikpe -ḡu a yia ladia,
a 'ka *Izlaeli *zɔa kugbua le 'sɔ -
yɔḡbu 'wɔbhu. 29 -Wa weεe tia -
bha wa -budu klaa, wa bhelia klaa,
wa bhɔɔa klaa, wa dide klaa, wa
'nyaa klaa, wa 'yua klaa, we -yɔ wa
kpaɔ, na 'ḡbu, 'yia wa yia we -zakpa
ḡlu ḡbu, we -yɔ 'yliyɔḡaḡie -we 'nia
bhloluda -ka. 30 Nyumaa dumadu -
wa -gaa 'yu, lɔ -maa yia -gaa. 'In-wa
-gaa lɔ, 'yu -maa yia -gaa.»

20

'Yliwɔ -lubhononyaa ḡbɔv nine

1 «-We -yɔ -Lagoo nyumaa 'wlu-
lapilie 'wɔwɔba, mɔ ni: nu, kpaɔ-
panyo yabhlo -wa, zliḡ ɔ mnia
'yliwɔ -lubhononyaa dataɔa, wa 'ka
ɔ *-dlɔkpaɔa lubho nu. 2 Ǿ -yɔ wa
'sɔ, 'in wa yia weli bhli, ɔ 'ka wa
tama -bhlo 'nye 'yli -bhlo, 'in ɔ yia
weε kpaɔ wa kwa. 3 Zɔkpa -yɔ 'tite
nya, ɔ 'tlaa lɔ, 'in ɔ yia nyuma tɔba
'yi, -zugba wa slu lɔkɔ 'wɔ la sa bhe.
4 Ǿ neε wa -yia: «Amɔa mia da ni, a
mni na kpaɔ lubho nɔa, 'in -we mia
tikli, 'in in 'ka we ain 'nye.» 5 'In wa
yia mni.

«Ǿ kpaɔpanyo 'tlaa 'yɔ -ḡbagbɔ,
we -yɔ jibheza yɔ nya, 'in ɔ yi 'yaa

we -bhlokpade lenu. 6 Jibheza ɔ
'tlaa, ɔ 'yia nyuma, -zugba -maa mi
'ya lɔkɔ 'wɔ, ɔ neε wa -yia: «Lee -lu
ka 'ḡbu a -di -seli la bhe, 'in a 'ni -lu
yabhlogbɔ lenuda -mia?»

7 «Wa neε ɔ -yia: «Nyumε
yabhlogbɔ 'ni -ain 'wɔbhu.»

«Ǿ neε wa -yia: «A mni na kpaɔ.»

8 «Sabɔ bea, 'in ɔ neε ɔ lub-
hononyaa 'yugalinyo -yiae: «La -
na 'yliwɔ -lubhononyaa. -Wa in laa
lɔgada, -in 'peni -maa tia, 'in -wa in
laa tia, -in 'ka -maa 'peni lɔgada.» 9 -
Wa ɔ 'bhua 'wɔ jibheza, -maa yia, 'in
wa yia tama -bhlo 'yi. 10 -Wa ɔ 'bhua
'wɔ tia, -maa neε -maa 'de dli zɔ nu,
-maa -nu yia tama -bhlo 'wɔzia. Nu,
tama -bhlo -maa 'yi 'yaa. 11 Wa 'yia
we, 'in wa yia ɔ -yɔ 'ḡwujweni. 12 Wa
neε: «Nu, 'wɔbhlolu -nyuma -wa nɔa
lubho 'leli -bhlo nya klaa, -amɔa -
mama nɔa lubho 'yli -bhlo 'yɔ 'klɔ
klaa, -a 'de weεe 'peniḡwezi mia -
bhlo yi? We 'ni 'ylinani.»

13 «Ǿ kpaɔpanyo neε wa yabhlo
-yia: «'Tale, in 'ni -mi -dawli 'wɔnu.
-A 'de 'sɔ ka yaa weli bhli, -in 'ka
lubho nu tama -bhlo -nu nya, we
'ni mɔv? 14 Nu, -in 'bhu -na 'ḡwezi
'wɔ, -in -yɔ we mni. We nani 'mi
dɔdɔ, in 'ka -we in 'nyeε -mi, in 'ka
we ɔ yia 'wɔbhloluda 'nye. 15 Na
'ḡwezi -wa. -We in 'yibhaa, in 'ni
mneni in 'ka we nya we lenu?
Yaayu na 'nanu 'ḡbu -na nɔa zenyi
yi?»

16 «'Sa we mia sa, -wa -gaa lɔ, ma
yia 'yu -gaa. 'In -wa -gaa 'yu, lɔ wa
yia -gaa yia.»

-Zezu ḡbaa ɔ 'deε tliḡḡbɔ -zakpa
ta

(Mk 10.32-34; Lk 18.31-34)

17 -Zezu mi -Zeluzalemɔ mniɔa, ɔ
neε ɔ 'binanya kugbua le 'sɔ -yiae: «A
be -seli!» 'In da wa mia nɔda ɔ neε
wa -yia: 18 «A -tali, -Zeluzalemɔ -a
mia da mniɔa, -mɔ wa yia ɔ Nyumεε
'Yu wlaa -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ -
Lagoo titeε ḡwesanyaa kwεε. Ma
yia ɔ -yɔḡbu 'wɔbhua, 'in wa 'ka ḡba
wa 'bha ɔ. 19 'In wa 'ka ɔ 'lakpanya,

-wa 'nia -Lago -yi, yoo 'nye, -maa 'ka o gla pali, -maa 'ka o seli, 'in wa 'ka o *su -gu lakolu. 'In 'yli 'so we tanu nya, o 'ka tultinya glaa 'woso.»

-o -ka gba o 'ka nyime 'kadu -ze, o -ze o -limaa zolubhononyo
(Mk 10.35-45)

20 Toun, Zebedee 'nyono -yo o nokpasuyua 'so yia -Zezu -yobe. 'In o yia o 'yu 'wokwli, o 'ka o bhuhoe. -Zezu nee o -yla: «A 'nu -mo yi?»

21 O nee: «Nu, na 'yua so ni, zli -in -ka nyuma 'wlulapilida -mi, -na zukpa -wa, -in 'nye wa 'yoo, yabhlo 'ka -na lilisolu ladi, 'in yabhlo 'ka -na kopesolu ladi.»

22 -Zezu nee wa -yla: «-We a ziala da 'mi, a 'ni we -yi. 'Lee, siatie -we zo na yia 'yiligbea, a mnene a 'ka we zo 'yiligbee?»

Wa nee: «In, -a mnene we!»

23 O nee: «Cun, gbuzonu -wa. Sia a yia 'mi 'bhisa. Nu, na lilisolu ladi die mia, we 'ni -ami 'ka -bha we -sa. Wee 'bunya mia, -wa -yla na dide mnazia we la, wa -nu -wa.»

24 Wa -lima kugbua 'nua we, 'in wa yia wa bhelia 'so -yo 'ce 'pali.

25 Toun, -Zezu yia wa 'de weee la, o nee: «A -yi we 'ji nu, dudugu -nyumaa 'yugalinya mia, -cian 'bhisa wa pilia nyuma 'wlu la. 'In wa nyuma 'kadu siala wa zolubhononya wa 'tite nya. 26 Nu, ain glaa, we 'na 'ka 'sa -mi. Nu, -o -ka gba o 'ka nyime 'kadu -ze, o -ze o -limaa zolubhononyo.

27 'In ain glaa, -o -ka gba o 'ka o -lima 'yugali, o -ze o -limaa gaylo.

28 'Sa -bhlokpade, o Nyumee 'Yu 'ni yi wa 'ka o 'wusa. Nu, yi o yia o 'ka nyuma 'wusa, 'in o 'ka tli, nyuma duun 'wuzitree 'gbu.»

-Zezu -bloa nyuma 'soso 'yli
(Mk 10.46-52; Lk 18.35-43)

29 Da wa 'bhua Zelikoo, 'in nyumaa -zlo yia -Zezu 'bi mni.

30 'Lolonya so -dia 'yoo nywe -yo la, wa 'nua nu, -Zezu mi 'plida, 'in wa yia 'wokpi: «-Amiaa -Kanyo, -Davidu 'yuoo, -in 'yili -ain nyaziso!»

31 'In nyuma duun yia wa 'wluo 'kpili, wa nee wa -yla: «A 'mu nywe -nya!» Toun, -bha -maa 'kpi'a 'wu 'tite: «-Amiaa -Kanyo, -Davidu 'yu, -in 'yili -ain nyaziso!»

32 -Zezu yia 'yiligbe, o laa wa, 'in o nee: «-A 'nu -mo, lee -lu a 'yibha in nu le ain -yila?»

33 Wa nee: «-Amiaa -Kanyo, -blo -amiaa 'yli!» 34 Wa -laa o nyazi 'wu, 'in o yia wa 'yli kwe zi. -Bha -bhlokpade wa 'desobhie 'yia la, 'in wa yia o 'bi mni.

21

-Zezu mnia -Zeluzalemu
(Mk 11.1-12; Lk 10.28-40; Zn 12.12-19)

1 -Zezu -yo o 'binonya 'so, wa bea -Zeluzalemu, wa nynia 'gbe -we wa laa Betifaze, -we mia *Olivusunyaa -gogo kwesi, -bha -Zezu tiea o 'binonya 'so. 2 O nee wa -yla: «'Gbe -we mia -memee ain 'yu, a mni -mo. A -ka -mo nyini, toun, -sokofalunyo a yia -mo 'yia, we mi lubhu -jida, we 'yu mi we kwesi. A -sa we lubhu, a -yo we 'desobhie yi. 3 Wa -ka ain -yla gbu gba, a 'pali we 'bigbe: «-Amiaa -Kanyo 'yibha we.» -Bha -bhlokpade wa yia we ain yoo 'nyea, a -yo we 'ka yi.»

4 'Sa we 'plia sa, 'in -we -Lagobbu -falpanyo gbaa we 'ka gbuzonu -ze.

5 «Nu, a gba *Siogbe 'wu -nyuma -yila:

«A -tali, amiaa 'wlulapilinyo mi amiaa -gbe yida.

O'o 'ylimani o 'de.

O -di -sokofalunyo -gu la, nu, -sokofalunyo -dogbu -wa.» »

6 Toun, o 'binonya 'so mnia, -we -Zezu gbaa, 'mu wa nua le. 7 Wa -laa wee -sokofali -yo we 'yu -Zezuu -gbe, 'in wa yia wa 'naa we -gu sli, 'in o yia we -gu ladi. 8 Nyumaa -zlo siba wa 'naa 'yloogbli, talba -dia saun, 'in wa yia we 'yloogbli lapali. 9 Nyuma -wa naa o 'yu we -yo wa naa o luv, wa 'de weee 'kpi'a 'wu, wa nee:

«-A -mnuni -Davidu 'yuu 'hni.
-J mia Jeitapee 'hni nya yida,
-Lago hwna o 'nyu la.
-Wa mia yali, wa -mnuni -Lago o
'hni!»

10 -Zezu plaa -Zeluzalemu, 'in 'gbe
'wu -nyuma weee yia gbugblolu. Wa
nee: «Moo -nyume o -mia?»

11 Tolva nee: «Galilee -dudu -
gu, Nazaletiyu -Zezu -wa. Nu, -
Lagobbu -falpanyo o -mia.»

-Zezu vua -valepanya -Lagobudu
'kadu hwee
(Mk 11.15-18; Lk 19.45-48; Zn
2.13-22)

12 Nu, -Zezu mnua -Lagobudu
'kadu hwee, 'in o yia -valepanya -
yo -valezonya -bha vu. J yia 'gwezi
-bhitinyaa 'tabhle labhli, we -yo -
kpakun pelpanya kpenya. 13 'In o
nee wa -yla:

«We mi celida -Lagosebhe 'wue:
<Na -budu mia, 'mu wa yia laa -
Lagobhubhoe -budu.>
'In 'mu amia nua 'wienyaa zizeda
'wu.»

14 'Lolonya -yo 'tigutigunya bea -
Zezu -yo -mo -Lagobudu 'kadu hwee,
'in o yia wa jipe. 15 -Lagobubonyaa -
cian -yo -Lago titee gwesanya 'yia
-Zezuu hwegaga -subhali gbu -yo,
'in wa 'nua 'yilaasli 'wokpiweli -
Lagobudu 'kadu hwee: «-A -mnuni -
Davidu 'yuu 'hni,» 'in wa yia 'ce 'pa.

16 Wa nee -Zezu -yla: «-We wa mia
gbada, -i 'in 'nu wee?»

'In -Zezu nee: «In, 'nu na nu we
wa. Nu, -we mia celida -Lagosebhe
'wu, a 'ni -slo we zeli? We nee:
<-Mi nua we le,
'in 'yilaasli -yo 'nyenyeyua mia -na
'hni -mnunida.> »

17 Toun -Zezu 'bhua wa -yo, o 'tlaa
wee 'gbe 'wu, o mnua Betani, 'in o yia
-mo -gu.

-Zezu tia *figisu me -yo la
(Mk 11.12-14,20-24)

18 Zli zha, -Zezu mi -Zeluzalemu
lumnida, 'in hwo yia o 'bha. 19 J mi
noda, 'in o yia *figisu -yoyi 'yoo hwe
-yo. J bea we kwesi, we kpu 'dekpua

mia we 'wlu, 'in o nee figisu -yla: «-
Mi 'na 'pali 'masleen 'bhue -ni!»

-Bha -bhlokpade wee figisu yea.
20 J 'binonya 'yia we -yo, 'in we yia
wa hwegaga -subhali, 'in wa yia o
layibhae: «Sa -mumu wee su ye 'sa
sa slua?»

21 -Zezu nee: «In nee ain -yla
gbuzonu sae: a -ka dli zu, 'in a 'ni
dli lu, -we in nua da figisu ni -yla le,
a mneni a 'ka we lenu. A mneni a
'ka -gogo 'kadu -yla gba: -in 'bhu da,
viteli -na 'de 'nyu lu, 'in we nua we
le. 22 -We a zalia -Lago dli wee nya,
'yia a yia we.»

Nyoo 'nye -Zezu sea?
(Mk 11.27-33; Lk 20.1-8)

23 -Zezu mnua -Lagobudu 'kadu
hwee lu, 'in o yia nyuma gbu -slolu.
-Lagobubonyaa -cian -yo Zuifuu
nyuma kpasu bea -Zezu -yo, 'in wa
yia o layibhae: «Se -mumu nya -na
nu gbunya ni lea? 'In nyoo 'nye -mi
we lenu sea?»

24 -Zezu nee wa -yla: «Gbu go -
bhlo na yi 'yaa ain layibhaa, a -ka
we 'bigupali 'bhie, 'in -o 'nyea 'mi se,
'in na gbaa o 'hni. 25 Nyoo tie Zaan
o batizee nyuma, -Lago -wa yaayu,
nyuma -wa yi?»

'In wa yia we -gu kpelie bhli, 'in
wa nee: 26 «-A -ka gba, <-Lago tiea o>,
'in o yibhaa -ain lae: <Lee ka 'gbu a
'ni o weli 'wuhwnua?> -A -ka gba nu,
nyume tiea o, 'in nyuma solva -ain -
yo 'wu. Nu, wamia nee -Lagobbu -
falpanyo -wa.»

27 Toun wa nee -Zezu -yla: «-J tiea
*Zaan, -a 'ni o -yi.»

'In -mo nee: «We -ka 'sa -mi, -o
'nyea 'mi wee gbunya -minu lenu se,
-ami 'na 'ka 'ya -mo -kanyoo 'hni ain
-yla gba.»

Nokpasuyua 'sao gbvu nine

28 -Zezu nee: «Gbu nine -muni, sa
a gba we daa? Nu, nyume yabhlo
mia, o ka nokpasuyua 'so. J nee
'yabhlo -yla: «Na 'yu, -in mni -zee
-dlakpa lubho nua.»

29 «-Mɔɔ nɛɛ: <In 'nɪ mnɪda -mɪ.> - Bha bɛa, ɔɔ 'yu yia dli 'bhiti, 'in ɔ yia wee kpaɔ mni.

30 «Tɔɔn, 'in ɔ dide yia wee wɛli - bhlokpade gba ɔ 'yu -putu -yla. 'In - mɔɔ nɛɛ: <-Ao, mni na yia.> 'In -mɔɔ 'nɪ mni.

31 «Nu, waa 'yua 'sɔ nyɪdi, nyɔɔ nu ɔ didee dɔmagbu lɛa?»

Wa nɛɛ: <ɔ tianɔ -wa.>

Tɔɔn, -Zezu nɛɛ wa -yla: <In nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnɔ saɛ: da - Lagɔ yia nyɪma 'wlulapɪli, nisɔn - gwezisanya -yɔ 'naabizɪŋwɪ yia aɪn 'yugalia. 32 Nu, 'Zan -Batisɪ yia amɪaa -gbɛ, 'in ɔ yia aɪn 'yoo tiklu da -slolu, 'in a 'nɪ we -yɔŋwɪ. Nu, nisɔn -gwezisanya -yɔ 'naabizɪŋwɪ mɪa, -maa yia ɔ 'wɔŋwɪ. 'In a 'yia we -yɔ, -mɔɔ 'bɪgɔ a 'nɪ -slɔ dli 'bhiti, 'in a 'ka ɔ 'wɔŋwɪ.>

(Mk 12.1-12; Lk 20.9-19)

33 -Zezu nɛɛ: «A pulɔ gbɔɔ nine yabhlo ni yukwli. Nu, nyɪmɛ yabhlo 'paa -dlɔkpaɔ. Wee kpaɔ ɔ bibelia 'suo, 'in ɔ yia -dlɔyaa 'wɔnyazɔlu lɛnɔ. 'In da wa 'kaa 'yɪgbe, 'in wa 'kaa kpaɔ -gɔtali, ɔ yia -mɔɔ 'sɔbha. 'In ɔ yia we -gɔ -busalubhonɔnya lapali, 'in ɔ yia 'lakpa 'wɔ mni. 34 -Dlɔyaa -sasa bhla bɛa, 'in ɔ yia ɔ zɔlubhonɔnya tie ɔ - busalubhonɔnya 'bɪ, ɔ 'ka ɔnɔɔ kpaɔ -lu 'yɪ. 35 Waa -busalubhonɔnya kpaɔ ɔ tietienya, 'in wa yia 'yabhlo bhiti, 'yabhlo wa 'bhaa, 'in wa yia wa tanɔ gbɔku 'wɔbhali. 36 - Mɔɔ 'bɪgɔ, ɔ yɪ 'yaa ɔ zɔlubhonɔnya tɔlɔa tie. -Maa -zu 'wɔ, -maa -zi wa tianɔ. Mɔ -bhlokpade waa - busalubhonɔnya nu 'yaa wa -yla lɛ. 37 -Mɔɔ 'bɪgɔ, ɔ yia ɔ 'dɛɛ 'yu tie, ɔ nɛɛ ɔ 'dɛ dli zɔ: <Na yu mɪa, 'mɔ wa yia 'nɔŋwɛ zɔa.>

38 «Nu, waa -busalubhonɔnya 'yia ɔɔ 'yu -yɔ, wa nɛɛ wa 'dɛ nyɪdi: <-ɔ 'kaa ɔɔ kpaɔ -kanyɔ 'bɪ li, mɔ ni. - A mni ɔ 'bhaa, 'in -a 'ka ɔ 'bɪ li.> 39 Wa kpaɔ ɔ, 'in wa yia ɔ kpaɔ lɔv viteli, 'in wa yia ɔ 'bha.

40 «Nu, ɔɔ kpaɔ -kanyɔ -ka yi, lɛɛ -lu ɔ 'ka waa -busalubhonɔnya nɔnɔa?»

41 Wa nɛɛ ɔ -yla: «Waa 'nyii -ɔɪn mɪa, 'nyii -sa ɔ yia wa 'bhaa. -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'in ɔ palɔ -busalubhonɔnya - putu ɔ -dlɔkpaɔ -gɔ la, 'in we -didi bhla -ka bɛ, 'in ɔ yia ɔ kpaɔ -luu 'ya.>

42 Tɔɔn -Zezu nɛɛ wa -yla: <-We mɪa -Lagɔɛbhe 'wɔ celɪda, a 'nɪ -slɔ we zɛlu? We nɛɛ:

<Tɔkpa -we -budusɔbhanya -saa kwnɛɛ, mɔ -zɛa -buduu gwɪgwɪyɪli -tɔkpa - zɔnɔ.

-ɔ nɔa gbɔ ni lɛ, Jejitape -wa. 'In wee gbɔ mɪa, -a -ka we 'yɪ, 'in we namania -amɪaa dli.>

43 «We 'dɛɛ 'gbɔ in nɛɛ aɪn -yla, - Lagɔ 'na 'ka 'maslɛn aɪn 'wlulapɪli, ɔ nyazɪdli nya. -Wa nɔa ɔ dɔmagbu lɛ, 'ma ɔ yia 'wlulapɪli. 44 Wee tɔkpa mɪa, nyɔɔ -ka we -gɔ bhilili, la ɔ wɔwlalia. 'In -mɔmɔ -gɔ we -ka bhilili, ɔ tɔpɔ we saa.>

45 -Lagɔɔbɔnyaa -ɔɪn -yɔ Falizɪnyɪma 'nɔa wee gbɔɔ ninenya ni, 'in wa yia we 'jɪyibheli nu, 'ma ɔ saa 'ŋni. 46 Wa ka 'klɪ 'yɪ wa 'ka ɔ kpa, 'in wa yia nyɪmaa -zlo sɔ. -We ka gbɔ -wa, -maa nɛɛ nu, -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ ɔ -mɪa.

22

'Nywnɔkwafeti
(Lk 14.15-24)

1-Zezu gbaɔ nyɪmaa -zlo -yla gbɔɔ nine -papɛ nya, ɔ nɛɛ: 2 «-We -yɔ *-Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪli 'wɔwlɔa mɔ ni: dɔdɔɔ 'wlulapɪlɪnyɔ yabhlo mɪa, ɔ yu kwaa 'ŋwɔɔ. 'In ɔ 'yɪbha ɔ 'ka we 'feti -sa. 3 ɔ laa nyɪma, ɔ tiea ɔ zɔlubhonɔnya wa 'wɔ wa 'ka yi, wa nɛɛ nu, wa 'nɪ yida -mɪ. 4 ɔ yɪ 'yaa tɔlɔa tie, ɔ nɛɛ: <-Wa in laa a gba wa -yla nu, in ka wa -yla pi. In ka na 'bhlinya -yɔ na 'kpɪ -ka -numa 'bha wa -yla. We 'dɛ weee mɪ -bha. Wa yɪ 'ŋwɔkwafeti 'wɔ.>

5 «Nu, -wa ɔ laa, wa 'nɪ we - yɔŋwɪ. 'In wa yia wa dɔmagbu

lenua mnu. Tolva mnia kpa, tolva mnia -vale 'paa. ⁶ 'In tolva yia o zolubhonunya kpa, wa sialia wa, 'in wa yia wa 'bha.

⁷ «Nu, oo dudub 'wlulapilnyo yia 'ce 'pa, 'in o yia o 'sluja tie, -wa 'bhaa da nyume, wa 'ka wa 'bha, 'in wa 'ka wa 'gbe 'yli fa. ⁸ Toon, o nee o zolubhonunya -yla: <'Nwnokwafeti -gv -lililu mi -bha. -Wa in laa, wa 'ni we 'klv -ka wa 'ka we li. ⁹ We 'dee 'gbv, a 'plilv 'gbee 'yoo weee -gv, -wa a -ka 'yi, a la wa, wa 'ka yi.>

¹⁰ «Toon, o zolubhonunya yia 'yoo weee 'wvplilv, 'in wa yia wa 'de weee 'wlugvwlali. 'Sa wa laa nyima duun, 'in feti -budu yia ye. ¹¹ Toon, oo dudub 'wlulapilnyo plaa -mo o 'ka -wa o laa -gotali, 'in o yia nyume yabhlo 'yi -moo 'ni 'feti -gv -bana 'wvpla. ¹² 'In o nee o -yla: <'Tale, -in 'ni 'feti -gv -bana 'wvpla. Sa -in povplali -seli 'wvplaa?> O 'ni gbu -gv -sa.

¹³ «Toon, oo 'wlulapilnyo nee o zolubhonunya -yla: <'A gboan o bhv -yo o sa. A viteli o 'pipee -mo nikpise 'wv. Da wa wia, 'in wa lia gla 'wv.>

¹⁴ «Nu, -Lago laa nyima duun, 'in -wa o -saa -bha, -maa -sele.>

*'Gwezi plvbe *Sezaa kwee (Mk 12.13-17; Lk 20.20-26)*

¹⁵ Falizinyima gbelia 'wlu, wa 'ka 'klv 'yi, 'in wa 'ka -Zezu -dawli 'wvnu, 'in o 'dee gbagbaweli 'ka o gboan. ¹⁶ Falizinyima tiea wa 'binonya tolva -yo Ewloobv nyima tolva -Zezuu -gbe. -Maa nee o -yla: «-Slolunyo, -a -yi we 'ji nu, gbvzoov -na gbaa. 'In sa -Lago 'yibhaa nyume nu, 'mv -na slolua tiklu. Nyume -ka 'yli, -nanuv -gbe, we bhe, we 'dee 'gbv, -'in so nyume. ¹⁷ We -ka 'sa -mu, -in nee lea? 'Lee, we mi tiklu -amiaa tite nukple, -a pluv *Sezaa kwee *nisuv -gwezii?>

¹⁸ Nu, -Zezu yibheliala wa 'wlukvov lapvplali -gbv 'nyuu, 'in o nee wa -yla: «'Weli 'so -nyima, lee -lu ka 'gbv a yla 'mi laa? ¹⁹ 'Gwezi -we a pluva Sezaa

kwee, a -slolu 'mi we 'klv.> 'In wa yia o tama yabhlo yoo 'nye. ²⁰ 'In o nee: <'Lee, nyoo ka 'wlu -yo o nmi mi da we -gva?>

²¹ Wa nee: «Sezaa -wa.>

-Bha o gbae: «-We -ka Sezaa -nu, a 'nye we Sezaa yoo. 'In -we -ka -Lagoo -nu, a 'nye we -Lagoo yoo.>

²² Wa 'nua wee weli, 'in we yia wa nwegaga -svbhali, 'in wa yia o -yovbv, 'in wa yia mni.

**Sadusenyima kpelia -Zezuu titlie -yo o 'wvsovee gbu -gv (Mk 12.18-27; Lk 20.27-40)*

²³ *Sadusenyima mia, wa nee nu, titlunya 'ni mneni wa 'ka titlie lv 'wvso.

Wee 'yli -bhlokpade nya, waa Sadusenyima tolva bea -Zezu kwesi. ²⁴ Wa nee o -yla: «-Slolunyo, Moizi nee: <'Nu, nyume -ka tli, o -yo o 'nwno 'ni 'yu gwali, o bheli kwa o -dugbanwno, 'in o -yo oo 'nwno 'so 'ka o bhelii zva lala 'in -moo 'nmi 'ka dudv -gv -tv.>

²⁵ «Nu, zlme -amiaa -gbe nyume yabhlo ka nukpasuyua gbeso. Wa kpasa kwaa 'nwno, o -yo o 'ni gwali, 'in o yia tli. 'Sa oo 'nwno -tua o bheli -yo. ²⁶ 'Sa -bhlokpade we nua o bhelii 'soov nya, o bhelii tanv nya, 'sa -bhlokpade we nua waa bhelia gbesoo -nu nya. ²⁷ Wa 'de weee 'bvigv, 'in oo 'nwno yi 'yaa tli.

²⁸ «'Yli -we nya waa titlunya yia 'wvsoa, waa bhelia gbeso glaa, nyoo ka 'nwno o -mia? Nu, wa 'de gbeso kwaa o -bhlo -bhlo.>

²⁹ O nee wa -yla: «Amiaa 'de a nua -dawli 'wv. -We ka gbv -wa, a 'ni -Lagosebhe -yo -Lagoo 'tite -yi. ³⁰ Nu, titlunya -ka 'wvso, nukpasia -yo 'nwni 'na 'ka kvkwali. Nu, 'anzunya -we mia yali, we 'bhisa wa yia -tua. ³¹ 'Lee, -we -Lago gbaa ainv -yla titlunya 'wvsogbv daa, a 'ni -slv we zelu? O nee:

³² (-Ami -wa *Ablaamuv -Lago, *Izakvi -Lago, *Zakovv -Lago.) >

'In -Zezu yia we -gɔdiɛ: «Lago mia, 'yliyoganyaa -Lago -wa. ɔ 'ni tilitnyaa -Lago.»

³³ Nyumaa -zlo 'nɔa we ni, 'in -we ɔ -slolua wa, 'in we yia wa ηwεgaga -subhali.

Tite weee 'kadɔ
(Mk 12.28-34; Lk 10.25-28)

³⁴ Da Falizinyima 'nɔa ni, -Zezu ka Sadusenyima lu, -bha wa gbelia 'wlu. ³⁵ Wa 'yabhlo mia, -Lago titee gwesanyo mo. ɔ 'yibha ɔ 'ka -Zezu layla, 'in ɔ yia ɔ layibhaɛ: ³⁶ «-Slolunyo, -amɔaa tite weee glaa, -mɔmɔ -wa we 'kadɔa?»

³⁷ -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «*Jejitape*, -ɔ -wa -na -Lago, -in -kali ɔ zɛ -na dli weee nya, -na zuzu weee nya, -na 'wlukɔɔn lapɔpalie weee nya.»

³⁸ Mɔ -wa wee titee tianɔ. 'In we 'kadɔ we -mia. ³⁹ 'In wee titee 'sɔnɔ -we mia we 'kadɔ -mɔni 'bhisa, mɔ ni: «-In -kali -na -libheyii zɛ -na 'dɛ 'bhisa.» ⁴⁰ Ni, Moizu *tite weee -yo -we weee -Lagɔgbɔɔ -falipanya -slolua, mɔ -gɔ wa -saa we.»

-Lagɔɔ -Bhasanyo, nyɔɔ ɔ -maa?
(Mk 12.35-37; Lk 20.41-44)

⁴¹ Falizinyima mi 'wlugbelida -bhlokpade, 'in -Zezu yia wa layibhaɛ: ⁴² «A nɛɛ lɛa? -Lagɔɔ -Bhasanyo mia, nyɔɔ ka 'yu ɔ -mia?»

Wa nɛɛ: «-Davidu yu -wa.»

⁴³ ɔ nɛɛ wa -yla: «-Lagɔɔ Zuzu 'sua -Davidi, 'in ɔ yia ɔ la «Na -Kanyo», lɛɛ -lu ka 'gbɔa? ⁴⁴ Ni, -Davidi nɛɛ:

Jejitape nɛɛ na -Kanyo -yla:
«-In -di da la na lilisɔɔ.
'In in 'ka -na tonyima -na bhɔ zɔ lapali.» »

⁴⁵ We -ka ni, -Davidi la ɔɔ -Lagɔɔ -Bhasanyo, «na -Kanyo», ɔ 'ni mneni ɔ 'ka -Davidu 'yu -zɛ, we 'ni mɔɔ?»

⁴⁶ -ɔ mnenia ɔ 'ka ɔ wɛlu 'bigɔpali, ɔ 'ni -mi. We 'bhɔ wee 'yli 'wɔ, nyime yabhlogbɔɔ ɔ 'yibha -slɛɛn ɔ la.

23

A 'na nɔnɔ -Lagɔɔ titee gwesanya -yo Falizinyima 'bhisa -ni
(Mk 12.38-39; Lk 11.43-46, 20.45-46)

¹ -Mɔɔ 'bigɔ, -Zezu gbaa nyumaa -zlo -yo ɔ 'bunɔnya -yla, ɔ nɛɛ: ² «-Lagɔɔ titee gwesanya -yo Falizinyima mia Moizu 'bigɔ, wa 'ka ɔ titee 'ji gba. ³ We 'dɛɛ 'gbɔ a zɔ wa 'nɔnɔwɛ. 'In -we weee wa yia gbaa, a 'ka we lɛnɔ. Ni, -we wa nɔa lɛ, a 'na nɔnɔ we lɛ -ni. Ni, -we wa slolua, wa 'dɛ'ɛ nɔ we -gɔgbɔ lɛ. ⁴ 'Gba 'kadɔ wa nɔa lɛ, 'in wa dia we nyima 'wlu, 'in -zugba wa -kwitaya -bhlogbɔɔ ɔ 'tili we. ⁵ -We weee wa nɔa lɛ, -zejila 'wɔ wa nɔa we lɛ, nyima 'ka wa -yɔyɔ 'gbɔ. -Lagɔwɛli -kibhe wa gbɔan wa 'klɔɔ, wa sɔ -yo, -tukpɔ 'kadɔ 'wɔ wa zɔa we. Wa -banaa ηwɛ wa lɔa, 'in we tlɔmanɔ. ⁶ -Lagɔɔbudu zɔ -yo 'fetunya -gɔ, 'yugbein ladɔdie wa 'yibhaa kpe -zɔnɔnya -gɔ. ⁷ Nyuma -ka wa fusa -zejila 'wɔ, wa 'nɔnɔwɛzɔzɔe nya, wa -ka wa la «*Wlabi», 'in we namanɔ wa dudɔ.

⁸ «Ni, amɔa, a 'na ηwnunu wa 'ka ain «Wlabi» la -ni. -We ka gbɔ -wa, bhelia a 'dɛkpɔa -mia, amɔaa -Slolunyo -bhlogbɔɔ. ⁹ A 'na lali dudɔgɔ -nyime yabhlogbɔɔ «Dide» -ni. Ni, amɔaa Dide -bhlogbɔɔ, ɔ mi yali. ¹⁰ Amɔaa 'dɛkpɔa nyidi, a 'na lali nyime «-Kanyo» -ni. Amɔaa -Kanyo -bhlogbɔɔ, mɔ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyo. ¹¹ -ɔ 'kaa ain 'yugali, ɔ -mi amɔaa zɔlubhonɔnyo nya.

¹² «Ni, nyime ɔ yilmanɔ ɔ 'dɛ, zɔ -Lagɔ yia ɔ belia, 'in nyime ɔ belia ɔ 'dɛ zɔ, 'yilmanɔ -Lagɔ yia ɔ.»

(Mk 12.40; Lk 11.39-42,44,52, 20.47)

¹³ ɔ nɛɛ 'ya: «-Lagɔɔ titee gwesanya -yo Falizinyima, gbonyuu mi amɔaa -nɔ nya! Wɛli 'sɔ -nyima a -mia. -We ka gbɔ -wa, -Lagɔɔ nyumaa 'wlu lapilgbee 'yoo a kɔklala. Amɔaa 'dɛ'ɛ pla -mɔ, 'in -wa

'yibhaa wa 'ka -mō pla, 'in a kulba wa 'yoo.

[¹⁴ «-Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyima, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welu 'so -nyuma a -mia. -We ka gbu -wa, -dugbanwi a saa -maa -lu weee kwεε. 'In a bhuhhoea -Lago nyumaa 'yiliya 'wu kpokpo, nyuma tiklu 'bhisa. We 'gbu, -Lago yia amiaa -yogbu 'wobhua, 'in amiaa -kaslu 'ka nyuma tolbaa -nu 'wuzi.]

¹⁵ «-Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyima, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welu 'so -nyuma a -mia! -We ka gbu -wa, dudū weee -yo 'nyu weee -gu a plilia, a 'ka nyumε yabhlogbōo 'yi, o 'ka amiaa gbu -yōηwnu. A -ka -mōo 'yi, 'in amiaa lenugbu zeha -mōo nyumε 'nyuu. 'In -Lago paa o -kaslu 'wu, we 'ka amiaa -nu -zi -zakpa 'so.

¹⁶ «Amia, nyumaa 'yoo daslolunya, a ka 'lo, gbonyuu mi amiaa -nu nya! A nεε: «Nyumε -ka -Lagobudu 'kadu bi, we mi bhe. 'In o -ka -Lagobudu 'kadu -can bi, we mi nu, o nu we le tein.» ¹⁷ -Sabhe 'wlukoun, 'lolonya! Nu, -Lagobudu 'yli we -zi -can, mu nua le, 'in -can yia -lu tiklu -ze. A 'ni we 'ji -yii? ¹⁸ A nεε 'yae: «Nyumε -ka 'slakagusalulu bi, we bhe. Nu, nyumε -ka wlawlalu -we mia 'slakagusalulu -gu bi, we mi nu, o nu we le tein.» ¹⁹ 'Lolonya, nu, 'slakagusalulu 'yli we -zi wlawlalu. Mu nua le, 'in wlawlalu yia -lu tiklu -ze, a 'ni we 'ji -yii? ²⁰ Nu, nyumε -ka 'slakagusalulu bi, 'slakagusalulu -yo -lu weee wa palia we -gu la, 'mu o bia. ²¹ Nyumε -ka -Lagobudu 'kadu bi, -Lagobudu -yo -Lago, -o -dia -mō la, 'ma o bia. ²² Nyumε -ka yali bi, -Lagoo ηnumnikpe -yo -o -dia we -gu la, 'ma o bia.

²³ «-Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyima, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welu 'so -nyuma a -mia! -We ka gbu -wa, -titikpi -we menia: 'matu klaa, fenuwu klaa, we -yo kumε 'bhisa, we kugbuua -gu -bhlo -nu a bhua 'wu, 'mu a nyea -Lago. -Zugba

a tide -Lagoo titee gbu 'kadu 'yi, -we -wa: «A -mi tiklu, a -ka nyazidli, 'in a zu -Lago dli -gu.» -We mia de, 'mu a 'ka yaa lenu tia, 'in a 'na dlulu -luu kugbua -gu -bhlo -nuu wlawlie 'wu -ni. ²⁴ Amia, nyumaa 'yoo daslolunya, a ka 'lo! Amiaa 'mama nyu a lloa 'wu, a 'ka -mō -knikni -saa 'gbu. Toun, 'in a mnna *-nyomεε, -glu!

²⁵ «-Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyima, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welu 'so -nyuma a -mia! -We ka gbu -wa, 'kōpu -yo 'setu ku -yo a wōba, 'in -zugba 'wie -yiliyie -yo 'nyii ye we. ²⁶ Falizinyumε, -in ka 'lo. Tiada, -wōb -slō wee 'kōpuu nukple we 'ka tiklu -mi.

²⁷ «-Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyima, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welu 'so -nyuma a -mia! -We ka gbu -wa ni, -we -yo an 'wōwōba, mu -wa gbawla -we -yo wa 'paa pentlu 'pupa. We ku -yo mia, 'yli we nania. We nukple mia, we mi yeda 'kua klaa, 'kwie klaa, we -yo zenzen -lu weee nya. ²⁸ Sa 'bhisa, nyuma -ka an 'yi ni, a mi tiklu wa 'yiliya 'wu, 'in amiaa nukple mia, yo mi -mō, 'in a 'ni tiklu -mi.

(Lk 11.47-51)

²⁹ «-Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyima, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Welu 'so -nyuma a -mia! -We ka gbu -wa, -Lagobuu -falipanya -yo nyuma tiklu gbawla a subhaa, 'in a namania we 'yli. ³⁰ 'In a nεε: «A -ka yaa -amiaa dukpasu bhla 'wō, -a 'na 'ka yaa wa glaa -mi, -a 'ka -Lagobuu -falipanya lasa.» ³¹ 'Sa a bhua amiaa 'dεε -yogbu 'wu. -Wa 'bhaa -Lagobuu -falipanya ni, wa 'yuua 'debbie -gbolu a -mia. ³² We -ka 'sa -mi, -we amiaa dukpasu dia gwe, a bhia we. ³³ Tibhenya, 'mōnumεε -gnu! Amiaa dli 'wu ni, a mnani a 'ka -Lago amiaa -Kosu 'wōpapie kwεε 'tlaa? -Innya, a 'ni we mnani. ³⁴ We 'dεε 'gbu, a pu yukwli. Nu, -Lagobuu -falipanya klaa, gbuyilonya klaa, we -yo nyuma

-wa 'kaa ain gbu -slolu, 'ma na yia amiaa -gbe tiea. Tɔlva a yia 'bhaa, tɔlva a yia *su -gu lakɔlva, tɔlva a yia selia -Lagɔbudunya zɔ, 'in a 'ka wa 'bɪ vu 'gbe -bhlo -bhlo 'wɔ. ³⁵ Gbu -we ka 'gbu in yia wa tie, mu -wa nu, -Lagɔ yia ain -kasɔ 'wɔpaa nyuma tiklu weee wa 'bhaa, wa 'gbu. Tiada, wa 'bhaa *Abeli, nyime tiklu. We bhialida -wa, Balasii 'yu Zakalii 'bhabhie. 'Mɔ wa 'bhaa -Lagɔɔ -mɔwɔlɔda -yɔ 'slakagɔsalilu nyidi. ³⁶ In nɛɛ ain -yla gbuzɔnɔ saɛ: -we weee mia daa 'gbu, -Lagɔ yia dɛslɛɛn -nyima -kasɔ 'wɔpaa.

-Zezu palia -Zeluzalɛmɔ -nyima -yla gbu la

(Lk 23.34-35)

³⁷ «-Zeluzalɛmɔ -nyima, -Zeluzalɛmɔ -nyima, amia -wa bhaa -Lagɔgbɔɔ -falɔpanya, 'in nyima -Lagɔ paa ain yoo, -wa bhaa wa gbɔku 'wɔ. Sa nynu gugwlala we 'yua 'wlu we -kapue zɔ, 'in we gblia we -gu la, in 'yɪbha in 'ka 'sa ain 'wlugɔgwɔlali bhla weee nya, 'in a 'nɪ we -yɔŋwɔnu. ³⁸ We 'gbu, -Lagɔ yia amiaa -budu 'kadɔ solɔ lapalɔla. ³⁹ In nɛɛ ain -ylaɛ: a 'na 'ka 'maslɛɛn 'mɪ 'yɪ, 'in bhla -we nya a 'kaa gba nu, «Nyime -ɔ yia Nyimaa -Kanyɔɔ 'ŋnɪ nya, -Lagɔ ŋwana ɔ 'nyu la», 'in we bhla 'kaa nyini.»

24

-Zeluzalɛmɔgbee -wɔwɔlɔɛ -yɔ Nyimɛɛ Yuuyiyigbu

(Mk 13.1-2; Lk 21.5-6)

¹ -Zezu 'tɔlaa -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, ɔ mia mɔnda, 'in ɔ 'bɪnɔnya nɛɛ ɔ -yla: «Yla 'saa wee -budu nɪ wa!» ² -Zezu nɛɛ wa -yla: «A yɪ we -yɔ, we 'nɪ muɔ? In nɛɛ ain -yla gbuzɔnɔ saɛ: tukpanya -mɪnɪ 'yabhlogbɔɔ 'na 'ka we -libheyi -gu -tu. Jitea we 'dɛ weee yia.»

(Mk 13.3-13; Lk 21.7-19)

³ ɔ -dia Olivɔsunyaa -gɔɔ 'wlu la, da wa -nyaa 'wɔ, 'in ɔ 'bɪnɔnya yia ɔ kwesi bɛ, 'in wa yia ɔ layɪbha:

«Lɛbhla -muɔ 'ka lɛnva? Lɛɛ -lu 'ka we -slolu nu, -na yiyibhla -yɔ dɔdɔ labhɔ bhla ka ɔpaa? Gba we -ain -yla.»

⁴ ɔ nɛɛ wa -yla: «A zɔ amiaa 'dɛ 'yɪlyɔ, -muɔ yɪ 'wɔlɔ nu, wa nu ain -dawli 'wɔ. ⁵ Nu, nyima -duun yia na 'ŋnɪ -gu yia, 'in wa 'ka gbɛɛ: «Amɪ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ!» 'In wa 'ka nyima duun -dawli 'wɔnɔ.

⁶ «A -ka 'nu nu, wa mɪ tugɔda da -kwɛɪn, 'in a -ka 'nu nu, wa mɪ tugɔda da 'pɪpɪ, a 'na nɔnɔ nyanɔ -nɪ. We mɪ nu, we nu lɛ, -muɔ 'nɪ -slɔ dɔdɔ bhialida. ⁷ Tu yia laga dɔdɔ 'sɔ nyidi 'wɔsɔa. 'Gbe yabhlo yia we -libheyi -yɔwɔsɔlva. Nɔwɔ yia yia da tɔlva, 'in dɔdɔ 'ka zuklu. ⁸ Sa 'ŋwɔnɔ -ka gwalia yɪ ɔ sia, 'sa wee dɔdɔ bhɪabhɛɛ gwɛɔda yia -mia.

⁹ «We bhla kpaɔ wa yia ain, 'in wa 'ka ain 'kɪtyɛ 'wɔpalɪ, 'in wa 'ka ain 'bha. Na 'gbu, dɔdɔgu -nyima weee yia ain 'wɔnyɛa. ¹⁰ -Muɔ bhla tɔlva yia 'mɪ dlɪ -gu -saa, 'in wa 'ka wa -lima wla, wa 'ka wa kpa, 'in wa 'ka wa -lima 'wɔnyɛ. ¹¹ Nu, nyima duun yia yia, 'in wa 'ka gba nu, ma -wa -Lagɔgbɔɔ -falɔpanya. Yo -wa yo. 'In nyima duun wa yia -dawli 'wɔnɔa. ¹² 'Yɪnyunogbu yia zumanɪa. We 'dɛɛ 'gbu, nyimaa zekalɔdlɪ yia -gɔɔda bhɪbha nyima duun dlɪ zɔ. ¹³ Nu, nyime -ɔ 'nɪ 'mɪ dlɪ -gu -sa, 'in ɔ 'ka we bhɔlɔluda nyini, -Lagɔ yia ɔ gbu 'wɔsaa. ¹⁴ Nu, wɛɪ -zɔnɔ -we gbɛɛ -Lagɔɔ nyimaa 'wɔlɔlapɪɛ gbu, 'mɔ wa yia gbɛɛ dɔdɔ weee -gu, 'in nyima weee 'ka we 'nu. Tɔn, 'in dɔdɔ bhɪa bhla nyinia.

(Mk 13.14-23; Lk 21.20-24)

¹⁵ «Nu, -lu -we -Lagɔ 'nɪa 'yɪbha, 'in we saa -lu weee la, 'mɔ a yia 'yɪa -mɔ -Lagɔɔ -mɔwɔlɔda. (Nyime -ɔ -ka 'sɛbhɛ nɪ zɛɪ, ɔ 'nu we 'wɔla.) Nu, -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyɔ Daniɛɪ gbɛɛ weee gbu. ¹⁶ Nu, nyima -wa -ka Zudeɛ -dɔdɔ -gu -mɪ, wa -yɔ -gwagwɛ mɪ zizea -gɔɔɔnya 'wlu. ¹⁷ Nyime -ɔ -ka nyapɛda -mɪ 'pɪpɛɛ,

o 'na mnuni o -lu 'wobhvia -budu zo -ni. ¹⁸ 'In -mamo -ka kpa -mi, -moo 'na yili -moo -bana 'bu -zoo -ni.

¹⁹ «Lee gbonyuu yi 'sa nokplabhue njwnti -yo 'njwnti -wa mia 'yua 'nyenida ylia, wee 'ylnya -muni nya! ²⁰ Nu, -a bhuhhoe -Lago, we yi leno njwntoyibhla, we -yo *Nyapeyli nya. ²¹ Nu, we bhla mia, siasie 'kadu wa yia 'yia. 'Lee, -a -ka bhaa 'wlv, we 'sasokpa -gbv ka -slv lenov, 'in le we yia nva yi? -Innya, we 'na 'ka leno. ²² -Lago 'ni yaa wee 'yli -gusa, -zugba nyime yabhlogbo 'ni mneni o 'ka 'pv. Nu, o nyima o -saa -bha, wa 'gbv o yia wee 'yli -gusa. ²³ Nu, nyime -ka gba -Lago -Bhasanyo mi -seli, 'in wa -ka gba nu, o mi mo, a 'na zolv we dli -gv -ni. ²⁴ Yocian yia yia, 'in wa 'ka gba nu, ma -wa -Lago -Bhasanya, 'in talva 'ka gba nu, -Lagobv -falpanya wa -mia. Gwedigbv -yo gbv 'kadu wa yia leno. 'In -wa -Lago -saa -bha, 'in wa 'ka wa -dawli 'wvov, 'in wa 'ni we mneni.

²⁵ «A pv yukwli 'in 'ka aini 'dizv. ²⁶ Nu, nyime -ka gba: «O mi da beblee», a 'na mnuni -mo -ni, 'in wa -ka gba: «O mi zizada da -putu», a 'na lali we gbuzov -ni. ²⁷ Sa 'nyu -ka 'yika 'pa, 'in we -nyumali yali 'wodidie bhva 'ylov 'wovolvda, 'in we nynia 'ylov bhilida, 'sa *Nyime 'Yu yia yia. ²⁸ Da 'kwie -ka -mi, -bha -njwaaa -zlo mia.

(Mk 13.24-27; Lk 21.25-28)

²⁹ «Tovv, wee siasiee 'ylnya nu 'bigv,
«Nikpise yia kpa,
 'ylv 'na 'ka 'pv.
Nikpise yia kpa,
 'cv 'na 'ka li.
Nikpise yia kpa,
 -zeli yia yali 'bhva we 'ka bhli.
-Lu weee mia yali,
 zuklua we yia.»

³⁰ «Tovv, -we slolua nu, oo Nyimee 'Yu mi yida, 'in nyima yia we -yo yali. Tovv, 'in dudvov -nyima weee wazea, 'in wa kpia 'wv. -Sleen, Nyimee 'Yu wa yia -yoyia yida

yali vpa 'wv, 'tite -yo zli weee nya. ³¹ Nu, legle 'kadu -ka gba, 'in o paa o 'anzinya yoo dudv weee -gv, -wa -Lago -saa -bha 'gbe weee 'wv, we 'ka wa la.

(Mk 13.28-31; Lk 21.29-33)

³² «-We figisu slolua, a 'nv we 'wola. We 'klyia -ka tlomanida -mi, 'in we -ka topoda -mi, a yibheli we 'ji nu, 'nyu -lva bhla ka cipa. ³³ 'Sa -bhlokpade, a -ka 'sasokpa -gbv -muni lenoda 'yl, a yibheli we 'ji nu, oo Nyimee 'Yuu yiyibhla ka cipa. O 'ni -sleen latlv. ³⁴ In nee aini -yia gbuzov sae: desleen -nyimaa 'de weee 'na 'ka tl, 'in wee gbunya -muni 'kaa leno. ³⁵ Nu, la yali -yo dudv yia 'bhva, na weli 'na 'ka labhv 'mnumnu.

(Mk 13.32-37; Lk 17.26-30,34-36)

³⁶ «Nu, nyime yabhlogbo 'ni wee siasiee bhla -yo we 'yli -yi. Yalu 'anzinya -yo -Lago 'Yuu 'debhie, wa 'ni wee 'yli -yi. Nu, na Dide -bhlogbo -yia wee 'yli. ³⁷ -We 'plia *Nowee bhla, zli oo Nyimee 'Yu yia yia, mv yia leno. ³⁸ Da 'nyu 'kadu 'nia -slv nyima lasa, -zugba wa mi lida, wa mi 'mada, wa mi kokwalida, wa mi wa 'njwinyua yli zoda. Tovv, 'in Nowee yia batoo 'kadu 'wvbla. ³⁹ Zezeguda 'kaa wa lasaa yi, waa nyima 'ni gbv yabhlogbo 'wolanv. 'Sa -bhlokpade we yia -mia oo Nyimee 'Yuu yiyizli.

⁴⁰ «Nyima 'so -ka kpa -mi, 'yabhlo wa yia 'wobhvia, 'in wa 'ka -bha o -libheyi ti. ⁴¹ 'Nwnti 'so -ka bhuda -mi, 'yabhlo wa yia 'wobhvia, 'in wa 'ka -bha o -libheyi ti. ⁴² We 'dee 'gbv, a -tv 'yliyogada. 'Yli -we nya amiaa -Kanyo 'kaa yi, a 'ni we -yi.

⁴³ «A yibheli we 'ji nu, bhla -we nya 'wienyo 'kaa -buduu -kanyoo -gbe yi sabo, o -ka we -yi, o 'na 'ka 'yia njw, 'in o kulva o 'yoo, -moo yi -budu zo pla. ⁴⁴ We 'dee 'gbv, a mnazi amiaa 'de la. Nu, bhla -we a 'nia -tlv, we nya Nyimee 'Yu yia yia.

Zalubhononyo-zonu-yo zalubhononyo
'nyuuu gbuu nine
(Lk 12.41-48)

45 «Zalubhononyo, o zua o -kanyo
'nuwwe, 'in o -yia gbu, sa o mia? Mo
-wa, o, o -kanyo tia o -lima -yo, 'in
lilibhla -ka be, o 'ka wa lililu 'nye.
46 O -kanyo -ka luyi, o -ka 'yi nu, -moo
mi o lubho nuda, 'wotutue -dloo mi o
-nu nya. 47 In nee ain -yla gbuzonu
sae: o -kanyo yia -moo zuzonu weee
o yoo 'nyea o 'ka we 'yliyozo. 48 We
-ka nu, oo zalubhononyoo nukple -
nyu 'yli, 'in o gbaa o 'dee dli zoe: «Na
-kanyo yia -mo -gwlea.» 49 In o bhlia
o -lima bhutie, o -yo nomanya 'so lia,
'in wa maa. 50 'Yi -we nya o 'nia o
-kanyo woda -mi, 'in bhla o 'kaa yi,
o 'nia we -yi, we nya o yia. 51 O -
kanyo yia o vua, 'in sa -Lago paa weli
'so -nyima -kaslo 'wu, 'sa o yia -moo -
kaslo 'wopaa, mo wa wilia, 'in wa lia
gla 'wu.»

25

'Yiesia kugbuua gbuu nine

1 «Nu, -we -yo -Lago nyumaa 'wlu-
lapilie 'kaa 'wowlu, mu nu: mu -wa
'yiesia kugbuua. 'Nwotkwafetu zli,
ma 'tlaa, wa 'ka 'njwoo 'lowli yoo
mni. 2-4 Wa gbu 'nia 'ylimna, wa -
yo wa 'napε mnia, wa 'ni wa 'napεε
'nyu 'wobhu. Wa gbu -mama -yia
gbu, -maa 'bhua -maa 'napε -yo -
maa 'napεε 'nyuu -tokpu 'so 'wu. 5 Oo
'njwoo 'lowli 'ni yida -mi -pa. 'In 'kua
yia wa 'yli lawla. 'In wa yia 'ylaa
njwo.»

6 «Saboo -nyidi, 'in nyume yabhlo
yia 'wokpi: «Lowli ka yioo! A mni
o yoooo!» 7 Toun, waa 'yiesia ganoo,
'in wa yia wa 'napε lamnazi.

8 «-Wa 'nia 'ylimna, wa nee -wa -
yia gbu -yla: «Amiaa 'napε mi nyu-
moda, a 'nye -ain 'napεε 'nyu.»

9 «-Wa -yia gbu, -maa nee wa -yla:
'-Innya, 'napεε 'nyu 'ni 'wuzu amiaa
-nu -yo -amiaa -nu -yla. A mni we
pelupanyaa -gbe, a 'ka amiaa -nu zo
-bhlo.»

10 «Wa mnia 'napεε 'nyu zua, wa -
manu -mo, 'in 'njwoo 'lowli yia yi. -
Wa mnazia wa -nu la, 'in wa -yo oo
'lowli yia 'fetu -budu zo pla. 'In wa
yia -bha kla.

11 «-Muu 'bigu, wa tlua -manu yia
yi, 'in wa nee: «-Amiaa -kanyo, -
amiaa -kanyo, -kali -bha, -a 'ka pla.»

12 «Oo 'lowli nee: «In nee ain -yla
gbuzonu sa: in 'ni ain -yi.» »

13 -Bha -Zezu bhlia we -gwe: «A -tu
'yliyogada, -we ka gbu -wa, a 'ni we
'yli -yi -bhloo, 'in a 'ni we bhla -yi.»

Zalubhonunya taa gbuu nine
(Lk 19.11-27)

14 «-We -yo *-Lago nyumaa
'wlulapilie 'wowlu, mu -wa nyume
yabhlo. Mo mia 'lakpa 'wu mni, da,
'in o yia o zalubhonunya la, o 'ka
wa o 'njumnu yoo 'nye, wa 'ka
we 'yliyozo. 15 -We nyume yabhlo
mnenia o 'ka 'yliyozo, 'mu o 'nyea o.
O 'nyea yabhlo -can bi gbu, wa 'sonu
-can bi 'so, 'in o yia tanu -can bi -bhlo
'nye. Toun, 'in o yia mni.

16 «-O 'yia -can bi gbu, o titalia we -
gola -valepapie nya, 'in o yi 'yaa -can
bi gbu we -gopali. 17 Sa -bhlokpade,
o 'yia -can bi 'so, 'in -moo yi 'yaa -can
bi 'so we -gopali. 18 -O 'yia -can bi -
bhlo, o mnia, o yia 'bhoka 'bhlu, 'in
o yia -mo o -kanyoo -can zize.

19 «We 'bi -gwlea 'wu, 'in wa -kanyo
yia yi o 'ka o -lu zeli wa nya. 20 -O
'yia -can bi gbu, o bea o kwesi, 'in o
yi 'yaa -mo -can bi gbu wleli. O nee:
'Na -kanyo, -in ka 'mi -yo -can bi gbu
ti, in 'ka we 'yliyozo. In ka -can bi
gbu 'yi 'ya, mu mia da.»

21 «O -kanyo nee o -yla: «We nani
'yli, -in mi zalubhononyo -zonu nya,
'in -na zua 'mi 'nuwwe. -In ka -lu -sele
'yi, 'in -in yia we 'yliyozo tiklu, we
'dee 'gbu na nyea -mi -lu duun, -in
'ka we 'yliyozo. -In yi, in -yo -mi 'so
'ka 'muna li.»

22 «-O 'yia -can bi 'so, o bea o -kanyo
-yo, 'in o nee: «Na -kanyo, -in ka 'mi
-yo -can bi 'so ti, in 'ka we 'yliyozo.»

Nu, in ka -can bi 'so 'yi 'ya, nu, mu mia da.>

23 «Ɔ -kanyɔ nɛɛ ɔ -yla: <We nanɩ 'yɩi, -in mɩ zɔlubhonɔnyɔ -zɔnɔ nya, 'in -na zɔa 'mɩ 'nɔɔwɛ. -In ka -lu -sɛɛ 'yɩi, 'in -in yia we 'yɩiyɔzɔ tikli, we 'dɛɛ 'gbɔ, na nyɛa -mɩ -lu duun, -in 'ka we 'yɩiyɔzɔ. -In yɩi, in -yɔ 'mɩ 'so 'ka 'mɔna li.>

24 «Ɔ 'yia -can bi -bhlo, ɔ bɛa ɔ -kanyɔ -yɔ, ɔ nɛɛ: <Na -kanyɔ, in -yi we 'ji nu, -in 'tɛ, da -in 'nɩa -lu gwɔɔ, -mɔ -na kwaa we. 'In da -in 'nɩa 'mɔnɔ 'pa, -mɔ -na dia we. 25 In mɩ -mɩ sɔdaa 'gbɔ, in mɩnɩa, 'in in yia -na -can zize 'bhɔka 'wɔ. Nu, wee -na -can nu.>

26 «Ɔ -kanyɔ nɛɛ: <Na zɔlubhonɔnyɔ, -na nɔkplɛ -nyu 'yɩi, 'ya -in 'yaa, -in -yi we 'ji nu, da in 'nɩa -lu gwɔɔ, -mɔ na kwaa we, da in 'nɩa 'mɔnɔ 'pa, -mɔ na dia we. 27 We -ka yaa 'sa -mɩ, -mɔmɔ ka 'gbɔ -in 'nɩ na 'gwɛzi bankɩ 'wɔkwaa? 'In da in -ka yɩi, 'in in 'ka -mɔ we -sa, -zugba we ka -gɔ -bhɔa?>

28 «Tɔɔn, ɔ nɛɛ ɔ lubhonɔnya -yla: <A -sa wee -can bi -bhlo ɔ kwɛɛ, 'in ɔ kaa -can bi kugɔa, a 'ka we ɔ yoo 'nyɛ. 29 -Wa weee kaa -lu duun, wa -nɔ wa yia -gɔpalia, 'in wa -nɔ 'ka 'wɔzumani. Nu, nyɩmɛ ɔ 'nɩa -lu duun -ka, we -sɛɛ mɩa ɔ kwɛɛ, kwɛɛ wa yia we ɔ -saa. 30 Ɔ zɔlubhonɔnyɔ ɔ ka nɔkplɛ -nyua 'yɩi, ɔ mɩa da ni, a viteli ɔ 'pipee, nɩkpise 'wɔ, mɔ wa wɩlia, 'in wa lia gla 'wɔ.>

31 «Ɔ Nyɩmɛ Yu yia yia, dɔdɔ 'wlulapɩnyɔ 'tɩtɩ nya, ɔ -yɔ ɔ 'anzi weee 'so. -Bha ɔ yia ɔ 'ɲɩmɩkpe -gɔ ladia, 'in ɔ 'ka nyɩma 'wlulapɩ. 32 Laga weee yia ɔ 'yu 'wɩugbelia, 'in mɔ yia nyɩma -yɔsisalia. Sa numɛɛ 'yɩiyɔzɔnyɔ sisalia bhlabhlenya -yɔ wɩnya -yɔ, 33 'sa ɔ Nyɩmɛ 'Yu yia bhlabhlenya lilikwɛsɔɔ zɔa, 'in ɔ 'ka wɩnya kɔpɛsɔɔ zɔ. 34 -Sɛɛn, ɔ nyɩmaa 'wlulapɩnyɔ yia gbaa -wa mɩa ɔ lɩlisɔɔ -yla: <Amɩa, -mama na Dide palia sɔ -zɔnɔ -gɔ la, a yɩi. A yɩi,

dɔdɔ -lolu na Dide mnazɩa la aɩn -yla, we 'ka dɔdɔ gwɛdɩda 'bhɔ, a yɩi a 'ka we -goladi. 35 Nu, ɲwɔ ka 'mɩ 'bha, 'in a yia 'mɩ lilɩlu 'nyɛ. 'In 'nyumatɔ yia 'mɩ 'bha, 'in a yia 'mɩ 'nyu 'nyɛ. In mɩ zɩmɛ 'lakpayu nya, 'in a yia 'mɩ kpa sɔ 'so nya. 36 In mɩ zɩmɛ kpanɔ nya, 'in a yia 'mɩ 'naa ku 'wɔgbali. In ka zɩmɛ gu -yɔ, 'in a yia 'mɩ 'yuo 'paa yɩi. In mɩ zɩmɛ -kasɩ 'wɔ, 'in a yia 'mɩ -yɔbɛ.>

37 «In -wa mɩa tikli yia we 'bɩgɔpali ɔ -ylac: <-Amɩa -Kanyɔ, nu, -in nɛɛ, ɲwɔ mɩ -mɩ 'bhada, 'in -a yia -mɩ lilɩlu 'nyɛ, 'nyumatɔ mɩ -mɩ 'bhada, 'in -a yia -mɩ 'nyu 'nyɛ. 38 Da -a 'yɩi -mɩ 'lakpayu nya, 'in -a yɩi -mɩ kpa sɔ 'so nya? -In mɩ kpanɔ nya, 'in -a yɩi -mɩ 'naa ku 'wɔgbalia? 39 -In ka gu -yɔ, -in mɩ -kasɩ 'wɔ, 'in -a yɩi -mɩ -yɔbɛa? Labhla -a 'yɩi -mɩ, 'in -a yɩi we lɛnɔa?>

40 «Nyɩmaa 'wlulapɩnyɔ yia gbaac: <In nɛɛ aɩn -yla gbɔzɔnɔ sa, -we a nɔa lɛ na 'bɩsɔa bhelia -yla, na 'dɛ -yla a nɔa we lɛ.>

41 «Tɔɔn, ɔ nyɩmaa 'wlulapɩnyɔ yia -wa mɩa ɔ kɔpɛsɔɔ -yla gbae: <Amɩa -Lagɔ tia mɛ -yɔ la, a bɛ lɔ! Nu, -kosu -we'e nyumoa, -we -Lagɔ mnazɩa la *Kuzu -yɔ we 'anzɩnya -yla, a mɩnɩ -mɔ. 42 Nwɔ ka 'mɩ 'bha, 'in a 'nɩ mɩ lilɩlu 'nyɛ. 'Nyumatɔ mɩ 'mɩ 'bhada, a 'nɩ mɩ 'nyu 'nyɛ. 43 In mɩa 'lakpayu nya, a 'nɩ mɩ kpa sɔ 'so nya. In mɩa kpanɔ nya, a 'nɩ mɩ 'naa ku 'wɔgbali.>

44 «In we 'bɩgɔ wa yia 'palia yiac: <-Amɩa -Kanyɔ, nu, -in nɛɛ, ɲwɔ mɩ -mɩ 'bhada, 'nyumatɔ mɩ -mɩ 'bhada, -in mɩ 'lakpayu nya, -in mɩ kpanɔ nya, -in ka gu -yɔ, -in mɩ -kasɩ 'wɔ, 'in -a 'nɩ -mɩ -yɔbɛ. Labhla -a 'yɩi -mɩa? Labhla -a 'nɩ we lɛnɔa?>

45 «Ɔ nyɩmaa 'wlulapɩnyɔ yia we 'bɩgɔpalia: <In nɛɛ aɩn -yla gbɔzɔnɔ sae: -we a 'nɩa lɛnɔ -wa mɩa -sɛɛ -yla, -amɩ -yla a 'nɩa we lɛnɔ.>

46 «Nu, wamɩa, da wa paa wa -kasɩ 'wɔ, 'in we'e bhɩa, -mɔ wa mɩnɩa. 'In -wa mɩa tikli, 'yɩiyɔgagie

-we 'nia bhloluda -ka, 'mu wa yia 'yia.»

26

Zuifvu 'yugalnya zva -Zezuu -yogbu
(Mk 14.1-2; Lk 22.1-2; Zn 11.45-53)

¹-Zezu bhia gbu weee ni gbagbie, 'in o nee o 'binonya -ylaε:

²«A -yi we 'ji nu, *'Wuzitilyu 'feti ka cipa, we -tu 'wu 'yli 'so. Nu, o Nyumeε 'Yu, 'mo wa yia wlaa, wa 'ka o *su -gu lakub.»

³Nu, -Lagobubonyaa -cian -yo Zuifvu nyuma kpası gbelia 'wlu *-Lagobubonyaa -kanyo 'kadu Kaifvu -budurweε, ⁴'in wa yia weli -bhlo bhli, wa 'ka -Zezu kpa 'wiemi, 'in wa 'ka o 'bha. ⁵Wa neε: «-A 'na kpali o 'fetu 'yli nya -ni, we 'ni -muv, 'in nyuma gbugblolua.»

'Ywno yabhlo slua -Zezuu 'wluo *-lasikl
(Mk 14.3-9; Lk 7.36-50; Zn 12.1-8)

⁶Da -Zezu mia Betani *solibhanyo 'Simoo -budurweε, ⁷'in 'ηwno yabhlo yia o -yobe. O ka -bhonyida kwεε, *-lasikl -zono, -we 'ka -vale 'tea, we mi we 'wu. -Zezu mia lida, 'in o yia wee -lasikl o 'wluo slu. ⁸O 'binonya 'yia we -yo, 'in wa yia 'ce 'pa, wa neε: «Lee -lu ka 'gbu o nyumo 'sa sa wea? ⁹A mneni yaa a 'ka wee -lasikl -zono pelu 'pa, 'in a 'ka we 'gwεzi bobabhanya yoo 'nye.»

¹⁰-Zezu yibhelia we 'ji nu, wa ka 'ce 'pa, 'in o neε: «Lee -lu ka 'gbu a stali o ηwno nia? -We o nua 'mi -yla ε, gbuzono -wa. ¹¹Nu, bobabhanya -yo an 'so mi 'yli weee nya. Nu, -ami mia, we 'ni 'yli weee nya in mi an glaa. ¹²Na gbawlaa 'gbu o yia wee -lasikl na 'wluo slu. ¹³In neε an -yla gbuzono saε: da wa yia -Lagobu gba dudu weee -gu, -we ηwno ni nua da ε, gbaa wa yia we, 'in o lenugbu 'ka nyuma dli 'wu -tu.»

Zudası 'yibha o 'ka -Zezu wla
(Mk 14.10-11; Lk 22.3-6)

¹⁴Toun, -Zezuu 'binonya kug-bua ε 'so glaa nyume yabhlo wa laa Zudası Iskalioto, mo mnua -Lagobubonyaa -cian -gbe, ¹⁵'in o neε: «'Lee, in -ka -Zezu wla ni, lee -lu a 'ka 'mi 'nyea?» 'In -maa yia o tama glb -bhlo 'ya kugbua 'nye. ¹⁶We 'bhu wee 'yli 'wu, sa o 'kaa nu o 'ka -Zezu wla, -bha o bhlia we 'yooo datale.

-Zezu -yo o wlawlanyo lia
(Mk 14.12-21; Lk 22.7-14, 21-23; Zn 13.21-30)

¹⁷Nu, Zuifvu *'floo 'nia goo -yo -kaa 'fetu 'yly tianu nya, 'in o 'binonya yia o layibha: «Mo -in 'yibha -a mni -mi -yla 'Wuzitilyu 'feti -gu -lililu pia?»

¹⁸-Zezu neε: «A mni -zoo nyume nu -gbe, * a gba o -yla: (-Amiaa -Kanyo neε: «Na bhla ka nyini. -Na -gbe na yia 'Wuzitilyu 'feti -saa, in -yo na 'binonya 'so.» » ¹⁹-We o gbaa wa -yla, 'mu wa nua ε, 'in wa yia wee 'feti -gu -lililu pi.

²⁰Jibhe zaa, 'in -Zezu -yo o 'binonya yia ladi wa 'ka li. ²¹Da wa mia lida, 'in o neε: «In neε an -yla gbuzono sa nu, an glaa, nyume yabhlo yia 'mi wlaa.»

²²'In we yia wa -yokpa, 'in wa yia o layibhayibhie bhli -bhlo -bhlo: «Na -Kanyo, we 'ni -ami, we 'ni muv?»

²³O neε: «-O -yo 'mi 'so -ka 'floo 'ηwa zapu lb, mo -wa. ²⁴Gbuzono -wa: sa we mia celida -Lagosebhe 'wu o daa, 'sa o *Nyumeε 'Yu yia mnua. Nu, nyume -o 'kaa o wla, 'in wa 'ka o 'bha, gbonyuu mi -moo -nu nya. Wa 'ni yaa -moo gwali, we nani 'yli.»

²⁵Zudası -o 'kaa -Zezu wla yia o layibha: «Wlabi, we 'ni -ami, we 'ni muv?»

-Zezu neε: «-Mi gbaa de -muv!»

-Zezu -yo o 'binonya lia
(Mk 14.22-26; Lk 22.15-20; 1 Kol 11.23-26)

* 26:18 A zeli Mk 14.13-15

26 Wa mia lida, 'in -Zezu yia 'floo 'wobhu. O 'paa -Lago fuo, 'in o yia we ladidli. O dlilia we o 'binonya 'wola, 'in o nEE: «A 'bhu we 'wu a 'ka we li, na ku -wa.»

27 -Muv 'bigv, 'in o yia nu -kavu 'wobhu, o 'paa -Lago fuo, 'in o yia we wa yoo 'nye, o nEE: «A 'de weee 'ma we. 28 Nu, mu -wa na 'pion -we yia jitea nyima duuun 'gbv, 'in we 'ka -Lago -yo nyima 'wosuslolu. 29 Nu, gbuzonu -wa, zli na Dide -ka dudv 'wlulapli, we zli na maa nu lolu. We 'ni -muv, we 'ka -zeen 'wobhu, in 'na 'ka nu 'ma.»

30 Wa bhlia -Lago -lvv 'bhie, wa yia 'tla, 'in wa yia *Olivosunyaa -gogo 'wlu mni.

-Zezu nEE nu, Piel yia o gbv kpelia (Mk 14.27-31; Lk 22.31-34; Zn 13.36-38)

31 Toun, -Zezu nEE wa -yla: «Nu, -zeen saboo 'debbie -gbolu, a 'de weee yia 'mi 'bi 'bhva. Nu, we mi celida -Lagosebhe 'wov:

«Bhlabhle 'yliyozonyo na yia 'bhaa, 'in bhlabhle 'ka lamno.»

32 Nu, in -ka tli, in -ka 'wov lv, Galilee na yia aiv wova mnia.»

33 'In Piel nEE o -yla: «Nyima weee -ka -mi 'bi 'bhv, -ami 'na 'ka we lenv.»

34 'In -Zezu yia we 'bigopalie: «In nEE -mi -yla gbuzonu sae: -zeen sabo mia, -na kpeli na gbv 'wola -zakpa ta, -zugba -koko 'ni -slo gbo.»

35 Piel nEE: «-Innya, we 'ni -muv, we -ka 'bha wa 'ka in -yo -mi 'so 'bha, in 'na 'ka -na gbv kpeli.»

'Sa -bhlokpade, wa 'de weee gbaa wee weli -bhlo.

-Zezubhubhoa -Lago Getisemane (Mk 14.32-42; Lk 22.39-46)

36 -Zezu -yo o 'binonya 'so, 'in wa yia da wa laa Getisemane mni. -Bha o gbaa wa -ylae: «A -di da la, in 'ka mo mni, in 'ka -Lago bhubhoe.»

37 O -yo Piel -yo Zebedee 'yua 'so klaa, 'in wa yia mni. -Bha o -gv yia, 'in 'pion yia o dli 'wv slo. 38 'In o nEE

wa -ylae: «Na dli sulo mi 'mi 'bhada, a -tv 'yliyogada, a -yo 'mi 'so.»

39 O bea 'yu -se, 'in o yia 'klv lagbli, 'in o yia -Lago bhubhoe, o nEE: «Na Dide, -in -ka we 'yibha, -in vlali 'mi siasie 'kadv -mni gwe. Nu, we 'na -zeli na domagbv -ni, we -ze -na domagbv.»

40 'In o yia o 'binonyaa -gbe luyi, -zugba wa mi 'ytaa 'wv. O nEE Piel -yla: «A 'ni mneni a 'ka 'yliyogada -tv 'eli -bhloo -kpuv, a -yo 'mi 'soo?

41 A -tv 'yliyogada, a bhubhoe -Lago, a yi laylagbv lv bhlii. Nu, nyime dli 'yibha we 'ka -lu -zonv lenv, 'in ku 'ni we mneni.»

42 Toun, o 'bhv 'yaa wa -yo lv, 'in o yia -Lago bhubhoe. O nEE: «We -ka nu, 'yoo -putu 'ni -mi, siasia -yoo 'ni in 'ka bhli, -na domagbv nu le.»

43 O yia lv, -zugba wa mi 'ya 'ytaa 'wv, wa 'yli ka 'wovomanu 'gbv. 44 O 'bhva wa -yo lv, 'in o yia 'yu be, 'in o tanv yia -Lago bhubhoe -zugba o gbaa wee weli -bhlokpade.

45 'In o yia o 'binonyaa -gbe yi lv, 'in o nEE wa -ylae: «A mi 'ytaa 'wv -bhlokpade, nyapeda a mia yi? Da wa 'kaa Nyime 'Yu wla gbonyuu -lenunya -yla, we bhla ka nyini. 46 A -so 'wv, -a 'ka mni! A -tali, nyime o 'kaa 'mi wla, mo yia mo.»

-Zezu wa yia kpa (Mk 14.43-50; Lk 22.47-53; Zn 13.21)

47 Da -Zezu mia gbada, weli mi o nwee, toun Zudas yia yi. O Zudas mia, o mi -Zezuu 'binonya kugbua le 'so glaa. 'In o -yo nyimaa -zlo yia yi, tugugble -yo su kibhe nya kwee. Nu, -Lagobubonyaa -cian -yo nyima kpasie tiea wa. 48 -O 'kaa o wla, sa o 'kaa o wla, o ka wa -yla we gba. O nEE: «Nyime in -ka gbleli ni, mo -wa, a kpa o.»

49 Toun, o bea -Zezu -yo, o nEE: «*Wlabi» o fusasie nya, 'in o yia o gbleli.

50 -Zezu nEE o -ylae: «'Tale, -we -in yia lenva, -in nu we le slv.»

-Bha tɔlva bɛa -Zezu -yɔ, 'in wa yia ɔ kpa. ⁵¹ Nu, ɔ 'bunɔnyaa 'yabhlo -saa tugugble tukpa 'wɔ, 'in ɔ yia we -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kaduɔ zɔlubhonɔnyɔ 'pa, 'in we yia ɔ yukwli 'wlu -di. ⁵² Tɔɔn, -Zezu nɛɛ: «Fa -na -gble we 'bɪgɔ. Nu, -ɔ -ka tugugble 'wɔbhu, tugugble 'yli ɔ mnɔɔɔ. ⁵³ -In yibheli we 'ji nu, in mneni in 'ka na Dide bhuhhoe, -bha -bhlokpade, ɔ 'ka 'mɪ 'anzɔnyaa -zakpa kugbua lɛ 'sɔ yoo 'pa, we 'ka gɔ. ⁵⁴ We -ka 'sa -mɪ nɪ, sa -we mia ɛɛɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ 'ka gbuzɔnɔ -zɛa? Nu, we nɛɛ 'sa we yia 'pha.»

⁵⁵ -Zezu nɛɛ wa -yla: «'Wienyɔ in -mia, 'in a yia 'mɪ kpaɔ yi tugugble -yɔ su kibhe nya kwɛɛ -nya yi? -Innya! 'Yi weee nya, in mɪ ladida -Lagɔbudu 'kaduɔ zɔ gɔ -sloluda, 'in a 'nɪ 'mɪ kpa. ⁵⁶ Nu, 'sa we 'dɛ weee 'pha sa, 'in -Lagɔgbɔɔ -falpanyaa wɛɪ -we mia ɛɛɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, we 'ka gbuzɔnɔ -zɛ.» Tɔɔn, 'in ɔ 'bunɔnyaa yia -bha ɔ tɪ -gwagwie nya.

-Zezu wa kwaa gbɔwɔbhunya 'yu (Mk 14.53-65; Lk 22.54-55,63-71; Zn 18.13-14,19-24)

⁵⁷ Wa kpaɔ ɔ, 'in wa yia ɔ -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kaduɔ, ɔ wa laa Kaifɔɔ -gbɛ kwa. Da -Lagɔbubɔnyaa -cian klaa, -Lagɔɔ titee gwesanya klaa, wa -yɔ nyuma kpaɔ gbelia 'wlu. ⁵⁸ Piɛɪ mɪ -Zezu 'bɪ, ɔ 'nɪ ɔ -yɔ ɔpa, 'in ɔ yia -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kaduɔ -budunɔwɛɛ plali, ɔ 'ka -bha 'yi.

⁵⁹ -Lagɔbubɔnyaa -cian -yɔ gbɔwɔbhunya weee titalia yoyogbu la -Zezu -yɔ, wa 'ka ɔ gɔɔ 'wluɪadɪ, 'in wa 'ka ɔ 'bha, wa 'nɪ gɔɔ yabhlogbɔɔ 'yi. ⁶⁰ Nyuma -wa yia -Zezu yo -gɔ la zɔlva, -maa -zu 'wɔ. Nu, nyumɛ ɔ 'kaa wɛɪ gba -we -yɔ wa 'kaa -Zezu 'bha, -mɔɔ 'nɪ -mɪ. -Slɛɛn, nyuma 'sɔ -sɔa 'wɔ wa nyɪɪ, ⁶¹ 'in -maa nɛɛ: «-ɔ mia da nɪ, ɔ nɛɛ nu, ɔ mneni ɔ 'ka -Lagɔbudu 'kaduɔ labhli, 'in ɔ 'ka we 'subha 'yli ta zɔ.»

⁶² -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kaduɔ -sɔa 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ -Zezu -ylaɛ: «Nyuma nɪ ka -mɪ gɔɔ 'wluɪadɪ, -in 'nɪ mneni -in 'ka gɔɔ -gɔ -saa?»

⁶³ -Zezu 'in yia nɔwɛ -muda -tu. 'In -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kaduɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In bi 'mɪ -yla, 'yliyɔga -Lagɔɔ 'nɪ nya: 'lee, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, -Lagɔɔ 'Yu -in -mia yi?»

⁶⁴ -Zezu nɛɛ: «'Mɔ -in gbaɔ dɛ! In nɛɛ 'ya an -yla nɪ, Nyumɛ Yu yia 'tɪtɛ -ka -Lagɔɔ lilisɔɔ ladɪa. 'Yia a yia ɔ, yalɔpɔpa -gɔ -zugba ɔ -yɔ we kwli.»

⁶⁵ Tɔɔn, -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kaduɔ yia ɔ 'naa yla 'ɛɛ nya, 'in ɔ nɛɛ: «ɔ ka -Lagɔ vɛɪ, a 'dɛ weee ka we 'nɔ. -A 'nɪ -slɛɛn gbɔɔdayɔnyɔ gɔɔ -ka. ⁶⁶ 'In amɪa, a nɛɛ lɛa?»

Wa nɛɛ: «ɔ -yɔgbɔ -wa, wa 'bha ɔ.»

⁶⁷ Tɔɔn, wa yia ɔ -dlɛ klɔɔ slɪ, 'in wa yia ɔ -kwli 'pa, -zugba tɔlva subhaɔ ɔ 'kpa yukwli, ⁶⁸ 'in wa nɛɛ: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ, nyɔɔ 'pa -mɪ -lua? -In gba ɔ 'nɪ!»

Piɛɪ kpɛɪa -Zezuu gbɔ (Mk 14.66-72; Lk 22.56-62; Zn 18.15-18,25-27)

⁶⁹ Nu, Piɛɪ -dɪ -bha la, 'pipeɛ -budunɔwɛɛ, 'in -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kaduɔ zɔlubhonɔnyɔ yabhlo yia ɔ -yɔbɛ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-Mɪ, -in -yɔ Galileyu -Zezu 'sɔ mɪ ya.»

⁷⁰ 'In ɔ yia nyuma weee 'yibadɪ kpɛɪ, ɔ nɛɛ: «-We a mia gbada, in 'nɪ we -yi!»

⁷¹ ɔ mɔɔ 'suɔɔ klɔɔ -yɔ, 'in zɔlubhonɔnyɔ yabhlo yia ɔ 'yi, 'in -mɔɔ nɛɛ nyuma mia -bha -yla: «-ɔ mia dɛ nɪ, ɔ -yɔ Nazalɛtyu -Zezu 'sɔ mɪ.»

⁷² 'In Piɛɪ yia we kpɛɪ -tapa, ɔ nɛɛ bibie nyɛɛ: «In 'nɪ nyumɛ nɪ -yi!»

⁷³ -Bha bɛa -sɛ, -wa mia -bha, wa nɛɛ ɔ -yla: «Nu, gbuzɔnɔ -wa, -in mɪ wa glaa. -Na gbagbawɛɪ -gɔ -a yibhelia we 'ji.»

⁷⁴ Tɔɔn, Piɛɪ yia bi, ɔ nɛɛ: «In 'nɪ ɔɔ -nyumɛ nɪ -yi! In -ka yo 'tɔbhɔ, -Lagɔ 'pa 'mɪ -kasɔ 'wɔ!»

-Bha -bhlokpade -kukɔ gboa. ⁷⁵ 'In Pieli dli yia -we -Zezu gbaa ɔ -yla -gv -bho: «Nu, -na kpeli na gbu 'wola -zakpa ta, -zugba -kukɔ 'ni -slɔ gbo.»

Pieli 'tlaa, 'in ɔ yia nyaziwie wida -tu kpokpo.

27

-Zezu wa kwaa Pilati 'yu
(Mk 15.1; Lk 23.1-2; Zn 12.28-32)

¹ Zlokpe -papa, -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ Zuifɔv nyuma kpasɩ weee yia weli bhli, wa 'ka -Zezu 'bha. ² Wa gbuan ɔ, *Wlɔmɔ -nyumɛ -ɔ pɩlia Zudee -dɔdɔ 'wlu la, wa laa Pilati, 'in wa yia ɔ -mɔɔ -gbɛ kwa. 'In wa yia ɔ -mɔɔ yoo 'nyɛ.

Zudasɩ tɩa
(Lngb 1.18-19)

³ Zudasɩ, -ɔ wlaa -Zezu, ɔ 'yia nu, wa ka ɔ -yɔgbɔ 'wɔbhɩ wa 'ka ɔ 'bha, 'in ɔ dli yia ɔ zukpa -sa. 'In wee tama glɔ -bhlo 'ya kugbua mɩa, ɔ yia we -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ Zuifɔv nyuma kpasɩ yoo 'nyɛ lv. ⁴ ɔ nɛɛ: «Nyumɛ -ɔ 'nɩa gbɔnyuu yabhlogbɔɔ 'ji -yi, in ka ɔ wla wa 'ka ɔ 'bha, gbɔnyuu in nva lɛ.»

Wa nɛɛ ɔ -yla: «-Mɔv 'ni -amɩa gbɩ. -Na 'dɛɛ gbɩ mɩ.»

⁵ Zudasɩ vitelia wee 'gwɛzi -mɔ -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, ɔ mɩa, 'in ɔ yia ɔ 'dɛ bɩzɩ. ⁶ -Lagɔbɔbɔnyaa -cian 'bhua wee 'gwɛzi la, 'in wa nɛɛ: «Wee 'gwɛzi mɩa da ni, nyumɛɛ 'pɩɔɔn 'gwɛzi -wa, nu, -a 'ni mnɛni -a 'ka we -Lagɔbuduu 'kadɔv 'kesu 'wɔzv.»

⁷ Wa bhli weli, 'in wa yia wee 'gwɛzi labhu, 'in wa yia we nya nyidabhlanɔɔ kpaa zɔ, we 'ka 'lakpanyaa 'bhɩluda -zɛ. ⁸ We 'dɛɛ 'gbɩ wa laa -zɛɛn yɩ nya we «nyumɛɛ 'pɩɔɔn kpaa». ⁹ Nu, -we -Lagɔgbɩv -falɩpanyɔ Zelemi gbaa, mɩ nva lɛ.

«Nu, tama glɔ -bhlo 'ya kugbua, mɩ -wa -valɛ -we -gv *Izlaɛɩ -ylaash bhli weli, wa 'ka ɔ 'wɔzɔlv.

¹⁰ 'Mɔ wa 'bhua 'wɔ,

'in wa yia we nyidabhlanɔɔ kpaa 'wɔzɔlv.
Sa na -Kanyɔ tiea 'mɩ, 'sa wa nva we lɛ.»

Pilati 'bhua -Zezuu -yɔgbɩ 'wɔ
(Mk 15.2-5; Lk 23.3-5; Zn 18.33-38)

¹¹ Wa 'yɩgbelia -Zezu Pilati 'yu, 'in -mɔɔ nɛɛ ɔ -yla: «'Lee, Zuifɔv 'wlu-lapɩnyɔ -in -mɩa yi?»

'In -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «'Mɩ -in gbaa dɛ.»

¹² -Mɔv 'bɩgbɩ, -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ Zuifɔv nyuma kpasɩ dɩla ɔ gbɩ 'wlu la, ɔ 'ni gbɩ -gv -sa. ¹³ Tɔɔn, Pilati nɛɛ ɔ -yla: «-We weee wa gbaa dɛ -na da ni, -i 'in 'nɩ wee?»

¹⁴ -Zezu 'ni we 'yabhlogbɔɔ 'bɩgbɩpali, 'in we yia Pilati nɔwɛgaga -sɔbhali.

Pilati nɛɛ nu, wa 'bha -Zezu
(Mk 15.6-15; Lk 23.13-25; Zn 18.39-19.16)

¹⁵ Nu, Zuifɔv *'Wɔzɩtyɩ 'fɛtɩ -ka nyini ni, -ɔ nyumaa -zlo 'yɩbhaa, 'mɔ Wlɔmɔ -dɔdɔv 'wɩlapɩnyɔ saa -kasɩ 'wɔ. ¹⁶ We bhli, nyumɛ -ɔ nyuma weee -yia, wa laa -Zezu -Balabasɩ, mɔ mɩa -kasɩ 'wɔ. ¹⁷ Da nyuma duun gbɩlia 'wlu Pilati -gbɛ, 'in ɔ yia wa layɩbhaɛ: «Nyɔɔ a 'yɩbha in 'tide 'yia? -Zezu -Balabasɩ yaayɩ, -Zezu wa laa -Lagɔɔ -Bhasanyɔɔ?»

¹⁸ Nu, Pilati 'dɛ -yi we 'ji nu, zenyidli nya wa wlaa ɔɔ -Zezu. ¹⁹ Pilati -dɩa la, ɔ mɩ gbɩwɔbhuda, 'in ɔ 'nɔwɔ yia ɔ weli yoo 'pa: «-In 'na plali nyumɛ mɩa nu gbɩ 'wɔ -ni. ɔ 'ni gbɩnyuu lɛnɩ. Nu, -zɛɛn sabɔ mɩa, -mɔ 'yɩlaa 'wɔ, in ka ɔ 'gbɩ -zila 'yɩ.»

²⁰ * -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ nyuma kpasɩ sumania nyumaa -zlo -yɔla, wa 'ka gba nu, ɔ 'tide -Balabasɩ 'yi, 'in ɔ 'ka -Zezu 'bha. ²¹ ɔɔ dɔdɔv 'wɩlapɩnyɔ nɛɛ wa -yla: «Nu, nyumɛ yabhlo na yia 'yitidea. 'Lee, wa 'dɛsɔbhie glaa, nyɔɔ in 'ka 'yitidea?»

Wa nɛɛ: «-Balabasɩ!»

22 Pilatı nεε: «We -ka 'sa -mı, -Zezu wa laa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, 'lee, lεε -lu in 'ka ɔ nonɔa?»

'In wa nεε: «Kulɔ ɔ *su -gɔ la!»

23 Pilatı nεε: «Gbɔnyuu -mumɔ ɔ nɔ lεa?»

'In wa yia 'wokpı 'tite: «Kulɔ ɔ su -gɔ la!»

24 Da Pilatı 'yia nu, -we ɔ mia lεnɔda we bhe, 'in 'gbe mia gbug-bloluda bhabha, ɔ 'bhua 'nyu 'wɔ, ɔ budoa kwε nyuma weee 'yibadi, 'in ɔ nεε: «Nyımε nu tıtılee 'gba 'nı 'mı 'wlu -mı. Amıaa 'dεε gbɔ -wa!»

25 Wa 'de weee nεε: «ɔ tıtıle mia, -amıaa -yɔ -amıaa 'yłaaslu 'wlu -gbɔ -wa!»

26 Tɔɔn, 'in Pilatı yia -Balabası -kaslu 'wɔsa. 'In ɔ nεε 'slɔja -yla nu, wa selı -Zezu, 'in wa 'ka ɔ su -gɔ lakulɔ.

*'Slɔja nyana -Zezu
(Mk 15.16-20; Zn 19.2-3)*

27 Pilatı 'slɔja kwaa -Zezu dɔdɔɔ 'wlulapılınıyɔɔ -budunwεε. 'Slɔja weee bibea ɔ, 28 'in wa yia ɔ -bana 'wɔsa, 'in wa yia ɔ 'naa zalɔ 'wɔpla. 29 Tɔɔn, wa maa 'wia -kloo, 'in wa yia we ɔ 'wluo -pla, 'in wa yia gblee ɔ lılısɔ 'wɔ zɔ. Wa 'sıbhlıa 'kukulu ɔ 'yu, 'in wa yia ɔ nyanı. 'In wa nεε: «Zuıfɔɔ 'wlulapılınıyɔ, -na fɔɔ!»

30 'In wa yia ɔ -dlε -gɔ slu. Wa 'bhua gblee 'wɔ, 'in wa yia we ɔ 'wluo 'pa. 31 Da wa bhıa ɔ nyanıe, 'in wa yia ɔ 'naa zalɔ 'wɔsa, 'in wa yia ɔ 'dεε -bana ɔ 'wɔpla, 'in wa -yɔ ɔ yia mni wa 'ka ɔ su -gɔ lakulɔ.

*-Zezu wa kulɔ su -gɔ la
(Mk 15.21-35; Lk 23.26-43; Zn 19.17-27)*

32 Da wa 'tlaa 'gbe, 'in wa -yɔ Silenyı 'Simɔɔ yia gbeli. 'Slɔja nεε ɔ -yla -gla nya nu, ɔ 'bhu -Zezuu su 'wɔ. 33 'In wa yia da yabhlo wa laa zuıfɔwεlı 'wɔ Gɔlɔgota nyıni, we ji -wa nu, 'wluu 'kɔaa da. 34 -Bha 'slɔja 'nyεa -Zezu nɔ -we lɔ wa palıa kalɔ -nyakpɔ. -Zezu 'yia we 'ıjwe, ɔ 'nı we 'ma. 35 Wa yia ɔ su -gɔ lakulɔ, 'in wa

yia -nıgbı 'pa, -we wa 'kaa 'yı -bhlo -bhlo ɔ -bananya glaaa 'gbɔ. 36 Tɔɔn, wa yia -bha ladı, wa 'ka ɔ 'yılıyɔzɔ.

37 -We ka 'gbɔ wa yia ɔ 'bha, wa ka we celı, 'in wa yia we ɔ 'wlubita lakulɔ:

*-ɔ Mıa Da
Zuıfɔɔ 'WLULAPILINıYɔ -ZEU
-WA*

38 Wa ka 'ya 'wienya 'sɔ su -gɔ lakulɔ ɔ kwesi. 'Yabhlo mı ɔ lılısɔlɔ, 'in -gɔdɔ mı ɔ kɔpεsɔlɔ. 39 -Wa plıha -bha, 'wlu wa bitea, 'in wa velıa -ɔ, 40 wa nεε: «-Mı, -mı gbaa -ın 'ka -Lagɔbudu 'kadɔ -wlɔ, 'in -ın 'ka we 'sɔbha 'yılı ta 'wɔ nı, -sa -na 'de gbɔ 'wɔ. Nu, -ın -ka -Lagɔɔ 'Yu nya -mı, -ın 'bhɔ su -gɔ -ın 'ka lasıbhlı.»

41 'Sa -bhlokpade, -Lagɔɔbɔnyaa -cıan klaa, -Lagɔɔ tıtee gwesanya klaa, we -yɔ Zuıfɔɔ nyıma kpası nyanıa ɔ, wa nεε: «ɔ ka nyıma tɔlɔa pue, 42 ɔ 'nı -slεın mnenı ɔ 'ka ɔ 'de pue. *Izlaelı 'Wlulapılınıyɔ ɔ -mıa yı? We -ka 'sa -mı, ɔ 'bhɔ su -gɔ ɔ 'ka lasıbhlı, 'in -a 'ka ɔ dlı -gɔ zɔ. 43 'In ɔ nεε: «In mı -Lagɔɔ 'Yu nya.» Nu, -de -Lagɔ yi ıjwınu, ɔ 'ka ɔ gbɔ 'wɔsa, -bha -a yia 'yia.»

44 'Sa -bhlokpade, 'wienya, -wa wa kulɔa su -gɔ la ɔ kwesi, -maa velıa ɔ.

*-Zezuu tıda
(Mk 15.33-41; Lk 23.44-49; Zn 19.28-30)*

45 'Ylı 'ka -głɔnyıdı nyınia yı, nıkpıse kpaɔ dɔdɔ weee -gɔ, we lı 'lelı ta. 46 We bhıalıda -Zezu 'kpıa 'wɔ 'tıtεε, ɔ nεε: «Eli, Eli, lama sabakatani?» -Mɔɔ ji -wa nu: na -Lagɔ, na -Lagɔ, lεε -lu ka 'gbɔ -ın yı 'mı 'bı 'bhıa?»

47 Nyıma tɔlɔa -wa mıa -bha, -wa 'nɔa we, wa nεε: «ɔ mı Elii lada!»

48 Wa 'yabhlo 'bhua -fuu 'wɔ -gwagwıe nya, ɔ faa we kalɔ nɔ lɔ, 'in ɔ yia we gblee 'yılıya 'wɔ zɔ, 'in ɔ yia we ɔ ıjwe -yɔdı ɔ 'ka 'ma.

49 Nu, wa tɔlɔa nεε: «-In wɔ -slɔ. -De Elii yı yı -mɔɔ 'ka ɔ gbɔ 'wɔsa, -a 'ka -bha 'yılı!»

50-Zezu yia 'wɔkpɪlɔ 'tɪtɛɛ, 'in ɔ yia tɪ. 51 -Bha -bhlokpade, 'naa bɪzia -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ bhliia 'wɔylaylie we nyidi -mɔ yali tiklu, 'in we yia zɔ nɪni. Dɔdɔ yia zuklu, 'in tukpanya yia 'wɔyla. 52 Gbawla yia ηwe -kali, 'in -Lagɔnyɪma tɔlɔ -wa tɪa, 'in wa yia tɪtɪlnya glaa 'wɔsɔ. 53 'In wa yia wa gbawla 'wɔtla. Da -Zezu -sɔa tɪtɪlnya glaa 'wɔ, wa mɪa -Zeluzalɛmɔ, 'in nyɪma duun yia wa 'yɪ.

54 *Wɔmɔ -sloja glɔ gbuu 'yugalɪnyɔ -yɔ ɔ 'sloja, -wa mia -Zezu 'yliyɔzɔda, wa 'yia dɔdɔ zukluda we -yɔ -lu weee -we 'plia, 'in wa yia nyano nɔ, wa nɛɛ: «-Lagɔɔ 'Yu ɔ -mia 'pɪɛn!»

55 'Nɔmɪ -duun mia -bha, -wa kwaa -Zezu yoo Galilee, 'in -wa pia ɔ -yla, wa 'yligbe -mɔ 'pɪ, -zugba wa yla. 56 Wa glaa, Magidala -ηwnɔ Malii klaa, *Zake -yɔ *-Zezɛfvɔ 'nyaa Malii klaa, we -yɔ Zebedee 'yuua 'nyaa mɪ -bha.

*Alimateyu *-Zezɛfvɔ faa -Zezu gbawla 'wɔ*

(Mk 15.42-47; Lk 23.50-56; Zn 19.38-42)

57 Jibhe mia zɔda, 'in Alimategbe 'wɔw 'ηnumnɪnyɔ yabhlo wa laa *-Zezɛfvɔ, 'in -mɔɔ yia yi. Nɪ, -mɔɔ mɪ -Zezuu 'bɪnɔnyɔ nya. 58 ɔ mɪa Pilatu -gbɛ, 'in ɔ yia -mɔɔ -Zezu 'kwie -zlali. Tɔɔn, Pilatu yia ɔ 'yoo 'nyɛ ɔ -yɔ we 'ka mɪ. 59 ɔ 'bhua -Zezuu 'kwie 'wɔ, 'in ɔ yia we 'naa lolu -yɔ zɔ. 60 'Bhuka -we wa 'bhluwa tukpa 'wɔ ɔ 'dɛɛ -yla, we nɔkplɛ ɔ faa wee 'kwie. We 'bɪgɔ, ɔ glipea tukpa -boklo 'kadɔ, ɔ klaa gbawla ηwe, 'in ɔ yia mɪ. 61 Magidala -ηwnɔ Malii -yɔ Malii -putu -dɪ -bha gbawla 'yu la.

'Sloja -kɔa -Zezuu gbawla ηwe

62 Zɪ -ka zɪ, mɔ -wa *Nyapɛyɪ. -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ Falizinyɪma yia Pilatu -gbɛ mɪ. 63 Wa nɛɛ: «-Amiaa -kanyɔ, -we ɔɔ yokanyɔ nɪ gbaa, -zugba ɔ -ga 'yliyɔ, -amiaa dɪ

ka we -gɔ lasibhli. ɔ nɛɛ: «'Yɪ 'sɔ, we tanɔ nya, na yia tɪtɪlnya glaa 'wɔsɔa.» 64 We 'dɛɛ 'gbɔ, -na zukpa -wa, tie -na 'sloja, wa 'ka ɔ gbawla ηwekɔ tiklu 'yɪ ta. Wa -ka 'sa nɔ, ɔ 'bɪnɔnyɔ 'nɪ mɪnɛni wa 'ka ɔ 'kwie yɪ, 'in wa 'ka gba nɪ, ɔ ka tɪtɪlnya glaa 'wɔsɔ. We 'nɪ -mɔɔ, yo -mɔmɔ wa yia tubhua, we -nyu 'yɪ we -zi tɪanɔ.»

65 Pilatu nɛɛ: «'Sloja nɪ, sa a -ka we ηwekɔkɔɛ mɪnɛni, a mɪnɪ a 'ka 'sa we ηwekɔ.»

66 Tɔɔn, wa yia mɪ wa 'ka gbawla ηwekɔ. Tukpa -we mia we ηweɛ, 'in wa yia we -yɔ 'pa, 'in wa yia -bha 'sloja 'yligbeli, wa ka we 'yliyɔzɔ.

28

-Zezu -sɔa tɪtɪlnya glaa 'wɔ

(Mk 16.1-11; Lk 24.1-12; Zn 20.1-10)

1 Nyapɛyɪ 'plia, dimasu zɔkɔpɛ -papa, Magidala -ηwnɔ Malii -yɔ Malii -putu yia gbawla -gɔ mɪ.

2 Tɔɔn, 'in dɔdɔ yia zuklu sa -gɪgɪli. -We ka gbɔ -wa, Jejitapɛɛ 'anzi 'bhua yali, mɔ 'sibhliia la, we glipea tukpa -boklo 'kadɔ, 'in we yia we gbawla ηweɛ -sa, 'in we yia we -gɔ ladi.

3 Sa 'nyu 'kaa 'yika 'pa, 'sa we 'klɔ mia, 'in we 'wɔ -bana la 'pain 'pain.

4 Waa 'sloja nɔa nyano, -zugba wa tɪa, 'in wa yia bhli tɪtɪlnya 'bhisa.

5 Nɪ, 'anzi nɛɛ 'ηwnɪ -yla: «A 'na nɔnɔ nyano -nɪ. In -yi we 'ji nɪ, -Zezu -ɔ wa kulba *su -gɔ la, ɔ da a mia -talida. 6 ɔ 'nɪ -seli -mɪ. Sa ɔ gbaa, ɔ ka tɪtɪlnya glaa 'wɔsɔ, ɔ -ga 'yliyɔ. A yi, da ɔ pɪa zɪmɛ la, a 'ka -bha 'yɪ. 7 A mɪ -gwagwɪɛ nya, a 'tɔlɔ ɔ 'bɪnɔnyɔ nɪ, ɔ ka tɪtɪlnya glaa 'wɔsɔ, ɔ ka an 'yugalɪ Galilee. -Mɔ a yia ɔ 'yia. Nɪ, 'mɔ in gbaa dɛ an -yla.»

8 Wa 'bhua gbawla -yɔ slɔ, wa mɪ nyano nɔda, -zugba 'mɔna 'kadɔ mɪ wa dɪ 'wɔ. 'In wa yia mɪ -gwagwɪɛ nya, wa 'ka -Zezuu 'bɪnɔnyɔ 'dɪ -salɪ.

9 Tɔɔn, 'in -Zezu yia wa yoo yi, ɔ nɛɛ

wa -yla: «Ka 'yuo 'pa!» Wa bea ɔ -yo, 'in wa yia ɔ bhv lakpa, 'in wa yia ɔ 'ylimani. ¹⁰ 'In ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A 'na nɔnɔ nyanɔ -ni, a mni, a gba na bhelia -yla wa mni Galilee, -mɔ wa yia 'mi 'yia.»

'Di 'slɔja -saa

(Mt 27.62-66)

¹¹ Da waa 'ɲwni mia -slɔ 'yloogblo, 'slɔja -wa -kva gbawla ɲwe, 'in wa tɔlva yia 'gbe nɔkplɛ lɔmni. -We weee 'plia, 'mɔ wa gbaa -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yla. ¹² -Maa -yɔ nyima kpasɔ gbelia 'wlu, 'in wa yia wɛli -bhlo bhli. Wa 'nyɛa 'slɔja 'gwezi -zlo, ¹³ 'in wa nɛɛ: «-We a 'kaa gba ni, mɔ ni da: «Ni, sabɔ, da -a mia 'yiaa 'wɔ, 'in ɔ 'bɔnɔnya yia yi, 'in wa yia ɔ 'kwie yli.» ¹⁴ Ni, ɔɔ dɔdɔw 'wlulapɔnyɔ -ka we 'nɔ, -we -a 'kaa gba, -a -yi we. Gbɔ 'na 'ka aɲ yli.»

¹⁵ 'Slɔja -yɔ wa 'gwezi mnia, -we wa gbaa wa -yla, mɔ wa nva lɛ. Wee 'di wa zva 'slɔja, 'in we yia lamneni Zuifvɔ -gbɛ. -Zɛɛn yli nya, wa mi -slɔ we gbada.

-Zezu -slɔlua ɔ 'dɛ ɔ 'bɔnɔnya 'klɔ

(Mk 16.14-18; Lk 24.36-49; Zn 20.19-23; Lngb 1.6-8)

¹⁶ ɔ 'bɔnɔnya kugbua lɛ -bhlo mnia Galilee, -gɔgɔ -we -Zezu -slɔlua wa 'klɔ, 'mɔ wa -gblaa. ¹⁷ Wa 'yia -Zezu -yɔ, 'in wa yia ɔ 'ɲni -mni. Ni, wa tɔlva lva dli. ¹⁸ -Zezu bea wa -yɔ, 'in ɔ nɛɛ: «-Lagɔ ka 'mi 'tɪtɛ weee 'nye yali -yɔ dɔdɔ -gɔ. ¹⁹ A mni laga -dɔdɔ weee -gɔ, a -zɛli -mɔ -nyima na 'bɔnɔnya. A batizee wa 'nyu nya, Dide klaa, 'Yu klaa, we -yɔ Zuzu 'Pɔpa, wa 'ɲni nya. ²⁰ Tite weee in 'nyɛa aɲ, a -slɔlu wa we 'nɔɲwezuɔɔɛ. A yibheli we 'ji ni, in -yɔ aɲ 'sɔ mi 'yli weee nya, 'in dɔdɔ 'kaa labhv.»

Maliku 'sebhε Sa Maliki gbaa -Zezuu gbuzonu gbv

Nu, nyima -wa cεlia -Zezuu -
gvgbv, Maliki -wa wa tianv. Omv
klaa, *Polv klaa, we -yε Ban-
abasi, ma nva lubho dabvdu.
Wa ka Maliku -gvgbv cεli -Zezuu
tietienyaa lenvgbunyaa 'sebhε 'wv.
O 'sebhε 'wv, o 'yibha o 'ka tia -
Lagonyima -Zezu -slovu, 'in -we ka
'gbv we mī yaa nu, -Zezu tli tεin, o
'ka we 'ji wa -yla gba.

*-We 'kaa lenv, 'mv 'Zan *-Batisi
gbaa*

1 -Lagvgbv -we gbaa -Lagv 'Yu -
Zezu *Klisu gbv, we gwedida nu. 2 *-
Lagvgbv -falpanyv *Ezaii cεlia o
'sebhε 'wvε:
«Nu, -Lagv nεε:

«-Mī 'yu na paa na *tietieny v yoo o
'ka -na 'yoo -yomnazi.»

3 Nyime yabhlo 'kpiā 'wv -mō da
bebleε, o nεε:

«Nu, a mnazi Nyimaa -Kanyv
'yloogblv -yε.

A nv 'yoo tiklu o 'yu.» »

4 'Sa wa 'yia *Zaan -yε -mō da bebleε,
-zugba o batizee nyima 'nyu nya,
o kpi 'wv nu, «A 'bhiti dli, a yi in
'ka an batizee, 'in -Lagv 'ka amiaa
gbvnyii 'wvti.»

5 Zudee -dvdv -gv -nyima weee -yε
*-Zeluzalemv -nyima weee yia Za-
aan -gbe. Gbvnyuu, -we wa nva le,
'mv wa gbaa -zejila 'wv, 'in o batizea
wa, Zudeen nyu lv.

6 Nu, v Zaan mia, o 'wv -bana mī
*-nyomεε nyanu nya, 'in o -cεsli mia
nimεε ku nya. Lv 'kpi -yε -gangan
o lia. 7 O 'kpiā 'wv, o nεε: «Nyime -
o yia 'mī 'bī yia, o 'tite -zi na -nv. In
'nī we 'klv -ka in 'ka 'wvkwli, 'in in
'ka o -sakwlaa 'llukpe -blo. 8 'Nyu
nya -amī na batizea an. Mō yia an
batizea -Lagv Zuzu 'Pvpa nya.»

*Zaan batizea -Zezu
(Mt 3.13-4.11; Lk 3.21-22, 4.1-13)*

9 -Bha -bhlokpadε -Zezu 'bhva
Nazaleti Galilee -dvdv -gv, 'in Zaan
yia o batizee Zudeen nyu lv. 10 -Zezu
'tlaa 'nyu lv, tvn, o yia -Lagv 'gbe
-yoyi nwe -kalida. 'In -Lagv Zuzu
o 'wlvā -kpakvn, -mō yia -Zezu -
gv lasibhli. 'In wa yia weli yabhlo
'bhva -Lagv -gbe 'nv, we nεε: 11 «Na
'Yu -in -mia, in -kali -na zε. -Mī in
'nyεa na dli weee yoo.»

12 Tvvn, -Lagv Zuzu yia -Zezu da
bebleε 'sulu. 13 O li -mō 'yli gbv 'sō, 'in
*-Saatan yia o layla, -zugba -Zezu
mī -mō -fliinuma glaa, 'in 'anzinya
yia o 'wvsa.

*-Zezu laa zibhibhanya -mnva
(Mt 4.12; Lk 4.14-15, 5.1-11)*

14 Wa ka Zaan -kaslv 'wvpa 'bhie, -
Zezu yia Galilee -dvdv -gv mni. O ny-
nia -mō, 'in o yia -Lagvgbv gbagbie
bhli. 15 O nεε: «'Yli -we -Lagv -saa
-bha, we ka nyini. *-Lagv nyimaa
'wlvulapili bhla ka cīpa. A 'bhiti
amīaa dli. A zv -Lagvgbv dli -gv.»

16 -Zezu mī Galilenyu kwesi
'plida, 'in o yia 'Simv -yε o bheli
Andlee 'yi. Wa mī -bha wa 'sowli
'nyu lv vitelida. Nu, zibhibhanya
wa -mia. 17 -Zezu nεε wa -ylaε: «A
yi 'mī 'bī, sa a kpaā zibhi, in 'ka 'sa
an nyimaa 'ylibilanvnyia -zeli, 'in
a 'ka wa 'mī 'bīla.» 18 Tvvn, wa tia
-bha wa 'sowli, 'in wa yia o 'bī mni.

19 O bea 'yu -sε, 'in o yia Zebedee
-yε o 'yua *'Zake -yε *Zaan -yoyi, -
zugba wa mī wa 'sowli mnazida, -
mō 'glv 'wv. 20 O laa wa, 'in wa yia
-bha wa dide -yε o lubhonvnyia ti, -
mō 'glv 'wv, 'in wa yia o 'bī mni.

*-Zezu vua zuzu 'nyuu
(Lk 4.31-37)*

21 -Zezu -yε o *'bvnyia mnia
Kapenaumv *Nypayli nya, 'in o
yia wa gbv -slovu *-Lagvbudu zv.
22 O gbagba weli ka wa nwegaga -
sabhali. Nu, o 'nī wa gbv -slovu -
Lagv titee gwesanya 'bhisa, se -we
-Lagv 'nyεa o, we nya o -slovua wa

gbu. 23 Toun, nyime yabhlo, zuzu 'nyuu kpa, 'mo wa 'yia -yo -mo -budu zo, 'in o yia 'wokpi. 24 O nee: «-Mi, Nazaletiyu -Zezu, -naa lee -gbu pili na gbu 'wola? -Amiaa lasasiee 'gbu -in yia yi yi? In -yi -mi nyime nyime: -Lagoo -Mawlonyo o tiea, 'mo -in -mia.»

25 -Zezu yia we, we nyime labhal -gla nya: «'Mu nyime! 'Bhu o 'wu.»

26 Toun, 'in we yia o lazuklu 'titee, 'in we yia o 'wofla 'wokpikpie nya. 27 Nyimegaga yia wa 'de weee sobha, 'in wa yia la 'yibhal yibhalie: «Aya! Lee gbu ni daa? Weli -lolu o slolua nyima 'tite nya. Nu, o pili zuzu 'nyii 'wlu la, 'in we zoa o 'nonye.»

28 -Bha -bhlokpade o 'nyime mnenia Galilee -dudu -gu la.

-Zezu jipea guzonyaa -zlo (Mt 8.14-17; Lk 4.38-41)

29 Wa 'tlaa toun, omo klaa, 'Zake klaa, we-yo Zaan, wa yia Andlee -yo 'Simoo -budunwee mni. 30 Wa 'kaa -mo nyini, -zugba 'Simoo 'nyime 'nyaa ni lapida. O ku -su. Wa yia we -Zezu -yia gba sivi. 31 O bea o kwesi, 'in o yia o so -yo o 'wobhulu, 'in o kusulo yia o -gu 'bhu. 'Bhie, o yia wa -yia pipie bhli.

32 Jibheza, da 'yib bhli, 'in wa yia guzonya -yo nyima -wa zuzu 'nyuu mia 'wu -Zezuu -gbe -la. 33 In, -zo -nyime weee yia -bha wee -budunwee 'wugbeli. 34 O yia nyima, -wa kaa guu 'yil -bhlo -bhlo -yo jipe, 'in o yia zuzu 'nyii duun vu. Nu, o o -mia, zuzu 'nyii -yi we, we 'de 'gbu o 'ni nyime we 'ka gba.

-Zezu 'phila Galiledudu weee -gu (Lk 4.42-44)

35 Zigu -papa, 'in -Zezu yia 'woso, 'in o yia -fili mni. -Mo o bhuhoea -Lago. 36 'Bhie, 'Simoo -yo o -lima yia o 'yiliblanova mni. 37 Wa 'yia o, wa nee o -yia: «Nu, nyime weee mi -mi -yo layibhada.»

38 O nee wa -yia: «-A mni 'ya da -putu, kwesi -gbenya 'wu, in 'ka -meme -Lagoo gba. Nu, we 'gbu in yia yi.»

39 O yia Galilee -dudu weee -gu 'pili, -zugba o gba -Lagoo -Lagobudunya zo, 'in o vu zuzu 'nyii.

*-Zezu jipea *sobilhanyo (Mt 8.1-4; Lk 5.12-16)*

40 -Bha *sobilhanyo -bhlo bea o 'yu, 'in -mo yia 'kukolu 'sibhli. -Mo nee: «-Na zukpa -wa. We -ka -mi dudu nani, -in mneni -in 'ka 'mi jipe.»

41 -Zezu 'yila o nyazi, 'in o yia o kwesi, 'in o nee: «We nani 'mi dudu we 'ka -mi -yo 'bhu.» 42 Toun, 'in we yia o -yo 'bhu, 'in o yia 'pu. 43 -Bha o gba o -yia 'klu 'ci ci nyae: 44 «-In -ka mni ni, -in 'na -sali we 'di nyime yabhlogoo -ni. Mni -na 'de *Lagobubanyo 'klusolua. 'In, -we *Moizi gba nyime o -ka 'pu o 'nye -Lago, -in wla we, wa 'ka we 'jiyibheli nu, *soli ka -mi ku 'wu 'bhu.»

45 O nyime mnia, 'in o yia we gba nyima weee -yia. We 'de 'gbu -Zezu 'ni 'masleen mneni o 'ka 'gbe nukple pla. -Mo o -dila -fili la, -zugba wa bhu da weee, wa yi o -gbe.

2

-Zezu jipea zolaslonyo (Mt 9.1-8; Lk 5.17-26)

1 'Yil 'soli 'phila, 'in -Zezu yia Kapenaumu lu yi. Wa ka 'nu nu, o mi -budu zo. 2 Nyime duun yia -mo gbeli. Wa -zu 'wu -bhaa 'gbu, talva 'ni mneni wa 'ka 'yilgbeda 'yil -bha -budunwee. 'In, -zugba o gba wa -yia -Lagoweli. 3 'In nyime -yo zolaslonyo yia yi. O mi nyime -mni kwee 'sowli 'wu. 4 Nyime -zu 'wuu 'gbu, wa 'ni mneni wa 'ka o -Zezu 'klusolua. We 'de 'gbu wa -gbla -budu 'wlu, wa 'fitea -bha, 'in wa yia -bha o zolaslonyo -lali, -zugba o mi 'sowli 'wu. 5 -Zezu 'yia nu, wa ka o dli -gu zu, o nee o zolaslonyo -yia: «Na 'yu, in ka -na gbonyii 'woti.»

6 -Lagoo titee gwesanya tolba -dia -bha la, -maa nee -maa 'dEE dli zoe: 7 «LEE -lu ka 'gbu nyime -mōni gba 'sa sa? -Lago o vela. -Lago -bhlogboō mnenia o 'ka nyimeε gbonyii 'woti. We 'ni mōv?»

8 'In gbu -we mia wa 'wlukoon, -Zezu yibhelia we, 'in o nee wa -ylae: «LEE -lu ka 'gbu a pōpali sa dli laa?

9 'In 'ka gba: «In ka -na gbonyii 'woti», -mōv -kalia -yo yaayū, in 'ka gba: «-So 'wv, 'bhu -na 'sowli 'wv, mni -budunwEE» -mōv -kalia -yo yi? 10 A yibheli we 'ji nu, oo *Nyimeε 'Yu ka se dōdō -gv, o 'ka nyumaa gbonyii 'woti.» 11 -Bha o gbaa oo zolaslonyo -yla: «-So 'wv, -in 'bhu -na 'sowli 'wv, mni -budunwEE.»

12 Tōon, nyūma weee mī o ylada, 'in o yia 'wōso. O 'bhua o 'sowli 'wv, 'in o yia mni. We sōbhahia nyūma ηwεgaga, 'in wa yia -Lago o 'ηni -mnini, wa nee: «-A -ka bhāa 'wlv, -a 'ni -slō 'sasokpa -gbu -minu da 'yi.»

-Zezu laa Levii (Mt 9.9-13; Lk 5.27-32)

13 -Zezu mnia lv, -mō 'nyu kwesi, 'in nyūmaa -zlo yia o 'bi yi, -zugba o slolua wa gbu. 14 O mī 'plida, 'in o yia Alifee 'yu Levii -yōyi, -mōo -di 'gwezisabudu zo la. 'In o nee o -ylae: «'Yi 'mī 'bi.» *Levii -soa 'wv, 'in o yia o 'bi mni.

15 -Zezu -yo o 'binōnya mī lida *Leviii -budu zo, -zugba *nisōn -gwezisanya -yo gbonyuuu kwε -cian tolba mī 'ya wa glaa. Nu, -maa -zu 'wv, 'in wa mia o 'bi. 16 -Lago o titee gwesanya 'yia -Zezu -yo nisōn -gwezisanya -yo gbonyuuu kwε -cian nya lida, 'in wa nee o 'binōnya -yla: «LEE -lu ka 'gbu o -yo nisōn -gwezisanya -yo gbonyuuu kwε -cian lia?»

17 O 'nua we, o nee wa -yla: «Nyūma -wa -yaha, wa'a mni -dōtlōo -gv. Nu, guzōnya mnia -dōtlōo -gv. Nu, in 'ni nyūma tikli laa yi, gbokpva -nyūma in yia laa.»

-Zezu -yo 'sun (Mt 9.4-17; Lk 5.33-39)

18 Zaaan 'binōnya -yo *Falizinyūma mī 'sun 'wv, 'in wa yia -Zezu layibhāa mni. Wa nee o -yla: «LEE -lu ka 'gbu Zaaan 'binōnya -yo Falizinyūma mī 'sun 'wv, 'in -nanoo 'binōnya 'ni 'sun 'wv -mia?»

19 -Zezu yia we 'bigōpale: «'Nwōō kwa zli, o 'lowlii -lima mneni wa 'ka lililu ti o 'lowlii 'yibadu? -Innya, we 'ni 'sa -mī. O 'lowli -ka -bha -mī, wa 'ni mneni wa 'ka 'sun pla. 20 Nu, 'yī yabhlo yia nynia, 'in wa saa wa 'ηwōō 'lowli glaa. -Mōv zli wa plaa 'sun.

21 «Nu, -bana soa -ka yla ni, nyūme -ka we pūpēda -mī, o'o zo we ylada 'naa lolu. O -ka 'sa we nu, 'in 'naa lolu gbizea -bana soa 'wv, 'in we ylada ylimania 'wola.

22 «Nu, wa'a palī nu lolu *bala soa 'wv. Wa -ka 'sa nu, 'in nu lolu wlaa wee bala, 'in we 'de 'so nyūmoa. Nu, nu -lolu kaa bala lolu.»

-Zezu -yo Nyapeyli (Mt 12.1-8; Lk 6.1-5)

23 *Zuifōv Nyapeyli yabhlo nya, -Zezu mī blekpaā 'plida, 'in o 'binōnya yia bleya -kwakwie bhli 'yoonwε -yo. 24 -Bha Falizinyūma gbaa o -yla: «-We -amīaa tite gbaa wa 'na nōnv Nyapeyli nya lε -ni, lEE -lu ka 'gbu -na 'binōnya nu we lēa?»

25 O nee: «Da *-Davidi 'nia -lu -ka, 'in ηwō mia o -yo o nōnōnya 'bhada, -we o nua lε, a 'ni -slō we zeli?» 26 *-Lagōsbōnyaa -kanyō 'kadv Abiataa bhla, 'sa -Davidi plaa -Lago o sōbōbudu zo, 'in 'floo wa 'nyea -Lago, wee 'floo mia ni, -Lagōsbōnyaa 'dekpva 'ka yaa we li, 'in -Davidi yia we li, 'in o yia o nōnōnyaa -nu wla.

27 «-Lago zva nyūma Nyapeyli, wa zozōnv 'gbu o yia we lala, we 'ni Nyapeyli 'dekpvaā 'nōwεzōzōee gbu. 28 We 'dEE 'gbu, Nyūmeε 'Yu mia, mō -wa Nyapeyli -Kanyō.»

3

Nyūme -o ka so 'kua (Mt 12.9-14; Lk 6.6-11)

1 -Zezu yia -Lagobudu zɔ pla lv, -zugba nukpasu ɔ ka sɔ 'kua ɔ mɪ -mɔ. 2 -Wa mia -bha, -zugba wa wɔ 'saa -Zezu tenyii, -de ɔ yi nyime jipe Nyapɛyli nya, 'in wa 'ka sa ɔ'ɔ zva titee 'nuŋwe, wa 'ka we gbɔ ɔ 'wlu di. 3 ɔ nɛɛ ɔ ka sɔ 'kua -ylaɛ: «-Sɔ 'wɔ nyuma weee -zejila 'wɔ.»

4 Tɔɔn, ɔ yia wa layibha: «Sa tite gbaa? We nɛɛ wa nu gbɔ -zɔnu lɛ Nyapɛyli nya yaayu, wa nu gbɔ 'nyuu lɛɛ? Wa pue nyime yaayu, wa 'bha nyimeɛ?»

'In -bha yia 'wɔɔv bhlenyii. 5 Waa nyumaa nukplɛɛ 'ylinyunoɔ 'gbɔ -Zezuu dli yia 'wɔsɔ, -zugba ɔ ylaa wa 'cɛ dli nya. 'In ɔ nɛɛ ɔ ka sɔ 'kua -yla: «-Glo -na sɔ 'wɔ.» ɔ -gloa ɔ sɔ 'wɔ, 'in we yia 'pɔ. 6 Faliznyuma 'tlaa, wa -yɔ *Ewloɔv nyuma yia yli pla, wa yia gbɔ zɔ. Nu, wa 'ka 'kli 'yl, wa 'ka ɔ 'bha.

Nyumaa -zlo yia -Zezu 'bɪ

7 -Zezu yia 'nyuu ŋwe -yɔ mni, ɔ -yɔ ɔ 'binɔnya 'sɔ. Nyumaa -zlo yia ɔ 'bɪ, Galilee klaa, Zudee klaa, we -yɔ Idumee dɔdɔ -gɔ wa 'bhɔa. 8 Tɔlvɔ 'bhɔa -Zeluzalemɔ, tɔlvɔ 'bhɔa Idumee -dɔdɔ -gɔ, dɔdɔ -we mia Zudeɛn nyu lvɔ, tɔlvɔ 'bhɔa we -gɔ, tɔlvɔ 'bhɔ 'yaa Tili -yɔ Sidɔɔn kwesi gbe 'wɔ. Nu, wa 'nua ɔ lenɔgbɔ, 'in wa yia ɔ -gbɛ yi. 9 ɔ nɛɛ ɔ 'binɔnya -yla: «A mnazɪ 'glɔ yabhlo la 'mɪ -yla. Nu, nyumaa -zlo yi 'mɪ nɪnɛni.»

10 Nu, ɔ ka nyuma duun jipe, we 'dɛɛ 'gbɔ -wa kaa gu -yɔ, 'in wa suslua wa 'ka ɔ kwezɪ. 11 'In zuzu 'nyii -ka ɔ 'yl, 'in we kwlia 'wɔ ɔ 'yu, 'in we kpia 'wɔ: «Nu, -Lagɔɔ 'Yu -in -mia.» 12 'In ɔ gbaa we -yla 'klɔ 'cɪcɪ nya nu, ɔ ɔ -mia, we 'na gbalɪ we -ni.

-Zezu-saa-bha ɔ 'binɔnya kugbua lɛ 'sɔ

(Mt 10.1-4; Lk 6.12-16)

13 -Mɔv 'bɪgɔ, 'in -Zezu yia -gɔgɔ 'wlu mni, 'in nyuma ɔ 'yibhaa, ɔ yia wa la. 'In -maa yia ɔ -gbɛ mni. 14 'In ɔ yia -bha nyuma kugbua lɛ 'sɔ -sa,

'in ɔ yia -maa tie, -maa 'ka -Lagɔgbɔ gba. 15 'In ɔ yia wa 'tite 'nye wa 'ka zuzu 'nyii vu. 16 Waa nyuma kugbua lɛ 'sɔ, ɔ -saa -bha, wa ŋni ni: 'Simɔɔ, -mɔɔ -banɪ ɔ zva Pieli, klaa, 17 Zebedee 'yu 'Zake -yɔ -mɔɔ 'bɪsvɔ -bheli wa laa Zaan klaa, -maa -banɪ ɔ zva Boanɛzɛsi, -mɔv ji -wa nyuma -wa 'wlvɔ -dɛ, we -yɔ 18 Andlee klaa, Filipɔ klaa, Batlemii klaa, Matie klaa, Toma klaa, Alifee 'yu 'Zake klaa, Tadee klaa, 'gbee *lvpanyɔ 'Simɔɔ klaa, 19 we -yɔ Zudasɪ Iskaliɔv, nyime ɔ wlaa -Zezu, 'in wa yia ɔ 'bha.

-Zezuu nyuma yia ɔ 'bɪ

20 'In wa yia -buduŋweɛ mni lv. Nyuma duun yi 'yaa wa -gbɛ yi, we 'dɛɛ 'gbɔ wa 'nɪ mnɛni wa 'ka li. 21 ɔ nyuma 'nua da we, wa nɛɛ nu, -Zezu 'wlukɔv ka -nyumɔ. 'In wa yia ɔ 'bɪ yi.

-Lagɔɔ titee gwesanya dila -Zezu gbɔ

(Mt 12.22-32; Lk 11.14-23, 12.10)

22 -Lagɔɔ titee gwesanya, -wa 'bhɔa -Zeluzalemɔ, wa nɛɛ: «*Belzebulɪ ka -Zezu kpa, wee zuzu 'nyiii -kanyɔɔ 'tite nya ɔ vua zuzu 'nyii.»

23 -Zezu yia wa la, ɔ nɛɛ wa -yla gbɔv nine -papie nya: «Sa -Saatan 'ka we 'dɛ vaa? 24 Dɔdɔ -we ka -gɔ -nyuma -ka tugɔda -mɪ wa 'dɛkpɔa nyidi, la wee dɔdɔ bhɔa. 25 'In -budu -bhlo ŋweɛ -nyuma -ka -yɔwɔsvɔsɔlvɔda -mɪ, we 'na 'ka -gwɛ. 26 'In -Saatan -ka we 'dɛ -yɔwɔsvɔlv, -zugba we ka we 'dɛ 'wɔdi, we 'na 'ka -gwɛ, we -nu ka -mɔ bhɔa.

27 «Nu, wa 'nɪ -slɔ nyime 'tite gbɔan, wa 'nɪ mnɛni wa 'ka ɔ -budu zɔ pla, wa 'ka ɔ 'gba labhu. Wa -ka ɔ gbɔan 'bhie wa plaa ɔ -budu zɔ, 'in wa bhua ɔ 'gba la.

28 «In nɛɛ ain -yla gbɔzɔv saɛ: gbɔnyuu weee klaa, velilinya klaa, -Lagɔ yia we 'wɔtia. 29 Nu, nyime -ka Zuzu 'Pɔpa veli, -Lagɔ 'na 'ka

o -yogbu 'wutu. Gbonyuu -we 'nia bhloluda -ka, 'mu o nua le.»

³⁰ -We ka 'gbu o yi 'saa gbu ni gba, mu -wa nu: wa nee 'ya, zuzu 'nyuu ka -Zezu kpa.

-Zezuu nyuma -zono
(Mt 12.46-50; Lk 8.19-21)

³¹ -Zezuu 'nyaa -yo o 'busayua yia o 'bi. Wa yia -budunwee 'yigbe, 'in wa yia nyime tie, -moo 'ka o la. ³² Nu, nyuma duun ka o gbeli, wa -di -bha la. 'In -maa nee o -yla: «-Tali, nu, -na 'nyaa -yo -na bhelia 'yigbe 'pipee, wa mi -mi lada.»

³³ O nee wa -yla: «Nyoo -wa na 'nyaa -yo na bhelia?»

³⁴ O ylaa -wa -dia o -yo la, o nee: «-Wa mia da ni, ma -wa na 'nyaa -yo na bhelia. ³⁵ Nu, nyime o nua -Lagoo dumagbu le, mo -wa na 'nyaa, mo -wa na bheli, mo -wa na bhelo.»

4

'Mnapanyo -yo dudv
(Mt 13.1-9; Lk 8.4-8)

¹ -Zezu bhlia nyuma slolue 'ya lu -mo 'nyu kwesi, 'in nyumaa -zlo yia o -gbe mi. We 'dee 'gbu o yia 'glu 'wugbla, 'in o yia -mo ladi 'nyu -gu, -zugba nyumaa -zlo mi 'nyuu -gogo -gu. ² Gbuu nine -papie nya o -slolua wa gbu duun. O mia wa -sloluda, o nee: ³ «A pu yukwli. Nu, kpaapanyo yabhlo mnia 'mno 'paa. ⁴ O mia 'mno 'mnida, 'in we 'yaa -zakpa -bhlo yia 'yoo nwe -yo bhli, 'in 'zianya yia we li. ⁵ Talva bhllia tukpa -dudu -gu, da bla 'nia -zu. Bla 'ni -bha -zoo 'gbu, we yia mi sa sli. ⁶ 'Ylu 'pu, we yia we -sie, 'in we yia ye, we somi 'ni -tlusu 'gbu. ⁷ -Zakpa -bhlo sloa -kpaga glaa, 'in -kpaga yia we -gu palu, 'in we yia we 'tuntu. We 'ni 'ya yabhlogboo 'pa. ⁸ Talva yia dudu -zono -gu bhlii, 'in -moo yia mi, 'in we yia 'ylimani, 'in we yia zu. We lakpa talva wla 'ya glu -bhlo 'ya kugbua, talva wla 'ya glu ta, 'in talva wla 'ya glu gba.»

⁹ «-O -ka 'nunu -yukwli 'wlu -ka, o 'nu we.»

-We ka 'gbu -Zezu paa gbuu nine
(Mt 13.10-17; Lk 8.9-10)

¹⁰ Da nyuma duun mna -Zezu -yola, -wa -tva -bha, 'in wa yia o gbeli we -yo o 'binonya kugbua le 'so, -maa yia wee gbuu ninee 'ji layibha.

¹¹ O nee wa -yla: «-Lago ka an o nyumaa 'wlulapilgbu -we mia zizeda 'kluslolu. Nu, wa talva -wa'a nua -Lagoo dumagbu le, gbu weee -maa nua gbuu nine sli. ¹² We 'dee 'gbu:

'In wa -ka ylada -mi,
wa'a 'yila.

Wa -ka yukwli puda -mi,
wa'a 'nu we 'wola.

We 'ni yaa 'sa -mi ni,
'in wa 'bhitia wa dli,
'in -Lago tia wa -yogbu 'wu.»

¹³ 'In o yia wa layibha: «A 'ni gbuu nine -mni 'wolanu 'lee, sa a 'ka we talva 'wolanu?»

'Mnapanyo gbuu ninee ji
(Mt 13.18-23; Lk 8.11-15)

-Zezu nee 'yae: ¹⁴ «'Mnaya -we kpaapanyo 'paa, we 'wlu -Lagoweli. ¹⁵ Nyuma talva 'wlu 'yoo nwe -yo, da -Lagoweli bhlia. Wa -ka we 'nu ton, 'in -Saatan yia, 'in we saa -mo -Lagoweli wa faa wa dli zo. ¹⁶ 'Sa -bhlokpade talva mia tukpa -dudu 'bhisa, da -Lagoweli bhlia. -Maa -ka we 'nu, 'in -maa nwnua we gbu 'mna nya. 'In wee 'mna, we'e -gwle. ¹⁷ Nu, wee weli' fa somi -mo wa dli zo. Waa nyuma mia, bhli -sele nya wa nwnua we -yo. 'In wa -ka wa silda -mi, wa -ka wa 'klye 'wopalida -mi -Lagoweli 'gbu, 'in wa saa -Lagoweli dli -gu. ¹⁸ 'In talva mi -kpaga 'bhisa, -we glaa -Lagoweli 'mnia. Wa -ka we 'nu, ¹⁹ dudu -gu dlibe klaa, wa 'gwezi wa -dawli 'wononue klaa, we -yo wa dliwonynilu, mnya palua -Lagoweli -gu, 'in we'e tva. ²⁰ 'In talva 'wlu dudu -zono, da -Lagoweli bhli. Ma 'nua -Lagoweli, 'in wa yia

we -yɔŋwɔnu, 'in wee wɛli -we mia wa 'wɔ, 'in we yia tɔv. We lakpa yabhlo wla glɔ -bhlo 'ya kugbua, 'yabhlo glɔ ta, 'in lakpa yabhlo wla glɔ gbu.»

'Napɛɛ gbɔvɔv nine (Lk 8.16-18)

21 -Zezu nɛɛ wa -yla: «Nu, wa -yɔ 'napɛ -ka yi ni, 'lii zɔ wa faa we yi? -Solu zɔ wa faa we yi? -Innya: yali wa dia we la, we 'ni mɔv? 22 Nu, -lu -we mia zizada, zli 'klɔ we yia 'tlaa. 'In -lu -we mia nikpise 'wɔ, -yɔ wa yia we 'yia. 23 -ɔ -ka 'nɔvɔ -yukwli 'wlu -ka, ɔ 'nɔ we.»

24-25 'In ɔ yi 'yaa we 'bigɔpalɛ: «-We a 'nɔa da ni, a zɔvɔ we dli zɔ la. -We a bhua 'wɔ, 'in a yibhɔvɔ nyuma, 'mɔ -Lagɔ yia 'wɔbhua ɔ 'ka aɔn yibhɔvɔ. Nu, -lukanyɔ mia, ɔ -nɔ wa yia -gɔpalɛ, 'in we 'ka 'wɔzumani. 'In nyumɛ -ɔ 'nia -lu duun -ka, we -sele mia ɔ kwɛɛ, kwɛɛ wa yia we ɔ -saa.»

'Mnɔɔ gbɔvɔv nine

26 -Zezu nɛɛ wa -yla: «-We -yɔ -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilɛ 'wɔwɔvɔa, mɔ ni: nyumɛ yabhlo 'paa 'mnɔ ɔ kpaa. 27 ɔ yi ylaa 'wɔ -mi sabɔɔɔ, ɔ yi 'yliyɔga zliɔɔ, mi we mi, 'in we yilimani. 'In sa we mimnia 'wɔla, -zugba we yilimani, we naci 'ni ɔ dli zɔ -mi.

28 «Nu, dɔvɔ zɔvɔa 'mnɔ. Tiatia, we kpɛ tlaa. We kpɛ -ka 'tla 'bhie, we lakpa tlaa. We lakpa -ka 'tla 'bhie, we zalia. 29 We -ka zali, 'in wa dia we -bhleka nya. -We ka gbɔ -wa, we -didi bhla ka nyini.»

**-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilɛ gbɔvɔv nine (Mt 13.31-32; Lk 13.18-19)*

30 -Zezu nɛɛ 'yaɛ: «In 'ka aɔn -yla gbɔvɔv nine yabhlo 'pa 'ya. Lɛɛ -lu -a 'ka -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilɛ 'wɔpalɛ? Gbɔvɔv nine -mɔmɔv nya -a 'ka wee gbɔvɔv gbaa? 31 We 'wɔv su wa laa *mutadi, we 'ya. Wa -ka we 'pada -mi, we 'kienyi, we -zi dɔvɔv -gɔv su weee 'ya. 32 Wa -ka we glɔ ni,

'in we mia. We -ka 'yilimani 'kadɔv, 'in we zia su weee 'wɔ, we paa 'kliya 'kadi, 'in 'zianya dia we zuzu 'wɔ la.»

Sa -Zezu gbaa nyuma -yla

33 Wee gbɔvɔv nine nu 'wɔwɔvɔv nya -Zezu gbaa wa -yla -Lagɔvɔv. Sa wa 'kaa we 'wɔlanɔ. 34 We 'ni gbɔvɔv nine -papɛ 'wɔbhɔ, ɔ 'ɔ gba gbɔvɔv bhe. Nu, ɔ 'dɛ -bhlo -yɔ ɔ 'bunɔnya -ka ladida -mi, 'in ɔ gbaa we 'ji weee wa -yla.

-Zezu belɛ -pipɛ 'kadɔv zɔ (Mt 8.23-27; Lk 8.22-25)

35 Wee 'yli -bhlokpadeɛ jibheza, -Zezu nɛɛ ɔ 'bunɔnya -yla: «-A 'plɔli 'nyuu kakpe -putu -gɔ.»

36 Wa 'bhua nyuma duun glaa, 'in -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya yia 'glɔ 'wɔbhɔ. Da ɔ -dia la, 'glɔ tɔvɔa mi ɔ kwesi. 37 Tɔvɔv, -pipɛ 'kadɔv yia 'plɔplɛ bhli, 'in 'nyuu -gbɔvɔv yia 'glɔ 'wɔslo, -zugba we yeli we. 38 -Zezu -mɔɔ pi 'glɔv lɔgbɛin la. ɔ 'wlu mi -sumu -gɔ. ɔ mi 'yɛlaa 'wɔ. 'In ɔ 'bunɔnya yia ɔ ganɔ, wa nɛɛ ɔ -yla: «-Amiaa -Kanyɔ, -amia tlia! We'e -la -mi -sian 'wɔvɔ?»

39 ɔ -sɔa 'wɔ tɔvɔv, 'in ɔ yia -pipɛ 'wluo 'kpɔli, 'in ɔ nɛɛ 'nyu -yla: «'Yligbe! Bɛ zɔ!» Tɔvɔv, -pipɛ yia zɔbɛ, 'in 'nyu -gɔ yia 'wɔvɔv blenyii. 40 ɔ nɛɛ wa -yla: «-Mɔmɔv ka 'gbɔv a nu 'sa nyanɔa? A 'ni -slo 'mi dli -gɔv zɔ -wa yi?»

41 Tɔvɔv, nyanɔ 'kadɔv yia wa dli 'wɔ slo. 'In wa yia layibhalɔ -yibhalɛ: «Mɔɔv -nyumɛ ɔɔ -mɔvni -mi, 'in 'nyu -yɔ -pipɛ zɔ ɔ 'nɔvɔwɛa?»

5

-Zezu vua zuzu 'nyii (Mt 8.28-34; Lk 8.26-39)

1 'In -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya yia Galilenyuu kakpe -putu -gɔ nyini, Zelazɔ -nyumaa dɔvɔv -gɔ. 2 ɔ 'bhua 'glɔ 'wɔ, 'in ɔ yia lasibhli. Nɔvɔvɔv yabhlo 'tlaa gbawla nyidi, 'in ɔ yia ɔ -yɔyi. Nu, ɔɔ nyumɛ mia, zuzu 'nyuu mi ɔ 'wɔ. 3 Gbawla -gɔv ɔ gba. Nu, wa 'ni -slɛɛn mneni wa

'ka ɔ gbuan, wa 'de yi nete -llukpe 'wobhu. ⁴ Wa ka bha ɔ so -yo -pekleɛ zu, wa yia ɔ bhu gbuan nete -llukpe nya, ɔ yia nete -llukpe -di, 'in ɔ yia -pekleɛ -nyuma. Nyume 'ni -sleen ɔ kweyomneni. ⁵ Saboo, zlooo, 'yli weee nya, ɔ mi -mɔ -gɔgɔnya 'wlu, -mɔ gbawla -gu 'wokpida, -zugba ɔ nu ɔ 'de le tukpa nya.

⁶ ɔ 'yia -Zezu -yo -mɔ 'pi, ɔ mnia ɔ -gbe -gwagwie nya, 'in ɔ yia ɔ 'yu 'kukolu 'sibhli. ⁷⁻⁸ -Zezu neɛ ɔ -yla: «Zuzu 'nyuu, 'tide ɔ 'yi!»

'In ɔ yia 'wokpi 'titeɛ: «-Zezu, Yali -Lagoo 'Yu, -naa leɛ -gbu pili na gbu 'wola? -Na zukpa -wa, 'na pali 'mi 'klyie 'wo -ni, -Lagoo 'ɲni nya.»

⁹ 'In -Zezu yia ɔ layibha: «'Lee, sa wa la -na 'ɲnia?»

'In we yia we 'bigupalie: «Na 'ɲni wa laa 'Slojaa -zlo.» Nu, -a -zu 'wu.»

¹⁰ We yia ɔ zukpa 'pali bhabha nu, ɔ 'na vulu we dudu ni -gu -ni. ¹¹ -Zugba -boboo -zlo mi -bha lililuu dataida, -gɔgɔ 'klu -yo. ¹² 'In zuzu 'nyii yia -Zezu zukpa 'pali, we neɛ ɔ -yla: «Nu, kwa -an -bobonya mia ni 'wu. 'Nyɛ -an 'yoo -a 'ka we 'wopla.»

¹³ ɔ yia we 'yoo 'nye. Tɔɔn, we zuzu 'nyii 'tlaa ɔ nukpasu 'wu, 'in we yia -bobonya 'wopla. We kwlia -gɔgɔ -gwagwie nya, 'in we yia 'nyu lu slo, 'in 'nyu yia we 'bha.

Nu, wee -bobo ɲweɛ mneni we 'ka -bobo 'wlu kugba nyini. ¹⁴ Tɔɔn, -boboo 'yliyozunya yia -gwa. Gbu -we ylia wa, 'in wa yia we gba kudanya -yo 'gbe 'kadi nukple. 'In we 'di yia da weee nyini. Nyuma yia -bha 'yia mni. ¹⁵ Wa nyinia -Zezu kwesi, nyume ɔ kaa zuzu 'nyii duun 'wu wa 'yia -moo -yo, -zugba -moo -di -bha la, -bana nya 'wu, 'in -moo 'wlukɔɔn ka ladolu, 'in wa yia nyanɔ nu. ¹⁶ 'In gbu ylia zuzu 'nyii 'wokanyo -yo -bobonya, nyima -wa 'yia -bha, 'in wa yia we 'di -sa. ¹⁷ Wa yia -Zezu bhuhoe nu, ɔ 'bhu wa dudu -gu.

¹⁸ Da -Zezu mia 'glu 'wugblada, nyume zuzu 'nyuu kpa, ɔ yia ɔ zukpa 'pali nu, ɔ -yo ɔ 'so 'ka -tu. ¹⁹ -Zezu 'ni we ɲwnu, 'in ɔ neɛ ɔ -yla: «Mni -na -budunweɛ, -na nyumaa -gbe, 'in -we weee Nyumaa -Kanyo nua -mi -yla le nyazidi nya, -in 'ka we 'di wa -sali.» ²⁰ 'In ɔ yia mni. -We weee -Zezu nua ɔ -yla le, ɔ yia we 'di -sa 'Gbe Kugba -dudu -gu, 'in we yia wa 'de weee ɲwegaga -sobhali.

'ɲwno yabhlo -yo -Zalusu 'ɲwnoyuu gbu
(Mt 9.18-26; Lk 8.40-56)

²¹ -Zezu mnia 'nyuu kakpe yabhlo -gu 'glu nya, 'in nyima duun yia 'wlugbeli ɔ kwesi 'nyuu -gɔgɔ -gu. ²² -Bha *-Lagobuduu -kanyo yabhlo yia, mɔ wa laa -Zalusu. ɔ 'yia -Zezu, 'in ɔ yia -moo bhu -yo bhili, ²³ 'in ɔ yia ɔ bhuhoe bhabha: «Nu, -na zukpa -wa. Na 'ɲwnoyule mi tida. Yi, -in 'ka ɔ so -golapali, ɔ 'ka 'pu, ɔ 'ka 'yliyogagie 'yi.»

²⁴ 'In -Zezu -yo ɔ 'so yia mni. Nyumaa -zlo kwaa ɔ yoo, nineni wa ninenia ɔ.

²⁵ Nu, 'ɲwno yabhlo mi wa glaa, -moo kwepalie li -zu kugba le 'so -moo -yo. ²⁶ -Dotloo -zlo jipea ɔ, wa yia ɔ siali. ɔ ka ɔ gwɛzi weee -nyuma, ɔ 'ni 'pu. -Zugba we -yo ɔ salie mni. ²⁷⁻²⁸ ɔ 'nua -Zezuu 'di ni, 'in ɔ neɛ ɔ 'de dli zo: «In -ka ɔ -bana kwɛzi, in mneni in 'ka 'pu.»

ɔ 'plia nyima nyidi -Zezu lu, 'in ɔ yia ɔ -bana kwɛzi. ²⁹ -Bha -bhlokpade ɔ 'pion yia 'wokanu, 'in ɔ yia we 'jiyibheli nu, ɔ ka 'pu.

³⁰ -Zezu yibhelia we 'ji nu, ɔ 'tite ka lubho nu, 'in ɔ yia labhiti -mɔ nyuma nyidi, 'in ɔ yia layibhaɛ: «Nyoo zi na -bana kwɛa?»

³¹ 'In ɔ 'binanya yia we 'bigupalie: «Aya! Nyumaa -zlo mia da -mi ninenida ni, 'lee sa -na yibha la nu, nyoo zi -mi kwɛa?»

³² ɔ yia ɔ 'de -yo latitali. Nyume ɔ nua we le, ɔ 'ka ɔ 'yi. ³³ ɔ 'ɲwno ka nyanɔ nu, -zugba ɔ tɛlia. -We ylia ɔ,

-mɔɔ ka we 'jiyibhelii 'gbu, 'in ɔ yia -mɔɔ bhu -yɔ bhilili, 'in ɔ yia we 'bigu 'plili -mɔɔ -yla. ³⁴ -Zezu neɛ ɔ -ylaɛ: «Na 'yau, amaa dli ka ain pue. A mni, 'wɔtɔtue -dlɔɔ -yɔ ain 'sɔ -mɔ! Amaa gu bhiaoo!»

³⁵ Da -Zezu mia gbv -mɔni gbada, nyuma 'bhva -Zalusɩ -buduŋweɛ, wa yia, wa neɛ ɔ -ylaɛ: «-In 'na siali Nyɩmaa -Kanyɔ -ni, -na 'ŋwnɔyu ka tli.»

³⁶ In weli, wa mia gbada, -Zezu yia we yukwli -gulasali, 'in ɔ neɛ -Zalusɩ -ylaɛ: «-In 'na nonu nyanɔ -ni, -in zɔ dli!»

³⁷ We 'ni Pieli -yɔ *'Zake -yɔ ɔ bheli *Zaan 'wɔbhu, ɔ 'ni ŋwnu nyume -putu 'ka wa yoo kwa. ³⁸ Wa nyina -Lagɔbuduu -kanyɔɔ -buduŋweɛ, 'in ɔ yia nyumaa -zlo -yɔyi -gɔzizlida sɔ weee lɔ, wie -yɔ 'wɔkpɩkɩe nya. ³⁹ ɔ plaa -budu zɔ, 'in ɔ neɛ wa -yla: «Lɛɛ -lu ka 'gbv a gbugblolu -nya? Lɛɛ -lu ka 'gbv a wi -nya? ɔ 'ni tli, 'ytaa 'wɔ ɔ mia.» ⁴⁰ In wa yia ɔ gla palu.

-Bha ɔ wlelia wa 'dɛ weee. -Slɛɛn, ɔmɔ klaa, 'ŋwnɔyuu dide klaa, ɔ 'nyaa klaa, we -yɔ ɔ 'binɔnya ta, 'in wa yia komi lɔv mni, mɔ 'ŋwnɔyu pia la. ⁴¹ In ɔ yia ɔ sɔ lakpa, 'in ɔ neɛ ɔ -yla: «Talita kumi.» (We ji -wa nu: «'Yieslŋwnɔyu, in neɛ ain -ylaɛ, a -sɔ 'wɔ.») ⁴² Tɔvɔn, ɔɔ 'ŋwnɔyu yia 'wɔsɔ, 'in ɔ yia nɔ. We yia wa ŋwegaga -sɔbhali. Nu, ɔ ka -zɔ kugbua lɛ 'sɔ. ⁴³ -Zezu neɛ wa -yla 'klɔ 'cɩcɩ nya: «A 'na gbalɩ we nyume yabhlogbɔɔ -yla -ni. A 'nyɛ ɔ lililu, ɔ 'ka li.»

6

-Zezuu -zɔɔ -nyuma 'ni ɔ gbv ŋwnu (Mt 13.53-58; Lk 4.16-30)

¹ -Zezu 'bhva -bhɛdɛ, 'in ɔ -yɔ ɔ 'binɔnya 'sɔ yia ɔ -zɔɔ mni. ²⁻³ Wa *Nyapɛyli nya, 'in -Zezu yia wa -Lagɔbudu zɔ mni, 'in ɔ yia -mɔ gbv -slolu. Nyuma, -wa ɔ mia -sloluda, we -sɔbhala wa ŋwegaga, 'in wa neɛ: «ɔɔ mia dɛ ni, ɔ 'ni Maliii yuu? 'Lee, ɔ 'ni 'Zake klaa, Zozee klaa, Zudi klaa, we -yɔ 'Simɔɔɔ bhelii? ɔ

bhɔba 'ni da -ain glaa -mɔ? ɔɔ mia dɛ ni, -budukɔnyɔ -wa. Wee gbv mia dɛ ni, da ɔ salɩ wea? Gbuɩlo -mɔmɔ -Lagɔ 'nyɛ ɔmɔ, ɔ 'ka -ain -slolua? Nyɔɔ 'nyɛ ɔ 'tɩtɩ, 'in ɔ nu gwɛdigbɩ ni lɛa?»

We 'dɛɛ 'gbv, wa 'ni ɔ weli 'wɔŋwnu. ⁴ In ɔ neɛ wa -ylaɛ: «-Lagɔgbv -falɩpanyɔ -ka -mɔ, da weee -bha wa zɔa ɔ. Nu, wa'a zɔ -bha ɔ ɔ -zɔɔ, ɔ zɔayli we -yɔ ɔ -buduŋweɛ.»

⁵ We 'ni, ɔ ka nyuma -bhlo -bhlo jipe, wa sɔ -gu lapale nya 'wɔbhu, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka gwɛdigbɩ lɛnu, ⁶ 'in ɔ neɛ: «Aya! In 'ni -slɔ 'sasɔkpa -nyuma, -wa'a zɔa -Lagɔ dli -gu, 'yɩ.»

-Zezu tiea ɔ 'binɔnya kugbua lɛ 'sɔ (Mt 10.5-15; Lk 9.1-6)

-Mɔv 'bigu, 'in -Zezu yia kwesi -gbenya 'wɔplɩ nyuma gbɩslolue nya. ⁷ ɔ laa ɔ 'binɔnya kugbua lɛ 'sɔ, ɔ 'ka wa tie 'sɔ 'sɔ, 'in ɔ yia wa 'tɩtɩ 'nyɛ, wa 'ka zuzu 'nyii vu. ⁸⁻⁹ ɔ neɛ wa -yla: «We 'ni kɔɔsu -bhlogbɔɔ 'wɔbhu, a 'na 'bhulu -lu yabhlogbɔɔ 'wɔ -ni. A 'na 'bhulu 'floo 'wɔ -ni. A 'na 'bhulu *-bada 'wɔ -ni. A 'na 'bhulu 'gwezi 'wɔ -ni. Nu, a -pla -sakwla bhv 'wɔ, a -yɔ -banaa 'sɔnu 'na mɔni -ni.

¹⁰ «A -ka 'gbe -mɔmɔ 'wɔ nyini, -budu -we ka ŋweɛ a -ka ladi, a -gu -bha. 'Yɩ -we nya a 'ni -slɔ 'wɔsɔ, a 'na 'bhɩv -bha -ni. ¹¹ In da -mɔmɔ wa 'ni amiaa 'lakpasu kpa, wa 'ni an yukwli pulv, a gbɔɔ amiaa bhv -yɔ *-bhuhui, 'in nyuma 'ka we 'jiyibheli nu, wa 'ni -Lagɔgbv -yɔŋwnu.»

¹² Wa mɩa, 'in wa neɛ nyuma -yla nu, wa 'bhiti wa dli. ¹³ -Zugba wa vua zuzu 'nyiii -zlo, 'in wa slua guzɔnya duun 'kpɩ 'wluo, 'in -maa pɔa.

Ewloɔv wlaa Zaan wa 'ka ɔ 'bha (Mt 14.1-12; Lk 9.7-9)

¹⁴ -Zezuu 'ŋni mnenia da weee la, 'in dɔdɔv 'wlulapɩnyɔ *Ewloɔv yia we 'nu. ɔ neɛ: «Zan -Batisɩ -wa. Nu, mɔ -sɔa 'wɔ tɩlɩnya glaa. We 'dɛɛ 'gbv ɔ mneni ɔ 'ka gwɛdigbɩ lɛnu.»

15 Nyuma talba nee: «*Elii -wa.»
'In talba nee: «-Lagagbuu -
falpanyo -wa, bhlasabhla -
Lagagbuu -falpanyaa 'yabhlo
'bhisa.»

16 Nu, Ewlođu 'nva we, 'in o nee:
«Zaan -wa. -Ami wlaa o, 'in wa yi
bhaa o 'wlu -gu -di. Mo -saa tilitnya
glaa 'wv.»

17-20 Nu, Ewlođu mia, o ka bha o
bheli Filipuu 'hwno Ewlođiadi -moo
-glosa, 'in o yia -moo kwa. 'In Zaan
nee o -yla: «Nu, we 'ni 'ylinani -
Lagoo tite 'wv, nyume 'ka o 'dee bheli
'hwno kwa.» -Bha Ewlođiadi 'paa
'ce. O 'yibha o 'ka Zaan 'bha. Nu,
Ewlođu saa Zaan, 'in o -yi we 'ji nu,
-Lagonyume tiklu -wa. 'In Zaan -ka
gbada -mi, we nani Ewlođu dudu, 'in
we bhitiia o 'wlukoon. We 'dee 'gbu
Ewlođu 'yibha o 'ka Zaan 'wogu. 'In
o yia o gbuon, o yia o -kasu 'wupa
Ewlođiadi yi o 'bhaa 'gbu.

21 Nu, 'yli 'yabhlo nya, 'in Ewlo-
điadi yia -jolu 'yi. We zli mia,
Ewlođu gwalyi -wa. 'In o yia
'gbee -cian klaa, 'slojaa nyuma 'kadi
klaa, we -yo Galilee -nyuma kpasu
la, wa 'ka 'feti -sa. 22 Ewlođiadi
'hwnoyu plaa, 'in o yia lite, 'in o yia
wa dudu namani. -Bha oo dudu
'wlulapinyo Ewlođu gbaa o -yla:
«Nu, -we a -ka 'yibha, a -zlahi 'mi we,
'in 'in 'ka we an 'nye.» 23 'In o yia
o -yla bie: «Nu, -lu weee a yia 'mi -
zlahia, yoo na nyea we an. We yi
na dudu kibhe -zeeo, 'nyea na yia we
an.»

24 O 'hwnoyu 'tlaa, 'in o yia o 'nyaa
layibha: «Lee -lu 'in 'ka o -zlahia?»

'In -moo nee: «A -zlahi o 'Zan -
Batisu 'wlu.»

25 O 'hwnoyu mnia lu -gwagwie
nya, 'in o nee Ewlođu -yla: «-We in
'yibhaa ni, mu -wa 'Zan -Batisu 'wlu.
-In -la desleen 'mi we -plaa -gu.»

26 We wlaa o 'kwayli la, o ka bi o
-limaa 'yibadi 'gbu, o 'ni mneni o
'ka gba nu, o 'nia we hwnu. 27 O yia
'slojayu 'yabhlo la, o nee o -yla: «Mni,
-in -di -bha 'Zan -Batisu 'wlu, -in -yo
we yi.»

28 O mnia -kasu 'wv, o yia Zaaan
'wlu -bha -di, 'in o yia we -plaa -gu
ladi, 'in o -yo we yia yi. O 'nyea we oo
'hwnoyu yoo, 'in -moo yia -moo 'nyaa
we kwa.

29 Zaaan 'bunonya 'nva we 'di, 'in
wa yia o 'kwie 'bumni, wa 'ka we
gbawla 'wofa.

-Zezu 'nyea nokpasia 'wlu glv -
bhlo 'wlu gbu lililu

(Mt 14.13-21; Lk 9.10-17; Zn 6.1-
14)

30 -Zezu tietienya yia lu, 'in wa -
yo o 'so yia 'wlugbali. Gbu weee wa
nva le, -we wa -slolua nyuma, 'in wa
yia we 'di o -sali. 31 Nyumaa -zlo, -wa
yia, -wa mnia, wa 'gbu, -Zezu -yo o
'bunonya 'ni mneni wa 'ka li. 32 We
'gbu o nee o 'bunonya -yla: «-A mni da
mia blenyii, -a 'ka -mo ladi.»

'In wa 'dekpa yia 'glv 'wv -bho,
'in da nyuma 'nia -mi, wa yia -mo
mni. 33 Nyuma duun 'yia da wa -yo
mni, 'in wa yia wa yibheli. 'In
'gbe weee 'wv -nyuma yia o 'yu zili
bhu -gu -gwagwie nya.

34 -Zezu 'tlaa 'glv 'wv, 'in o yia
nyumaa -zlo -yoyi. Wa 'wv bhlabhle
-we 'ni 'yliyozonyo -ka. We 'gbu wa
laa o nyazi 'wv, 'in o yia wa gbu duun
-slolu.

35 Jibhe zaa, o 'bunonya bea o
kwesi, 'in wa nee o -yla: «Da -mni
-tlolu la, 'in 'yiv ka -fla. 36 Gba wa
-yla, wa mni kudanya -yo 'gbenya
mia da -an kwesi 'wv, wa 'ka wa
'dee lililu zo.»

37 O nee wa -ylae: «Amiaa 'de 'nye
wa lililu!»

Wa nee: «'Cu gbetaa lubho -gwezi
'ni mneni we 'ka wa 'floo zo.»

38 'In o nee wa -yla: «'Floo zuma mi
an kweta? A mni a 'ka we zeli.»

Wa zela we, 'in wa nee o -yla: «Nu,
'floo gbu -yo zibhii 'ya so mia -bha.»

39 -Bha o gbaa wa -yla, -maa 'tolu
nyuma nu, wa -di la -zlo hwee -petu
kolu -gu. 40 'In wa yia -zlo hwee
ladi. -Zlo 'yabhlo ka nyuma 'wv
glv gbu, 'in talba ka 'wv glv 'so 'ya
kugbua. 41 -Zezu 'bhua wee 'floo

gbu -yɔ zibhii 'ya 'sɔ 'wɔ, ɔ ylaa yali, ɔ 'paa -Lagɔ fuo, ɔ didlia wee 'floo la, 'in ɔ yia we ɔ 'binɔnya yoo 'nye, wa 'ka we nyuma 'wɔladlili. 'Sa -bhlokpade ɔ dlilia nyuma weee zibhi 'wɔ la. ⁴² Wa 'de weee lia, 'in wa yia lv. ⁴³ Floo pnu -yɔ zibhi -we wa sialia, we nyini -cice kugbua le 'sɔ. ⁴⁴ Nyuma -wa lia, wa nukpasia mia wa glaa, wa nyini nyumaa 'wlu glv bhlo 'wlu gbu (5.000).

*-Zezu nɔa 'nyu -gv
(Mt 14.22,32; Zn 6.15,21)*

⁴⁵ Tɔɔn, -Zezu neɛ ɔ 'binɔnya -yla: «A -bho 'glv 'wɔ, a -gali 'mi 'yu -mɔ Betusaida mnida. 'In in 'ka waa nyuma weli 'pa.» ⁴⁶ Wa 'bhobhɔva -yɔ, 'in ɔ yia -gɔgɔ 'wlu mni, ɔ 'ka -Lagɔ bhuhoe.

⁴⁷ -Kwitatokpa ylumana la, -zugba -Zezuu 'binɔnya mi -mɔ 'nyu -nyidi 'glv 'wɔ, 'in ɔmɔ mia dɔdɔ, ɔ 'de -bhlo. ⁴⁸ -Zezu 'yia nu, -maa mi siada, -pipɛ mi wa 'klv -yɔ -gbɛin bhuluda, 'in 'glv -papie kali -yɔ, tiatia -kɔkɔ gboa, 'in ɔ yia wa 'bi mni 'nyu -gv -nɔnɔe nya, ɔ 'ka wa -gv yli. ⁴⁹⁻⁵⁰ Wa 'yia ɔ -yɔ nɔda -mɔ 'nyu -gv, wamia neɛ 'sa 'kuzu -wa. Wa 'de weee 'yia ɔ -yɔ, 'in wa yia nyanɔ nu. Wa 'kpi'a 'wɔ, -Zezu neɛ: «A 'na nuɔv nyanɔ -ni, -ami -wa, a pali dli la.»

⁵¹ 'In ɔ yia wa lv -bho -mɔ 'glv 'wɔ, 'in -pipɛ yia zɔbe. Wee gbu 'ni wa njwegaga -sɔbhali -se. ⁵² Nu, wa yukwli -yɔ 'telaa 'gbv, -Zezu 'nye'a nyumaa -zlo lililu gwedi sa, wa 'ni ɔ 'tite yibheli.

⁵³ -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya -dia 'nyu 'wɔ, wa nynia Zenezaleti -dɔdɔ -gv, -mɔ wa jia 'glv lubhu. ⁵⁴ Wa mi 'glv 'wɔ lasibhlida, 'in nyuma yia -Zezu yibheli. ⁵⁵ Wa -yɔ 'pulo -pulue mi 'gbe weee 'wɔ 'plulida, 'in da wa -ka 'nu nu, -Zezu mi -bha, 'in wa mnia -mɔ, wa -yɔ wa guzunya 'sɔ, -zugba -maa mi 'sowli 'wɔ. ⁵⁶ Da ɔ -ka mni, 'in wa laa ɔ guzunya. We yi kudɔ -ze00, we yi -zɔɔ -ze00, we yi 'gbe 'kadɔ 'wɔ -ze00, 'in wa palia wa

guzunya -zejila 'wɔ la. 'In wa palia -Zezu zukpa nu, ɔ 'ka wa guzunya 'yoo 'nye wa 'ka ɔ -banaa njwe kwɛzi. 'In -wa weee zia we kwɛ, -maa yia 'pu.

7

*-Zezu -yɔ Zuifv tite
(Mt 15.1-9)*

¹⁻⁴ Bha Zuifv -yɔ Falizinyumaa -gbe, wa 'ni -slɔ kwɛ budo 'nanɔv, wa'a li. Nu, wa dukpasu tite -wa, 'mɔ wa zɔa 'nujwe. Nu, wa -ka lɔkɔ 'wɔbhv, wa 'ni -slɔ budo, wa'a li. Tite tɔlv wa dukpasu tia wa -yɔ, 'in wa zɔ 'yaa -mɔv 'nujwe. Sa 'bhisa, nyidanya klaa, -tukponya klaa, we -yɔ 'wɔmanɔ -kɔponyaa 'wɔ lawɔbe.

'Yli yabhlo nya, Falizinyuma -yɔ -Lagɔ titee gwesanya 'bha -Zeluzalemɔ, 'in wa yia -Zezuu -gbe 'wɔgbeli. -Bha wa 'yia nu, ɔ 'binɔnya tɔlv mi kwɛ pɔv in lilida. Nu, -maa 'ni kwɛ budo. ⁵ Wa neɛ -Zezu -ylae: «-Na 'binɔnya lilia kwɛ pɔv. Wa 'ni -amias dukpasu tite 'nujwe zɔ. Leɛ -lu ka 'gbv wa yi 'sa nɔa?»

⁶ ɔ yia we 'bigɔpale: «Weli 'sɔ -nyuma! -We -Lagɔgbv -falpanyɔ Ezaii celia ɔ 'sebhe 'wɔ, gbzɔv -wa: «Waa nyuma mia, njwe la wa nnanias 'mi,

nu, wa dli 'ni 'mi -gv -mi.

⁷ Bhebhe wa yilimania 'mi.

Nu, tite wa slolua,

'in wa laa -Lagɔ tite,

nyumaa 'dekɔvaa -gbe we 'bhva.»

⁸ Nu, a ka -sleɛn -Lagɔ dɔmagbv 'yitide, 'in a nɔa nyumaa dɔmagbv le.»

⁹ ɔ neɛ 'ya wa -ylae: «A mna 'yli! A 'yibha a 'ka amias dukpasu tite 'nujwe zɔv 'gbv, a yia -Lagɔ tite 'yitide. ¹⁰ Moizi neɛ:

«Zɔ -na dide -yɔ -na 'nyaa 'nujwe.»

'In:

«ɔ -ka ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa veli,

'bha wa bhaa ɔ.»

¹¹ 'In amia, a neɛ: nyume ɔ -ka ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa -yla gba nu, «-We in

'ka yaa aın 'nyε, mɔ -wa «Kɔloban» › (we ji -wa ɔ ka we -Lagɔ 'nyε),¹² amia 'nyεa ɔ 'yoo, ɔ'ɔ nu -slɛɛn -lu yabhlogbɔɔ lɛ ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa 'sɔ -yla. ¹³ A -ka 'sa nɔda -mɪ nɪ, 'in ɔ saa -Lagɔwɛlɪ la, amiaa bhlasabhla gbɔɔ 'gbɔ. 'In a nɔa we 'gbɔ 'sasɔkpa -gbɔ duun tɔlɔa lɛ.»

-We plaha nyime pɔin mɔ ni (Mt 15.10-20)

¹⁴ -Mɔɔ 'bigɔ, 'in -Zezu yia nyimaa -zlo la, 'in ɔ nɛɛ wa -ylae: «A pɔ yukwli, -we na yia gbaa a 'ka we 'nɔ. ¹⁵ Lililu nyime lia nɪ, we'e -plah ɔ pɔin. Nɪ, gbɔ -we ɔ gbaa, -we 'bhɔa ɔ dli zɔ, mɔ plaha ɔ pɔin. [¹⁶ -ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwli 'wlu -ka, ɔ 'nɔ we.]»

¹⁷ Da -Zezu 'bhɔa nyima glaa, ɔ plaa -budu zɔ, 'in ɔ 'bunɔnya yia ɔ wee gbɔɔ ninee 'ji layibha. ¹⁸ 'In ɔ nɛɛ wa -ylae: «Amia'a 'nɔ 'ya -mɔɔ 'wɔlɔa? A yibheli we 'ji nɪ, -lu -we nyime lia, we'e -plah ɔ pɔin. ¹⁹ Nɪ, wee lililu mia, we'e mɔɔ ɔ dibhe 'wɔ, ɔ nukplɛ we mɔɔ. -Mɔɔ 'bigɔ, 'in ɔ plaa 'kwla -yɔ.» -Bha ɔ gbaa nɪ, wa mneni wa 'ka lililu weee li.

²⁰ 'In ɔ nɛɛ 'yae: «Wee -lu -we bhɔa nyimeɛ dli zɔ, mɔ plaha ɔ pɔin. ²¹ Wee -lu -we bhɔa nyima 'wɔ, -mɔ wa dli zɔ, mɔ -wa nɪ: wa pɔpali 'wlukɔɔn la 'nyimeɛ, wa ka mɔtnɪ kwɛ, wa yli 'wie, wa bha nyime, ²² 'in 'ɲwɔɔ -yɔ nyima -putu dia -budu 'wɔ.* Wa 'yibha wa 'ka -gɔgali. Gbɔnyuu wa nɔa lɛ, wa -lima wa nɔa -dawli 'wɔ. Wa'a zɔ tite 'nɔɲwɛ. Wa ka zenyi, 'in wa saa nyime 'ɲnɪ. Wa ylimania wa 'dɛ, wa 'wlukɔɔn ka -nyumɔ. ²³ Wee gbɔnyii mia dɛ, mɔ tlaa nyimeɛ dli zɔ, 'in mɔ plaha ɔ pɔin.»

'Lakpaɲwɔɔ ɲwɔɔ -Zezuu gbɔ (Mt 15.21-28)

²⁴ Da -Zezu 'bhɔa -bha, 'in ɔ yia Tili -dɔdɔ -gɔ mɔɔ, -mɔ ɔ plaa -budu zɔ. ɔ 'nɪ 'yibha nɪ, nyime 'yɪ ɔ, 'in ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka zize. ²⁵⁻²⁶ Nɪ, ɔ plaa

-budu zɔ, tɔɔn, 'ɲwɔɔ yabhlo yia ɔ -gbɛ yi. ɔɔ ɲwɔɔ mia, 'lakpaɲwɔɔ -wa: Sili -dɔdɔ yabhlo wa laa Fenisi, -mɔ wa gwalia ɔ. Nɪ, ɔ ka 'ɲwɔɔyɪ, 'mɔ zuzu 'nyuu kpaa. 'In ɔɔ 'ɲwɔɔ yia -Zezu -yɔbɛ, 'in ɔ yia ɔ bhɔ -yɔ bhlili, ɔ nɛɛ: «-Na zukpa -wa, zuzu 'nyuu -we kpaa na 'yɪ nɪ, -in vɪ we.»

²⁷ ɔ nɛɛ ɔ -yla: «'Ylaash -ka lida -mɪ, we 'nɪ tikli -mɪ wa 'ka 'ylaash lililu zɔsa wa 'ka we gwɪ zɔ viteli, we 'nɪ mɔɔ?»

²⁸ ɔɔ 'ɲwɔɔ nɛɛ ɔ -yla: «Na -Kanyɔ, gbɔzɔnɔ -wa. Nɪ, gwɪ -ka 'tabhle zɔ -mɪ, 'in 'ylaash -ka lida -mɪ, wee lililu -we bhli, gwɪ lia we. We 'nɪ mɔɔ?»

²⁹ ɔ nɛɛ: «-We a gbaa, gbɔzɔnɔ -wa. We 'gbɔ a 'bhiti lɔ. Nɪ, zuzu 'nyuu -we kpaa amaa 'yɪ, in ka we vɪ.»

³⁰ ɔ mɔɔ lɔ, ɔ nɲɔɔ ɔ -buduɲwɛɛ, -zugba ɔ 'yɪ pɪ lii -gɔ la, zuzu 'nyuu ka ɔ 'yitide.

-Zezu jipea bhobho

³¹ -Zezu 'bhɔa Tili -dɔdɔ -gɔ, ɔ -dia Sidɔɔn -yɔ 'Gbe Kugbua -dɔdɔ 'wɔ, 'in ɔ yia Galilenyu kwesi lɔyi. ³² Nyime -ɔ'ɔ 'nɔa, 'in -ɔ'ɔ gbaa, -bha wa -yɔ ɔ yia, 'in wa nɛɛ ɔ -ylae: «-Na zukpa -wa, palɪ ɔ -na sɔ -gɔ la ɔ 'ka 'pɔ.»

³³ -Zezu -yɔ ɔ 'sɔ 'bhɔa nyima glaa, 'in ɔ yia ɔɔ guzɔnyɔɔ yukwlii 'yoo 'wɔ -kwɛtya fa. -Bha -Zezu tlia -dle ɔ -kwɛtya -yɔ, 'in ɔ yia ɔ mɔ kwɛzi.

³⁴ Tɔɔn, 'in ɔ yia yali yla, 'in ɔ yia -nyii slɪ, 'in ɔ nɛɛ ɔɔ guzɔnyɔ -yla: «Efata», -mɔɔ ji -wa nɪ: «-In -kali.»

³⁵ -Bha -bhlokpade ɔ 'pɔa, 'in ɔ yia gba, 'in ɔ yia 'nɪ. ³⁶ -Zezu nɛɛ waa nyima -yla: «A 'na gbalɪ we nyime yabhlogbɔɔ -yla -nɪ.»

'In sa ɔɔ -Zezu zɔa wa 'di, nɪ, wa'a gbalɪ we -nɪ, wa 'nɪ 'sa nɪ. ³⁷ 'In wa -yɔ we gbagbɛ yia da weee mɔɔ. Nɲɛgaga ka wa -subhali, 'in wa nɛɛ: «Aya! ɔ lɛnɔlu weee mia 'yli we

* 7:22 Glekiweli 'wɔ, we ji -wa nɪ, -wa kokwalia, wa -yɔ nyima -putu dia -budu 'wɔ.

nania. -Wa'a 'nvaoo, 'in -maa nva, -wa'a gbaaoo, 'in -maa gbaa!»

8

-Zezu 'nyea nyima 'wlu glv -bhlo lililu (Mt 15.32-39)

¹ We bhla, 'in nyima duun yi 'yaa -Zezu 'bi yi. Lililu 'ni -mi. -Bha -Zezu laa o 'binonya, 'in o nEE wa -ylae: ² «Nu, nyazi nyuma ni laa 'mi 'wv. Wa 'yli ta ni -zugba wa mi 'mi 'bi, 'in lililu ka bhia. ³ Wa 'ni -slv li. In -ka gba, wa mni lv ni, wa mneni wa 'ka 'yloogblv bhilili. Nu, tlvba 'bhuda -tlvlu la.»

⁴ O 'binonya yia we 'bigvpahe: «Aya! -Amia -flii 'pipi, da -a 'ka 'floo 'yi -a 'ka wa 'nye, 'in wa 'ka lva?»

⁵ O nEE: «'Floo zuma mi ain kwEEa?»

-Maa nEE: «'Floo gbeso.»

⁶ In o nEE nyima -yla: «A -di dudu la.»

O 'bhua wee 'floo 'wv, o 'paa -Lago fuo, 'in o yia we ladidli. O 'nyea we o 'binonya yoo, 'in -maa yia we nyuma 'wladlili. ⁷ Zibhi yua tlvba mia -bha, o 'bhua we 'wv, 'in o yia we -Lago kwEE zv. O 'nyea we o 'binonya yoo, -maa yia we nyuma 'wladlili. ⁸ Wa lia, 'in wa yia lv. -We wa siala, we yia -cice gbeso ye. ⁹ Nu, -wa lia, wa mneni wa 'ka nyima 'wlu glv -bhlo (4.000) nyini.

Falizinyima ylaa -Zezu la (Mt 16.1-4)

¹⁰ -Zezu 'nyea wa 'yoo toun, o yia 'glv 'wobho o -yo o 'binonya 'so, 'in wa yia Dalumanuta -dudu -gv mni. ¹¹ Falizinyima yia, 'in wa yia -Zezu kpeli, wa nEE o -ylae: «-In nu gwedigbv yabhlo le, 'in -a 'ka we 'jiy-ibheli nu, -na 'tite mia, -Lago 'nyea -mi we.»

¹² -Zezu yia nyv laslu, 'in o nEE: «LEE -lu ka 'gbv amia desleen -nyuma 'yibha 'sa gwedigbva? In nEE ain -yla gbuzv saE: waa -manu 'na 'ka gwedigbv yabhlogbv 'yi.»

-Zezuu 'binonya 'ni o 'tite 'wolanv (Mt 16.5-12)

¹³ -Zezu yia -bha wa ti. O -yo o 'binonya 'so, wa yia 'glv 'wv -gbla, 'in wa yia 'nyuu kakpe yabhlo -gv mni. ¹⁴ O 'binonya ka dlv, wa 'ni lililu 'wobhu. 'Floo yabhlo -tva -mvo 'glv 'wv, mv -bhlogbv -tva wa kwEE.

¹⁵ -Zezu yia wa gbv -yla lapali: «A zv amiaa 'de 'yliyv. A 'na 'tideli amiaa 'de 'yi Falizinyimaa 'floo *gvv -yo Ewlvbv nyumaa -nv -yla -ni.»

¹⁶ -Bha o 'binonya gbv gbalia -yla: «Nu, 'floo 'ni -ain kwEE -mi. We 'gbv o yi 'saa gba.»

¹⁷ -Zezu yibhelia we 'ji, 'in o nEE wa -ylae: «LEE -lu ka 'gbv a gba 'sa? A 'ni 'floo 'wobhu -wa yi? A 'ni -slv we 'wolanv? Amiaa yukwli -yo 'tea la yi? ¹⁸ A ka 'yli 'klv -yo, 'in a'a 'yi la. A ka yukwli, 'in a'a 'nv. Amiaa dlu -bho we -gv. ¹⁹ Nu, in ka zlvme 'floo gbu nyimaa 'wlu glv -bhlo 'wlu gbu (5.000) 'wladlili. -Cice ye -nv zuma -tv zlvme 'wva?»

Wa nEE: «-Cice kugbua le 'so.»

²⁰ In o nEE: «In dlili 'yaa 'floo gbeso nyumaa 'wlu glv -bhlo (4.000) 'wola naa?»

Wa nEE: «-Cice gbeso.»

²¹ O nEE wa -yla: «Aya! A 'ni -slv we 'wolanv?»

-Zezu jipea 'lolvnyv

²² -Zezu -yo o 'binonya nyinia Betisaida, 'in wa yia o 'lolvnyv -la. Zukpa wa palv o zukpa nu, o zv -mvo kwE. ²³ -Zezu kpaa o so la, 'in o -yo o 'so yia 'gbe lvv mni. -Mbv 'bigv, 'in o yia o -dlE 'yli -gv tli, 'in o yia o so -gv lapali. O nEE o -ylae: «-Na yi -lu yabhlo -yov?»

²⁴ O -bloa 'yli, o nEE: «Nyima na yia -yo, wa 'wlv sunya. Nu, wa mi noda.»

²⁵ -Zezu palva o 'yli -gv so la 'ya, 'in o 'yli yia -blo, 'in o yia layi 'vayv. ²⁶ O nEE o -yla: «Mni -na -buduvweE. -In 'na plali -zov -ni.»

Pielɩ nɛɛ nu, -Zezu -wa -Lagɔɔ - Bhasanyɔ

(Mt 16.13-20; Lk 9.18-20)

27 -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya mnia 'gbenya -we mia Sezalee Filipu kwesi nokple. Wa mi 'yloogblo nɔda, 'in -Zezu yia wa layibha: «'Lee, nyɔɔ nyɩma palɩ 'mɩ 'wɔa?»

28 Wa 'palia we 'biɔ, wa nɛɛ: «Nyɩma nɛɛ nu, 'Zan -Batisɩ -in -mia. Tɔlɔa nɛɛ, Elii -in -mia, 'in tɔlɔa nɛɛ 'yae, bhlasabhla -Lagɔɔgbu -falpanyaa 'yabhlo -in -mia.»

29 ɔ nɛɛ wa -ylae: «'In amia, a nɛɛ, nyɔɔ in -mia?»

'In Pielɩ nɛɛ: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ -in -mia.»

30 -Zezu nɛɛ: «A 'na gbalɩ we nyɩme yabhlogbɔɔ -yla -ni.»

-Zezu gbaa ɔ 'dɛɛ tɩtɩgbu (Mt 16.21-28; Lk 9.22-27)

31 Nu, -Zezu bhliɩ ɔ 'binɔnya gbɩsɩlɔue, ɔ nɛɛ wa -yla: «We mi nu, ɔɔ *Nyɩmɛɛ 'Yu sɩa bhabha. Nu, Zuifɩv nyɩma kpasɩ klaa, *-Lagɔɔbɔbɔnyaa -cian klaa, we -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya yia ɔ kwnɛɛ -saa. 'Bhaa wa yia ɔ, 'in 'yɩ 'sɔ, we tanɩ nya, tɩtɩnya glaa ɔ yia 'wɔsɔa.»

32 'Sa ɔ gbaa we sa bɛbleɛ, 'in Pielɩ yia ɔ -glima lali, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-In 'na gbalɩ 'sa -ni.» 33 -Zezu 'bhitia la, ɔ ylaa ɔ 'binɔnya, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla 'klɩ 'cɩcɩ nya: «*-Saatan, bɛ lɔ! 'Bhu 'mɩ kwesi. Nu, -'in pɔpalɩ 'wlukɔɔn la -Lagɔ 'bhisa, nyɩma 'bhisa -na pɔpalia 'wlukɔɔn la.»

34 ɔ laa nyɩma -yɔ ɔ 'binɔnya, 'in ɔ nɛɛ wa -ylae: «Nyɔɔɔ nyɔɔ -ka gba ɔ 'ka 'mɩ 'bɩ nɔ, ɔ -sa ɔ 'dɛ dlɩ, ɔ 'bhu ɔ sɩasɩɛ *su 'wɔ, 'in ɔ 'ka 'mɩ 'bɩ yɩ. 35 Nu, nyɔɔɔ nyɔɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yɩyɔɔgagie 'wɔgbɩ ni, 'wɔ ɔ yia we bɔa. 'In -ɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yɩyɔɔgagie 'wɔbɔ -Lagɔgbɩ -yɔ na 'gbɩ, 'yɩyɔɔgagie -we 'nɩa bhɩlɩluda -ka, 'mɩ -mɔɔ yia 'yɩa.

36 Nu, nyɩme -ka dɩdɩ -gɩv zɩzɩv weɛ 'yɩ, 'in ɔ -ka ɔ 'yɩyɔɔgagie 'wɔbɔ ni, lɛɛ -lu ɔ 'yɩ we 'wɔa? 37 Nu, -lu yabhlogbɔɔ 'nɩ mneni we 'ka

nyɩmɛɛ 'yɩyɔɔgagie zɩ. 38 Nu, Nyɩmɛɛ 'Yu yia yia ɔ Didee 'ɩnɩmɩɛɛ san 'wɔ, ɔ -yɔ ɔ -mɔwɩ -anzɩnya 'sɔ, -wa nɔa -Lagɔɔ dɩmagbɩ lɛɛ -gbɛ. Nu, dɛslɛn -nyɩma, -wa 'nɩa tɩklɩ -mɩ, 'in wa nɔa gbɩnyuu lɛ, wa glaa, -ɔ -ka in -yɔ na wɛɩ zɩ nɩ, -amɩ, zɩ in -ka yɩ ni, 'in na nɩ 'yaa ɔnɩv zɩ.»

9

1 ɔ nɛɛ wa -yla: «Nu, in nɛɛ aɩn -yla gbɩzɩv saɛ: amɩa -wa mia da -seli, aɩn glaa, tɔlɔa ka *-Lagɔɔ nyɩmaa 'wlɩlapɩɩe 'yɩ yida 'tɩtɩ nya, 'bhie, wa 'kaa tɩ.»

-Zezuu 'binɔnya ta 'yɩa ɔ 'tɩtɩ (Mt 17.1-13; Lk 9.28-36)

2 'Yɩ gbu 'plia, we gbelibhlonɩ nya, -Zezu laa Pielɩ klaa, *'Zake klaa, we -yɔ *Zaan, 'in wa 'dɛ -mɩnɔa 'bhie yia -gɔɔ 'kadɩ 'wɩ mɩ. -Mɔ ɔ 'klɩ 'bhitia wa 'yɩya 'wɩ. 3 'In ɔ 'wɩ -bana yia pɔmanɩ tenyɩ. Lɩ we lia. Nyɩme -ɔ 'kaa 'sa -bana pɔmanɩ dɩdɩ -gɩ, -mɔɔ -kanyɔ 'nɩ -mɩ. 4 -Bha wa 'yɩa Moizɩ -yɔ Elii 'sɔ -yɔ, -zugba -maa -yɔ -Zezu mɩ 'dɩ -sada. 5-6 'In nyanɔ yia wa dlɩ 'wɩ slo. Wɛɩ -we Pielɩ 'kaa gba, ɔ 'nɩ we -yɩ. -Bha ɔ gbaɛ: «*Wɩlabi, -amɩaa -seli -mɩmɩɛ nanɩ 'yɩ! Palɩ yua ta -a yia 'sɔbha, -na -nɩ -bhlo, Moizɩ -nɩ -bhlo, Elii -nɩ -bhlo.»

7 -Bha yalɩpɔpa wɛɩa wa 'wɩ, 'in wɛɩ yabhlo yia weɛ yalɩpɔpa nyɩdɩ 'tɩa, we nɛɛ: «-ɔ mia dɛ, na Yu -wa, in -kalɩ ɔ zɛ. A pɔlɩ ɔ yukwli.»

8 Tɔɔn, 'in -Zezuu 'binɔnya yia latitalɩ, we 'nɩ -Zezu 'wɔbhu, wa'a 'yɩ nyɩme yabhlogbɔɔ -yɔ.

9 Wa mia -gɔɔ kwlida, 'in -Zezu nɛɛ wa -yla: «-We a 'yɩa da ni, nu, ɔɔ Nyɩmɛɛ 'Yu 'nɩ -slɔ tɩtɩnya glaa 'wɔsɔ, a 'na gbalɩ we nyɩme yabhlogbɔɔ -yla -ni.»

10 Wɛɩ -we -Zezu gbaa wa -yla, wa ka we 'nɩwɛ zɩ. 'In wa yɩbhalia -yɩbhalia la: nu, ɔ nɛɛ: «Nyɩme 'ka tɩtɩnya glaa 'wɔsɔ. Sa -mɩv 'ji mia?»

11 'In wa yia o layibha: «'Lee, lee -lu ka 'gbu -Lagoo titee gwesanya gba nu, *Elii 'kaa yi tiaa?»

12 O nee: «Gbuo nu -wa: Elii 'kaa yi tia o 'ka -lu weee we 'bi 'wu la. We mi celida *-Lagosebhe 'wu, nu, oo Nyumee Yu yia sia bhabha, 'in wa 'ka o veli. -We ka 'gbu we mia celida, a -yi we 'jii? 13 'In in nee ain -yla: Elii ka yi pepe. 'In sa wa 'yibhaa, 'sa wa siala o. Sa we mia -benyi celida -Lagosebhe 'wu, 'sa we 'plia.»

*-Zezu vua zuzu 'nyuu
(Mt 17.14-21; Lk 9.37-43)*

14 -Zezu klaa, Piel klaa, 'Zakee klaa, Zaan klaa, da wa nynia wa -lima -gbe, wa -taha -ma, -zugba nyumaa -zlo ka -maa gbeli. -Lagoo titee gwesanya mi wa glaa. Wa -yo wa 'so mi gbu gbada. 15 Wa 'yia -Zezu, toun wa yia nwe -ga, 'in wa yia o -gbe mni -gwagwie nya, wa 'ka o fusa.

16 -Zezu yia o 'binonya layibha: «-A 'nu -seli? Lee gbu a gbaa?»

17-18 Nyume yabhlo 'palia we 'bigbe: «-Slolunyo, -mi in -laa na 'yu. Nu, zuzu 'nyuu ka o kpa. We ka o weli 'wobhu, o'g gba. Da we -ka o kpali, la we bhlia o. 'Fufli tlaa o nwee, o lia gla 'wu, 'in o slesia. In ka -na 'binonya bhubhoe, wa 'ka wee zuzu 'nyuu vu. Wa 'ni we mneni.»

19 -Zezu nee wa -yla: «Desleen -nyuma, -wa'a zu dli, 'yli zuma in -yo ain 'so 'ka lia? 'Yli zuma in 'ka amiaa 'gba zo 'yiligbeda -tua? A -yo oo 'yu 'so yi.»

20 'In wa -yo o yia yi. Da o 'yia -Zezu, 'in wee zuzu 'nyuu yia o lazuklu 'titee, 'in o yia bhli, -zugba o glipe, 'fufli tla o nwee. 21 -Zezu yia o dide layibha: «We dia gwe, we -zu zuma na?»

O dide nee: «O mi -sele, 'in we yia gwedi. 22 We 'ka o 'bhaa 'gbu, 'yli talba zli, 'in we paa o -kosu 'wu, 'in we paa o 'nyu lu. Nu, -in -ka mneni -in 'ka -ain 'wusa, 'yili -ain nyazi. Be -ain -yo.»

-Zezu nee: 23 «Lee -lu 'ka 'gbu -na gba nu, -in -ka we mnenia? -O zuo -Lagoo dli -gbu, o mneni o 'ka -lu weee lenu.»

24 -Bha oo 'yuu dide 'kpia 'wu, o nee: «In ka dli -sele -Lagoo gbegein, -sa 'mi 'wu, 'in in 'ka dli zu weee.»

25 -Zezu 'yia nu, nyumaa -zlo mi o -gbe yida, 'in o yia wee zuzu 'nyuu 'wluo 'kpili: «-Mi zuzu 'nyuu, -mi nua we le, 'in nyume'e gbaa, in o'g 'nua. In nee: 'tide o 'yi. -In 'na kpali 'masleen o -ni.»

26 We zuklua oo 'yu la 'titee, 'in we yia o 'yitide 'wokpikpie nya, 'in o yia lapl 'kwie 'bhisa. We 'gbu talba nee: «O ka tli.»

27 -Zezu yia o so -yo o 'wobhulu. O -soa 'wu, 'in o yia 'yilgbe.

28 -Zezu -yo o 'binonya plaa -budu zo, 'in wa yia o layibha: «Wee zuzu 'nyuu mia de ni, lee -lu ka 'gbu -a yi we yuvue siala?»

29 O nee wa -yla: «'Sasukpa -zuzu 'nyii mia de ni, we 'ni -Lagoo bhuhhoe -bhlogboo 'wobhu, wa 'ni mneni wa 'ka -moo vu.»

30 Wa 'bhua -bha, 'in wa yia Galilee -dudu -gu 'phli. -Zezu 'yibha wa 'na yibheli o da -ni. 31 O -slolua o 'binonya gbu, o nee: «Oo Nyumee 'Yu wa yia nyuma yoo 'nyea, 'in wa 'ka o 'bha. 'Yli 'so, we tanu nya o yia tititinya glaa 'wusa.»

32 Nu, -we -Zezu gbaa, o 'binonya'a 'nu we 'wola. Wa mi nyanoo nuda 'gbu wa 'ni o layibha.

Sa nyume 'ka nu, 'in o 'ka -mi tiklu -Lagoo 'yua?

33 Wa nynia Kapenaumu, wa plaa -budu zo, 'in -Zezu yia wa layibha: «Moo -di a -sa yaa 'yloogblua?» 34 'In wa -gu yia lasubha. -We ka gbu -wa, wa mia noda, 'in wa yia layibhali -yibhali: «'Lee, nyoo 'yli -ain glaaa?»

35 O yia ladi, 'in o nee o 'binonya -yla: «A be -seli. Nu, -o -ka gba o 'ka amiaa kpa -ze, o -ze nyuma weee 'biswayu, 'in o 'ka wa zolubhu nu.»

36 O 'bhua 'yu yabhlo 'wu, 'in o -yo o 'so yia o 'binonya nyidi ladi, o

gblelia -mɔɔ, 'in ɔ yia -mɔɔ ɔ bhv -gv ladi. ɔ nɛɛ: ³⁷ «'Yu -ɔ mia yu ni 'bhisa, nyume -ɔ -ka ɔ kpa 'nanɔv na 'ɲni nya, na 'de ɔ kpa 'nanɔv. -ɔ -ka 'mi kpa 'nanɔv, we 'ni na 'de ɔ kpa 'nanɔv, nu, -ɔ tiea 'mi, 'mɔ ɔ kpa 'nanɔv.»

³⁸ Zaan nɛɛ -Zezu -yla: «Na -Slolunyɔ, -a ka nyume yabhlo 'yi, ɔ 'ni -ain glaa -nyume, -zugba ɔ vua zuzu 'nyuu -na 'ɲni nya. ɔ 'ni -ain glaa -mu 'gbv, -a yia ɔ 'yiligbeli.»

³⁹ -Zezu nɛɛ: «-Innya, a 'na 'yiligbeli ɔ -ni. 'Lee, -ɔ -ka gwɛdigbɔ lɛnv na 'ɲni nya, ɔ mneni ɔ 'ka 'mi vɛlu? -Innya. ⁴⁰ Nu, nyume -ɔ 'ni -amiaa tɔnyɔ, ɔ -yɔ -ain 'sɔ mi.

⁴¹ «Nu, in nɛɛ ain -yla gbɔzɔnv saɛ: nyume -ɔ -ka ain 'nyu 'nye -Lagɔ -Bhasanyɔɔ 'ɲni nya, -Lagɔ yia ɔ -tɔv 'nyɛa. ⁴² 'Ylaasli -wa mia sa yu ni 'bhisa, 'in wa zɔa 'mi dli -gv, -ɔ -ka wa 'yabhlogbɔɔ gbɔnyuu lɔkwa, we nanɔ 'yili -mɔɔ -nv nya, wa 'ka ɔ tukpa 'kadɔ -bli -yɔ gbɔani, 'in wa 'ka ɔ 'nyu lɔ viteli. ⁴³ We -ka -na sɔ 'ka -mi gbɔnyuu lɔ kwa ni, -di -bha we. We nanɔ 'yili -in 'ka 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka 'yi, sɔ -bhlo nya, we -zi -in 'ka -kosu -we'e nyumoa 'wɔ mni sɔ 'sɔ nya. [⁴⁴ -Mɛmɛ mia, ɔnɔnya -we lia nyumɛɛ yicɛ we'e tli, 'in -kosu'u nyumo -mɔ -gba.]

⁴⁵ «'In we -ka -na bhv 'ka -mi gbɔnyuu lɔ kwa ni, -di -bha we. We nanɔ 'yili -in 'ka 'yliyɔgagie 'yi 'tigie nya, we -zi wa 'ka -mi -kosu -we'e nyumoa 'wɔ viteli -na bhv 'sɔ nya. [⁴⁶ -Mɛmɛ mia, ɔnɔnya -we lia nyumɛɛ yicɛ we'e tli, 'in -kosu'u nyumo -mɔ -gba.]

⁴⁷⁻⁴⁸ «We -ka -na yili 'ka -mi gbɔnyuu lɔ kwa, -in -sa -mɔ we. We nanɔ 'yili -in 'ka -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapiligbe 'wɔ mni 'yiliya -bhlo nya, we -zi wa 'ka -mi -kosu -we'e nyumoa 'wɔ viteli, da nɔ lia yicɛ 'yili weee nya, 'yili 'sɔ nya.

⁴⁹ «Sa wa palia gumu lililu -yɔ, 'sa -bhlokpade -Lagɔ yia nyuma -gv -kosu slua. ⁵⁰ Gumu nanɔ 'yili. Mɛni

we mɛnia. We 'ni -slɛɛn mɛni ni, wa 'ni mneni wa 'ka we mɛni we -yɔ zɔ. Nu, amia, a mi gumu 'bhisa, a -tu 'wɔ -dlɔɔ.»

10

-Zezu gbaa 'ɲwnɔ kwɛɛ -sa gbv (Mt 19.1-12; Lk 16.18)

¹ -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya 'sɔ mnia Zudee -dɔdv -gv, 'in wa yia Zudeɛn nyu 'wɔdi. Nyumaa -zlo yia ɔ kwesi yilɔ. Sa ɔ nva 'yili weee nya, 'sa ɔ bhli 'yaa wa slolue lɔ.

² Faliznyuma yia ɔ kwesi bɛ, wa 'ka ɔ layla. 'In wa yia ɔ layibhaɛ: «'Lee, -amiaa tite nɔkplɛ, nɔkpasu mneni ɔ 'ka ɔ 'ɲwnɔ kwɛɛ -saa?»

³ ɔ nɛɛ: «'Lee, tite -mɔmv Moizi 'nye ain a?»

⁴ Wa nɛɛ: «Moizi cɛlia nu, nyume -ka gba ɔ 'ka ɔ 'ɲwnɔ kwɛɛ -sa, ɔ cɛli wee gbv 'sɛbhɛ -gv, 'bhie ɔ 'ka ɔ kwɛɛ -sa.»

⁵ 'In -Zezu nɛɛ wa -yla: «Amiaa yukwli -yɔ suloo 'gbv, 'in Moizi yia 'mɔ tite ni pali. ⁶ -Lu weee gwɛɔɔda, ɔ 'In -Lagɔ yia nɔkpasu -yɔ 'ɲwnɔ lala.»

⁷ «We 'dɛɛ 'gbv, nɔkpasu yia ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa -yɔbhva, 'in ɔ -yɔ ɔ 'ɲwnɔ 'ka 'wɔsuslolu,

⁸ 'In wa 'ka ku -bhlo -zɛ.» -Slɛɛn, wa 'ni 'maslɛɛn nyuma sɔ, nu, nyume -bhlo wa -mia. ⁹ We 'dɛɛ 'gbv, -we -Lagɔ -ka 'yilijili, nyume 'na sisali we 'yili -ni.»

¹⁰ Wa plaa -budu zɔ, 'in ɔ 'bunɔnya yia ɔ wee gbv ni 'ji layibha. ¹¹ ɔ nɛɛ wa -yla: «Nu, nyume -ɔ -ka ɔ 'ɲwnɔ kwɛɛ -sa, ɔ -ka 'ɲwnɔ -putu kwa, gbɔnyuu ɔ nva ɔ 'ɲwnɔɔ tianɔ -yla lɛ. ¹² 'Sa -bhlokpade, 'ɲwnɔ -ka ɔ 'lowli -glɔbhv, 'in ɔ -ka nɔkpasu -putu kwa, gbɔnyuu ɔ nva lɛ.»

-Zezu ɲwnaa 'yilaasli 'nyu la (Mt 19.13-15; Lk 18.15-17)

¹³ Nyuma mi -Zezuu -gbɛ 'yilaasli kwada, ɔ 'ka wa 'nyulanɲwna wa kwɛ -gv lapalie nya, 'in ɔ 'bunɔnya yia wa vuvue bhli wa 'wluo kpilie nya.

14 -Zezu 'yia wa -yɔ, 'in we yia ɔ -yɔkpa. 'In ɔ nɛɛ ɔ 'binɔnya -yla: «A 'tide 'yilaashi 'yi wa 'ka na -gbɛ yi, a 'na -kɔlb wa 'yoo -ni. Nu, nyuma mia sa 'yilaashi ni 'bhisa, -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilie mi -maa -no nya. 15 In nɛɛ aɩn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: nyime, -ɔ 'ni -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapiligbu -yɔɩwɩnu 'yisɔkpile 'bhisa, ɔ 'na 'ka -Lagɔɔ -gbɛ pla.» 16 ɔ 'bhua wa 'wɔ, ɔ yia wa sɔ 'wluo lapali, 'in ɔ yia wa 'nyularɩwana.

Nyime-ɔ 'kaa-Zezu 'bi mni ɔ 'bhɔ ɔ -lu weee 'bi
(Mt 19.16-30; Lk 18.18-30)

17 Nu, -Zezu mi mniɔda, 'in nyime yabhlo yia ɔ 'biɔwali, 'in ɔ yia 'kukulɔ 'sibhli ɔ 'yu, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Na -slolonyɔ -zɔnɔ, sa in 'ka nu, zli in -ka tli, 'in in 'ka -Lagɔ kwɛɛ 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka 'yia?»

18 -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-Mɔmɔ ka 'gbɔ -na la 'mi nyime -zɔnɔa? We 'ni -Lagɔɔ 'dɛbhlogbɔɔ 'wɔbhɔ, nyime -zɔnɔ 'ni -mi. 19 Nu, -na 'dɛ -yi -Lagɔɔ *titenya:

- In 'na 'bhali nyime -ni.
- In -yɔ 'ɩɩwɔɔ -putu 'na -dili -budu 'wɔ -ni.*
- In 'na yilili 'wie -ni.
- In 'na zɔlb nyime yɔ -yɔ -ni.
- In 'na lili nyima 'wlu -dawli nya -ni.
- In zɔ -bha -na dide -yɔ -na 'nyaa.» »

20 ɔ nɛɛ: «-Slolonyɔ, in mi nyimeslɔ nya, 'in in yia tite -mni 'nɔɩwɛzɔzɔve bhli.»

21 -Zezu ylaa ɔ zekalidli nya, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-Lu yabhlo -tɔa 'wɔ, -in 'ni -slɔ -mɔɔ lɛnɔ. Mni, -in 'pa -na -kakali weee pɛlb, -in 'nye we 'gwezi bobabhanya yoo, 'in -in 'ka 'ɩnumniɛ 'yi -Lagɔɔ -gbɛ. -In -ka we lɛnɔve bhia, -in yi 'mi 'bi.»

22 ɔ 'nɔa wee wɛli ni, 'in 'kɔa yia ɔ 'yli lawla, 'in ɔ yia lɔbhiti 'klɔ -susue nya. Nu, 'ɩnumniɔ -wa.

23 -Zezu ylaa ɔ 'binɔnya -wa gbelia ɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «'Nnumniɔ

'ka -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapiligbe 'wɔ pla -yɔ we -kalia.»

24 Wee wɛli yia -Zezu 'binɔnya ɩwɛgaga -sɔbhali. 'In ɔ nɛɛ 'ya wa -yla: «Na 'yua, nyime 'ka *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapiligbe 'wɔ pla, we 'ni 'tɛ -sɛ. 25 'Nnumniɔ 'ka -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapiligbe 'wɔ pla, we -kali -yɔ we -zi *-nyɔmɛɛ seenu 'bhɔka 'wɔplilie.»

26 We yia ɔ 'binɔnya -lɔeli. Wa nɛɛ: «Aya! We -ka 'sa -mi, nyɔɔ -mɔmɔ 'ka gbɔ 'wɔbhɔa?»

27 -Zezu ylaa wa, 'in ɔ nɛɛ: «Nyime 'ni we mneni, nu, -Lagɔ mneni we. -Lagɔ mia, ɔ mneni ɔ 'ka -lu weee lɛnɔ.»

28 -Bha Pielɔ gbaa: «-Tali, -a ka -amɩaa -lu weee -bha ti, 'in -a yia -mi 'bi yi.»

29-30 -Zezu 'palia we 'biɔ, ɔ nɛɛ: «Nu, in nɛɛ aɩn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: nyime -ɔ -ka ɔ -lu weee -bha ti na 'gbɔ, 'in ɔ 'ka -Lagɔgbɔ gba, we 'lɛɛji -mɔɔ yia 'yia -zakpa glɔ gbɔ. -ɔ -ka ɔ -budu klaa, ɔ bhelia klaa, ɔ bhɔlɔa klaa, ɔ 'nyaa klaa, ɔ dide klaa, ɔ 'yua klaa, we -yɔ ɔ kpaɔ -bha ti, bhla -we 'wɔ -a mia da -budunya klaa, bhelia klaa, bhɔlɔa klaa, 'nyaanya klaa, didea klaa, 'yua klaa, we -yɔ kpaanya ɔ yia 'yia, -zugba nyima sialɔ ɔ. 'In bhla -we yia yia, we nya ɔ yia 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka.

31 «Nyumaa dumadu -wa -gaa 'yu, lb -maa yia -gaa. 'In -wa -gaa lb, 'yu -maa yia -gaa.»

-Zezu gbaa ɔ thitligbu
(Mt 20.17-19; Lk 18.31-34)

32 -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya 'sɔ, wa mia -Zeluzalɛmɔ mniɔda, -Zezu -gali wa 'yu 'yloogblɔ, -zugba ɔ 'binɔnya lb dli. -Wa mia wa 'bi, -maa mi 'ya nyanɔ nɔda. ɔ nɛɛ ɔ 'binɔnya kug-bua lɛ 'sɔ -yla: «A bɛ -seli.»

'In -we 'kaa lɛnɔ, ɔ yia we wa -yla gba. 33 ɔ nɛɛ: «A -tali, -Zeluzalɛmɔ -a mniɔ da. Nu, -mɔ wa yia ɔɔ Nyimeɛ

* 10:19 Glekiweli 'wɔ, we ji -wa nu, -wa kɔkwalia, wa -yɔ nyuma -putu 'na -dili -budu 'wɔ -ni.

'Yu wlaa. -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya kwεε wa yia ɔ pelɔ 'paa. 'In wa 'ka ɔ gbɔ 'wɔlɔladɔ, 'in wa 'ka wɛlɔ -bhlo bhli wa 'ka ɔ 'bha. 'In 'lakpanya -wa 'niɔ -Lagɔ -yi, wa 'ka ɔ -maa yoo 'nyε. ³⁴ -Maa yia ɔ gla palɔ, -maa yia ɔ -dlε -gv slua, -maa yia ɔ selɔ, 'in -maa 'ka ɔ 'bha. 'Yli 'sɔ, we tanɔ nya, 'in ɔ 'ka gbawla 'wɔtla.»

-ɔ -ka gba, ɔ 'ka nyimε 'kadɔ -zε, ɔ -zε ɔ -limaa zɔyu
(Mt 20.20-28)

³⁵ We 'bɔgv, Zebedeee 'yua *'Zake -yɔ Zaan yia -Zezu -yɔbε, 'in wa nεε ɔ -yla: «-Amɔaa -Slolunyɔ, -we -a yia -mɔ -zlalɔ, -a 'yibha -in nɔ we lε.»

³⁶ ɔ nεε wa -yla: «Lεε -lu a 'yibhaa in nɔ aɔn -yla lεa?»

³⁷ Wa nεε: «Da nyɔma weee -ka we 'jiyibheli nɔ, -in pɔli nyɔma 'wlu la, 'nyε -aɔn 'yoo -a 'ka -mɔ kwesi ladi. 'Yabhlo 'ka -na lilisɔlv ladi, 'in 'yabhlo 'ka -na kɔpɛsɔlv ladi.»

³⁸ ɔ nεε wa -yla: «Nɔ, -we a -zlalɔ 'mɔ, a 'nɔ we -yi. 'Lee, siasie -we zɔ na yia 'yiligbea, a mnɛni a 'ka we zɔ 'yiligbee? Yaayu batizea wa yia 'mɔ siasie lɔ, a mnɛni a 'ka nɔwɔn wa 'ka 'sa aɔn batizee?»

³⁹ 'In wa nεε ɔ -yla: «In, -a mnɛni we.»

-Zezu yia we 'bɔgvpalɔ: «Gbɔzɔnɔ -wa. Sia a yia 'mɔ 'bhisa. Siasie -we lɔ wa yia 'mɔ batizea, we lɔ wa yia aɔn batizea. ⁴⁰ Nɔ, we -ka na lilisɔlv -yɔ na kɔpɛsɔlv ladɔdie, -amɔ 'nɔ mnɛni in 'ka we wla. Nɔ, wee ladɔda mɔ, -Lagɔ ka we lamnazi nyɔma tɔlvaa -nɔ nya. Nɔ, ma yia -bha ladɔa.»

⁴¹ Wa -lima kugbua 'nɔa we, 'in wa yia wa -yɔ 'cε 'palɔ. ⁴² -Zezu yia wa 'dε weee la, 'in ɔ nεε wa -ylaε: «Nɔ, dɔdɔgv -nyɔmaa 'wlu-lapɔliɔnyɔ mɔ, wa 'tite nya wa siala wa zɔlvbhonɔnyɔ. ⁴³ Aɔn glaa, we 'na -mɔnɔ 'sa -nɔ. -ɔ -ka gba ɔ 'ka nyimε 'kadɔ -zε, ɔ -zε ɔ -limaa

zɔlvbhonɔnyɔ. ⁴⁴ 'In aɔn glaa, ɔ -ka gba ɔ 'ka nyɔma 'yugalɔ, ɔ -zε ɔ -limaa gaylo. ⁴⁵ Nɔ, ɔɔ *Nyimεε 'Yu 'nɔ yi wa 'ka ɔ 'wɔsa. Yi ɔ yia ɔ 'ka nyɔma 'wɔsa, 'in ɔ 'ka tli nyɔma duuun 'wɔzitieε 'gbɔ.»

-Zezu -bloa 'lɔlvnyɔɔ 'yli
(Mt 20.29-34; Lk 18.35-43)

⁴⁶ -Zezu -yɔ ɔ 'bɔnɔnyɔ nyɔnia Zelikoo, wa mɔ wee 'gbe 'tlada, 'in nyɔma duun yia wa 'bɔ yi. 'Lɔlvnyɔ yabhlo wa laa Batimee, Timeee 'yu nya, ɔ -dɔ 'yoo nɔwε -yɔ la. Nɔ, -zlazlanyɔ -wa. ⁴⁷ ɔ 'nɔa nɔ, Nazaletiyu -Zezu mɔ 'plɔda, 'in ɔ yia 'wɔkpi, ɔ nεε: «*Davidu 'yu -Zezuɔɔ, -in 'yili 'mɔ nyazɔɔ!»

⁴⁸ 'In nyɔma duun yia ɔ 'wluo 'kpɔli. Wa nεε ɔ -yla: «'Mu nɔwε!»

-Mɔv bhla ɔmɔ 'kpɔia 'wɔ 'titeε: «-Davidu 'yuɔɔ, -in 'yili 'mɔ nyazɔɔ.»

⁴⁹ Tɔvɔn, -Zezu yia 'yiligbe, 'in ɔ nεε: «A la ɔ.»

'In wa yia ɔ la, -zugba wa gba ɔ -yla: «-Na 'yuo. -In -sɔ wɔ, ɔ mɔ -mɔ lada.»

⁵⁰ 'Lɔlvnyɔ vitelia ɔ 'naa, 'in ɔ yia 'wɔsɔ -gwagwie nya, ɔ yia -Zezu -yɔbε. ⁵¹ 'In -Zezu yia ɔ layibha: «Lεε -lu -in 'yibha in nɔ -mɔ -yla lεa?»

'In ɔ nεε: «*Wlabi, -in -blo na 'yli, in 'ka layɔ lɔ.»

⁵² ɔ nεε: «'Bhiti lɔ, -na dlɔzɔvε ka -mɔ pue.» Tɔvɔn, ɔ 'yli yia -blo, 'in ɔ yia -Zezu 'bɔ mɔnɔ.

11

-Zezu mɔna -Zeluzalεmɔ
(Mt 21.1-11; Lk 19.28-40)

¹ -Zezu -yɔ ɔ 'bɔnɔnyɔ cɔpaa -Zeluzalεmɔ -yɔ, -mɔ Betifaze -yɔ Betani kwesi, 'in wa yia *Olivɔsunyaa -gɔgɔ yli, -bha -Zezu tiea ɔ 'bɔnɔnyɔ 'sɔ, ² 'in ɔ nεε wa -ylaε: «'Gbe -we mɔ -mεmεε aɔn 'yu, a mɔnɔ -mɔ. Nɔ, lεbhla a 'ka -mɔ nyɔni, -sokofali -dɔgbɔ yabhlo a yia -bha ylia lubhu -jɔda. Wee -sokofali mɔ, nyimε yabhlogbɔɔ 'nɔ -slɔ we -gv ladi. A -sa we lubhu, a -yɔ we yi. ³ Nɔ, wa

-ka ain layibha: 1εε -lu ka 'gbu a nu 'sa? A gba wa -ylaε: -am1aa -kanyo 'yibha o 'ka we -gu ladi, nu, de sleen o laa we lu.»

4 Wa mna, 'in wa yia -sokofali -dεgbu yabhlo 'yi lubhu -j1da -bha 'yooo ηwe -yo -bha 'pipee -budu yabhloo ηwe -yo. 'In wa yia we lubhu -sa. 5 Nyima mia -bha, wa neε: «Lεε -lu ka 'gbu a sa wee -sokofali lubhua?»

6 'In sa -Zezu zwa wa 'di, 'in wa yi 'saa gba. 'In wa yia wa kwe -yo -sa, 'in wa yia mni. 7 Wa -laa wee -sokofali -dεgbu -Zezu, wa sba wa 'naa we -gu, 'in o yia we -gu ladi. 8 Tεba sba wa 'naa 'yloogblu, 'in tεba -dia suu kp1 -mε kpa, 'in -maa yia we 'yloogblu laslu. 9 Nyima nεa o 'yu we -yo -wa nεa o luv, wa 'de weee 'kpa 'wu, wa neε:

«-A -mni -Lagoo 'ηni.
-O mia Jejitapeε 'ηni nya yida,
-Lagoo ηwna o 'nyu la.

10 Nyime o mia yida,
o 'ka -ain 'wlulapili -Davidu 'biyu,
-Lagoo 'pali 'sa o sε -zεnu -gu la.

-Wa mia yali,
wa -mni -Lagoo 'ηni.»

11 -Zezu plaa -Zeluzalemυ, 'in o yia * -Lagobudu 'kadu zε mni, 'in o yia da weee yla. Jibhe zεa, we 'gbu o -yo o 'binonya kugbua 1ε 'sε yia Betani mni.

*-Zezu bhlia *figisu gwεze
(Mt 21.18-19)*

12 Zli zlia, -Zezu mi Betani 'bhuda, 'in ηwε yia o 'bha. 13 Tεun, o yia *figisu -we kaa kp1 'wlu -yoyi -mε 'yu, 'in o yia we -yo be, -de o yi we 'bhue 'wlu 'yu. O 'ka -bha nyini, we kpu 'dekpa mia we 'wlu. Nu, we 'bhue -pa bhla 'ni -slε nyini. 14 -Bha o gbaa wee su -yla: «-Mi 'i 'pali -slεen 'bhue -ni.»

In o 'binonya yia we 'nu.

*-Zezu vua -valepanya
(Mt 21.12-17; Lk 19.45-48)*

15 Wa nyina -Zeluzalemυ, tεun -Zezu yia -Lagobudu 'kadu ηweε

mni. -Wa mia -bha, -valepanya -yo -lizonya, 'in -Zezu yia wa vuvue bhli. O yia 'gwεzi -bhityaa 'tabhle -yo -kpakoun pelpanyaa kpenya labhli.

16 O 'ni ηwnu nyime yabhlogbεε -yo -lu 'ka -Lagobudu 'kadu ηweε 'plli.

17 O -slolua wa gbu, o neε:

«We mi celida -Lagosebhe 'wuε:

«Na -budu mia, 'mu wa yia laa dεdεgbu -nyima weee -Lagoo bhuhoe -budu.»

'In 'mu amia nua 'wienyaa zizeda 'wu.»

18 -Lagobubonyaa -cian -yo -Lagoo titee gwesanya 'nua o 'di, 'in wa yia nyanε nu, -we ka gbu -wa, o gbagbaweli ka nyima duun ηwegaga -sobhali. We 'deε 'gbu wa mia 'kli 'yida wa 'ka o 'bha.

19 Jibhe zεa, 'in -Zezu -yo o 'binonya yia 'gbe nukple 'bhv, 'in wa yia mni.

*-Zezu -yo thitli -figisu
(Mt 21.20-22)*

20 Zli zlia, wa mi 'yloogblu 'plida, 'in -Zezu 'binonya yia wee figisu -yoyi, -zugba we ka ye weee. 21 -We -Zezu gbaa, Piel1 dli 'sibhlia we -gu la, o neε: «Wlabi, -in yla figisu -in bhlia de gwεze, we ka ye.»

22 -Zezu neε wa -yla: «A zu -Lagoo dli -gu. 23 In neε ain -yla gbuzεnu saε: nyime -ka -gεgo -yla gba: 'Bhu da, viteli -na 'de 'nyu lu,» 'in o dli 'ka -we o gbaa da lenvee -gu -mi, 'in o 'ni dli lu, 'in we nua 1ε. 24 We 'deε 'gbu in neε ain -yla, -we weee a yia -Lagoo -zlalia yia bhuhoe nya, a zu we dli -gu nu, 'yia a yia we, 'in -Lagoo 'ka we ain 'nyε.

25 «Nu, a -ka -Lagoo bhuhoe da -mi, 'in nyime yabhloo gbu -ka ain dli -mi, a ti o -yεgbu 'wu, 'in amiaa Dide o mia yali, o 'ka amiaa gbonyuu 'woti. [26 A 'ni nyimeε -yεgbu 'woti, amiaa Dide o mia yali, o 'na 'ka amiaa -yεgbu 'woti.]»

*Mε -Zezuu 'tite bhva?
(Mt 21.23-27; Lk 20.1-8)*

27 -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya mɪ 'yaa -mɔ -Zeluzalɛmɔ lɔ. Wa mɪ -zieda -mɔ -Lagɔbudu 'kadɔ ŋwɛɛ, 'in -Lagɔbɔbɔnyaa -cian klaa, -Lagɔ titee gwesanya klaa, we -yɔ Zuifɔ nyuma kpasɪ, wa yia -Zezu -yɔ bɛ.
 28 Wa yia ɔ layibha: «Se -mɔmɔ nya -na nɔ gbunya nɪ lɛa? 'In nyɔɔ 'nye -mɪ we lɛnɔ sea?»

29 ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «Gbɔɔ gɔ -bhlo na yia aɪn layibhaa, a -ka we 'bɪgɔpali 'bhiɛ, ɔ 'nyea 'mɪ se, 'in na gbaa ɔ 'ŋnɪ. 30 Nyɔɔ tie *Zaan ɔ batizee nyuma, -Lagɔ -wa yaayɪ, nyuma -wa yɪ? A gba 'mɪ -yla we.»

31 'In wa yia we -gɔ kpɛlɛ bhli, 'in wa nɛɛ: «-A -ka gba, (-Lagɔ tiea ɔ), 'in ɔ yibhaa -aɪn lɛa: «Lɛɛ ka 'gbɔ a 'nɪ ɔ wɛlɪ 'wɔŋwɔna?» »

32 Wa mɪ nyuma sɔda, nɪ, -maa nɛɛ Zaan mɪa -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ -wa. We 'dɛɛ 'gbɔ wa 'nɪ mneni wa 'ka gba nɪ, nyuma tiea ɔ.

33 We 'dɛɛ 'gbɔ, wa nɛɛ -Zezu -yla: «-ɔ tiea Zaan, -a 'nɪ ɔ -yi.»

'In tiea nɛɛ: «We -ka 'sa -mɪ, ɔ 'nyea 'mɪ we gbɔnya -mɪnɪ lɛnɔ se, -amɪ 'na 'ka 'ya -mɔɔ -kanyɔɔ 'ŋnɪ aɪn -yla gba.»

12

-Zezu 'paa gbɔɔ nine ɔ -yɔwɔsɔlɔnya -yla (Mt 21.33-46; Lk 20.9-19)

1 -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'in -Zezu yia wa -yla gbɔ gbagbɛ bhli gbɔɔ nine -papɛ nya: «Nɪ, nyumɛ yabhlo 'paa *-dlɔkpa. Wee kpa mɪa, 'mɔ ɔ bibelia 'suo. ɔ nɔa *-dlɔyaa 'wɔnyazɔlɔ lɛ, 'in ɔ yia kpaagɔtali -gbagbɔ 'sɔbhaa. ɔ 'bhua -busalubhonɔnya 'wɔ, -zugba -maa lo wee kpa. 'In ɔ yia 'lakpa 'wɔ mɪ.

2 «Tɔɔn, -dlɔya -sa bhla 'ka bɛ, 'in ɔ yia ɔ zɔlubhonɔnyɔ yabhlo tie waa -busalubhonɔnya 'bɪ, wa 'ka ɔ -nɔ wla. 3 Wa sloa -mɔɔ 'wluo, wa bhɪta -mɔɔ, 'in wa yia -mɔɔ vɔ kwɛ klo nya. 4 ɔɔ -dlɔkpa -kanyɔ yi 'yaa ɔ zɔlubhonɔnyɔ -putu tie. -Mɔɔ mɪa,

-mɔɔ wa bhɪta 'wluo, 'in wa yia -mɔɔ vɛlɪ. 5 ɔɔ kpa -kanyɔ yi 'yaa nyumaa tanɔ tie, 'in wa yia -mɔɔ 'bha. 'Sa ɔ tiea nyumaa -zlo, tɔlɔ wa bhɪta, 'in wa yia tɔlɔ 'bha.

6 «Nyumɛ -bhlogbɔɔ -tɔa ɔ kwesi, mɔ -wa ɔ 'yu ɔ -ka zɛ ɔ -kala. -Mɔɔ ɔ tiea wa -gbɛ lɔgada, -zugba ɔ pupala dlɪ la nɪ, -mɔɔ wa yia 'nɔŋwɛ zɔa. 7 -Bha waa -busalubhonɔnya gbɔgbala -ylɛ: «-ɔ 'kaa cɪ ɔɔ kpa -kanyɔ 'bɪ li, mɔ nɪ. -A mɪnɪ ɔ 'bhaa, 'in wee kpa 'ka -amɪa -nɔ -zɛ.» 8 Wa sloa ɔ 'wluo. Wa 'bhaa ɔ, 'in wa yia ɔ 'kwie viteli kpa lɔɔ.

9 «'Lee, sa ɔɔ kpa -kanyɔ 'ka nɔa? ɔ 'dɛ yia yia, ɔ 'ka nyuma tie, wa 'ka waa -busalubhonɔnya 'bha, 'in ɔ 'ka kpa nyuma -putu yoo 'nye.

10 «-We mɪa -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ cɛlɪda, a 'nɪ -slɔ we zɛlɪ? We nɛɛ: «Tɔkpa, -we -budusɔbhanya -saa kwnɛɛ,

mɔ -zɛa gwɪgwɪyli -tɔkpa -zɔnɔ. 11 -ɔ nɔa gbɔ nɪ lɛ, Jejitaɛ -wa.

'In wee gbɔ mɪa, -a -ka we 'yɪ, 'in we namanɪ -amɪa dlɪ.» »

12 Wee gbɔɔ nine mɪa, Zuifɔ 'yu-galɪnya -yi we 'jɪ nɪ, ma -yɔ -Zezu -saa we. Wa ka 'klɪ 'yɪ, wa 'ka ɔ kpa. Nɪ, nyumaa -zlo wa mɪa sɔdaa 'gbɔ, wa yia ɔ -yɔ 'bhɔ, 'in ɔ yia mɪ.

*'Gwɛzi plɔlɔ *Sezaa kwɛɛ (Mt 22.15-22; Lk 20.20-26)*

13 Falizɪnyuma tɔlɔ -yɔ Ewloɔɔ nyuma, 'ma wa tiea -Zezu -gbɛ, wa 'ka ɔ zɔ bhli, 'in ɔ 'dɛɛ gbagbawɛlɪ 'ka ɔ gbɔan. 14 Wa yia, 'in wa nɛɛ ɔ -yla: «-Amɪa -Slolunɔ, -a -yi we 'jɪ nɪ, -we -na gbaa, gbɔzɔnɔ -wa. -ɪ 'in sɔ gbɔɔ 'yɪ, 'in -ɪ 'in sɔ nyumɛ 'ylilo -ŋwɛɛ. Nɪ, sa -Lagɔ 'yibhaa nyumɛ -mɪ, 'mɔ -na slolua gbɔzɔnɔ sa. We mɪ tɪklɪ nɪ, -amɪa tite nɔkplɛ, -a plɔlɔ *Sezaa kwɛɛ *nɪsɔn -gwɛzɪi? -A plɔlɔ we yaayɪ, -a 'na plɔlɔ we -nɪ?»

15 -Zezu -yi we 'jɪ nɪ, wa gbagbawɛlɪ -yɔ wa 'wlukɔn la pupalɛ 'nɪ -mɪ -bhlo. ɔ nɛɛ wa -yla: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ a bhli 'mɪ zɔa? A -la

'mi *Wlɔmv -tama yabhlo, in 'ka we 'yi.» ¹⁶ Wa 'nyeα ɔ tama yabhlo yoo, 'in ɔ yia wa layibha: «'Lee, nyɔɔ ka 'wlu -yɔ ɔ ηni mi da we -gva?»

'In wa nɛɛ ɔ -yla: «Sezaa -wa.»

¹⁷ -Bha ɔ gbaa wa -yla: «-We -ka Sezaaa -nu, a 'nye we Sezaa yoo, 'in -we -ka -Lagɔɔ -nu, a 'nye we -Lagɔ yoo.»

'In ɔ gbɔɔ 'bigɔpali weli yia wa ηwegaga -subhali.

**Sadusenyima kpelia titlunya titlie lv 'wɔsɔgbv*

(Mt 22.23-33; Lk 20.27-40)

¹⁸ *Sadusenyima mia, wa nɛɛ ni, titlunya 'ni mneni wa 'ka titlie lv 'wɔsɔ.

Wa tɔlva yia -Zezuu -gbɛ, 'in wa nɛɛ ɔ -ylac: ¹⁹ «-Slolunya, -we mia celida Moizu tite 'wɔ, mv mia da. Ni, nyime -ka 'ηwnɔ kwa, ɔ -yɔ ɔ 'ni gwali, ɔ -ka tli, ɔ ηwnɔ -tɔα ɔ 'bigv, ɔ bheli kwaa ɔ, 'in ɔ -yɔ ɔα 'ηwnɔ 'sɔ 'ka ɔ bhelii zua lala, 'in -mɔɔ 'ηni 'ka dɔdɔ -gv -tv. ²⁰ Sa 'bhisa, nyime yabhlo ka nɔkpasuyua gbesɔ, 'in wa kpaɔa yia 'ηwnɔ kwa. ɔ -yɔ ɔ 'ni gwali, 'in ɔ yia tli. ²¹ Wa 'sɔnv kwaa ɔ bhelii -dugbanwnɔ, -mɔɔ -yɔ ɔ 'ni gwali, 'in -mɔɔ yi 'yaa tli. ɔ 'ηwnɔ -bhlokpade yia waa bheliaa tanɔ kwa. ²² 'Sa wa 'dɛ gbesɔ kwaa ɔ 'ηwnɔ -bhlo -bhlo, wa -yɔ ɔ 'ni gwali, 'in wa yia tli. Wa 'bigv, ɔ 'ηwnɔ yi 'yaa tli.

²³ «'Lee, 'yli -we nya titlunya yia 'wɔsɔα, nyɔɔ ka 'ηwnɔ ɔ -maa? Ni, wa 'dɛ gbesɔ kwaa ɔ -bhlo -bhlo.»

²⁴ -Zezu nɛɛ wa -yla: «A ka 'yoo mnɔ, -we ka gbv -wa, a 'ni -Lagɔsebhe -yi, 'in a 'ni -Lagɔɔ 'tite -yi.

²⁵ Titlunya -ka 'wɔsɔ, nɔkpasia -yɔ 'ηwni 'na 'ka kɔkwali, ni, 'anzinya -we mia yali, we 'bhisa wa yia -tɔα.

²⁶ 'Lee, we -ka titlunya 'wɔsɔgbv, -we mia celida Moizu 'sebhe 'wɔ, a 'ni -slɔ we zeli? Da misagɔsu pileɛ -bhoa 'yli, 'in -Lagɔ nɛɛ Moizu -ylac: «-Ami -wa *Ablaamv -Lagɔ, *Izaku -Lagɔ, *Zakɔbv -Lagɔ.» »

²⁷ 'In -Zezu yia we -gudɛ: «-Lagɔ mia, 'yliyɔganyaa -Lagɔ ɔ -mia. ɔ 'ni titlunya -Lagɔ. A ka mnɔ bhabha.»

-Lagɔɔ titee gwesanyɔ yabhlo gbaa gbvzɔnv

(Mt 22.34-40; Lk 10.25-28)

²⁸ Wa mi -Zezu laylada, 'in -Lagɔɔ titee gwesanyɔ yabhlo yia we 'nv. ɔ 'yia ni, -Zezu mi wa weli 'bigɔpalida 'nanv, ɔ bɛα ɔ -yɔ, 'in ɔ yia ɔ layibha: «-Lagɔɔ tite weee glaa, -mɔmv -wa we 'kadva?»

²⁹ -Zezu yia we 'bigɔpalɛ: «Tite weee glaa, -we -wa we 'kadv mv mia da: «*Izlaɛlunya, a pv yukwli. Ni, Jejitape mia, -amiaa -Lagɔ -wa, ɔ -bhlogbɔɔ. ³⁰ Jejitape, -ɔ -wa -na -Lagɔ, -in -kali ɔ zɛ -na dli weee nya, -na zuzu weee nya, -na 'wlukvɔn lapɔpalie weee nya, -na 'tite weee nya.» ³¹ Wee titee 'sɔnv ni: «-In -kali -na -libheyii zɛ -na 'dɛ 'bhisa.» Tite, -we 'kaa tite sɔ ni 'wɔzi, we 'ni -mi.»

³² ɔ titee gwesanyɔ nɛɛ: «Gbɔzɔnv -wa. -Lagɔ -bhlogbɔɔ, ɔ 'ni 'sɔ -mi. ³³ Nyime -ka -Lagɔɔ zekali ɔ dli weee nya, ɔ 'wlukvɔn lapɔpalie weee nya, ɔ 'tite weee nya, ɔ 'dɛ weee nya, 'in ɔ -ka ɔ -limaa zekali ɔ 'dɛ 'bhisa, -mɔv nanɔ 'yli we -zi 'slaka weee, we -zi nyime 'ka wlawlalu sie -Lagɔ -yla.»

³⁴ ɔ 'palia we 'bigv gbɔyilo nya, -Zezu 'yia we -yɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-Lagɔɔ -na 'wlulapɛ 'ni -slɛɛn latlɔlv.»

-Mɔv 'bigv, nyime, -ɔ 'kaa 'tite 'yi ɔ -yɔ -Zezu 'ka kpeli, -mɔɔ 'ni 'yie.

-Lagɔɔ -Bhasanyɔ: nyɔɔ ɔ -mia?

(Mt 22.41-46; Lk 20.41-44)

³⁵ -Zezu mi nyima gbɔsloluda -Lagɔbudu 'kadv ηwɛɛ, 'in ɔ nɛɛ: «Waa -Lagɔɔ titee gwesanya nɛɛ ni, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ mia, -Davidu yu -wa. Lɛɛ -lu ka 'gbv wa yi 'sa gbaa?»

³⁶ Ni, -Davidu 'dɛbhie -gbolu, ɔ Zuzu 'Pupa 'nyeα 'tite, ɔ nɛɛ: «Jejitape nɛɛ na -Kanyɔ -yla: «-In -di da la na lilisɔlv.»

'In in 'ka -na tonyuma -na bhv zɔ lapali.» >

37 Nu, -Davidu 'dɛ -ka ɔɔ -Lagɔɔ -Bhasanyɔ la (na -Kanyɔ), sa ɔ mneni ɔ 'ka ɔ 'yu -zɛa?»

(Mt 23.1-12; Lk 20.45-47)

Nyuma -zlo mia -bha, 'in ɔ gbag-baweli yia wa 'muna 'wɔla. 38 ɔ mia wa -sloluda, ɔ nɛɛ: «A zɔ amiaa 'dɛ 'yliyɔ -Lagɔɔ titee gwe-sanyaa gbɛgbɛin. Wa 'yibha tɔlo -bana 'kadi 'wɔplapɛ, -zugba wa zie we nya. Wa 'yibha wa -sa wa fɔ wa 'nɔɲwɛzɔzɔvɛ nya -zejila 'wɔ. 39 -Lagɔɔbudu zɔ -yɔ 'fɛtɛnya -gɔ, 'yugbɛin ladidie wa 'yibhaa kpe -zɔnɔnya -gɔ. 40 -Dɔgbajɲwɛ wa saa -maa -lu weee kwɛɛ. 'In wa bhuh-hoea -Lagɔ nyima 'yɛlia 'wɔ kpokpo, nyima tiklu 'bhisa. We 'gbv, -Lagɔ yia wa -yɔgbv 'wɔbhv, 'in wanɔɔ -kasɔ 'ka nyima tɔlvaa -nɔ 'wɔzi.»

-Lagɔɔ 'nyɛnyɛ -zɔnɔ (Lk 21.1-4)

41 -Zezu -di 'gwezi -gbo kwesi la, -zugba ɔ yla nyima -maa palɔ -mɔ 'gwezi -dɔlv -gɔ. Nu, 'ɲɛmɲɛnyaa -zlo palia -mɔ 'gwezi duun. 42 Bobabha -dugbajɲwɛ yabhlo yia, ɔ palɔ -mɔ tamayua 'sɔ -we 'nia -valɛ -ka.

43 -Bha -Zezu gbaa ɔ 'binɔnya -yla: «In nɛɛ aɛn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: bob-abha -dugbajɲwɛ mia dɛ ni, 'gwezi ɔ wlaa dɛ, we -zi nyima weee -nɔ 'wɔ. 44 'Nɲɛmɲɛnyaa mia, 'gwezi -we wa gbv 'nia 'wɔ -mi, 'mɔ wa wlaa. Nu, ɔɔ ɲwɔ mia, ɔ boba 'wɔ, 'gwezi -we ɔ 'kaa lili, 'mɔ ɔ wlaa.»

13

-We slolua dɔdɔv bhia bhla, mɔ nu

1 -Zezu 'tɛlaa -Lagɔɔbudu 'kadɔ zɔ, 'in ɔ 'binɔnyɔ yabhlo nɛɛ ɔ -ylɛ: «Na -Slolunya: yi 'saa wa, tukpa -zɔnɔ, we -budu nanɔ 'yli 'lɛ!»

2 'In ɔ yia we 'bɔgɔpalɛ: «Gbɔzɔnɔ -wa, tukpanya -na yia dɛ -yɔ -gɔladɔldɔda, we 'yabhlogbɔɔ 'na 'ka we -libheyi -gɔ -tɔ. Jitea we 'dɛ weee yia.»

3 Wa mɲia Olivɔsunya -gɔgɔ 'wɔlu, -mɔ wa -dia la, -zugba wa yla -Lagɔɔbudu 'kadɔ. Da wa -nyaa 'wɔ, Pielɔ klaa, 'Zake klaa, Zaan klaa, we -yɔ Andlee, 'in wa yia ɔ layɔbha: 4 «Lɛbhla -mɔɔ 'ka lɛnɔ? 'In lɛɛ -lu 'ka we -aɛn -slolu, nu, we bhla ka cipaa?»

(Mt 24.4-14; Lk 21.8-19)

5 ɔ nɛɛ wa -yla: «A zɔ amiaa 'dɛ 'yliyɔ, -mɔɔ yi 'wɔlv nu, wa nɔ aɛn -dawli 'wɔ. 6 Nyima -duun yia na 'ɲɛnɔ -gɔ yia, 'in wa 'ka gbaɛ: «-Amɔ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ!» 'in wa 'ka nyima duun -dawli 'wɔnɔ.

7 «A -ka 'nɔ nu, wa mi tɔgɔda da -kwɛin, 'in a -ka 'nɔ nu, wa mi tɔgɔda da 'pɔpɔ, a 'na nɔnɔ nyanɔ -nɔ. We mi nu, we nɔ lɛ, -mɔɔ 'nɔ -slɔ dɔdɔv bhialida. 8 Tɔ yia laga 'sɔ nyɔdi 'wɔsɔa. 'In nyima 'wlulapɔnyɔ yabhlo 'ka nyima 'wlulapɔnyɔ -gɔdɔ -yɔwɔsɔlv. Dɔdɔ yia zuklua da tɔlv, 'in ɲwɔ 'ka yi. Sa 'ɲwɔ -ka gwalia yi ɔ sia, sa wee dɔdɔv bhaabhɛe gwɛdɔda yia -mia.

9 «Amia mia dɛ, a zɔ amiaa 'dɛ 'yliyɔ. Gbɔwɔbhunya 'yu wa yia aɛn kwaa. Bhɛtia wa yia aɛn -Lagɔɔbudunya zɔ. Dɔdɔv 'wɔlu-lapɔnyɔ -yɔ nyima 'wlulapɔnyɔ 'yu wa yia aɛn laa na 'gbv, 'in na gbɔdayɛnya a yia -zɛa wa 'yu. 10 Tɛda, -Lagɔɔgbv wa yia gbaa 'lakpanya weee -yla. 11 Wa -ka aɛn gbɔwɔbhunya 'yu kwa, a 'na lɔlv dɔ -nɔ, -we a 'kaa gbaa 'gbv. -Mɔv bhla, wɛli -we a 'kaa gba, -Lagɔ yia we aɛn ɲwɛ zɔa. We'e 'bhv amiaa 'dɛɛ 'wɔlɔkɔn, Zuzu 'Pɔpa wlaa we.

12 «Nyimɛ yia ɔ bheli wlaa wa 'ka ɔ 'bha. 'Sa -bhlokpɛdɛ, dide yia ɔ 'yu wlaa. 'Yua yia wa didea -yɔwɔsɔlv wa 'ka wa 'bha. 13 Na 'gbv, nyima weee yia aɛn 'wɔnyɛa. Nyimɛ -ɔ 'nɔ 'mi dɔ -gɔ -sa, 'in ɔ 'ka we bhlo luda nɲni, -Lagɔ yia ɔ gbv 'wɔsaa.

(Mt 24.15-31; Lk 17.23-24, 21.20-28)

14 «Nyimɛ -ɔ -ka 'sɛbhɛ nɔ zɛli, ɔ 'nɔ we 'wɔla. Nu, -lu -Lagɔ 'nia

'yibha, 'in -we saa -lu weee la, -o -ka we -yoyi ladida, da we 'na 'ka yaa -mi, -o -ka 'sebhε ni zeli, o 'nu we 'wola. Nyima -wa -ka Zudee -dudu -gu -mi, wa -yo -gwagwie mni zizea -gogonya 'wlu. ¹⁵Nyume, -o -ka nyapeda -mi 'pipee, o 'na mnini o -lu 'wobhua -budu zo -ni. ¹⁶'In -momo -ka kpaa -mi, -moo 'na yili -moo -bana 'bhv -zoo -ni. ¹⁷Lee gbonyuu yi 'sa nukplabhue ηwni -yo 'ηwni -wa mia 'yua 'nyenida yia, wee 'ylnya -muni nya! ¹⁸A bhuhoe -Lago, we yi lenv ηwotloyibhla. ¹⁹We bhla mia, siasie 'kadu wa yia 'yia. 'Lee, -a -ka 'bhaa 'wlv, we 'sasokpa -nu ka -slv lenv? 'In le we yia nva yi? -Innya, we 'na 'ka lenv.

²⁰«-Lago 'ni yaa wee 'yli -gusa, -zugba nyume yabhlogbo 'ni mneni o 'ka we kwεε -di. Nu, nyima o -saa -bha, wa 'gbv o yia wee 'yli -gusaa. ²¹Wa -ka gba nu, -Lago -Bhasanyo mi -seli, 'in wa -ka gba nu, o mi mo, a 'na lali we gbuzovu -ni. ²²Yocian yia yia, wa 'ka gba, nu, ma -wa -Lagobvu -falpanya -yo o -Bhasanya. Gwedigbv -yo gbv 'kadu wa yia lenva, 'in -wa -Lago -saa -bha, wa 'ka wa -dawli nu. Nu, wa 'na 'ka we mneni. ²³Mu in gbaa da ain -yla 'gamu. Nu, amia mia de, a zv amiaa 'de 'yliyov.»

²⁴⁻²⁵'In -Zezu nεε:
 «We bhla, wee siasiee 'bigv,
 «Nikpise yia kpaa,
 'ylv 'na 'ka 'pv.
 Nikpise yia kpaa,
 'cv 'na 'ka li.
 Nikpise yia kpaa,
 -zeli yia yali 'bhva we 'ka bhli.
 -Lu weee mia yali, zuklua we yia.»
 (Mt 24.32-35; Lk 21.29-33)

²⁶«-Muv 'bigv wa yia oo Nyumeε 'Yu -yoyia yida -mo yalipupa 'wu, 'tite -yo zli weee nya. ²⁷-Bha o yia 'anzinya yoo 'paa, dudu weee -gv. 'In, -wa -Lago -saa -bha 'gbe weee 'wlu, wa 'ka wa la.

²⁸«-We figisu slolua ain, a 'nu we 'wola. We 'kliya -ka tlomanida -mi,

'in we -ka topoda -mi, a -yi we 'ji nu, 'nyu -lva bhla ka cipa. ²⁹'Sa -bhlokpade a -ka 'sasokpa -gbv -muni 'yi lenva, a yibheli we 'ji nu, oo *Nyumeε 'Yu ka cipa, o 'ni -sleen latlvlo.

³⁰«In nεε ain -yla gbuzovu saε: desleen -nyumaa 'de weee 'na 'ka tli, 'in wee gbunya -muni 'kaa lenv. ³¹Yali -yo dudu mia, la we yia 'bhva, nu, na weli 'na 'ka labhv 'mnumnu. ³²Nyume yabhlogbo 'ni wee siasiee bhla -yo we 'yli -yi. Yali -anzinya -yo -Lagoε 'Yuu 'debhie 'ni wee 'yli -yi. Nu, na Dide -bhlogboε -yia we 'yli.

³³«We 'deε 'gbv, a zv amiaa 'de 'yliyov. A -tv 'yliyogada. 'Yli -we nya gbv ni 'kaa lenv, a 'ni we -yi. ³⁴We 'wlv saε, nyume yabhlo -o mi 'lakpa 'wv mnida. O 'kaa mni, o yia o zo -nyuma lubho 'woladlili. 'In o nεε kloloo ηwekunyov -yla: «-In 'na ηwov 'yila -ni.» ³⁵We 'deε 'gbv, a -tv 'yliyogada, a 'na ηwov 'yila -ni. Bhla -we nya -buduu -kanyov 'kaa yi, -de jibhezaoo, -de saboo, -de zlgvoo, -de zlvkpeoo, a 'ni we -yi. ³⁶O -ka ain 'tlali, o 'na yili ain yila ηwoda -ni. ³⁷-We in mia da ain -yla gbada, mv na gbaa nyuma weee -yla. A -tv 'yliyogada.»

14

Zuifv -cian zva -Zezuu -yogbv

(Mt 26.1-5; Lk 22.1-2; Zn 11.45-53)

¹Nu, we -tv 'wv 'yli 'so *'Wuzitylu 'feti -yo Zuifv 'floo 'nia *gvo -yo -kaa 'feti 'ka nyini. -Lagobvonyaa -cian -yo -Lagoε titee gwesanya yia -Zezuu -yoyi pla wa 'ka o kpa -dawli nya, 'in wa 'ka o 'bha. ²Wa nεε: «-A 'na kpali o 'fetu 'yli nya -ni. We 'ni -muv, 'in 'gbe gbughlolua.»

'Nwno yabhlo slua -Zezu 'wluo * -lasiklv

(Mt 26.6-13; Zn 12.1-8)

³-Zezu mia Betani, solbhanyov 'Simooε -budu zo, da o mia lida, 'in 'ηwno yabhlo yia -mo pla. Oo 'ηwno, o ka -bhonyida kwεε. * -Lasiklv -zovu,

-we ka -vale 'tea, we mi we 'wu. 3 dia wee -bhonyida -bli ηwee, 'in o yia wee -lasiklo -Zezuu 'wluo slu.*
 4 Nyima tolba mia -bha, 'in -maa yia 'ce 'pa, -zugba wa 'yibhali yibhali la: «Lee -lu ka 'gbu o nyumo -lasiklo nia?»
 5 Wa mneni yaa wa 'ka we pelo 'pa 'gwēzi duun lo, -we nyime 'kaa 'yi -zu ηwee, 'in wa 'ka we bobabhanya 'nye.»

'In wa yia o ηwno -yo 'cepali. 6 -Zezu nee wa -yla: «Lee -lu ka 'gbu a siali o? A 'tide o 'yi. -We o nua 'mi -yla le, gbu -zonu -wa. 7 Nu, bobabhanya mi ain glaa 'yli weee nya. Da a -ka 'yibhali, a mneni a 'ka wa 'nani 'wobu. Nu, -ami mia, in 'ni ain glaa -mi 'yli weee nya. 8 -We o mnenia, 'mu o nua 'mi -yla le. Nu, -lasiklo o tlia 'mi -yo gbawlaa 'gbu 'gamu. 9 In nee ain -yla gbuzonu sae: da wa yia -Lagobu gbaa dudu weee -gu, -we ηwno ni nua da le, gbaa wa yia we, 'in o lenugbu 'ka nyumaa dli 'wu -tu.»

Zudası 'yibha o 'ka -Zezu wla
 (Mt 26.14-16; Lk 22.3-6)

10 -Zezuu 'binonya kugbua le 'so glaa, nyime yabhlo, wa laa Zudası Iskalioto, mo mnia -Lagobobonyaa -cian -gbe, o 'ka -Zezu wla. 11 Wa 'nua we, 'in we yia wa 'muna 'wola. 'In wa nee o -yla: «'Gwēzi -a yia -mi 'nye.» Sa o 'kaa nu o 'ka -Zezu wla, -bha o bhliia we 'yoo datale.

-Zezuu 'binonya pia 'Wuzitylu 'feti -gu -lililu
 (Mt 26.17-25; Lk 22.7-14; Zn 13.21-30)

12 'Floo 'nia goo -yo -kaa 'feti ka nyini. We 'yilu tianu -we nya wa bhaa *bhlabhleyua 'Wuzitylu 'feti -gu -lililu nya, wee 'yli nya -Zezuu 'binonya 'yibhaa o lae: «Mo -in 'yibha -a mni -mi -yla 'Wuzitylu 'feti -gu -lililu pia?»

13 -Zezu tiea o 'binonya 'so, 'in o nee wa -yla: «A mni -zoo. A -ka -mo nyini,

nyime o 'nyunyida mia 'wlu, a -yo o yia 'wogbelia, a mni o 'bi. 14 O -ka -budu -mumu zo pla, a gba wee -buduu -kanyo -yla: «-Amiaa -Kanyo nee, «'Lee, -buduu 'yu -we zo -a 'kaa -amiaa 'Wuzitylu 'feti -gu -lililu li ni, mo we mia?» » 15 'In o slolua ain -buduu 'yu 'kadu yabhlo 'klu, -mo -budu 'wlu, -we zo -goladi -li -zonu mia. -Mo a 'kaa -amiaa 'Wuzitylu 'feti -gu -lililu pili.»

16 Wa mnia, wa nyinia -zoo, 'in sa -Zezu gbaa wa -yla, 'in wa yi 'saa we yli. 'In wa yia wa 'feti -gu -lililu pi.

-Zezu -yo o wlawlanyo lia
 (Mt 26.20-25; Lk 22.14; Zn 13.21-30)

17 Jibhe zoo, 'in -Zezu -yo o 'binonya kugbua le 'so yia yi. 18 Da wa mia lida 'tabhle -gu, -Zezu nee: «In nee ain -yla gbuzonu sae: ain glaa, nyime yabhlo in -yo o mia da lida ni, mo yia 'mi wlaa.»

19 Toun, wa ple sumania, 'in wa yia o layibha -bhlo -bhlo. «We 'ni -ami, we 'ni musu?»

20 O nee wa -yla: «Amia kugbua le 'so glaa nyime yabhlo -wa. In -yo o 'so mi 'floo 'ηwada zapu -bhlo lu. 21 Gbuzonu -wa: sa we mia celida -Lagosebhe 'wu o daa, 'sa o Nyimee 'Yu yia mnia. Nu, nyime o 'kaa o wla, 'in wa 'ka o 'bha, gbonyuu mi -mo -nu nya. Wa 'ni yaa -mo gwali, we nani 'yli.»

-Zezu -yo o 'binonya lia
 (Mt 26.26-30; Lk 22.15-20; 1 Kol 11.23-25)

22 Wa mia lida, 'in -Zezu yia 'floo 'wobhu. O 'paa -Lago fuo, 'in o yia we ladi. O dlilia we o 'binonya 'wola, 'in o nee: «A 'bhu we 'wu, na ku -wa.»

23 -Muu 'bigu, 'in o yia nu -kopu 'wobhu, o 'paa -Lago fuo, 'in o yia we wa yoo 'nye -bhlo -bhlo, 'in wa 'de weee yia we 'ma. O nee:

24 «-We mia da ni, mu -wa na 'pion -we yia jitea nyuma duun

* 14:3 Wee -lasiklo -bhonyida mia, tukpa wa laa alibati, mu nya wa nua we le. Wee -lasiklo, wa laa nahidi.

'gbu, 'in we 'ka -Lago -yo nyuma 'so 'wosuslolu. ²⁵ Nu, in nee ain -yla gbuzonu sae: zli -Lago -ka dudv 'wlu-lapli, we zli na maa nu lolu. We 'yli 'ni -slo nyni, in 'na 'ka nu 'ma.»

²⁶ Wa bhla -Lago -lvv 'bhie, wa yia 'tla, 'in wa yia *Olivosunyaa -gogo 'wlu mni.

-Zezu nee nu, Pielh yia o gbu kpelia (Mt 26.31-35; Lk 22.31-34; Zn 13.36-38)

²⁷ -Zezu nee wa -yla: «'Bi a yia 'mi 'bhua. Nu, we mi celida -Lagosebhe 'wu:

«Bhlabhlee 'yliyozonyo na yia 'bhaa, 'in bhlabhlenya 'ka lamno.»

²⁸ Nu, in -ka tli, in -ka 'woso lv, Galilee na yia ain woswa mnia.»

²⁹ Pielh nee o -yla: «Nyuma weee -ka -mi 'bi 'bhv, -ami 'na 'ka we lenv.»

³⁰ 'In -Zezu yia we 'bigupalie: «In nee ain -yla gbuzonu sae: -zeen sabo mia, -na kpeli na gbu 'wola -zakpa ta, -zugba -koko 'ni -slo -zakpa 'sonv gbo.»

³¹ Pielh nee -bhlokpadee: «-Innya, we 'ni -muv! We -ka 'bha wa 'ka -in -yo 'mi 'so 'bha, in 'na 'ka -na gbu kpeli.»

Toun, wa 'de weee yia wee weli -bhlo gba.

-Zezubhubhoea-Lago Getisemane (Mt 26.36-46; Lk 22.39-46)

³² -Muv 'bigv, -Zezu -yo o 'binonya 'so nynia Getisemane, 'in o nee wa -yla: «A -di de la. In 'ka -Lago bhuhhoe.»

³³ O -yo Pielh klaa, *'Zake klaa, we -yo *Zaan, wa yia mni. -Bha o -gv yia, 'in 'pion yia o dli 'wv slo. ³⁴ O nee wa -ylae: «Na dli ka sumani bhabha. A -tv -seli, a -tv 'yliyogada.»

³⁵⁻³⁶ O bea 'yu -se, o -gblia dudv la, 'in o yia -Lago bhuhhoe, o nee: «*Abal Dide! -In mneni -in 'ka -lu weee lenv. -In -ka we 'yibha ni, -in vlah 'mi siasie 'kadv -mni gwe. Nu, we 'na -zeli na domagbu -ni: we -ze -na domagbu.»

³⁷ O yia o 'binonyaa -gbe lv, -zugba wa mi 'ytaa 'wv. O nee Simo Pielh

-yla: «'Ytaa -na njwa yi? -In 'ni mneni -in 'ka 'yliyogada -tv 'leli -bhloo -kpaa? ³⁸ A -tv 'yliyogada, a bhuhhoe -Lago, a yi laylagbv lv bhli. Nu, nyumee dli 'yibha we 'ka -lu -zonv lenv, 'in o ku 'ni we mneni.»

³⁹ Toun, o 'bhv 'yaa wa -yo lv, 'in o yia -Lago bhuhhoe weli -bhlokpade nya. ⁴⁰ O yia lv, -zugba wa mi 'ya 'ytaa 'wv, wa 'yli ka 'wovomanu 'gbv. Weli-we wa 'kaa o -yla gba, we 'ni -mi.

⁴¹ O yia lv -zakpa tanv nya, o nee wa -ylae: «A mi 'ytaa 'wv -bhlokpade, nyapeda a mia yi? We -tv 'sa. Da wa 'kaa Nyumee 'Yu wla gbonyuu -lenonya -yla, we bhla ka nyni. ⁴² A -so 'wv, -a 'ka mni. A -tali, nyume o 'kaa 'mi wla, mo yia mo.»

-Zezu wa yia kpa

(Mt 26.47-56; Lk 22.47-53; Zn 18.3-12)

⁴³ Da -Zezu mia gbada, weli mi o njwee, toun Zudas yia yi. O Zudas mia, o mi -Zezuu 'binonya kugbua le 'so glaa. 'In o -yo nyumaa -zlo yia yi, tugvgble -yo su kibhe nya kwee. Nu, -Lagobobonyaa -cian klaa, -Lago titee gwesanya klaa, we -yo nyima kpa, ma tiea wa. ⁴⁴ Zudas, -o 'kaa -Zezu wla, sa o 'kaa o wla, o ka we wa -yla gba. O nee: «Nyume in -ka gbleli ni, mo -wa. A kpa o, a -yo o 'so mni, a zv o 'yliyog 'nanuv.»

⁴⁵ Zudas nynia -Zezu kwesi, 'in o nee: «*Wlabi.» 'In o yia o gbleli.

⁴⁶ -Bha wa yibhelia -Zezu, 'in wa yia o kpa. ⁴⁷ O 'binonyo yabhlo -saa tugvgble tukpa 'wv toun, o yia *-Lagobobonyaa -kanyo 'kaduv zolubhononyo yabhlo yukwli 'wlu -di.

⁴⁸ -Zezu nee wa -yla: «'Wienyo in -mia, 'in a yia 'mi kpa yi tugvgble -yo su kibhe nya kwee -nya yi? ⁴⁹ -Innya, 'yli weee nya, in mi ain glaa gbv -sloluda -mo -Lagobudu 'kadv zo, 'in a 'ni 'mi kpa. Sane a kpa 'mi, 'in -we mia celida -Lagosebhe 'wv, we 'ka gbuzonu -zee 'gbv.»

50 Toun, 'in o 'bunonyia yia -bha o ti -gwagwie nya. 51-52 Nyimesloyu yabhlo yia o 'bi, o ka 'naa -bhlogbo -gu. Wa kpaawee wee 'naa, 'in o yia we wa kwεε ti, 'in o yia -gwa kpanu nya.

-Zezu wa kwaa gbuwobhunya 'kadi'yu
(Mt 26.57-68; Lk 22.54-55,63-71; Zn 18.13-14,19-24)

53 Wa yia -Zezu -Lagobubonyaa -kanyo 'kadu -gbe kwa. Da -Lagobubonyaa -cian klaa, nyima kpasu klaa, we -yo -Lagoo titee gwesanya weee, wa gbelia 'wu. 54 Pielu mi -Zezu 'bi, o 'ni o -yo cipa. O plaha -Lagobubonyaa -kanyo 'kadu -buduwεε, 'in o yia -kosu -yo ladi, o -yo 'sluja 'so.

55 -Lagobubonyaa -cian -yo gbuwobhunya weee titaha -Zezu -yo la wa 'ka o gbu -dili, 'in wa 'ka o 'bha, wa 'ni gbu yabhlogbo 'yi. 56 Nyima -duun zolua o yo -yo, 'in -maa weli 'ni bhli -bhlo.

57 Tolva -saa 'wu, -maa dilia o yo gbu 'wlu la, 'in -maa nεε: 58 «Gbu o gbaa, -a ka we 'nu. O nεε nu, -Lagobudu 'kadu, -we nyima 'subhaa da ni, -wla o yia we. 'In 'yil ta zo we -putu -we nyumεε so 'nia 'tlili, o 'ka -moo 'subha.» 59 Wee gbu ni -gu, wa'a gba weli -bhlo.

60 -Lagobubonyaa -kanyo 'kadu -saa 'wu wa nyidi, 'in o yia -Zezu layibha: «Nyima ni mi -mi gbu 'wlu -ladilida. -In 'ni mneni -in 'ka we -gu -saa?» 61 -Zezu 'ni ηwe gba. O -so yaa 'wu, 'in o yia o layibha: «'Lee, -Lagoo -Bhasanyo -in -mia yi? -Lagoo ka 'ηni -a mnunia, o 'Yu -in -mia yi?»

62 -Zezu yia we 'bigupali: «Cun, 'mo in -mia. Nyumεε Yu yia 'tite -ka -Lagoo lilisolu ladia. 'Yia a yia o yalipupa -gu we nya kwilida.»

63-64 -Lagobubonyaa -kanyo 'kadu yia o 'naa yla 'ce nya. O nεε: «O ka -Lagoo weli, a 'de weee ka we 'nu. -A 'ni -sleεn gbudayinyoo gbu -ka.»

O nεε wa -yla: «Amia nεε lea?»
Wa nεε: «O ka gbonyuu lenu.»

-Zugba wa kpa 'wu: «A 'bha o! A 'bha o! A 'bha o!»

65 Nyima tolva slua o -dle -gu. Wa -gbha o 'naa 'yili -gu, 'in wa yia o bhutu -kwli nya, wa nεε o -yla: «Nyoo 'pa -mi -lua? -In gba o 'ηni!» 'In 'sluja yia o 'kpa yukwli 'wu subha.

Pielu kpelia -Zezuu -gugbu
(Mt 26.69-75; Lk 22.56-62; Zn 18.15-18,25-27)

66-67 Nu, da Pielu mia 'woloda -mo wee -buduwεε, 'in -Lagobubonyaa -kanyo 'kadu zolubhononwoo yia yi. O 'yia Pielu, 'in o yia o yla tenyii, 'in o nεε o -yla: «-Mi mia da, -in -yo Nazaletiyu -Zezu 'so mi -benyi.»

68 Pielu nεε: «Yo -wa yo, in 'ni o -yi. -We a gbaa de ni, 'in 'nu we 'wula.»

Toun, 'in o yia 'wuso, o yia klolo ηwεε 'yiligbe. 'In -koko yia gbo. 69 Oo 'ηwoo 'yi 'yaa o, -wa mia -bha, o nεε wa -yla: «Oo nukpasu mia da ni, o mi waa nyima ni glaa.»

70 Pielu nεε: «Yo -wa yo.»
Toun, -wa mia -bha, wa nεε Pielu -yla: «Gbu zonu -wa, -in mi wa glaa. Nu, Galilee -nyime -in -mia.»

71 'In Pielu yia bi, o nεε: «Nyime a saa de 'ηni, in 'ni o -yi, in -ka yo 'tobhu, -Lagoo 'pa 'mi -kaslu 'wu!»

72 -Bha -bhlokpade, -koko yia -zakpaa 'sonu gbo, 'in Pielu dli yia -Zezuu weli -gu -bho, nu, o kpeli -Zezu gbu 'wula -zakpa ta, -zugba -koko 'ni -slu -zakpaa 'sonu gbo. 'In Pielu yia wie bhli.

15

Pilatu 'bhua -Zezuu -yogbu 'wu
(Mt 27.1-2, 11-14; Lk 23.1-5; Zn 18.28-38)

1 Zlupke -papa, *-Lagobubonyaa -cian klaa, nyima kpasu klaa, we -yo -Lagoo titee gwesanya, waa gbuwobhunya weee, ma bhha weli -bhlo. Wa gbuan -Zezu, *Wlamu -nyumεε -o pilu Zudee -dudu 'wlu la, wa laa Pilati, 'in wa yia o -moo -gbe kwa, 'in wa yia o -moo yoo 'nye.

2 -Bha Pilatu 'yibhaa o la: «'Lee, Zuifoo 'wlulapilinyo -in -mia yi?»

-Zezu nEE o -yla: «'Mu -in gbaa de.»

3 -Lagobobonyaa -cian dila -Zezu gbv duun 'wlu la. 4 'In Pilati yia o -zakpa 'sɔnv layibha: «'Lee, gbv -zlo wa dila de -mɔ 'wlu la ni, -na nv we, 'in -i' in -sa we -gv?»

5 -Zezu 'ni we 'yabhlogbo 'biɔpali, 'in we yia Pilati nwegaga -sobhali.

6 Nu, Zuifv 'feti -ka nyini ni, -kaslonyime o nyimaa -zlo 'yibhaa, 'mɔ Pilati tidea 'yi. 7 -Mɔ wee -kaslv 'wv, nyime yabhlo wa laa -Balabasi -yɔ o -lima mɔ -mɔ. Ma -yɔ dɔdɔv 'wluapilinya gbv bhaa tv, 'in wa yia nyime 'bha. 8 -Bha wa gbaa Pilati -yla: «-We -na nv bhaa 'feti 'yli nya lɛ, -in nv we lɛ.»

9 Pilati nEE wa -ylae: «Zuifv 'wluapilinyɔ mia, 'mɔ in 'kaa 'yitide yi?»

10 Pilati 'de -yi we 'ji nu, zenyidli nya -Lagobobonyaa -cian wlaa -Zezu. 11 Ma zɔlva nyima nwe nu, wa sumani we 'wv Pilati 'ka -Balabasi -kaslv 'wvsa.

12 -Bha Pilati gbae: «'Lee, Zuifv 'wluapilinyɔ mia de ni, lEE -lu in 'ka o nɔnv?»

13 Wa 'kpi'a 'wv, wa nEE: «Kvl o *su -gv la!»

14 Pilati nEE: «Gbonyuu -mvmv o nv lea?»

'In wa yia 'wɔkpi' titee: «Kvl o su -gv la!»

15 Nu, Pilati 'yibha o 'ka nyimaa -zloo domagbv lɛnv, we 'de 'gbv o yia -Balabasi 'yitide. Tɔvn, o nEE 'sloja -yla: «A seli -Zezu.» 'In o yia wa 'yoo 'nye, wa 'ka -Zezu su -gv lakvl.

*'Sloja nyania -Zezu
(Mt 27.27-31; Zn 19.2-3)*

16 'Sloja kwaa -Zezu yoo -mɔ dɔdɔv 'wluapilinyɔ gbvobhu -budunwee, 'in wa yia wa -lima weee la 17 wa 'ka o nyani. Wa yia o nyimaa 'wluapilinyɔ -bana zalv 'wvpla, 'in wa yia 'wia -kloo ma, 'in wa yia we o 'wluo -pla, 18 'in wa yia o fusa o glapalie nya: «Zuifv 'wluapilinyɔ, -na fvv.»

19 Wa bhita o 'wlu gblee nya, -zugba wa slua o -dle -gv, 'in wa sibhlia 'kukulu o 'yu, wa tia wa 'de 'wv 'kienyi. 20 Da wa bhia o nyanie, wa -saa o -bana zalv 'wv, 'in wa yia o 'de -bana o 'wvpla. 'In wa -yɔ o yia mni, wa 'ka o su -gv lakvl.

-Zezu wa kolva su -gv la

(Mt 27.32-44; Lk 23.26-43; Zn 19.17-27)

21 Wa mia mnida, 'in wa -yɔ Silenyu 'Simɔ yia gbeli, -zugba o bhv kpa. Nu, Alɛzandli -yɔ Wlufusu dide -wa. -Bha 'sloja gbaa o -yla -gla nya nu, o 'bhu -Zezuu su 'wv.

22 Wa yia -Zezu da wa laa Gɔlogota kwa. (-Mv ji -wa 'wluu kva da.)

23 Wa 'nyea o nv -we lv wa slua *mili, o 'ni we 'ma. 24 Tɔvn, wa yia o su -gv lakvl, 'in wa yia -nigbi 'pa, -we wa 'kaa 'yi -bhlo -bhlo o -bananya glaaa 'gbv.

25 Zlokpai ylv nya wa kolva o su -gv la. 26 -We ka 'gbv wa yia o 'bha, wa cɛha we, 'in wa yia we o 'wlu -bita lakvl. 'Mu wa cɛha:

-O MIA DA

ZUIFVU 'WLULAPILINYO -WA

27 Wa ka 'ya 'wienya 'sɔ su -gv lakvl. 'Yabhlo mɔ o lilislv, 'in -gvɔv mia o kɔpɛslv. [28 Nu, sanEE 'sa -LagɔsbhEE beta yabhlo gbaa, beta -we gbae: «Wa ka o gbonyuuu kwe -cian glaa zel».]

29 Nyima mia 'plida, -zugba wa bite 'wlu, wa vɛlia o, wa nEE: «Aya, -mɔ gbaa -in 'ka -Lagobudu 'kadv -wlv, 'in -in 'ka we 'sobha 'yli ta zɔ ni, 30 -sa -na 'de gbv 'wv, 'bhv su -gv -in 'sibhli la.»

31 -Lagobobonyaa -cian klaa, -Lagɔ titee gwesanya klaa, ma gbvbalv 'yaa -yla o nyanie nya, -maa nEE: «Nu, o ka nyima tɔlva pue, o 'ni -slɛn mneni o 'ka o 'de pue!

32 Omɔ, -Lagɔ -Bhasanyɔ, *Izlaeli 'Wluapilinyɔ, o -ka su -gv 'bhv o -ka lasibhli ni, -a -ka o -yɔyi, 'in -a zva o dli -gv.»

-Wa mia su -gv o kwesi, -maa ka 'ya o vɛli.

-Zezuu tlda
(Mt 27.45-56; Lk 23.44-49; Zn 19.28-30)

³³ 'Ylv 'ka -glonyidi nynia yi, nikipise yia kpa dudu weee -gv, we li 'leli ta. ³⁴ We bhla -bhlokpade, -Zezu 'kpa 'wu 'titee, o nEE: «Eloi, Eloi, lama sabakatani?» -Muv ji -wa: «Na -Lag, na -Lag, lee -lu ka 'gbv -in yi 'mi 'bi 'bhva?»

³⁵ Nyima toba -wa mia -bha, -wa 'nua we, wa nEE: «Aya, o mi Elii lada!»

³⁶ Wa lv nyime yabhlo -yo -gwagwie mnia, o 'bhua -fuu 'wu, o yia we kalobu lv fa. O zva we gbleee 'yliya 'wu, 'in o yia we o nwe -yodi, -de -moo yi we nwonwonu, 'in o nEE: «A wv -slv. -De Elii yi yi, -moo 'ka o lasibhlii, -a 'ka -bha 'yi.»

³⁷ -Zezu 'kpa 'wu 'titee, 'in o yia tl.

³⁸ 'Naa bizia -Lagobudu 'kadu zo, mu bhlia 'wvylaylie we nyidi -mo yali tiklu, 'in we yia zo nyini.

³⁹ Wlvmo -slbja glv gbuu 'yugalnyo o 'yigbea -Zezu 'yu, 'in o yia o 'wvkweli 'nu, 'in sa o titlia 'wola, 'in o yia -bha 'yi, o nEE: «O nyime mia da ni, -Lagoo Yu -wa 'pien.»

⁴⁰⁻⁴¹ Magidala -nwno Malii klaa, 'Zake -yule -yo Zozee 'nyaa Malii klaa, we -yo Salomee, ma mia o 'bi. Nu, ma pia -benyi o -yla da wa mia Galilee. Wa -yo 'nwni duun toba -yo -Zezu ka bha -Zeluzalemv mni. Wa 'yigbe -mo 'pipi, -zugba wa yla o.

**Zezefv zva -Zezuu 'kwie gbawla nvkple*

(Mt 27.57-61; Lk 23.50-56; Zn 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Jibheza ylv nya, Alimateyu *Zezefv yia yi. O mi *Zuifv gbvwlivodnyaa glaa -nyime yabhlo, o wa zva -bha nya. Bhla -we nya -Lagv 'kaa dudu 'wlvlapli, o mi we wuda.

We zli mia, Zuifv mi wa -lu lamnazida, 'in zli -ka zli, mv -wa wa *Nyapeyli. We 'dee 'gbv -Zezefv yia dli 'temani, o yia Pilatu -gbe mni o 'ka -Zezuu 'kwie -moo -zlali. ⁴⁴ Pilatu

nEE o dli zo: «Aya! O ka tl -papa -bhlo.»

'In o yia Wlvmo -slbja glv gbuu 'yugalnyo la, 'in o yia o layibha: «'Lee, o titli bi ka 'wvkwlee?»

⁴⁵ -Moo nwnua we -yo, 'in o yia -Zezefv o 'kwie yoo 'nye. ⁴⁶ -Zezefv zva 'naa -zovu, o -saa -Zezuu 'kwie su -gv, o zva we 'naa -yo, 'in o yia we 'bhuka 'wu fa. Wee 'bhuka mia, wa ka bha we 'bhlu tukpa 'wu. Tovu, o glipea tukpa -boklo, 'in o yia wee gbawla nwekla.

⁴⁷ Da wa zva -Zezuu 'kwie gbawla nvkple, Magidala -nwno Malii -yo Zozee 'nyaa Malii ka -bha 'yi.

16

-Zezu -saa 'wu titlinya glaa
(Mt 28.1-8; Lk 24.1-12; Zn 20.1-10)

¹ Nyapeyli 'plia, Magidala -nwno Malii klaa, *Zakee 'nyaa Malii we -yo Salomee, ma zva -lasiklv, -we ka nne menia, wa 'ka we -Zezuu 'kwie -yotli.

² Dimasu zlvkpe -papa, da 'ylv -saa 'wu, 'in wa yia gbawla -gv mni, ³ -zugba wa 'yibhala yibhala lae: «'Lee, tukpa 'kadu mia da gbawla nwee, nyoo 'ka we glipe -ain -yla?»

⁴ Wa -talia -mo, 'in wa yia wee tukpa -boklo 'kadu -yoyi. Nu, wa ka 'cun we glipe. ⁵ Wa plaa gbawla nvkple, 'in wa yia -mo nyimesloyu yabhlo 'yi. O nyimesloyu -dli lilisolv la. O -bana polv. Nyano yia wa dli 'wvsvlo.

⁶ O nEE wa -yla: «A 'na nuvu nyano -ni. Nazaletiyu -Zezu, o wa kolva *su -gv la, o da a talia yi? Nu, o ka 'wvsv titlinya glaa. O 'ni -seli -mi. A -tali, da wa palia o la, -bha ni da. ⁷ Nu, o ka ain 'yugal Galilee. -Mo a yia o 'yia, saa 'de o gbaa zlume ain -yla, 'sa. Nu, a mni, a 'tolv o 'binonya -yo Piel.»

⁸ -Bha wa 'taa gbawla nvkple -gwagwie nya, -zugba wa telia nyano nya. Wa mi nyano nudaa

'gbu, wa 'ni nyime yabhlogboɔ -yla gbu gba.

Magidala -ɲwnɔ Malii 'yia -Zezu (Mt 28.9-10; Zn 20.11-18)

[⁹ -Zezu -sɔa tɪtlɪnya glaa 'wɔ di-masu zɔkpe. Magidala -ɲwnɔ Malii, -ɔ 'wɔ ɔ vua zuzu 'nyii gbesɔ, ɔ yia ɔ 'dɛ -mɔɔ 'klɔslolu tia.

¹⁰⁻¹¹ -Wa -yɔ -Zezu 'sɔ mia 'cin, -bha Malii mɪna wa -gbɛ. Wa mɪ wida. ɔ 'tulɔa wa nu, ɔ ka -Zezu 'yi, ɔ -ga 'yliyɔ. Wa 'ni we la gbuzɔnu.

-Zezu -slolua ɔ 'dɛ ɔ 'binɔnya 'sɔ 'klɔ

(Lk 24.13-35)

¹² -Mɔɔ 'bigu, -Zezuu 'binɔnyaa glaa -nyima 'sɔ mia kpaa -yloogblɔ nɔda, 'in ɔ yia ɔ 'dɛ -maa 'klɔslolu sa -putu sa. ¹³ Wa 'bhitia lɔ, 'in wa yia wa -lima 'tulɔ, -maa 'ni 'ya we la gbuzɔnu.

-Zezu -slolua ɔ 'dɛ ɔ 'binɔnya kug-bua lɛ -bhlo 'klɔ

(Mt 28.16-20; Lk 24.36-49; Zn 20.19-23; Lngb 1.1-8)

¹⁴ -Slɛɛn, ɔ 'binɔnya kugbua lɛ -bhlo mɪ lida, 'in -Zezu yia ɔ 'dɛ wa 'klɔslolu. ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Nyima nɛɛ aɪn -yla nu, in ka 'wɔsɔ tɪtlɪnya glaa, 'in wa yia 'mɪ 'yi. A 'ni we la gbuzɔnu. Lɛɛ ka 'gbu a 'ni 'mɪ dlɪ -gɔ zɔa? Lɛɛ ka 'gbu a su sa yukwli -yɔa?»

¹⁵ Tɔɔn, 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «A 'plɪlɪ dɔdɔ weee -gɔ, a 'ka -mɔ -Lagɔgbu gba nyima weee -yla. ¹⁶ Nyime, -ɔ -ka 'mɪ dlɪ -gɔ zɔ, 'in wa -ka ɔ batizee, -Lagɔ yia ɔ gbu 'wɔsaa. Nu nyime, -ɔ 'ni 'mɪ dlɪ -gɔ zɔ, -Lagɔ yia ɔ gbu dɪla. ¹⁷ -Wa zɔa 'mɪ dlɪ -gɔ, gwɛdigbu wa yia lɛnɔa, mɔ nu: na 'ɲmɪ nya wa yia zuzu 'nyuu vua. Welɪ -we wa 'ni -yi, 'mɔ wa yia gbaa. ¹⁸ Wa yi tɪbhɛ 'wɔbhɔoo, wa yi gu 'maoo, gbu yabhlogboɔ 'na 'ka wa yɪ. Wa yi nyima sɔ -gɔlapalɔoo, 'in -maa pɔa.»

¹⁹ Nyimaa -Kanyɔ -Zezu bhɪa gbu gbagbie, -Lagɔ 'bhua ɔ 'wɔ, ɔ mɪna yalɪ, 'in ɔ yia -Lagɔɔ lilisɔlɔ ladɪ. ²⁰ 'In ɔ 'binɔnya yia -Lagɔgbu gbaa mɪ,

da weee. 'In Nyimaa -Kanyɔ saa wa 'wɔ wa lubho 'wɔ. ɔ yia wa 'tɪtɛ 'nyɛ wa 'ka gwɛdigbu lɛnu. Mɔ yia we -slolua, 'in nyima weee 'ka we 'jiyibheli nu, wa welɪ mɪ gbuzɔnu nya.]

Luku 's**ε**bh**ε** Sa Luku gbaa -Zezuu gbuz**o**nu gb**u**

-D**o**tl**o**yu **o** -y**o** *P**o**lu m**n**ia 'lakpa 'w**u**, m**o** -wa. Luku 's**ε**bh**ε** **o** c**e**lia, we gwed**id**a **o** n**e**ε n**u**, -we ka 'gb**u** **o** y**ia** 's**ε**bh**ε** n**i** c**e**li, m**u** -wa n**u**, ny**u**ma 'ka -Z**e**zu -g**u**gb**u** 'd**e**bh**i**e y**i**bh**e**li.

-We ka 'gb**u** Luku y**ia** 's**ε**bh**ε** n**i** c**e**li m**u** n**u**

¹ Teofilu 'kad**u**, -na f**u**u! -We pl**i**a -sel**i** -a**n** gl**a**a, ny**u**ma duun ka we c**e**lic**e**le layla. ² Ny**u**ma, -wa 'y**ia** wee gb**u** gwed**id**ida, 'in wa y**ia** -Lag**o**w**e**lu gbagbanya -z**e** n**i**, -we wa gbaa -a**n** -y**la** n**i**, 'm**u** w**a**m**i**a c**e**lia. ³ Na 'd**e**bh**i**e -gb**o**lu, da wee gb**u** d**i**lia gwe, sa we 'p**i**pl**i**a 'w**o**la, 'in in y**ia** we lay**i**bha. Sa we m**u**m**n**ia 'w**o**la, 'in in y**ia** we y**i**bh**e**li **η**w**e**ε **η**w**e**ε. We 'gb**u**, Teofilu, we nan**i** 'm**i** d**o**du, 'm**u** in c**e**lia da 's**ε**bh**ε** 'w**u**, 'in in y**ia** -m**i** we y**o**o 'pa. ⁴ In 'n**i** -m**i** 'w**u**c**e**li bhebhe. -Z**e**zu w**e**li wa -sl**o**lua -m**u**, sa we -z**e**a w**e**li -z**o**nu, -in 'ka we 'j**i**y**i**bh**e**lii 'gb**u**, in y**ia** -m**i** 'w**u**c**e**li.

Zakal**i**i -y**o** Elizab**e**tu 'yugwal**g**b**u**

⁵ Bh**la** -we nya d**o**du **w**lu-lap**i**l**u**ny**o** *Ew**l**o**d**u p**i**li bh**a**a Z**u**d**e**e -d**o**du 'w**u** la n**i**, *-Lag**o**b**u**b**o**ny**o** y**a**hb**l**o, **o** m**i** bh**a**a -b**h**a, 'm**o** wa laa Zakal**i**i. *-Lag**o**b**u**b**o**ny**a**a z**u**a wa laa Ab**i**a, -m**o** wa ny**id**i **o** m**i**a. **O** **η**w**o**nb**o** **η**ny**u** wa laa Elizab**e**tu. 'In **o** y**ia** -Lag**o**b**u**b**o**ny**a**a -k**an**y**o** 'kad**u** *-Aw**l**o**o**nb**o** z**u**ay**i** 'bh**u**. ⁶ Zakal**i**i -y**o** Elizab**e**tu 's**o**o n**o**nb**h**u tik**l**u -Lag**o** 'y**li**ya 'w**u**. 'In wa z**u**a -b**h**a -Lag**o** t**i**te saz**o**nu sa, we -y**o** **o** w**e**li 'd**e** we**e**e 's**o**. ⁷ -Gb**l**o Elizab**e**tu -t**u**aa 'gb**u**, wa 'n**i** 'y**u** -ka, 'in wa 'd**e** 's**o** y**ia** g**o**.

⁸ 'Y**l**i y**a**hb**l**o n**ya**, 'in Zakal**i**ii n**u** -Lag**o**b**u**b**o** z**u**aa 'y**l**i y**ia** n**yn**i. 'In Zakal**i**i y**ia** **o** -Lag**o**b**u**b**o** -l**u**b**h**o n**u**a m**n**i, -m**o** *-Lag**o**b**u**du 'kad**u** z**o**. ⁹ -Lag**o**b**u**b**o**ny**a**a l**e**nb**u**gb**u** 'c**u**n 'w**u**, wa

-ka gba wa 'ka wa libho dlili n**i**, -n**i**gb**i** wa p**a**a. -M**u**z z**i** m**i**a, wa 'p**a**a wee -n**i**gb**i** n**i**, Zakal**i**i -g**u** we bh**l**ilia, **o** 'ka -m**o** -Lag**o**b**u**du 'kad**u** z**o** pla, **o** 'ka -m**o** 'w**l**i -s**i**ee 'gb**u**. ¹⁰ Wee 'w**l**u -s**i**e bh**l**a n**yn**ia n**i**, -z**u**g**a** -Lag**o** ny**u**maa -z**l**o -d**i** -b**h**a 'p**i**pee la, wa m**i** -Lag**o** bh**u**b**h**oeda.

¹¹ Zakal**i**i m**i** -Lag**o** b**u**b**o**da, Jeji-tap**e**ε 'an**z**i y**a**hb**l**o y**ia** **o** 'kl**o**tl**al**i. We 'y**l**ig**e** -b**h**a 'slakag**u**sal**l**u, -we -g**u** wa s**i**e 'w**l**ny**a**, we l**i**lis**o**lv. ¹² Da Zakal**i**i 'y**ia** wee 'an**z**i -y**o**, 'p**i**nb**o** sloa **o** d**l**i, 'in -n**yan**ig**u** y**ia** **o** -k**p**al**i**. ¹³ 'An**z**i n**e**ε **o** -y**l**aε: «Zakal**i**i, -in 'na n**u**nb**u** n**yan**o -n**i**. -Lag**o** ka -na -Lag**o** -bh**u**b**h**oew**e**li 'w**u**ny**u**. N**u**kpasuy**u** -na 'η**w**nb**o** Elizab**e**tu y**ia** gw**al**ia -m**i** -y**l**a. **O** -ka **o** gw**al**i, 'in -in 'ka **o** 'η**n**i z**u** *Z**a**an. ¹⁴ **O** 'y**u**u 'gb**u**, 'm**u**na 'kad**u** y**ia** -m**i** 'w**u** y**ia**. Ny**u**ma -duun **o** gw**al**ig**w**al**e** y**ia** 'm**u**na 'w**o**laa. ¹⁵ -We ka gb**u** -wa n**i**, -b**h**a Jejitap**e** 'y**u**, ny**u**m**e** 'kad**u** **o** y**ia** -z**e**a. **O** 'na 'ka -d**l**o z**al**v 'm**a**, **o** 'na 'ka n**u** k**al**o 'm**a**. **O** m**i** -m**o** **o** 'ny**aaa** n**u**kpl**e** n**i**, 'in -Lag**o** z**u**z**u** 'P**u**pa 'k**a**a **o** y**e**. ¹⁶ *Iz**l**a**e**l**u**ny**u**ma -duun **o** y**ia** Jeji-tap**e**, **o** -wa wa -Lag**o** -g**e** l**u**laa. ¹⁷ Ny**u**maa -K**an**y**o** 'yug**al**ny**o** **o** -m**i**a, 'in z**u**z**u** -y**o** 't**i**te, -we m**i** bh**a**a *Eli**i** -g**u** n**i**, m**u** y**ia** **o** -g**u** y**ia**. **O** 'ka we l**e**nu, 'in d**i**dea -y**o** 'y**u**a 's**o** 'ka 'y**i**b**h**al**i** -y**i**b**h**al**i**. 'B**h**i**e**, -wa'a z**u**a -Lag**o** 'n**u**ny**e**, **o** 'ka wa ny**u**ma tik**l**u gb**u**y**il**o 'ny**e**. **O** 'ka 'sa wa -y**o**m**n**az**i** Ny**u**maa -K**an**y**o** -n**u** n**ya**.»

¹⁸ -Lag**o** 'an**z**i gba 's**a**a, Zakal**i**i n**e**ε: «-Am**i** ka g**o**, 'in na 'η**w**nb**o** m**i** **η**w**o**nb**o**kaa n**ya**, -na w**e**li -in gbaa da 'lee, sa we 'ka 'w**o**lap**l**ia?»

¹⁹ 'An**z**i y**ia** we 'b**i**g**u**p**al**i, we n**e**ε: «-Am**i** -wa Gab**l**i**e**. -Lag**o** **o** 'y**u** na y**l**ig**e**a, m**o** t**i**e 'm**i**, n**u**, in y**i**, in 'ka -m**i** -y**l**a w**e**li n**i** -y**o** gb**u**z**o**nu -gb**u** n**i** gba. ²⁰ W**e**li -we in gbaa d**e** -m**i** -y**l**a, -in 'n**i** we d**i** 'w**u**du 'gb**u** n**i**, we 'bh**u** -z**e**εn 'w**u**, bh**o**b**h**o -na y**ia** -z**e**a, w**e**li 'na 'ka -m**i** **η**w**e**ε 't**l**a. 'Y**l**i -we -Lag**o** 'p**a**a **η**w**e**ε, we -ka n**yn**i 'bh**i**e, 'in -in

'kaa gba.»

21 Zakalii mī -Lagōbudu 'kadu zō -gwleda kplokplōo 'gbu, -Lagō nyuma -wa mia -bha 'pipee o wōlōda, ḡwēgaga ka wa sōbha. 22 Nu, o 'tlaa, o 'nī mneni o 'ka wa -yla gba. 'In nyuma yia we -yōyī nu, -lu yabhlo ka o 'klv 'tlalī -mō -Lagōbudu 'kadu zō. 'In -zugba o paa wa -yla sō. O 'nī mneni o 'ka gbu -gōsa. 23 Onu -Lagō bōbō yī bhīa nī, 'in o yia o -zō lōmni.

24 'Ylī 'sō -lē 'plā, 'in Zakalii ḡwnō Elizabetī yia nōkplā plā. 'Cv gbu 'wv, -zugba o zize o 'dē. 'In o nēē o 'dēē dlī zōē: 25 «-Aa! -Lagō ka 'mī nyazī 'yilī, o ka 'mī zō 'klv -sa nyūma 'yiliya 'wv. 'In in yia gwālī ḡwnō -zē.»

Sa 'anzī kwaa Malii -Zezuu gwālgbv 'dī

26 Elizabetī plaa nōkplā, o ka 'cv gbelibhlo, 'in -Lagō yia o 'anzī Gabliē tie -mō Nazaretī, Galilee -dōdō -gv. 27 -Mō 'yieslōḡwnōyūu -gbē o tiea we. O ḡnī wa laa Malii. O 'nī -slō nōkpasu -yi. Nu, nyūmē yabhlo wa laa *-Zēzēf, o bhoyī -wa. Nyūmaa 'wlulapīnyō *-Davidū zōaylī -nyūmē yabhlo -wa. 28 -Lagō 'anzī plaa o -gbē, 'in we nēē o -ylāē: «Malii, a fvv! A li 'mōna. Ama -Lagō 'nyēa o zōzōnu, ama na saa fv, -Lagō -yō aīn 'sō mī.»

29 Malii 'nva wēlī -mīnī, we ka o dlī sumanī. 'In o yia o 'dē layībha 'lee: «Fv -mōmō we -saa dē 'mī, sa -mōv 'jī mīa?» 30 'Anzī nēē o -ylāē: «Malii, nyanō 'na slōlu aīn dlī -nī. -Lagō ka o zōzōnu aīn 'nyē. 31 A -talī, nōkplā a yia plaa, a 'ka nōkpasuyū gwālī, 'in a 'ka o ḡnī zō -Zezu. 32 Nyūmē 'kadu o yia -zēa, 'in wa 'ka o la Yalī -Lagō 'Yu. 'Mō Jejitapē yia o dukpasa -Davidū ḡnīmnikpe 'wōladiā, 'in o 'ka nyūma 'wlulapīlī. 33 Mō yia Izlaēlīnyūma weēē 'wlulapīlīa 'kōmōv, 'in o nyūmaa 'wlulapīlīe 'nī bhllōluda -ka.»

34 Malii nēē 'anzī -ylāē: «'In 'nī nōkpasu -yi, sa we 'ka 'wōlanōnōv?»

35 'Anzī yia we 'bīgōpalī o -ylāē: «Zuzu 'Pōpa yia aīn -gv yia, 'in Yalī -Lagō 'tītē yia aīn -gūgbliā zuzu 'bhisa. We 'gbu, o 'yu a yia gwālīa, o mī -mōwōlōda, 'mō wa yia laa -Lagō 'Yu. 36 Ama zōaylī ḡwnō Elizabetī mī nōkplā, nu, o ka gō. Nōkpasuyū o yia gwālīa, -o wa laa zīmē -gblōtv ḡwnō, o 'cv gbelibhlo mīa da. 37 -We ka gbu -wa nī, -lu yabhlogbō 'kaa -Lagō sālī, we 'nī -mī.»

38 Tōv, 'in Malii nēē: «Jējitapē lubhōnōḡwnō in -mīa. Sa -in gbaa dē, we nu 'sa na -nu nya.» 'In 'anzī yia o kwesi 'bhv, 'in we yia mīnī.

Malii mīnīa Elizabetī 'yīa

39 Weē bhla -bhloō 'dē nya, Malii -sōa 'wv -gwagwīe nya, 'in o yia Zudee -dōdōv da -gōgō -zuaa 'gbe yabhlo 'wv mīnī. 40 O plaa Zakalii -budu zō, 'in o yia Elizabetī fōsa. 41 Da Elizabetī 'nva Malii fōsawēlī nī, yū mīa o nōkplē, 'in o yia lazuklū. 'In Zuzu 'Pōpa yia Elizabetī ye. 42 'In o yia 'wōkplī 'tītēē:

«Malii! -Lagō ka aīn 'nyulanḡwna, we 'ka 'ḡwnī weēē -zī. 'In o ka 'ya 'yū -o mīa aīn nōkplē 'nyulanḡwna. 43 Aya! Nyōō in -mīa, 'in na -Kanyōō 'nyāa yī na -gbē yia? 44 Nu, a yī -yōō! In 'nva amaa na fōsawēlī, tōv, 'yū -o mīa 'mī nōkplē, 'in o yia lazuklū 'mōna 'kadu nya. 45 Gbu Jejitapē gbaa aīn -yla, a ka we dlī 'wōdī nu, lē we yia nōaa 'gbu, 'wōtōtvē -dlōō mī amaa -nu nya.»

Malii -mīnīa -Lagō ḡnī

46 Elizabetī gba 'saa, -bha -bhlokpādē Malii nēē:

«Cūn, Jejitapē 'yilī, o ḡnī na yia -mīnīa. 47 'Mōna ka na dlī ye, na Gbōwōsanyō -Lagō 'gbu. 48 -We ka gbu -wa, -Lagō ka 'mī 'yilī -gv 'pa, o nyazīdlī nya. -Amī, o lubhōnōḡwnō,

-o 'nia -lu yabhlogbɔɔ nya -mi.
We 'gbu, we 'bhu -zεεn 'wɔ,
bhla weee nya, nyuma yia na
daa gbaa:

49 'Nwɔɔ, -o -Lagɔ ηwna 'nyu la.>
49 -Lagɔ -o ka 'tite pilia 'tite weee 'wlu
la,

o ka 'mi gbu 'kadi -yla lɛnu.
o ηni mi -mɔwlvda.

50 Nyuma -wa zɔa o 'nuηwe,
bhla weee nya o yilia wa nyazi.

51 o sɔɔ 'tite o -slolua,
'in -wa ka dli zɔ,
'deε 'ylimanɛ mia,
o yia wa -yɔsisali.

52 -Lagɔ ka dɔdɔv 'wlulapilinya wa
'ηnumnikpe -gu -sa.

'In o yia nyuma -se -se 'bi 'kadu 'nye.

53 Nyuma -wa 'kli mia 'bhada,
o ka wa -lu -zɔnv 'nye duun,
'in o yia 'ηnumnunya vu, wa kwε
klo nya.

54-55 o ka o lubhononyo *Izlaeli -
yɔbe.

'In o 'ni o nyazidli lɛnugbu 'wɔdlɔ,
*Ablaamv -yo o 'yuoyuaa
gbεgbɛin,
-zɔ weee nya.

Sa o gbaa -amɔaa dɔkpasɔ -yla,
'sa o mia we nɔda.»

56 Malii -dɔla Elizabetu -gbɛ la, we
li sa 'cɔ ta, 'bhie, o yia o -zɔɔ lɔmni.

*'Zan *-Batisu gwaligbu*

57 Bhla -we nya Elizabethi
'kaa 'wlusa we nynia, 'in o yia
nɔkpasuyu gwali. 58 Elizabetu
kwesinyuma -yo o zɔayli -nyuma 'nɔa
nu, Jejitape ka Elizabeti nyazi 'kadu
'yili, 'in wa -yo o 'sɔ yia we 'mɔna li.

59 Da 'yu lia lɔkɔwlu -bhlo, wa yia
o kni 'wɔ 'paa, 'in wa nεε, wa 'ka o
dide Zakalii ηni o zɔ. 60 'In o 'nyaa
nεε: «-Innya! 'Mɔ wa laa Zaan.»

61 Wa nεε o -ylaε: «'Nni -muni 'ni
amaa zɔayli -mi.»

62 'In wa yia o dide layibha
sɔ nyaε: «Sa -in 'ka o 'ηni zɔa?»

63 Zakalii 'yibhalia wa -boklo falɔ
ni, 'in o yia we -gu celi nu: «'Yuu
ηni -wa Zaan.» 'Nni -we o cɛla, wa

'yia we -yo ni, 'in ηweεgaga yia wa
'de weee sɔbha. 64 -Bha -bhlokpade
Zakalii mɔ -bloa, 'in o yia gbagbie
bhli, -zugba o mni -Lagɔ ηni.
65 Tɔɔn, nyanɔ yia o kwesinyuma
weee 'wɔslo, -zugba nyuma weee,
-wa mia Zudee -gɔgɔ -dɔdɔ -gu,
gbɔgbali we -yla. 66 -Wa weee 'nɔa
wee gbu -muni, dli zɔ wa dɔla we
la, 'in wa yibhalɔ -yibhalia laε: «'Ao!
Nyɔɔ 'yu -mɔni 'ka ci -zεa?» Ni, -
Lagɔɔ 'tite -yo o 'sɔ mi.

*Gbɔzɔnv -gbu, -Lagɔ nva lε, Zakalii
'paa we -fali*

67 Zuzu 'Pɔpa yea o 'yuu dide
Zakalii, 'in o yia gbɔv -falɔpapie bhli:

68 «Jejitape, -o -wa Izlaelinyumaa -
Lagɔ,

-a -mni o ηni. Mɔ bεa o nyuma
-yo,
'in o yia wa gbu 'wɔsa.

69 Nyumaa Gbɔwɔsanyo 'kadu,
-o 'bhɔa -Lagɔɔ lubhononyo -
Davidu zɔayli,
o ka o -ain 'nye.

70 -Lagɔ ka 'cin we gba o -mɔwlv
gbɔv -falɔpanyaa ηwe nya.

71 Nu, mɔ yia -ain -amɔaa tɔnyuma
kwεε -saa,
'in o 'ka -ain -wa weee nyεa -ain
'wɔ,
wa 'tite zɔ -sa.

72 'Sa -Lagɔ -slolua sa o nyazidli -
amɔaa dɔkpasɔ 'klu.

'In o ligbea o -yo o nyuma 'sɔɔ -mɔwlv
*'wɔsuslɔlɔgbu.

73 -Lagɔ ka zlimε -amɔaa dɔkpasaa
Ablaamv -yla bi, nu,

74 -amɔaa tɔnyuma kwεε o yia -
ain -saa,
'in o 'ka -ain nyanɔ dli -sa,

-a 'ka o lubho nɔ,

75 -mɔwlvwlvbe -yo 'wɔtɔtɔε tiklu
nya o 'yu,
bhla -a -gaa 'yliyɔ.

76 'In -mi, na 'yu, wa yia laa,
Yali *-Lagɔgbɔv -falɔpanyo.

Nu, -mi yia Nyumaa -Kanyo 'yu nɔa,
'in -in 'ka o 'yloogblunya -yo
mnazi.

77 'In -in 'ka o nyima -yla we 'wɔyleli nu,
-Lago -ka wa -yɔgbu 'woti, mu
slolua wa 'pɔpɔe.

78 -Amiaa -Lagoɔ nyazɪdlɪ 'kaduɔ
'gbu,
o yia yalu san -we -yɔ zɪkpa
yluɔ san 'wɔwɔba,
-an -gɔ 'mnia,

79 we 'ka -wa mia nikipise 'wɔ ladɪda
-yɔ -wa mia tɪtɪhee zuzu 'wɔ
ladɪda, glaa layi.

'In we 'ka -an 'wɔtɔtɔe -dlɔɔɔ
'yloogbuɔ dasloluu 'gbu.»

80 'Yule mi 'ylimanɪda, 'in o
'wlukɔɔn mi ladoluda. 'In o yia da
bɛblɛɛ ladɪla mni o 'dɛ -bhlo tiklu
'bhie, 'yɪ -we nya o -slolua o 'dɛ
Izlaɛlnyima 'klv, 'in we yia nyini.

2

*-Zezuu gwalɪgbu
(Mt 1.18-25)*

1 -Muu bhla, nyimaa 'wlulapɪnyɔ
'kaduɔ *Sezaa Ogusi paha tite
yabhlo, nu, wa zɛli o nyima weee,
dɔdɔ weee -gɔ. 2 Bhla -we nya
Kiliniusɔ mia Siliiii-dɔdɔ-gɔ nyimaa
'wlulapɪnyɔ nya, we bhla wa zɛlia
nyima tianu. 3 Nyima weee yia wa
'dɛɛ -zɔɔ wa 'ɲni ɔɛlia mni -bhlo -
bhlo.

4 *-Zɛzɛfɔ -mɔɔ yi 'yaa Nazalɛtɪgbe
'wɔ 'bhu, Galilee -dɔdɔ -gɔ, 'in o
yia -Davidu 'gbe wa laa Betɛlemɔ
nɔkplɛ mni, Zudee -dɔdɔ -gɔ. -
Davidu zɔayli -yɔ o -budu zɔ -nyime
o -mia, -Davidu -budu zɔ. 5 O -yɔ o
bhoyi Malii, o mia 'wɔwɔlv -nɔkpla
'sɔ, 'in wa yia mni, wa 'ka wa 'ɲni
ɔɛlu 'gbu. 6 Wa mi Betɛlemɔ, 'bhie,
Maliii 'wlusabhla yia nyini. 7 'In o
yia o 'wɔkpɪalɪ yu gwali, nɔkpasuyu
nya. O bibelia o 'naa -yɔla ni, 'in o yia
o numaa 'wɔlɪli -gbo 'wɔ lapɪ. Nu,
wa 'ni 'bɪ 'yɪ 'lakpanyaa -budu zɔɔ
'gbu.

*-Lagoɔ 'anzɪyabhlo -laa bhlabhɛɛ
'yliyɔzɔnya 'dɪzɔnɔ*

8 -Mɔ wee dɔdɔ -bhlokpade -gɔ
ni, kpaa bhlabhɛɛ 'yliyɔzɔnya gɔa.

Sabɔ, -zugba wa kv wa bhlabhɛɛ -
zlo ɲwe. 9 -Jejitapeɛ 'anzi yabhlo yia
wa 'klɔtlali, 'in -Lagoɔ 'ɲnumɲie san
'kaduɔ yia wa gbeli. 'In -nyanɪgbo
yia wa -kpali. 10 'Anzi nɛɛ wa -ylaɛ:
«A 'na nyamanɪ -ni, nu, 'dɪzɔnɔ in -
laa ain. Mu yia nyima weee 'mɔna
'kaduɔ dlɪ zɔ slua. 11 -Zɛɛn sabɔ,
wa ka amiaa Gbɔwɔsanyɔ gwali, -
mɔ -Davidu -zɔɔ. Mɔ -wa -Lagoɔ
-Bhasanyɔ, 'in mɔ -wa Nyimaa -
Kanyɔ. 12 -Lu -we 'kaa o -slolu, 'bhie,
a 'ka o yibheli mu ni: 'yuyolu yabhlo
a yia 'yia, 'naa mi o -yɔlabibelida,
-zugba o pi numaa 'wɔlɪli -gbo 'wɔ
la.»

13 Tɔɔn, yali 'anzu -zlo yia 'anzi
-gɔbhɔ, -Lagoɔ 'ɲnumɲie nya, -
zugba we gbaa:

14 «-Lagoɔ 'ɲni 'yɪli -mɔ yali 'pɪpɪ,
'in nyima -wa -Lagoɔ 'yɪbhaa,
'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi wa -nu nya
dɔdɔ -gɔ.»

*Bhlabhɛɛ 'yliyɔzɔnya mnia
Betɛlemɔ*

15 Da -Lagoɔ 'anzɪnya 'bhɔa wa
kwesi, 'in we 'dɛ weee yia yali
mni ni, -bha bhlabhɛɛ 'yliyɔzɔnya
zɔzɔlv 'dɪ, wa nɛɛ: «-A mni Betɛlemɔ,
gbu -we nua -mɔ le, Jejitapeɛ -slolua
-an 'klv, -a 'ka we 'yɪ.»

16 Wa -sɔa 'wɔ -gwagwɪe nya, 'in
wa yia -mɔ mni. 'In wa yia -mɔ Malii
-yɔ -Zɛzɛfɔ yɪ. 'Yuyolu pi numaa
'wɔlɪli -gbo 'wɔ la, 'in wa yia o 'yɪ.

17 Da wa 'yia oɔ 'yuyolu ni, -we 'anzi
gbaa wa -yla oɔ 'yuu daa, 'in wa
yia we 'dɪsasɛ bhli nyima tɔlv -yla.

18 Gbu -we bhlabhɛɛ 'yliyɔzɔnya
gbaa, -wa weee 'nua we, ɲwegaga
sɔbhaa wa. 19 Gbu weee 'plia, Malii
yia we dlɪ zɔ ladɪli. O -ka ladɪ, -zugba
o pɔpali we -gɔ 'wlukɔɔn la. 20 -Muu
'bɪgɔ, 'in bhlabhɛɛ 'yliyɔzɔnya yia
lɔmni, -Lagoɔ 'ɲni ylimanɪe -yɔ o 'ɲni
mɲie nya. -We wa 'nua klaa, 'in
wa 'yia -yɔ klaa, nu, sa 'anzi gbaa we
wa -yla, 'sa we nua.

*Malii -yɔ -Zɛzɛfɔ 'sɔ yia -Zezu -
slolua mni, -Lagɔbudu 'kaduɔ zɔ*

21 'Yuu ləkəwlu -bhlo nynia, 'in wa yia ɔ kni 'wəpa. 'In wa yia ɔ 'ŋni zɔ -Zezu. Wa 'ni -slɔ ɔ nukpla pla, 'ŋni -we 'anzi gbaa ɔ 'nyaa -yla ni, 'mɔ wa zɔa ɔ.

22 'In da Maliii -yɔwəɔɔ yli nynia, sa we mia ɔɛɪda *Moizuu tite 'wɔ, 'sa -Zezefu -yɔ Malii kwaa 'yu *-Zeluzalemɔ, wa 'ka ɔ Jejitapɛ 'klɔslolu. 23 Nu, we mi ɔɛɪda Jejitapɛɛ tite 'wɔɛ:

«'Wokpiali nukpasuyu wa yia -bha -saa Jejitapɛɛ -nɔ nya.»

24 Wee tite -bhlokpadɛ gbaa wa bɔbɔ -Lagɔ, -de gbele sɔɔ, -de -kpakɔn yua sɔɔ, we nya, 'in Malii -yɔ -Zezefu -yɔ we yia mni.

'Simeɔɔ 'paa -Lagɔfuo -Zezuu 'gbv

25 Nu, nyime yabhlo mi bhaa -Zeluzalemɔ, 'mɔ wa laa 'Simeɔɔ. Nyime tiklu -wa, 'in ɔ zɔa -Lagɔ 'nɔŋwe, 'in ɔ mia *Izlaeli Gbɔwɔsanyɔ wɔda. Zuzu 'Pɔpa mi ɔ -gv. 26 -Mɔɔ nɛɛ ɔ -yla 'ɔɛn, nu, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ ɔ yia yoo 'paa, ɔ 'ni -slɔ -mɔɔ 'yi, ɔ 'na 'ka tli. 27 -Lagɔɔ Zuzu 'bhua 'Simeɔɔ 'wɔ, 'in ɔ yia -Lagɔɔbudu 'kadɔ zɔ mni. We bhla, -Zezuu didea ka wa 'yu -Lagɔɔbudu 'kadɔ zɔ kwa. 'In -we Jejitapɛɛ tite gbaa, wa 'ka we lɛnɔ ɔ -yla. 28 'Simeɔɔ 'bhua 'yu 'wɔ, ɔ 'paa -Lagɔ fuo, 'in ɔ nɛɛ:

29 «Jejitapɛ, -we -in gbaa, we ka lɛnɔ. -Slɛn -in mneni -in 'ka -na lubhonɔnyɔ 'yitide, ɔ 'ka tli -dlɔɔ.

30 Nu, *nyimaa Gbɔwɔsanyɔ -in 'paa yoo, in ka ɔ 'yi na 'yli 'sɔ nya.

31 Nu, nyime ɔ -in nɔa lɛ, nyimaa Gbɔwɔsanyɔ nya, nyuma weee 'yu, in ka ɔ 'yi.

32 Mɔ -wa, zli -we 'kaa dudɔgv -nyuma weee nikpise 'wɔsa.

Izlaelnyuma -in -saa -bha, wa 'ŋni 'ka mni ɔ 'gbɔ.»

'Simeɔɔɔ -falipagbɔ

33 Gbɔ 'Simeɔɔɔ mia gbada -Zezuu daa, we ka ɔ 'nyaa -yɔ ɔ dide 'sɔ ŋwegaga -sɔbhali. 34 'Simeɔɔɔ ŋwnaa wa 'nyu la, 'in ɔ nɛɛ -Zezuu 'nyaa Malii -ylaɛ: «A -tali, 'yu -mɔnu 'gbɔ, nyuma -duun yia bhliia, 'in nyuma -duun yia 'wɔsɔa *Izlaeli -dɔdɔ -gv. Mɔ yia -Lagɔ -slolua, 'in nyuma tɔɔba 'na 'ka ɔ gbɔ -yɔŋwnu. 35 'In nyuma duun dli zɔ lapɔpaligbɔnya mia, wa dli zɔ zizeda, sanɛɛ ɔ yia we zli 'klɔ wlelia bebleɛ. 'In ama, Malii, gbɔ -we yia aɔn ylia, -yɔ we yia aɔn 'ɔɔnɔa, nɛɛ 'yli 'sɔ tɔgugble wa fa amaa dibhe 'wɔ.»

Ani 'paa -Lagɔfuo -Zezuu 'gbv

36 We bhla, Fanuelu 'yu Ani, ɔ -wa -Lagɔgbɔɔ -falipanɔwɔ, Aselu zɔayli, -mɔɔ mi 'ya wee -Lagɔɔbudu 'kadɔ zɔ, -zugba ɔ ka gɔ. ɔ -dɔgbɔ bhla, ɔ -kua yli, we li -zɔ gbesɔ, 'in ɔ 'lowli yia tli. 37 ɔ ka -zɔɔ glɔ -mnuɔ -zɔ -mnuɔ, 'in -zugba ɔ mi -dɔgbɔɔwɔ nya. ɔ mi -Lagɔɔbudu 'kadɔ zɔ 'kɔmɔɔ, 'in ɔ nɔa -mɔ -Lagɔɔ lubho zɔɔkɛ, jibheza, -zugba ɔ pla 'sun, 'in ɔ bhuhhoe -Lagɔ. 38 Da 'Simeɔɔɔ mia Malii -yɔ -Zezefu 'sɔ -yla gbɔ gbada, we bhla Ani plaa -Lagɔɔbudu 'kadɔ zɔ, ɔ 'yia -Zezu ni, 'in ɔ yia -Lagɔɔ 'ŋni mnɔne bhli. 'In -zugba nyuma weee -wa mia -Zeluzalemɔɔ 'wɔzitiyli wɔda, ɔ gba -maa -yla -Zezuu gbɔ.

-Zezu -yɔ ɔ nyima 'sɔ 'bhitia lv Nazaleti

39 Gbɔ -we Jejitapɛɛ tite gbaa, -Zezuu nyima bhia we lɛnɔɛ, 'in wa yia wa 'gbe nukple lɔbhiti, Nazaleti, Galilee -dɔdɔ -gv. 40 Wa mi -mɔ, -zugba 'yu ylimani, ɔ tɛmani la. 'In gbɔyilo yia ɔ ye, 'in -Lagɔɔ 'nanɔ yia ɔ nya -tv.

-Zezu ka -zɔ kugbua lɛ 'sɔ, 'in ɔ yia -Lagɔɔbudu 'kadɔ zɔ mni

41 -Zɔ weee nya, -Zezuu 'nyaa -yɔ ɔ dide mnuɔ *Zuifɔv *'Wɔzitiyli 'fɛti' -gv -Zeluzalemɔ. 42 -Zɔ yabhlo nya, da -Zezu 'yia -zɔ kugbua lɛ 'sɔ, sa

* 2:41 'Mɔ wa laa -tuauwɛli 'wɔ: «Pâques».

wa mnia 'cin 'Wozitylu 'feti -gv ni, 'in o -yo o nyuma 'so yi 'saa -mo mni. 43 'Feti bhia, wa mi Nazaleti luyida, 'in wa 'yu -Zezu yia -Zeluzalem -tu. O didea 'ni we 'jiyibheli. 44 Wamia dlu nu, -Zezu mi wa nononya glaa. Wa noa 'yli -bhlo, 'in wa yia o datale bhli wa nyuma -yo wa 'talea nyidi. 45 Nu, wa 'ni o 'yida -mu 'gbu, 'in wa yia -Zeluzalem lubbhiti, wa 'ka -mo o datale. 46 We 'yli tanuu zli, 'in wa yia o 'yi -Lagobudu 'kadu zo. -Zugba o -di titee gwesanya nyidi la, o pulu wa yukwli, 'in o yibha wa gbunya la. 47 Nyuma -wa pulu o weli yukwli njwegaga ka wa subha, o 'ylimnee -yo o gbuu 'bigupaliee 'gbu. 48 Da o nyuma 'yia o ni, 'in njwegaga yia wa subha. 'In o 'nyaa nee o -ylae: «Na 'yu, le ka 'gbu -in yi 'sa -ain -yla nua? -In -tali, in -yo -na dide mia -na datalda, -amiaa dli ka sumanu bhabha.»

49 'In o yia we 'bigupalu wa -ylae: «Lee ka 'gbu a nonu 'mi 'yilibila? A 'ni we 'ji -yi nu, na Didee -budu zo in 'kaa -mu?» 50 Nu, o nyuma 'ni gbu -we o gbaa wa -yla 'wolanu.

51 -Zezu -yo o nyuma 'so yia Nazaleti lubbhiti, 'in o yia wa 'nujwe zo. 'In o 'nyaa yia gbunya -muni dli zo lazo. 52 -Zezu mi 'ylimanida, -zugba o gbu yilo ylimanu -gwwala, 'in o namanu -Lago -yo nyuma dudu.

3

'Zan -Batisi mnazia Nyumaa - Kanyoo 'yloogblu -yo
(Mt 3.1-12; Mk 1.1-8; Zn 1.19-28)

1-2 Nu, Tibee Sezaa nyumaa 'wlu -lapulee -zu kugbua le gbu nu nya ni, we bhla, Ponsi Pilati mi duduu 'wlu -lapulinyo nya Zudee. Ewlodu mi nyumaa 'wlu lapulinyo nya Galilee, 'in o bheli Filipu mia Itulee -yo Tlakoniti -dudu -gu, -zugba Liza -niasu -moo mi Abilenu -nyumaa 'wlu -lapulinyo nya. 'In Anasi -yo Kaifu 'so mi *-Lagobubonyaa -cian 'kadu

nya. We bhla, Zakalii 'yu *Zaan - o dilia da beblee la, 'in -Lago yia o -yla gbu gba. 3 'In Zaan yia Zudeen gbuo dudu weee -gu 'plue bhli, -zugba o gba nyuma -ylae: «A 'bhiti dli, a yi in 'ka ain batizee, 'in -Lago 'ka amiaa -yogbu 'wutu.» 4 Sa *-Lagobuu -falpanyo *Ezaii ceta o 'sebhe nukple, 'sa we nua. O nee:

«Nyume yabhlo kpia 'wu da beblee, o nee:

«Nu, a mnazi Nyumaa -Kanyoo 'yloogblu -yo,
a nu o 'yu 'yoo tiklu.

5 'Gbiwlu weee yia klaa,
-gogo weee -yo 'kpida weee yia sloa.
'Yloogblu 'wukanodanya yia 'woslamaia,
'ylinyuno -yloogblonyaa -gu yia
'wommenia ylooylo.

6 'In *Nyumaa Gbuwusanyo -Lago 'paa yoo,
dudugv -nyuma weee yia o 'yia.»

7 Nyumaa -zlo mi Zaaan -gbe yida, o 'ka wa batizee, 'in o nee wa -ylae: «Tibhe -gnu! -Dawlician! -Lago gbuwubhuylu ka cipa. Nyoo -sali ain 'di, 'in a pupali 'wlukusun la nu, a mneni a 'ka -Lago 'ce -we mia yida kwee 'tlaa? 8 A 'bhiti amiaa dli, 'in a -slolu we amiaa lenugbunya 'wu sazonu sa. A 'na gbalu amiaa 'dee dli zo -nie: «Nu, Ablaamu mi -amiaa dukpasa nyaa 'gbu, -a ka gbuwubhu -nu. Nu, in nee ain -ylae, -Lago mneni, o 'ka tukpanya ni Ablaamu 'yua -zeli. 9 -Lago 'neni gbee 'yli -di sunyaa bhu -yo la pepe. Su weee -we'e 'paa 'bhue -zonunya ni, -dia o yia we, o 'ka we -kosu 'wu viteli.»

10 Toun, 'in waa nyumaa -zlo yia Zaan layibhae: «Sa -a 'ka -ylee nu ya?»

11 Zaan yia we 'bigupalu wa -ylae: «-O -ka -bana 'so -ka, o 'nye 'yabhlo nyume -o 'nia -bana -ka. 'In -o -ka lililu duun -ka, o dilili we.»

12 *Nison -gwezisanya tolva yia Zaaan -gbe, o 'ka wa batizee. 'In wa

yia Zaan layibhae: «-Amiaa -kanyo, sa -a 'ka nua?»

13 'In Zaan yia we 'bigopalı wa -ylae: «'Gwezi -we a 'kaa -sa, amiaa 'de -yi we, a 'na palı we -gu -ni.»

14 'In 'sluja yia o layibha 'yae: «Sa -amia 'ka nua?»

O nee wa -ylae: «A 'na -salı nyıma 'gwezi kwee -gla nya -ni, a 'na lili wa -bi 'wu -ni. Amiaa 'penıgwezi namanı aın dudu.»

15 Nyıma, -wa mıa wuda, maa yibhaa -maa 'de la dlı zo, «Zaan mıa de, -Lagoo -Bhasanyo 'kaa yi, -de mo?» 16 Nu, Zaan nee wa 'de weee -ylae: «-Amı, 'nyu nya na batizea aın. Nu, -o mıa yida, o 'tite -zi na -nu. In 'ni we 'klı -ka, in 'ka o -sakwlaa 'llukpe -blo. Mo yia aın batizea Zuzu 'Pupa -yo -kosu nya. 17 O ka o bote kwee, o 'ka o 'mno 'wupu, 'in, o 'ka we 'ya -yo we vavi -yosısalı. 'In o 'ka we 'ya -zonnya -gbagbu 'wu slu, 'bhie, o 'ka we vavinya -kosu we'e nyumoa 'wu viteli.»

18 Zaan mı nyıma 'dı duun zuda, -zugba o gba wa -yla -Lagweli -zonu. 19 Nu, we bhla Zaan palıa duduu 'wlulapılınıyo Ewlođu -yla gbu la, o bhelii 'ıjwno Ewlođıadı o -saa -mo -glo, 'in o yia o kwa, we -yo gbonyuu -duun o nua lee 'gbu. 20 Nu, 'in Ewlođu yi 'yaa gbonyuu yabhlo lenu -tapa: o ka Zaan -kaslı 'wopa.

Zaan batizea -Zezu (Mt 3.13-17; Mk 1.9-11)

21 Da wa 'nia -slı Zaan -kaslı 'wopa, we bhla o batizea nyıma duun -yo -Zezuu 'debhie -gbolu. O batizee bhla, -Zezu mı -Lago bhuhoda, 'in yalı yia ıjwe -kalı. 22 'In Zuzu 'Pupa yia o -gu lasibhli, o 'wlu sa -kpakon. 'In wa yia weli yabhlo 'bhua -Lagoo -gbe 'nu, we nee: «Na 'Yu -in -mia, in -kalı -na ze. -Mı in 'nyea na dlı weee yoo.»

-Zezuu dvkpasu 'ıjnıya nu (Mt 1.1-17)

23-38 -Zezu ka sa -zu glu -bhlo -zu kugbua, 'bhie, o yia o lubhoo nonve gwedi. O dvkpasu ıjni nu:

- *-Adaan dide -wa -Lago.
- Adan gwalia Setı, Setı gwalia Enosu.
- Enosu gwalia Kainamu, Kainamu gwalia Maleleeli.
- Maleleeli gwalia -Zaledı, -Zaledı gwalia Enoku.
- Enoku gwalia Matuzala, Matuzala gwalia Lameki.
- Lameki gwalia *Nowee, Nowee gwalia Semu.
- Semu gwalia Alifakisadı, Alifakisadı gwalia Kainamu.
- Kainamu gwalia Sala, Sala gwalia Ebelı.
- Ebelı gwalia Faleki, Faleki gwalia Wlago.
- Wlago gwalia Seluku, Seluku gwalia Nakoo.
- Nakoo gwalia Tala, Tala gwalia Ablaamu.
- Ablaamu gwalia Izaki, Izaki gwalia Zakobu.
- Zakobu gwalia Zuda, Zuda gwalia Falesı.
- Falesı gwalia Eslomu, Eslomu gwalia Alini.
- Alini gwalia Adıme, Adıme gwalia Aminadabu.
- Aminadabu gwalia Naason, Naason gwalia Sala.
- Sala gwalia -Boazi, -Boazi gwalia Obedi.
- Obedi gwalia -Zesee, -Zesee gwalia -Davidı.
- Davidı gwalia Natan, Natan gwalia Matata.
- Matata gwalia Mena, Mena gwalia Melea.
- Melea gwalia Eliakimu, Eliakimu gwalia -Zonamu.
- Zonamu gwalia -Zezefu, -Zezefu gwalia Zuda.
- Zuda gwalia 'Simeoo, 'Simeoo gwalia *Levii.
- Levii gwalia Matatı, Matatı gwalia Zolimu.
- Zolimu gwalia Eliezeı, Eliezeı gwalia -Zezu.

-Zezu gwalia Eli. Eli gwalia
 Elimadamu. Elimadamu gwalia Kozamu,
 Kozamu gwalia Adii.
 Adii gwalia Melikii, Melikii
 gwalia Neli.
 Neli gwalia Salatieli, Salatieli
 gwalia Zolobabeli.
 Zolobabeli gwalia Wlesa, Wlesa
 gwalia Yoana.
 Yoana gwalia Zoda, Zoda gwalia
 Zozeki.
 Zozeki gwalia Semeini, Semeini
 gwalia Matatiasi.
 Matatiasi gwalia Mati, Mati
 gwalia Nagai.
 Nagai gwalia Esili, Esili gwalia
 Naumu.
 Naumu gwalia Amosu, Amosu
 gwalia Matatiasi.
 Matatiasi gwalia -Zezefu, -Zezefu
 gwalia Zanai.
 Zanai gwalia Melikii, Melikii
 gwalia Levii.
 Levii gwalia Matati, Matati
 gwalia Eli.
 Eli gwalia -Zezefu. 'In we mi
 nyima dlu nu,
 -Zezefuu nukpasuyu -wa -Zezu.

4

**Kuzu ylaa -Zezu la
 (Mt 4.1-11; Mk 1.12-13)*

1 Zuzu 'Pupa yea -Zezu toun, 'in
 o yia Zudeeni -gogo -gu 'bhu, 'in oo
 Zuzu 'Pupa yia o da beblee kwa. 2 'In
 *Kuzu yia -mo o layla, 'yli glu 'so
 nukple. Wee 'ylinya -mini nya, o 'ni
 -lu yabhlogbo li. Wee 'ylinya 'plia,
 'in nwo yia o -yokpa.

3 'Kuzu nEE o -ylaE: «-In -ka -Lagoo
 'Yu nya -mi 'pien, -in gba tokpa mia
 ni -yla, we -ze 'floo.»

4 'In -Zezu yia we 'bigupali we
 -ylaE: «We mi celida *-Lagosebhe
 'wue: «We 'ni lililu -bhlogbo -gu nyimeE
 'yliyogagie tili.» »

5 'Kuzu yia -Zezu 'wupa -gogo
 'kadu 'wlu kwa, -bha -bhlokpade
 we -slolua o duduu 'nnumu -da weee

'klv. 6 'In we nEE o -ylaE: «'Tite weee
 ni klaa, 'in dudv -gub 'nnumie weee
 klaa, in 'ka -mi we 'nye. Wa ka 'mi
 we 'de weee yoo 'nye. Nyime o in -
 ka 'yibha, mo in mnenia in 'ka we
 'nye. 7 -In -ka 'mi 'yu 'kukolu 'sibhli,
 -in -ka 'mi bubu ni, 'in we 'de weee
 zea -na -nu.»

8 'In -Zezu yia we 'bigupali we -
 ylaE: «We mi celida -Lagosebhe 'wue:
 «-In bubu Jelitape,
 -o -wa -na -Lago,
 'in -in nu o 'debhlogbo -yla
 lubho.» »

9 'Kuzu yia -Zezu -Zeluzalemu
 kwa. We dia o -Lagobudu 'kadu 'wlu
 la, 'in we nEE o -ylaE: «-In -ka -Lago
 'Yu nya -mi 'pien, -in -blu 'wu, -in
 'ka lasibhli. 10 Nu, we mi celida -
 Lagosebhe 'wue:

«-Na 'gbu, gbaa o yia o 'anzinya -yla
 we zu -mi 'yliy.»

11 'In we 'ka we sonya -mi zo laslulv,
 -na bhu yi tokpa gozoo 'gbu.» »

12 'In -Zezu yia we 'bigupali 'Kuzu
 -ylaE: «-Lagosebhe nEE,
 «Jelitape -o -wa -na -Lago,
 -in 'na ylahi o la -ni.» »

13 'Kuzu bhia -Zezuu laylayhe so
 weee lv ni, 'in we yia o gwevla -se.

*-Zezu dia o lubhoo gwe Galilee -
 dudv -gv*

(Mt 4.12-17; Mk 1.14-15)

14 -Lagoo Zuzuu 'tite mi -Zezu
 yeda, 'in o yia Galilee luyi. 'In o 'nmi
 yia lamneni Galilee -dudv weee -gu.
 15 Nyuma o slolua *-Lagobudunya
 zo, 'in nyuma weee kwalia o 'nmi.

*Nazaleti -nyima 'ni -Zezuu gbv -
 yorwuu*

(Mt 13.53-58; Mk 6.1-6)

16 -Zezu ka Nazaleti mni, -mo wa
 zva o. *Nyapeyli nya ni, sa o plaa
 'cin -Lagobudu zo ni, 'in o yi 'saa
 -mo pla. O yia 'wuso -LagosebheE
 zehzehee 'gbu. 17 'In wa yia o -
 Lagobuu -falipanyo Ezaiii 'sebhe
 yoo 'nye glida, o yia we 'wokali, da
 weli ni mia celida ni, 'in o yia we 'yi,
 'in o yia we zele:

18 «Jejitapee Zuzu mi 'mi -gv.
O ka -bha 'mi -sa,
in 'ka nyazinya -yla -Lagogbu
gba.

O ka 'mi tie, in 'ka -kaslonyima -yla
gba nu:
<Amiaa -kaslv ka -zeen bhia.>
<Lolonya, amiaa 'yli ka -zeen -blo.>
<Amia wa nyea 'wv, a ka -zeen gbu
'wvobhu.>

19 'In, -zv -we nya Jejitapee 'kaa o
zvzvzv lenv,
in 'ka we 'di wa -sali.»

20 -Zezu glia wee 'sebhe, 'in o yia
we -Lagobudu zo lubhononyo yoo
'nye, 'in o yia ladi. Nyuma weee -
wa mia -bha, -maa yia o ylada -tv
sa tenyii. 21 Tavn, 'in o nee wa -
ylae: «-We 'sebhe 'ya gbaa, we ka -
zeen lenv, amia pulva da 'mi yukwli,
amiaa 'yibadi.»

22 -We wa 'de weee yia -yo -Zezuu
gbegbein, 'in wa yia we gbagbie
bhli. 'In gbuzvzv -gbunya o mia
gbada, we ka wa nwegaga -subhali.
'In wa nee: «Nyime mia de, o 'ni -
Zezefv yuu?» 23 -Zezu nee wa -ylae:
«Nine 'ni a yia 'mi -yla 'paa, gbuzvzv
sa. Gbaa a yia: «-Dotlv, -in jipe -na
'de.» 'In gbaa a yi 'yaa 'mi -ylae: «-We
weee -in nva le Kapenaumv ni, -a ka
we 'di 'nv. -In nv wee gbunya -bhloo
'de le -na 'de ddbv -gv -seli.»

24 -Zezu nee wa -yla 'yae: «Cun,
gbuzvzv -wa, wa'a -tvl -Lagogbuv
-falpanyo nyime, o 'de ddbv -gv.

25 Gbuzvzv na gbaa da ain -yla. -
Dugbanwv duun mv Izlaeli -dvv -
gv zlme, -Lagogbuv -falpanyo Eliii
bhla. -Zugba 'nyu'u lva -zv ta 'cv
gbelibhlo, 'in nwo 'kadv yabhlo yia
wee ddbv weee -gv yi. 26 'In -muv
bhla, -Lagv 'ni Elii tie -dugbanwv
mia Izlaeli -dvv -gv -gbe, 'in o 'ka
wa 'yabhlo 'wvsa. Nu, -dugbanwv
o mia Saleputagbe nokple, Sidv -
dvv -gv, o -gbe -Lagv tiea Elii. 27 -
Lagogbuv -falpanyo Elizee bhla, -
zugba *solbhanya duun mv Izlaeli
-dvv -gv. Elizee 'ni wa 'yabhlogbv
jipe, nu, Silii -yize Naamaa o jipea.»

28 Nyuma weee -wa mia -
Lagobudu zo, wa 'nva wee welynva
-mni, 'in we yia wa 'cedlv la. 29 Wa
'de weee -sva 'wv, 'in wa -yo -Zezuu
'susue yia 'gbe -glima mni. 'In -gogv
-we kwesi wa 'gbe mia 'subhada, 'in
wa yia we 'wlv o kwa, wa 'ka o zv
vitelii 'gbv. 30 Nu, 'in -Zezu yia wa
nyidi 'plil, 'in o yia mni.

-Zezu puea nyime o kaa zuzu
'nyuu 'bi

(Mk 1.21-28)

31 Tavn, -Zezu mnia Kapenaumv,
Galilee -dvv 'gbe yabhlo nokple,
'in o yia nyuma -Lagogbv -slov
Nyapeyli weee nya, -Lagobudu zo.

32 O nyuma -slov sv ka wa nwegaga
-subhali. Nu, se -we -Lagv 'nyea -
Zezu, we nya o gbaa.

33 -Mv -Lagobudu zo, nyime
yabhlo kaa pvin -ka -zuzu 'nyuu 'bi,
mv 'kpiya 'wv 'tite, o nee: 34 «'Aa!
Nazaletiyu -Zezu, -naa le -gbv pul
-amiaa gbu 'wv la? -Amiaa lasasie
'gbv -in yia yi yi? In -yi -mv nwee
nwee: -Lagv -Mwlvnyv o tiea, 'mv
-in -mia.»

35 -Zezu yia we, we nwee labhali
-glia nya. O nee we -ylae: «'Mu nwe,
'bhv o 'wv!» Zuzu 'nyuu yia v
nokpasu labhli ddbv, nyuma weee -
zejila 'wv, 'in we yia o 'wvta, we 'ni
o gbonyuu yabhlogbv -yla lenv.

36 Nwegaga yia wa 'de weee
subha, 'in wa nee wa 'dekpv nyidi:
«Mv -weli mv dea? Se -yo 'tite nya v
nyime gbaa zuzu 'nyii -yla gbu, 'in
we tlaa nyuma 'wv!» 37 'In -Zezuu
'nv yia lamneni wee ddbv weee -
gv.

-Zezu jipea guzvnya

(Mt 8.14-17; Mk 1.29-34)

38 -Zezu 'bhva -Lagobudu zo ni, 'in
o yia 'Simv -budu zo mni. -Zugba
'Simv 'nvnyv 'nyaaa ku -su sa -
glagla, 'in wa nee o -yla, o zukpa -wa,
o jipe o. 39 -Zezu kwlia o -gv 'wv, 'in o
nee o kusulo -yla weli 'tite nyae: «-In
'bhv o -gv la.» O gba 'saa tvn, 'in we
yia o -gv labhv. -Bha -bhlokpadv v

'ηwno -sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia wa -yla pipie bhli.

⁴⁰ Jibheyɔ nya, -wa kaa guzɔnyaa 'yli -bhlo -bhlo ni, 'in -maa -yɔ -maa guzɔnya yia -Zezuu -gbɛ yi. ɔ yia wa kwɛzi -bhlo -bhlo, 'in ɔ yia wa jipe. ⁴¹ Zuzu 'nyii yi 'yaa guzɔnya duun 'wɔtla 'wɔkpikpie nya: «-Lagɔɔ 'Yu -in -mia!» -We ka gbɔ -wa, wa -yi we 'ji -nya ni, -Zezu mia, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ -wa. 'In -Zezu yia we wa ηwɛɛ labhali -nya, ɔ 'ni ηwnu wa 'ka gba.

-Zezu mia -Lagɔgbɔ gbaa dɔdɔ weee -gɔ

(Mk 1.35-39)

⁴² Zhi 'ka 'wɔladolua mni tɔn, 'in -Zezu yia 'gbe nukplɛ 'tla, 'in ɔ yia da yabhlo mni -flii. 'In nyɔmaa -zlo yia ɔ 'yli 'bɪ lanɔnɔvɛ bhli, da ɔ mia ni, 'in wa yia -bha nyini. Wa 'yibha ɔ 'na 'bhɔɔ wa -yɔ -ni, 'in wa yia ɔ lakpɔkpali. ⁴³ 'In -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «We mi 'ya ni, in gba *-Lagɔɔ nyɔmaa 'wlulapɪgbɔ 'gbe tɔɔba 'wɔ. We 'gbɔ, -Lagɔ yia 'mi tie.» ⁴⁴ 'In ɔ gbaa -Lagɔgbɔ, -Lagɔbudunya zɔ, dɔdɔ weee -gɔ.

5

*-Zezu laa ɔ *bnɔnyaa tianɔ (Mt 4.18-22; Mk 1.16-20)*

¹ 'Yli yabhlo nya, -Zezu mi Zenezalɛti* -nyu 'kadɔ yabhloo -gɔgɔ -gɔ, 'in nyima duun yia ɔ gbeli, wa 'ka -Lagɔwɛli 'nɔv 'gbɔ. ² 'In 'glɔ sɔ mia 'nyuu -gɔgɔ ηwɛ -yɔ, -Zezu yia we -yɔyi, -zugba zibhi -bhanya ka we 'wɔtla, wa mi wa 'sowlinya -wɔɔɔda. ³ Wee 'glɔ sɔbhie glaa, 'yabhlo -wa 'Simɔɔɔ -nɔ. -Zezu -gblaa we 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «'Simɔɔ, -in vla gwe 'nyuu -gɔgɔ -yɔ -sɛ.» -Zezu mi wee 'glɔ nukplɛ, -zugba ɔ slolu nyima -Lagɔwɛli.

⁴ Da ɔ bhia gbagbɛ, ɔ nɛɛ 'Simɔɔ -ylaɛ: «-In bɛ 'nyuu 'wɔtɔɔɔda 'glɔ nya, 'bhie, a 'ka amiaa 'sowlinya viteli.»

⁵ 'In 'Simɔɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Na -Slolunyɔ, -a ka siada -tɔ sabɔ weee, -a 'ni -lu yabhlogbɔɔ 'yi. Ni, -mi gbaa -a nɔ we ɛɛ 'gbɔ, vitelia na yia wee 'sowlinya.»

⁶ Wa vitelia wee 'sowlinya, 'in wa yia zibhii -zlo 'pli, wa 'ni we 'wɔgbizee mneni, 'in wa 'sowli yia ylaylie gwedi. ⁷ We 'dɛɛ 'gbɔ, wa -lima mia 'glɔ yabhlo 'wɔ, 'in wa yia wa la sɔ -papie nya, -maa 'ka wa 'wusa. 'In wa -yɔ wa 'glɔ yia yi. 'In wa yia wee zibhi wee 'glɔ sɔbhie 'wɔslu. We ka we ye kɛkɛɛ 'gbɔ, we fɛli 'nyu glu mnia. ⁸ Ni, Simɔ Pielɪ 'yia gbɔ -mni -yɔ ni, 'in ɔ yia 'kukolu 'sibhli -Zezu 'yu, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In vla gwe 'mi -yɔ, na -Kanyɔ! -We ka gbɔ -wa, gbɔnyuu -lɛnɔnyɔ in -mia.»

⁹ Zibhi -duun wa 'bhaa, da wa 'yia we -yɔ ni, 'in -nyanɪgbɔ yia Simɔ Pielɪ -kpali, we -yɔ ɔ nɔnɔnya 'sɔ. ¹⁰ Ni, Zebedee 'yua *Zake -yɔ Zaan -wa mia 'Simɔɔɔ nɔnɔnya nya, 'sa -bhloo 'dɛ -nyanɪgbɔ -kpalia -maa.

'In -Zezu nɛɛ 'Simɔɔ -ylaɛ: «-In 'na nɔnɔ nyanɔ -ni, ni, sa na kpaa da zibhi ni, -slɛɛn, nyɔmaa -zlo -na yia -Lagɔɔ -gbɛ laa.» ¹¹ Ni, wa -laa wa 'glɔ 'nyuu -gɔgɔ -yɔ lɔ, 'in wa yia -bha -lu weee ti, 'in wa yia -Zezu 'bɪ mni.

-Zezu jipea sɔlibhanyɔ yabhlo (Mt 8.1-4; Mk 1.40-45)

¹² 'Yli yabhlo nya, -Zezu mi 'gbe yabhlo nukplɛ, nyime -ɔ ka ku sɔli 'bhua la sa -kan, 'in ɔ yia -Zezu 'yi. ɔ bea ɔ -yɔ, 'in ɔ yia dɔdɔ lagbli ɔ 'yu. ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Na zukpa -wa, na -Kanyɔ. -In -wɔɔɔ 'mi -yɔ. Ni, we -ka -mi dɔdɔ nani, -in mneni -in 'ka 'mi jipe.»

¹³ -Zezu -gloa sɔ 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ sɔlibhanyɔɔ ku kwɛzi, 'in ɔ nɛɛ: «We nani 'mi dɔdɔ, we 'ka -mi -yɔ 'bhɔ!» -Zezu gba 'saa tɔn, -bha -bhlokpade wee sɔli 'bhua ɔ nyimeɛ ku -yɔ. ¹⁴ -Zezu nɛɛ ɔ nyime -ylaɛ: «-In -ka mni ni, -in 'na -sali we 'di nyime

* 5:1 'Mu wa la 'yaa Galilee.

yabhlogbɔɔ -nɪ. Nu, -in mɪ -na 'dɛ -Lagɔbɔbɔnyɔ 'klɔslɔlua. ɔ -ka -mɪ 'yɪ, 'in 'slaka Moizɪ gbaa -na -sɔkpa -nyɪmɛ wla nɪ, -in 'ka we wla. 'In nyɪma 'ka we 'jɪyɪbheli nɪ, sɔlɪ ka -mɪ ku 'wɔ 'bhɔ.»

¹⁵ Nu, -Zezu gba 'saa da ɔ -ylaoo, -mɔɔ bhla ɔ 'ɪnɪ -yɔ lamnɛnɛ mɪnɪa bhahba. 'In nyɪmaa -zlo yia ɔ gbɛli, wa 'ka ɔ wɛli yukwli pɔɔ, 'in ɔ 'ka 'ya wamɪa jipe. ¹⁶ 'In -Zezu bhua wa glaa 'kɔmɔɔ, 'in ɔ mɪnɪa -Lagɔ bhuhboea da bɛblɛɛ.

-Zezu jipea zɔlaslonyɔ yabhlo (Mt 9.1-8; Mk 2.1-12)

¹⁷ 'Yɪ yabhlo nya, -Zezu mɪ -Lagɔgbɔ nyɪma -slɔluda, -zugba *Falizɪnyɪma -yɔ titee -cian -dɪ ɔ kwesi la, wa pɔɔ ɔ yukwli. Waa nyɪma -manɪ, Galilee -yɔ Zudee -dɔdɔɔ 'gbe weee nɔkplɛ wa 'bhɔ. Tɔɔba 'bhɔ -Zeluzalɛmɔ. Jɛjitapɛɛ 'tɪtɛ -yɔ -Zezu 'sɔ mɪ, -zugba ɔ jipe 'sa we nya guzɔnya. ¹⁸ Nyɪmaa -zakpa -bhlo -yɔ zɔlaslonyɔ yabhlo yia yɪ, -zugba ɔ mɪ 'sowli 'wɔ. -Budu -we zɔ -Zezu mɪa, wa 'yɪbha wa -yɔ zɔlaslonyɔ 'ka -mɔ pla, 'in wa 'ka ɔ -Zezu 'yu ladɪ. ¹⁹ Nyɪmaa -zloo 'gbɔ, da wa 'kaa 'plɪlɪ -bha 'nɪ -mɪ. Tɔɔn, 'in wa yia wee -budu 'wɪ -gbɪa. Wa yia -bha 'ɪwɛ -dɪ, wa -lalia -bha ɔ, 'in wa yia wee -budu zɔ ɔ lasibhli nyɪmaa -zlo nyɪdɪ -Zezu 'yu tɛɪn. ²⁰ -Zezu 'yɪa nɪ, wa ka ɔ dli -gɔ zɔ, ɔ nɛɛ ɔɔ guzɔnyɔ -ylɛ: «'Tale, in ka -na gbɔnyɪ 'wɔtɪ.»

²¹ -Zezu gba 'saa da tɔɔn, -Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizɪnyɪma yia 'ɪwɪwɪwe 'ɪwɪwɪwe bhli: «Nyɔɔ ɔɔ nyɪmɛ -mɔnɪ -mɪa, 'in ɔ vɛli -Lagɔa? Nyɔɔ mɛnɛnɪ ɔ 'ka nyɪmaa gbɔnyɪ 'wɔtɪa? -Lagɔɔ 'dɛbhlogbɔɔ mɛnɛnɪa we, we 'nɪ mɔɔ?»

²² Gbɔ -we wa mɪa dli zɔ lapɔpalɪda, -Zezu yɪbhɛliɪa we 'jɪ nɪ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «Lɛɛ ka 'gbɔ a pɔpalɪ sa gbɔ -mɪnɪ dli zɔ la? ²³ In 'ka gba: «In ka -na gbɔnyɪ 'wɔtɪ, -mɔɔ -kalia -yɔ yaayɪ in 'ka gba: «In -sɔ 'wɔ, -in 'ka nɔ», -mɔɔ -kalia -yɔ

yɪ? ²⁴ In 'yɪbha a yɪbheli we 'jɪ nɪ, *Nyɪmɛɛ 'Yu ka we se dɔdɔ -gɔ, ɔ 'ka nyɪmaa gbɔnyɪ 'wɔtɪ.» Tɔɔn, 'in ɔ nɛɛ zɔlaslonyɔ -ylɛ: «-Sɔ 'wɔ, 'bhu -na 'sowli 'wɔ, mɪnɪ -buduɪwɛɛ.»

²⁵ -Bha -bhlokpade, zɔlaslonyɔ -sɔa 'wɔ nyɪma weee 'yɪbadɪ. ɔ 'sowli -we -gɔ ɔ pɪ yaa la, ɔ 'bhua we 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ -buduɪwɛɛ mɪnɪ, -Lagɔɔ 'ɪnɪ mɪnɪɛ nya. ²⁶ Nyɪma weee -wa mɪa -bha, 'ɪwɛgaga yia wa sɔbha, 'in -nyanɪgbɔ yia wa -kpalɪ. Wa yia -Lagɔɔ 'ɪnɪ -mɪnɪ, 'in wa nɛɛ: «-Yɪa! -A ka -zɛɛn gwɛdigbɔnyaa da 'yɪ!»

-Zezu laa Levii, ɔ 'ka ɔ 'bɪ nɔ (Mt 9.9-13; Mk 2.13-17)

²⁷ -Mɔɔ 'bɪgɔ, -Zezu 'tɪaa, ɔ mɪ sa -zieda, 'in ɔ yia *nɪsɔn -gwɛzɪsanyɔ yabhlo 'yɪ, -zugba -mɔɔ -dɪ -mɔɔ lub-honɔ -budu zɔ la. 'Mɔ wa laa Levii. 'In -Zezu nɛɛ ɔ -ylɛ: «'Yɪ 'mɪ 'bɪ.» ²⁸ Tɔɔn, *Levii -sɔa 'wɔ, ɔ tɪa -bha ɔ -lu weee, 'in ɔ yia -Zezu 'bɪ mɪnɪ.

²⁹ -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'in Levii yia -Zezu -yɪa lilɪlu 'kadɔ pi ɔ -budu zɔ. -Zugba nɪsɔn -gwɛzɪsanya duun -yɔ nyɪma tɔɔba mɪ -bha, 'in wa yia li dabɔdɔ. ³⁰ Falizɪnyɪma -yɔ wa -Lagɔɔ titee gwesanya 'yɪa we -yɔ, 'in wa yia wa zɔ 'ɪwɪwɪwɛnɛ bhli. 'In wa nɛɛ -Zezuu 'bɪnɔnyɪa -ylɛ: «Lɛɛ ka 'gbɔ a -yɔ nɪsɔn -gwɛzɪsanya -yɔ gbɔnyuuu kwɛ -cian tɔɔba 'sɔ li, 'in a -yɔ wa 'sɔ maa?»

³¹ -Zezu 'bhua wɛli 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «Nyɪma -wa -yɪaɪa, wa'a mɪnɪ -dɔtɔɔ -gɔ, nɪ, guzɔnyɪa mɪnɪa -dɔtɔɔ -gɔ. ³² In 'nɪ nyɪma -wa laa wa 'dɛ nyɪma tikli laɛɛ 'gbɔ yɪ. Nɪ, gbɔnyuu -lɛnɔnyaa 'gbɔ in yia yɪ, wa 'ka wa dli 'bhiti.»

-Lagɔɔ gbɔzɔnɔ -yɔ nyɪmaa lɛnɔgbɔ 'cɪ'in nɔ dabɔdɔ

(Mt 9.14-17; Mk 2.18-22)

³³ 'In nyɪma tɔɔba nɛɛ -Zezu -ylɛ: «Zaaan 'bɪnɔnyɪa plaa 'sun, 'in wa bhuhboea -Lagɔ, 'sa Falizɪnyɪmaa 'bɪnɔnyɪa nɔ 'yaa. 'In -nanɔɔ 'bɪnɔnyɪa mɪ lɪda, -zugba wa ma!»

34 -Zezu yia we 'bigupali wa - ylae: «Nyime -ka o 'hwno -kwa -feti -sada -mi, o -ka o 'talea la, a mneni a 'ka gba wa -yla wa pla 'sun, - zugba oo 'hwnoo 'lowli mi wa glaa? 35 Bhla yabhlo yia nynia, 'in wa 'ka 'hwnokwanyo wa glaa -sa. Wee 'ylinya -mini nya, wamia 'kaa 'sun pla.»

36 'In -Zezu yi 'yaa wa gbuv nine -mini 'pali. O nee wa -yla: «Nyime yabhlogbo 'ni mneni o 'ka 'naa lolu yla, 'in o 'ka we 'pi 'naa sva - yolaneni, 'in o 'ka we pipe. We -ka -muv, -zugba yla wa ylaa wee 'naa lolu bhe. We 'yli 'na 'ka 'wowlv. 37 'In nyime yabhlogbo 'ni mneni o 'ka nu lolu *bala sva 'wv slu. O -ka 'sa nu, 'in we wlaa. 'In wee nu jitea dudu, -zugba wee balanya ka -nyuma. 38 We 'gbv, a slu nu lolu bala lolu 'wv. 39 'In nyime -o -ka nu sva 'ma, nu loluu 'ma tv'v 'bha o. -We ka gbv -wa, gbaa o yia nu: <Nu sva nani 'yli.> »

6

-Zezu mi Nyapeyli -Kanyo nya (Mt 12.1-8; Mk 2.23-28)

1 Zuifuv Nyapeyli yabhlo nya, -Zezu -yo o 'binonya mi blekpaanya* 'plida, o 'binonya -ka bleya 'kwa, wa -ka we 'titli, -zugba wa li we. 2 Wa mi 'sa nuda, Falizinyuma talva 'yia wa -yo ni, 'in wa yia wa layibhae: «-We -amiaa tite gbaa, wa 'na nuvu Nyapeyli nya le -ni, lee ka 'gbv a nu we lea?»

3 -Zezu yia we 'bigupali wa - ylae: «-We nyimaa 'wlulapinyo - Davidi nua le, -we mia celida - Lagosebhe 'wv, a 'ni -slv we zeli? 'Yli yabhlo nya, 'in hwo yia o -yo o 'binonya 'bha, 4 -Davidi plaa -Lago bububudu zo, 'floo wa 'nyea -Lago, o 'bhua we 'wv, o lia we, 'in o yia o nononyaa -nu wla, 'in -maa yia we li. Wee 'floo -mini, -amiaa tite nee, -Lagobubonyaa 'dekpa 'ka yaa we

li.» 5 -Zezu nee 'ya wa -yla: «Nyime Yu mia, mo -wa Nyapeyli -Kanyo.»

Nyapeyli nya -Zezu jipea nyime ka so 'kua (Mt 12.9-14; Mk 3.1-6)

6 Nyapeyli yabhlo nya 'ya, -Zezu plaa -Lagobudu zo, 'in o yia -Lagoweli -sloluslolue bhli. -Zugba nyime -o ka lilikweso 'kua, o mi wee -budu zo. 7 -Zugba -Lago titee gwesanya -yo Falizinyuma wva -Zezu tenyii, -de o yi nyime jipe Nyapeyli nya, 'in sa o'v zva tite 'nuhwe, wa 'ka we gbv o 'wlu di. 8 Nu, -Zezu -yi wa 'wlukuvon lapopalgbv, we 'gbv, o nee oo nyime ka so 'kua -yla: «-In -so 'wv, -in 'yligbe nyima weee -zejila 'wv.» Oo nyime yia 'wvso, 'in o yia 'yligbe. 9 -Zezu nee wa -yla: «Weli 'ni na yibhaa sa au la. Sa tite gbaa? We nee wa nu gbv -zov le *Nyapeyli nya yaayv, wa nu gbv 'nyuu lee? Wa pue nyime yaayv, wa 'bha oo?» 10 -Zezu ylaa wa 'de weee -gv -ylili, 'in o nee oo nyime -yla: «-Glo -na so 'wv.» -Moo nu 'saa -Zezuu weli -gv, 'in -moo so yia 'pv. 11 -We -Zezu nua le, 'in we yia -Lago titee gwesanya -yo Falizinyuma 'ce 'nyuu do la. 'In -we wa 'kaa -Zezu 'wluo nu, 'in wa yia we pupali wa 'dekpa nyidi.

-Zezu -saa -bha o tietienya kug-bua le 'so (Mt 10.1-4; Mk 3.13-19)

12 We bhla, -Zezu yia -Lago bhuh-hoe 'gbv -gogv 'wlu mni, 'in o yia -Lago bhuhhoeda -tv zli yia o -zli. 13 Zli zlia, o yia o 'binonya la. Wa glaa, 'in o yia nyima kugbua le 'so -bha -sa. 'In o yia wa la o tietienya. 14 Wa hni nu: 'Simoo (-o ka -banji o zva Piel) -yo -moo bheli Andlee, 'Zake -yo *Zaan, Filip -yo Batlemii, 15 Matie -yo Toma, Alfsee 'yu 'Zake -yo 'Simoo wa laa *Zelov, 16 'Zakee 'yu Zudas -yo Zudas Isikalov, -o 'kaa -Zezu wla o tonyuma kwee.

* 6:1 'Flooya wa laa -tuauweli 'wv: «bl'e».

-Zezu mi nyimaa -zlo -sloluda, -zugba o jipe 'sa guzvnya (Mt 4.23-25)

17 -Zezu -yo o tietienya kugbua le 'so 'bhua -gogo 'wlu, 'in o yia da ylalaa yabhlo 'yiligbe, -zugba o 'binanya talbaa -zlo mi -bha de. Nyima -duun 'bhua Zudee -yo -Zeluzalemu -dudu -gu, we -yo Tili -yo Sidon -gbenya mia gumunyuu -gogo -gu. 18 Wa 'de weee yia, -Zezuu weli yukwli pulve -yo o 'ka wa jipee 'gbu. Nu, -wa zuzu 'nyii mia sihida, -Zezu ka wa jipe. 19 Nyima duun 'yibha wa 'ka o kwazi, -we ka gbu -wa, 'tite bhua o 'wu, we mi wa 'de weee jipeda.

'Wototve -dlao -yo gbonyuuu gbu (Mt 5.1-12)

20 -Zezu ylaa o 'binanya, 'in o nee wa -ylae:

«Amia bobabhanya, 'wototve -dlao mi amiaa -nu nya, nu, -Lago pili ain 'wlu la.

21 Amia nwo mia da 'bhada, 'wototve -dlao mi amiaa -nu nya, -we ka gbu -wa, lva a yia.

Amia mia da wida, 'wototve -dlao mi amiaa -nu nya, -we ka gbu -wa, nyaa a yia.

22 Nyima -ka ain 'wonye, wa -ka ain kwene -sa, wa -ka ain veli,

'in wa -ka amiaa daa gbonyuu gba Nyimee 'Yuu 'gbu,

'wototve -dlao mi amiaa -nu nya.

23 «-Muu 'sasokpa -gbonya -ka ain yli, a lite 'muna nya. Nu, amiaa -tnuu 'kadu mi -mo ain woda -Lago -gbe. Nu, 'sa wa dukpasu pali bhaa -Lagobuu -falipanya 'klyie 'wu.

24 Amia, 'nnumnunya, gbonyuu mi amiaa -nu nya, a ka amiaa zozonunya kwee -seli dudu -guu 'gbu.

25 Amia -wa lva da, gbonyuu mi amiaa -nu nya, -we ka gbu -wa, nwo yia ain 'bhaa yia.

Amia -wa mia da nyada,

gbonyuu mi amiaa -nu nya, -we ka gbu -wa, gu yia ain 'wowlva, 'in a 'ka wi.

26 Nyima weee -ka amiaa gbuzonu gbada -mi, -zugba gbonyuu mi amiaa -nu nya.

Nu, 'sa wa dukpasu nu bhaa yoyogbuu -falipanya.

A -kali amiaa nyima 'nyiii ze (Mt 5.38-48, 7.12)

27 «Amia -wa pulva da 'mi yukwli, in nee ain -ylae: a -kali amiaa tonyimaa ze, -wa nyea ain 'wu, a nu wa zozonu 'wluo. 28 -Wa bhia ain gweeze, a njwa wa 'nyu la, -wa palia ain 'klyie 'wu, a bhuhoe -Lago wa 'nji nya. 29 Nyime -ka -na yukwli yabhlo 'kpa 'wusubha, -in 'bhiti o -yla we -budu. 'In o -ka -na -guslunaa 'wobhu, -in 'na 'tutalo -na -bana o kwee -nu. 30 Nyoo nyoo -ka -mi -lu -zlati, -in 'nye we o. 'In nyoo -ka -na -lu 'wobhu, -in 'na 'yibhali we -yo la -nu. 31 -We a 'yibhaa nyima nu ain -yla le, amia nu 'ya we le wa -yla.

32 «-Wa -kalia amiaa ze, we -ka -maa -bhloo 'dee ze a -kali, a 'na pupali 'wlukoon la -nu nu, -Lago yia ain 'penia we 'gbu -nu. Gbonyuu -lenonya -kali 'ya -wa -kalia wamiaa ze, we 'ni saa? 33 -Wa nua ain 'nani 'wu, a -ka maa -bhloo 'de 'nani 'wonu, -Lago 'nia ain 'penia yi. 'Sa gbonyuu -lenonya -maa nu 'ya, we 'ni muu? 34 Nyima -wa saa amiaa kpagbu, a -ka -maa -bhloo 'de kpagbu -yofa, lee -lu a 'ka 'yi we 'penie nya -Lago kwee? Gbonyuu -lenonya mia ni, gbonyuu -lenonya wa fa kpagbu -yo. 'In wa 'ka we 'bigupali -nu 'yu 'gbu! 35 We 'gbu, in nee ain -ylae, a -kali amiaa tonyimaa ze. A nu zozonu le. A fa kpagbu, amiaa dli 'na -tulo we 'bigupali -nu -yla -nu. Nu, Yali -Lago yia ain 'penia, 'in a 'ka o 'yua -ze. -Lago mi zozonu lenonyo nya, -wa 'nia 'nani -yi -yo nyima 'nyiii gbegein. 36 Sa amiaa Dide -Lago kaa nyazidli ni, amia -ka 'ya 'sa nyazidli.

A 'na 'bhulu nyuma -putuu -yogbu 'wv -ni
(Mt 7.1-5)

37 «A 'na 'bhulu nyuma -putuu -yogbu 'wv -ni, -Lago yi amiaa -yogbu 'wobhu. A 'na dili nyuma wa gbonyuuu 'gba 'wlu -ni, -Lago yi amiaa -nv ain 'wlu di. A ti nyumaa -yogbu 'wv, 'in -Lago 'ka amiaa -yogbu 'woti. 38 A 'nye nyuma, 'in -Lago 'ka ain 'nye. A -ka 'sa nv, 'in -Lago slua amiaa bi 'wv -lu, 'in wa bhua we, 'in we kwa, 'bhie, we sloa gwe -yo la. Sa a nyea nyuma, 'sa -Lago yia ain 'nyea.»

39 'In -Zezu yi 'yaa wa gbuv nine yabhlo 'pal: «'Lolonyo mneni o 'ka 'lolonyo su lakpa, 'in o 'ka o 'yoo da -sloлуу? Wa -ka 'sa nv, 'in wa 'de 'so bhlilia 'bhoka 'wv, we 'ni mv?»

40 «Nu, 'kpiakpianyo yabhlogbo 'ni o -sloлуnyo 'wvzi. 'Kpiakpianyo -o -ka 'wvsihbli, o -kanyo o -yo o mne-nia 'wv.»

41 «Buee go -le mia -na bheli 'yliya 'wv, 'mv -na yia -yo, 'in su -kibhe 'kadu -we mia -na 'yliya 'wv, -i 'in 'yi we -yo. Lee -lu ka 'gbua? 42 -Mi, -mamo kaa su -kibhe 'kadu 'yliya 'wv, 'in -i 'in 'yia we -yo, sa -na gba -na bheli -ylae: «Na bheli, -in 'tide 'mi 'yi, 'in 'ka -mi wee buee go 'yliya 'wv -saa?» Welu 'so -nyume, -in -sa -slo -na 'de su -kibhe 'kadu 'yliya 'wv, -in 'ka layi, 'bhie, -in 'ka buee go -na bheli 'yliya 'wv -sa.»

Suu 'bhue -yo wa yibhelia we
(Mt 7.16-20, 12.33-35)

43 «Su -zovv tnv 'bhue 'nyuu, 'in su 'nyuu'u tnv 'bhue -zovv. 44 Suu 'bhue -yo wa yibhelia we. Wa'a -sa magloo mnawia 'wlu, 'in wa'a -sa *-dloya 'yilu su 'wlu. 45 Nyume -zovv mia, gbuzovv mia o dibhe 'wv, 'mv o nva le. 'In nyume 'nyuu mia, gbonyuu mia o dibhe 'wv, 'mv o nva le. Nu, gbunya bhua nyumee dibhe 'wv, mv tlaa o nyee.»

-Budu 'sod gbuv nine
(Mt 7.24-27)

46 «Lee ka 'gbu, a la 'mi -amiaa -Kanyo, -amiaa -Kanyo, 'in -we na gbaa ain -yla, 'in a'a nv we lea?

47 Nyume -o yia na -gbe, -o pulva na weli yukwli, 'in o nva we -gv, o 'wovlv na yia ain 'kloslolua. 48 O 'wlv sa nyume -o yia o -budu 'sobhaa, 'in o yia 'wotolo -bhoka 'bhlu, 'in o yia we gwe glu pal tukpa -gv, mo. 'Nyu 'kadu lva, we -gbligbli yilia wee -budu -yo, we 'ni we -wlv, wee -budu mi 'sobhada 'nanvv 'gbu. 49 'In nyume -o pulva na weli yukwli, 'in o' nva we -gv ni, o 'wlv sa nyume -o 'sobhaa -o -budu dudu klo -gv, 'in o 'nia we gwe glu 'pa, mo. 'Nyu 'kadu lva, we -gbligbli yia, 'in we yia we -wlv -bha -bhlokpade. 'In wee -budu yia lamumni weee.»

7

-Zezu jipea 'slvjaa 'yugalnyo zolubhonnyo
(Mt 8.5-13)

1 Da -Zezu bhia welnya -mni gbagbe, nyumaa -zlo -wa mia o yukwli pulva -yla, 'in o yia Kapenaumv gbe nokple mni. 2 -Mo Kapenaumv, *Wlvov -slvja glu gbuv 'yugalnyo ka zolubhonnyo yabhlo o 'yibhaa bhabha. O zolubhonnyo ka gu -yo, we -tv 'wv -se, o 'ka tl. 3 Da o 'slvjaa 'yugalnyo 'nva -Zezuu 'di, 'in o yia Zuifov nyuma kpasu tlova o 'wotie, nu, o yi o 'ka o zolubhonnyo jipe. 4 Wa mvia, 'in wa yia -Zezuu -gbe nyini, wa bhuhoea o bhabha, 'in wa nee o -ylae: «Nyume mia da, nyume -zovv -wa, o ka we 'klv, -in 'ka o -yobe. 5 O kali -amiaa nyuma weee ze, 'in mo 'sobhaa -amiaa -Lagobudu.» 6 'In -Zezu -yo wa 'so yia mni.

Wa 'ka o -budu -yo cipaa yi, 'in o 'slvjaa 'yugalnyo yia o 'talea tie, nu, wa mni -Zezu yoo wa gbae: «Na -Kanyo, -in 'na siali -na 'de -ni, 'in 'ni we 'klv -ka, -in 'ka na -budu zo pla. 7 'In 'ni we 'klv -kaa 'gbu, na 'de 'nia -na -gbe mni. -Muv 'gbu, -in gba weli yabhlogbo, 'in na zoyu 'ka 'pu.»

8 Nu, in ka 'wlulapilunya, 'in na zva wa 'nuηwe. In ka 'sluja, -wa 'wlu in pila la. In -ka 'yabhlo -yla gbae: «-In mni!», 'in o mnia. In -ka 'ya -budu -yla gbae: «-In yi!», 'in -moo yia. 'In in -ka na zolubhononyo -yla gbae: «-In nu -muni le!», 'in o nua we le.»

9 Da -Zezu 'nua welinya -muni, 'in o yia oo 'sluja glu gbuu 'yugalinyo ηni kwali. 'In nyimaa -zlo mia o 'bi, o 'bhitia wa -gbe la, o nee wa -ylae: «In nee ain -ylae: nyime, -o zva sa dli ni, in 'ni -slo we -kanyo 'yi Izlaeli -dudu 'debhie -gbolu -gu.» 10 -Zezu gba 'saa toun, 'sluja glu gbuu 'yugalinyoo tietienya yia o -gbe lobhiti, wa 'kaa yi, -zugba o zolubhononyo kaa gu -yo, o ka 'pu.

-Zezu 'bhua -dugba ηwnoo nokpasuyu yabhlogoo 'wu tltlie lv

11 -Muu 'bigu, 'yli yabhlo nya, 'gbe yabhlo wa laa Naini, 'in -Zezu yia -mo mni, -zugba o 'binonya -yo nyimaa -zlo -yo o 'so mi noda. 12 O 'ka wee 'gbee 'suo ηwe -yo cipaa mni, -dugba -ηwno yabhloo nokpasuyu yabhlogoo thia, wa mi o 'bhilda mnida. -Zugba wee 'gbee nokpla -nyima duun -yo oo -dugba ηwno no, wa mni 'bhuka -gu. 13 Da Nyimaa -Kanyo 'yia oo -dugba -ηwno -muni -yo, 'in -moo yia o nyazi 'wola bhabha. O nee o -ylae: «A -golu 'wu, a 'na wili -ni.» 14 'Bhie, o bea -bha, 'in o yia 'kwiee -gbo kwezi. 'In we 'wobhunya yia 'yigbe. -Zezu nee: «Nyimesloyu, in nee, -in -so 'wu!» 15 -Zezu gbaa 'sa toun, 'in oo tltlinyo yia 'woso, 'in o yia gbagbie bhli. 'In -Zezu yia o 'nyaa o yoo 'nye.

16 -Nyanigbo yia nyima weee -kpali. 'In wa yia -Lagoo ηni yimanie bhli, wa nee: «-Lagobuu -falipanyo 'kadu yabhlo ka -ain glaa yi. -Lago ka o nyima 'wosaa yi.» 17 -Zezuu ηni -zono yia lamneni Zudee -dudu weee -yo we kwesi -gbe weee -gu.

'Zan -Batisi tiea nyima -Zezuu -gbe (Mt 11.2-19)

18 -We weee 'plia, 'Zan -Batisu 'binonya yia we o -sali ludi nya. 'In 'Zan -Batisu yia wa glaa nyima 'so la. 19 'In o yia wa Nyimaa -Kanyo -Zezuu -gbe tie, wa 'ka o layibha 'lee: «Nyime -o 'kaa yi, -a mia woda, 'mo -in -mia yi, yaayu, -a wu nyime -putuu?»

20 Oo 'Zan -Batisu 'binonya nyinia -Zezuu -gbe, wa nee o -ylae: «'Zan -Batisu tiea -ain -na -gbe, -a 'ka -mi layibha 'lee: «-Lagoo -Bhasanyo -o 'kaa yi, -a mia woda, 'mo -in -mia yi, yaayu, -a wu nyime -putuu?» »

21 Wee bhla -bhloo 'de nya, -Zezu jipea guzonya duun -yo 'kukunya, 'in nyima -wa kaa zuzu 'nyii 'bi, o yia we wa 'bi vu, 'in o yia 'lolonya duun 'yli -blo. 22 'Bhie, o nee 'Zan -Batisu tietienya 'so -ylae: «A mni, -we a 'yia -yo, 'in a 'nua, a -sali we 'Zan -Batisu ludi nya: «Nu, 'lolonya mi layida, 'tigiginya mi noda 'nanuu, *solbhanya ka 'pu, 'sulonya mi 'noda, tltlinya ka tltlie lv 'woso, 'in wa mi -Lagobu gbada bobabhanya -yla.» 23 Nyime -o 'ni 'mi dli -gu -sa, 'wutotue -doo mi o -nu nya.»

-Zezu gbaa 'Zan -Batisu gb o 'bunyimaa -zlo -yla

24 Da 'Zan -Batisu tietienya 'bhitia lv, -bha -Zezu bhlia 'Zan -Batisu gb gbagbie nyimaa -zlo -yla. O nee: «Lee -lu a mni ylaa da bebleea? Gblee -we -pape mia zukluda, mu -wa yi? -Innya! 25 'In lee -lu a mni -sleen -mo ylaa? Nyime -o -plaa ηnumni naa 'wu, mo -wa yi? A -yi we 'ji nu, nyima -wa plaa 'ηnumni -naa -zono nya 'wu, 'in wa mia 'ηnumni -li nyidi ni, nyimaa 'wlulapilinyaa -budu zo wa -dulia la. 26 Lee -lu a mni -mo ylaa tenyua? -Lagobuu -falipanyo -wa yi? In, in

nEE ain -ylae: o 'yli, o -zi -Lagogbubu -falipanyoo 'degbolu. ²⁷ Nu, -Lago nEE o 'sebhe 'wu 'Zan -Batisu daae: <Mi 'yu na paa na *tietienyo yoo, 'in o 'ka -na 'yoo -yomnazi.>

²⁸ In nEE ain -ylae: nyuma -wa 'hwu gwalia, wa glaa, nyume o 'kaa 'yli, o 'ka 'Zan -Batisu -zi, -moo 'nu -mi. -Zugba, nyuma -wa -Lagopilia 'wlu la glaa, nyume 'kienyile 'yli, -moo -zi o 'wu.»

²⁹ Nyuma weee -yo nisun -gwezisanya -wa pulba 'Zan -Batisu weli yukwli, wa ka we 'jiyibheli nu, -Lago tiklu, 'in wa yia wa 'de 'Zan -Batisu yoo 'nye, 'in -moo yia wa batizee. ³⁰ Nu, Falizinyuma -yo -Lago titee gwesanya ka zozonu -Lago 'kaa wa -yla lenu kwnEE -sa, 'in wa 'nu 'hwu 'Zan -Batisu 'ka wa batizee.

³¹ -Zezu nEE 'yae: «Waa desleen -nyuma, nyoo in 'ka wa 'wupalia? Nyoo wa -yo o 'wowlba? ³² Wa 'wlu sa 'yilaasi -dia la -gblagblu 'wu, ma. -Zugba wa lilali, 'in wa gba wa -lima -ylae:

<A ka an -yla -lili bhli, a 'ni lte!
'In -a yia an -yla guzo -lu bhli, a 'ni wi!»

³³ Nu, 'Zan -Batisu yia, o'w lia lililu -zonu, o'w 'maa nu, 'in a nEE: «O ka zuzu 'nyuu 'bi.» ³⁴ *NyumEE 'Yu yia ni, o li, 'in o maa. 'In a nEE: «A -tali, nyume mia de, liligbu -yo nomagbu o kaa. *Nisun -gwezisanya -yo gbonyuuu kwe -cian, wa 'tale o -mia.» ³⁵ Nu, -wa 'hwu -Lagobu -yo, ma yibhelia we 'ji, -Lago gbuyilo mia, we tiklu.»

-Zezu tia gbonyuuu lenu -hwu yabhloo -yogbu 'wu

³⁶ Falizinyume yabhlo laa -Zezu, wa 'ka li dabudu. 'In -Zezu yia oo FalizinyumEE -budu zo pla, 'in o yia lililu gwe ladi. ³⁷ -Muu bhla, gbonyuuu lenu -hwu yabhlo mi wee 'gbe -muu nukple. O 'nua nu, -Zezu mi FalizinyumEE -gbe lida, o -yo *lasiklo -zonu -bhonyidaa yeyenu

yia -mo mnu. ³⁸ 'In o yia -Zezu luu ladi, -moo bhunya -yo, -zugba o wi. 'In o 'muo yia -Zezu bhw wotolu. 'Bhie, o yia we -yase o 'nyi nya, o yia we gbleli, 'in o yia -lasiklo o bhw -yo slu. ³⁹ Falizinyume, o laa -Zezu wa 'ka li dabudu, o 'yia we -yo, o nEE o 'deE dli zae: «Oo nyume -moo -ka yaa -Lagobu -falipanyo 'pien, 'hwu o mia de o kwexida, sa o mia, -zugba, o ka yaa o yibheli gbonyuu lenu 'hwu nya.»

⁴⁰ -Zezu 'bhua weli 'wu, o nEE oo Falizinyume -ylae: «'Simoo, in 'yibha in 'ka -mi -yla gbu yabhlo gba.»

'Simoo nEE: «Na -Kanyo, -in gba.»

⁴¹ 'In -Zezu nEE: «Nyume yabhloo kpagbu mia nyuma 'so -yo. 'Yabhlo ka taaa 'wlu glu gbu -zakpa gbu 'wlu (500.000), 'in -gudu kaa 'wlu glu 'so 'wlu kugbua 'wlu (50.000). ⁴² Nu, waa nyuma 'so 'na 'ka wee kpagbu -saa 'gbu, 'in oo nyume yi 'saa we ti. 'Lee wa 'de 'so glaa nu, nyoo 'ka oo nyume 'yibha bhabha?»

⁴³ 'In 'Simoo yia we 'bigupalie: «-Ami dlu ni, o kaa 'gwezi 'kadu 'wlu, mo 'kaa o 'yibha bhabha.»

'In -Zezu nEE o -ylae: «Gbu -zonu -in gbaa.» ⁴⁴ Tuun, -Zezu 'bhitia la 'hwu -gbe, 'in o nEE 'Simoo -ylae: «-Na yi 'mo 'hwu ni -yoo? In plaa -na -budu zo, -in 'ni 'mi 'nyu 'nye, in 'ka bhw -yo budo. Nu, mo budoa na bhw -yo o 'muo nya, 'in o yia we -yo se o 'nyi nya. ⁴⁵ -In 'ni 'mi gbleli, nu, o plaa, mo -tua na bhw gblelida. ⁴⁶ -In 'ni 'mi 'kpi 'wluo slu, nu, mo slua na bhw -yo -lasiklo. ⁴⁷ We 'gbu, in nEE -mi -ylae: -Lago ze o kalia bhabhaa 'gbu, -Lago ka o gbonyuu duun 'woti. Nu, nyume o nua gbonyuu 'kienyi le, 'in -Lago yia o -yogbu 'woti, o -Lago zekalidli -se.»

⁴⁸ 'In -Zezu nEE oo 'hwu -ylae: «In ka amaa gbonyii 'woti.»

⁴⁹ -Wa -yo o 'so mia lida, -maa nEE -mo dli zae: «Moo -nyume moa, 'in -moo ti nyumEE gbonyuu 'wua?»

50 'In -Zezu nee do 'hwno -ylae: «Amaa dli ka ain pue, a mni, 'wotvotue -dlao -yo ain 'so -mi!»

8

'Nwni -wa noa -Zezu 'bi

1 -Muv 'bigv, -Zezu yia 'gbe 'kadi -yo 'gbe yua 'wu mni, *-Lagoo nyumaa 'wlulapiliee gbuzononyaa gbagbie nya, -zugba o 'binonya kugbua le 'so -yo o mi. 2 'In, 'hwni tolba o vua zuzu 'nyii 'bi, -yo o jipea, -maa mi 'ya -bha. Wa hni ni: Magidalaa -hwno Malii zuzu 'nyii gbeso 'tlaa 'wu, 3 Ewloobv lubhononyo 'kadv Kuzaa 'hwno Zani, -yo 'Suzani -yo 'hwni dumadu, -wa -saa -Zezu -yo o 'binonya 'wu, wa zozonu nya.

'Mnapanyo gbv nine (Mt 13.1-9; Mk 4.1-9)

4 Nyumaa -zlo 'bhva 'gbe -bhlo -bhlo 'wu, 'in wa yia -Zezu -yo 'wlugbeli. 'In o yia gbv nine -mni wa 'pali. 5 «Nu, kpaapanyo mnia o 'mno 'paa. O mi o 'mno 'pada, o 'mnia we, 'in we -zakpa -bhlo yia 'yoo hwe -yo bhli. 'Pliplinya noa we -gv, 'in 'zianya yia we li. 6 Tolba yia tukpa -dvdv -gv bhli, we mia, -bhaa bla 'ni 'nyu 'wolakaa 'gbv, 'in we yia ye. 7 Tolba yia -kpaga glaa bhli, 'in -muv -yo we 'so yia 'woso, 'in -muv yia we -gv pali, 'in we yia we 'tuntu. 8 Tolba yia dvdv -zovu -gv bhli, 'in we yia mi, we 'paa lakpa, we lakpa -bhlo -sa -mo 'yaa gv gbu.»

'In -Zezu yia we -gv di weli 'tite nyae: «-O -ka 'nonv -yukwli 'wlu -ka, o 'nu we.»

-Muv ka 'gbv -Zezu pa gbv ninea?

(Mt 13.10-17; Mk 4.10-12)

9 O 'binonya ka o wee gbv nine -mni 'ji layibha. 10 'In o yia we 'bigv pali wa -ylae: «-Lago ka o nyumaa 'wlulapiligbv mia zizada ain 'kluslolu. 'In nyima tolba -nu mia, gbv nine nya wa 'paa we wa -yla.

<Wa -ka -lu yla, wa'a 'yi we -yo, 'in wa -ka gbv 'nu, wa'a 'nu we 'wola.»

-Zezu gbaa wee gbv ninee 'ji (Mt 13.18-23; Mk 4.13-20)

11 «Wee gbv ninee ji ni: 'mnoya mia, we 'wlv -Lagowel. 12 Nyima tolba 'wlv 'yoo hwe -yo da 'mnoya bhli: wa -ka -Lagowel 'nu ni, 'in *'Kuzu yia, 'in we saa we wa dibhe 'wu, wa yi we dli -gv zv, 'in wa yi gbv 'wobhuv 'gbv. 13 -Mumonya mia tukpa -bita -gv: -muv 'wlv nyima -tolba, -wa nua -Lagowel, 'in wa hwnua -bha we -yo 'mna nya ni, wa'a 'tide we 'yi, we'e fa wa 'wu somi. Bhla -sele nya, wa hwnua we -yo, 'in laylagbunya -ka yi, 'in wa dli bhva we -gv. 14 Nyima tolba 'wlv 'mnoya -we bhli -kpaga glaa: wa -ka -Lagowel 'nu, bhla -gudu -ka nyini, 'in wa tidea wa 'de 'yi -se -se, 'in dilve -yo 'hnumni -li, dvdv -gv 'mna -li tuntua wa, 'in wa'a wla 'ya, -muv zal. 15 'Mnaya -we bhli dvdv -zovu -gv, -muvnya 'wlv nyima -wa nua -Lagowel dli -zovu nya, 'in wa zva we la, wa dli weee nya, 'in wa paa 'ya bhla weee nya.

'Napee gbv nine -yo -Lagowelu yukwli pulv so (Mk 4.21-25)

16 «Nyime -ka 'nape -nyuma, o'o -gbli we -solu 'wluo, 'in o'o fa we 'lii zo. Nu, yali o dia we la -budu zo, 'in -wa -ka pla, wa 'ka we san -yoyi. 17 Nu, -we weee mia zizada, zli 'klv we yia 'tlaa, 'in -we weee mia 'wiemi -lu nya, 'ji wa yia we yibhelia, 'in we 'ka 'bhlewv weee. 18 We 'gbv, a zv amiaa gbv yukwli pulv so 'yliyv. Nu, -lukanyo mia, o -nu wa yia -gupaha, 'in nyime -o 'nia -lu duun -ka, we -sele -we -gv o dli mia, kwee wa yia we o -saa.»

-Mama -wa -Zeeu bhelia -yo o 'nyaa?

(Mt 12.46-50; Mk 3.31-35)

19 -Zeeu bhelia -yo o 'nyaa 'so yia o 'ya ni, nyima duun 'gbv, wa 'ni

mneni wa 'ka ɔ yɪ. ²⁰ 'In wa yia -Zezu 'dɪ kwæ: «-Na 'nyaa -yɔ -na bhelia mɪ 'pipee. Wa 'yɪbha wa 'ka -mɪ 'yɪ.»

²¹ 'In -Zezu nɛɛ wa 'dɛ weee -ylæ: «-Wa pɔlva -Lagɔwɛlɪ yukwli, 'in wa nɔa we -gɔ nɪ, ma -wa, na 'nyaa -yɔ na bhelia.»

*-Zezu 'yɪlɪgbelia -pɪpɛ 'kadɔ
(Mt 8.23-27; Mk 4.35-41)*

²² 'Yɪ yabhlo nya, -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya -gblaa 'glɔ yabhlo 'wɔ nɪ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylæ: «-A 'plɪɪ 'nyuu kakpe -putu -gɔ.» 'In wa yia mɪ. ²³ Da wa mɪa 'nyu 'wɔdɪda, 'in -Zezu yia 'yɪlaa ŋwɔ. Tɔɔn, -pɪpɛ 'kadɔ yia 'nyu -gɔ 'plɪplɪe bhli. 'Nyu mɪ 'glɔ yeda, we -tɔ 'wɔ -sɛ, wa 'ka 'nyu glu mɪ.

²⁴ -Zezuu 'bɪnɔnya bɛa ɔ kwesi, 'in wa yia ɔ ganɔ. 'In wa nɛɛ 'wɔkpɪkpɪe nya: «-Slolunyɔ, -Slolunyɔ, -amɪa tɪa!»

-Zezu ganɔa, 'in ɔ yia -pɪpɛ 'wlɔo 'kpɪɪ. 'In 'nyuu -gbɔgbɔ yia zɔbɛ, we yia 'yɪlɪgbɛ blenyii. 'In -bha yia 'wɔku.

²⁵ -Zezu nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -ylæ: «Mɔ amɪaa dlɪzɔzɔɛ mɪa?»

-Nyanɪgbɔ -kpalia wa nɪ, 'in ŋwɛgaga yia wa sɔbha. 'In wa nɛɛ wa 'dɛkpɔa nyɪdɪ: «Mɔɔ -nyumɛ ɔɔ -mɔnɪ -mɪa, 'in ɔ gba 'nyu -yɔ -pɪpɛ -yɪla, 'in we zɔ ɔ 'nɔŋwɛa?»

-Zezu -saa nyumɛ yabhlo zuzu 'nyii 'bɪ

(Mt 8.28-34; Mk 5.1-20)

²⁶ -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya -dɪa 'nyu 'wɔ, Zelazɪ -nyɪmaa dɔdɔ* mɪa nyuu kakpe yabhlo -gɔ, Galilee 'klɔ, -mɔ wa nɪnia. ²⁷ Da -Zezu 'bhɔa 'glɔ 'wɔ ɔ 'sɪbhɪlia la, 'in wee 'gbee nɔkpɪa -nyumɛ yabhlo yia ɔ yoo yɪ. ɔɔ nyumɛ mɪa, zuzu 'nyii mɪa ɔ 'wɔ. 'Bɪ ka 'wɔgwɛ, ɔɔ -pla -bana 'wɔ, 'in ɔɔ -gɔ -budu zɔ, nɪ, gbawla -nyɪdɪ ɔ gɔa.

²⁸ Da ɔ 'yɪa -Zezu -yɔ, 'in ɔ yia 'wɔkpɪ, 'in ɔ yia ɔ bhɔ -yɔ bhɪlɪ. 'In ɔ nɛɛ wɛlɪ 'tɪtɛ nyæ: «-Naa lɛɛ -gbɔ pɪɪ na gbɔ

'wɔla, -Zezu, Yalɪ -Lagɔɔ 'Yu? -Mɪ na bhubhɔea, -in 'na palɪ 'mɪ 'klɪyɛ 'wɔ -nɪ!» ²⁹ -We ka 'gbɔ ɔɔ nyumɛ yɪ 'saa gba, zuzu 'nyuu mɪa ɔ 'wɔ, 'mɔ -Zezu gbaa we 'tɪa ɔ 'wɔ. Wee zuzu 'nyuu mɪa, 'wɔ we bhɔa ɔ -zakpa duun nya. Wa -ka ɔ sɔnya gbɔan nɛtɛllɪkpe nya, 'in wa -ka ɔ gbɔloko bhɔ 'wɔ fa, 'in ɔ dia we 'dɛ weee. 'In wee zuzu 'nyuu kwaa ɔ -flɪi.

³⁰ -Zezu yia ɔ layɪbhæ: «Sa wa la -na 'ŋnɪa?»

'In ɔ nɛɛ: «Na 'ŋnɪ wa laa <Slɔjaa -zɔ> ». -We ka gbɔ -wa, zuzu 'nyii duun mɪ ɔ 'wɔ. ³¹ 'In wee zuzu 'nyii nɛɛ -Zezu -ylæ: «-Na zukpa -wa, -in 'na kwalɪ -an *glukasɔ 'wɔ -nɪ!»

³² -Zugba -boboo -zɔ mɪ we lɪlɪluu datalɪda -gɔgɔɔ nɔkpɪa -gɔ. 'In wee zuzu 'nyii nɛɛ -Zezu -ylæ: «-Na zukpa -wa, -in kwa -aun -bobɔnya mɪa nɪ 'wɔ!» 'In -Zezu yia we 'yoo 'nyɛ nɪ, we pla we 'wɔ. ³³ Tɔɔn, zuzu 'nyii yia ɔɔ nyumɛ 'wɔ 'tɪa, 'in we yia -bobɔnya 'wɔ pla. 'In wee -bobo weee yia -gɔgɔ kwɪ -gwagwɛ nya, 'in we yia 'nyu lɔ slo, 'in we yia tɪɪ -nya.

³⁴ Da wee -boboo 'yɪlɪzɔnya 'yɪa gbɔ 'plɪa nɪ -yɔ, 'in wa -yɔ -gwagwɛ yia 'gbe 'kadɪ -yɔ kɔdanya 'wɔ we 'dɪ lamneni. ³⁵ Da wee gbɔ -mɪnɪ 'plɪa, 'in nyuma yia -mɔ 'yɪa mɪ. Wa nɪnia -Zezu kwesi, nyumɛ -ɔ 'wɔ zuzu 'nyii 'tɪaa, 'in wa yia ɔ 'yɪ, -zugba ɔ -dɪ -Zezuu bhɔ -yɔ la, -bana mɪ ɔ 'wɔ, 'in ɔ 'wlukɔɔn ka ladɔlu. 'In -nyanɪgbɔ yia wa -kpalɪ weee. ³⁶ Sa ɔɔ zuzu 'nyii 'wɔ -nyumɛ 'pɔa nɪ, -wa 'yɪa wee gbɔ weee da, 'in -maa yia we 'dɪ -sa wa -yɪa. ³⁷ Tɔɔn, Zelazɪ -nyɪma weee nɛɛ -Zezu -yɪa, ɔ 'bhɔ wa dɔdɔ -gɔ. Nɪ, -nyanɪgbɔ ka wa -kpalɪ. 'In -Zezu yia 'glɔ 'wɔgbɪa, ɔ 'ka lɔmɪnɪ.

³⁸ Nyumɛ -ɔ zuzu 'nyii 'tɪaa 'wɔ, bhubhɔea -Zezu, ɔ nɛɛ ɔ -ylæ: «In -yɔ -mɪ 'sɔ 'ka mɪ.» 'In -Zezu yia ɔ

* 8:26 'Mɔ wa la 'yaa Gadale -nyɪmaa dɔdɔ.

lulabhitili, o nee o -ylaε: ³⁹ «Mni -na -buduηweε. -We weee -Lagɔ nva -mɪ -yia lε, -in gba we nyima -yla.» Ɔ nyime mnia, -we weee -Zezu nva ɔ -yia lε, 'in ɔ yia we 'di lamneni, wee 'gbe 'kadɔ nɔkplε weee.

-Zezu puea 'ηwnɔ yabhlo, 'in ɔ yia -Zalusu 'ηwnɔyu 'yliyɔgagie 'nyε (Mt 9.18-26; Mk 5.21-43)

⁴⁰ Da -Zezu yia lɔ 'nyuu kakpe -putu -gɔ, 'in nyumaa -zlo yia ɔ yoo -sa, wa mɪ ɔ wɔdaa 'gbɔ. ⁴¹ We bhla, nyime ɔ wa laa -Zalusu nynia -Zezuu -gbe. -Lagɔbuduu -kanyɔ yabhlo ɔ -mia. 'In ɔ yia -Zezuu bhɔ -yɔ bhilili, ɔ yia ɔ bhuhhoe nu, ɔ yi ɔ -buduηweε. ⁴² -We ka gbɔ -wa, ɔ 'ηwnɔyu yabhlogbɔɔ kaa -zɔ kug-bua lε 'sɔ, mɔ mia tlida.

Da -Zezu mia -mɔ mnida, -zugba nyumaa -zlo tuntnu 'saa ɔ sɔ weee lɔ. ⁴³ Wa nyidi, 'ηwnɔ yabhlo mia -bha, ɔ kwεpalie li ɔ -yɔ -zɔ kugbua lε 'sɔ. 'In ɔ yia 'gwezi weee -nyumɔ. -Dɔtlɔɔ yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ jipe. ⁴⁴ Ɔ 'plɪla -Zezu lɔɔ, 'in ɔ yia ɔ -banaa ηwe kwezi. -Bha -bhlokpade ɔ 'pɪɔn yia 'wɔkanɪ.

⁴⁵ 'In -Zezu yia layibhaε: «Nyɔɔ Zi 'mɪ kwεa?»

Wa 'dε weee mɪ we kpelɪdaa 'gbɔ, 'in Piεli neε: «Na -Slolunyɔ, nyuma -wa gbelia -mɪ, ma tuntnu -mɪ sɔ weee lɔ!»

⁴⁶ 'In -Zezu neε: «Nyime yabhlo ka 'mɪ kwεzi, in ka we 'jiyibheli nu, na 'tite ka lubho nu.»

⁴⁷ Ɔ 'ηwnɔ 'yia we -yɔ nu, wa ka we 'jiyibheli, 'in ɔ -yɔ tɛltɛle yia -Zezuu bhɔ -yɔ bhlia mni. 'In -we ka 'gbɔ, ɔ yia ɔ kwεzi, 'in sa ɔ 'pɔa -bha -bhlokpade, ɔ yia we gba ɔ -yia, nyuma weee 'yibadi. ⁴⁸ -Zezu neε ɔ -ylaε: «Na 'yu, amaa dli ka ain pue, a mni, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -yɔ ain 'sɔ -mɪ!»

⁴⁹ Da -Zezu mia gbɔ -mɪnɪ gbada, nyime yabhlo 'bhɔa -Zalusu -buduηweε, ɔ yia 'in ɔ nee ɔ -ylaε: «-In 'na siali Nyumaa -Kanyɔ -nɪ, -na 'ηwnɔyu ka tli.»

⁵⁰ -Zezu 'nva we nu, ɔ nee -Zalusu -ylaε: «-In 'na nɔnɔ nyanɔ -nɪ, -in zɔ dli! 'Pɔa ɔ yia.»

⁵¹ -Zezu nynia wee -buduηweε, ɔ 'nɪ ηwnu nyuma -putu 'ka wee -budu zɔ pla, 'mɔ we 'nɪ Piεli klaa, *Zaan klaa, *'Zake klaa, we -yɔ 'yuu dide -yɔ ɔ 'nyaa 'wɔbhɔ. ⁵² Nyuma weee mɪ wida, -zugba wa bhali ɔ 'ηwnɔyuu 'gbɔ. 'In -Zezu neε wa -ylaε: «A 'na wili -nɪ, ɔ 'nɪ tli, 'yiaa 'wɔ ɔ mia.»

⁵³ 'In wa -yi we 'ji nu, 'yu ka tli 'gbɔ, wa yia ɔ gla pali. ⁵⁴ -Zezu kpalia ɔ sɔ -yɔ, 'in ɔ yia 'wɔkpɪ, ɔ neε: «Na 'yu, a -sɔ 'wɔ!» ⁵⁵ Ɔ zuzu 'sibhlia ɔ -gɔ la, 'in ɔ yia 'wɔsɔ -bha -bhlokpade. -Zezu neε wa -ylaε: «A 'nyε ɔ lililu.» ⁵⁶ -We 'plɪa, 'in we yia ɔ 'ηwnɔyuu 'nyaa -yɔ ɔ dide ηwegaga -sɔbhali. 'In -Zezu neε wa -ylaε: «A 'na gbalɪ we nyime yabhlogbɔɔ -yia -nɪ!»

9

-Zezu tiea ɔ 'binɔnya kugbua lε 'sɔ (Mt 10.5-15; Mk 6.7-13)

¹ 'Yli yabhlo nya, -Zezu gbelia ɔ 'binɔnya kugbua lε 'sɔ 'wlu, 'in ɔ yia wa se -yɔ 'tite 'nyε, wa 'ka zuzu 'nyii vu, 'in wa 'ka gu nyuma -yɔ -sa. ² 'Bhie, ɔ yia wa tie, wa 'ka -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilɪgbɔ gba. 'In wa 'ka guzɔnya jipe. ³ 'In ɔ neε wa -ylaε: «A -ka nɔa mnia yi nɪ, a 'na 'bhulu -lu yabhlogbɔɔ 'wɔ -nɪ: kɔɔsu, *-bada, 'floo -yɔ 'gwezi 'na -mɪnɪ ain kwεε -nɪ. 'In nyime yabhlogbɔɔ 'na 'bhulu -bana 'sɔ 'wɔ -nɪ. ⁴ -Budu -we ηweε a -ka mni, wa -ka amiaa 'lakpasu kpa, a -tɔ -bha tɪkli, 'in amiaa lɔbhiti yli 'ka nyini. ⁵ -Budu -we ηweε a -ka mni, wa 'nɪ amiaa 'lakpasu kpa, a 'tla wee 'gbe nɔkplε. A gbɔɔ amiaa bhɔ -yɔ *-bhuhhui, 'in nyuma 'ka we 'jiyibheli nu, wa 'nɪ -Lagɔgbɔ -yɔηwnu.» ⁶ -Zezuu 'binɔnya yia mni. 'In wa yia 'gbe weee 'wɔ 'plɪli, -Lagɔgbɔɔ gbagbie -yɔ guzɔnyaa jipee nya da weee.

Ewloḁv lva dli -Zezuu 'gbv
(Mt 14.1-12; Mk 6.14-29)

7 We bhla, -we weee mia 'plida, 'in Galileee 'wlulapilinyo Ewloḁv yia we 'nu. -We o 'kaa 'wlukvvn lapupali, we 'ni -mi. Nu, nyuma -tḁlva nᄂe: «'Zan -Batisi -sḁa 'wv tilitnya glaa.»

8 'In nyumaa -zakpa -bhlo nᄂe: «Elii yia lv ḁḁḁ -gv.» 'In tḁlva nᄂe 'yae: «Bhabenyii -Lagḁgbv -falipanyaa 'yabhlo -sḁa 'wv tilitnya glaa.»

9 Ewloḁv nᄂe: «Na weli -gv, wa ka Zaan 'wlu -gv -di. 'In nyumᄂe -o ka -gvgbv na nva ḁe, nyḁḁ mḁa?» 'In o yia -Zezu 'yiliblanḁv, o 'ka o 'yi.

-Zezu 'nyea nyumaa 'wlu glv -bhlo 'wlu gbu lililu
(Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Zn 6.1-14)

10 -Zezuu tietienya yia o -gbᄂe lv, -we wa nva le, 'in wa yia we 'di o -sali. O -yḁ wa 'sḁ vlaa gwe, 'in wa yia 'gbe -we wa laa Betisaida kwesi mni. 11 Nyumaa -zlo 'nva we, 'in wa yia o 'bi mni. -Zezu yia wa kpa sḁ 'sḁ nya, 'in o yia wa -yla -Lagḁ nyumaa 'wlulapiligbv gba. Nyuma -wa 'yibhaa o jipe wa, 'in o yia -maa jipe.

12 Da jibhe mia zḁda, 'in -Zezuu 'binḁnya kugbua le 'sḁ yia o kwesi bᄂe. 'In wa nᄂe o -ylae: «Da -a mia -seli, -bha tlvb la. -In gba nyuma -manu -yla, wa mni 'gbenya -yḁ kḁdanya mia kwesi 'wv, wa 'ka lililunya -yḁ lapida 'yi.»

13 'In -Zezu nᄂe wa -ylae: «Amiaa 'ḁe 'nye wa lililu!»

'In wa yia we 'bigupalie: «Floo gbu -yḁ zibhii 'ya 'sḁ -a kaa kwᄂe. -In 'yibha, nu, -amia mni nyumaa -zlo -manu lililu zḁaa?» 14 (Nu, sa, nyumaa 'wlu glv -bhlo 'wlu gbu mia -bha (5.000)).

'In -Zezu nᄂe o 'binḁnya -yla, wa di wa la sa glv 'sḁ 'ya kugbua, kugbua nyᄂe.

15 Wa nv 'saa, 'in wa yia wa 'ḁe weee ladi. 16 -Zezu 'bhua wee 'floo

gbu -yḁ zibhii 'ya 'sḁ 'wv, o ylaa yali, 'in o yia -Lagḁ fuo 'pa. O ḁidlia we la, 'in o yia we o 'binḁnya yoo 'nye, wa 'ka we nyumaa -zlo 'wv ḁilili. 17 Wa 'ḁe weee lia, 'in wa yia lv. 'In -we -tva 'wv, wa -yḁ we -cicᄂe yeye -nv kugbua le 'sḁ yia mni.

Pieli nᄂe -Zezu -wa -Lagḁ -Bhasanyo
(Mt 16.13-19; Mk 8.27-29)

18 'Yli yabhlo nya, -Zezu mi -Lagḁ bhuhhoeda, o 'ḁe -bhlo, -zugba o 'binḁnya mi o kwesi. 'In o yia wa layibhae: «Nyḁḁ nyumaa -zlo palu 'mi 'wva?»

19 'In wa yia we 'bigupalie: «-Zakpa -bhlo nᄂe, 'Zan -Batisi -in -mia. Tḁlva nᄂe, Elii -in -mia, 'in tḁlva nᄂe 'yae, -Lagḁgbv -falipanya mi bhaa bhlasabhla, wa 'yabhlo -sḁa 'wv tilitnya glaa.»

20 'In -Zezu yia wa layibhae: «'In amia, a nᄂe, nyḁḁ in -mia?»

'In Pielu yia we 'bigupalie: «-Lagḁ -Bhasanyo -o ka gbu o gbaa, 'mḁ -in -mia.»

-Zezu 'paa o tilitie -fali
(Mt 16.20-28; Mk 8.30-9.1)

21 'In -Zezu nᄂe wa -yla 'klv 'cici nyae: «A 'na gbalu we nyumᄂe yabhlogbḁḁ -yla -ni.» 22 'In o yia we -gvḁie: «We mi nu, ḁḁ Nyumᄂe 'Yu sia bhabha. 'In Zuifv nyuma kpasu klaa, *-Lagḁbḁnyaa -cian klaa, we -yḁ -Lagḁ titee gwesanya yia o kwnᄂe -saa. 'Bhaa wa yia o, 'in 'yli 'sḁ we tanu nya, tilitnya glaa o yia 'wv sḁa.»

Sa wa 'ka -Zezu 'bi nḁa

23 'Bhie, o nᄂe wa 'ḁe weee -ylae: «Nyḁḁḁ nyḁḁ -ka gba o 'ka 'mi 'bi nḁ, o -sa o 'ḁe dli, o 'bhu o siasᄂe *su 'wv, 'yli weee nya, 'in o 'ka 'mi 'bi yi. 24 Nu, nyḁḁḁ nyḁḁ -ka o 'ḁᄂe 'yliyḁgagie 'wvgv ni, 'wv o yia we bḁa. 'In -o -ka o 'ḁᄂe 'yliyḁgagie 'wvbḁ na 'gbv, 'yliyḁgagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mv -mḁḁ yia 'yia.

25 Nyumᄂe -ka ḁḁḁ -gvv zvzvḁv weee

'yu, 'in ɔ -ka ɔ 'yliyɔgagie 'wɔbɔ, ɔ -ka ɔ 'dɛ lasa dɔdɔ -gɔ, lɛɛ -lu ɔ 'ka we 'wɔ 'yia? 26 Nyɔmɛ ɔ -ka in -yɔ na wɛli 'sɔ zɔ nɔ, zli Nyɔmɛɛ 'Yu yia yia ɔ -yɔ ɔ Dide -yɔ -mɔɔ -mɔwɔ -anzɔnyaa 'ɲnumɛie 'wɔ, we zli -mɔɔ nɔ 'yaa ɔnɔɔ zɔ. 27 In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ sɛ: -wa mɪa da -seli, wa tɔlva ka -Lagɔɔ nyɔmaa 'wlulapɪlie da 'yi, 'bhie, wa 'kaa tɪ.»

*-Zezu bhitalia 'wɔla
(Mt 17.1-8; Mk 9.2-8)*

28 -Zezu gbaa wɛli -mɪnɪ, we 'bɪgɔ, lɔkɔwɔlu -bhlo 'plɪa sa, -Zezu -yɔ Pielɪ, Zaan -yɔ 'Zake 'sɔ mɪa, 'in ɔ yia -gɔgɔ 'wɔlu -Lagɔ bhuhhoea mɪnɪ. 29 Da -Zezu mɪa -Lagɔ bhuhhoea, 'in ɔ 'klɔ yia 'bhiti, 'in ɔ 'wɔ -bana yia pɔmanɪ, -zugba we li 'bɪbɪ. 30 -Bha -bhloo 'dɛ, 'in nyɔma 'sɔ yia ɔ 'klɔ 'tlali, -zugba ɔ -yɔ wa 'sɔ gba. Moizɪ -yɔ Elii sɔ -wa. 31 Ma 'tlaa -Lagɔɔ 'ɲnumɛie san -nyɪdɪ. Sa -Zezu 'kaa ɔ lubho 'wɔlɔbha -Zeluzalɛmɔ, ɔ tɪtɪlie nya, 'in wa -yɔ ɔ 'sɔ yia we -gɔgbɔ gba. 32 Pielɪ -yɔ ɔ -lima 'sɔ ka -gblo 'yɪlaa nya. Da wa ganɔa, 'in wa yia -Zezuu 'ɲnumɛie san -yɔyɪ, we -yɔ nyɔma sɔ mɪa ɔ kwesi. 33 Da waa nyɔma mɪa -Zezu kwesi 'bhɔda, 'in Pielɪ nɛɛ ɔ -ylɛ: «Na -Slolunɔyɔ, -a -ka -seli -tɔ we nanɪ 'yɪ. Palɔ yua ta -a yia 'sɔbhaa, -na -nɔ -bhlo, Moizɪ -nɔ -bhlo, Eliii -nɔ -bhlo.» (Nu, -we Pielɪ mɪa gbada, ɔ 'nɪ we -yɪ.)

34 Da ɔ mɪ 'saa gbada nɪ, 'in yalɔpɔpa yia wa -gɔgbɪ. We -gbɪa wa -gɔ, 'in -nyanɔgbɔ yia wa -kpali. 35 'In wɛli yabhlo yia we yalɔpɔpa nyɪdɪ 'tɪa, we nɛɛ: «-ɔ mɪa dɛ, na Yu -wa, 'mɔ in -saa -bha, a pɔlɔ ɔ yukwli!»

36 Da wa 'nɔa wɛli -mɪnɪ, -mɔɔ 'bɪgɔ, -Zezuu 'dɛbhlogbɔɔ wa 'yia -yɔ. 'In ɔ 'bɪnɔnya yia ɲwɛ 'mu 'cɛ, -we wa 'yia -yɔ, wa 'nɪ we 'dɪ -sa nyɔmɛ yabhlogbɔɔ -yɪa, we bhla.

*-Zezu vua zuzu 'nyuu, 'yu yabhlo 'bɪ
(Mt 17.14-18; Mk 9.14-27)*

37 Zli zɪa, 'in wa yia -gɔgɔ 'wɔlu 'bhɔ. Nyɔmaa -zlo yia -Zezu yoo yi. 38 -Mɔ nyɔmaa -zlo nyɪdɪ, nyɔmɛ yabhlo yia 'wɔkpɪ: «Na -Kanyɔ, -mɪ na bhuhhoe, -in yɪa na 'yu, mɔ -wa na 'yu yabhlogbɔɔ! 39 -In -tali, zuzu 'nyuu -ka ɔ kpa, 'in ɔ kpɪa 'wɔ, -bha -bhlokpade, we zuklua ɔ 'tɪtɛɛ, 'in we wɛlɛɪa ɔ 'fufɪi gbɔa ɲwɛɛ. We -ka ɔ sɪali kplokplo, 'bhie, we bhɔa ɔ -gɔ. 40 In ka -na 'bɪnɔnya bhuhhoe nɪ, wa vu we zuzu 'nyuu ɔ 'bɪ, wa 'nɪ we kwɛ -yɔ mneni.»

41 -Zezu yia 'wɔkpɪ: «Dɛslɛɛn -nyɔma -wa'a zɔ dɪ, nyɔma 'nyii, 'yɪ zuma in -yɔ aɪn 'sɔ 'ka lia? 'Yɪ zuma in 'ka amɪaa 'gba zɔ 'yɪligbeda -tɔa? -In -yɔ -na 'yu yi -seli.»

42 Bhla -we nya 'yu mɪa -Zezu kwesi bɛda, 'in zuzu 'nyuu yia ɔ labhɪ, we yia ɔ lazuklu 'tɪtɛɛ. 'In -Zezu yia we zuzu 'nyuu 'wɔlɔ -okpɪ. 'In ɔ yia ɔɔ 'yu jipe, ɔ yia ɔ dide ɔ yoo 'nye. 43 'In -wa weee mɪa -bha, -Lagɔɔ 'tɪtɛ 'kadɔ yia wa ɲwɛgaga -sɔbhali.

*-Zezu gbaa ɔ tɪtɪlie gbɔ 'ya 'sɔ
(Mt 17.22-23; Mk 9.30-32)*

-We weee -Zezu nɔa lɛ, we ka wa ɲwɛgaga -sɔbhali -bhlo -bhloo 'gbɔ, ɔ nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -ylɛ: 44 «Amɪa, -we na gbaa da a 'nɔ we, *Nyɔmɛɛ 'Yu wa yia nyɔma yoo 'nyɛa.» 45 -Zezu gbaa wɛli -mɪnɪ, ɔ 'bɪnɔnya 'nɪ we 'wɔlanɔ. We 'jɪ mɪ zizɛda wa -yɪa, wa yi we 'wɔlanɔɔ 'gbɔ. 'In wa 'ka we -Zezu layɪbha, nyanɔ mɪ wa dɪ.

*Nyɔɔ 'yɪa?
(Mt 18.1-5; Mk 9.33-37)*

46 'Yɪ yabhlo nya, -Zezuu 'bɪnɔnya yia kpɛlie bhɪ wa 'dɛkpɔa nyɪdɪ. 'In wa nɛɛ 'lɛɛ: «Nyɔɔ 'yɪ -aɪn glaa?» 47 -Zezu yibhɛɪa -we -gɔ wa mɪa kpɛɪdaa 'jɪ, 'in ɔ yia 'yɪlɛ 'wɔbhɪ, 'in ɔ yia -mɔɔ ɔ 'dɛ kwesi 'yɪligbeli. 48 ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «-ɔ -ka 'yu -mɔnɪ kpa 'nanɔɔ na 'ɲmɪ nya, na 'dɛ ɔ kpaa 'nɛɛ. 'In -ɔ -ka 'mɪ kpa 'nanɔɔ, -ɔ tiea 'mɪ, 'mɔ ɔ kpaa 'ya 'nanɔɔ. Nu, -ɔ -ka ɔ 'dɛ 'wɔbhɪ

'kienyi, mɔ -wa nyime 'kadu ain glaa.»

Nyime ɔ 'niɔ amiaa tonyime, amiaa nyime-wa (Mk 9.38-40)

49 Zaan 'bhua weli 'wu, ɔ neɛ: «-Amiaa -Slolunyo, -a ka nyime yabhlo 'yi, zuzu 'nyuu ɔ vua -na 'ɲni nya. -A 'yibha yaa -a 'ka ɔ 'yiligbeli, ɔ -yo -ain 'sɔ 'ni -mu 'gbu.»

50 Nu, -Zezu yia we 'bigupali ɔ -ylaɛ: «A 'na 'yiligbeli ɔ -ni. -We ka gbu -wa, ɔ 'ni amiaa tonyime, amiaa nyime -wa.»

Samalii -gbe yabhlo 'ni -Zezuu gbu-yɔɲwnu

51 Da -Zezuu dudu -gu -bhu -ylunya cipaa, 'in ɔ neɛ, -Zeluzalem ɔ mɲia -kpɔ. 52 ɔ yia nyuma tie ɔ 'de 'yu. -Maa mɲia, 'in -maa yia Samalii -gbe yabhlo nokple pla, wa 'ka da ɔ 'kaa -gu lamnazu 'gbu. 53 ɔ mi -Zeluzalem mɲidaa 'gbu, *Samalii -nyuma 'ni ɔ gbu -yɔɲwnu. 54 -Zezuu 'binɔnya 'Zake -yo Zaan 'nɔa we, 'in wa neɛ -Zezu -ylaɛ: «-Amiaa -Kanyo, -in 'yibha -a gba -kosu 'bhɔ yal, we 'ka wa lasaa?»

55 -Zezu 'bhitia la wa -gbe, 'in ɔ yia wa -yla gba 'klɔ 'ciɔ nyae: [«Dɪ -we zɔa weli -mɲi ain ɲweɛ, a 'ni we -yi. 56 Nu, Nyimeɛ 'Yu 'ni dudu -gu yi nyimaa lasasɛɛ 'gbu. Nyimaa puepue 'gbu ɔ yia yi.»] 'In -Zezu -yo ɔ 'binɔnya yia 'gbe -putu 'wɔ mɲi.

-Wa 'yibhaa wa 'ka -Zezu 'bi nɔ (Mt 8.19-22)

57 Da wa mɲa mɲida 'yloogblɔ, 'in nyime yabhlo neɛ -Zezu -ylaɛ: «Dao da -in -ka mɲida -mi, in mi -mi 'bi.»

58 -Zezu neɛ ɔ -ylaɛ: «-Totonya ka 'bhuka, 'in 'zianya kaa lɔlɔ. Nu, da Nyimeɛ 'Yu 'kaa ladili, -bha 'ni -mi.»

59 'In -Zezu neɛ nyime yabhlo -ylaɛ: «-In yi 'mi 'bi.»

'In -mɔɔ neɛ: «Nyimaa -Kanyo, -in 'nyɛ 'mi 'yoo, in 'ka na dide 'bhlua mɲi 'bhie.»

60 -Zezu yia we 'bigupali ɔ -ylaɛ: «-In 'tide tɪtlɪnya 'yi, wa 'ka wa

tɪtlɪnya 'bhlu. Nu -mi, -in mɲi -Lagɔ nyimaa 'wlulapɪgbu gbaa.»

61 'Yabhlo neɛ 'ya ɔ -ylaɛ: «Nyimaa -Kanyo, 'bi na yia -mi nɔa, nu, -in 'tide -sɔ 'mi 'yi, in 'ka na nyima weli 'paa mɲi.»

62 -Zezu neɛ ɔ -ylaɛ: «Nyime ɔ kpaa gugwɛɛ kuku la, 'in ɔ dia lub-hoo gwe, 'bhie ɔ -talia lɔ, ɔ 'ni mɲeni ɔ 'ka -Lagɔ nyimaa 'wlulapɪɛ ɔ pla.»

10

-Zezu tiea ɔ 'binɔnya glɔ ta 'ya kugbua ɛ 'sɔ

1 -Muu 'bigu, Nyimaa -Kanyo -Zezu laa ɔ 'binɔnya, 'in ɔ yia wa glaa glɔ ta 'ya kugbua ɛ 'sɔ -bhasa. 'In 'gbenya -yo da ɔ 'de 'ka yaa mɲi, 'in ɔ yia -mɔ wa tie 'sɔ 'sɔ ɔ 'de 'yu. 2 -Zezu neɛ wa -ylaɛ: «'Mɲɔ ka zalɔ duun, we kpaa 'yli, 'in we -dɪɪnya 'ni 'wɔzu. We 'gbu, a bhuhoe kpaa -kanyo, 'in ɔ 'ka lubhonɔnya yoo 'pa, wa 'ka ɔ 'mɲɔ -dɪ. 3 A mɲi, bhlabhɛyua 'bhisa na tiea ain gbi glaa. 4 A 'na 'bhulu 'gwezi klaa, -bada klaa, we -yo -sakuwa 'wɔ -ni. 'In a 'na -gwɛɛɪ 'yloogblɔ fɔsasɛɛ 'gbu -ni. 5 A -ka -budu -mɔmɔ ɲweɛ nyini, a gba tiaɛ: <'Wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ -mi -budu -mɲi ɲweɛ.> 6 We -ka 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ -nyime yabhlo mi wee -buduɲweɛ, amiaa 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ a gbaa ɔ -yla, we -tu ɔ -gu. We 'ni -mɔmɔ, amiaa 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ yi amiaa -gbe lɔ. 7 A -tu wee -budu -mɲi ɲweɛ, -we wa -ka ain 'nyɛ a li, 'in a 'ma. Nu, lub-honɔnyo mɲa, ɔ 'penɪɪ ɔ yia. A 'na 'plɪɪ -budu -bhlo -bhlo ɲweɛ -ni. 8 Da a -ka 'gbe -mɔmɔ 'wɔ pla, wa -ka ain kpa 'nanɔ wa 'lakpanya nya, -we wa -ka ain 'nyɛ, a li we. 9 A jipe wee 'gbee guzɔnya. 'In a gba -mɔ -nyima -ylaɛ: <*-Lagɔ nyimaa 'wlulapɪɛ ka ain -yo cɪpa.> 10 Nu, 'gbe -we 'wɔ a -ka mɲi, -mɔ -nyima 'ni amiaa 'lakpasu kpa, a 'tla -gblɔgblɔ 'kadu 'wɔ. A gba wa -ylaɛ: 11 <Amiaa 'gbee nokpla -bhuhui -we sloa -ain bhɔ

-yɔ, 'mɔ -a yia aɪn -gɔ gbɔtɔlɔa. 'In a yibheli we 'ji nɪ, -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlɔlapɪlie ka cɪpa.› 12 In nɛɛ aɪn -ylaɛ, zli -Lagɔ yia nyɪmaa -yɔgbɔ 'wɔbhua, 'gbe -mɪnɪ nɔkpla -nyɪma yia sia bhabha, we 'ka *Sodɔmɔ -nyɪmaa -nɔ 'wɔzi.

'Gbenya 'nia -Lagɔgbɔ -yɔŋwnu (Mt 11.20-24)

13 «Kolazen -nyɪma, gbɔnyuu mɪ amɪaa -nɔ nya! Betisaida -nyɪma, gbɔnyuu mɪ amɪaa -nɔ nya! Ninee 'ŋɪpɪalɪgbɔ -Lagɔ nɔa lɛ amɪaa -gbɛ, we -ka yaa nɪ, Tɪli -yɔ Sidɔɔn 'sɔ ɔ nɔ we lɛ, -zugba -mɔ -nyɪma ka yaa wa dli 'bhiti pepe. 'In wa ka yaa we -slolu, -gbɛnaa 'wɔplaplie -yɔ 'tɔtɔɔ 'wluo -sluslue nya. 14 We 'gbɔ, zli -Lagɔ yia nyɪmaa -yɔgbɔ 'wɔbhua, amɪaa -nɔ ɔ yia 'wɔbhua, we 'ka Tɪli -yɔ Sidɔɔn -nɔ 'wɔzi. 15 'In amɪa, Kapɛnaumɔ -nyɪma, amɪa dli nɪ, 'wɔ a yia -sɔa yali yɪ? -Innya, we 'nɪ -mɔɔ, zɔ -Lagɔ yia aɪn bɛlia tɪtɪɪnyaa dɔdɔ -gɔ.»

16 -Zezu nɛɛ 'ya ɔ 'bɪnɔnya -ylaɛ: «Nyɪmɛ -ɔ -ka aɪn yukwli pɔlɔ, -amɪ ɔ pɔlɔa yukwli. -ɔ 'nɪ aɪn kpa 'nanɔɔ, -amɪ ɔ 'nia kpa 'nanɔɔ. 'In -ɔ 'nɪ 'mɪ kpa 'nanɔɔ, -zugba, -ɔ tiea 'mɪ, 'mɔ ɔ 'nia kpa 'nanɔɔ.»

-Zezuu 'bɪnɔnyaa glɔ ta 'ya kug-bua lɛ sɔ yia lɔ

17 -Mɔɔ 'bɪgɔ, waa tietienyaa glɔ ta 'ya kugbua lɛ 'sɔ yia lɔyɪ 'mɔna nya. 'In wa nɛɛ -Zezu -ylaɛ: «-Amɪaa -Kanyɔ, -a -ka gbɔ gba zuzu 'nyii -yla, -na 'ŋɪnɪ -gɔ, 'in we zɔa -aɪn 'nɔŋwɛ.»

18 -Zezu yia we 'bɪgɔpali wa -ylaɛ: «In ka *-Saatan -yɔyɪ yali -bhɔda nɛɛ nyu 'pa 'yika, 'in we yia bhli. 19 A yla, in ka aɪn se 'nyɛ, a 'ka tɪbhɛ -yɔ -klagbeta -gɔ nɔ. 'In a 'ka 'ya amɪaa tɔnyɪmɛɛ 'tɪtɛ lawlali, 'in -lu yabhlogbɔɔ 'nɪ mnɛni we 'ka aɪn gbɔnyuu 'wluo nɔ. 20 A 'na lili 'mɔna zuzu 'nyii ka aɪn 'nɔŋwɛ zɔɔ 'gbɔ -nɪ. Nɪ, amɪaa 'ŋɪnɪ -Lagɔ cɛlia yali, a li -mɔɔ 'gbɔ 'mɔna.»

-Zezu lia 'mɔna (Mt 11.25-27, 13.16-17)

21 Wee bhla -bhloo 'dɛ nya, Zuzu 'Pɔpa yia -Zezu 'mɔna yeli. 'In ɔ yia 'wɔkɔ: «Dide, -na 'ŋɪnɪ na mɔnɪa, yali -yɔ dɔdɔɔ -Kanyɔ, in 'pa -mɪ fuo. -We ka gbɔ -wa, -lu -we -in zizea gbɔyilonya -yɔ 'ylimnanya kwɛɛ, 'mɔ -in -slolua 'nyɛnyɛyua 'klɔ. Gbɔzɔnɔ -wa, Dide, -na 'dɛ 'yɪbhaa we -mɪ 'sa.

22 «Na Dide ka 'mɪ -lu weɛɛ 'nyɛ. ɔɔ Yu mɪa, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ -yi, we 'nɪ ɔ Didee 'dɛbhlogbɔɔ 'wɔbhɔ. 'In ɔ Dide mɪa, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ -yi, we 'nɪ ɔ 'Yu 'wɔbhɔ, we -yɔ -wa ɔ 'Yu -slolua ɔ 'klɔ, ma -yia ɔ.»

23 'Bhie, -Zezu 'bhiti ɔ 'bɪnɔnyaa -gbɛ la, 'in ɔ nɛɛ -maa 'dɛkpɔa -ylaɛ: «'Wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ amɪaa -nɔ nya, -we a mɪa da -yɔyɪda, a ka we -yɔyɪ 'gbɔ! 24 Nɪ, in nɛɛ aɪn -ylaɛ: -Lagɔgbɔɔ -falɪpanya duun -yɔ dɔdɔɔ 'wlɔlapɪɪnyaa 'yɪbha bhaa, -we a yia -yɔ, wa 'ka we -yɔyɪ, 'in wa 'nɪ we -yɔyɪ. -We a nɔa, wa 'ka we 'nɔ, 'in wa 'nɪ we 'nɔ.»

-In -kali -Lagɔ -yɔ -na -libheyii zɛ

25 -Bha -Lagɔɔ titee gwesanyɔ yabhlo -sɔa 'wɔ, ɔ 'ka -Zezu laylaa 'gbɔ. 'In ɔ yia ɔ layɪbhaɛ: «-Slolunyɔ, sa in 'ka nɔ, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, 'in in 'ka we 'yia?»

26 -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Sa we mɪ cɛlida titee 'sɛbhɛ 'wɔa, 'in -in -ka we zɛli sa -na nɔ we 'wɔla?»

27 'In ɔɔ nyɪmɛ yia we 'bɪgɔpaliɛ: «Jejitapɛ, -ɔ -wa -na -Lagɔ, -in -kali ɔ zɛ -na dli weɛɛ nya, -na zuzu weɛɛ nya, -na 'tɪtɛ weɛɛ nya, -na 'wlukɔɔn lapɔpaliɛ weɛɛ nya.

'In -in -kali -na -libheyii zɛ -na 'dɛ 'bhisa.»

28 -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In ka we 'bɪgɔpali tɪklu. -In nɔ 'sa, 'in -in 'ka 'yliyɔgagie 'yɪ.»

29 Nɪ, ɔɔ -Lagɔɔ titee gwesanyɔ 'yɪbha ɔ 'ka zukpa 'yɪ 'gbɔ, 'in ɔ

yia -Zezu layibhae: «Nyoo -wa na -libheyia?»

³⁰ -Zezu yia we 'bigupalae: «Nyime yabhlo 'bhua -Zeluzalem, o mi Zelikogbe 'wu mnida, 'in 'wienya yia o 'yigbeli. Wa 'bhua o -lu weee 'wu, wa bhutia o, o -gbloa, 'in wa yia -bha o ti, 'in wa yia mni. ³¹ Sa 'bhisa, -Lagobubonyo yabhlo bhlia wee 'yloogblu, o 'yia oo nyume -yo lapida, 'in o yia o -yolabhlili, 'in o yia mni. ³² 'Sa -bhlokpade *Leviii zwaylinyume yabhlo nynia 'ya -bha. O 'yia oo nyume -yo, 'in o yia o -yolabhlili, 'in o yia mni.

³³ «Ni, Samalii -nyume yabhlo mia 'lakpa 'wu mnida. O nynia oo nyume -yo, o 'yia -moo -yo, 'in -moo yia o nyazi 'wola. ³⁴ O nynia -moo -yola -tapa, 'in o yia -moo danya le nua, 'kpu -yo nyakpo pali, 'in o yia we gbuan. 'Bhie, o yia o 'wobhu o -sokofali -gu, 'in o yia o 'lakpanyaa -budu zo kwa. -Mo o gwuluba o -yo. ³⁵ We zli zlia, o -saa -mo 'gwezi* , 'in o yia we wee -buduu -kanyo yoo 'nye. 'In o nee -moo -ylae: «-In gwlu nyume ni -yo, da in -ka -seli luyi, -na 'gwezi -we -in -ka we -gupali, in 'ka we kpagbu -sa na 'de nya.» »

³⁶ -Zezu yia we -gudi: «Waa nyima ta -manu glaa, -mi dlu, nyoo -wa nyume 'wienya bhutiaa -libheyia?»

³⁷ -Lagoo tite gwesanyo yia we 'bigupalae: «Nyime o 'yilia o nyazi, mo -wa.»

'In -Zezu nee o -ylae: «-In mni, -in nu 'sa.»

-Zezu mnia Maati -yo Malii fvsaa

³⁸ -Zezu -yo o 'binanya mi 'yloogblu, 'in o yia 'gbe yabhlo nukple pla. 'Nwno yabhlo mia -bha, wa laa Maati, mo kpa o 'lakpasu o 'dee -budu zo. ³⁹ Maatu bholo wa laa Malii, mo -dia Nyumaa -Kanyoo bhu -yo la, -zugba o pulu o nyumaa gboslolu weli yukwli. ⁴⁰ Maatu 'yigwe -su la pipie nya. O yia -Zezu

kwesi, 'in o nee o -ylae: «Nyumaa -Kanyo, na bholo tlia na 'de -bhlo lubho weee, we'e -la -mi -sian 'wu? -In gba o -yla ni, o -sa 'mi 'wu!»

⁴¹ Nyumaa -Kanyo yia we 'bigupali o -ylae: «Maati, Maati, amaa 'dee dli a sumania bhe, 'in a palia amaa 'de -biabi 'yigwe gbv duuun 'gbv. ⁴² Ni, -lu yabhlogboo mi -lu -zono nya. -We nania 'yli, 'mu Malii -saa -bha. 'In nyume 'ni mneni o 'ka we o kwee -sa.»

11

-Zezu stolua -Lagobhubhoe o 'binanya

(Mt 6.9-13, 7.7-11)

¹ 'Yli yabhlo nya, -Zezu mi -Lago bhubhoeda da yabhlo. Da o bhia, o 'binanyaa 'yabhlo nee o -ylae: «Nyumaa -Kanyo, -in -slolu -an -Lagobhubhoe, sa 'Zan -Batisi -slolua o 'binanya.»

² -Zezu nee wa -ylae: «A -ka -Lago bhubhoeda -mi, a gbae:

«Dide,
wa zo -bha -na -mowlu ni,
-na nyumaa 'wlulapile yi.

³ 'Yli -we -ka -mi,
-in 'nye we lililu -ain.

⁴ -In ti -amiaa -yogbu 'wu.
-Wa nua -ain gbonyuu 'wluo,
sa -a tia wa -yogbu 'wu, 'sa.

-In 'na kwali -ain laylagbu lu -ni.» »

Nyime -o mnia o 'tale 'floo -zlaha

⁵ -Zezu nee 'ya wa -ylae: «Sa 'bhisa, ain glaa, 'yabhlo ka 'tale yabhlo. O -ka o -gbe mni zli -nyidi, o 'ka o -yla gbae: «'Tale, -in fa 'mi 'flobhaku taa kpagbu -yo. ⁶ Ni, desleen, na 'tale yabhlo 'bhua 'lakpa 'wu, 'in o yia na -gbe yi. In 'ni -lu yabhlogboo -ka, 'in in 'ka we o 'nye.»

⁷ «'In sa 'bhisa, o 'tale -moo yia we 'bigupali -budu zoe: «-In 'tide 'mi 'yi 'ce! In ka -budu kla -lakli nya, we 'bi ka 'wogwle. In -yo na 'yua mi lapida, in 'ni mneni in 'ka 'woso, in in 'ka -mi 'floo yoo 'nye!» ⁸ In nee ain -yla,

* 10:35 'Yli 'sao lubhoo 'gwezi -wa.

ɔ 'na 'ka 'wɔsɔ, ɔ 'ka wee 'floonya wla ɔ 'tale -ŋwɛɛ. Nu, -mɔɔ mi we -zlazlagbu kpada sɔ 'sɔ nya -klii 'gbu, 'wɔ ɔ yia -sɔa, se we weee -mɔɔ -ka 'yibha, ɔ 'ka we -mɔɔ yoo 'nye.

9 «We 'gbu, -amɔ nɛɛ aɔn -ylaɛ: a -zla -lu, 'in wa 'ka we aɔn 'nye. A -tali -luu da, 'in a 'ka we 'yi. A bhli -budu, 'in wa 'ka -bha -kali aɔn -yla. 10 Nu, -ɔ zlaa -lu, 'mɔ wa nyɛa we. -ɔ talia -luu da, mɔ yia we. -ɔ bhli -budu, mɔ -yla wa kalia -bha.

11 «Aɔn glaa, 'yabhlo -ka 'yuu dide nya -mi, ɔ 'yu -ka ɔ ['floo -zlali, ɔ yi ɔ tukpa 'nyɛɛ? Yaayɔ, ɔ -ka ɔ] zibhi -zlali, ɔ yi ɔ tibhe 'nyɛɛ? 12 'In ɔ 'yu -ka ɔ nynugan -zlali, ɔ yi ɔ -klagbeta 'nyɛɛ? 13 Nu, amia -mama -wa nyuma 'nyii, a -yi amiaa 'yua -li -zɔnɔ 'nye sa. We -ka 'sa -mi, amiaa Dide -ɔ mia yali, -ɔ kaa 'nani, -wa zlalɔ ɔ Zuzu 'Pɔpa, ɔ 'na 'ka we wa 'nyɛɛ?»

-Zezu nɛɛ nu, ɔ 'tite'ɛ 'bhv -Saataan -gbɛ
(Mt 12.22-30; Mk 3.22-27)

14 'Yli yabhlo nya, zuzu 'nyuu -we -zɛlia nyumɛ yabhlo bhobho, -Zezu mi we vuda, da wee zuzu 'tlaa -mɔɔ 'wɔ, 'in -mɔɔ yia gbagbie bhli -bha -bhlokpade. Tɔn, nyumaa -zlo -wa mia -bha, 'in ŋwegaga yia wa sɔbha. 15 Nu, nyuma -tɔlva -wa mia -bha, wa nɛɛ: «Zuzu 'nyiii -kanyɔ *Belizebuli nyɛa ɔ se, ɔ 'ka zuzu 'nyii vu.» 16 Tɔlva 'yibha wa 'ka ɔ laylaa 'gbu, wa nɛɛ ɔ -yla, ɔ nu gwɛdigbu yabhlo ɛ, 'in wa 'ka we 'jiiyibheli nu, -Lagɔɔ -gbɛ ɔ bhva.

17 'In -Zezu -yi wa 'wlukɔn lapɔpaliee 'gbu, ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Dɔdɔ -we ka -gv -nyuma -ka tv -gv wa 'dekpɔa nyidi, la wee dɔdɔ bhva. 'In -budu -bhlo ŋwɛɛ -nyuma -ka -yɔwɔsɔsɔlɔda -mi, bhli -wee -budu yia. 18 A nɛɛ, zuzu 'nyii na vua, Belizebuli nyɛa 'mi we se. -Saatan -ka we 'dɛ -yɔwɔsɔsɔ, sa we dɔdɔ 'ka 'wɔlatɔtɔlva? 19 Belizebuli -ka -amɔ se 'nye, in -ka zuzu 'nyii vu,

nyɔɔ nyɛ amiaa -lima se, 'in -maa vu wee zuzu 'nyii? We 'gbu, amiaa -lima 'debhiee ɛnɔgbu slolua nu, -we a gbaa yo -wa. 20 Gbɔzɔnɔ sa, -Lagɔɔ sɔ nya na vua zuzu 'nyii, we ji -wa nu, -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapile mi aɔn nyidi.

21 «Latelɔnyɔ -ɔ kaa 'li -yɔ -gble kwɛɛ, ɔ -ka ɔ kɔda 'wɔkɔda -mi nu, ɔ zɔzɔnɔ weee mi 'wɔpada 'cɛ. 22 'In, nyumɛ 'tɛa la, -ɔ zia ɔ, -mɔɔ -ka yi, 'in -mɔɔ -ka ɔ ŋwe -zi, 'in ɔ 'li -yɔ -gble -we ɔ di yaa dli 'wɔ, 'in -mɔɔ saa we ɔ kwɛɛ. 'In -we weee -mɔɔ -saa ɔ kwɛɛ, 'in -mɔɔ dlilia we. 23 Nyumɛ -ɔ -yɔ 'mi 'ni -mi, na tɔnyɔ -wa. Nyumɛ ɔ'ɔ -saa 'mi 'wɔ, -a 'ka nyuma -yɔbɔbɛli, la ɔ mumnia wa.

Zuzu 'nyuu lɔyiyie
(Mt 12.43-45)

24 «Nu, zuzu 'nyuu 'tlaa nyumɛ yabhlo 'wɔ, we mni, we yi, -mɔ yɛyɛ da, ladɔdaa datale nya, we 'ka ladi. We 'ni da 'yu 'gbu, we nɛɛ we 'dɛ -ylaɛ: «Na -budu -we zɔ in 'bhva, -mɔ na bhitia lɔ.» 25 'In da we 'bhitia -mɔ lɔ, we yia -bha wee -budu yli, -zugba we nɔkple mi laylipeda, 'in -mɔ mi lamnazɔda. 26 Tɔn, zuzu 'nyii gbesɔ ka nɔkple -nyua 'yli bhabha, -we -zia wemɔ, 'in we yia -mɔb 'bɔmni. 'In we -yɔ we 'sɔ yia wee -budu zɔ lɔyi, dabɔdɔ. 'In we yia -mɔ ladi duaa. -Slɛɛn, 'in ɔɔ nyumɛɛ -kwɔkwɔ yia 'ylinyumanɔ, 'in we yia we tianɔ 'wɔzi.»

'Mvnaa 'dɛgbolu

27 Da -Zezu gba 'saa, 'in 'ŋwɔnɔ yabhlo nɛɛ ɔ -yla, -mɔ nyuma -nyidi weli 'tite nyɛɛ: «'Ŋwɔnɔ -ɔ plaa -na nɔkpla, 'in ɔ yia -mi 'nyɛni, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi ɔ -nu nya.»

28 'In -Zezu yia we 'bigɔpalɛ: «A gba saɛ: nyuma -wa pulva -Lagɔweli yukwli, 'in wa zɔa we 'nɔŋwɛ, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi wa -nu nya.»

Nyuma 'yibhaha -Zezu gwɛdigbu
(Mt 12.38-42)

29 Da nyumaa -zlo gbelia -Zezu, 'in ɔ yia gbagbie bhli wa -ylaɛ: «Desleen -nyuma mi nyuma 'nyii nya. Ma yibhalia 'mi gwedigbu. Gwedigbu yabhogboɔ 'na 'ka wa -yla lenu, 'mu we 'ni *Zonasu gbv -ze. 30 Sa *Zonasu -zea we 'yli -slolunyɔ *Ninivu -nyuma -yla, 'sa Nyumee 'Yu yia we 'yli -slolunyɔ -zea desleen -nyumaa -nu nya. 31 Sebaa 'wlulapluɔwɔ 'bhua duduv bhloluda, 'in ɔ yia *Salomɔɔ gbuyiloweli yukwli pulba yi. Nu, nyume ɔ zia Salomɔɔ, ɔ mi da. We 'deɛ 'gbv, zli -Lagɔ yia nyumaa -yɔgbv 'wobhua, 'in ɔ 'ɲwɔ sɔa 'wv desleen -nyuma 'yu, 'in ɔ dilia -maa gbv. 32 Ninivu -nyuma 'nva Zonasu weli, 'in wa yia wa dli 'bhiti. Nu, nyume ɔ 'yilia ɔ -zia Zonasu, ɔ mi da. We 'deɛ 'gbv, zli -Lagɔ yia nyumaa -yɔgbv 'wobhua, 'in Ninivu -nyuma sɔa 'wv desleen -nyuma 'yu, 'in wa dilia -maa gbv.»

'Napeɛ gbv nine
(Mt 5.5-15, 6.22-23)

33 -Zezu 'paa wa -yla gbv nine yabhlo 'ya, ɔ neɛ: «Nyume -ka 'nape -nyuma, ɔ'ɔ zize we, 'in ɔ'ɔ zu we -solu zɔ. Nu, yali ɔ dia we la, 'in -wa -ka -budu zɔ pla, 'in wa yia we san -yɔ. 34 -Na 'yli mi -na kuu 'nape nya. We -ka nu, -na 'yli -yali, -na ku -kpabbie mi zli 'wv. We -ka -na 'yli ka gu -yɔ, -na ku mi nikpise 'wv. 35 Nu, -in zu -na 'de 'yliyɔ, zli -we mia -mi 'wv, we 'na -zeli nikpise -ni. 36 -Na ku weee -ka zli 'klv -mi, we kibhe 'ni nikpise 'wv -mi, we -kpabbie mia zli 'klv. Sa 'napeɛ san dolua -mi -yɔ la bebleɛ, 'sa.»

-Zezu dia Falizinyuma -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya gbv 'wlu
(Mt 23.1-36; Mk 12.38-40)

37 -Zezu bhia gbagbie, Falizinyume yabhlo yia ɔ la, ɔ -yɔ ɔ 'ka li. -Zezu plaa ɔ -budu zɔ, 'in wa yia lilie bhli.

38 Falizinyume 'yia nu, -Zezu 'ni kwe

budo, 'in ɔ yia lilie bhli, we yia ɔ ɲwegaga -sobhali.

39 Nu, Nyumaa -Kanyɔ neɛ ɔ -ylaɛ: «Sa amia Falizinyuma mia, mu ni: 'kɔv -yɔ 'woliliknaa ku -yɔ a wɔba, -zugba 'wie -yliyie -yɔ 'nyii mi amiaa dibhe yeda. 40 -Gwɔɔtunya! -Lagɔ ɔ nva -luu ku -yɔ le, mɔ nva we nukple le 'ya, we 'ni muv? 41 -Lu -we mia amiaa 'kɔv -yɔ amiaa knanya 'wv, a 'nye we bobabhanya. 'In we 'de weee 'ka -mɔwlv amiaa -nu nya.

42 «Amia Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! Amiaa -titikpi weee -we menia, 'matɔ -yɔ wluu* 'bhisa, we kugbua -gv -bhlo a nyɛa -Lagɔ. 'In gbv tiklunya -we nania -Lagɔ dudv -yɔ amiaa -Lagɔɔ zekalie, a ka we 'yli latlili, 'mu a 'ka yaa lenv tia. 'In a 'na dlv -luu kugbua -gv -bhloo wlawlie 'wv -ni.

43 «Amia Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! -We ka gbv -wa, 'yugbein ladidie a 'yibhaa -Lagɔbudu zɔ. 'In a 'yibha, wa -sa an fu -zejila 'wv amiaa 'nɔɲwezuvɔvɛ nya.

44 «Gbonyuu mi amiaa -nu nya! A 'wlv sa gbawla wa'a 'yɔ -yɔ, wa -ka we -gv nɔda -mi, wa 'ni we 'ji -yi.»

45 -Lagɔɔ titee gwesanyaa 'yabhlo neɛ -Zezu -ylaɛ: «Na -Slolunyɔ, -in -ka 'sa gbada -mi, -amia -in mi 'yaa velida!»

46 -Zezu yia we 'biɔpalie: «Titee gwesanya, gbonyuu mi 'ya amiaa -nu nya! -We ka gbv -wa, 'gba 'kadv -we ka didie -kalia -yɔ, 'mu a dia nyuma 'wlu, 'in amiaa 'deɛ -kwitaya -bhlogboɔ'ɔ 'tili we.

47 «Gbonyuu mi amiaa -nu nya! -We ka gbv -wa, -Lagɔgbv -falpanyaa gbawla a paa, 'in amiaa didea 'bhaa wa. 48 -We a mia lenvda, mu slolua we nu, -we amiaa didea nva le, we nani an dudv. Amiaa dukpasɔ 'bhaa -Lagɔgbv -falpanya, 'in amia mia wa gbawla

* 11:42 'Matɔ -yɔ wluu mia: -titikpi -we Zuifonya pali bhaa zapv lv, mu -wa.

'pada. ⁴⁹ We 'gbu, -Lagoo Gbuayo nɛɛ: <Wa -gbe na yia gbu -falpanya -yo tietienya tiea. 'In -maa glaa tolba wa yia 'bhaa, 'in wa 'ka tolba 'klyie 'wopal. > ⁵⁰ Nu, we 'ka dudu gwedida -yo 'bhu, -Lagobu -falpanya wa 'bhaa, -wa ka 'pɔn wa jitea, wa 'pɔn -Lago yia desleen -nyima layibhaa. ⁵¹ Tia, wa ka *Abeli 'bha, 'in 'wobhloluda wa yia Zakalii 'bha, 'slakagosalidu -yo -Lagoo -mawbuda nyidi. Cɔn, in nɛɛ an -ylae: desleen -nyima -Lago yia we 'gba 'wlu dia.

⁵² «Amia titee gwesanya, gbonyuu mi amiaa -nu nya! -We ka gbu -wa, -lakli -we kala gbuayo nweɛ, 'mu a 'bhua 'wu, 'in amiaa 'de 'ni -mo pla. 'In -mama 'yibhaa -maa 'ka -mo pla, 'in a yia -maa 'yoo -kulu.»

⁵³ Da -Zezu 'tlaa wee -budu zo, -Lago titee gwesanya -yo Falizinyima yia o -yo 'ce 'nyuu 'pali. 'In wa yia gbu duun o layibha. ⁵⁴ O zobhlibhlie nya, 'in gbu -kpɔa weli -ka o nweɛ 'tla, wa 'ka we nya o gbu -lueli.

12

A 'na -zeli weli 'so -nyima -ni (Mt 10.26-27)

¹ We bhla, nyimaa 'wlu -nyacɔn yia 'wlugbeli -Zezu kwesi. Wa 'wuzuloo 'gbu, bhu ladida'a 'yi. -Zezu nɛɛ o 'binanya -yla tiaɛ: «A zu amiaa 'de 'yliyɔ Falizinyimaa 'floo *gooo gbegein. Nu, wa weli 'so 'so. ² Nu, -we weee mia zizeda, zli 'klu we yia 'tlaa, 'in -we ka 'ji nyima 'nia -yi, 'ji wa yia we yibhelia. ³ We 'gbu, -we weee a gbaa nikpise 'wu, 'nua wa yia we zli 'klu. 'In -we weee a nwanwea nyime -yla komi luu, -budu 'wlu wa yia we wɔzia.»

A so -Lagoo 'debhlogoo (Mt 10.28-31)

⁴ 'In -Zezu nɛɛ 'yae: «Na 'talea, in nɛɛ amia -ylae: -wa mnenia wa 'ka nyime ku 'bha, 'in wa 'nia we 'bigu gbu yabhlogoo lenve mneni, a 'na

solu wa -ni. ⁵ -O a 'kaa so, 'mo na yia an 'kluslolua: a so -Lago, amiaa tlitlie 'bigu, mo kaa we se, o 'ka an -kosu 'wu viteli. Cɔn, in nɛɛ an -ylae: 'mo a 'kaa so!

⁶ «Nyima 'yliya 'wu, bhuyua 'ni -vale -ka. Tama 'so lu wa paa we gbu pelu. 'In -mu bhla, -Lago'o du we 'yabhlogoo 'wu. ⁷ -Lago -yi amiaa 'wluo nyii nweɛ. We 'gbu, a 'na nuu nyanu -ni. A 'yli -Lago 'yliya 'wu, a 'ka bhuyuaa -zlo 'wuzi.

-Wa nwanua -Zezu gbu -yo 'in -wa'a nwanua -Zezu gbu -yo (Mt 10.32-33, 12.32, 10.19-20)

⁸ «In nɛɛ an -ylae: -o -ka gba na daa -zejila 'wu, nu, o mi na -nu nya, gbaa *Nyime 'Yu yia o daa, -Lago 'anzinya 'yu, o mi o -nu nya. ⁹ -O yia na gbu kpelia -zejila 'wu, nu, Nyime 'Yu yia o gbu kpelia -Lago 'anzinya 'yu. ¹⁰ Nyoo -ka Nyime 'Yuu daa weli 'nyuu gba, -mo -yogbu -Lago tia 'wu. Nu, -o -ka Zuzu 'Pupa weli, -Lago 'na 'ka -mo -yogbu 'wuti.

¹¹ «Wa -ka amiaa -yogbu 'wobhua yi, wa -ka an -Lagobudunya zo kwa, 'in wa -ka an nyimaa 'yugalunya -yo 'gbee 'wlulapilunya 'yu kwa, sa a 'kaa we amiaa 'de -gu -sa, 'in -we a 'kaa gba, a 'na luu we 'gbu dli -ni. ¹² Nu, -we a 'kaa gba, we bhla, Zuzu 'Pupa yia we an nweɛ zua.»

Nyimmunyoo -gwvtonuu gbuu nine

¹³ -Mo waa nyimaa -zlo nyidi, nyime yabhlo nɛɛ -Zezu -ylae: «Na -Slolunyo, -in gba na bheli -yla, 'bi -amiaa dide tia, o dlili we, o 'ka na -nu wla.»

¹⁴ -Zezu yia we 'bigupalu o -ylae: «'Tale, nyoo palu 'mi la amiaa gbuwobhunyo -yo amiaa zozonu dlinyɔ nya?» ¹⁵ -Mu 'bigu, o nɛɛ wa 'de weee -ylae: «A zu amiaa 'de 'yliyɔ, 'nyimmuluu dli 'wonyinyiniee gbegein. Nu, 'yliyogagiee 'degbolu mia, we'e 'bhu nyime 'nyimmuluu -gbe, saa 'de o yi 'nyimmunyoo 'kadu -ze.»

16 'In -Zezu yia wa gbuu nine yabhlo 'palie: «'Nnumninyo yabhlo mi -bha, o ka kpaanya -we tnuo o -yla duun. 17 O pupalia 'wlukobun la, o yia o 'de layibhae: «Sa in 'ka da we nua? Da in 'kaa na kpaali slu, -bha 'ni -mi.» 18 'In o yia we -gudie: «-We in 'kaa leno, mo ni! Na wlonya na yia -yomnasia, 'in in 'ka we 'wolaylimani. 'In in 'ka -mo na 'mnoo -yo na -lu -zonoo toba slu. 19 'In na yia na 'de -yla gbaae: «Na nyime, -in ka zozonoo -zlo, -zu duuun -nu nya. -In -di la, -in nyape, -in li, -in 'ma, -in li 'muna!» » 20 'In -Lago nee o -ylae: «-Guwotonyo, -zeen sabo -na tlia. 'In -we weee -in gugwalia 'wlu -na 'de -yla, nyoo -yla we 'ka -toa?» »

21 -Zezu yia we -gudie: «Nyime o gugwalia zozononyo 'wlu o 'de -yla, 'sa we mia o -nu nya. 'In -mo 'ni 'numninyo nya -mi -Lago 'yilia 'wu.»

*A zv -Lago dli -gv
(Mt 6.25-34)*

22 'In -Zezu nee o 'binanya -ylae: «We 'gbu, in nee ain -ylae: -we a 'kaa li, 'in a 'ka 'yliyogagie 'yi, a 'na lolo we 'gbu dli -ni. 'Naanya a 'kaa 'wopla, a 'na lolo we 'gbu dli -ni. 23 -We ka gbu -wa, nyimee 'yliyogagie -zi lililu, 'in nyimee ku -zi 'naa. 24 A yla 'hwaa: we'e 'pa 'mno, 'in we'e -di we, 'in we'e boblo we wlo 'wu. Nu, -Lago nya we lililu. Amia 'yli a -zi 'zianya! 25 Ain glaa, nyoo mneni o 'ka o dlube nya, o 'yliyogagiee 'yi -gv palia? 26 'In amia 'nia mneni, a 'ka wee -lu 'kienyile -muni leno, lee ka 'gbu a lo we pnu 'gbu dlia?»

27 «A yla -fliisuu -bui: we'e nu lubho, 'in we'e lva 'naa. In nee ain -yla nu: *Salomoo 'de 'numnie 'kadu 'wu, o 'ni 'ylinano -bana -bhlogoo 'yi suu -bunya nu 'yabhlo 'bhisa. 28 Dli 'kienyi -zonya! Su -we mia -flii -zeen, 'in wa 'kaa -kosu 'wu viteli cizi, -Lago -ka sa -moo -kpele, -zakpa zuma o 'na 'ka 'sa amia -kpele! 29 -We a 'kaa li, 'in -we a

'kaa 'ma, a 'na sumani amiaa 'de dli -moo 'gbu -ni. 30 Nu, dudubu -nyima weee, -wa 'nia -Lago -yi, ma talia -luu da 'komoo. 'In amia mia, amiaa Dide -Lago -yi -we -wa amiaa -yokpagbu. 31 A -tali -Lago amiaa 'wlulapile da tia, 'bhie, -Lago 'ka an -lu weee -muni 'nye.

*A di amiaa 'numnili -Lago kwesi
la
(Mt 6.19-21)*

32 «Na kwiiyua, a 'na nooo nyanoo -ni. Nu, we nani amiaa Dide -Lago dudu, o 'ka ain o nyimaa 'wlulapile zo kwa. 33 A 'pa amiaa zozononyo pelu, 'in a 'nye we -yo -gwazi bobabhanya. 'Gwazi -bhoto -we'e -nyumoo, a nu we le. A gugwala amiaa 'numnili 'wlu -Lago kwesi, da we 'na 'kaa mno. 'Wienya 'ni mneni wa 'ka we 'wobhu, 'in hwano 'ni mneni we 'ka we li. 34 -We ka gbu -wa, mo -na 'numnili mia, -mo -na dli mia.

*A mnazi amiaa 'de la, 'in a 'ka -
Zezu wu*

35 «A mnazi amiaa 'de la, a ju -jlaa, amiaa 'nape -tu -nyumada. 36 Zolubhononyo mia wa -kanyo mnia 'hwokwafeti -gu woda, a mi wa 'bhisa. Da o -ka luyi, o -ka koko bhli, 'in wa 'ka -bha -kali o -yla -bha -bhlokpade. 37 Zolubhononyo -manu -kanyo -ka wa 'yliyogada yli, 'wototue -dloo mi wa -nu nya! In nee ain -yla, gbuo -wa: o -jlaa o yia jia, o 'ka wa ladi, lililuu 'gbu. 'In o 'ka we wa 'woladlili. 38 O -ka luyi, -de zli -nyidu, -de zli -guu, o -ka wa 'yliyogada yli, 'wototue -dloo mi wa -nu nya! 39 -We mia da, a 'nu we 'wola: bhla -we nya 'wienyo 'kaa yi, -buduu -kanyo -ka yaa we -yi, o 'na 'ka o 'yitide, o 'ka o -budu zo pla. 40 Amia, a mnazi amiaa 'de la 'yae. Nu, bhla -we a 'nia -tolo, we nya Nyimee 'Yu yia yia.»

*Zolubhononyo -zonu -yo zolubhononyo
'nyuu
(Mt 24.45-51)*

41 Pieli yia o layibhae: «Nyimaa - Kanyo, -amia -bhlo -na palia wee gbuu nine yaayii, nyuma weee -in mia we 'palida yi?»

42 Nyimaa -Kanyo yia we 'bigupali o -yiae: «-O -wa zolubhononyo tikli, 'in o -yia gbu, sa o mia? Mo -wa, -o, o -kanyo tia -budu -yo, o 'ka we 'yliyozu. 'In lilibhla -ka be, o 'ka zolubhononya tolba lililu 'nye. 43 'Wutotue -dlao mi o zolubhononyo -nu nya. O -kanyo -ka luyi, 'in o 'ka o 'yi, -zugba o mi wee lubho nuda. 44 In nee ain -yia gbuozonu sae: o -kanyo yia -moo zozonu weee o yoo 'nyea, o 'ka we 'yliyozu. 45 We -ka nu, o zolubhononyo nee dli zoe: «Na -kanyo mi -mo -gwleda.» 'In o yia zolubhononya -yo lubhononjwii tolba bhite bhli, o yia li, o yia 'ma, 'in o yia o 'de nu 'bhali. 46 'Yi -we nya o zolubhononyo -moo 'nia o -kanyo woda -mi, 'in bhla -we o 'nia -tolu, we nya -moo yia yia. Vua o -kanyo yia o, 'in o 'ka o -kaslu 'wopa. Sa -Lago paa wa'a njwnua o gbu -yo -kaslu 'wu, 'sa. 47 Zolubhononyo -o -yia o -kanyo dumagbu, 'in o 'mnazia o 'de la, o 'ka we lenu, gan -duun wa yia o 'paa. 48 Zolubhononyo -o 'nia o -kanyo dumagbu -yi, 'in o nua gbonyuu le, gan -se wa paa o. 'In nyime -o wa 'nyea -lu duun yoo, 'mo wa yia -lu duun layibhaa. 'In nyime -o kwee wa zua -lu duun la, 'mo wa yia -lu duun layibhaa bhabha.

-Zezuu 'gbu -yobhvbhloe yia nyuma nyidi -bhoo (Mt 10.34-36)

49 «-Kosu in -laa dudu -gu, 'in na dli 'yibha 'yaa nu, we -nyuma -bha -bhlokpade. 50 Siasie -we -wa na batizee -gbu, we lenue in mia woda dlilwe nya. 51 Amia dli nu, dudu -nyuma nyidi in -laa 'wutotue -dlao yi? -Innya, in nee ain -yiae, -yobhvbhloe in -laa wa nyidi. 52 We 'bhu -zeen

'wu, nyuma gbu -ka -budu yabhlo zo -mi, -yo wa yia 'bhvbhla. Ta yia 'so -yo gwe 'paa, 'in 'so 'ka ta -yo gwe 'pa. 53 Dide yia o 'yu -yowusolba, 'in 'yu 'ka o dide -yowusolu. 'Nyaa yia o 'njwnoyu -yowusolba, 'in 'njwnoyu 'ka o 'nyaa -yowusolu. 'Lowlii 'nyaa yia o 'yuu njwno -yowusolba, 'in 'yuu 'njwno 'ka o 'lowlii 'nyaa -yowusolu.»

A 'nu bhlaa 'ji 'wu la (Mt 16.2-3)

54 -Zezu nee 'ya nyimaa -zlo -yiae: «Da yali -ka laylumanu, 'in a gbaa -bha -bhlokpade nyu yia lba, 'in we lba 'saa 'pien* . 55 'In da 'yib -ka 'wuso zlokpae -papa, a nee: «Sloo yia yia», 'in we yi 'saa 'pien, we 'nu muu?† 56 Weli 'so -nyuma! -We weee plia dudu -gu -yo yali, a -yi we 'ji. 'In -we mia desleen 'plida, a'a 'nu -muu 'wu la!

-In -yo -na tonyo 'nwnu 'wola? (Mt 5.25-26)

57 «Lee ka 'gbu, gbu mia tikli a 'ni we 'wusisalida dayia? 58 Nyime -ka -mi gbu 'wlu ladul, o -yo -mi 'so -ka gbuwobhunya 'yu mnida -mi, da a mia -slu 'yloogbu, -in 'yi 'kli, -in -yo o 'so 'ka gbu -bhua. O yi -mi gbuwobhunyo 'yu kwa, 'in -moo yi -mi 'sluja yoo 'nye, 'sluja yi -mi -kaslu 'wopa. 59 In nee -mi -yiae: -in 'ni -slu o 'wobhlolu -su wla, -in 'na 'ka -mo 'tla.»

13

A 'bhiti amiaa dli, we 'ni -muuu, 'in a tlia

1 We bhla, Galilee -nyuma -wa mia 'slaka -sada, sa dudu 'wlulapilinyo Pilatu 'bhaa wa, 'in nyuma tolba yia we gbaa yi -Zezu -yia. 2 -Zezu yia we 'bigupali wa -yiae: «Amia dli nu, waa Galilee -nyuma wa 'bhaa, ma -wa gbonyuu -lenonya, we 'ka Galilee -nyuma tolba 'wuzi yi? 3 -Innya, in nee ain -yiae, a 'ni amiaa dli 'bhiti, a 'de

* 12:54 Wee dudu -muu -gu, 'yilu bhilida 'nyu bhulba 'koomu. † 12:55 Wee dudu -muu -gu, 'yilu 'wusoloda lilislu -pipe laa slo.

wee yia thia wa 'bhisa. ⁴ 'In nyuma kugbua le gbeta, -wa -gu Siloe we -wa tlolobudu 'kadu bhlilia, 'in we yia wa 'bha, amia dlu nu, ma nva gbonyuu le, ma -zia -Zeluzalemv -nyuma tolva yi? ⁵ -Innya, in nee ain -yiae, a 'ni amiaa dli 'bhiti, a 'de wee yia thia wa 'bhisa.»

*Gblotovu wa laa *figisuu gbvv nine*

⁶ -Zezu 'pa 'yaa wa -yia gbvv nine, o nee: «Nokpasu yabhlo faa o *-dlakpaa *figisu. 'Yli yabhlo nya, o yia we 'bhuee da mni, 'in o 'ni we 'bhue yabhlogbov 'wlu yli. ⁷ Toun, o nee o kpaava lubhononyaa -kanyo -yiae: «In yia, we -zv ta ni, -zugba na yi figisu -minu 'bhuee da, 'in 'yi we 'bhue yabhlogbov. -In -di we -gu! Lee ka 'gbv we klali dovu 'wu bhea?»

⁸ «O kpaava lubhononyaa -kanyo nee o -yiae: «Na -kanyo, -in ti -bha we, -zv -minu nya -slv, in 'ka we -yo 'bhlu, 'in in 'ka -yilikpee zenzenno we gwe -yo slu. ⁹ -De we yi 'sa -mo tnv lugadaa. We 'ni tnv, 'in -in 'ka 'mi -yia gba, in -di we -gu.» »

-Zezu jipea 'kwεgvηwno yabhlo

¹⁰ Zuifvu Nyapeyli yabhlo nya, -zugba -Zezu mi nyuma gbv -sloluda -Lagobudu yabhlo zv. ¹¹ We bhla, 'ηwno yabhlo kaa gu -yo, o mi -bha. -Zv kugbua le gbeta 'wv 'kwεzuzu 'kwnaa o 'wv, 'in o 'ni mneni o 'ka 'wvglo tiklu. ¹² Da -Zezu 'yia o 'ηwno -yo, o yia o la, 'in o nee o -yiae: «A ka amaa gu kwεε 'tla!» ¹³ -Zezu palia o sv -gu la, -bha -bhlokpade o -gloa 'wv tiklu, 'in o yia -Lagov 'ηni mniie bhli.

¹⁴ -Zezu ka 'ηwno -mōni jipe Zuifvu *Nyapeyli nyaa 'gbv, -Lagobuduu 'yugalnyo yia 'ce 'pa. O nee nyumaa -zlo -yiae: «-A ka 'yli gbelibhlo -a 'ka we nya lubho nv. A yi -mōv nya amiaa 'de jipea. We 'na -zeli Nyapeyli nya -ni!»

¹⁵ Nyumaa -Kanyo yia we 'bigv palu o -yiae: «Weli 'sv -nyuma, Nyapeyli nya a'a -sa amiaa 'bhli -yo amiaa

-sokofali lubhu we 'wolili -gbo -yo -bhlo -bhloo, 'in a'a kwa we 'madaa, we 'ni mōv? ¹⁶ 'In Ablaamv zvayliηwno -mōni, 'mō -Saatan gbvan, we -zv kugbua le gbeta ni, in nee ain -yia 'lee, we mi nu, wa 'ka o -blo Nyapeyli nyaa?» ¹⁷ -Zezu gbaa weli -mini, toun, zv yia o tonyima wee 'bha. 'In -zugba gbv 'kadu wee o mia lenoda, nyumaa -zlo li we 'mōna.

*Su wa laa *mutadi, we 'yaa gbvv nine*

(Mt 13.31-32; Mk 4.30-32)

¹⁸ -Mōv 'bigv, -Zezu nee: «Lee -lu -Lagov nyumaa 'wlulapile -yo we 'wōwlvā, 'in lee in 'ka we 'wōpalia? ¹⁹ Su wa laa *mutadi, -we ka 'ya nyume yabhlo gvā o kpaava, 'mō we -yo we 'wōwlvā: we mia, we yia su -ze, 'in 'zianya yia we 'khiya -nyidi lōlv 'sōbha.»

Floov gōov gbvv nine

(Mt 13.33)

²⁰ -Zezu nee 'yae: «Lee -lu in 'ka -Lagov nyumaa 'wlulapile 'wōpalia? ²¹ Gōv 'ηwno yabhlo slua 'flov -bhōbhōv kilo gv -bhlo 'ya gbu lv, o bhita we, 'in we yia 'yli, 'mō *-Lagov nyumaa 'wlulapile -yo we 'wōwlvā.»

Plalida poo

(Mt 7.13-14, 21-23)

²² -Zezu mi -Zeluzalemv -gbein mniida, -zugba o -yo nyumaa -sloluslōlue mni 'gbe 'kadu -yo 'gbe yua nokple. ²³ 'In nyume yabhlo yia o layibhae: «Nyumaa -Kanyo, nyuma -wa 'kaa gbv 'wōbhv, wa 'na 'ka 'wōzuv?»

-Zezu yia we 'bigv palu wa -yiae: ²⁴ «A 'teman amiaa 'de la, a 'ka plalida poo 'wv 'plli. In nee ain -yia, ni, nyuma -duun yia -bhaa 'plue laylaa, 'in wa 'na 'ka we mneni. ²⁵ Da -buduu -kanyo -ka 'wōsv, o -ka o -budu -gbali, 'in a toa 'pipee. A bhli -buduu bhlilbhlie, 'in a gbaae: «Nyumaa -Kanyo, -in -kali -bha -ain -yia.» We 'bigv o yia 'palia ain -yiae: «In 'ni amiaa 'bhōlvda da -yi!»

26 Tɔɔn, 'in a gbaa ɔ -ylaɛ: «A -yɔ -mɪ 'sɔ ka li, 'in -a yia 'ma dabɔɔɔ, 'in -in yia -amɪaa 'gbee -gblɔgbɔ 'wɔ nyɪma -slolu!» 27 Gbaa ɔ yi 'yaa an -ylaɛ: «In 'nɪ amɪaa 'bhɔɔɔda da -yi. Amɪa weee nɔa gbɔnyuu lɛ, a vla 'mɪ gwe!» 28 Da a yia *Ablaamɔ, *Izaki, *Zakɔɔɔ -yɔ -Lagɔgbɔɔ -falɔpanya weee 'yia, -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlgbe 'wɔ, 'in wa 'ka amɪa 'pipee viteli, -bha a yia wia, 'in a 'ka gla 'wɔli! 29 'Ylɔɔ 'wɔsɔɔɔɔda, 'ylɔɔ bhɪlɪɪda, 'ylɔɔ 'wɔsɔɔɔɔdaa lilisɔɔɔ -yɔ kɔpɛsɔɔɔ, -mɔ nyɪma yia 'bhɔa, 'in wa 'ka dabɔɔɔ li -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlgbe 'wɔ. 30 'In -slɛɛn da, -wa -gaa lɔ, tɔɔba yia 'yuganya -zɛa, 'in -wa -gaa 'yu, -maa tɔɔba yia lɔganya -zɛa.»

-Zezu wia -Zeluzalɛmɔɔ 'gbɔ (Mt 23.37-39)

31 We bhla, Falizinyɪma tɔɔba bɛa -Zezu kwesi, 'in wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In 'bhɔ da, -in mɪnɪ da -putu. Nɪ, Ewɔɔɔɔ 'yɪbha ɔ 'ka -mɪ 'bha.»

32 -Zezu yia we 'bigɔpali wa -ylaɛ: «A mɪnɪ, a gba -totoo -bho -nyɪmɛ mɪa nɪ -ylaɛ: zuzu 'nyii na vua, 'in na jipea guzɔnya -zɛɛn -yɔ cɪzɪ. 'In we 'yɪ taa zɪ na bhɪa na lubho. 33 Nɪ, -zɛɛn, cɪzɪ -yɔ cɪzɪɛɔ, we mɪ nɪ, in zɔ na nɔnɔɔ 'yɪliɔ. Nɪ, wa 'ka -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyɔ 'bha 'gbe -putu -gɔ, we 'nɪ 'yɪ nani, 'mɔ we 'nɪ -Zeluzalɛmɔ 'wɔbhɔ.»

34 «-Zeluzalɛmɔ -nyɪma, -Zeluzalɛmɔ -nyɪma, amɪa -wa bhaa -Lagɔgbɔɔ -falɔpanya, 'in nyɪma -Lagɔ paa an yoo, -wa bhaa wa gbɔkɔ 'wɔ. Bhla weee nya, sa nynu gɔgwɔlaha we 'yua 'wɔlɔ we -kapue zɔ, 'in we gbɪa we -gɔ la, in 'yɪbha in 'ka 'sa an 'wɔlɔgwɔlaha, 'in a 'nɪ we -yɔnɔnɔ. 35 We 'gbɔ, -Lagɔ yia amɪaa -budu 'kadɔ sɔɔ lapaɔɔɔ. 'In in nɛɛ an -ylaɛ: a 'na 'ka 'masɛɛn 'mɪ 'yɪ tɪkɪ, 'in bhla -we nya a 'kaa gba nɪ, «Nyɪmɛ -ɔ yia Nyɪmaa -Kanyɔɔ 'ɲnɪ nya,

-Lagɔ ɲwna ɔ 'nyu la», 'in we bhla 'kaa nyɪnɪ.»

14

-Zezu jipea guzɔnyɔ yabhlo, Zuifɔɔ Nyapɛyɪ nya

1 Zuifɔɔ Nyapɛyɪ yabhlo nya, Falizinyɪmaa 'yugalinyaa 'yabhlo laa -Zezu ɔ 'dɛɛ -gbɛ, ɔ -yɔ ɔ 'ka li dabɔɔɔ. -Zezu plaa ɔ -budu zɔ, -zugba Falizinyɪma -wa mɪa -bha, -maa yla ɔ tenyii. 2 -Zugba nyɪmɛ yabhlo kaa 'yɪlyɪgu -yɔ, -mɔɔ 'yɪlgbe ɔ 'yu. 3 'In -Zezu yia -Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyɪma layɪbhɛ: «'Lee, -amɪaa tite nyɛ nyɪmɛ 'yoo yaayɪ, we'e 'nyɛ ɔ 'yoo, ɔ 'ka nyɪmɛ jipe Nyapɛyɪ nyaa?»

4 'In wa 'nɪ 'yɪbha wa 'ka we 'bigɔpali. -Zezu 'bhɪtia ɔɔ guzɔnyɔɔ -gbɛ la, 'in ɔ yia ɔ jipe. 'In ɔ nɛɛ ɔ -yla: 'in mɪnɪ. 5 'Bhie, ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «An glaa -nyɪmɛ yabhlo, -de ɔ yuu, ɔ -ka -klɔ 'wɔbhɔ, ɔ 'na 'ka -mɔ ɔ -saa, yaayɪ -de ɔ bhɪi, we -ka -klɔ 'wɔbhɔ, ɔ 'na 'ka -mɔ we -sa Nyapɛyɪ nyaa?»

6 Da -Zezu gba 'saa, wa 'nɪ mɛnɪ wa 'ka we 'bigɔpali ɔ -yla.

-In 'na 'bhulu -na 'dɛ 'wɔ nyɪmɛ 'kadɔ 'bhisa -nɪ

7 -Wa wa laa wee 'fɛtɪ -gɔ, -wa mɪa 'bɪ -zɔnɔ 'wɔbhuda, -Zezu 'yia wa -yɔ, 'in ɔ yia wa gbɔɔ nine -mɪnɪ 'pali: 8 «Da nyɪmɛ yabhlo -ka -mɪ la 'ɲwnɔkwafɛtɪ -gɔ, -in -ka -mɔ nyɪnɪ, -in 'na -dɪlɪ 'bɪ -zɔnɔ mɪa 'yugbɛɪn -gɔ la -nɪ. -We ka gbɔ -wa, nyɪmɛ -ɔ ka -vacɪ -zia -mɪ, -de wa ka -mɔɔ laa! 9 'In nyɪmɛ -ɔ laa a 'dɛ 'sɔ wee 'fɛtɪ -gɔ, ɔ -ka yi, 'in ɔ 'ka -mɪ -yla gbɛ: «-In 'nyɛ ɔ 'bɪ -mɪnɔ, zɔ nya -na yia 'wɔsɔa, 'in -in 'ka lɔgbɛɪn ladia mɪnɪ. 10 Nɪ, da nyɪmɛ -ka -mɪ la 'fɛtɪ -gɔ, -in -ka -mɔ nyɪnɪ, -in mɪnɪ -in -dɪ lɔgbɛɪn la. 'In -ɔ laa -mɪ da ɔ -ka yi, 'in ɔ 'ka -mɪ -yla gba: «'Tale, yi, -in 'ka 'bɪ -zɔnɔ -gɔ ladi.» Tɔɔn, 'in -mɔɔ ylɪmanɪa -na 'ɲnɪ, nyɪma -wa -in -yɔ wa 'sɔ mɪa lilɪlu gwe 'yɪliya 'wɔ.

11 Nu, nyume -o ylimania o 'de, zo -Lago yia o belia, 'in nyume -o belia o 'de zo, 'ylimania -Lago yia o.»

-Wa a 'kaa la lililu -yo

12 'Bhie -Zezu nee -o laa o -ylae: «Da -in -ka lililu lenu, -in 'na lali -na 'talea, -na bhelia, -na zwaylinyuma -yo -na -lima 'hnumnnyaa 'dekpa -ni. Nu, zli wanuu 'yli -ka nyni wa -ka -mi la, -zugba -we -in nua le we 'bigu wa 'palia. 13 Nu, -in -ka 'fetu lililu lenu, -in la bobabhanya, 'kukunya, 'tigutiginya -yo 'lɔlɔnya. 14 Nu, -in -ka 'sa nu, -zugba, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi -na -nu nya. Wa 'ni mneni wa 'ka -mi -lu yabhlogbɔɔ 'nye we 'bigu. Nu, -Lago yia we 'bigupalia -mi -yla. Da nyuma tiklu yia titlunya glaa 'wɔsɔa, we zli.»

'Feti 'kaduu gbuv nine (Mt 22.1-10)

15 -Muu 'bigu, nyuma -wa mia lililu gwe, wa glaa -nyume yabhlo 'nua welnya -muni, o nee -Zezu -ylae: «Nyume -o yia lia -Lago nyumaa 'wlulapilgbe 'wu, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi -mɔɔ -nu nya.»

16 -Zezu nee o -ylae: «Nyume yabhlo -saa 'feti 'kadu, 'in o yia nyuma duun la. 17 Lilibhla bea, 'in o yia o zɔlubhononyo yabhlo tie, o gba -wa o laa -ylae: «A yi, nu, lililuu pipie ka bhia.»

18 «'In wa 'de weee yia gbagbie bhli -bhlo -bhlo nu, «-In ti -amuaa -yɔgbu 'wu». Tianu nee o zɔlubhononyo -ylae: «In ka kpaa yabhlo zo, 'mu na mnia 'yia -kpɔ. We 'gbu, -mi na bhuhhoe, -in ti na -yɔgbu 'wu.» 19 'In 'yabhlo nee o -ylae: «In ka 'bhli kugbua zo, 'mu na mnia laylala. -Mi na bhuhhoe, -in ti na -yɔgbu 'wu.» 20 -Budu nee 'ya o -ylae: «Desleen na bhua da 'hwnɔ kwada. We 'gbu, in 'ni mneni in 'ka mnu.»

21 «Zɔlubhononyo 'bhitia lu o -kanyo -gbe, 'in o yia we 'bigu -dinya o -sali. 'In -buduu -kanyo yia 'ce -papie bhli. 'In o nee o zɔlubhononyo -yla: «-In mnu 'gbe nɔkple slɔ, -mɔ

we -gblɔgblɔnya -yo we -gwelenya -gu, -in -yo bobabhanya, 'kukunya, 'lɔlɔnya -yo 'tigutiginya yi.» 22 -Muu 'bigu, zɔlubhononyo yia, 'in o nee: «Na -kanyo, -we -in gbaa in nu le, in ka we lenu. 'In 'bu tɔlva yi 'yaa 'wɔtu.» 23 'In -buduu -kanyo nee o zɔlubhononyo -ylae: «-In mnu, -in 'plili -gwelenya -gu, we -yo kpaa -yoonya 'wu, 'in -wa -in -ka 'yi, -in gba wa -yla -gla nya, wa yi na -gbe. 'In na -budu 'ka ye. 24 In nee ain -ylae: waa tanyuma -wa in laa, wa 'yabhlogbɔɔ 'na 'ka na 'feti -gu -lu li.»

Sa wa 'kaa-Zezu 'bi nu, mu nu (Mt 10.37-38)

25 Nyumaa -zlo -yo -Zezu mi 'yloogblɔ nuda, o 'bhitia wa -gbe, 'in o nee wa 'de weee -ylae: 26 «Nyume -o -ka 'mi 'bi yi, in namanu o dudu, we 'ka o dide, o 'nyaa, o 'hwnɔ, o 'yua, o bhelia, o bhɔɔa -yo o 'debhie -gbolu 'wuzi. We 'ni -mɔuu, o 'ni mneni o 'ka na 'binonyo -ze. 27 'In nyume -o 'ni o stasiee *su 'wɔbhu, o 'ka 'mi 'bi yi, o 'ni mneni o 'ka na 'binonyo -ze.

28 «Nu, amuaa lu -nyume -mɔmɔ, -o gba o 'ka -budu 'kadu 'sɔbha, 'in o'o -di la, o'o zeli 'gwezi -we mia o kwɛɛa? 'In -de wee 'gwezi mneni we 'ka wee -budu bhiaa? 'In o'o yibheli we 'jia? 29 We 'ni -mɔuu, o -ka wee -buduu gwe glu pali, o sɔ -ka we 'sɔbhasɔbhee -yɔbhiali, -wa weee yia -bha 'yia, 'in wa bhlia o nyame? 30 Gbaa wa yia: «Nyume -mɔnu bhlia -buduu sɔbhasɔbhee, 'in o sɔ yia we -yɔbhiali.»

31 «'Sa -bhlokpade, nyumaa 'wlulapilnyo yabhlo kaa 'sloja 'wlu glu 'sɔ 'wlu kugbua, o -ka gba, o 'ka nyumaa 'wlulapilnyo -putu -o kaa o'nu 'sloja -zakpa 'sɔɔ -gbe tu kwa, la o dia, 'in o yibhaa o 'de la: «Lee, in mneni in -yo o 'ka tu gɔɔ?» 32 We -ka o 'ni we mneni, 'in o tiea nyuma, nyumaa 'wlulapilnyo -mɔnu -gbe. Da -mɔɔ -tlɔlva -slɔ o -yo la, 'in o 'ka -mɔɔ -yla gba 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -tu wa nyidi.»

33 «Sa -bhlokpade, nyoo nyoo -ka amiaa lu -nyime nya -mi, o 'ni o -kakalu weee -bli -gu 'pali, o 'ni mneni o 'ka na 'binonyo -ze.»

Gumu-we bhva 'nɔŋwe (Mt 5.13; Mk 9.50)

34 'In -Zezu yia we -gudiε: «Gumu mia, -lu -zɔnu -wa. 'In gumu -ka 'nɔŋwe 'bhv, sa wa 'ka we namania?

35 We 'ni 'ylinani, dudɔv -nu nya, we 'ni 'ylinani -ylikpeduduu -nu nya. 'Pipee wa vitelia we.

«-O -ka we 'nɔnu -yukwli 'wlu -ka, o 'nu we.»

15

Bhlabhle mnɔaa gbɔv nine (Mt 18.12-14)

1 'Yli yabhlo nya, *nisɔn -gwezisanya -yo gbɔnyuuu kwε -cian tɔba bεa -Zezu kwesi, wa 'ka o weli yukwli pulv. 2 Falizinyima -yo -Lagoo titee gwesanya saa -Zezuu 'ŋni, wa nεε: «Nyime -mɔni kpaa gbɔnyuuu kwε -cian so 'so nya, 'in o -yo wa lia dabɔv!»

3 'In -Zezu yia wa gbɔv nine -mɔni 'pali: 4 «Amiaa lu -nyime yabhlo -ka bhlabhleε glv gbu -ka, we lu -bhlabhle yabhlo -ka mnɔ, o 'ni mneni o 'ka we glv -mnɔva 'ya kugbua ε gbomnva lida tu? O 'ka wee -bhlo mnɔa 'yilibanɔva mni, 'in o ka we 'yu? 5 'In da o 'yia wee bhlabhle, o dli namania, o yia we -bli gba lapali. 6 O nynia o -budɔŋwεε, tɔv, o laa o 'talea -yo o ladunya, 'in o nεε wa -ylaε: «A -yo 'mi 'so li 'mɔna. Nu, na bhlabhle mnɔa, in ka we 'y!»

7 «In nεε ain -yla, 'sa -bhlokpade, gbɔnyuu -lenɔnyo yabhlogbɔo 'bhva o gbɔnyuu 'bu 'gbv, 'mɔna 'kadɔ mi yali. Nyima tikluu glv -mnɔva 'ya kugbua ε gbomnva, -wa pupalia 'wlukɔv la nu, wa gbv 'ni dli 'bhiti gbv 'wɔlapili, wee 'mɔna -zi wa -nu wv.

'Gwezii tama mnɔaa gbɔv nine

8 «Yaayu, 'ŋwɔ yabhlo kaa 'gwezi tama kugbua, 'in we 'yabhlo -ka

mnɔ, o 'ni mneni o 'ka 'napε -nyuma, 'in o 'ka -budu zo laylipe, o 'ka we datali yleεε, 'in o 'ka we 'yu? 9 'In da o 'yia wee 'gwezii tama -bhlo, o laa o 'talea -yo o ladunya, 'in o nεε wa -ylaε: «A -yo 'mi 'so li 'mɔna. Nu, na 'gwezi tama -bhlo mnɔa, in ka we 'y!»

10 «In nεε ain -yla 'sa -bhlokpade, gbɔnyuu -lenɔnyo yabhlogbɔo 'bhva o gbɔnyuu 'bu 'gbv, 'mɔna 'kadɔ mi -Lagoo 'anzi nyidi.»

Mnɔmɔnyuu gbɔv nine

11 -Zezu nεε 'yae: «Nyime yabhlo ka nɔkpasiyua 'so. 12 'Bisubhayu nεε o dide -ylaε: «Dide, -na 'bi -in 'ka yaa -ain -yo ti ni, -in dlili we, 'in -in 'ka na -nu wla.» 'In wa dide yia wee 'bi o 'yua sɔbbie 'wɔladlili.

13 «'Yli 'so -le 'pha, 'in o nyimesɔyu yia oɔv wee 'bi pelv 'pa. O 'bhua we 'gwezi 'wv, 'in o yia dudv -putu -gu mni 'pɔpi. -Mo o -nyumɔnva wee 'gwezi, pɔvplagbɔv lenv nya. 14 Da o bhva o 'gwezi wee nyumoe, 'in ŋwɔ 'kadɔ yia wee dudv -gu yi. Tɔv, o 'ni lililu -kaa 'gbv, 'in ŋwɔ yia o 'bhabhle bhli. 15 -Bha o mɔna -slεεn wee dudv -gɔv nyime yabhloo -gbε lubho nva. 'In -moo yia o -moo kpaa kwa, o 'ka -bobo ŋwεkv. 16 O 'yibha yaa gwesi -we -bobo lia, o 'ka we li. 'In nyime yabhlogbɔo 'nyε we o.

17 «Tɔv, o dli -saa o zukpa, 'in o nεε: «Na didee lubhonɔya ka lililu duun, wa 'ni mneni, wa 'ka we li. 'In, -zugba, -am, na tli ŋwɔ nya -seli. 18 Didee -gbε na yia lubhiti, 'in in 'ka o -yla gbae: «Dide, in ka gbɔnyuu lenv -Lagoo -yla, 'in in yia -mi -yla we lenv. 19 'In 'ni -slεεn we 'klv -ka, -in 'ka 'mi la -na 'yu. Nu, 'bhu 'mi 'wv -na lubhonɔnyaa 'yabhlo 'bhisa.» 20 O -soa 'wv, 'in o yia o didee -gbε lubhiti.

«Da o -tlɔv -slɔ -budɔŋwεε -yo la, o dide yia o -yoyi. 'In nyazi yia o 'wv yi bhabha, o -yo -gwagwε mɔna o yoo, 'in o yia o gbli. 21 Tɔv, o 'yu nεε o -ylaε: «Dide, in ka -Lagoo -yla

gbonyuu leno, 'in, in yia -mi -yla we leno. In 'ni -sleen we 'klu -ka, -in 'ka 'mi la -na 'yu.»

22 «'In o dide nee o zolubhonunya -yla: «A 'pulo! A -la o 'ylinano -bana yabhlo. A -pla we o 'wu, a fa o sawulu so 'wu, a -pla o -sakwla bhv 'wu. 23 'Bhli -dogbo palia de 'kpi, a -yo we yi. A 'bha we, 'feti -wa! -A 'ka li! 24 Nu, na yu mia da, o ka tli, 'in o yia gan, o ka mn, 'in in yia o 'yi.» 'In wa yia 'feti -sassee gwedi.

25 «We bhla, -zugba o 'yu kpara mi lubho noda kpara. O mi -zoo yida, da o cipaa -budunwee, 'in o yia luv -yo -lili weli 'nu. 26 O laa zolubhonunya yabhlo, 'in o yia o layibha: «'Lee, lee -lu nu lea?» 27 Zolubhonunya yia we 'bigupali -yla: «-Na bheli yia lu, we 'gbv, 'kpiabhlii -dogbo -a 'siala, 'in -na dide yia we 'bha. -We ka gbv -wa, o ka 'kwayli, 'in o yia o 'yi.»

28 «'In o 'yu kpara yia 'ce 'pa, o nee o 'nia -budunwee nyini. O dide 'tlaa, 'in o yia o bhuhoe nu, o mni -budunwee. 29 'In 'yu yia we 'bigupali o dide -yla: «-Tali, in ka -mi -yla lubho nu -zu duun nya. In 'ni -slo -na weli yabhlogbo 'nonye -sa. 'In -zugba, -in 'ni -slo -ami wliyu yabhlogbo 'nye, in -yo na -lima 'ka 'feti -sa. 30 -Na 'yu -o -nyumaa -na -li 'naabizijwani nya ni, mo yia luv 'gbv, 'in -in yia 'kpiabhlii -dogbo 'kadu -a 'siala ni 'bha!»

31 «O dide nee o -yla: «Na 'yu, -mi -yo 'mi mi 'yili weee nya. -Lu weee in kaa, we mi 'ya -na -nu nya. 32 Nu, -na bheli -na yia da -yo, o ka tli, 'in o yia gan. O ka mn, 'in in yia o 'yi. We 'gbv, -a mneni, -a 'ka 'feti 'kadu -sa 'muna nya.» »

16

-Luu 'yliyozonyo 'nyuuu gbv nine

1 -Zezu nee o 'bunanya -yla: «'Yli yabhlo nya, 'hnumnyo yabhlo ka o zozonuv 'yliyozonyo yabhlo, 'in nyuma yia o -yla fen 'tubhua mni

nu: «-Na zozonuv 'yliyozonyo mi -na zozonuv -nyumada.» 2 Toun, o yia o zozonuv 'yliyozonyo la, 'in o nee o -yla: «'In ka 'di 'nyuu 'nu -na gbegein. Lubho -we -in nva, -in -slolu 'mi we 'klu. -We ka gbv -wa, -in 'na 'ka -sleen na zozonuv 'yliyozonyo -ze.»

3 «'In o lubhonunya nee o 'de dli zoe: «Na -kanyo -ka 'mi kwnee -sa, sa in 'ka we nva? In 'ni late, in 'ka kpaalubho nu. 'In, in 'ka -kon, zu -muv bhali 'mi. 4 Aa! Da na -kanyo -ka 'mi kwnee -sa, -we in 'kaa leno, 'in nyuma talva 'ka 'mi 'bi 'nye, in -yi we!»

5 «'In -wa o -kanyoo kpagbu mia 'wlu, o yia wa la -bhlo -bhlo. O yia tianu la, 'in o nee -moo -yla: «Na -kanyoo kpagbu zuma mi -mi 'wlua?»

6 «-Moo yia we 'bigupali o -yla: «'Kpi -balii glv gbu mia 'mi 'wlu.»

«'In o nee -moo -yla: «-Na 'sebhe ni, -in -di la slvi, -in celi glv 'so 'ya kugbua.»

7 «-Muv 'bigv, 'in o lubhonunya yia 'yabhlo layibhae: «'In -mi, kpagbu zuma -in ka 'wlua?»

«'In -moo yia we 'bigupali o -yla: «'Mno bii glv gbu.»

«O nee o -yla: «-Na 'sebhe ni, -in celi glv -mnua.»

8 «Nu, -luu 'yliyozonyo 'nyuuu -kanyo yia o 'hni kwali o nacikakie 'gbv.» 'In -Zezu yia we 'wlubha, gbagbie nya: «Nu, dudv ni -gv -nyuma ka naci 'nyuu wa 'dekpa nyidi, we 'ka zli 'klu -nyuma -zi.»

9 -Zezu yia we -godie: «'In nee ain -yla: a dili nyuma 'tale, dudvuv 'hnumnulu nya. Zli we yia ain 'woba, 'in wa 'ka amiaa 'lakpasu kpa, -Lagoo -zoo.

10 «Nyime -o mia tiklu -li yua -sesee lenoda, o tiklu 'ya -li 'kadu lenoda. Nyime -o 'nia -mi tiklu -li yua -sesee lenoda, o 'ni 'ya tiklu -mi -li 'kadu lenoda. 11 A 'ni -mi tiklu, 'in a 'ka dudv -gv 'hnumnulu -we bhva la kpa, nyoo 'ka ain 'hnumnulu -zonv yoo 'nye?» 12 'In a 'ni -mi tiklu, a 'ka

nyuma -putuu -lu kpa sa -yibheli, -we -wa amiaa -nu, nyoo 'ka we an'nyea?

A 'na 'bhulu 'gwezi 'wv amiaa -kanyo nya -ni

13 «Lubhononyo yabhlogbo » ni mneni o 'ka -cian 'so -yla lubho nu. Nu, 'yabhlo o yia 'wonyea, 'in o 'ka -bhloo zekali. 'Yabhlo -yo o yia lanee, 'in -bhlo 'ka o dudonyumanu. A 'ni mneni a 'ka -Lago -yo 'gwezi -yla lubho nu dabudu.»

-Zezu gbalia Falizinyima -gv

(Mt 11.12-13, 5.31-32; Mk 10.11-12)

14 'Gwezi nanu Falizinyima dudubu 'gbu, wa 'nua welinya -minu, -zugba wa palu -Zezu gla. 15 -Zezu nee wa -ylae: «Amia nua amiaa 'de nyuma tiklu 'wu nyuma 'yliya 'wu, 'in -Lago -yi amiaa dli. Nu, -we mia 'kadubu nyuma 'yliya 'wu, 'wan -Lago nyea we.

16 «We 'ka 'Zan -Batisu bhla yli, -zugba Moizu titee 'sebhe -yo -Lagobubu -falpanyaa 'sebhe mi la. We 'ka wee bhla 'wubhu, -Lagoo nyumaa 'wlulapigbu wa gba. 'In nyuma duun gba la, wa 'ka we zo pla. 17 Nu, yali -yo dudubu mneni we 'ka labhu. 'In titee celidu 'ya yabhlogbo » ni mneni we 'ka 'sa labhu.

18 «Nyime o -ka o 'hwno kwnee -sa, o -ka 'hwno -putu kwa, gbonyuu o nua le. 'In -o -ka kwneesarhwno kwa, gbonyuu -moo nua le.»

'Nnumninyo -yo bobabhanyo -Lazali

19 -Mvu 'bigu, -Zezu yia wa gbubu nine -minu 'palu: «'Nnumninyo yabhlo mi bhaa, 'yinanoo -naanya ka -vale 'tea, 'mu o plaa 'wu. 'In 'yli weee zli, o saa 'feti 'muna nya. 20 -Mvu bhla, bobabhanyo yabhlo wa laa -Lazali, -o ka ku 'gbia 'bhua la, -moo pu oo 'hnumninyoo -buduñwee la. 21 'In lililunya -we bhlia oo 'hnumninyoo 'tabhle zo, -Lazali 'yibha yaa o 'ka we li. 'In -zugba gwunya menu o 'gbia 'yli la.

22 «'Yli yabhlo nya, bobabhanyo yia tli. 'In -Lagoo 'anzinya yia o Ablaamu kwesi kwa. 'Nnumninyo -moo yi 'yaa tli, 'in wa yia o 'bhlu. 23 'Nnumninyo mi siada -moo tilitnyaa dudubu -gu, o 'bhua 'wlu 'wu, 'in o yia Ablaamu -yoyi 'pupi, -zugba -Lazali mi -moo kwesi. 24 Toon, 'in o yia 'wokpu: «Dide Ablaamu, -in 'yli 'mi nyazi, -in tie -Lazali, o 'ka o -kwitayaa 'mne 'nyu lu fa, 'in o 'ka na mi oo -gu lawotolo. Nu, in mi siada bhabha -seli -kosu 'wu.»

25 «'In Ablaamu yia we 'bigupali o -ylae: «Na 'yu, -in 'pa -bha dli nu, -in ka -nanuu zozonu weee 'yi zlime dudubu -gu, -zugba -Lazali sia. -Sleen, wa mi -Lazali dli -belv -yopalida -seli, -zugba -mi -na sia. 26 'In 'ya, 'gbiwlu 'kadu mi a -yo -an 'so nyidi. We 'gbu, nyuma -wa 'yibhaa wa 'ka -amiaa -gbe 'bhu, wa 'ka amiaa -gbe mni, wa 'ni we mneni. 'Sa -bhloo 'de, da -in mia, nyime yabhlogbo » ni mneni -moo 'ka 'ya -moo 'bhu, 'in -moo 'ka -amiaa -gbe yi.»

27 «'In oo 'hnumninyo nee: «Dide, -mi na bhuhoe, we -ka 'sa -mi, -in tie -Lazali na didee -buduñwee. 28 Nu, in ka bhelia gbu, -Lazali kwa wa weli, wamia yi 'ya siasiada -minu yi.»

29 «Ablaamu yia we 'bigupali o -ylae: «Na bhelia ka Moizu titee 'sebhe -yo -Lagobubu -falpanyaa 'sebhe kwee, -we we gbaa wa -yla, wa zo we 'nuñwe!»

30 «'In oo 'hnumninyo nee: «Dide Ablaamu, gbuzonu -wa, mu -nanu -wa 'bhie, nu, nyime yabhlo -ka -seli 'bhu tilitnyaa -gbe, o -ka wa weli kwa, 'in wa 'bhitia wa dli.»

31 «'In Ablaamu nee o -ylae: «We Moizu titee 'sebhe -yo -Lagobubu -falpanyaa 'sebhe gbaa, wa 'ni we 'nuñwee zu, nyimee 'de yi 'woso tilitnyaa glaa, o yi wa weli kwao, wa 'na 'ka o weli 'wunwu.» »

17

Gbonyuu -yɔ nyumεε -yɔgbu 'wɔtite

(Mt 18.6-7, 21-22; Mk 9.42)

1 -Zezu nεε ɔ 'bunɔnya -ylae: «Gbu -we 'kaa nyima gbonyuu lukwa, we mi la 'kɔmɔv. Nyumεε ɔ ka -gbε wee gbonyuu -ka 'bhv, gbonyuu mi ɔ -nu nya. 2 'In wa -ka ɔ tukpa 'kadɔ -bli -yɔ gbuan, wa -ka ɔ gumunyu lv viteli, we nanɔ 'yli ɔ -nu nya. ɔ yi 'yilaasɔ -manu 'yabhlo gbonyuu lukwa. 3 A zu amiaa 'dε 'yliyo!»

«-Na bheli -ka gbonyuu lenv, -in palɔ we ɔ -yla la. ɔ -ka we yibheli, -in ti ɔ -yɔgbu 'wv. 4 -Na bheli -ka -mi -yla gbonyuu lenv -zakpa gbesɔ 'yli -bhlo nukplε, 'in ɔ -ka -na -gbε yi, ɔ -ka we yibheli, wee 'yli -bhloo 'dε nya -zakpa gbesɔ, -in ti ɔ -yɔgbu 'wv.»

-In 'ylimanu -amiaa dliɔvɔve -gɔwvla

5 'Yli yabhloo zli, -Zezuu tietienya nεε ɔ -ylae: «Nyumaa -Kanyɔ, -in 'ylimanu -amiaa dliɔvɔve -gɔwvla.»

6 'In Nyumaa -Kanyɔ yia we 'bigɔpalɛ: «Amiaa dliɔvɔve -ka -mi 'kienyi mutadu 'ya 'bhisa, a mneni a 'ka su -muni -yla gba: «-In 'tlu, -in 'ka -na 'dε faa mni gumunyu lv», 'in we zva ain 'nɔŋwe.

Lubhonvnyɔɔ nɔnv -lubho

7 «Sa 'bhisa: ain glaa, nyumεε yabhlo ka lubhonvnyɔ yabhlo, kpaapanyɔ nya, 'nɔɔluu 'yliyɔvnyɔ nya. Da -mɔɔ -ka kpaa 'bhv, ɔ -ka -mɔɔ -yɔyi, ɔ yi -mɔɔ -yla gba: «-In yi slv, -in 'ka lli?» 8 -Innya, nu, gbaa ɔ yia ɔ -ylae: «-In pi na lililu, -in 'bhiti -na -bana. -In wla na lililu, in -ka lilie bhia 'bhie, -in 'ka -na -nu li.» 9 ɔ 'ni mneni ɔ 'ka ɔ lubhonvnyɔ fuo 'pa, -we ɔ gbaa -mɔɔ -yla, -we -mɔɔ nva lεε 'gbv, we 'ni mɔv? 10 'Sa we mi 'yaa amiaa -nu nya: -we weee -Lagɔ gbaa a nu lε, a -ka we lenv, a gbac: «Lubhonvnyɔ -kpaa -amia -mia, -we -Lagɔ gbaa -a nu lε, 'mɔ -a nva lε.» »

*-Zezu jipea *sɔlibhanya kugbua*

11 Da -Zezu mia -Zeluzalεmv mnɔda, 'in ɔ yia Samalii -yɔ Galileee 'wɔgbelida 'plli. 12 Da ɔ plaa 'gbe yabhlo nukplε, 'in *sɔlibhanya kugbua yia ɔ yoo yi. 13 Wa -tlɔlv ɔ -yɔla, 'in wa yia 'wɔkpikpie bhli: «-Zezu, -Slolunyo, -in 'yilɔ -ain nyazi!»

14 -Zezu 'yia wa -yɔ, 'in ɔ nεε wa -ylae: «A mni amiaa 'dε -Lagɔbɔbɔnya 'kɔslolua.»

Da wa mia mnɔda, 'in wa yia 'pv. 15 Wa glaa, 'yabhlo yibhelia we 'ji nu, ɔ ka 'pv, 'in ɔ yia lɔbhiti, -zugba ɔ mnuni -Lagɔɔ 'ŋni, 'wɔkpikpie nya.

16 ɔ bhlia -Zezuu bhv -yɔ, ɔ yia ɔ 'wlu zɔfa, 'in ɔ yia ɔ fuo 'pa. ɔ nyumεε mia, *Samalii -nyumεε -wa.

17 Tɔvɔn, -Zezu nεε: «'Lee, nyuma kugbua 'ni 'pɔv, wa gbomnva pnu 'na? 18 'Mv we 'ni 'lakpayu -mɔni 'wɔbhv, nyumεε yabhlogbɔɔ 'ni 'wlukvɔn lapɔpalɔ, ɔ 'ka -Lagɔ fuo 'paa yii?» 19 'Bhie, -Zezu nεε ɔ -ylae:

«-In -sɔ 'wv, -in mni. -Na dliɔvɔve ka -mi pue.»

-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilie mi ain nyidi

(Mt 24.23-28,37-41)

20 Falizinyuma yia -Zezu layibha 'lee: «Lebhla -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilibhla 'ka nynia?» 'In -Zezu yia we 'bigɔpalɔ wa -ylae: «-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilie mia, wa'a 'yɔ we -yɔ 'yli nya. 21 Wa 'na 'ka gba nu, «A -talɔ, -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilie mi -seli!» 'in «We mi mɔ!» A yibheli we 'ji nu, *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilie mi ain nyidi.»

'Yli -we nya Nyumεε 'Yu 'kaa yi

22 'Bhie, -Zezu nεε ɔ 'bunɔnya -ylae: «Bhla yabhlo yia nynia, 'in a 'ka gba, a 'ka *Nyumεε 'Yu 'yɔ, 'yli -bhlogbɔɔ nya, 'in a 'na 'ka ɔ 'yɔ. 23 Nyuma -ka gba: «ɔ mi -seli», 'in wa -ka gba, «ɔ mi mɔ», a 'na dili we dli 'wv -ni, 'in a 'na mnuni -mɔ -gwagwɛ nya -ni. 24 Sa 'nyu -ka 'yika 'pa, we -nyumali bhua yalu gwedlida, 'in we mnia we bhialida, zli Nyumεε 'Yu »

yia yia, 'sa o yia -mia. ²⁵ We mi nu, o sia -slo bhabha, 'in desleen -nyuma 'ka o solv lapali.

²⁶ «-We 'plia *Noweee bhla, Nyumε Yuu yiyizl, mu -bhloo de yia lenva. ²⁷ Noweee bhla, nyuma mi lida, wa mi 'mada, wa mi kukwalida, wa mi wa 'ηwniyua yli zoda, 'in Noweee batoo 'wu -gbla yli yia nyini. Nowee -gblaa batoo 'wu, toun, zezeguda lva, 'in 'nyu yia nyuma lasa.

²⁸ «*Lotv bhla 'sa -bhlokpade we nva: nyuma mi lida, wa mi 'mada, -zugba, wa zo lu, 'in wa pa -vale, wa pa kpa, 'in wa subha -budu. ²⁹ 'In 'yli -we nya Lotv 'bhva *Sodmv, wee 'yli nya -Lago kwllilia -kosu -yo -bhuhui slo, 'in we yia wa lasa.

³⁰ «'Yli -we nya Nyumε 'Yu yia 'bhlewlva, 'sa -bhlokpade we yia nva.

³¹ «Wee 'yli nya, o -ka nyapeda -mi 'pipee, o 'na mnun o 'gba 'wobhua -budu zo -nu. 'Sa -bhlokpade, o -ka kpa -mi, -moo 'na bhiliti lv -zoo -nu.

³² A 'pa Lotv 'ηwno dli -gv. ³³ Nyumε -o -ka o 'yliyogagie 'wvgo, 'wu o yia we bo. 'In -o -ka o 'yliyogagie 'wvbo, kwεε we yia o -tva. ³⁴ 'In nεε ain -yla gbuzonu sae: wee 'yli -minu sabo, nyuma 'so -ka lapida -mi, 'yabhlo wa yia 'wobhua, 'in wa 'ka -bha -gudu ti. ³⁵ 'Nwm 'so -ka -lu bhuda -mi, 'yabhlo wa yia 'wobhua, 'in wa 'ka -bha o -libheyi ti. [³⁶ Nyuma 'so -ka kpa -bhlo 'wv -mi, 'yabhlo wa yia 'wobhua, wa 'ka -bha o -libheyi ti.]»

³⁷ 'In -Zezuu 'binonya yia o layibha 'lee: «Nyumaa -Kanyo, da gbv -minu 'ka lenva?»

'In -Zezu yia we 'bigupalie: «Da 'kwie -ka -mi, -bha -ηwaaa -zlo mia.»

18

Gbvwbhunyō 'nyuu -yo - dugbanwō

¹ -Muv 'bigv, -Zezu yia wa gbv nine 'pali, o 'ka we wa 'kluslolu nu, -Lago wa 'kaa bhuhoea -tu

'komv, 'kva 'na wlali wa 'ylila -ni. ² «Gbvwbhunyō yabhlo mia 'gbe yabhlo 'wu, o'o so -Lago, 'in o'o zo nyumε yabhlogbo 'nshwe. ³ Wee 'gbe -bhloo 'de 'wu, -dugbanwō yabhlo mi -bha 'ya. 'Komv o mna o gbvwbhunyō -gbe, 'in o gbaa o -ylae: «-In 'bhu in -yo na tonyo 'soo nyidi gbv 'wu.»

⁴ «'Yli wee nya, o gbvwbhunyō 'ηwnu we -yo. 'Bhie, 'yli yabhlo nya, 'in o yia 'wlukvun lapopal, o nεε o 'dεε dli zoe: «'In so -Lago, 'in 'in zo nyumε yabhlogbo 'nshwe, gbvzovu -wa. ⁵ Nu, -dugbanwō -mōni mi 'mi sialida duuun 'gbv, o gbv na yia 'wobhua. We 'ni -muv, 'in o yia 'mi sialia 'yli wee nya.»

⁶ 'Bhie, Nyumaa -Kanyo yia we -gudie: «-We o gbvwbhunyō 'nyuu gbaa, a pulv we yukwli! ⁷ 'In -Lago naa, -moo -bhasanya -ka o gbegein 'wokpida -mi zlvkpe -yo jibheza, -moo 'na 'ka wa -yogbv 'wobhu tiklu? 'Lee, we 'bi o yia 'wogwlelia yi? ⁸ 'In nεε ain -ylae: -unnya, wa gbv o yia 'wobhua slo. 'In da Nyumε 'Yu -ka yi, o yi dliunya dudu -gv yli?»

Faliznyumε -yo nisvη -gwεzisanyō gbv nine

⁹ Nyuma -wa yia wa 'de tiklu -Lago 'yliya 'wu, 'in wa tilia nyuma talva 'ylila, ma -yla -Zezu 'paa gbv nine -minu: ¹⁰ «Nyuma so mna -Lagobudu 'kadv zo -Lago bhuhoea. 'Yabhlo -wa Faliznyumε, 'in -budv -wa nisvη -gwεzisanyō.

¹¹ «'In Faliznyumε -mōni yia -Lago bhuhoe o 'dεε dli zoe: «'Oo -Lago, nyuma -talva -wa 'wienya, talva 'ni -mi tiklu, 'in talva -yo 'ηwnu -putu dia -budu 'wu. -Ami 'ni -maa 'bhisa -mi, 'in 'debhie, 'in 'ni nisvη -gwεzisanyō -mōni 'bhisa mi 'gbv, na paa -mi fuo. ¹² Lokwlu -bhlo 'wu na pla 'sun 'yli 'so, 'in -lu wee na yia, 'in na nyεa -mi we kugba -gv -bhlonu.»

¹³ «Nisvη -gwεzisanyō -moo vlav gwe, o 'ni 'yibha o 'ka yali yla, o kpa

'wlu la, 'in o nɛɛ: <'Oo -Lagɔ, -in 'yili -amɪ gbɔnyuu -lɛnɔnyɔ nyazi. > »

14 'In -Zezu yia we -gɔdɛ: «In nɛɛ ain -yɛa: ɔ nyɛmɛ -mɔni, da ɔ mia ɔ -budunwɛɛ mnɪda, ɔ -yɔ -Lagɔ ka wɛli -bhlo, we 'ka Falizɪnyɛ -zi, -Lagɔ ka ɔ -yɔgbɔ 'wɔtu 'gbɔ. Nu, nyɛmɛ -ɔ ylimania ɔ 'dɛ, zɔ -Lagɔ yia ɔ bɛla, 'in nyɛmɛ -ɔ bɛla ɔ 'dɛ zɔ, 'yilimania -Lagɔ yia ɔ.»

*-Zezu ηwnaa 'yilaasi 'nyu la
(Mt 19.13-15; Mk 10.13-16)*

15 'Yli yabhlo nya, nyɛma yia -Zezu 'yuyolua -la, ɔ 'ka wa 'nyulanɔwna, wa kwɛ -gɔ lapalie nya. -Zezuu 'bɪnɔnya 'yia we -yɔ, 'in wa yia waa nyɛma vuvue bhli wa 'wluo kpilɛ nya. 16 'In -Zezu yia waa 'yuyolua ɔ 'dɛ -yɔbɛli, 'in ɔ nɛɛ: «A 'tide 'yua 'yi, wa 'ka na -gbɛ yi, a 'na -kɔlɔ wa 'yoo -ni. Nu, nyɛma mia sa 'yilaasi ni 'bhisa, -Lagɔ nyɛmaa 'wlulapilɛ mi -maa -nɔ nya. 17 In nɛɛ ain -yɛa gbɔzɔnɔ sɛa: ɔ -ni -Lagɔ nyɛmaa 'wlu-lapilɛgbɔ -yɔnɔwnu 'yɪslɔkpilɛ 'bhisa, ɔ 'na 'ka -Lagɔ -gbɛ pla.»

*'Nyimni nyimeslɔyɔ
(Mt 19.16-30; Mk 10.17-31)*

18 'Yli yabhlo nya, Zuifɔɔ 'yugalɔnyɔ yabhlo 'yibhaa -Zezu laɛ: «Na -slɔlɔnyɔ -zɔnɔ, lɛɛ -lu in 'ka lɛnɔ, 'bhie, 'yliyɔgagɛ -we 'nia bhloluda -ka, 'in in 'ka we 'yia?»

19 -Zezu yia we 'bigɔpali ɔ -yɛa: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ -na la 'mi nyɛmɛ -zɔnɔa? We 'ni -Lagɔɔ 'dɛbhlogbɔɔ 'wɔbhɔ, nyɛmɛ -zɔnɔ 'ni -mi. 20 -In -yi -Lagɔɔ *titenya: <-In -yɔ 'ηwnɔ -putu 'na -dɪli -budu 'wɔ -ni*, -in 'na 'bhali nyɛmɛ -ni, -in 'na yilili 'wie -ni, -in 'na zɔlɔ nyɛmɛ yo -yɔ -ni, -in zɔ -bha -na dide -yɔ -na 'nyaa. > »

21 Ɔɔ nyɛmɛ nɛɛ: «Na -kanyɔ, in mi nyimeslɔ nya, 'in in yia tite -mɪni 'nɔnɔwɛzɔzɔɛ bhli.»

22 -Zezu 'nɔa gbɔ -mɪni, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yɛa: «-Lu -we -in 'kaa lɛnɔ, we -tu

'wɔ -bhlo: -in 'pa -na zɔzɔnɔ weɛ pelɔ, 'in -in 'ka we 'gwɛzi bobabhanya 'wɔladlili. 'In -in 'ka 'ηnɪmnɪɛ 'yɪ -Lagɔɔ -gbɛ. -In -ka we lɛnɔɛ bɛha, -in yi 'mi 'bi.»

23 Nu, ɔɔ nyɛmɛ 'nɔa wɛli -mɪni, ɔ mi 'ηnɪmnɔnyɔ 'kadɔ nyaa 'gbɔ, 'in we yia ɔ dli sumani. 24 -Zezu 'yia we -yɔ nu, ɔɔ nyɛmɛɛ dli ka sumani, 'in ɔ nɛɛ: «'Nɪmnɔnyɛ 'ka -Lagɔɔ nyɛmaa 'wlulapilɛgbɛ 'wɔ pla, -yɔ we -kalia! 25 'Nɪmnɔnyɔ 'ka -Lagɔɔ nyɛmaa 'wlulapilɛgbɛ 'wɔ pla, we -kali -yɔ we -zi *-nyɔmɛɛ seenu 'bhɔka 'wɔplilɛ.»

26 Nyɛma -wa mia -Zezu yukwli pɔlɔda, wa nɛɛ ɔ -yɛa: «Aya! We -ka 'sa -mi, nyɔɔ -mɔmɔ 'ka gbɔ 'wɔbhɔa?»

27 -Zezu yia we 'bigɔpaliɛ: «-We ka lɛnɔɛ nyɛma 'nia mneni, -Lagɔ mneni we lɛnɔɛ.»

28 Tɔɔn, Piɛli nɛɛ -Zezu -yɛa: «-In -tali, -a ka -amɪaa -lu weɛɛ -bha ti, 'in -a yia -mi 'bi yi.»

29 -Zezu nɛɛ wa -yɛa: «In nɛɛ ain -yɛa gbɔzɔnɔ sɛa: *-Lagɔɔ nyɛmaa 'wlulapilɛɛ 'gbɔ, nyɔɔɔ nyɔɔ -ka ɔ -budu klaa, ɔ 'ηwnɔ klaa, ɔ bhelia klaa, ɔ didea -yɔ ɔ 'yua -bha ti, 30 -lu -duun ɔ yia 'yia bhla -mɪni nya, we 'ka -bha 'wɔzi. 'In -mɔɔ 'biɔ, bhla -we yia yia, 'in ɔ yia 'yliyɔgagɛ -we 'nia bhloluda -ka.»

*-Zezuu -zakpa tanɔ gbaa ɔ tɪtlɛ -yɔ ɔ 'wɔsɔ gbɔ
(Mt 20.17-19; Mk 10.32-34)*

31 -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔ mi mnɪda, 'in ɔ nɛɛ wa -yɛa: «A -tali, -Zeluzalɛmɔ -a mɪni da. Gbɔ -we -Lagɔgbɔɔ -falɔpanya ɛɛha Nyɛmɛɛ 'Yuu daa, -mɔ we yia lɛnɔa. 32-33 Nu, nyɛma -wa 'nia -Lagɔ -yi, -maa -yɛa wa yia ɔ wɛlaa. 'In -maa 'ka ɔ gla pali, -maa 'ka ɔ vɛli, 'in -maa 'ka ɔ -dlɛ -gɔ slu. Sɛha wa yia ɔ, 'in wa 'ka ɔ 'bha, we 'yli taa zli, 'in ɔ 'ka 'wɔsɔ tɪtlɔnyɛ glaa.»

* 18:20 Gɛkɪwɛli 'wɔ, we ji -wa nu: -wa kɔkwalia, wa -yɔ nyɛma -putu 'na -dɪli -budu 'wɔ -ni.

34 Nu, weli -we -Zezu gbaa, we 'ji mi zizedaa 'gbu, o 'binanya 'ni we 'wolanu.

-Zezu jipea 'lɔlɔnyɔ yabhlo Zelikoo gbe nvkplɛ
(Mt 20.29-34; Mk 10.46-52)

35 -Zezu 'ka Zelikoo kwesi bea yi, 'lɔlɔnyɔ -di yoo nwe -yɔ la, -zugba o zla. 36 O 'lɔlɔnyɔ 'nwa 'pliplinyaa weli, 'in o yia layibha, lee nu lea?

37 'In -maa nɛɛ o -yla: «Nazaletiyu -Zezu mia 'plida.»

38 Tɔɔn, o yia 'wɔkpɪ: «*-Davidu 'Yu -Zezuɔɔ, -in 'yili 'mi nyaziɔɔ!»

39 Nyuma -wa mia -Zezu 'yu nɔda, 'in -maa yia o 'wluo 'kpɪli, wa nɛɛ o -yla: «'Mu nwe!» 'In o yi 'yaa 'wɔkpɪ 'titeɛ: «-Davidu 'Yuɔɔ, -in 'yili 'mi nyaziɔɔ!»

40 -Zezu 'yiligbea, 'in o nɛɛ nyuma -yla, wa -yɔ o 'sɔ yi. Da 'lɔlɔnyɔ bea o kwesi, 'in -Zezu yia o layibha: 41 «Lee -lu -in 'yibha in nu le -mi -ytaa?»

-Mɔɔ yia we 'bigɔpalɛ: «Na -Kanyɔ, -in -blo na 'yli, in 'ka layi lu.»

42 -Zezu nɛɛ o -ylaɛ: «-Na 'yli -bloɛ, -na dlizɔvɛ ka -mi pue.» 43 -Bha -bhlokpade, o bhlia layiyie, 'in o yia -Zezu 'bi mni, -Lagɔɔ 'ɲni mnunie nya. Nyumaa -zlo 'yia we -yɔ, 'in -maa yi 'yaa -Lagɔɔ 'ɲni mnunie bhli.

19

-Zezu -yɔ -Zasee

1 'Yi yabhlo nya, -Zezu plaa Zelikoo, o mi wee 'gbe 'wɔɔɔda, 2 'ɲnumnyɔ yabhlo mia -bha, *nisɔn -gwɛzisanyaa -kanyɔ nya, 'mɔ wa laa -Zasee. 3 O mi 'kli 'yida, -de nyɔɔ -wa -Zezuu, o 'ka o -yɔyɪ 'gbu. O mi nyume kibhe nya, nyumaa -zloo 'gbu, o 'ni mnieni o 'ka o -yɔyɪ. 4 'Yoo -we -Zezu mia kwada, -Zasee tlia -gwagwie la, su wa laa sikomɔlv -we 'yiligbea wee 'yoo nwe -yɔ, 'in o yia we -gbla. -Zezu yia -bha 'plia, o 'ka o 'yu 'gbu.

5 -Zezu nynia wee su zɔ, o ylaa yal, 'in o nɛɛ -Zasee -ylaɛ: «-In

'sibhli la sɔvi, -na -gbe in 'kaa -zɛɛn -gv.» 6 -Zasee 'sibhlia la -gwagwie nya, 'in o -yɔ -Zezu 'sɔ yia o -budunwee mni 'muna nya.

7 -Wa weee 'yia -bha, 'in -maa yia -Zezu zɔ nwanwenie bhli, wa nɛɛ: «O nyume ka gbonyuuu kwe -kanyɔɔ -gbe -gva mni.»

8 'In -Zasee yia Nyumaa -Kanyɔ 'yu be, 'in o nɛɛ o -ylaɛ: «Na -Kanyɔ, in 'yibha in 'ka bobabhanya na zɔzɔnɔv kibhe 'nye. 'In nyɔɔ in -ka 'gwezi duun kwɛɛ -sa, in 'ka -mɔɔ we -zakpa -mna 'nye.»

9 'In -Zezu nɛɛ o -ylaɛ: «'Pɔpɔvɛ ka -zɛɛn -budu -mni zɔ pla. -We ka gbv -wa, -mi mi 'ya Ablaamɔv zɔaylinyume nya. 10 Nu, nyuma -wa mna, 'ma Nyumɛɛ 'Yu yia 'yilibanɔv, 'in o 'ka wa gbv 'wusa.»

Zɔlubhonnya taa gbv nine (Mt 25.14-30)

11 Da nyuma mia -Zezuu weli yukwli pɔlvda, 'in o yi 'yaa wa -yla gbv nine yabhlo 'pa. -We ka gbv -wa, da o cipaa -Zeluzalemv -yɔ, 'in wa yia we 'wluksɔn lapɔpali nu, desleɛn -Lagɔ slolua o nyumaa 'wluapilie.

12 O nɛɛ wa -ylaɛ: «'Nnumnyaa zɔaylinyume yabhlo mna dɔvɔ -putu -gv, wa 'ka o nyumaa 'wluapilinyɔ -zeli, 'in o 'ka lɔyi. 13 Da o 'kaa mni, 'in o yia o zɔlubhonnya glaa nyuma kugbua la. 'In o yia wa -can gbv -bhlo -bhlo 'wɔladlili. O nɛɛ wa -ylaɛ: «A 'pali we -vale, 'in na lɔyibhla 'ka 'sa nyi.»

14 «'In o dɔvɔ -gv nyuma mi o 'wonyɛdaa 'gbv, wa yia nyuma o 'bi tie, 'in wa nɛɛ: «-A 'ni 'yibha nyume -mɔni pili -ain 'wlu la.»

15 «Wa -zɛlia o nyumaa 'wluapilinyɔ, 'in o yia o dɔvɔ -gv lɔyi. Tɔɔn, o zɔlubhonnya o 'nyeɛ zlume 'gwezi yoo, 'in o yia wa la. 'In -we wa 'yia, o 'ka we nwee yibheli.

16 «O zɔlubhonnyaa tianv yia, 'in o nɛɛ: «Na -Kanyɔ, 'gwezi -we -in

'nyea 'mi yoo, we -zakpa kugbua ka we -gubho.>

17 «Nyimaa 'wlulapilinyo nee o - ylae: <We nani 'yli, zolubhononyo - zonu -in -mia. -In ka -lu -selee lenve 'yliyozovu 'gbu, 'gbe kugbua na yia - mi yoo 'nyea, -in 'ka we 'wlulapili.>

18 «O zolubhononyaa 'sonu yia, 'in -moo nee: <Na -kanyo, 'gwezi -we -in 'nyea 'mi yoo, we -zakpa gbu ka we -gubho.>

19 «Nyimaa 'wlulapilinyo nee o - ylae: <Mi -mone, 'gbe gbu na yia -mi yoo 'nyea, -in 'ka we 'wlulapili.>

20 «O zolubhononyaa tanu yia, 'in -moo nee: <Na -kanyo, -na 'gwezi in zizea 'naa pi 'wu mu ni. 21 In mi -mi sodaa 'gbu, in yi 'saa nu. Nu, -in mi dlitelonyo nya. -Lu -we -in 'ni ladi, 'mu -na bhua 'wu. 'In da -in 'ni 'mno 'pa, -bha -na dia 'mno.>

22 «Nyimaa 'wlulapilinyo nee o - ylae: <Zolubhononyo 'nyuu -in -mia. -Na 'dee hwee weli -gu, na yia -na -yogbu 'wobhua. -In yi we 'ji nu, dlitelonyo in -mia, 'in -lu -we in 'ni ladi, 'mu na bhua 'wu, 'mno -we in 'ni 'pa, 'mu na dia. 23 Lee ka 'gbu -in 'ni na 'gwezi banki 'wu kwa, we 'ka -gubhoa? 'In in -ka luyi, in 'ka -mo we -saa?>

24 «-Muu 'bigu, nyima -wa mia - bha, o nee wa -ylae: <A -sa 'gwezi o kwee, -o 'yia we -zakpa kugbua a 'nye we -moo yoo.>

25 «Wa nee o -ylae: <-Amiaa -kanyo, -moo ka 'cin we kugbua kwee!>

26 «'In o yia we 'bigupali wa -ylae: <In nee, -wa weee kaa -lu duun, wa -nu wa yia -gupalia. 'In nyime -o 'nia -lu duun -ka, we -selee de mia o kwee, kwee wa yia we o -saa. 27 -Sleen, na tonyima 'nia 'yibha in pili wa 'wlu la, a -yo wa yi -seli, 'in a -di wa -blu na 'yibadi.> »

-Zezu nynia -Zeluzalemv

(Mt 21.1-11; Mk 11.1-11; Zn 12.12-19)

28 -Zezu bhia sa gbagbie, -muu 'bigu, o yia nyimaa -zlo 'yugali, 'in o yia -Zeluzalemv mnu. 29 Da o mia

Betifazee -yo Betani kwesi beda, -gogo wa laa *Olivosunyaa -gogo kwesi, 'in o yia o 'binonya 'so tie o 'de 'yu. 30 O nee wa -ylae: «'Gbe -we mia -meme -ain 'yu, da a -ka -mo nyini ni, -sokofali -dogbu a yia lubhu -jida yia, nyime yabhlogbo 'ni -slu we -gu ladi, a -sa we lubhu, a -yo we yi -seli. 31 We -ka nyime yabhlo ka ain layibhae: <Lee -lu ka 'gbu a sa we lubhua?> A gba o -ylae: <-Amiaa -Kanyo 'yibha we.> »

32 Waa tietienya mnia, saa 'de -Zezu gbaa we wa -yla, 'in wa yi 'saa we yli. 33 Wa mi wee -sokofali -dogbu lubhu -sada, 'in we -cian yia wa layibhae: «Lee -lu ka 'gbu a sa we lubhua?>

34 'In wa yia we 'bigupalie: «-Amiaa -Kanyo 'yibha we.» 35 'Bhie, wa -yo wee -sokofali yia -Zezuu -gbe yi. 'In wa yia we wa 'naanya -gu lapali. 'In wa yia -Zezu we -gu -gblali. 36 Da -Zezu mia mnida, -zugba nyima -yo 'naa -sluslue mni 'yloogbu o 'yu.

37 O 'plia Olivosunyaa -gogo yoo 'wu, o 'ka -Zeluzalemv cipaa yi, 'mna yea o 'binonyaa -zlo, 'in wa yia -Lago 'hnumnunie bhli, weli 'tite nya, ninee 'hnpaligbu weee ka da wa 'yiaa 'gbu. 38 'In wa nee:

«Nyimaa 'wlulapilinyo mia yida Je-jitapee 'hni nya,

-Lago hwna o 'nyu la.

'Wototue -dlu -mi yali,

'in -Lago 'hni 'yliman!>

39 Falizinyima -tolva mia nyimaa -zlo glaa, wa nee -Zezu -ylae: «-Slolonyo, -in gba -na 'binonya -yla wa 'mu hwe.»

40 -Zezu yia we 'bigupalie: «In nee ain -ylae, wa -ka hwe 'mu, 'in tukpanya kpia 'wu!»

-Zezu wia -Zeluzalemv 'gbu

41 -Zezu nynia -Zeluzalemv kwesi, o -talia wee 'gbe -gu, 'in o yia we 'gbu wi. 42 O nee: «Cun, -Zeluzalemv, -we 'kaa -mi 'wototue -dlu 'nye, -in -ka yaa -zeen yli nya

we yibheli, we nani 'yli. Nu, -sleeen we mi zizeda -mi kwεεε 'gbu, -in 'ni mneni -in 'ka we 'yi. 43 -We ka gbu -wa, bhlanya yia nynia -na -nu nya, 'in -na tonyuma 'ka -mi 'suo bibeli. 'In wa 'ka -mi 'wokla so weee lv. 44 Nu, la wa yia -in -yo -na nyuma 'so -saa. -Na -budunya wa yia wlaa, we tukpa 'na 'ka -gu ladidluda -tu. -We ka gbu -wa, bhla -we nya -Lago 'yilia -mi nyazi, 'in o yia -mi 'wosaa yi, -in 'ni we yibheli.»

-Zezu vua -valepanya -Lagobudu 'kadu ηwεε (Mt 21.12-17; Mk 11.15-19; Zn 2.13-22)

45 -Zezu mnia -Lagobudu 'kadu ηwεε, 'in o yia -valepanyaa vuvue bhli. 46 O neε wa -ylaε: «We mi celida -Lagosebhe 'wbe: <Na -budu mia, -Lago -bhuhhoe -budu -wa.»

'In 'mo amia nva 'wienyaa zizeda 'wv.»

47 'Komvu, -Zezu slolua nyuma -Lagobudu 'kadu zo, -zugba, *-Lagobubonyaa -cian klaa, -Lago titee gwesanya -yo Zuifvu 'yugalunya yia 'kli, wa 'ka o 'bha. 48 'In sa wa 'kaa nu, wa 'ka o 'bha, 'sa 'ni -mi. -We ka gbu -wa, nyuma duun ka o ηwεε weli -zonvu yukwli pulbe -mani.

20

Da -Zezuu gbolenv se 'bhulva? (Mt 21.23-27; Mk 11.27-33)

1 'Yi yabhlo nya, -Zezu mi nyuma gbu -sloluda -Lagobudu 'kadu zo, -zugba o gba wa -yla -Lagobvu. 'In -Lagobubonyaa -cian klaa, -Lago titee gwesanya -yo Zuifvu nyuma kpasu yia o -gbε yi. 2 'In wa yia o layibhaε: «Se -mumu nya -na nu gbunya -muni lea, -in gba we -ain -yla. 'In nyoo 'nye -mi we lenv sea?»

3 -Zezu yia we 'bigopalı wa -ylaε: «Gbv gō -bhlo na yi 'yaa amia layibhaa. 4 Nyoo tie *Zaan o batizee nyuma, -Lago -wa yaayı, nyuma -wa yi? A gba 'mi -yla we.»

5 'In wa yia we -gu kpele bhli wa 'dekpa nyidi, 'in wa neε: «-A -ka gba, (-Lago tiea o), 'in o yibhaa -ain laε: <Leε ka 'gbu a 'ni Zaan weli 'wɔɔɔwua?» 6 'In -a -ka gba: <Nyime tiea o, 'in nyumaa -zlo bhaa -ain gbokv 'wv. -We ka gbu -wa, nyuma -yi we 'ji nu, Zaan mi -Lagobvu -falıpanyo nya.» 7 We 'gbu, wa yia we 'bigopalı -Zezu -ylaε: «-O tiea Zaan, -a 'ni o -yi.»

8 'In -Zezu neε wa -ylaε: «-Aa. We -ka 'sa -mi, -o 'nyeα 'mi wee gbunya -mınu lenv se, -amı 'na 'ka 'ya -moo -kanyoo 'ηni ain -yla gba.»

Nokple 'ylinyunonya -wa nva -dlakpaalubho (Mt 21.33-46; Mk 12.1-12)

9 -Mvu 'bigv, -Zezu yia nyumaa -zlo gbuv nine -mıni 'palı: «Nyime yabhlo 'paa -dlakpaal, 'in o yia we -gu -busalubhonunya lapalı. 'In o yia -mō -gwle -lakpa 'wv mni. 10 Da -dloya -sa bhla nynia, 'in o yia o zolubhononyo yabhlo tie -busalubhonunya 'bi, wa 'ka o -nu wla. 'In waa -busalubhonunya -manı yia oo zolubhononyo -manı bhıti, 'bhie, wa yia o vu kwε klo nya. 11 'In oo kpaal -kanyo yi 'yaa o zolubhononyo -putu tie. 'In waa -busalubhonunya yi 'yaa -moo bhıti, wa yia o velı, 'in wa yia o vu kwε klo nya. 12 O yi 'yaa o zolubhononyaa tanv tie. Wa nu 'yaa -moo le, 'in wa yia -moo kpaal -gnıma viteli.

13 «Oo -dlakpaal -kanyo neε: <Sa in 'ka nva? Na yu, -o ka ze in -kala, 'mō na yia tiea. Na dli zo nu, -bha wa yia o zva.»

14 «Nu, da -busalubhonunya 'yia oo 'yu, wa neε wa 'dekpa nyidiε: <-O 'kaa ci oo kpaal -kanyoo 'bi li, mō ni. -A 'bha o, 'in wee kpaal 'ka -amıaa -nu -ze.» 15 'In wa yia o kpaal -gnıma viteli, 'in wa yia o 'bha.»

'In -Zezu yia layibhaε: «'Lee, sa oo -dlakpaal -kanyo 'ka wa nva? 16 Yia o yia, o 'ka o -busalubhonunya -manı

'bha, 'in ɔ 'ka wee kpaɔ nyɪma -putu yoo 'nyɛ.»

Da nyɪma 'nɔa wee wɛli -mɪni, 'in wa nɛɛ: «-Gbaal -Mɔv 'na 'ka lɛnu!»

17 'In -Zezu ylaa wa, ɔ nɛɛ: «Wɛli mia da cɛlɪda, sa we 'ji mia?

↳Tɔkpa -we -budusɔbhanya -saa kwnɛɛ,

mɔ -zɛa -buduu gwɪgwɪyli -tukpa -zɔnu.»

18 Nyɔɔɔ nyɔɔ -ka wee tukpa -mɪni -gɔ bhliɪli, la ɔ wɔwɔlala. 'In wee tukpa -ka nyɔɔ -gɔ bhliɪli, ɔ tɔpɔ we saa.»

Nisɔn -gwɛzii plɔlɔ Sezaa kwɛɛ (Mt 22.15-22; Mk 12.13-17)

19 -Lagɔɔ titee gwesanya klaa, -Lagɔɔbɔhɔnyaa -cian klaa, wa ka we 'jiyibheli nu, ma -yɔ -Zezu -saa wee gbɔv nine. Wa mɪ 'klɪ 'yɪda, wa 'ka -Zezu kpa -bha -bhlokpade, 'in wa yia nyɪmaa -zlo sɔ. 20 Wa mɪ sa -Zezu -kɔda, -mɔv 'bigɔ, 'in wa yia ɔ 'wiemɪ gbɔv lɛnɔnya yoo 'pa, -wa nɔa wa 'dɛ nyɪma tiklu 'bhisa. Waa nyɪma -manɪ 'ka ɔ zɔbhli, ɔ layɪbhie nya. 'In wɛli -kpɔa -ka ɔ nɔwɛɛ 'tla, wa 'ka ɔ gbɔ 'wlu dɪ, 'in dɔdɔv 'wlu-lapɪlɪnyɔ kaa 'tite -yɔ se, wa 'ka ɔ -mɔɔ yoo 'nyɛ. 21 'In wa yia ɔ gbɔ -mɪni layɪbhɛ: «-Amɪaa -Slolunyɔ, -we -na gbaa, 'in -na slolua, -a -yi we 'ji nu, we tiklu. -'In yla nyɪmɛɛ -kwɪkwɪ. Sa -Lagɔ 'yibhaa nyɪmɛ -mɪ, 'mɔ -na slolua gbɔzɔnu sa. 22 'Yoo -amɪaa tite nyɛ -aɪn, -a plɔlɔ *Sezaa kwɛɛ nisɔn -gwɛzi yaayɪ, -a 'na plɔlɔ we -nu?»

23 -Zezu yibhelia wa -dawlii 'ji, 'in ɔ nɛɛ wa -ylɛ: 24 «A -slolu 'mɪ *Wlɔmɔ -tama yabhlo 'klɔ. Nyɔɔ ka 'wlu -yɔ ɔ nɪni mɪ we -gɔa?»

'In wa nɛɛ: «Sezaa -wa.»

25 'In ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «-We -ka *Sezaa -nu, a 'nyɛ we Sezaa yoo. 'In -we -ka -Lagɔɔ -nu, a 'nyɛ we -Lagɔ yoo.»

26 Wɛli -we ɔ mia gbada nyɪmaa -zlo 'yu, we -mɔmɔ -gɔ wa 'kaa ɔ kpali, -mɔv 'nɪ 'yɪ. Nu, ɔ gbɔv

'bigɔpali wɛli ka wa nɔwɛgaga -sɔbhalu 'gbɔ, wa yia nɔwɛ 'muda -tɔ.

'Lee, tɪtlɪnya yi 'wɔsɔɔ? (Mt 22.23-33; Mk 12.18-27)

27 *Sadusenyɪma, -wa gbaa tɪtlɪnya 'nɪ mneni wa 'ka tɪtlɪe lɔ 'wɔsɔ, ma bɛa -Zezu kwesi, 'in wa nɛɛ ɔ -ylɛ: 28 «-Amɪaa -kanyɔ, Moizɪ ka we cɛli -aɪn -yla titee 'sɛbhɛ 'wɔv: «Nyɪmɛ -ka 'nɔwɔ -ka, ɔ -ka tɪ, ɔ 'nɪ 'yu -ka, ɔ bheli kwa ɔ -dugbadaa. 'In ɔ -yɔ ɔɔ 'nɔwɔ 'sɔ 'ka ɔ bheli zɔa lala, 'in -mɔɔ 'nɪni 'ka dɔdɔ -gɔ -tɔ.» 29 Nu, zɪmɛ nyɪmɛ yabhlo ka nɔkpasuyua gbesɔ. Wa kpaɔ kwaa 'nɔwɔ, ɔ 'nɪ gwali, 'in ɔ yia tɪ. 30 Wa 'sɔnu yia ɔ 'nɔwɔ kwa. 31 'Bhie, wa tanɔ yia ɔ kwa. 'Sa we nɔa waa bhelia gbesɔ -nu nya, wa 'dɛ weɛ -yɔ ɔ 'nɪ gwali, 'in wa yia tɪ. 32 Wanɔv 'bigɔ, 'in ɔɔ 'nɔwɔ -mɔɔ yi 'yaa tɪ. 33 Nu, waa bhelia gbesɔ ka ɔɔ 'nɔwɔ -mɔni kwa -bhlo -bhlo. 'In 'yɪ -we nya tɪtlɪnya yia 'wɔsɔa, nyɔɔ ka 'nɔwɔ ɔ -mia?»

34 'In -Zezu yia we 'bigɔpali wa -ylɛ: «Bhla -mɪni nyɪma mɪ kɔkwalɪda. 35 Nu, nyɪma -wa -Lagɔ -saa -bha, 'in -wa kaa we 'klɔ, wa 'ka 'wɔsɔ tɪtlɪnya glaa, 'in wa 'ka dɔdɔ lolu -gɔ mɪni, wa 'na 'ka kɔkwalɪ. 36 Nu, wa 'nɪ -slɛɛn mneni wa 'ka tɪ, -we ka gbɔ -wa, wa 'wɔ -Lagɔɔ 'anzɪnya. Wa mɪ -Lagɔɔ 'yua nya. -Lagɔ ka wa 'wɔbhɪ tɪtlɪnya lɔ, 'in wa yia 'yliyɔgagɪe 'yɪ. 37 Moizɪ ka we -slolu vaa, nu, tɪtlɪnya yia 'wɔsɔa, 'in wa 'ka 'yliyɔgagɪe 'yɪ. Da misagɔsu pilɛɛ -bhɔa 'yɪ, 'in ɔ yia Jejitapɛ la: «Abɔamɔv -Lagɔ, Izaku -Lagɔ, Zakɔbɔv -Lagɔ.»

38 'In -Zezu yia we -gɔdɪɛ: «Wɛli -mɪni slolua nu, -Lagɔ mia, 'yliyɔganyaa -Lagɔ -wa, ɔ 'nɪ tɪtlɪnyaa -Lagɔ. Nu, wa 'dɛ weɛ mɪ 'yliyɔganyaa nya -Lagɔ 'yɪliya 'wɔ.»

39 -Lagɔɔ titee gwesanya tɔlɔa nɛɛ -Zezu -ylɛ: «-Amɪaa -slolunyɔ, -we -in gbaa, gbɔzɔnu -wa.» 40 'In waa nyɪma 'nɪ 'masɛɛn 'yibha, wa 'ka gbɔ -putu ɔ layɪbha.

-Lagoo -Bhasanyo mu -Davidu - Kanyo nya

(Mt 22.41-46; Mk 12.35-37)

41 -Zezu nee wa -ylae: «Lee ka 'gbu wa gba -Lagoo -Bhasanyo mia, -Davidu yu -wa? 42 Nu, -Davidu 'debbie -gbolu nee Luusebhe 'wue:

«Jelitape nee na -Kanyo -ylae:

«-In -di da la na lilisolu.

43 'In in 'ka -na tunyuma -na bhu zo lapali,

-in 'ka wa -gu no.» »

44 Nu, sa oo -Lagoo -Bhasanyo 'ka 'ya -Davidu 'yu -zea?»

A 'na nono -Lagoo titee gwe-sanyaa lenvgbu le -ni

(Mt 23.1-36; Mk 12.38-40)

45 Da nyuma weee -wa mia -bha, wa mia -Zezu yukwli poloda, 'in o nee o 'binonya -ylae: 46 «A zu amiaa 'de 'yliyoo -Lagoo titee gwe-sanyaa gbegbein. Wa 'yibha tlolo -bana 'kadi 'wuplaphe, -zugba wa zie we nya. 'In wa 'yibha wa -sa wa fu, wa 'nubhwezozoe nya -zejila 'wu. -Lagobudu zo -yo 'fetinya -gu, 'yugbein ladidie wa 'yibhaa kpe -zonunya -gu. 47 -Dugbanwani wa saa -maa -lu weee kwee. 'In wa bhuhoea -Lago nyuma 'yliya 'wu kpokpo, nyuma tiklu 'bhisa. We 'gbu, -Lago yia wa -yogbu 'wobhua, 'in wanuu -kaslu 'ka nyuma tolbaa -nu 'wuzi.»

21

Bobabha -dugbanwano

(Mk 12.41-44)

1 -Zezu ylaa o 'de kwesi, 'hnumnunya mia 'gwezi -gbo 'wu palida -bhlo -bhlo, -Lagobudu 'kadu zo, 'in o yia wa -yoyi. 2 Wee bhla -bhlokpade nya, bobabha -dugbanwano mia wee -gbo 'wu tamayua 'so palida, 'in o yi 'yaa -moo -yoyi. 3 -Bha -Zezu gbaa: «In nee ain -yla gbuzonu sae, bobabha -dugbanwano -mone wlaa duun, mo -zia wa 'de weee 'wu. 4 'Nnumnunya mia, 'gwezi -we wa gbu 'nia 'wu -mi,

'mu wa wlaa. 'In omoo, o boba 'wu, 'gwezi -we o 'kaa lili, 'mu o wlaa.»

-Zezu gbaa -Lagobudu 'kaduu - wlowlbee gbu

(Mt 24.1-2; Mk 13.1-2)

5 -Muu 'bigu, nyuma tolba mi -Lagobudu 'kaduu 'ylinano gbu gbada. Tokpa 'nani wa 'sobhaha we klaa, 'in -lu 'nani wa 'nyea -Lago, -we nya wa namania we zo 'yli, we 'gbu. 'In -Zezu yia we 'bigupalu wa -ylae: 6 «'Ylnya yia yia, -buduu tukpanya a yia de -yo -goladidida, we 'yabhlogboo 'na 'ka we -libheyi -gu -tu. Jitea we 'de weee yia.»

Gbonyii 'kaa leno duduu bhiaabhu 'yu

(Mt 24.3-14; Mk 13.3-13)

7 'In wa yia o layibhae: «-Amiaa -slolunyo, lebhla -muu 'ka lenua? Lee -lu 'ka wee -li -muni lenobhla -slolua?»

8 'In -Zezu yia we 'bigupalie: «A zu amiaa 'de 'yliyoo, nyume 'na nono ain -dawli -ni. Nu, nyuma -duun yia na 'hni -gu yia, 'in wa 'ka gbae: «-Ami -wa -Lagoo -Bhasanyo!» 'In: «We bhla ka nyini!» Nu, a 'na nono wa 'bi -ni. 9 Da a -ka tugugue -yo -yowusolube 'di 'nu, a 'na nono nyanoo -ni. We mi nu, we nu le tia. Nu, -muu 'ni desleen duduu bhialida.»

10 'Bhie, o yia we -gudie: «Tu yia laga 'so nyidi 'wusaa. 'In nyumaa 'wlulapilinyo yabhlo 'ka nyumaa 'wlulapilinyo -gudu -yowusolu. 11 Dudu yia zuklua, hwo yia yia, 'in gu 'kadi yia nyuma -yobhoa duduu da weee. -Nanagbunya -yo gwedigbunya wa yia -yoyia yali, 'in we 'ka nyuma -nyanigbo -gu -la.

-We 'kaa -Zezuu 'binonya yli mu ni

12 «'In -muu weee 'yu, kpa a wa yia ain, wa 'ka ain 'klyie 'wupali, wa 'ka ain -Lagobudunya zo kwa, wa 'ka amiaa -yogbu 'wobhu, 'in wa 'ka ain -kaslu 'wopa. Nyumaa 'wlulapilinya -yo duduu 'wlulapilinya 'yu wa yia ain kwaa na 'gbu. 13 -We weee mia de yia lenua, 'in na gbunya ka da

a 'yia, a 'ka we gba. ¹⁴ -We a 'kaa gba, a 'ka amiaa 'de gbu -gv -sa, a 'na papali we 'wlukoon la -ni. 'In a 'na lblw we 'gbu dli -ni. ¹⁵ Nu, na 'debbhie -gbolu yia ain gbuoyo weli nwee zaa. Sa amiaa tonyuma 'na 'kaa we kpeli, 'in wa 'na 'kaa we 'bigupali weli 'yi, 'sa. ¹⁶ Nu, amiaa didea -yo amiaa 'nyaanya, amiaa bhelia, amiaa nyuma -yo amiaa 'talea yia ain wlaa. 'In wa 'ka ain glaa nyuma duun 'bha. ¹⁷ Na 'gbu, nyuma weee yia ain 'wonyea. ¹⁸ Nu, amiaa 'wluonyii go yabhlogbo 'nia mnaa yi. ¹⁹ We 'de 'gbu, a kpa amiaa 'de la -kli, 'in a 'ka 'yliyogagie -zono 'yi.

-Zezu gbaa -Zeluzalemv -wlowlbee gbv

(Mt 24.15-21; Mk 13.14-19)

²⁰ «Da a -ka we -yoyi, -Zeluzalemv tonyumaa 'sluja ka we gbeli, -zugba a yibheli we 'ji nu, -Zeluzalemv gbee labhubhla ka cipa. ²¹ -Mvu bhla, -wa -ka Zudee -dudu -gv -mi, -maa -yo -gwagwie mni zizea -gogonya 'wlu. -Wa -ka -Zeluzalemv gbe nukple -mi, -maa 'tla wee 'gbe nukple. 'In -wa -ka kpaa -mi, -maa 'na yili -zoo -ni. ²² Sa -Lago 'kaa o nyumaa -yogbu 'wobhu, wee 'yinya nukple mv nu. We mi celida, 'in le we yia nva. ²³ Lee gbonyuu yi 'sa, nukplabhue nwni -yo -wa mia 'yua 'nyenida ylia, wee 'yinya -minu nya! Nu, siasie 'kadu yia wee dudu -gv yia. 'In -Lago 'ce 'ka -mo -nyuma -yowsolo. ²⁴ 'Bhaa wa yia toba tugogble nya, 'in wa 'ka toba dudu -putunya -gv kwa gali nya. Nyuma -wa 'nia Zuifu, -gv wa yia -Zeluzalemv naa, wa 'ka we su, 'bhie, wanvu bhla 'ka 'saa bhia.

Nyume 'Yuu yiyi

(Mt 24.29-31; Mk 13.24-27)

²⁵ «Gwedili wa yia -yoyia, 'yiv klaa, 'cv -yo -zeli klaa, we -gv. Gumunyu saju -pa -jiji 'kadu yia lenva, 'in dudvgo -nyuma weee dli 'ka sumani, nyanoo 'ka wa 'wvso. ²⁶ 'In -we weee yia lenva dudu -gv, 'mv nyuma mia

'wlukoon lapupalida, we dli -sulo yia wa 'bhaa. Nu, yali 'tite weee yia zuklua. ²⁷ Nu, Nyume 'Yu wa yia -yoyia yida yalupa -gv, o 'tite -yo o 'nnumnie nya. ²⁸ Da wee gbonya -minu lenve -ka gwedi, a 'yiligbe gege, 'in a 'bhu 'wlu 'wv. Nu, -Lago amiaa gbuvsayli ka cipa -kwain.»

-We figisu lolua mv ni

(Mt 24.32-35; Mk 13.28-31)

²⁹ 'In o yia wa gbuv nine -minu 'pali. O nee wa -yiae: «A yla figisu -yo su -toba weee -minu! ³⁰ Da a -ka we -yoyi nu, we mi toboda, a yibheli we 'ji nu, 'nyu -lba bhla ka cipa. ³¹ 'Sa -bhlokpade, da a -ka gbunya -minu lenve -yoyi, a yibheli we 'ji nu, -Lago nyumaa 'wlulapite ka cipa. ³² In nee ain -yla gbuzono sae: desleen -nyumaa 'de weee 'na 'ka tli, 'in wee gbunya -minu 'kaa lenv. ³³ Nu, la yali -yo dudv yia 'bhva, na weli 'na 'ka labhu 'mnumnu.

A -tv 'yliyogada

³⁴ «A zv amiaa 'de 'yiyoo! A 'na yeli amiaa dibhe 'fetinya -yo nu bhabhaa mamie -ni, 'in a 'na lblvdi dudv -gvv -lii 'gbu -ni. We 'ni -muvv, 'in Nyume 'Yuu yiyiyi tliaa ain. ³⁵ Nu, sa 'sowli tliaa zibhi, 'sa -bhlokpade wee yi -minu yia dudvgo -nyuma wee 'talia. ³⁶ We 'de 'gbu, a -tv 'yliyogada, a 'na nwanv 'yila -ni. A -tv -Lago bhuhhoeda 'komv, a 'ka 'tite 'yi, 'in gbu weee yia yia, a 'ka we lu. 'In a 'ka Nyume 'Yu 'klu 'yiligbee mneni.»

³⁷ Zi, -Zezu lolua nyuma -Lagobudu 'kadu zo. 'In jibheza, o mnia lapi -gogo wa laa *Olivusunyaa -gogo 'wlu. ³⁸ Zlupke 'tutu, 'in nyumaa -zlo yia -Lagobudu 'kadu zo, o weli yukwli pulba.

22

Zuifv 'yugalinya zva -Zezuu -yogbu

(Mt 26.1-5; Mk 14.1-2; Zn 11.45-53)

1 *Floo -we 'nia gɔɔ -yɔ -ka, -we ka 'feti dia gwe *'Wɔzitylu 'fetu zli, we ka cipa. 2 -Lagɔbubɔnyaa -cian -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya 'yia 'kli, wa 'ka -Zezu 'bha. Nyimaa -zlo gbelia -Zezu, wa sɔsɔvee 'gbɔ, wa 'nɪ we mneni.

*Zudasɪ nva -Zezu -dawli 'wɔ
(Mt 26.14-16; Mk 14.10-11)*

3 Nu, -Zezuu 'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔɔ lɔ -nyumɛ yabhlo wa laa Zudasɪ Iskaliɔtu, -Saatan ka ɔ 'wɔ pla. 4 Sa Zudasɪ 'kaa -Zezu wla, 'in ɔ yia we gbaa mnɪ -Lagɔbubɔnyaa -cian -yɔ 'sloja kɔa -Lagɔbudu 'kadɔ ŋwɛɛ -cian -yla. 5 We yia wa 'mɔna 'wɔla. 'In wa nɛɛ ɔ -yla, wa 'ka ɔ 'gwɛzi 'nyɛ. 6 Zudasɪ ŋwnua we -yɔ, 'in sa ɔ 'kaa wa -Zezu yoo 'nyɛ, 'in nyumaa -zlo 'na 'kaa we 'jiiybheli, -zugba ɔ talia we 'yoo da.

*-Zezu nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya pi 'Wɔzitylu 'feti -gɔ -lililu
(Mt 26.17-25; Mk 14.12-21; Zn 13.21-30)*

7 Yli -we nya wa 'kaa 'Wɔzitylu 'feti -gɔ *bhlabhleyua 'bha, we -yɔ 'Floo -we 'nia gɔɔ -yɔ -kaa 'feti, we 'yli ka nyini. 8 'In -Zezu yia Pielɪ -yɔ Zaan tie, ɔ nɛɛ wa -ylae: «A mnɪ -ain -yla 'Wɔzitylu 'feti -gɔ -lililu pia, -a 'ka we li.»

9 'In wa yia ɔ layibhaɛ: «Mɔ -in 'yibha -a mnɪ we pilia?»

10 -Zezu nɛɛ wa -ylae: «Bhla -we nya a -ka -zɔɔ plaa yi nɪ, nyumɛ yabhlo a -yɔ ɔ yia gbelia, ɔ ka 'nyunyida 'wlu. -Budu -we zɔ ɔ yia plaa, a pla ɔ 'bi. 11 A gba -buduu -kanyɔ -ylae: «Amiaa -slolunyɔ nɛɛ, -buduu 'yu -we zɔ ɔ -yɔ ɔ 'bɪnɔnya 'kaa 'Wɔzitylu 'feti -gɔ -lililu li, da we mia?» 12 -Buduu 'yu 'kadɔ mia we 'wlu, -we kaa -gɔladɪ -li -zɔnɔ zɔ, 'in ɔ sloua we ain da. -Bha a yia wee -amiaa lililu pia.»

13 'In wa yia mnɪ, 'in sa -Zezu gbaa wa -yla, 'in wa yi 'saa we yli. 'In wa yia 'feti -gɔ lililu pi.

*Nyimaa -Kanyɔɔ -mɔwlv -lililu
(Mt 26.26-30; Mk 14.22-26; 1 Kol 11.23-25)*

14 Da lilibhla nynia, 'in -Zezu -yɔ ɔ tietienya yia lililu gwe ladɪ. 15 ɔ nɛɛ wa -ylae: «In 'yibha in -yɔ ain 'ka 'Wɔzitylu 'feti -gɔ -lililu li dli weee nya, 'bhie, na siasia yli 'ka nyini! 16 Nu, in nɛɛ ain -ylae: we 'bhɔ -zɛɛn 'wɔ, in 'nia lililu nu -putu lia yi. Zli a -ka wee lililuu 'ji 'wɔlanɔ kpɛɛn kpɛɛn, -mɔ -Lagɔɔ 'wlulapɪlgbe 'wɔ, we zli na lia we.»

17 -Zezu 'bhua nu -kɔpɔ 'wɔ, 'in ɔ yia -Lagɔ fuo 'pa. 'In ɔ nɛɛ: «A 'bhu 'kɔpɔ nu 'wɔ, a dlili we nɔkpla -lu a 'dekpɔa nyidi. 18 Nu, in nɛɛ ain -ylae: we 'bhɔ -zɛɛn 'wɔ, in 'na 'ka 'maslɛɛn nu 'ma, 'in -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪlie 'kaa yi.»

19 -Mɔɔ 'bigɔ, ɔ 'bhua 'floo 'wɔ, 'in ɔ yia -Lagɔ fuo 'pa. ɔ didɪa we la, 'in ɔ yia we wa 'wɔladlili. 'In ɔ nɛɛ: «-We mia da na ku -wa, 'mɔ in wlaa amiaa 'gbɔ. A li wee 'floo -mnɪ, 'in a 'ka 'mɪ ligbeda -tu bhla weee nya.»

20 Wa bhia lilie, 'in -Zezu yi 'yaa 'sa wa nu -kɔpɔ yoo 'nyɛ. 'In ɔ nɛɛ: «Wee 'kɔpɔ -mnɪ -wa -Lagɔ -yɔ nyuma 'sɔɔ *'wɔsusloluɛ -lolu, -we ka 'gbɔ na 'pɪɔn yia jite amiaa 'gbɔ.»

21 «'In a yla: -ɔ 'kaa 'mɪ pɛlv 'pa nyuma kwɛɛ, ɔ mɪ da. Na sɔ -yɔ ɔ sɔ mɪ lililu lɔ kna -bhlogbɔɔ 'wɔ. 22 Gbɔzɔnɔ -wa, sa -Lagɔ 'yibhaa we, 'sa Nyumɛɛ 'Yu yia mnɪ. Nu, nyumɛ -ɔ 'kaa ɔ wla, 'in wa 'ka ɔ 'bha, gbɔnyuu mɪ -mɔɔ -nɔ nya.» 23 'In wa yia layibhale bhli: «-Ain glaa nyɔɔ 'ka -mɔɔ lɛnɔa?»

-Ain glaa nyɔɔ -wa 'kadɔa?

24 -Zezuu 'bɪnɔnya nyidi kpɛlie 'kadɔ yia -bha -bhɔ. Wa 'yibha, -ɔ -wa wa glaa 'kadɔ, wa 'ka ɔ yibheli. 25 -Zezu nɛɛ wa -ylae: «Dudugɔ -nyumaa 'wlulapɪlnya pɪli wa 'wlu la, 'tɪtɛ weee nya. 'In -wa kaa wa, -maa 'yibha wa la -maa gbɔzɔnɔɔ lɛnɔnya.» 26 'In amia -na nɔnɔ 'sa -maa 'bhisa -nɪ. Nu, -ɔ -wa 'kadɔ ain glaa, ɔ -mɪ 'yislɔkpile 'bhisa. 'In

-o -wa amiaa -kanyo, o -mi amiaa zolubhononyo 'bhisa. 27 Nu, nyume -o -dia lililu gwe la, mo 'yilia yaayu, -o mia lililu dlilida -moo 'yilia yi? -o -dia lililu gwe la mo 'yilia. We 'ni muu? We nanu 'yli! -Muu bhla, -amuu mi aun nyidi nyumee zolubhononyo 'bhisa!

28 Da wa mia 'mi sialida, amia mia da, amia -twa 'mi kwesi 'yli weee nya. 29 Sa na Dide 'nyea 'mi nyumaa 'wlulapilie se, 'sa -bhlokpade -amuu na nyea 'ya we amia. 30 -Mo na 'wlulapiligbe 'wu, lia a -yo 'mi 'so yia, 'in a -yo 'mi 'so 'ka 'ma. 'In 'nyumnikpe -gu a yia ladia, 'in a 'ka *Izlaeli *zva kugbua le 'soo -yogbu 'wobhu.

-Zezu nee Pielu yia o gbu kpelia
(Mt 26.31-35; Mk 14.27-31; Zn 13.36-38)

31 «'Simoo, 'Simoo, -in pu yukwli! * -Saatan 'yibha o 'ka aun 'wobhli, sa wa bhlia 'mno 'wu, 'in sa wa sisaha we 'ya -yo we flu 'wu, 'sa. 32 In ka -Lago bhuhhoe -na 'gbu, dli zozve yi -mi 'woboo 'gbu. 'In 'yli -we nya -in -ka lubhiti na -gbe, -in 'temanuu -na bheliaa dli la.»

33 Pielu nee o -ylae: «Nyumaa -Kanyo, in ka dli -sa, -in 'ka -kaslu 'wu mnioo, in -yo -mi 'so. -In -ka thoo, in -yo -mi 'so.»

34 'In -Zezu yia we 'bigupali: «In nee -mi -ylae: -zeen -yli -minu nya, -koko 'na 'ka gbo, 'in -na kpelia na gbu -zakpa ta. 'In -na gbaa, -in 'ni 'mi -yi.»

A mnazi la, a 'ka tv gv

35 -Zezu nee wa -ylae: «Da in tiea aun, 'in a 'nia 'gwezi -bhoto, -bada -yo -sakwla 'wobhu, -lu ka aun 'woboo?»

'In -maa yia we 'bigupali: «-Innya, -lu yabhlogboo 'ni -aun 'woboo.»

36 'In o nee wa -ylae: «Nu, -sleen -o -ka 'gwezi -ka, o 'bhu we 'wu. -o -ka -bada -ka, o 'bhu we 'wu. 'In -o 'ni tugugble -ka, -moo 'pa -moo -bana 'kadu pelu, 'in o 'ka we 'yabhlo zo.

37 In nee aun -ylae: weli -we wa celia -Lagosebhe 'wu, -we gbaa:

«Wa ka o gbonyuuu kwe -cian glaa zeli,»

na 'gbu wa yia we celi. Nu, -we wa celia na 'gbu, we mi nu, we nu le, -bha -tu 'wu -se.»

38 o 'binonya nee o -ylae: «Nyumaa -Kanyo, tugugble so nu.»

'In o nee wa -ylae: «We -tu sa!»

-Zezubhuhoea-Lago Olivusunyaa -gog'o wlu

(Mt 26.36-46; Mk 14.32-42)

39 -Zezu 'tlaa, 'in o yia *Olivusunyaa -gog'o 'wlu mnii, o -yo o 'binonya 'so. Sa o nua -benyi 'sa. 40 Da o nynia wee da, 'in o nee wa -ylae: «A bhuhhoe -Lago, a yi laylagbu lu bhilili.»

41 'Bhie, sa nyume -ka gboko viteli da we bhlia, 'in o yi 'saa wa gwevla. o 'sibhlia 'kukolu, 'in o yia -Lago bhuhhoe. 42 o nee: «Dide, -in -ka we 'yibha, -in vlali 'mi stasie 'kadu -minu gwe. We 'na -zeli nanuu dumagbu -ni, we -ze -na dumagbu.» [43 Toun, -Lago 'anzu yabhlo 'bhua yali, 'in we yia o 'klotlali, we 'ka o dli latemanu 'gbu. 44 -Zezuu dli sumania tenyi tenyii, 'in o yi 'yaa -Lago bhuhhoe 'titee. 'In o -yoo sloo 'wlu 'pion, we yia bhliida -tu duvu.]

45 Da o bhua -Lago bhuhhoe, o -soa 'wu, 'in o yia o 'binonyaa -gbe luyi. 'In o yia wa 'ylaa -nyoda yli, -we ka gbu -wa, wa dli -su. 46 o nee wa -ylae: «Lee ka 'gbu a nyoo 'ylaa? A -so 'wu, 'in a bhuhhoe -Lago, a yi laylagbu lu bhilili.»

-Zezu wa kpa

(Mt 26.47-56; Mk 14.43-50; Zn 18.3-11)

47 -Zezu mi o 'binonya -yla gbu gbada, 'in nyumaa -zlo yia o 'tlali. o 'binonya kugbua le 'soo 'yabhlo wa laa Zudasu, mo -galia wa 'yu. 'In o yia -Zezu kwesi be, o 'ka o gbleli.

48 'In -Zezu nee o -ylae: «Zudasu, -in 'ka *Nyumee 'Yu pelu 'paa 'gbu -na gblelia o yi?»

49 Gbu -we 'kaa -Zezu yli, da ɔ 'binɔnya 'yia we -yɔ, 'in wa yia ɔ layibhae: «Nyumaa -Kanyɔ, -a 'pa waa nyima ni tugugblɛɛ?»
 50 Tɔɔn, 'in wa lu -nyumɛ yabhlo yia -Lagɔbɔɔnyaa -kanyɔ 'kaduɔ zɔlubhononyɔɔ lilikwe -yukwli ɔ 'wlu-di.

51 'In -Zezu nɛɛ: «A 'tide we 'yi, we -tu 'sa!» ɔ zia ɔɔ nyumɛɛ yukwli kwe, 'in ɔ yia ɔ jipe.

52 'Bhie, -Lagɔbɔɔnyaa -cian, -Lagɔbudu 'kaduɔ ηwekɔnyaa -cian, -yɔ -Lagɔbudu zɔɔ nyuma kpasɪ, -wa yia -Zezu kpaɔ, -Zezu nɛɛ wa -ylae: «'Wienyɔ in -mia, 'in a yia 'mɪ kpaɔ yi tugugblɛ -yɔ su kibhe nya kwɛɛ -nya yi?»
 53 In -yɔ an 'sɔ mɪ 'kɔmɔɔ -Lagɔbudu 'kaduɔ zɔ, a 'nɪ 'mɪ kpa. Nu, wee bhla -mɪnɪ mɪ amiaa -nu nya, 'in we mia -Saataan 'tite mia nikpise 'wɔɔ -nu nya.»

Pielɪ nɛɛ ɔ 'nɪ -Zezu -yi
 (Mt 26.57-58,69-75; Mk 14.53-54,66-72; Zn 18.12-18,25-27)

54 Wa kpaɔ -Zezu, wa -yɔ ɔ mɪnɪ, 'in wa yia ɔ *-Lagɔbɔɔnyaa -kanyɔ 'kaduɔ -budu zɔ 'pa, -zugba Pielɪ mɪ -Zezu 'bɪ, ɔ 'nɪ ɔ -yɔ cɪpa.
 55 Wa -dia -kosu 'yi wee -buduηweɛ, nyuma -wa mia 'wɔɔɔda, 'in Pielɪ yia wa nyɪdi ladi.
 56 Zɔlubhononyɔɔ 'yia ɔ -kosu ηwe -yɔ ladida, ɔ ylaa ɔ tenyii, 'in ɔ nɛɛ: «ɔɔ nyumɛ -mɔnɪ mɪ 'ya -Zezuu 'binɔnyɔ nya zlumɛ.»

57 'In Pielɪ yia we 'bigɔpali ɔɔ 'ηwnɔ -ylae: «We 'nɪ gbuzɔnɔ, in 'nɪ ɔ -yi.»

58 -Bha bɛa -sɛ, nyumɛ yabhlo mia -bha, ɔ ylaa Pielɪ tenyii, ɔ nɛɛ: «-Mɪ mia dɛ, -in mɪ 'ya ɔ 'binɔnyaa glaa -nyumɛ yabhlo nya.»

'In Pielɪ yia we 'bigɔpali ɔɔ nyumɛ -ylae: «-Innya, -amɪ 'nɪ ɔ 'binɔnyɔ.»

59 -Mɔɔ 'bigɔ, 'lɛli -bhlo 'plia sa, 'in nyumɛ yabhlo yi 'yaa we ηwe -yɔkpaliɛ: «Cun, gbuzɔnɔ -wa, ɔɔ nyumɛ mia dɛ, ɔ -yɔ ɔ 'sɔ mɪ zlumɛ, nu, Galilee -nyumɛ -wa.»

60 'In Pielɪ yia we 'bigɔpali ɔɔ nyumɛ -ylae: «'Tale, lɛɛ -in 'yibha -in 'ka gba -bha? 'In 'nɔ -na weli 'wula.» Pielɪ mɪ -slɔ gbada, tɔɔn, 'in -kɔkɔ yia gbo.
 61 Nyumaa -Kanyɔ 'bhitia, 'in ɔ yia Pielɪ yla tenyii. Tɔɔn, weli -we Nyumaa -Kanyɔ gbaɔ, 'in Pielɪ dli yia we -gɔ -bho, ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «Pielɪ, nyuma -yla -na yia gbaɔ nu, -in 'nɪ 'mɪ -yi, -zakpa ta, 'bhie, -kɔkɔ 'kaa -zɛɛn gbo.»

62 Pielɪ 'tlaa, 'in ɔ yia nyaziwie wida -tu kpokpo.

-Zezu wa vela, 'in wa yia ɔ bhiti
 (Mt 26.67-68; Mk 14.65)

63 Nyuma -wa mia -Zezu ηwekɔda, -zugba wa palɪ ɔ gla, 'in wa bhiti ɔ.
 64 Wa -gblia ɔ 'naa 'yli -gɔ, 'in wa yia ɔ layibha: «Nyɔɔ 'pa -mɪ -lua? -In gba ɔ 'ηnɪ!»
 65 'In wa yi 'yaa ɔ velɪ, weli 'yli -bhlo -bhlo nya.

-Zezu wa kwaa gbowliwɔɔnyaa 'yu
 (Mt 26.59-66; Mk 14.55-64; Zn 18.19-24)

66 Da zli zlia, Zuifɔɔ nyuma kpasɪ, -Lagɔbɔɔnyaa -cian -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya yia 'wlu gbeli. 'In wa yia -Zezu gbowliwɔɔnyaa 'yu kwa.
 67 'In wa yia ɔ layibha: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ -in -mia yi? -In gba we -an -yla.»

-Zezu yia we 'bigɔpali wa -ylae: «In -ka we gba an -yla, a 'nia we gbuzɔnɔ laa yi.
 68 In -ka an layibha, a 'na 'ka we 'bigɔpali 'mɪ -yla.
 69 Nu, dɛslɛɛn 'dɛbhie -gbolu, Nyumɛɛ 'Yu dia 'tite -ka -Lagɔɔ lilisɔɔla.»

70 Tɔɔn, 'in wa 'dɛ weee yia 'wɔkpɪ: «-Zugba, -Lagɔɔ 'Yu -in -mia yi?»

'In ɔ yia we 'bigɔpali wa -ylae: «'Mɔ a gbaɔ dɛ: 'mɔ in -mia.»

71 'In wa nɛɛ: «-A 'nɪ we dayinyaa gbɔ -ka! -A ka -amiaa 'dɛ nya ɔ ηweɛ weli 'nɔ feifei.»

23

-Zezu wa kwaa Pilati 'yu
 (Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5; Zn 18.28-38)

¹ Nyuma weee -sɔa 'wɔ, 'in wa yia -Zezu Pilatɪ 'yu kwa. ² 'In wa yia ɔ gbɔ 'wluladɪe bhli -mɔ. Wa nɛɛ: «A 'kaa nyɛmɛ -mɔnɪ 'yi, -zugba ɔ mɪ -amɪaa nyuma mnɔnɔda. Ɔ nɛɛ -aɪn -yla, -a 'na 'pɛnɪ Sezaa *nisɔn -gwɛzi -nɪ. 'In ɔ nɛɛ, ɔ dɛ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, mɔ -wa nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ.»

³ Pilatɪ yia ɔ layɪbhaɛ: «'Lee, Zuifɔv 'wlulapɪlɪnyɔ -in -mɪa yi?»

-Zezu yia we 'bigɔpali ɔ -ylaɛ: «'Mɔ -in gbaa dɛ.»

⁴ 'In Pilatɪ nɛɛ -Lagɔɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ nyɪmaa -zlo -ylaɛ: «Gbɔ -we ka 'gbɔ in 'kaa nyɛmɛ -mɔ nɪ -kasɩ 'wɔpa, 'in 'yi we -yɔ.»

⁵ 'In wa nɛɛ 'ya wɛli 'tite nyaɛ: «Ɔ gbɔslɔlu wɛli -gɔ nyɪmaa -zlo sɔɔba nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ -yɔ 'wɔ. Galilee dɔdɔ -gɔ ɔ dɪla we gwe, 'in ɔ -yɔ we yia Zudee -dɔdɔ -gɔ 'plɪli, 'bhie, ɔ -yɔ we 'sɔ yia -zɛɛn da -seli nyɪni -Zeluzalɛmɔ -dɔdɔ -gɔ.»

-Zezu wa kwaa Ewloɔv 'yu

⁶ Pilatɪ 'nɔa wa nɔwɛɛ Galilee 'nɪnɪ, 'in ɔ yia layɪbha: «Ɔ nyɛmɛ -mɔ nɪ, Galilee -nyɛmɛ -wa yi?» ⁷ Ɔ 'nɔa nɪ, dɔdɔ -we Ewloɔv pɪla 'wlu la, -mɔ -Zezu 'bhɔa, 'in ɔ nɛɛ, wa kwa ɔ Ewloɔv. -Mɔv bhla, -zugba Ewloɔv mɪ -slɔ -Zeluzalɛmɔ -dɔdɔ -gɔ.

⁸ Ewloɔv 'yia -Zezu, 'in ɔ yia 'mɔna li. Nɪ, wa ka -Zezuu gbɔ -gbada -gwɛɛ, -zugba ɔ nɔ we. Ɔ 'yibha ɔ 'ka ɔ 'yi, -mɔv 'bi ka 'wɔgwɛ. 'In ɔ 'yibha ɔ 'ka ɔ gwɛdigbɔ yabhloɔ lɛnɔda 'yi. ⁹ Ɔ yia ɔ gbɔ duun layɪbha, 'in -Zezu 'nɪ we 'yabhlogbɔɔ 'bigɔpali. ¹⁰ -Mɔv bhla, -Lagɔɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya mɪ -bha, -zugba wa dɪli -Zezu gbɔ 'wlu la -gla nya. ¹¹ Ewloɔv -yɔ 'slɔja palɪ -Zezu gla, 'in wa yia ɔ gbɔ -kpɔa -nyɛmɛ 'wɔnɔ. 'In ɔ nɛɛ, wa -pla ɔ 'yɪlanɔ -bana 'wɔ, wa kwa ɔ Pilatɪ -gbɛ lɔ. ¹² -Benyi, Ewloɔv -yɔ Pilatɪ 'sɔ mɪ tɔnyɪma nya. Wee 'yɪ -bhlokpade nya, wa -zɛa 'tale -yɔ 'tale.

Zuifɔv 'yibha -Zezuu tɪtɪe

(Mt 27.15-26; Mk 15.6-15; Zn 18.39-19.16)

¹³ -Lagɔɔbɔbɔnyaa -cian klaa, nyɪmaa 'yugalɪnya kpasɪ -yɔ 'gbee nɔkpɪla -nyɪma weee, Pilatɪ gbelia 'wlu. ¹⁴ 'In ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A -laa 'mɪ nyɛmɛ -mɔ nɪ, 'in a nɛɛ, ɔ mɪ nyɪma mnɔnɔda. Mɔv mɪa! 'Mɔ in yibhaa dɛ la aɪn 'yu. 'In gbɔnyɪi a dɪla ɔ 'wlu la, in 'nɪ ɔ 'yi we 'yabhlogbɔɔ lɛnɔnyɔ nya. ¹⁵ 'In Ewloɔv -mɔɔ 'nɪ 'ya ɔ 'yi we lɛnɔnyɔ nya. We 'gbɔ, ɔ yia ɔ lɔla -amɪaa -gbɛ. -Mɔv 'bigɔ, nyɛmɛ -mɔ nɪ, gbɔnyuu -we ɔ nɔa lɛ, -we ka 'gbɔ ɔ 'kaa tɪ, -mɔv 'nɪ -mɪ. ¹⁶ We 'gbɔ, gbaa na yia wa sɛli ɔ -pɪnɪ nya bhabha, 'bhie, in 'ka ɔ 'yitide.» [¹⁷ Sa *'Wɔzɪtyɪlu 'fɛtɪ nɪnɪa -bhlo, 'sa Zuifɔv tite gbaa Pilatɪ 'tide wa -yla -kasɩnyɛmɛ yabhlo 'yi.]

¹⁸ 'In Pilatɪ 'yibha ɔ 'ka -Zezu 'yitidee 'gbɔ, wa 'dɛ weee yia 'wɔkpɪ: «-In 'bha ɔɔ nyɛmɛ -mɔ nɪ, 'in 'tide -aɪn -yla -Balabasi 'yi!» ¹⁹ Zɪmɛ -Balabasi -sɔɔba dɔdɔv 'wlulapɪlɪnyɔ -yɔ 'wɔ -Zeluzalɛmɔgbɛ nɔkpɪɛ, 'in ɔ yia nyɛmɛ 'bha. We 'gbɔ, wa yia ɔ -kasɩ 'wɔpa.

²⁰ Pilatɪ 'yibha ɔ 'ka -Zezu 'yitidee 'gbɔ, ɔ yi 'yaa wɛli 'wɔbhɔ 'sɔ, 'in ɔ yia waa nyɪmaa -zlo -yla gbɔ gba. ²¹ 'In wa yia 'wɔkpɪ 'tɪtɛɛ ɔ -yla: «Kɔlɔ ɔ *su -gɔ la! Kɔlɔ ɔ su -gɔ la!»

²² Pilatɪ 'bhua wɛli -zakpa tanɔ 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Gbɔnyuu -mɔmɔ ɔ nɔ lɛa? Gbɔnyuu -we ɔ nɔa lɛ, -we ka 'gbɔ ɔ 'kaa tɪ, 'in 'yi we -yɔ. We 'gbɔ, gbaa na yia wa sɛli ɔ -pɪnɪ nya bhabha, 'bhie, in 'ka ɔ 'yitide.»

²³ 'In wa yia 'wɔkpɪ, -zugba wa kpali wee gbɔ -bhloɔ 'dɛ nɔwɛ, wa kɔlɔ -Zezu su -gɔ la. 'In wa nɔwɛ -yɔtɛlɔ yia Pilatɪ 'wɔzi. ²⁴ We 'gbɔ, -we wa 'yibhaa, 'in Pilatɪ yia we lɛnɔgbɔ -yɔnɔwɪ. ²⁵ Nyɛmɛ -ɔ -sɔɔba nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ -yɔ 'wɔ, 'in ɔ yia nyɛmɛ 'bha, 'mɔ wa 'yibhaa wa tide 'yi. 'In Pilatɪ yia -mɔɔ 'yitide. 'In

o yia wa -Zezu yoo 'nye, 'in -we wa -ka 'yibha, wa 'ka we o nono.

-Zezu wa kulba su -gv la

(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Zn 19.17-27)

26 Da wa -yo -Zezu mia mnida, 'in Silenyu 'Simoo, wa -yo -moo yia gbeli, -zugba o bhv kpa. 'Sloja yia o kpa, 'in wa yia o -Zezuu su -bligba 'wulapali, o 'ka we o 'bi kwa. 27 Nyumaa -zlo mi o 'bi. 'In njwni mia wa glaa, -zugba -maa bhiti kikli, 'in wa bhali o 'gbv.

28 -Zezu 'bhitia la wa gbεgbεin, o nεε wa -ylaε: «-Zeluzalemv -njwni, a 'na wili na 'gbv -ni, a wi amiaa 'de -yo amiaa 'yuaa 'gbv! 29 Nu, we bhla yia nynia, 'in wa 'ka gbac: <'Njwni -wa 'nia mneni wa 'ka 'yu gwali, -wa 'nia -slv gwali, 'in -wa 'nia -slv 'yu 'nyeni, 'wotvte -dlv mi -maa -nv nya!> 30 Nu, nyuma yia gbaa -gogonya -yla:

<A bhilili -ain -gv!> 'In wa 'ka gba 'kpidanya -yla:

<A zize -ain!>

31 Nu, we -ka 'sa wa nv sa su yalv, 'in leε -lu 'ka suu yeyenv yia?»

32 Wee bhla -bhlokpade nya, nyuma so mia gbonyuu -lenunya nya, 'in 'sloja -yo -maa yi 'yaa yi, wa 'ka wa -yo -Zezu 'bha dabv. 33 Da wa nynia da ka 'njni wa laa «'Wluu 'kva», -bha 'sloja kulba -Zezu su -gv la. 'In wa yi 'yaa -bha gbonyuu -lenunya 'so su -gv lakv. 'Yabhlo mi o lilisv, 'in -gvv mia o kapesv. 34 Tvvn, -Zezu nεε, «Dide, -in ti wa -yvgbv 'wv, -we wa mia lenvda, wa 'ni we -yi.»

'In wa yia -nigbi 'pa, -zugba wa dlili o -bana, wa 'dekpva nyidi.

35 Nyumaa -zlo mia -bha, -zugba wa yla -we mia 'plida. Zuifv 'yugalinya yia o gla pali, -zugba wa gbac: «o ka nyuma tvva pue, o pue -slεn o 'de, -zugba *Klivi -v -wa -Lagv -Bhasanyv, o -ka o nya -mi!»

36 'Sloja yi 'yaa -Zezu gla pali. Wa bea o kwesi, 'in wa yia o kalv nv

'nye. 37 'In wa nεε: «We -ka Zuifv 'wlulapilinyv -in -mi, -in -sa -na 'de gbv 'wv.»

38 o 'wlu -bita, wa yia -bha celv:

-o MIA DA

ZUIFVU 'WLULAPILINYV -WA

39 'In waa gbonyuu -lenunya 'yabhlo mia su -gv lakvda, -moo yia -Zezu veli. o nεε: «-In 'ni -Lagv -Bhasanyv? -In pue -na 'de, 'in -in 'ka -amia pue!»

40 'In, o gbonyuu -lenonyv -gvv yia o -libheyi -yla gbv lapali. o nεε o -ylaε: «-I'in so -Lagv? Nyime -v -a -yo o 'so mia da tliti -kaslv -bhlo 'wv, omo 'ni gbonyuu yabhlogbv lenv. 41 We kv -wa -amia 'ka -kaslv -mini pla, gbonyii -a nva le, we 'penie -wa. 'In omo 'ni gbonyuu yabhlogbv lenv.» 42 'Bhie, o yia we -gvv: «-Zezu, zlv -in -ka -na nyuma 'wlulapila yi, -in ligbe 'mi.»

43 -Zezu yia we 'bigvpli o -ylaε: «In nεε -mi -yla gvzvov saε: -Zεεn -yiv -mini nya, -in -yo 'mi 'so mi -Lagv dvv -gv.»

-Zezuu tliti

(Mt 27.45-56; Mk 15.33-41; Zn 19.28-30)

44 'Ylv 'ka -glonyidi nynia yi, we nyumoa 'wv, 'in nikpise yia kpa dvv weε -gv. We li 'leli ta. 45 'In 'naa bivia -Lagvbu 'kadv v, we yia 'wvyla 'so we nyidi. 46 -Zezu 'kpi'a 'wv weli 'tite nya, 'in o nεε: «Dide, -mi kwεε na zva na zuzu.» o bhia 'saa gbagbie, tvvn, 'in o yia ti.

47 -We weeε 'plia, *Wlvmo -sloja gv gbuv 'yugalinyv 'yia we -yo, 'in o yia -Lagv 'njni -mnini, 'in o nεε: «Gbvzvov -wa, o nyime -mōni, nyime tiklv -wa 'pien!»

48 Nyuma -duun -wa yia gbv -mini ylaa, -we weeε 'plia, 'in wa yia we -yoyi. 'In njvov yia wa -gv slu, 'in wa -yo kikli bhiti yia nyazi nya wa -zvov lvbhiti. 49 -Zezuu 'talea weeε -yo 'njwni -wa -yo o 'bhva Galilee, 'in wa yia o yoo kwaa, wa 'yigbe 'pivi, -zugba wa yla -we weeε mia 'plida.

**-Zezefu 'bhlua-Zezu*

(Mt 27.57-61; Mk 15.42-47; Zn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Zuifuvu 'gbe yabhlo wa laa Alimatee, we nyime yabhlo wa laa *-Zezefu, -moo mu 'ya -bha. Nyime -zonu -yo nyime tiklu -wa. O mu -Lagoo nyumaa 'wlulapihe woda, 'in o mia Zuifuvu gbowliwodunya glaa -nyime yabhlo nya. -We gbowliwodunya talva pupalia, 'in wa nva le, o -yo wa 'so 'ni we -gu weli -bhlo -ka. ⁵² Oo -Zezefu mnia Pilatu -gbe, 'in o yia -moo -Zezuu 'kwie -zlali. ⁵³ -Muu 'bigu, 'in o yia wee 'kwie su -gu -sa, 'in o yia we 'naa -yo zu. 'Bhuka -we wa 'bhlua tukpa 'wu, 'in wa 'nia -slo 'kwie nukple fa, we nukple o faa wee 'kwie. ⁵⁴ 'Yi -we nya wa mnazia wa 'de la, wee 'yili nya -Zezefu faa wee 'kwie 'bhuka 'wu. 'In we nya *Nyapeyli dia gwe.

⁵⁵ 'Nwuu -wa -yo -Zezu 'bhua Galilee -dudu -gu, -maa -yo -Zezefu yia 'bhuka -gu mni. Wa yia wee 'bhuka 'wu -tali, 'in sa wa palia -Zezuu 'kwie la, 'in wa yia we -yoyi.

⁵⁶ -Muu 'bigu, 'in wa yia wa -zoo lbbhiti. 'In hne -ka kpi -yo -lasiklo -we ka hne menia, wa yia we pi, -we wa 'kaa 'kwiee ku -yo 'pa. Wa tite nee, Zuifuvu Nyapeyli nya, wa 'na nonu lubho -ni. We 'gbu, wa yia nyapeda -tu.

24

-Zezu -saa 'wu tilitnya glaa

(Mt 28.1-10; Mk 16.1-8; Zn 20.1-10)

¹ Dimasu zlokpe -papa, 'in 'hwuu yia kpi -we ka hne menia wa pia, we nya gbawla -gu mni. ² Bhla waa 'hwuu 'ka -bha nyini, -zugba tukpa -boklo 'kadu 'ni gbawla hwee -mi, wa ka we glipe. ³ Wa -taha gbawla nukple, wa 'ni Nyumaa -Kanyo -Zezuu 'kwie 'yi. ⁴ -We waa 'hwuu 'kaa 'wlukusun lapupali, wa 'ni we -yi. Toun, nyuma so kaa lubana 'pupa 'yilyi 'wu, -maa yia wa 'klutlali. ⁵ Nyanoo sloa 'hwuu 'wu,

'in wa yia 'wlu lagbli. Waa nyuma 'so nee wa -yla: «Lee -lu ka 'gbu a tali 'yliyoganyoo da tilitnya glaa? ⁶ O 'ni -seli -mi. O ka 'woso tilitnya glaa. Da o mia zlume Galilee, -we o gbaa an -yla, a ligbe we: ⁷ «We mi nu, wa 'nye *Nyumee 'Yu gbonyuu -lenunya yoo. Wa 'ka o su -gu lakulu, 'in 'yil 'so we taa zli, o 'ka tilitnya glaa 'woso.»

⁸ 'In waa 'hwuu yia -Zezuu welinnya ligbe. ⁹ Wa 'bhua gbawla -gu, 'in wa yia we gbaa mni -Zezuu 'binunya kugbua le -bhlo -yla, we -yo nyuma -talva -yo wa 'so mia. ¹⁰ 'Nwuu -wa -laa wee 'di -muni -Zezuu tietienya, wa hni nu: Magidala -hwuu Malii, Zani, *Zakee 'nyaa Malii -yo 'hwuu -talva -yo wa 'so mia. ¹¹ 'In waa -Zezuu tietienya nee wa 'dee dli zoe, -we waa 'hwuu mia gbada, gbu -kpua -waa 'gbu, wa 'ni wa dli 'wodu. ¹² -Bha Pieli -saa 'wu, 'in o -yo -gwagwie yia gbawla -gu mni. O kwilia 'wu, o -taha 'bhuka 'wu, 'naapunya wa bibelia 'kwie -yo la, we 'dekpua o 'yia -yo. 'In hwegaga yia o subha, -we weee 'plaa 'gbu. 'In o yia o -budunwee lomni.

-Zezu -slolua o 'de o 'binunya 'so 'klv
(Mk 16.12-13)

¹³⁻¹⁴ 'Gbe -we wa laa Emausi, we -yo -Zeluzalemu 'so, kilo kugbua le -bhlo mia we nyidi. Wee 'yil -bhlokpade nya, -Zezuu 'binunya glaa -nyuma 'so mia -mo mnida. -We weee 'pia, -zugba wa -yo we 'disasie mni 'yloogblu. ¹⁵ Bhla -we nya wa mia gbada, 'in wa mia kpelida, -Zezuu 'debbie -gbolu yia wa kwesi be, 'in o -yo wa yia bhv 'wu mni dabudu. ¹⁶ -Zezuu 'binunya 'yia o -yo, 'in -lu yabhlo'o hwuu, wa 'ka o yibheli.

¹⁷ 'In -Zezu yia wa layibha: «Lee, lee gbu -gu a kpeli nada 'yloogblu?»
Toun, wa dli yia sumani, 'in wa yia 'yiligbe. ¹⁸ Wa 'de 'so glaa 'yabhlo wa laa Kleopasi, -moo nee o -yla:

«Na 'de -bhlo -wa -Zeluzalemv -nyime, -o 'nia gbu 'plia 'wobhlolu -ylynya ni nyaa 'ji -yi yi?»

19 'In o yia wa layibhae: «Moo -gbu we -ma?»

'In wa yia we 'bigupali o -ylaε: «Gbu -we 'ylia Nazaletiyu -Zezu, mu -wa! -Lagogbuu -falipanyo 'tite o -mia. O ka we -slolu o lenugbunya -yo o welinya 'wu, -Lago -yo nyima 'yu. 20 -Amiaa *-Lagobubonyaa -cian -yo -amiaa 'yugalinya ka -Zezu wla, wa 'bha o, 'in wa yia o *su -gu lakolu. 21 -Amia di we dli 'wu nu, mo 'ka yaa Izlaelnyima gbu 'wusa. 'In -muu weee -gu, gbunya 'plia, we 'yli taa zli mia -zeen. 22 GbuZonu -wa, -amia glaa nwni tolba ka -ain nwegaga -subhali. Zlokpe -papa, 'in wa yia gbawla -gu mni. 23 Wa 'ni o 'kwie 'yi. 'In wa yia luyi, -bha wa gbaa -ain -ylaε, -Lago o 'anzinya ka wa 'klotlali, 'in we neε wa -ylaε: «-Zezu -ga 'yliyoo!» 24 -Amia lu -nyima tolba ka gbawla -gu mni, 'in gbu -we 'nwni gbaa, wa yi 'saa we yli. Wa 'ni -Zezuu 'de 'yi.»

25 'In -Zezu neε wa -ylaε: «Nyima -wa 'ni 'ylimna, 'in gbu -we -Lagogbuu -falipanya gbaa, -wa'a 'nu we 'wola -pa! 26 We mi nu, -Lago o -Bhasanyo sia sa, 'bhie, -Lago 'ka o 'nnumnie o yoo 'nyε.» 27 -Muu 'bigu, -we wa celia o daa, -Lagosebhe 'wu, o yia we gwe -sa wa -yla. O dia we gwe Moizu 'sebhe -gu, 'in o -yo we yia -Lagogbuu -falipanyaa 'sebhe weee 'wu pla.

28 'Gbe -we 'wu o 'binanya 'so mia mnida, da wa nynia we kwesi, 'in -Zezu yia nu neε, da 'pipi o mi mnida. 29 'In wa yia o -klolu, 'in wa neε o -ylaε: «-In -yo -ain 'so -tu! Jibhe ka zo, 'in sabo ka bebee bhia.» 'In o yia -budu zo pla, o -yo wa 'so 'ka -tu.

30 O -yo wa -dia lililu gwe la, o 'bhua 'floo 'wu, 'in o yia -Lago fuo 'pa. -Muu 'bigu, o didlia we la, 'in o yia we wa 'woladlili. 31 Toun, wa 'yli -bloa, 'in wa yia o yibheli. -Bha -bhlokpade, o yia wa 'yilgwe

mnanu. 32 'In wa neε, wa 'dekpuu nyidie: «Da -a mia 'yloogblu, o mia -ain -yla gbu gbada, -zugba o sa -ain -yla -Lagosebhe gwe, 'muna ka -ain dli zo ye, we 'ni muu?»

33 Wa -soa 'wu -bha -bhlokpade, 'in wa yia -Zeluzalemv lumn, -mo wa yia -Zezuu tietienya kugbua le -bhlo -yo wa -lima 'wlu gbelida.

34 'In -maa neε wa -ylaε: «GbuZonu -wa, Nyimaa -Kanyo ka titlinya glaa 'wuso. Nu, o ka 'Simoo 'klotlali.» 35 'In -maa 'so yia -we 'plia 'yloogbluu 'di -sa wa -yla. Sa wa yibhelia -Zezu, -zugba o mi 'floo ladidida, 'in wa yi 'yaa -muu gba wa -yla.

-Zezu -slolua o 'de o 'binanya 'klv (Mt 28.16-20; Mk 16.14-18; Zn 20.19-23; Lngb 1.6-8)

36 Da wa mia -slo gbada, 'in -Zezu yia o 'de -slolu wa nyidi. 'In o neε wa -ylaε: «'Wututve -dloo -yo ain 'so -mi!»

37 -Nyanigbo -kpalia wa, 'in wa yia nyanonu. Wamia neε yaa 'sa nu, nyimezuzu -wa. 38 -Zezu neε wa -ylaε: «Leε -lu sumani amiaa dia? 'In leε ka 'gbu a lu sa dia? 39 A yla na -kwite -yo na bhupatunya, -ami -wa, gbuZonu sa! A zi 'mi kwe, 'in a yla, nu, nyimezuzu 'ni yice -yo 'kua -ka. Sa a yia de 'mi -yo 'bhisa.»

40 O gba 'saa, 'bhie, o yia o -kwite -yo o bhupatunya wa 'kloslolu.

41 'Muna ka wa ye, 'in nwegaga yia wa subhaa 'gbu, -we -Zezu mia wa -yla gbada, wa 'ni mneni wa 'ka we dli 'wudi. 'In o yia wa layibhae: «-Lu -we a 'kaa li, we mi -seli ain kweε?» 42 'In wa yia o llalla -zibhii kibhe 'nyε. 43 O 'bhua we 'wu, 'in o yia we li wa 'yibadi.

44 -Muu 'bigu, o neε wa -ylaε: «Da in -yo ain 'so mia -benyi, in neε ain -ylaε: we mi nu, -we weee wa celia na daa, Moizu titee 'sebhe 'wu, -Lagogbuu -falipanyaa 'sebhe -yo Luusebhe 'wu, we nu le.» 45 'In o yia wa 'wlukoun ladolu, wa 'ka -Lagosebhe 'wolanu. 46 'In o neε wa -ylaε: «-We mia celida -Lagosebhe 'wu

mɔ nɪ: we mɪ nɪ, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ
 sia, 'in ɔ 'ka tɪ. Wa -ka ɔ gbawla
 'wɔfa, 'yɪ 'sɔ we taa zɪ, 'in ɔ 'ka
 'wɔsɔ tɪtɪnya glaa. ⁴⁷ ɔ 'ɛnɪ nya, -
 Lagɔgbɔ -we 'kaa nyɪmaa dɪ 'bhiti,
 'in -Lagɔ 'ka wa -yɔgbɔ 'wɔtɪ, a bhli
 we gbagbie -Zeluzalɛmɔ, 'in a -yɔ
 we 'ka dɔdɔ weee -gɔ mɪ. ⁴⁸ Nɪ,
 amɪa -wa we dayɪnya. ⁴⁹ 'In Zuzu -ɔ
 Dide gbaa ɔ 'ka aɪn 'nyɛ, -amɪ yia we
 aɪn yoo 'paa. We 'dɛɛ 'gbɔ, amɪa, a -
 tɔ wee gbe nɪ nɔkplɛ tɪkɪ, 'in -Lagɔɔ
 'tɪtɛ 'ka aɪn -gɔ lasibhli.»

-Zezu mɪa yalɪ

(Mk 16.19-20; Lngb 1.9-11)

⁵⁰ -Mɔsɔ 'bɪgɔ, -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya
 yia Betani kwesi mɪ, ɔ yia sɔ
 'wɔbhɪ, 'in ɔ yia wa 'nyulɔɔwɪna.
⁵¹ Da ɔ mɪa wa 'nyulɔɔwɪnada, ɔ yia
 wa gwevɪa, 'in -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhɪ,
 ɔ yia yalɪ mɪ. ⁵² Wa 'ylimania ɔ,
 'bhie, wa yia -Zeluzalɛmɔ lɔbhiti
 'mɔna 'kadɔ nya. ⁵³ 'Kɔmɔsɔ, wa
 mɪ -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, -zugba wa
 mɪnɪ -Lagɔɔ 'ɛnɪ.

Zaaan 'sεbhε Sa Zaan gbaa -Zezuu gbuzɔnu gbɔ

-Zezuu -gɔgbɔ *Zaan cɛla, mɔ -wa. Nu, Zaan mɔ -Zezuu *'binɔnya kugbua lε 'sɔɔ glaa -nyɔmε yabhlo nya. 'Mɔ wa laa «'binɔnyɔ -ɔ ka zε -Zezu -kalɔ» wee 'sεbhεε da tɔlva. -We ka 'gbɔ Zaan yia 'sεbhε nɔ cɛli, mɔ -wa nu, nyɔma 'ka we 'jiyibheli nu, -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, mɔ -wa -Lagɔɔ Yu, 'in -ɔ -ka ɔ dli -gɔ zɔ, 'in -mɔɔ yia 'yliyɔgagie ɔ 'ηni nya.

Wɛli-zεa nyɔmε

1-Lagɔ 'nɔa -slɔ -lu weee lala, -ɔ wa laa Wɛli ɔ mɔ la. Wee Wɛli -yɔ -Lagɔ 'sɔ mɔ. Wee Wɛli -yɔ -Lagɔ mɔ -bhlo. 2-Lu weee gwedɔda, ɔ -yɔ -Lagɔ 'sɔ mɔ. 3 ɔ gbεgbεin -Lagɔ -laa -lu weee la. -Lu -we mɔa lalada ɔ 'bɔgɔ we 'nɔ -mɔ. 4 Nu, ɔ -gɔ 'yliyɔgagie 'bhva, 'in wee 'yliyɔgagie mɔa, we ka nyɔma zli -la. 5 Wee zli mɔ lida nikpise 'wɔ, 'in nikpise 'nɔ we nyumonɔ.*

6 -Lagɔ ka nyɔmε yabhlo tie, 'mɔ wa laa *Zaan,† 7 mɔ -wa gbɔdayinyɔ, mɔ yia ɔ 'ka zli -gɔgbɔ gba. Yi ɔ yia nyɔma -ka ɔ wɛli 'nɔ, 'in wa 'ka dli zɔ. 8 ɔ 'dε 'nɔ wee zli nya -mɔ, nu, yi ɔ yia ɔ 'ka wee zli -gɔgbɔ gba. 9 -We mɔa da nɔ, mɔ -wa zli 'zayli, wee zli yia dɔdɔ -gɔ, we san mɔ 'mnida nyɔma weee -gɔ.

10 ɔ Wɛli ka dɔdɔ -gɔ yi. ɔ gbεgbεin -Lagɔ -laa dɔdɔ la, we mɔ 'sa 'bhie, dɔdɔgɔ -nyɔma 'nɔ ɔ yibheli. 11 ɔ yia ɔ 'dεε nyɔmaa -gbε nɔ, wa 'nɔ ɔ kpa 'nanɔ. 12 Nu, tɔlva 'paa ɔ yi, 'in wa yia ɔ dli -gɔ zɔ. -Maa mɔa, -maa ɔ 'nyεa 'yoo wa 'ka -Lagɔɔ 'yua -zε. 13 Sa nyɔma gwalia wa 'yua dɔdɔ -gɔ, we 'nɔ 'sa -manɔ -zε -Lagɔɔ 'yua. We 'nɔ nyɔmε mɔ wa dide nya. Nu, -Lagɔ 'nyεa wa 'yliyɔgagie.

14 ɔ Wɛli ka nyɔmε -zε, 'in ɔ yia -aɔn glaa ladi. ɔ 'gbɔ -a yia 'nanɔdli -yɔ -Lagɔɔ gbuzɔnu yibheli. -A ka ɔ yla, 'in sa ɔ 'ηni mɔa -Lagɔɔ 'ηni 'bhisa, -a ka we -yɔyɔ. Nu, 'ηnumnie -we -Lagɔɔ 'Yu -bhlo 'yia ɔ Dide kwεε, mɔ -wa. 15 Zaan mɔ ɔ gbɔdayinyɔ nya, ɔ 'kpia 'wɔ, ɔ nεε: «Da in gbaa: (-ɔ yia na 'bɔgɔ, ɔ 'ηnumnie -zi na -nɔ, -we ka gbɔ -wa, bhla in 'ka 'wɔ ɔ mɔ -bhɔ» 'mɔ in saa 'ηni.»

16 'Nanɔdli duun ɔ kaa, we nya ɔ ηwnaa -a 'dε weee 'nyu la. ɔ palia -aɔn sɔ -zɔnu -gɔ la, 'in ɔ yia we -gupali. 17 Nu, -Lagɔ palia ɔ tite *Moizu gbεgbεin, nu, -Zezu *Klisu gbεgbεin -a yibhelia ɔ 'nanɔdli -yɔ ɔ gbuzɔnu. 18 Nyɔmε yabhlogbɔɔ 'nɔ -slɔ -Lagɔ 'yi, nu, ɔ 'Yu -bhlogbɔɔ -ɔ -yɔ ɔ mɔa -bhlo, 'in -ɔ mɔa ɔ Dide kwesi, mɔ slolua -aɔn -Lagɔ.

*'Zan *-Batisu dayigbɔ
(Mt 3.11-12; Mk 1.7-8; Lk 3.15-17)*

19-20 *Zuifɔɔ 'yugalnya -wa mɔa *-Zeluzalemɔ, ma tiea -Lagɔbɔbɔnya -yɔ wa -yɔbenya *Leviii zɔaylinyuma tɔlva, wa 'ka Zaan layibha nyɔɔ ɔ -mɔa. Zaan 'nɔ kalɔ 'pa, 'sa ɔ 'palia we 'bɔgɔ sa tikli. -We ka da ɔ 'yia, 'mɔ ɔ gbaa, mɔ -wa nu: «-Amɔ, in 'nɔ -Lagɔɔ -Bhasanyɔ nya -mɔ.»

21 'In wa yi 'yaa ɔ layibha: «We -ka 'sa -mɔ, nyɔɔ -in -mɔa? *-Lagɔgbɔɔ -falɔpanyɔ *Elii -in -mɔa yi?»

ɔ nεε: «-Innya, in 'nɔ -mɔɔ.»

Wa nεε 'yae: «ɔɔ -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyɔ -putu -a mɔa wɔda nɔ, 'mɔ -in -mɔa yi?»

ɔ nεε: «-Innya.»

22 We 'dεε 'gbɔ wa nεε ɔ -yla: «Nyɔɔ -in -mɔa? -A -ka mɔnɔ, -wa tiea -aɔn, -a 'ka wa 'dɔ -salɔ, -in nεε -na 'dεε daa lεa?»

23 Wɛli -we -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyɔ *Ezaii gbaa, 'mɔ Zaan palia:

« (Nyɔmε yabhlo -ɔ 'kpia 'wɔ -mɔ da beblεε:

* 1:5 We 'ji yabhlo -wae: 'in nikpise 'nɔ we 'wolanɔ. † 1:6 Nu, 'Zan -Batisu -wa.

a nu Nyumaa -Kanyoo 'yoo tiklu o 'yu,
'mo in -mia.»

24 Nyuma -wa wa tiea Zaaan -gbe, *Falizinyuma mi wa glaa. 25 Wa 'yibhaa o la: «Nu, -in 'ni -Lagoo -Bhasanyo nya -mi, -in 'ni -Lagogbuv -falipanyo Elii, 'in -Lagogbuv -falipanyo -putu -a mia woda, -in 'ni -moo, we -ka 'sa -mi, lee -lu ka 'gbu -na batizee nyuma?»

26 O nee: «Gbozoo -wa, -ami mia, nyuma na batizea 'nyu nya. Nu, ain nyidi, nyume yabhlo mi -bha, a 'ni o -yi. 27 Mo yia 'mi 'bi yia, in 'ni mneni in 'ka o -sakwlaa 'llukpe -blo.»

28 -We weee mia da, Betani we nua le, -mo Zudeen nyu 'yivu 'wosoloda, da Zaan batizea nyuma.

-Zezu, saa -bha nyuma gbonyuu

29 Zhi zha, -Zezu mi Zaaan gbegbeyin yilida, 'in Zaan yia o -yoyi, 'in o nee: «A yla, -Lagoo *Bhlabhleyu ni, o mi dudugu -nyuma gbonyuu -bhasada. 30 Da in gbaa nu, nyume yia 'mi 'bi yia, o 'tite -zi na -nu, nu, wa 'nia -slo 'mi gwali, o mi la, 'mo in saa 'hni. 31 Zlume, in 'ni o -yi, in 'ka o *Izlaelinyuma -slo lu wa 'ka o yibheli, we 'gbu in yia nyuma batizea yi 'nyu nya.»

32-33 Zaan ka 'ya o gbuv da 'yi, o nee: «Nu, zlume, in 'ni o -yi, nu, -Lagoo o tiea 'mi in 'ka nyuma batizee 'nyu nya, o nee 'mi -yla: «-O -gu -in -ka -Lagoo Zuzu 'yi kwilida, 'in we 'ka bha -tu, mo -wa nyume o 'kaa nyuma batizee -Lagoo Zuzu 'Pupa nya. Nu, -ami -wa o gbudayinyo. In ka -Lagoo Zuzu -yoyi. O 'bhva yali, o 'sibhlia o -gu la -kpaon 'bhisa, in o yia -bha -tu.» 34 -Ami, in ka o -yoyi, mu 'gbu in yia gba nu, oo nyume mia da, -Lagoo 'Yu o -mia.»

-Zezu laa o 'binonyaa tianv

35 Zhi zha, Zaan -yoo o 'binonyaa 'so mi 'ya -bha, 36 'in -Zezu yia 'plia yi. Zaan ylaa o, o nee: «A -tali, -Lagoo Bhlabhleyu ni.»

37 O 'binonyaa 'so 'nua -we o gbaa, 'in wa yia -Zezu 'bi mni. 38 -Zezu 'bhitia la, o 'yia nu, wa mi o 'bi, 'in o nee wa -yla: «Lee -lu ka da a talia?» Wa nee o -yla: «*Wlabi, mo -in -dili la?» (Nu, Wlabii ji -wa zuifoweli 'wu: «Gbuslolunyoo».)

39 O nee: «A yi, 'in a 'ka -bha 'yi.»

Wa mnia da o -dilia la, 'in wa yia -bha 'yi, -zugba jibhezaa -leli -mnuanv ka nyini. 'In wa yia wee 'yilu pnu bhia o -gbe.

40 Wa 'desobhie glaa, -wa 'nua Zaaan weli, 'in wa yia -Zezu 'bi mni, wa 'yabhlo -wa Simo Pielu bheli Andlee. 41 Tiada, mo yia o bheli 'Simoo laa, 'in o nee: «-A ka Mesi 'yi.» (We ji -wa «-Lagoo -Bhasanyoo».)

42 'In o -yoo -moo 'so yia -Zezuu -gbe mni. -Zezu ylaa o, 'in o nee: «-Mi -wa 'Simoo, -na dide wa laa Zaan. -Na 'hni wa yia zva Sefasi.» ('Mu wa bhitia 'wula Pielu, -muv ji -wa tukpa.)

-Zezu laa Filipv -yoo Natanaeli

43 Zhi zha, -Zezu 'yibha o 'ka Galilee -dudu -gu mni. O -yoo Filipv gbelia, o nee o -yla: «Yi 'mi 'bi.»

44 Filipv mia, Betisaida -dudu -gu o 'bhva, Andlee -yoo Pielu klaa 'ya. 45 -Muv 'bigu, Filipv -yoo Natanaeli yia 'wogbeli, 'in o nee o -yla: «-Lagoo titee 'sebbe 'wu, Moizu ka nyume yabhloo gbu gba, -Lagogbuv -falipanya ka 'ya o gbu gba wee 'sebbe 'wu. -A ka o 'yi. Nu, mo -wa *Zezefuv 'yu -Zezu, Nazaletigbe 'wu o 'bhva.»

46 -Moo nee o -yla: «'Lee, -lu -zoo mneni we 'ka Nazaleti 'bhuv?»

Filipv nee: «Yi -na 'de 'ka -bha 'yi.»

47 Nu, Natanaeli yia -Zezuu -gbe yi. O bea o -yoo, -Zezu 'yia o -yoo, 'in o nee o daa: «A yla, *Izlaelinyumee 'debbie -gbolu ni, oo nyume mia, kali 'ni o dili 'wu -mi.»

48 Natanaeli nee: «Sa -in yibheli 'mi 'wu la?»

O nee: «Da Filipv 'nia -slo -mi la ni, in ka -mi 'yi, -zugba -in mi *figuv zo.»

49 -Bha Natanaeli gbac: «Wlabi, -in mi -Lagoo 'Yu nya, Izlaelinyimaa 'wlulapilinyo -in -mia.»

50 -Zezu 'palia we 'bigu, o nee: «In gbaa nu, in ka -mi 'yi figisu zo, we 'gbu -in yia 'mi dli -gu zo, mu -wa yi? -Li 'kadi -we -zia -monu 'yia -na yia we. 51 In nee ain -yla gbuzonu sae, yali a yia 'yia nwe -kalida. 'Anzunya a yia 'yia kwlida -yo -gblada *Nyumee 'Yu -gu.»

2

-Zezu 'bhitilia 'nyu nu 'wola

1 -Muu 'bigu, 'yli 'so 'plia, 'in wa yia 'nwonkwafeti -sa Galilee 'gbe wa laa Kana, we 'wu. -Zezuu 'nyaa mi -bha. 2 'In wa yi 'yaa -Zezu -yo o 'binonya la wee 'feti 'wu. 3 -Bha bea, 'in nu yia bhia, 'in -Zezuu 'nyaa nee o -yla: «Nu ka bhia.»

4 -Zezu 'palia we 'bigu, o nee: «'Maa, amaa nu gbu -wa yaayu, na nu gbu -wa yi? Bhla -we nya wa 'kaa na 'titee 'debhie -gbolu 'yi, we 'ni -slo nnyi.»

5 -Zezuu 'nyaa nee lililuu dlilinya -yla: «-We weee o yia ain -yla gbaa, a nu we le.»

6 'In tukpa nyida 'kadi gbelibhlo mi -bha wa kwesi. -Muu 'wu wa plia 'nyu, 'in wa budoa: 'sa Zuifvu tite gbaa. Nu, we 'yabhlo bhu 'wu lith glv gbu. 7 -Zezu nee waa lililuu dlilinya -yla: «Nyidanya mia da ni, a yeli we 'nyu.» 'Sa wa yelia we sa ke! ke! ke!

8 -Zezu nee: «A 'pli -sleen we, a 'ka we 'fetu 'yugalinyo kwa.» 'In wa yia we o kwa. 9 Oo 'fetu 'yugalinyo 'yia wee 'nyu nwe, -zugba we ka nu 'wulabhitili. Da wee nu 'bhulba, o 'ni -bha da -yi, nu, -wa 'plia 'nyu, wa -yi -bha da. 'In oo 'fetu 'yugalinyo yia 'nwon -kwanyo la. 10 'In o nee: «Da weee, nu -zonu wa wlaa -slo tia, wa -ka 'ma duun 'bhie, wa wlaa kalu nu. 'In -mi, -in yia nu -zonu ladi, 'in senee bhla yia we yli.»

11 Nu, gwedigbvu tianu -we -slolua o 'nnumniee 'tite, Galilee 'gbe wa

laa Kana, we 'wu o nua we le. 'Sa o -slolua o 'nnumniee 'tite, 'in o 'binonya yia o dli -gu zo. 12 We 'bigu, 'in o yia Kapenaumu mni, o -yo o 'nyaa klaa, o bhelia klaa, we -yo o 'binonya. 'In wa yia -mo 'yli ya 'sole li.

-Zezu vua -valepanya *-Lagobudu 'kadu nwee (Mt 21.12-13; Mk 11.15-18; Lk 19.45-46)

13 Nu, Zuifvu *'Wuzitylu 'feti ka cipa, 'in -Zezu yia -Zeluzalemu mni. 14 O plaa *-Lagobudu 'kadu nwee, nyuma -wa paa 'bhli klaa, bhlabhle klaa, we -yo -kprakon pelu, 'ma o ylia -bha, 'in o yi 'yaa 'gwezi -bhitinya -bha yli, wa -di wa 'tabhle -yo la. 15 O 'pnaa 'lukpe -yelipe 'bhisa, 'in o yia nyuma weee vu -mo -Lagobudu 'kadu nwee, we -yo wa 'bhli -yo wa bhlabhlenya 'so. O 'mnia 'gwezi -bhitinyaa 'gwezi, 'in o yia wa 'tabhle labhli. 16 O nee -kprakoon pelopanya -yla: «A -sa da we, a 'na nunu na Didee -budu -vale -budu 'wu -ni.»

17 -We *-Lagosebhe gbaa, 'in o 'binonya dli yia we -gu -bho: «'A! Na -Lago, -na -budu in 'yibhaa, we 'tu mi 'mi 'bhada.»

18 Ton, 'in Zuifvu 'yugalnya yia o layibha: «Sane -na nua yi? -In nu gwedigbu yabhlo le, 'in -a 'ka we 'jiyibheli nu, -Lago ka -mi 'yoo 'nye.»

19 -Zezu 'palia we 'bigu, o nee: «Wee -Lagobudu 'kadu mia, a -sa we la, 'in in 'ka we 'yligbeli 'yli ta nya.»

20 Wa nee o -yla: «Aya! Wa 'kaa -budu ni 'subha, wa li -zu glv 'so -zu gbelibhlo, 'in -mi, -in nee -in 'ka we 'subha 'yli ta nyaa?» 21 Nu, -budu -zonu -Zezu saa 'ni, o 'dee kuu gbu o gbaa. 22 We 'dee 'gbu, da -Zezu -ka tilitnya glaa 'woso, o 'binonyaa dli yia we -gu -bhoa, -we o gbaa we -yo -we mia celida -Lagosebhe 'wu, 'mu wa zua dli -gu.

-We mia nyimaa dli zo, -Zezu -yi we

23 Zuifvɔ 'Wɔzɪtɪyɪlɪ 'fɛtɪ nya -Zezu mɪ -Zeluzalɛmɔ. ɔ gwɛdigbɔnya -we slolua ɔ 'tite, 'mɔ ɔ nɔa lɛ, nyɪma duun 'yia we -yɔ, 'in wa yia ɔ dli -gɔ zv. 24 -Zezu 'nɪ wa dli -gɔ zv, -we ka gbɔ -wa, ɔ -yi wa 'dɛ weee dli. 25 Nɪ, nyɪmɛ ɔ -ka ɔ -limaa gbɔ lapalɪ ɔ -yia, -Zezu 'nɪ -mɔv gbɔ -ka, nɪ, -we mia nyɪmɛ dli zɔ, ɔ 'dɛ -yi we.

3

-Zezu -yɔ 'Nikodɛmɔ

1 Nɪ, nyɪmɛ yabhlo wa laa 'Nikodɛmɔ, ɔ mia Falizɪnyɪmaa sɔ lɔ, 'in ɔ mia Zuifvɔ 'yugalɪnyɔ yabhlo nya, 2 mɔ yia -Zezuu -gbɛ sabɔ, 'in ɔ nɛɛ: «Wlabi, -a -yi we 'ji nɪ, -Lagɔ ka -mɪ tie, -in 'ka -aɪn gbɔ -slolu. -Lagɔ -yɔ -mɪ 'sɔ 'nɪ -mɪ nɪ, -in 'nɪ mneni -in 'ka 'sasɔkpa -gwɛdigbɔnya nɪ lɛnɔ.»

3 ɔ nɛɛ 'Nikodɛmɔ -yiaɛ: «In nɛɛ -mɪ -yia gbɔzɔnɔ saɛ: nyɪmɛ ɔ ka 'lulolu* wa 'nɪ gwali, ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka nyɪma -wa -Lagɔ pɪlia 'wlu la glaa -mɪ.»

4 'Nikodɛmɔ nɛɛ: «Sa wa 'ka nyɪmɛ kpasaa 'lulolu gwalia? Nɪ, ɔ mneni ɔ 'ka ɔ 'nyaa nɔkplɛ pla, wa 'ka ɔ 'sɔnɔ gwalu?»

5 -Zezu 'palia we 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «Nɪ, in nɛɛ -mɪ -yia gbɔzɔnɔ saɛ: we -ka nɪ, wa 'nɪ nyɪmɛ 'lulolu gwali, 'nyu -yɔ -Lagɔ Zuzu nya, -mɔ 'nɪ mneni -mɔ 'ka -wa -Lagɔ pɪlia 'wlu la glaa -mɪ. 6 -We ka gbɔ -wa, -wa 'nyaa -yɔ dide gwalia, wa mɪ nyɪmaa nyɪma nya, 'in -wa -Lagɔ Zuzu gwalia, wa mɪ -Lagɔ Zuzuu nyɪma nya. 7 We -ka 'sa -mɪ, in -ka gba nɪ, wa gwali amɪaa 'lulolu, we 'na sɔbhali -mɪ nɔwɛgaga -nɪ. 8 Nɪ, da -pɪpɛ 'yɪbhaa we 'ka 'plɪ, -bha we plɪlia, 'in -na nɔa we -jiji, nɪ, da we bhɔlɔa, mɔ we mɪa, -in 'nɪ -bha da -yi. Sa -pɪpɛ mɪa, -wa -Lagɔ Zuzu gwalia, 'sa wa mɪa.»

9 'Nikodɛmɔ nɛɛ: «Sa -mɔv 'ka 'wɔ la 'pɪplɪa?»

10 'In -Zezu nɛɛ: «Gbɔslolunɔ, ɔ ka 'nɪ wa -yia *Izlaɛli -dɔdɔ -gɔ, 'mɔ -in -mɪa, 'in -in 'nɪ wee gbɔ nɪ -yii?

11 Nɪ, in nɛɛ -mɪ -yia gbɔzɔnɔ saɛ: -we ka 'ji -a -yia, we -gɔgbɔ -a gbaa. -We ka da -a 'yia, we 'dɪ -a saa. 'In a 'nɪ 'yɪbha a 'ka -amɪaa -bhayɪgbɔ -yɔnɔwɪ. 12 In ka aɪn -yia dɔdɔgɔ gbɔ gba, a 'nɪ we -yɔnɔwɪ. We -ka 'sa -mɪ nɪ, da na yia aɪn -yia yali gbɔ gbaa, a 'na 'ka we -yɔnɔwɪ, we 'nɪ mɔv? 13 Nɪ, nyɪmɛ yabhlogbɔ 'nɪ -slɔ -Lagɔ -gbɛ -gbli, we 'nɪ ɔ Nyɪmɛ 'Yu 'wɔbhɔ, mɔ 'bhɔa yali.

14 «Nɪ, Moizɪ ka nɛɛ -tɪbɛ 'wɔbhɔ yali da bɛblɛɛ nyɪma weee 'yu, 'sa -bhlokpadɛ wa yia Nyɪmɛ 'Yu 'wɔbhɔa yali, 15 'in -wa weee -ka ɔ dli -gɔ zv, wa 'ka 'yliyɔgagɛ -we 'nɪa bhloluda -ka 'yɪ. 16 We 'dɛɛ 'gbɔ, 'sa -Lagɔ -kalia dɔdɔgɔ -nyɪmaa zɛ, 'in ɔ yia ɔ 'Yu yabhlogbɔ wla, 'in -wa -ka ɔ dli -gɔ zv, wa 'na 'ka labhu. 'Yliyɔgagɛ -we 'nɪa bhloluda -ka, 'mɔ wa yia 'yia. 17 Nɪ, -Lagɔ 'nɪ ɔ 'Yu tie dɔdɔ -gɔ ɔ 'ka nyɪma gbɔ dili, nɪ, ɔ 'ka wa gbɔ 'wɔsa, we 'gbɔ ɔ yia ɔ tie. 18 ɔ -ka ɔ 'Yu dli -gɔ zv, -Lagɔ 'na 'ka ɔ gbɔ dili, 'in -ɔ 'nɪ ɔ dli -gɔ zv, -Lagɔ ka ɔ gbɔ dili pepe. -We ka gbɔ -wa, ɔ 'nɪ -Lagɔ 'Yu -bhlogbɔ dli -gɔ zv. 19 Sanɛɛ -Lagɔ bhɔa nyɪmaa -yɔgbɔ 'wɔ, nɪ, zli ka dɔdɔ -gɔ yi, 'in nyɪma 'nɪ we -yɔnɔwɪ, nɪ, wa 'yɪbha nɪkpise, -we ka gbɔ -wa, gbɔnyuu wa nɔa lɛ. 20 -Wa weee nɔa gbɔnyuu lɛ, zli wa nyɛa 'wɔ, 'in wa'a 'tla zli 'klɔ. -We ka gbɔ -wa, wa mɪ nyano nɔda, nyɪmɛ yi wa lɛnɔgbɔ yɪbheli. 21 Nɪ, -wa nɔa -Lagɔ dɔmagbɔ lɛ, zli 'klɔ wa tlaa. 'Sa nyɪma yia wa lɛnɔgbɔ -yɔ sa tenyii, 'in wa yɪbhelia we 'ji nɪ, wa mɪ -Lagɔ 'nɔnɔwɛ zɔda.»

Zaan nɛɛ -Zezu -gali ɔ 'yu

22 -Mɔv 'bɪgɔ, -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya yia Zudeɛ -dɔdɔ -gɔ mɪa, 'in ɔ yia wa -gbɛ 'yli 'sɔlɛ li, -zugba ɔ batizea nyɪma. 23 'In Zaan mɪa, -mɔ mɪ 'ya nyɪma batizeda: ɔ mɪ Enɔɔ, Salimɔ

* 3:3 'Lulolu: wɛli 'bhitie tɔba nɛɛ yali.

kwesi, da 'nyu -zua, -zugba nyuma yi o -gbe o batizee wa. ²⁴ Nu, wa 'ni -slo Zaan -kaslo 'wopa. ²⁵ -Bha kpikpele -bhoa Zaaan 'binonya -yo Zuifu yabhlo nyidi, sa Zuifoo tite gbaa wa budo wa 'ka -mawlo, we -gu. ²⁶ We 'gbu wa bea Zaan -yo, 'in wa nee: «Wlabi, nyume o -yo -mi 'so mia Zudeen nyu lu, 'in -in yia o -gugbu gba -aun -yla, omo, o mi nyuma batizede, 'in nyuma weee mi o -gbe mniida.»

²⁷ 'In Zaan nee: «-Lago 'ni nyume -lu 'nye, o 'ni mneni o 'ka we 'yi. ²⁸ Amiaa 'de mi na gbudayinya nya, a ka 'mi nywee 'nu nu, -ami, in 'ni -Lago -Bhasanyo, nu, -Lago tiea 'mi o 'yu. ²⁹ -We ka gbu -wa, we -ka nanoo gbu, nu, nyume o mia 'nywaa kwada, o 'tale o mnazia -lu weee, 'in 'feti 'ka nna, 'mo in -mia. 'In da o 'nywaa kwanyo -ka wee feti 'wu yi ni, o 'tale -ka o yi yi di 'nu ni, 'in 'muna bhaa o. -Ami mia, in mi 'muna lida sa duun, 'sa nanoo gbu mia. ³⁰ Omo, o 'bhu 'bi 'wu, 'in -ami 'ka zobe.»

³¹ «Nu, o bhua -Lago -gbe, o -gali nyuma weee 'yu. -O bhua dudv -gu, dudv -nyume o -mia, 'in o gbaa dudv gbu. Omo, o bhua -Lago -gbe, o -gali nyuma weee 'yu. ³² -We o 'yia, -we o 'nua, we -gugbu o gbaa. 'In nyume yabhlogbo'o 'nywaa o gbuu dayigbu -yo. ³³ -O -ka o gbuu dayigbu -yonywaa, mo slolua nu, -we -Lago gbaa, gbuzoo -wa. ³⁴ Nu, o -Lago -ka tie, -Lagoweli o gbaa, -we ka gbu -wa, -Lago nyea o o Zuzu kplo! kplo! ³⁵ Dide -Lago -kali o 'Yuu ze, 'in o ka o 'tite o kwee zu -lu weee -gu. ³⁶ -O -ka o 'Yu di -gu zu, o ka 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka. Nu, -o' o zua o 'Yu 'nonywe, o 'na 'ka 'yliyogagie 'yi. -Lago 'ce zo o tua.»

4

-Zeu -yo Samaliywno

¹ -Moo 'bigu, Falizinyuma ka 'nu nu, nyuma duun mi -Zeu 'biyida o

'ka wa batizee we -zi Zaan. ² (Nu, we 'ni o de, o 'binonya batizea nyuma). Da -Zeu yibhelia we 'ji, ³ -bha o 'bhua Zudee, 'in o yia Galilee lu mni.

⁴ O 'ka Galilee mni, we mi nu, o -di Samalii -dudu 'wu. ⁵⁻⁶ Da o mia Samalii -dudu -gu 'plida, 'gbe yabhlo wa laa Sikaa, -bha o nyina we nukple. Wee gbe mia, da *Zakoo ka bhaa dudv kibhe, 'in o yia -bha -klo 'bhlu, wee dudv -we o 'nyea o 'yu *-Zezefu, we kwesi we mia. -Zeu sia nonve kwee, 'in o yia wee -klo -yo ladi. Nu, 'ylogbagbu -wa.

⁷ -Bha Samaliywno yabhlo yia 'nyu 'plia, 'in -Zeu nee o -yla: «A 'nye 'mi 'nyu in 'ka 'ma.» ⁸ (Nu, o 'binonya ka lililu zaa mni 'gbe nukple.)

⁹ O 'nywaa nee o -yla: «Aya! -Mi Zuifu zalia -ami Samaliywno 'nyu yi?» Nu, Zuifu -yo *Samalii -nyuma'a* 'nonnu 'wola.

¹⁰ -Zeu nee o -yla: «A 'ni -Lago wlawlalu -yi, 'in a 'ni -o mia aun 'nyu -zalia -yi. A -ka yaa we 'ji -yi, ama yi yaa o 'wlowlonyu -zalia, 'in o 'ka we aun 'nye.»

¹¹ O nee: «Na -Kanyo, -in 'ni floko kwee -ka, 'in -klo -to 'wu, sa -in 'ka 'mi wee 'wlowlonyu 'nye?» ¹² -Amiaa dukpas Zakoo 'bhlu wee -klo, o 'de ka we 'nyu 'ma, we -yo o 'yua -yo o 'nooli -gnoo -zlo. -Mi di 'wu nu, -mi 'yia -mi -zia o yi?»

¹³ -Zeu nee o -yla: «Nyume o -ka nyu ni 'ma, 'nyumatv yia o 'bhaa lu. ¹⁴ Nu, 'nyu -we na yia wlaa, nyume o -ka we 'ma, 'nyumatv 'na 'ka 'masleen o 'bha. 'In wee 'nyu zea o 'wu 'wlowlonyu, da 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, we bhua.»

¹⁵ O 'nywaa nee o -yla: «Na -Kanyo, 'nye 'mi wee 'nyu, 'nyumatv yi -sleen 'mi 'bha, in yi 'masleen -seli 'nyu 'plia yi.»

¹⁶ -Zeu nee o -yla: «A mni amaa 'lowli laa, a -yo o 'so 'ka yi.»

* 4:9 Zuifu 'ni mneni wa 'ka Samalii -nyumaa kna kweezi.

17 ɔ nɛɛ: «In 'ni 'lowli -ka.»

ɔ nɛɛ: «Gbuzɔnu a gbaa, nu, a 'ni 'lowli -ka. 18 Nu, a 'yi 'lowlia gbu. - Mɔmɔ a -yɔ ɔ 'sɔ mia de ni, ɔ 'ni amaa 'lowli. Gbuzɔnu -wa.»

19 ɔ ɲwɔnɔ nɛɛ: «Cun, na -Kanyɔ, in -yi we 'ji nu, -Lagɔgbuɔ -falpanyɔ -in -mia. 20 -Gɔgɔ 'kadu ni 'wlu - amiaa dukpasɔ bubɔ bhaa -Lagɔ, 'in amia nɛɛ: -Zeluzalemɔ wa 'kaa -Lagɔ bubɔ.»

21 -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «Bhɔɔ, a zu 'mi dli -gu. Bhla yabhlo yia bea, we 'ni -gɔgɔ 'kadu 'wlu, 'in we 'ni -Zeluzalemɔ wa 'ka Dide -Lagɔ bubɔ. 22 Nu, amia *Samalii -nyuma, -we a bubɔa, a 'ni we -yi. 'In -we -amia Zuifu bubɔa, -a -yi we. -We ka gbu -wa, Gbɔwɔsanyɔ mia, Zuifu -gbe ɔ bhua. 23 Nu, bhla -we nya -wa bubɔa Dide -Lagɔ tiklu, wa 'kaa ɔ bubɔ Zuzu nya sazɔnu sa, we bhla ka cipa, 'in we ka nyini. Nu, we 'sasokpa -nyimaa da -Lagɔ taha, wa 'ka ɔ bubɔ. 24 -Lagɔ mi Zuzu nya sazɔnu sa.»

25 ɔ ɲwɔnɔ nɛɛ ɔ -yla: «In -yi we 'ji nu, Mesi yia yia. (We ji -wa -Lagɔ -Bhasanyɔ.) ɔ -ka yi ni, mɔ yia we 'de weee 'wɔsalia.»

26 ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Mɔ mia da aɩn -yla gbada.»

27 -Bha -bhlokpade ɔ 'bunɔnya yia lv. 'In wa yia -Zezu -yɔ ɲwɔnɔ yabhlo -yɔyi 'di -sada. 'In we yia wa ɲwegaga -subhali, -zugba wa gba -mɔ dli zɔɛ: «Lɛɛ -lu ɔ yibhali ɔ ɲwɔnɔ? Lɛɛ -gbu ɔ gba ɔ -yla?» Nu, 'sasokpa -layibhaweli ni 'ni nyime yabhlogbɔ ɲwɛɛ 'tla.

28 Tɔun, ɔ ɲwɔnɔ tia -bha ɔ 'nyu -nyida, 'in ɔ yia 'gbe nɔkple pla. ɔ nɛɛ nyuma -yla: 29 «A yi! A yi -nya, a 'ka nyime yabhlo 'yi! Mɔ gbaa na lenugbu weee. We 'wlv sa mɔ -wa -Lagɔ -Bhasanyɔ.» 30 Tɔun, wa yia 'gbe nɔkple 'tla, 'in wa yia -Zezuu gbegeɩn mɩni.

31 We bhla, ɔ 'bunɔnya mi ɔ bhuh -hoeda ɔ 'ka li. 32 'In ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Lililu -we in 'kaa li, a 'ni we -yi.»

33 'In ɔ 'bunɔnya nɛɛ wa 'dekpuɔ nyidi: «Aya! Nyɔɔ 'nye ɔ lililua?»

34 ɔ nɛɛ wa -yla: «Na yoopanyɔɔ dumagbuɔ 'nɔɲwɛzɔzɔɛ -yɔ ɔ lub -hoo 'wlvbhahue, mɔ -wa na lililu. 35 Amia, a nɛɛ nu, we -tu 'wɔ 'cv -mɩva, 'in -luu -didi bhla 'ka nyini, -amɩ nɛɛ aɩn -yla, nu, we -didi bhla ka -slɛɛn nyini. A -tali kpaɔ -gu, we 'ya ka zali. 36 ɔ -ka -luu -didinyɔ nya -mi, ɔ ka ɔnɔv -tnɔv 'yi. Nu, ɔ mi nyuma 'wlvugwɩlɩda, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, -Lagɔ 'ka we wa 'nye. 'In we glɔglɔnyɔ -yɔ we -didinyɔ 'ka 'mɩna li dabhlo. 37 Nu, nine yabhlo nɛɛ: «Nyime yabhlo glɔa, 'in nyime -putu dia.» Gbuzɔnu -wa. 38 Kpaɔ -we 'wɔ a 'nia lubho nu, -mɔ in tiea aɩn we -luu -didi bhla. Tolva ka -mɔ lubho nu, 'in wa yia sia. 'In -amia yia we 'wɔ -tnɔv.»

39 -Mɩv 'bigv, ɔ ɲwɔnɔ gbag -baweli -gu Samalii -nyuma duun zɔa -Zezu dli -gu. ɔ nɛɛ wa -yla: «ɔ nyime ni gbaa 'mi -yla na lenugbu weee.» 40 We 'deɛ 'gbu, Samalii -nyimaa -zlo yia -Zezuu -gbe yi. 'In wa yia ɔ -belv -yɔpali, ɔ -yɔ wa 'ka -tv. ɔ li -bha 'yli 'sɔ.

41 'In tolva yia wa -gu -bho dliɔzɔɛ nya, ɔ 'deɛ ɲwɛɛ wɛlv 'gbu. 42 Wa nɛɛ ɔ ɲwɔnɔ -yla: «We 'ni -slɛɛn amaa weli -bhlogbɔɔ 'gbu -a yi ɔ dli -gu zɔ. Nu, -amiaa 'de ka ɔ ɲwɛɛ wɛlv 'nu. Nu, -a -yi -slɛɛn we 'ji nu, mɔ -wa dudɔgv -nyuma weee Gbɔwɔsanyɔɔ 'debhie.»

-Zezu jipea nyime 'kadu yabhloo 'yu

43 -Zezu li -bha 'yli 'sɔ, we tanɩv zli, 'in ɔ yia ɔ 'yoo bhli, ɔ 'ka Galilee -dɩv -gu lv mɩni. 44 (Nu, -Zezuu 'de ka gba nu, wa'a zɩ -bha -Lagɔgbu -falpanyɔ ɔ 'deɛ -zɔɔ.) 45 Tɔun, ɔ ny -nia Galilee, 'in nyimaa -zlo yia ɔ yoo -saa yi. -We ka gbu -wa, gwɛdigbu

o nua le -Zeluzalemv 'Wozityulu 'fetu bhla, wa ka -bha 'yu.

46 'Bhie o yia Kana lv mni, Galilee -dvdv -gv, da o 'bhitilia 'nyu nu 'wola. Nu, *Ewlvdv nyume 'kadv yabhlo mia Kapenaumv, o 'yu ka gu -yo. 47 O 'nva nu, -Zezu ka Zudee 'bhv, o ka Galilee mni, 'in o nyume yia Kana mni, o 'ka o 'yu. O nynia o -gbe, o nee o -yla: «-Na zukpa -wa! -A mni Kapenaumv, -in 'ka na 'yu jipe, o yi tl.»

48 -Zezu nee o -yla: «We 'ni gwedighbunya 'wobhv, a 'ni mneni a 'ka 'mi dli -gv zv.»

49 O nyume 'kadv nee o -yla: «Na -Kanyo, -a mni -mo, na 'yu yi tl.»

50 O nee: «Mni -budunwee, nu, -na 'yu ka 'pv.»

'In o nyume yia -Zezuu weli dli -gv zv, 'in o yia o -budunwee mni. 51 O mi mnida, 'in o -yo o zoyua yia gbeli 'yloogbv. -Maa nee o -yla: «-Na 'yu ka 'pv.»

52 'In o yia wa layibhae: «'Lee, bhla -mumv nya o yili 'wova?»

Wa nee: «Zubha 'ylogbagbv 'lelu tianv nya o 'pva.»

53 O 'yuu dide yia we 'jiyibheli nu, wee bhla -bhlokpade nya, -Zezu gbaa o -ylae: «-Na 'yu ka 'pv.» -Bha o -yo o -budunwee -nyuma weee zva -Zezu dli -gv.

54 Wee gwedighbv 'sonv o nva de le o Zudee -bhvda, o 'ka Galilee mni.

5

*-Zezu jipea guzonyo yabhlo *Nyapeyli nya*

1 -Muv 'bigv, Zuifv 'feti yabhlo nynia, 'in -Zezu yia 'wovv, o 'ka -Zeluzalemv mni. 2 Nu, -mo -Zeluzalemv, klolo 'kadv yabhlo mi -bha, 'mv wa laa Bhlabhlee Klolo. -Bha wee klolo kwesi, 'nyu yabhlo mi -bha, 'mv wa laa zuifweli 'wv Betesida. Nu, palv bhv gbu gbelia we. 3 Nu, guzonyaa -zlo slu we -yo la: 'lolvnya klaa, 'tigitinya klaa, we -yo zolaslonya mi -bha. [Nu, 'nyu zuklu wa mia wvda. 4 -We

ka gbv -wa, bhla tova nya, 'anzu sibhlia wee 'nyu lv la, 'in we zuklua we 'klv. 'In o -ka -mo -bho tia, guo gu -we -ka o -yo -mi, 'in o pva.]

5 Nu, wa glaa, nyume yabhlo ka gu -yo, we -zv gv -bhlo 'ya kugbua le gbeta nu. 6 Da -Zezu 'plilia -mo, o 'yia o, 'in o yia 'nv nu, wee gu ka o -yo -gwle. O bea o -yo, 'in o yia o layibha: «-In 'yibha -in 'ka 'pov?»

7 'In o guzonyo yia we 'bigvpalae: «Na -kanyo, 'nyu -ka zuklu, nyume o 'kaa -mo 'mi 'pa, o 'ni -mi. Bhla in 'ka 'wovv, nyume yabhlo ka 'mi 'yugal.»

8 -Zezu nee o -yla: «-So 'wv! -In 'bhu -na -bita 'wv, -in mni.» 9 -Bha -bhlokpade, o nyume 'pva, o -soa 'wv, o 'bhua -bita 'wv, 'in o yia mni.

Nu, *Nyapeyli nya we nva le. 10 -Bha Zuifv 'yugalnya gbaa o wa jipea -yla: «Nu, -zeen mia, Nyapeyli -wa. 'In -amua tite nee, -in 'ni mneni -in 'ka -na -bita 'wobhu, -in 'ka no.»

11 O nee wa -yla: «Nyume o jipea 'mi, o nee 'mi -yla: «-In 'bhu -na -bita 'wv, -in 'ka mni.» »

12 -Bha wa 'yibhaa o lae: «Nyoo gba -mi -yla, 'bhu -na -bita 'wv -in mnia?» 13 Nu, o nyume o jipea o, o 'ni o -yi. Nu, -Zezu ka o 'yigwe lamnov, nyuma -zu -bhaa 'gbv.

14 -Muv 'bigv, -Zezu plaa -Lagobudu 'kadv zv, o 'yia o -yo, 'in o nee o -ylae: «-In ka -sleen 'pv, -in 'na novv 'masleen gbonyuu le -nie. We 'ni -muvv, -we yia -mi yia, we -nyu 'yli.»

15 -Bha o nyume mnia, 'in o nee Zuifv -ylae: «-O puea 'mi ni, -Zezu -wa.» 16 Nu, Nyapeyli nya o jipea nyume, we 'dee 'gbv wa yia o -yovvovv, wa 'ka o sial.

17 Nu, -Zezu nee wa -yla: «Bhla weee nya, na Dide mi lubho vnda, o 'bhisa -ami mi 'yaa lubho vnda.» 18 We 'dee 'gbv Zuifv 'yugalnya yia o -yovvovv, wa 'ka o 'bha. We 'ni wa Nyapeyli -bhlogbo o 'ni 'novvwe zv gv, o nee 'ya nu, -Lagv -wa o Dide, 'in o yibhlova o 'de -Lagv.

-Zezu wlaa 'yliyogagie

19 -Zezu 'palia we 'bigu o nee: «Nu, in nee ain -yla gbuzonu sae: 'Yuu 'dehlo 'ni mneni o 'ka -lu yabhlogbo leno, nu, -we o 'yia o Dide lenoda, we 'dekpoa o nva le. -We Dide nva le, 'mu 'Yu nu 'yaa le. 20 Nu, Dide -kali o 'Yuu ze, 'in o slolua o o lenogbu weee. Cun, gbu 'kadu -we 'yia -we -zia -we a 'yia, 'mu o yia o -slolua, 'in we 'ka ain nwegaga -sobhali. 21 Sa Dide ganoo tltlnya, 'in o nyea wa 'yliyogagie, 'sa -bhlokpade 'Yu nyea 'yliyogagie nyuma -wa o 'yibhaa o 'ka we 'nye. 22 Dide'e 'bhu nyumee -yogbu 'wu, o ka we 'de weee o 'Yu yoo 'nye, 23 'in nyuma weee 'ka 'Yu 'nonyewe zu o Dide 'bhisa. -O 'ni 'Yu 'nonyewe zu ni, o Dide, -o tiea o, o 'ni -moo 'nonyewe zu.

24 «In nee ain -yla gbuzonu sae: - o -ka na weli yukwli polu, 'in -o tiea 'mi, o 'ka o dli -gu zu, o ka 'yliyogagie -we 'nia -bhloluda -ka. Gbudilie 'na 'ka o -nu nya -mi. Nu, o ka tltlie 'wobhu, 'in o yia 'yliyogagie 'woplili. 25 In nee ain -yla gbuzonu sae: da tltlnya 'kaa -Lago 'Yuu weli 'nu, 'in -wa yia we 'nva, 'yliyogagie wa yia 'yia, we bhla ka cipa, 'in we ka nnyi. 26 Sa Dide kaa 'yliyogagie 'wu, 'sa 'Yu kaa 'yliyogagie 'wu. Nu, Dide 'nyea we o 'Yu. 27 'In o yia o 'Yu se 'nye, o 'ka nyumaa -yogbu 'wobhu. -We ka gbu -wa ni, o mi *Nyumee 'Yu nya. 28 Gbonya ni 'na sobhali ain nwegaga -ni. 29 We bhla mi yida, da tltlnya weee -wa wa 'bhluu, wa yia o weli 'nva, 'in wa 'ka wa gbawla 'wotla. -Wa nva gbu -zono le, wa -ka tltlnya glaa 'woso, 'yliyogagie wa yia 'yia. 'In -wa 'nia gbu -zono leno, wa -ka 'woso, gbudilie yia wa -nu nya -mia.

-Zezuu gbodayinya

30 «Nu, in 'ni mneni in 'ka -lu yabhlogbo leno na 'de nya. Sa Dide gbaa, 'sa na bhua nyumaa -yogbu 'wu, we 'gbu, na gbuwobhubhue mia tiklu. -We ka gbu -wa, 'in -tali

na 'dee dumagbu da, -o tiea 'mi, o dumagbu da na talia.

31 «We -ka na de mi na gbodayinyo nya, -we na yia gbaa, a 'na 'ka we la gbuzonu. 32 Nu, na gbodayinyo yabhlo mi -bha. 'In, in -yi we 'ji nu, -we o gbaa na daa gbuzonu -wa. 33 Na 'gbu a yia nyuma tie Zaan -gbe, wa 'ka o layibha. -We o gbaa ain -yla na daa, gbuzonu -wa. 34 -Ami, in 'ni we gbu -ka, nyume 'ka na gbodayinyo -ze. Nu, Zaan gbu na gbaa ain -yla, a 'ka gbu 'wobhu gbu -wa. 35 Zaan 'wba llnape, 'in a yia nwnu a 'ka 'muna li o san 'wu, bhla -bhlo nya. 36 Nu, in ka gbodayinyo yabhlo -o 'yia -o -zia Zaan. Sa wa 'kaa we 'jyibheli nu, Dide tiea 'mi, mu -wa nu, lubho -we ka 'gbu o yia 'mi tie, in mi we nuda. 37 'In o Dide -o tiea 'mi, o 'de mi na gbodayinyo nya. Nu, a 'ni -slo o weli 'nu, 'in a 'ni -slo o 'klu 'yu. 38 O weli 'ni ain 'wu -mi, -o o tiea, a'a zu o dli -guu 'gbu. 39 -Lagosebhe 'wu a talia, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, a 'ka we 'yu we nokple. Nu, gbuzonu -wa, wee weli de gbaa na -gogbu. 40 'In a'a yi na -gbe, a 'ka 'yliyogagie -zono 'yu.

41 «In 'ni nyumaa 'hni kwalie datalida -mi. 42 Nu, in -yi ain, in -yi we 'ji nu, -Lago zekalie 'ni ain 'wu -mi. 43 -Ami -momo yia na Didee 'hni nya, a'a nwnu na gbu -yo, 'in nyume -putu -ka yi, o 'dee 'hni nya, o gbu a nwnu -yo. 44 'Nni kokwale da a talia, nu, -Lago -bhlogbo 'ka amiaa 'hni 'ylimani, a'a -tali -moo da. -We mia daa 'gbu, a'a zua 'mi dli -gu. 45 'Lee, -ami yia ain gbu dila -Lago 'yu yi? -Innya, we 'ni -ami yi ain gbu dila -Lago 'yu, nu, a ka Moizi dli 'wu di, mo yia ain gbu dila. 46-47 A -ka yaa Moizi dli -gu zu ni, -zugba a ka 'mi dli -gu zu. Lee -lu ka 'gbua? -We ka gbu -wa ni, Moizi ka na daa celi -Lagosebhe 'wu nu, -we o celi a 'ni we dli -gu zu, we 'dee 'gbu a'a zua na 'dee weli dli -gu.»

6

(Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Lk 9.10-17)

¹ -Muu 'bi^gv, -Zezu mnia Galilenyu kwesi, 'in o yia wee 'nyu 'wodi. (Nu, wee nyu mia, 'mu wa la 'yaa Tibeliadi). ² 'In nyumaa -zlo yia -Zezu 'bi yi, nu, gwedigbu o nua le nyumaa jipee nya, wa ka we -yoyu 'gbu. ³ -Bha o -gblaa -gogo yabhlo 'wlu, 'in o yia -mo ladi, o -yo o 'binonya 'so. ⁴ Nu, Zuifvu *Wozitlylu 'feti ka cipa. ⁵ -Zezu -talia -bha toun, 'in o yia nyumaa -zlo -yoyi o -gbe yida, 'in o nee Filipu -ylae: «Da -a 'ka 'floo zo, 'in nyuma ni 'ka lia?» ⁶ -We -Zezu 'kaa leno, o 'de -yi we. Nu, la o ylaa Filipu, we 'gbu o yia we o layibha.

⁷ Filipu nee: «Aya! 'Cu gbetaa lubhoo 'penigwezii 'debhie nya, -a 'ni mneni -a 'ka 'floo zo, 'in wa 'de weee 'ka li -se se.»

⁸ -Zezuu 'binonyo yabhlo ni -bha, 'mo wa laa Andlee, Simo Pielu bheli -wa. O nee: ⁹ «Nukpasuyu yabhlo mia da, o ka *lozifloo gbu -yo zibhi 'so kwee. Zibhinya -yo 'floonnya ni 'ni 'wuzu, wa 'de weee 'ka li. We 'ni muu?»

¹⁰ -Zezu nee o 'binonya -yla: «A 'tulo wa, wa -di la.» Nu, wee da mia, -petu -zu -bha. Waa nyuma -dia la, wa nyi nukpasiaa 'wlu glb -bhlo 'wlu gbu (5.000). ¹¹ O 'bhua 'floo 'wu, o 'paa -Lago fuo, -wa mia ladida, 'in o yia we wa 'wola dlili. 'Sa o dlili 'yaa wa zibhi 'wola, 'in wa yia li wa dlu da. ¹² Da wa 'de weee lba ni, 'in -Zezu nee o 'binonya -yla: «A 'bhu we pnu la, a -yo we yi, we 'ya yabhlogbo yi mna.» ¹³ Wee 'floo gbu nyuma lia, 'in wa yia lu. We pnu -we -tva 'wu, 'mu o 'binonya 'bhua la, mu yea -cice kugbua le 'so.

¹⁴ Gwedigbu o nua le, wa 'yia we -yo, 'in wa nee: «Gbuzo -wa, -Lagobbu -falpanyo o 'kaa yi ni, 'mo o -mia.» ¹⁵ -Zezu -yi we 'ji nu, wa 'yibha wa 'ka o 'wobhu -gla nya, wa 'ka o wa 'wlulapilnyo -zeli. We 'de

'gbu o yia wa gwevla, 'in o 'debhlo yia -gogo 'wlu mni.

-Zezu naa 'nyu -gv
(Mt 14.22-27; Mk 6.45-52)

¹⁶ Jibhe zoa, -bha o 'binonya kwlia -gogo 'nyu kwesi. ¹⁷ -Bha wa -bhoa 'glb 'wu, wa 'ka 'nyu 'wodi, 'in wa 'ka Kapenaumu mni, -zugba -Zezu 'ni -slo wa glaa -mi, 'in sabo yia be. ¹⁸ Nu, 'nyuu -gbogbu yia zuklue bhli, -pape 'kadu ni 'plidaa 'gbu. ¹⁹ We bhla, kilometli gbu, kilometli gbelibhlo wa nua le -mo 'nyu -gv. Nu, wa ni 'nyu 'wodida, 'in wa yia -Zezu -yoyi yida wa gbegein 'nyu -gv -nonve nya. -Bha wa nua nyan. ²⁰ 'In -Zezu nee wa -ylae: «-Ami -wa. A 'na nonu nyan -ni.» ²¹ O 'binonya 'yibha wa 'ka o 'wobhu 'glb 'wu. Toun, mo wa mia mni, 'in wa 'glb yia -bhaa do do yli.

²² Zli zlia, nyumaa -zlo -wa -tva 'nyuu kakpe yabhlo -gv, 'in wa yia we 'jiyibheli nu, 'glb -bhlogbo mia -bha. 'In nyuma -yi we 'ji nu, -Zezuu 'binonya ka 'glb 'wobho, 'in wa yia mni, -zugba o 'ni wa glaa -mi. ²³ -Sleen, nyuma -wa 'bhva Tibeliadigbe nukple, 'in wa yia 'glb tava 'wobho, 'in wa yia mni. Wa mnia, da Nyumaa -Kanyo bhuhhoa -Lago, 'in nyumaa -zlo yia 'floo li, 'in wa yia -bha nyi. ²⁴ Nyumaa -zlo mia -bha, wa yibhelia we 'ji nu, -Zezu -yo o 'binonya 'ni -bha -mi, wa -bhoa 'glunya 'wu, 'in wa yia -Zezu 'yli 'bi lanova mni Kapenaumu.

-Zezu -wa 'floo -we nyea nyuma
yliyogagie

²⁵ Wa yia -Zezu kakpe -putu -gv, 'in wa nee o -yla: «*Wlabi, 'lee, lebhla -in nyi -selia?»

²⁶ -Zezu 'palia we 'bi^gv, o nee: «In nee an -yla gbuzo sae: a ka 'floo li, 'in a 'ni lu -se, we 'gbu a talia na da. We 'ni nu, na gwedigbunya in nua le, we 'ji a 'nu 'wola gbu. ²⁷ Lililu -we nyumaa, a 'na nonu we 'gbu lubho -ni. Nu, lililu -we gwlea, 'in we nyea

nyume 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, a nu we 'gbu lubho. Wee lililu ni, Nyumee Yu yia we ain 'nyea. Nu, 'mo Dide -Lago zua o yibelhida -yo.»

28 -Bha wa 'yibhaa o lae: «'Lee, sa -a 'ka nu, lubho -we nania -Lago dudv, 'in -a 'ka we nva?»

29 -Zezu nee wa -ylae: «Lubho -we -Lago 'yibhaa a nu, mv -wa -o o tiea, a zv o dli -gv.»

30 Wa nee o -yla: «Gwedigbu -mumu -in 'ka lenv, -a 'ka -yoyi, 'in -a 'ka -mi dli -gv zua? Sa -in 'ka nva? 31 Nu, da -amiaa dukpası -dılı bhaa da beblee la -bhlo -bhlo, wa ka *manı li. 'Sa we mia celida -Lagosebhe 'wve:

<'Floo -we 'bhva yali,
o ka we wa 'nye,
wa 'ka we li.> »

32 O nee: «In nee ain -yla gbuzonu sae: -o 'nyea ain yalı 'floo ni, we 'ni Moizi: nu, na Dide nyea ain yalı 'floo 'zayli. 33 Nu, -we ka gbu -wa, -Lago nu 'floo mia, mv -wa -o 'bhva yalı, 'in o nyea dudvgy -nyuma 'yliyogagie.»

34 -Sleen, wa nee o -yla: «-Amiaa -Kanyo, wee 'floo mia ni, 'nye we -ain 'yılı weee nya.»

35 -Bha -Zezu gbaa wa -ylae: «Nu, 'floo -we nyea nyume 'yliyogagie, -amı -wa. -O -ka na -gbe yi, nwo 'na 'ka 'masleen o 'bha. 'In -o -ka 'mi dli -gv zv, 'nyumatv 'na 'ka 'masleen o 'bha. 36 Nu, in ka we ain -yla gba: amia, a ka 'mi 'yi, 'in a'a zv 'mi dli -gv. 37 -Wa weee na Dide nyea 'mi, na -gbe wa yia yia. 'In nyoo nyoo yia na -gbe, 'in 'na 'ka o 'pipee viteli. 38 Nu, in 'ni yalı 'bhv in 'ka na 'dee dumagbu lenva yi, -o tiea 'mi, -moo dumagbu in yia lenva. 39 -O tiea 'mi, o dumagbu -wa nu, nyuma o 'nyea 'mi yoo, in 'na mnonu wa 'yabhlogbo -ni. Nu, dudv bhia zli, in -solv wa 'wv tltinya glaa. 40 Cın, na Dide dumagbu ni: -wa -ka 'Yu 'yi, 'in wa -ka o dli -gv zv, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mv wa yia,

'in dudv bhia zli, in -solv wa 'wv tltinya glaa.»

41 Toun, Zuifv yia -Zezu -yo nwanwenie bhli, -we ka gbu -wa, o nee nu, o mi 'floo -we 'bhva yalı nya.

42 Wamia nee: «-O mia de ni, -Zezu -wa. We 'ni muv? -A -yi o dide -yo o 'nyaa. Nu, *-Zezefv 'yu o -mia. Sa o gba -sleen nu, yalı o 'bhva?»

43 -Bha -Zezu 'palia wa weli 'bigve: «A 'na 'nwanweni a 'dekpuv nyidi -ni. 44 Nu, nyume yabhlogbo 'ni mneni o 'ka na -gbe yi, 'mv we 'ni nu, na Dide -o tiea 'mi, mo gbize o 'wv. 'In -o -ka na -gbe yi ni, dudv bhia zli, 'in na solva o 'wv tltinya glaa. 45 -We mia celida -Lagobv -falpanyaa 'sebh'e 'wv, mv ni: <-Lago yia wa 'de weee gbu -slolua.> Nyima weee -wa nva na Dide weli, 'in -we o slolua, 'in wa nwanwa we -yo, ma yia na -gbe. 46 Nu, -o 'bhva -Lago -gbe o 'debhlogbo 'yia Dide. We 'ni mo 'wobhv, nyume yabhlogbo 'ni -slv Dide 'yi. 47 In nee ain -yla gbuzonu sae: nyume -o zua 'mi dli -gv, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, we mi o -nv nya. 48 Nu, 'floo -we nyea nyume 'yliyogagie, -amı -wa. 49 Da beblee mia, amiaa dukpası ka -mo *manı li, we mi 'sa 'bhie, 'in wa yia tli. 50 Nu, -muv -ka wee 'floo -we bhva yalı ni, nyume -o -ka we li, o 'nia tlia yi. 51 In nee, 'floo -we 'bhva yalı, -we wlaa 'yliyogagie, -amı -wa. Wee 'floo mia, nyume -o -ka we li ni, 'in o yia 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka. Nu, 'floo na yia wlaa, mv -wa na yice, 'mv na yia wlaa dudvgy -nyumaa 'yliyogagiee 'gbv.»

52 -Bha Zuifv kpikpeli sumania 'wv, 'in wa nee: «'Lee, sa nyume ni 'ka o yice -ain 'nye lililu 'bhisaa?»

53 Toun, -Zezu nee: «In nee ain -yla gbuzonu sa nu, a 'ni Nyumee 'Yuu yice li, 'in a 'ka o 'pıon 'ma, 'yliyogagie 'na 'ka ain 'wv -mi. 54 Nyume -o lia na yice, 'in -o maa na 'pıon, o ka 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka. 'In dudv bhia zli ni, -amı na

sɔlvɑ ɔ 'wɔ tɪtɪnɪyɑ glaa. ⁵⁵ Nɪ, na yɪɛ mɪɑ lɪlɪlɪ -zɔnɔ -wɑ, 'ɪn na 'pɪɔn mɪɑ, 'mamalu -zɔnɔ -wɑ. ⁵⁶ Nyɪmɛ ɔ -ka na yɪɛ lɪ, 'ɪn ɔ -ka na 'pɪɔn 'mɑ, ɔ mɪ 'mɪ 'wɔ, 'ɪn -amɪ mɪ ɔ 'wɔ. ⁵⁷ Sa Dide ɔ tiea 'mɪ, ɔ -gaa 'yɪyɔ, 'ɪn ɪn yɪɑ 'yɪyɔgagɪe 'yɪ ɔ 'gbɔ, 'sa -bhlokpade ɔ -ka 'mɪ lɪda -tɔ, 'ɪn -mɔɔ yɪɑ 'yɪyɔgagɪe na 'gbɔ. ⁵⁸ Nɪ, -we -wɑ 'floo -we 'bhɔɑ yalɪ nɪ, mɔ nɪ: wee 'floo mɪɑ, we -yɔ amɪɑɑ dɔkpasɪ lɪlɪfloo 'nɪ 'wɔwɔ. Nɪ, wamɪɑ kɑ tɪ. 'ɪn nyɪmɛ ɔ -ka wee 'floo nɪ lɪ, ɔ mɪ 'yɪyɔgada 'yɪ weee nya.»

⁵⁹ Nɪ, gbɔ weee -we mɪɑ dɛ, -mɔ Kɑpɛnaumɔɔ *-Lagɔɔbudu zɔ ɔ -slolua we.

Nyɪmaa-zlo jlaa-Zezu 'bɪ

⁶⁰ Da -Zezuu 'bɪnɔnyɑ 'nɔɑ ɔ wɛɪ, 'ɪn wɑ glaa nyɪmɑ duun nɛɛ: «Nyɔɔ mnenɪ ɔ 'kɑ ɔ wɛɪ nɪ -yɔɪɪwɪnɔ? Wee wɛɪ nɪ 'nɪ 'tɛ -sɛ.»

⁶¹ Da -Zezu yɪbhelia we 'jɪ nɪ, -we ɔ gbaa, ɔ 'bɪnɔnyɑ mɪ we 'gbɔ 'ɪɪwɪɪwɛda, ɔ nɛɛ wɑ -yɪɑ: «-We mɪɑ da nɪ, mɔ dɪɑ amɪɑɑ 'kɔɑ 'wɔ yɪ?»

⁶² 'ɪn da a -ka -slɛɛn *Nyɪmɛɛ 'Yu -yɔyɪ yalɪ lɔmɪnɪda, sa a 'kɑ gbaa?

⁶³ Nɪ, -Lagɔɔ Zuzu wlaa 'yɪyɔgagɪe, we 'nɪ -mɔɔ nɪ, nyɪmɛɛ 'dɛ -bhlo 'nɪ we mnenɪ. Wɛɪ -we ɪn gbaa da aɪn -yɪɑ, -Lagɔɔ Zuzu nya ɪn gbaa we, 'ɪn we nyɛɑ nyɪmɛ 'yɪyɔgagɪe. ⁶⁴ We mɪ 'sa 'bhɪe, nyɪmɑ tɔlvɑ mɪ aɪn glaa, wɑ'a zɔ 'mɪ dɪɪ -gɔ.» Nɪ, we bhɪlɪ we gwɛdɪda, nyɪmɑ -wɑ 'nɪɑ ɔ dɪɪ -gɔ zɔ, we -yɔ nyɪmɛ ɔ 'kaa ɔ wla, wɑ 'kɑ ɔ 'bha, -Zezuu 'dɛ -yɪ wɑ. ⁶⁵ -Bha ɔ gba 'yɑɛ: «We 'gbɔ ɪn yɪɑ da aɪn -yɪɑ gba nɪ, nyɪmɛ ɔ Dide 'nɪ 'yoo 'nyɛ ɔ 'kɑ na -gbɛ yɪ, ɔ 'nɪ we mnenɪ.»

⁶⁶ We 'bhɔ we bhɪɑ nɪ 'wɔ, ɔ 'bɪnɔnyɑ glaa, nyɪmɑ duun yɪɑ ɔ 'bɪ 'bhɔ. Wɑ -yɔ ɔ'ɔ bhɪɪ -slɛɛn 'yoo -bhlo. ⁶⁷ -Slɛɛn, -Zezu nɛɛ ɔ 'bɪnɔnyɑ kugbua lɛ 'sɔ -yɪɑ: «'ɪn amɪɑ naa, amɪɑ 'nɪ 'yɑ 'yɪbha a 'kɑ mɪnɪ?»

⁶⁸ Simɔ Pɪɪɪ 'paltɑ we 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, 'lee, nyɔɔ kɑ -gbɛ -a 'kɑ

mɪnɪ? Nɪ, wɛɪ -we nyɛɑ nyɪmɛ 'yɪyɔgagɪe -we 'nɪɑ bhloɪda -ka, -mɪ kwɛɛ we mɪɑ. ⁶⁹ Nɪ, -amɪɑ mɪɑ, -a kɑ dɪɪ zɔ, 'ɪn -a yɪɑ we 'jɪyɪbhɪɪ nɪ, -Lagɔɔ -Mɔwɔlɔnyɔ ɔ tiea, 'mɔ -ɪn -mɪɑ.»

⁷⁰ -Zezu nɛɛ wɑ -yɪɑɛ: «Amɪɑ nyɪmɑ kugbua lɛ sɔ mɪɑ dɛ nɪ, -amɪ -saa -bha aɪn, we 'nɪ mɔɔ? Nɪ, aɪn glaa, nyɪmɛ yabhlo mɪɑ *'Kuzuu -nɔ mɔ!» ⁷¹ ɔ mɪɑ we gbada, Simɔ Isɪkɪlɪɪtɔɔ 'yɪ Zudɑsɪ ɔ saa 'ɪɪnɪ. Nɪ, ɔɔ Zudɑsɪ mɪɑ, ɔ mɪ -Zezuu 'bɪnɔnyɑ kugbua lɛ 'sɔ glaa, 'bhɪe, mɔ yɪɑ ɔ wlaa.»

7

-Zezuu bhelia 'nɪ ɔ dɪɪ -gɔ zɔ

¹ -Mɔɔ 'bɪgɔ, -Zezu yɪɑ Galɪlee -dɔdɔ -gɔ mɪnɪ, -zugba ɔ plɪɪ 'gbɛnyɑ 'wɔ. Nɪ, ɔ 'nɪ 'yɪbha ɔ 'kɑ Zudee -dɔdɔ -gɔ nyɪnɪ, Zuɪfɔɔ 'yugɑɪnyɑ mɪ ɔ 'bhabhɛɛ 'klɪ 'yɪdɑɑ 'gbɔ. ² Zuɪfɔ -fɛtɪ -we wɑ laa -fa -fɛtɪ, we kɑ ɔɪpɑ, ³ 'ɪn ɔ bhelia nɛɛ ɔ -yɪɑ: «-ɪn 'bhɔ -selɪ, -ɪn 'kɑ Zudee mɪnɪ, 'ɪn -na 'bɪnɔnyɑ 'kɑ -na lɛnɔgbɔ -yɔyɪ.

⁴ Nyɪmɛ ɔ 'yɪbhaa nɪ, wɑ yɪbhɪɪ ɔ, ɔ'ɔ zɪzɛ ɔ lɛnɔgbɔ. -Slɛɛn, -ɪn mɪ gbɔnyɑ nɪ lɛnɔdɑɑ 'gbɔ, -ɪn -slɔlu -na 'dɛ dɔdɔgbɔ -nyɪmɑ 'klɔ wɑ 'kɑ -mɪ -yɔyɪ.» ⁵ Nɪ, -Zezuu bheliaa 'dɛbhɪe 'nɪ ɔ dɪɪ -gɔ zɔ.

⁶ 'ɪn -Zezu nɛɛ: «-Amɪ mɪɑ, nanɔ 'yɪ -zɔnɔ 'nɪ -slɔ nyɪnɪ. Amɪɑ, 'yɪ weee nanɪ 'yɪ amɪɑɑ -nɔ nya. ⁷ Dɔdɔgbɔ -nyɪmɑ 'nɪ mnenɪ wɑ 'kɑ aɪn 'wɔnyɛ, nɪ, -amɪ wɑ nyɛɑ 'wɔ, -we kɑ gbɔ -wɑ, ɪn kɑ wɑ lɛnɔgbɔ 'yɪyɔɔlabhɪɪ, 'ɪn ɪn nɛɛ nɪ, wɑ lɛnɔgbɔ -nyu 'yɪ. ⁸ Nɪ, amɪɑ, a mɪnɪ 'fɛtɪ nɪ -gɔ. Nanɔɔ 'yɪ 'nɪ -slɔ nyɪnɪ 'gbɔ, -amɪ 'na 'kɑ mɪnɪ.» ⁹ ɔ bhɪɑ -we mɪɑ dɛɛ gbagbɪe, 'ɪn ɔ yɪɑ Galɪlee -tɔ.

¹⁰ Nɪ, ɔ bhelia mɪnɪ wee 'fɛtɪ -gɔ, 'ɪn -Zezuu 'dɛbhɪe yɪɑ -mɔ mɪnɪ zɪzɛwɪemɪ. ɔ 'nɪ -zɛjɪlɑ 'wɔ 'tɪɑ. ¹¹ Wɑ mɪ 'fɛtɪ -sada, -zugba Zuɪfɔɔ 'yugɑɪnyɑ nɔnɔ ɔ 'yɪlɪbɪɑ, 'ɪn wɑ gbaa: «Da ɔɔ nyɪmɛ nɪ mɪɑ?»

12 -Bha nyuma duun kpelia ɔ -gv, tɔlva nɛɛ: «Gbɔ -zɔnɔ ɔ nva lɛ», tɔlva nɛɛ: «-Innya, we 'nɪ 'sa -mɪ, nyuma ɔ nva -dawli 'wɔ.» 13 Nu, wa mɪ Zuifvɔ 'yugalinya sɔdaa 'gbv, ɔ 'kaa -Zezuu gbv gba -zejila 'wɔ, we -kanyɔ 'nɪ -mɪ.

-Fa fetu 'yli nya -Zezu -slolua nyima gbv

14 Da 'fetu 'yli ya 'sɔlɛ 'plia, -Zezu plaa -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, 'in ɔ yia -mɔ nyima gbuslolue bhli. 15 -Bha ηwegaga -subhala Zuifvɔ, 'in wa nɛɛ: «ɔmɔ nyumɛ 'nɪa 'sebhe 'kpia, 'lee, sa ɔ nɔ, 'in ɔ -yi 'sebhe?»

16 ɔ nɛɛ: «Na gbuslolue mia, we'e 'bhv na 'dɛɛ -gbɛ. Nu, ɔ tiea 'mɪ, ɔ -gbɛ we bhva. 17 Nu, nyumɛ ɔ -saa dli ɔ 'ka -Lagɔɔ dɔmagbɔ lɛnɔ, 'ji ɔ yia we yibhelia nu, wee gbuslolue mia, -de -Lagɔɔ -gbɛ we bhvɔ, 'in -de na 'dɛɛ 'ηnɪ nya na gbaa. 18 Nyumɛ ɔ gbaa ɔ 'dɛɛ 'ηnɪ nya, ɔ 'dɛɛ 'ylimanee da ɔ talia. Nu, nyumɛ ɔ talia ɔ tiea ɔ, -mɔɔɔ 'ηnɪ 'ylimanee da, gbuzɔnɔ ɔ gbaa, ɔ ɔ 'tɔbhv yɔ. 19 Moizɪ palia tite an -yla, we 'nɪ mɔv? 'In wee tite mia, an glaa nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ we 'nɔvηwe zɔda -mɪ. Nu, lɛɛ -lu ka 'gbv a 'ka 'mɪ 'bhaa?»

20 -Bha waa nyumaa -zlo gbaa: «Zuzu 'nyuu kpaa -mɪ yi? 'Lee, nyɔɔ gba ɔ 'ka -mɪ 'bhaa?»

21 -Zezu 'palia we 'bɪgv, ɔ nɛɛ: «Gwɛdigbɔ -bhlogbɔɔ in nva lɛ, mɔ subhala dɛ a 'dɛ weee ηwegaga. 22 Nu, Moizɪ ka an knɪ -plaplie -slolu. ('In wee knɪ -plaplie mia, we 'nɪ Moizɪ -la we la, ɔ dɔkpasɪ * -wa.) We 'gbv, amia, *Nyapɛyli nyaoo, 'in a paa nɔkpasu knɪ 'wɔ. 23 Amia -ka nyumɛ *knɪ 'wɔpa Nyapɛyli nya, Moizɪ tite 'nɔvηwezɔvɛɛ saa nɪ, -slɛɛn, -amɪ -ka nyumɛ -kpbahie jipe Nyapɛyli nya nɪ, 'lee, lɛɛ -lu ka 'gbv a palɪ 'mɪ -yɔ 'cɛa? 24 Sa a yia -lu -yɔ, a 'na 'bhulu 'sa we -yɔgbv 'wɔ -nɪ, a 'bhv gbv 'wɔ sa tikli.»

-Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ yi?

25 -Bha -Zeluzalɛmɔ -nyuma tɔlva gbaɛ: «Nyumɛ ɔ ka da wa mia -talida wa 'ka ɔ 'bha, mɔ 'nɪ da -mɪ? 26 Mɔɔ gbaa -slɛɛn dɛ gbv -zejila 'wɔ, 'in wa'a -sa ɔ -gv! 'Ji -amiaa 'yugalinya yibhelia we nu, mɔ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ -zɔnɔ yi? 27 Nu, ɔmɔ, ɔ mia da, -a -yi ɔ 'bhulɔda da. 'In -Lagɔɔ -Bhasanyɔ mia, ɔ -ka yi, da ɔ yia 'bhva, nyumɛ 'nɪ -bha da -yi.»

28 Da ɔ mia nyuma gbv -sloluda -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, -bha ɔ 'kpia 'wɔ 'tɪtɛɛ: «A nɛɛ nu, a -yi 'mɪ, 'in da in 'bhva a -yi -bha da. We mɪ 'sa 'bhie, we 'nɪ na 'dɛ nya in yi. Nu, ɔ tiea 'mɪ, ɔ mɪ tikli. Amia 'nɪ ɔ -yi, 29 -amɪ in -yi ɔ, -we ka gbv -wa, ɔ -gbɛ na bhva, 'in mɔ tiea 'mɪ.» 30 We 'dɛɛ 'gbv wa 'yɪbha wa 'ka ɔ kpa. Nu, ɔ 'yli 'nɪ -slɔ nynii 'gbv, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ kwɛzɪ.

31 Waa nyuma glaa, nyuma duun ka ɔ dli -gv zɔ. -Maa nɛɛ: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ mia, ɔ -ka yi nɪ, gwɛdigbɔ nyumɛ nɪ nva dɛ lɛ, ɔmɔ -nɔ 'na 'ka -mɔɔ -zi.»

32 -We nyuma duun mia 'ηwunηwɛda ɔ daa, Faliznyuma 'nva we, -bha *-Lagɔɔbɔnyaa -cian -yɔ Faliznyuma tiea -mɔ -Lagɔbudu 'kadɔv ηwɛkɔnya wa 'ka ɔ kpa.

33 -Zezu nɛɛ 'yae: «In -yɔ an 'sɔ mɪ -slɔ da bhla -sɛɛ nya, -mɔv 'bɪgv, ɔ tiea 'mɪ, ɔ -gbɛ na yia lɔ 'bhitia.

34 Nu, na da a yia -talia yia, 'in a 'nɪa 'mɪ 'yia yi, -we ka gbv -wa, da na mɪa, amia, a 'nɪ mneni a 'ka -mɔ mɪ.»

35 -Bha Zuifvɔ gbv gbalia -ylaɛ: «Mɔ ɔ 'ka mɪa, 'in -a 'na 'ka ɔ 'yia? 'Lee, Zuifvɔ mia -glogv -mɔ *Glɛkɪ glaa, wa glaa ɔ yia mɪa yi? 'Lee, waa Glɛkɪ ɔ yia -slolua mɪa yi? 36 Wɛli -we mia da nɪ, sa we 'ji mɪa? ɔ nɛɛ: «Na da a yia -talia, 'in a 'nɪa 'mɪ 'yia yi, 'in: «Da in mia mɪa, amia, a 'nɪ mneni a 'ka -mɔ mɪ.»

37 Nu, 'fetu 'wɔbhlolu -yli mia, -we -wa wee 'yli 'kadɔ, we nya -Zezu

* 7:22 Dɔkpasɪ: nɪ, Ablaa mɔ -Lagɔ 'nyɛa knɪ -plaplie tia.

bɛa nyuma 'yu, 'in ɔ nɛɛ wɛli 'tite nyae: «Nyumɛ ɔ 'nyumatɔ -ka 'bha, ɔ yi na -gbɛ, 'in ɔ 'ka 'ma. ³⁸ Nyumɛ ɔ -ka 'mɪ dli -gɔ zɔ, 'wɔwɔɔnyu -we wlaa 'yliyɔgagie, mɔ yia ɔ dli zɔ 'wɔba, 'sa we mia celida -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ.» ³⁹ 'Nyu -we ka gbɔ ɔ gbaa, -Lagɔɔ Zuzu -wa. Nyuma -wa zɔba ɔ dli -gɔ ni, 'mɔ -Lagɔ yia wa 'nyɛa. Nu, -Lagɔ 'nɪ -slɔ Zuzu yoo 'pa, ɔ 'nɪ -slɔ -Zezu 'ŋɪnyililo 'nyɛɛ 'gbɔ.

⁴⁰ Nu, nyuma duun 'nɔa -Zezuu wɛli, wa tɔba nɛɛ: «ɔ mia dɛ, -Lagɔgbɔɔ -falpanyɔ -a mia wɔda, mɔ -wa.»

⁴¹ Nyuma tɔba nɛɛ 'ya: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ mia, mɔ -wa,» nu, tɔba nɛɛ: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ 'na 'ka Galilee 'bhɔ, we 'nɪ mɔɔ? ⁴² -Lagɔsɛbhɛ nɛɛ nu, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ mia, *-Davidu zɔayli ɔ yia 'bhɔa. Bɛtɛlemɔ -Davidu -zɔɔ mia, -mɔ ɔ yia 'bhɔa.»

⁴³ ɔɔ -Zezuu 'gbɔ waa nyuma ni yia -yɔ 'bhɔbhɔ. Wa 'nɪ 'maslɛn wɛli -bhlo -ka. ⁴⁴ Nyuma tɔba 'yibha wa 'ka ɔ kpa. Nu, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ kwɛzi. ⁴⁵ Da waa -Lagɔɔbudu 'kadɔɔ ŋwɛkɔnya 'bhɔa we ŋwɛɛ, 'in wa yia -Lagɔɔbɔɔnyaa -cian -yɔ Falizinyumaa -gbɛ lɔ mɔ. -Bha -maa 'yibhaa wa laɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ a 'nɪ -Zezu kpa, 'in a -yɔ ɔ 'ka yia?»

⁴⁶ Wa nɛɛ: «-A -ka bhaa 'wɔ, nyumɛ 'nɪa -slɔ nyumɛ ni 'bhisa gba.»

⁴⁷ 'In Falizinyuma nɛɛ wa -yla: «Amia, ɔ ka 'ya an -dawli 'wɔɔɔ, we 'nɪ mɔɔ? ⁴⁸ Zuifɔɔ 'yugalnya -yɔ Falizinyuma glaa, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ dli -gɔ zɔ. ⁴⁹ 'In waa nyuma mia dɛ, wa 'nɪ -amɪaa tite -yi, 'in -Lagɔ ka wa mɛ -yɔ la ti.»

⁵⁰ Nu, Falizinyumɛ yabhlo mɪ wa glaa, 'mɔ wa laa 'Nikodemɔ. (ɔɔ 'Nikodemɔ, ɔ mɔɔ -Zezu 'yia zlumɛ, mɔ -wa.) ɔ nɛɛ wa -yla: ⁵¹ «-Amɪaa tite 'nɪ gba nu, -a 'bhɔ sa nyumɛɛ -yɔgbɔ 'wɔ. -A 'nɔ -slɔ ɔ wɛli, 'in -we ɔ nɔa lɛ, -a 'ka we yibheli 'bhie, -a 'ka ɔ gbɔ dli.»

⁵² Nu, tɔba palɔ ɔ ŋwɛɛ, wa nɛɛ: «-Mɪ mia dɛ, Galilee -nyumɛ -mɪ mɪ 'yaa yi? -In -tali -slɔ -Lagɔwɛli zɔ, 'in -na yia nu, -Lagɔgbɔɔ -falpanyɔ yabhlogbɔɔ 'na 'ka Galilee 'bhɔ.»

[⁵³ -Slɛn, -mɔmɔ -ka 'wɔɔɔ, 'in -mɔɔ mɔɔ -mɔɔ -buduŋwɛɛ.

8

'Ŋwɔɔ ɔ wa kpaɔ nɔkpasu -putu nya

¹ Nu, -Zezu mɔɔ *Olivɔsunnyaa -gɔɔ 'wlu, ² zli zli, we zɔkɔpɛ -papa, -bha ɔ mɔɔ -Lagɔɔbudu 'kadɔ zɔ lɔ, 'in nyuma weɛ yia ɔ -gbɛ yi. 'In -Zezu yia ladɔ ɔ 'ka nyuma gbɔ -slolu. ³ -Slɛn, -Lagɔɔ tite gwesanya -yɔ Falizinyuma -laa ylikwɔŋwɔ yabhlo -Zezu 'yu. ɔɔ ŋwɔɔ mia, 'mɔ wa kpaɔ, -zugba ɔ -yɔ nɔkpasu -putu mɪ -budu 'wɔɔɔda. -Bha wa 'ylibelia ɔ wa 'dɛ weɛ nyɔɔ. ⁴ -Maa nɛɛ -Zezu -ylaɛ: «-Slolunyɔ, nu, 'ŋwɔɔ ɔɔ mia da nu, ɔ -yɔ nɔkpasu -putu mɪ -budu 'wɔɔɔda, 'in wa yia ɔ kpa. ⁵ Moizi nɛɛ tite 'wɔ nu, 'sasɔkpa -ŋwɔɔ mia, wa 'bha ɔ gbɔkɔ 'wɔ. 'In -mɪ, -in nɛɛ saa?»

⁶ ɔ zɔbhililie nya wa gbaa dɛ wɛli ni, ɔ 'dɛɛ wɛli 'ka ɔ kpa, 'in wa 'ka ɔ gbɔ dli. Nu, -Zezu kwliia 'wɔ, 'in ɔ yia -di la tli dɔɔɔ ɔ -kwiteya nya. ⁷ Wa mɪ ɔ layibhadaa 'gbɔ, ɔ -sɔa 'wɔ, ɔ nɛɛ: «Aɪn glaa, nyumɛ ɔ 'nɪa -slɔ gbɔnyuu yabhlogbɔɔ lɛɔ, -mɔɔ 'pa ŋwɔɔ ni gbɔkɔ ti.» ⁸ 'Bhie, ɔ yi 'yaa 'wɔkwli, -zugba ɔ cɛli dɔɔɔ.

⁹ Da wa 'nɔa ɔ wɛli, 'in wa yia mɔmɔɔ bhli -bhlo -bhlo, we bhilili nyuma kpaɔ -gɔ, 'in -Zezuu 'debhlo yia -bha -tɔ we -yɔɔ ŋwɔɔ. ¹⁰ -Slɛn, -Zezu -sɔa 'wɔ, ɔ nɛɛ: «Bhɔɔ, da wa mia? Da amaa gbɔɔɔɔnyaa 'debhie mia? Lee, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ -tɔ ɔ 'ka an gbɔ -dli?»

¹¹ ɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ da -tɔ ɔ 'ka 'mɪ gbɔ -dli.»

'In -Zezu nɛɛ: «'In -amɪ, 'in -dli 'ya an gbɔ. Nu, a mɔɔ -buduŋwɛɛ.

We 'bhv -ZEEN 'wv, ama -putu 'na nvnv gbonyuu le -niE.»]

-Zezu mi dvdvgy -nyimaa zli nya

12 -SLEEN, -Zezu nEE 'ya nyuma -yla: «-Ami -wa dvdvgy -nyimaa zli. Nyime -v yia 'mi 'bi nva, v 'nia nikpise 'wv nva yi. Nu, zli -we wlaa 'yliyogagie, 'mv v yia 'yia.»

13 -Bha Falizinyuma gbaE: «-Na 'dE -wa -na gbodayinyv, weli -we -na yia gbaa, -a 'na 'ka we gbuzvnu la.»

14 v 'palia we 'bigv, v nEE: «Nu, na 'dE yi na gbodayinyv nya -mivo, gbuzvnu -wa. -We ka gbv -wa, mv na bhva, we -yv mv na mvna, in -yi -bha da. We mi 'sa 'bhie, amia, da na bhva, a 'ni -bha da -yi, 'in mv na mvna, a 'ni -bha da -yi. 15 Sa dvdvgy -nyima bhua gbv 'wv, 'sa a bhua nyimaa -yvgbv 'wv. Nu, -ami mvna, 'in 'bhu nyime yabhlogbv -yvgbv 'wv. 16 Nu, we -ka nyime -yvgbv in 'ka 'wobhu, na gbvwobhuhue mi tiklu. -We ka gbv -wa, we 'ni na 'debhlogbv bhu wee gbv 'wv, Dide -v tiea 'mi, in -yv v 'sv mi. 17 We mi amiaa tite 'wv celida nu, -we gbodayinya 'sv -ka gba weli -bhlo nya, a mneni a 'ka we dli -gv zv.»

18 -Ami mi na gbodayinyv nya, 'in Dide, -v tiea 'mi, -mvv mi 'yaa na gbodayinyv nya.

19 Wa nEE v -yla: «Da -na Dide mia?»

-Zezu nEE: «Amia, a 'ni 'mi -yi, 'in a 'ni na Dide -yi, a -ka yaa 'mi -yi, -zugba a -yi yaa na Dide.» 20 Nu, wee gbv ni -Zezu gbaa, -zugba v mi nyima gbv -slovida -Lagvbudu 'kadv zv, da wa palia -Lagvwezi, we kwesi. vnv 'yli 'ni -sv nyinii 'gbv, nyime yabhlogbv 'ni v kpa.

-Zezu nEE nu, mvna v yia

21 -Zezu nEE 'ya wa -yla: «Mvna na yia, 'in na da a yia -talia. Nu, amiaa gbonyuu lv a yia tlilia. Da in mvna mvna a 'ni mneni a 'ka -mv mni.»

22 -SLEEN, Zuifv 'yugalnya nEE: «v 'dE v yia 'bhaa yi? -We ka gbv -wa, v

nEE: «Da in mvna mvna, a 'ni mneni a 'ka -mv mni.» »

23 v 'palia we 'bigv, v nEE: «Amia, dvdvgy -nv a -mia, 'in -ami, yalu -nv in -mia. Dvdvgy -nyima a -mia, 'in -ami 'ni dvdvgy -nyime. 24 We 'dEE 'gbv in yia gba nu, amiaa gbonyii lv a yia tlilia. 'In tlia a yia amiaa gbonyii lv, we -ka nu, a 'ni we dli -gv zv nu, -v in -mia, 'mv in -mia.»

25 -Bha wa 'yibhaa v laE: «Nyv -in -mia?»

v nEE: «We 'bhv we gwedida, in mi we an -yla gbada. 26 In mneni in 'ka gbv duun gba amiaa daa, 'in in 'ka an gbv dli. Nu, -v tiea 'mi, v mi tiklu, 'in -we in 'nva v -gbE, 'mv na gbaa dvdvgy -nyima -yla.»

27 Wa 'ni we 'wv la 'nv nu, v Didee gbv v mvna gbada. 28 We 'gbv, v nEE wa -yla: «A -ka Nyime 'Yu 'wobhu yali 'bhie, a yibhelia we 'ji nu, -v in -mia, 'mv in -mia. 'Ji a yia we yibhelia nu, 'in nv -lu yabhlogbv le na 'dE -bhlo, nu, -we Dide -slovia 'mi, 'mv na gbaa. 29 Nu, -v tiea 'mi v -yv 'mi 'sv mi. 'Yli weee nya, -we nania v dvdv 'mv na nva le, we 'dEE 'gbv, v 'ni na 'dE -bhlo ti.»

30 Da v gbaa gbv ni, -bha nyima duun zva v dli -gv.

Galu 'zayli

31 -Zezu nEE Zuifv -wa zva v dli -gv -ylaE: «A -ka na weli -gv nv, a mi na 'bvnnya -zvnu nya. 32 'In a yibhelia gbuzvnu, 'in wee gbuzvnu saa an gaylo 'wv.»

33 Wa nEE: «Nu, *Abloomu 'yuoyua -a -mia, -amiaa klu -ka bhaa 'wlv, nyime yabhlogbv 'ni -sv -an galv -zeli. LeE -lu ka 'gbv -na gba -sleEN nu, -in 'ka -an gayloflii -saa?»

34 -Zezu -saa wa -gv, v nEE: «In nEE an -yla gbuzvnu sa nu, -v nva gbonyuu le, gbonyuu gaylo v -mia. 35 Gaylo mvna, yiyinyv -wa, v 'ni -budunweE -nyime 'yli weee -nv nya. 'In, -budunweE -kanyv 'yu mvna, -budunweE -nyime v -mia

'yli weee nya. ³⁶ Nu, -Lagoo 'Yu -ka an gayloflii -sa ni, gayloflii a 'bhvaa 'debbie -gbolu. ³⁷ Ablaamoo 'yuoyua a -mia, in -yi we 'ji. Nu, a 'yibha a 'ka 'mi 'bha, -we ka gbu -wa, a'a njnu na weli -yo. ³⁸ -Ami mia, -we in 'yia Didee -gbe, 'mv na gbaa. 'In amia, -we a 'nua amiaa didee -gbe, 'mv a nua le.»

³⁹ Wa nee: «-Amiaa dide mia, Ablaamu -wa.»

Ɔ nee wa -yiae: «A -ka Ablaamoo 'yua nya -mi gbuzonu saa, -we ɔ nua le, a ka yaa we lenv. ⁴⁰ Nu, -sleen mia, na 'bhabhiee da a mia -talida, 'in in ka -nanv au -yla gbuzonu gba, gbuzonu -we in 'nua -Lagoo -gbe. Wee gbu mia, Ablaamu 'ni we 'sasokpa -nv lenv. ⁴¹ Nu, amia mi amiaa didee lenvgbu lenvda.»

-Bha wa gbae: «-A 'ni bhoyi -gv yua nya -mi. -A 'de weee ka Dide -bhlo, -Lagoo -wa.»

⁴² Ɔ nee wa -yia: «-Lagoo -ka yaa amiaa Dide, -zugba a -kali yaa na ze. -We ka gbu -wa, ɔ -gbe na bhva, 'in ɔ 'gbv in mia -seli. We 'ni na 'de nya in yi, mo tiea 'mi. ⁴³ A 'ni na weli 'wolanvda -mi, lee -lu ka 'gbva? -We ka gbu -wa, a 'ni mneni a 'ka na weli 'no. ⁴⁴ Nu, amiaa dide -wa 'Kuzu, 'in a 'yibha a 'ka 'Kuzuu dumagbu lenv. We 'bhv we gwedida, we mi nyimebhanyo nya. Gbuzonu 'ni -slv we njwee 'wlv. Gbuzonu 'ni we 'wv -mu 'gbv. We 'dee weli mia, mv -wa yoyoweli. We mi *yokanyo nya, 'in we mia *yoo dide nya. ⁴⁵ 'In -ami, gbuzonu na gbaa 'gbv, a'a njnu na gbu -yo. ⁴⁶ Aun glaa, nyoo 'ka we -slolu nu, in ka gbonyuu lenva? Nu, in -ka gbuzonu gba ni, lee -lu ka 'gbv a'a njnu we -yoo? ⁴⁷ Nu, nyime -ka -Lagoo -nv ni, -Lagoo weli ɔ nua. A 'ni -Lagoo -nv, we 'dee 'gbv a 'nia wee welynva 'nvda -mi.»

-Zezu -yo Ablaamu 'so nyidi, nyoo ylia?

⁴⁸ -Sleen, Zuifu nee: «-A -ka gba nu, Samaliyu -in -mia, 'in zuzu 'nyuu mi -mi 'wv, -a 'ni yo 'tobhv, we 'ni mv?»

⁴⁹ -Zezu nee: «-Innya, we 'ni nu, zuzu 'nyuu mi 'mi 'wv. Nu, na Dide na zva -bha. Amia'a zv -bha 'mi. ⁵⁰ 'In 'ylimani na 'de, ɔ 'yibhaa na 'jmi 'ylimani, ɔ mi -bha, mo bhua gbu 'wv. ⁵¹ In nee aun -yla gbuzonu sae: nyime ɔ zva na weli 'nvnjwe, ɔ 'na 'ka titlie 'yi.»

⁵² Zuifu nee: «Nu, -a -yi -sleen we 'ji nu, zuzu 'nyuu mi -mi 'wv. Ablaamu -yo -Lagoo -falpanya ka tli. 'In -mi, -in nee, nyime ɔ -ka -na weli 'nvnjwe zv, ɔ 'na 'ka titlie 'yi. ⁵³ Nu, -amiaa dide Ablaamu ka tli. 'Lee, -mi 'yia -mi -zia -amiaa dide Ablaamu yi? -Lagoo -falpanya ka 'ya tli. Sa -na bhv -na 'de 'wva?»

⁵⁴ -Zezu nee: «In -ka na 'de 'ylimani, -mvv 'ni 'ji -ka. Nu, na Dide 'ylimania na 'jmi, na Dide ɔ ka daa a gbaa: «Mo -wa -amiaa -Lagoo.» ⁵⁵ 'In, a 'ni ɔ -yi, -ami -yi ɔ. In -ka gba nu, in 'ni ɔ -yi, -zugba amia 'bhisa in mia yokanyo nya. Nu, in -yi ɔ, 'in na nva ɔ weli -gv. ⁵⁶ 'Mona ka amiaa dide Ablaamu ye, nu, 'yli -we nya in 'kaa yi, ɔ 'ka -bha 'yu 'gbv. Ɔ 'yia wee 'yli -yo, in ɔ yia 'mona li.»

⁵⁷ Zuifu nee ɔ -yia: «Aya! -In 'ni -slv -zv glv 'so 'ya kugbua li, 'in -in yia Ablaamu 'yi yi?»

⁵⁸ -Zezu nee: «In nee aun -yla gbuzonu sae: Ablaamu 'nia -slv 'wlv, -ami mi.»* ⁵⁹ -We mia daa 'gbv, wa yia gboku labhu, wa 'ka we ɔ 'wobha. Nu, -Zezu zizea, 'in ɔ yia -Lagobudu 'kadv zv 'tla.

9

-Zezu -bloa 'lobnyoo 'yli

¹ Da -Zezu mia mnida, nyime yabhlo wa 'kaa gwali, ɔ 'lva, 'in ɔ yia ɔ 'yi. ² -Bha ɔ 'binanya 'yibhaa ɔ lae: «Wlabi, nyime mia de ni, wa 'kaa ɔ gwali, ɔ mi 'loda. 'Lee, mo nua

* **8:58** Wee weli ni -Zezu gbaa da ni, we -yo 8.24 'soo 'ji -bhlo. Nu, -Lagoo -mowlv njnu 'debbie ɔ zva ɔ 'de. Zuifoo 'wlukoon nu, -Lagoo ɔ vha.

gbonyuu le yaayu, o 'nyaa -yo o dide -wa yi?»

3 O 'palia we 'bigu, o nee: «Omoo klaa, o 'nyaa klaa, we -yo o dide, we 'ni wa gbonyuu gbu. Nu, 'lo o 'loa da ni, -Lagoo lubho 'ka we 'de -slolu o gbegebein gbu -wa. 4 Da zli mia -slu da, we mi nu, -o tiea 'mi -a 'ka o lubho nu. Nu, sabo mi yida, da nyime yabhlogbo 'nia mneni o 'ka lubho nu. 5 Da in mia -slu dudu -gu, dudu gu -nyimaa zli in -mia.»

6 -Zezu bhia gbu ni gbagbie, o 'paa -dle dudu, o nua plapl le we nya, 'mu o tlia 'lolonyo 'yli -gu. 7 'In o nee: «Mni budoa 'nyu -we wa laa Siloe lu. (Siloe ji -wa: pa yoo.) O mnia -mo, o budoa wee 'nyu lu, o 'kaa luyi, -zugba o mi la 'yida sa 'vayii.»

8 O -zoo -bhelia -yo -wa yia 'cin o zlada, -maa nee: «-O mia da ni, nyime -o zladaa mo, we 'ni mo?»

9 Nyima tolva nee: «Mo -wa mo!» Tolva nee 'ya: «-Innya, we 'ni omo, o 'wuwu -wa.»

-Bha o 'de gbae: «-Ami -wa gbuzonu sa.»

10 Wa nee o -yla: «Sa -na 'yli -bhlo lu 'wola?»

11 O nee: «Nyime wa laa -Zezu, o nua plapl le, 'mu o tlia na 'yli -gu. 'In o nee nu, in mni budoa Siloe lu. In mnia -mo, in budoa, 'in na 'yli yia -blo.»

12 Wa nee: «Da oo nyime mia?»

O nee: «In 'ni o da -yi!»

13 -Sleen, 'lolonyo -o ka 'yli -Zezu -bloa, 'mo wa kwaa Falizinyimaa 'yu. 14 Nu, 'yli -we nya -Zezu nua plapl le o -dle nya, 'in o yia 'lolonyo 'yli -blo ni, Nyapeyli -wa. 15 We 'dee 'gbu, da wa kwaa oo 'lolonyo Falizinyimaa 'yu, sa o 'yli -blolua 'wola, 'in -maa yi 'yaa we o la 'yibha. O nee: «O tlia na 'yli -gu plapl, in budoa, 'in in yia layi.»

16 Waa Falizinyima glaa, tolva nee: «Nyime mia da ni, o 'ni -Lagoo -gbe 'bhu, we 'dee 'gbu o'o zua Nyapeyli tite 'nuwe.»

Nu, tolva nee 'ya: «Nyime -o nua gbonyuu le, o 'ni mneni o 'ka 'sasokpa -gwedigbu lenu.» Gbu ni -gu wa 'ni weli -bhlo -ka.

17 -Sleen, wa yi 'yaa oo 'lolonyo layibhae: «'In -mi naa, -o -bloa -na 'yli, sa -na gba o daa?»

O nee: «-Lagoo -falipanyo -wa.»

18 Nu, waa Zuifvu 'yugalinya 'ni we -yowunu nu, oo nyime ka zlume 'lo, 'in -sleen, o mi layida. -We mia da, we 'dee 'gbu wa yia o dide -yo o 'nyaa la. 19 'In wa yia wa layibhae: «'Lee, nyime ni mi amiaa 'yu nya gbuzonu saa? A nee nu, a 'kaa o gwali, o mi 'loda? Lee -lu nu le 'in o yi -sleen laa?»

20 -Maa nee: «-A -yi we 'ji nu, -amiaa yu -wa, nu, -a 'kaa o gwali, o mi 'loda. 21 -We nua le 'in o yia -sleen la, 'in -o -bloa o 'yli, -a 'ni we -yi. A 'yibha o 'de la. Sa we 'plia o gbegebein o 'de 'ka we gba, nu, o 'ni 'nyenyeyu.» 22 O dide -yo o 'nyaa mi Zuifvu 'yugalinya sodaa 'gbu, wa yi 'saa gba. -Maa ka we zu nu, nyime -o -ka gba nu, -Zezu -wa -Lagoo -Bhasanyo, wa 'ka o -Lagobudu zo vu. 23 We 'dee 'gbu o dide -yo o 'nyaa nee: «O 'ni 'nyenyeyu, a 'yibha o 'de la.»

24 Falizinyima laa o -zakpa 'sonu, wa nee o -yla: «-In gba gbuzonu -Lagoo 'yu, -amia -yi we 'ji nu, oo nyime mia, gbonyuu -lenonyo -wa.»

25 O nee: «O -ka gbonyuu -lenonyo, in 'ni we 'ji -yi. Gbu -we in -yia 'ji, we -bhlogbo: in ka 'lo, 'in -sleen, in mi layida.»

26 -Maa nee: «Moo -lu o nu -mi -yla lea? Sa o nu, 'in o yi -na 'yli -bloa?»

27 O 'palia wa weli 'bigu, o nee: «In ka yaa we ain -yla gba, 'in a 'ni na weli yukwli pulu, lee -lu ka 'gbu a 'yibha 'ya a ka we 'nua? 'Lee a 'yibha a 'ka o 'binonya -ze -wa yi?»

28 Wa vela o, wa nee: «-Mi -wa o 'binonyo. -Amia mia, Moizu 'binonya -a -mia. 29 -We ka 'ji -a -yia, mu -wa nu, -Lagoo ka Moizi -yla gbu

gba. 'In əmɔ mia, da ɔ bhulɔa, -a 'nɪ -bha da -yi.»

30 Ɔɔ nyime neɛ wa -yla: «-We subhalla nyime ηwegaga mu ni: amia 'nɪ ɔ 'bhulɔda da -yi, 'in ɔ yia na 'yli -blo! 31 Nu, -a -yi we 'ji nu, -Lagɔ'ɔ 'nɪ gbɔnyuu -lɛnɔnyɔɔ wɛli. Nyime ɔ mia -Lagɔnyimeɛ 'zayli nya, 'in ɔ nɔa ɔ dɔmagbu ɛ, ɔ wɛli -Lagɔ nɔa. 32 -A 'nɪ -slɔ 'nɪ -gba nu, nyime wa 'kaa gwali, ɔ 'lɔa, nyime yabhlo ka ɔ 'yli -blo. 33 Nyime ɔ nɔa gbɔ ni ɛ, -Lagɔɔ -gbɛ ɔ bhɔa, we 'nɪ yaa we gbɔ, ɔ 'nɪ -lu yabhlogbɔɔ mneni.»

34 Waa Falizinyima neɛ: «We 'bhɔ -na gwali bhla, -na -kpabhie mɪ gbɔnyuu lɔ. -Mɪ 'nɪ mneni -in 'ka -amia gbɔ -slɔlu!» -Bha Falizinyima vua ɔ.

Lɔlɔnyaa 'zayli

35 Nu, -Zezu ka 'nɪ nu, wa ka ɔɔ nyime vu. Ɔ 'yia -mɔɔ, 'in ɔ neɛ ɔ -yla: «'Lee -mɪ, Nyimeɛ 'Yu -na zɔ dli -gɔɔ?»

36 Ɔɔ nyime neɛ: «Na -kanyɔ, nyɔɔ ɔ -mia? Gba we, 'in in 'ka ɔ dli -gɔ zɔ.»

37 -Zezu neɛ ɔ -yla: «'Mɔ -na yia da -yɔ, 'in mɔ mia da -mɪ -yla gbada.»

38 -Bha ɔ gbaɛ: «Na -Kanyɔ, dli na zɔa -mɪ -gɔ.» 'In ɔ yia ɔ bɔbɔ ɔ 'yu 'kukulu sibhlie nya.

39 We 'bɪgɔ, -Zezu neɛ: «-We -wa nyimaa -yɔgbɔ 'wɔbbhubhue, -we ka 'gbɔ in yia dɔdɔ -gɔ yi ni, mɔ -wa nu, nyima -wa'a 'yia la, wa 'ka layɪ, 'in -wa yia la, wa 'ka 'lɔ.»

40 Falizinyima tɔlɔa -wa mia -bha, wa 'nɔa we, 'in wa neɛ: «-Amia naa, 'lɔlɔnya -a -mia yi?»

41 -Zezu neɛ: «A -ka yaa 'lɔlɔnya ni, a 'na 'ka ya gbɔnyuu 'wlu -ka. -Slɛɛn, a neɛ: «-A yi la» we 'dɛɛ 'gbɔ amiaa gbɔnyuu mɪ aɪn 'wlu.»

10

Bhlabhleɛ 'yliyɔzɔnyɔ -zɔnɔ

1 «Nu, in neɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: nyime ɔ 'nia 'suoo ηwɛɛ plali, ɔ -gblalia 'suoo da -putu, 'wienyɔ -yɔ

nyime 'nyuu ɔ -mia. 2 Nu, nyime ɔ plalia 'suoo ηwɛɛ, mɔ -wa bhlabhleɛ 'yliyɔzɔnyɔ. 3 'In bhlabhleɛ 'suoo ηwɛkɔnyɔ kalia klolo ɔ -yla, 'in bhlabhleɛ nɔa we 'yliyɔzɔnyɔɔ wɛli. Bhlabhle -mɔɔ -ka -mɪ, we 'ηni -yɔ ɔ lalia we, 'in ɔ kwaa wee bhlabhlenya 'pipeɛ. 4 Ɔ -ka we 'dɛ weee wleli, 'in ɔ nɔa we 'yu. Ɔ mɪ -slɛɛn we 'yu, 'in we nɔa ɔ 'bɪ, -we ka gbɔ -wa, we -yi ɔ wɛli. 5 We'e nɔ nyime -putu 'bɪ. Nu, kwɛɛ we gwaa ɔ, we 'nɪ ɔ wɛli -yii 'gbɔ.» 6 Gbɔɔ nine ɔ 'paa da -zugba ɔ mɪ gbada, nyuma 'nɪ we 'wɔlanɔ.

7 -Bha -Zezu gba 'yaa: «In neɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ sa nu, -amɪ -wa bhlabhleɛ 'suoo ηwɛɛ. 8 In 'nia -slɔ yi, -wa weee yia, 'wienya wa -mia, 'in wa mia nyuma 'nyii nya. Nu, bhlabhle 'nɪ wa wɛli 'nɔ. 9 'In bhlabhleɛ 'suoo ηwɛɛ mia, -amɪ -wa. Nu, nyime ɔ -ka na -gbɛ plali, 'in ɔ bhɔa gbɔ 'wɔ. Wee 'suoo ηwɛɛ ɔ yia plalia, 'in -bha ɔ yia 'tlalia 'bhie, ɔ 'ka lililu 'yi. 10 'Wienyɔ mia, ɔ -ka yi ni, 'wie klaa, 'bhabhue klaa, we -yɔ lasasɛ, we 'gbɔ ɔ yia. -Amɪ mia, nyuma 'ka 'yliyɔgagie 'yu 'gbɔ in yia yi. 'In wee 'yliyɔgagie mia, wa 'ka we 'yi duun.

11 «Nu, -amɪ -wa bhlabhleɛ 'yliyɔzɔnyɔ -zɔnɔ. Bhlabhleɛ 'yliyɔzɔnyɔ -zɔnɔ mia, ɔ 'dɛɛ 'yliyɔgagie ɔ saa dli -gɔ ɔ bhlabhleɛ 'gbɔ. 12 Nu, lubhonɔnyɔ ɔ 'nia bhlabhleɛ 'yliyɔzɔnyɔ, 'in bhlabhle 'nia ɔ -nɔ, -fliigwɪ -ka yida -mɪ, ɔ -ka we -yɔyi, 'in ɔ tia -bha wee bhlabhle -gwagwɛ nya. We -ka bhlabhle tɔlɔa kpa, 'in we pɪnɪ mumnia la. 13 -We ka gbɔ -wa, lubhonɔnyɔ ɔ mia 'gwɛzɪi datalɪda, ɔ ɔ sialɪ ɔ 'dɛ bhlabhleɛ 'gbɔ. 14 Nu, -amɪ -wa bhlabhleɛ 'yliyɔzɔnyɔ -zɔnɔ. Sa in -yia na bhlabhle, 'in na bhlabhle -yia 'mɪ ni, 15 'sa Dide -yia 'mɪ, 'in, in -yia na Dide. 'In na palia na 'yliyɔgagie la na bhlabhleɛ 'gbɔ. 16 Bhlabhle tɔlɔa in kaa, -mɔmɔnya mia da suo ni 'wɔ, we 'nɪ -slɔ -mɔɔ glaa -mɪ. We mɪ nu, in gɔgwɛlali we 'wlu. Na wɛli

we yia 'nva, 'in we 'de weee 'ka -zlo -bhlo -we kaa 'yliyogagie -bhlo -ze.

17 «Nu, na Dide -ka li na ze. -We ka gbu -wa, in ka na 'yliyogagie lapali. 'In 'wu na yia we 'bhua. 18 Wee na 'yliyogagie mia, nyime yabhlogboo 'ni mneni o 'ka 'mi we kwee -sa, na dlu da in palia we la. In ka we se in 'ka we lapali, 'in, in ka we se in 'ka 'ya we 'wobhu. Tite na Dide tia 'mi -yo, mu mia de.»

19 -Zezu weli ni sisalia Zuifu -yo. 20 Wa glaa, nyima duun nee: «Zuzu 'nyuu mi o 'wu, -sabhie mi o 'bhada, lee -lu ka 'gbu a pulo o yukwlia?»

21 Talva nee: «Weli -we o gbaa de ni, Zuzu 'nyuuu 'wominyoo weli 'ni 'sa -mi. 'Lee, zuzu 'nyuu mneni we 'ka 'lolonyo 'yili -bloo?»

-Zezu nee o mi -Lagoo 'Yu nya

22 Nu, -Lagobudu 'kaduu -kalyi lu 'feti ka nyini -Zeluzalem. -Zoo -zu, -sa wa saa we. 'In, nyawotloyibhla -wa. 23 -Lagobudu 'kadu nyee, da wa laa Salomoo palu 'kadu, we bhunya -yo -Zezu mia -zieda. 24 -Sleen, Zuifu gbelia o, 'in wa nee: «Lebhla -in 'ka -amiaa dli yali -saa? Nu, -mi, in -ka -Lagoo -Bhasanyo, gba we -ain -yla sa 'vayii.»

25 -Zezu nee wa -ylae: «In ka we ain -yla gba, 'in a 'ni we dli -gu zu. Nu, gbu na nva le na Didee 'nyuu nya, mu -wa na gbudayinya. 26 Nu, a 'ni na bhlabhle glaa -mi, we 'deee 'gbu a'a zua 'mi dli -gu. 27 Na bhlabhle mia, na weli we nva. -Ami -yi we, 'in we nva 'mi 'bi. 28 'Yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mu na nyaa we. We 'na 'ka labhu -bhlokoo -gba, 'in nyime yabhlogboo 'na 'ka 'mi we kwee -sa. 29 Na Dide o 'nyaa 'mi we yoo, o 'yili o -zi -lu weee. 'Bhie, nyime yabhlogboo 'ni mneni o 'ka we na Dide kwee -sa.* 30 -Ami -yo na Dide 'so, -a -bhlo.»†

31 -Bha, Zuifu 'bhu 'yaa gboku la wa 'ka we o 'wobha. 32 We 'deee 'gbu -Zezu nee wa -ylae: «Libho -zonuu -zlo, -we 'bhua na Didee -gbe, in nva le amiaa 'yibadi, a 'yia -yo, we glaa, -mumu ka 'gbu a 'ka 'mi 'bha gboku nyaa?»

33 Zuifu nee o -yla: «We 'ni lubho -zonuu 'gbu -a 'yibha -a 'ka -mi 'bha gboku nya, nu, -Lago -in velia, we gbu -wa. Nu, nyime -in -mia, 'in -na bhua -na 'de 'wu -Lago 'bhisa!»

34 -Zezu nee: «We mi celida amiaa tite 'wu nu, -Lago nee: <-lagonya a -mia.>

35-36 -A -yi we 'ji nu, -we mia celida -Lagosebhe 'wu, nyime 'ni mneni o 'ka we lasa. -Wa ka -nu nya -Lagoweli mia celida, o -ka -maa la <-lagonya> ni, 'in -ami, -Lago -ka -bha 'mi -sa, 'in o -ka 'mi tie dovu -gu ni, 'lee, sa a mneni a 'ka gba nu, in ka -Lago velia, nu, in nee in mi -Lagoo 'Yu nya 'gbuu? 37 Nu, in 'ni na Didee lubho nu ni, a 'na zulu 'mi dli -gu -ni. 38 Nu, in -ka we lenu ni, 'in a 'ni yaa 'mi dli -gu zua yoo, wee libho -zonuu mia, a zu we dli -gu. 'In a 'ka we 'jiyibheli 'nanuu nu, Dide mi 'mi 'wu, 'in in mi o 'wu.» 39 Wee gbu nu 'gbu, wa 'yibha 'ya wa 'ka o kpa, 'in o yia wa kwee 'tla.

40 -Sleen, -Zezu yia Zudeen nyuu -kakpe yabhlo -gu mni. Da Zaan batizee bhaa nyima, -bha o -dia la. 41 Nyima duun yia o -gbe, wa nee: «Zaan 'ni gwedigbu yabhlogboo lenu, nu, -we weee o gbaa nyime nu daa, we mi gbuzonu nya.» 42 -We mia ni -gu, nyima duun zua o dli -gu.

11

-Lazalu thlgbu

1-2 Nu, nyime yabhlo wa laa -Lazali, o -zoo -wa Betani. Malii -yo Maati 'so mi 'ya Betani, o bhola wa -mia. (Malii o 'kaa Nyimaa -Kanyo

* **10:29** 'Sebhe talva nee: «-We na Dide 'nyaa 'mi yoo, we 'yili we -zi -lu weee.» † **10:30** Nu, -Zezu -ka gba nu, o -yo -Lago 'so -bhlo, -Lago o velia Zuifu 'wlukoon, wa titee salu. We 'deee 'gbu wa 'yibha wa 'ka o 'bha.

*-lasiklo bhv -yo tli, 'in o 'kaa we -yo_{se} o 'dεε 'nyi nya ni, o Malii -wa.) Nu, 'yli yabhlo nya, 'in -Lazali yia gu bhli. ³ We 'dεε 'gbv, o bhobva yia nyume tie, wa 'ka -Zezu la. O mnia -Zezuu -gbε, 'in o nεε: «Na -Kanyo, -na jijli -tale ka gu -yo.»

⁴ Da -Zezu 'nva we, o nεε: «Nu, gu -we yia -Lazali -yo, we 'ni o 'bhabhee 'gbv we yi o -yoyi, we 'ka -Lagoo 'ηnumnee 'tite -sloluu gbv -wa. -Bha wa yia -Lagoo 'Yuu 'ηni -mnia.»

⁵ Nu, -Zezu 'ni Maati klaa, o bhobv klaa, we -yo -Lazali zekali -se. ⁶ 'In o 'nva nu, -Lazali ka gu -yo, wa laa o, o 'ni -mo mni. Da o mia, o li -bha 'yli 'so. ⁷ 'In o nεε o 'binonya -yla: «-A mni Zudee lu.»

⁸ O 'binonya nεε: «*Wlabi, daylida, Zuifu 'yibha wa 'ka -mi 'bha gboko nya, 'in -na gbaa -in 'ka -mo lumni yi?»

⁹ O nεε: «We bhilili zlgv, jibhe 'ka zo, mv -wa 'yiu zli. Nyume -o nva zli, o'gozo, -we ka gbv -wa, zli san mi -bha. ¹⁰ Nu, we -ka sabo o no, 'in o gozoa, -we ka gbv -wa, san 'ni -bha -mi.» ¹¹ Welinya nu 'bigv, o nεε: «-Amiaa 'tale -Lazali ka 'ytaa ηwo, nu, mnda in mia in 'ka o gan.»

¹² O 'binonya nεε o -yla: «-Amiaa -Kanyo, we -ka 'ytaa o ηwo, 'pva o yia.» ¹³ -We -Zezu 'yibhaa o 'ka gba, mv -wa nu, -Lazali ka tli. Nu, o 'binonya nεε 'sa nu, 'ytaa 'debhie o saa 'ηni.

¹⁴ -Bha -Zezu gbaa wa -yla sa tikluε: «-Lazali ka tli. ¹⁵ Nu, o ka tli, 'in in 'ni -mo -mi, we 'dεε 'gbv na lia 'muna amiaa daa. 'In, a 'ka 'mi dli -gv zvv gbv -wa. Nu, -a mni o -gbε.»

¹⁶ -We mia ni -gv, Toma wa laa -Zluya nεε -Zezuu 'binonya talva -yla: «-A -yo o 'so mni, 'in -a 'ka dabhlo tli.»

¹⁷ Nu, da -Zezu mnia -mo, 'in o yia 'no nu, wa ka -Lazali 'kwie gbawla 'wofa, we li 'yli -mnoa.* ¹⁸ Nu, Betani mi -Zeluzalemv kwesi, we nyidi

mneni we 'ka kilometli ta nyini. ¹⁹ We 'dεε 'gbv Zuifu duun yia Maati -yo Malii -gbε yi, wa 'ka wa 'yuo 'pa wa bheli tlitlee 'gbv.

²⁰ Da Maati 'nva nu, -Zezu mi yida, 'in o yia o yoo -saa mni, -zugba Malii -mo -di -budu zo la. ²¹ Maati -yo o gbelia 'wv, 'in o nεε o -yla: «Na -Kanyo, nu, -in -ka yaa -seli -mi, na bheli 'na 'ka yaa tli. ²² Nu, in -yi -slεen we 'ji nu, -we -na yia -Lago -zlalia, 'nyεa o yia -mi we.»

²³ O nεε o -yla: «'Wv amaa bheli yia -soa.»

²⁴ -Mo nεε: «In -yi we 'ji nu, dudv bha zli mia, o -yo tlitinya yia 'wvsoa.»

²⁵ -Zezu nεε o -yla: «Tlitlunyaa 'wvsoonyo mia, -ami -wa, 'in -o nyεa nyuma 'yliyogagie, -ami -wa. Nyume -o -ka 'mi dli -gv zv, o 'dε yi tlloo, 'yliy o yia -gaa. ²⁶ 'In nyume -o -gaa 'yliy, 'in -o zva 'mi dli -gv, o 'na 'ka tli. -We in gbaa dε, 'lee, a zv we dli -gv?»

²⁷ O nεε: «In, na -Kanyo, in ka we dli -gv zv nu, -in mi -Lagoo -Bhasanyo nya, 'in -in mi -Lagoo 'Yu -o 'kaa dudv -gv yi nya.»

²⁸ Welu ni -gv o mnia o bhobv Malii laa, 'in o yia o ηwunwenie: «-Amiaa -Slolonyo mi da, o nεε a mni.»

²⁹ Malii 'nva we, -bha o -soa 'wv sa slvi, 'in o yia o -gbε mni, ³⁰ -zugba -Zezu 'ni -slv wee -zoo pla, da Maati tia o, -bha o mia. ³¹ Zuifu talva -yo Malii -di -mo -budu zo la, -zugba wa pa o 'yuo. Malii -soa 'wv sa slvi, o 'taa, wa 'yia o -yo, 'in wa yia yiyali, 'in wa nεε wa 'dekpa nyidi nu, gbawla -gv o mnia o 'ka -mo wili, -bha wa mnia o 'bi.

³² Da -Zezu mia, Malii nynia -bha, o 'yia o -yo, 'in o yia o bhv -yo bhilili, -bha o gbaε: «Na -Kanyo, -in 'ka yaa -seli -mi nu, na bheli 'na 'ka yaa tli.»

³³ Da -Zezu 'yia o wida, 'in Zuifunya -wa -laa o yoo, -maa mi 'yaa wida, -bha -gbagbi sloa o 'wv,

* 11:17 Nu, Zuifu -gbε, nyume -ka tli, 'in wa faa o 'kwie gbawla 'wv wee 'yli -bhlopadεε zli.

'in o dli yia sumanu. 34 O nɛɛ: «Da a zu o 'kwiea?»

Wa nɛɛ: «-Amiaa -Kanyo, -in yi -in 'ka -bha 'yi.»

35 -Bha -Zezu wia.

36 'In Zuifv nɛɛ: «A -tali, o 'ni o zekali -se!»

37 Nu, wa glaa nyuma tɔlva nɛɛ: «Nyime o -bloa 'lɔlɔnyaa 'yli, lɛɛ -lu ka 'gbv o 'ni mneni o 'ka yaa -Lazalu tltlie 'yoo -kulva?»

-Zezu -sɔlva -Lazali 'wv tltlnya glaa

38 'Ya -bhlokpade, -gbagbi sloa -Zezuu kuzo, 'in o yia gbawla -gv mnu. Nu, wee gbawla mia, tukpaa gbacizo we mia, 'in tukpa -boklo 'kadu mia we nweɛ. 39 O nɛɛ: «A -sa -bha wee tukpa.»

'In o tlia, o bhɔlɔ Maati nɛɛ: «Na -Kanyo, o 'ni -bha nɛɛ 'pa -slɛn? O tlia, we 'yli -mnuanu ni -zɛɛn.»

40 Nu, -Zezu nɛɛ o -yla: «'Lee, in 'ni ain -yla gba nu, a -ka 'mi dli -gv zu, 'in a yia -Lagoo 'nɛɛmnie -yoo?»

41 -Bha wa -saa -bha tukpa. -Zezu 'bhua 'klv 'wv yali, o nɛɛ: «Dide, -Mi na paa fuo, -we ka gbv -wa, -in ka na weli -yɔnɔnu. 42 Nu, in -yi we 'ji nu, 'wv -na nɔnwua na weli 'yli weee nya. Gbuɔɔnu mu, nyuma duun -wa gbelia da 'mu 'gbv na gbaa we, wa 'ka dli zu nu, -mi tiea 'mi.» 43 O gbaa weli ni, 'in o nɛɛ weli 'tite nyae: «-Lazali, 'tla -mo!» 44 -Lazali, o tli yaa, o 'tlaa -mo, -zugba o bhv -yɔ o sɔnya mi gbvanda 'naa kibhe nya. 'Naa mi o 'klv -yɔ bibeda.

-Bha -Zezu gbaa nyuma -yla: «-We weee mia de o -yɔ, a -blo we, a 'tide o 'yi, o 'ka mni.»

(Mt 26.1-5; Mk 14.1-2; Lk 22.1-2)

45 Zuifvnya -wa yia Malii -gbɛ, 'in -we -Zezu nva lɛ, -wa 'yia we -yɔ, wa glaa, nyuma duun yia o dli -gv zu.

46 Nu, tɔlva mnia Falizinyumaa -gbɛ, -we -Zezu nva lɛ, 'in wa yia -maa 'di -sali. 47 -Bha -Lagobubɔnyaa -cian -yɔ Falizinyuma laa wa -lima gbvubhunya wa 'de weee 'ka 'wlugbeli, 'in wa nɛɛ: «Nyime ni mi

gwɛdigbv duun lɛnɔda, 'lee, sa -a 'ka o nva? 48 Nu, -a -ka o 'yitide, o -yɔ we lɛnɔɛ 'ka mnida -mi, 'in nyuma weee zva o dli -gv. Wa -ka o dli -gv zu, 'in *Wlɔmɔ -nyumaa 'wlulapɔnya yia, 'in wa saa -amiaa bubɔlɔda -yɔ -amiaa klu la.»

49 Waa Zuifv glaa, yabhlo mi -bha, 'mo wa laa Kaifv. *-Lagobubɔnyaa -kanyo 'kadu o -mia wee -zv ni nya. O nɛɛ: «A'a 'nv -lu yabhlogbɔɔ 'wɔla! 50 We 'dɛɛ 'gbv a pupali 'wlukɔɔn la 'nanɔɔ! We nani 'yli amiaa -nv nya nu, nyime -bhlo tli -amiaa kluu 'gbv. -A -ka 'sa nu, -Zuifv weee 'na 'ka labhv.» 51 Nu, weli -we Kaifv gbaa, we 'ni o 'dɛɛ -gbɛ 'bhv. Nu, wee -zv ni nya, mo -wa -Lagobubɔnyaa -kanyo 'kadu. -Bha -Lagoo zva o weli nweɛ, 'in o nɛɛ nu, -Zezu yia tlia Zuifv weee 'gbv. 52 We 'ni Zuifv -bhlogbɔɔ 'gbv o 'ka tli, nu, -Lagoo 'yua weee mia dɔdɔ weee -gv, o 'ka wa 'wlugɔgwɔlali, 'in o 'ka wa nyuma -bhlo -zɛlu gbv -wa 'ya.

53 Nu, we 'bhv wee 'yli 'wv, -bha Zuifv 'yugalinya pupalia -slɛn gbv nu, wa 'ka -Zezu 'bha. 54 -We mia 'dɛɛ 'gbv, o'o -zie -slɛn Zuifv glaa zli 'klv. Nu, 'gbɛ -we wa laa Eflaimo, -we mia -mo da bebleɛ, -mo o mnia, 'in o -yɔ o 'bunɔnya 'sɔ yia -mo ladi.

55 Zuifv *'Wɔzitiyɔlu 'feti ka cɔpa. Wee 'feti 'ni -slɔ nyini, 'in nyuma duun yia da weee 'bhv, 'in wa yia -Zeluzalɛmv yi. Nu, wa 'ka wa 'de lamnazɔli, 'in wa 'ka -mɔwɔ, wa 'ka wee 'feti -sa. 56 Wa mi -mo -Lagobudu 'kadu zu, -zugba wa talia -Zezuu da, 'in wa gbvɔgbali -ylac: «'Lee, nyime ni 'nia feti 'wv yia yi -wa yi? Sa amia yi wea?» 57 -Slɛn, -Lagobubɔnyaa -cian -yɔ Falizinyuma zva gbv, 'mv wa gbaa nyuma -yla: «Nu, nyime o -ka -Zezu da -yi, o yi o 'ka we gba, 'in wa 'ka o kpa.»

12

Malii tlia -lasiklɔ -Zezuu bhv -yɔ (Mt 26.6-13; Mk 14.3-9)

1 Nu, we -tu 'wv 'yli gbelibhlo, 'in 'Wvzitiylyu 'feti 'ka nyni. -Bha -Zezu -saa 'wv, 'in o yia Betani mni. Wee Betani -Lazali mia, nyime o -Zezu -saba zlmε tltlnya glaa 'wv, mō -wa. 2 -Bha wa pia o -yla, 'in Maati mia we dlilida. -Wa -yo -Zezu 'sō mia lida, o -Lazali mī wa glaa. 3 Wa mī lida nī, Malii bēa -Zezu -yo, -lasiklō -zōnvv litl -kibhe -we ka -vale 'tēa, o 'bhua we 'wv, o tlia we -mōo bhv -yo, 'in o yia we -yōsε o 'nyi nya. 'In wee -lasiklōo ηne yia -budu zō ye.

4 Nu, -Zezuu 'binōnyo yabhlo wa laa Zudasī Isikalio, o 'kaa ci o wla, o 'bhua gbv 'wv, o nεε: 5 «-Lasiklō nu -vale 'tε, we -vale mnēni we 'ka lubhonōnyo -zv -bhloo 'penigwēzi nyni. Lεε -lu ka 'gbv -a 'nī we pēlv 'pa -a 'ka we 'gwēzi bobabhanya 'nyea?» 6 -We o gbaa da nī, we 'nī nu, bobabhanyaa daa o ka nyazidli, nū, 'wienyo o -maa gbv -wa. Nu, 'gwēzii lazonyo o -mia, 'yli weee nya -zugba o sa -bha zizewiemī.

7 'In -Zezu nεε o -ylaε: «'Bhv o -yo! Nu, -we o tlia da 'mī -yo nī, na ku o mnazia la zli wa 'kaa 'mī gbawla 'wv fa, we 'gbv. 8 Bobabhanya mia nī, -maa -yo ain 'sō mī 'yli weee nya. Nu, -amī mia nī, 'in 'na 'ka ain glaa -tu 'yli weee nya.»

9 Zuifv -zlo 'nva nū, -Zezu mī Betani, 'in wa yia -mō mni. -We ka 'gbv wa yia -mō mni nī, we 'nī o 'debhloo gbv, nū, wa 'yibha 'ya wa 'ka -Lazali 'yī, -o o -sōlva tltlnya glaa 'wv. 10 We 'dεε 'gbv -Lagōbbonyaa -cian yi 'yaa -Lazali 'bhabhe pupali. 11 Nu, nyūmaa -zlo mī wa -gbe 'bhōda o 'gbv, -zugba wa zv -Zezu dlī -gv.

Nyūmaa -zlo -saa -Zezu yoo

(Mt 21.1-11; Mk 11.1-11; Lk 19.28-40)

12 Zli zlia, nyūmaa -zlo, -wa yia 'feti nī -gv, wa 'nva nū, -Zezu mī -Zeluzalēmv yida, 13 wa 'tlaa wee 'gbe 'wv, yoo wa mnua o -saa saun nya kwεε. Wa 'kpīa 'wv, wa nεε:

«-A -mnūnū -Lagōo 'ηnī!
 -O mia Jejitapεε 'ηnī nya yida,
 -Lagō ηwna o 'nyu la.
 -Lagō ηwna Izlaēlnyūmaa 'Wlu-
 lapilnyo 'nyu la.»

14 -Zezu 'yia -sokofali -dōgbv, 'in o yia we -gv -gbla, 'sa we mia cēlda -Lagōsεbhe 'wvε:

15 «A 'na nōnū nyanō -nī, *Sion -gbe!
 A -tali, amaa 'wlu lapilnyo mī yida!
 O -di -sokofali -dōgbv -gv la.»

16 We gwedida, -we mia 'plida, o 'binōnyā 'nī -slō we 'wvla 'nv. Nu, -Zezu -ka -slēn o 'ηnyililo 'yī 'bhie, wa dlī bhililia -bha nū, -we weee mia dε nī, we mī cēlda -Lagōsεbhe 'wv, 'in o -gvgbv we gbaa.

17 Nyūmaa -zlo, -wa -yo -Zezu 'sō mia gbawla ηwεε, da o gbac: «-Lazali, 'tla -mō», 'in o yia o 'wvōlv tltlnya glaa, -we wa 'yia -yo, wa mī we 'dī -sada. 18 We 'dεε 'gbv nyūmaa -zlo ka -Zezu yoo -saa yi. Nu, wa ka 'nv nū, o ka wee gwēdigbv lēnv. 19 Tōv, Falizinyūmaa nεε wa 'dεkpva nyūdiε: «'Lee, a 'nī mnēni a 'ka -lu yabhlogbōo lēnv? Mv mia dε, nyūmaa weee mī o 'bibholuda!»

20 Nu, Glēki tōlva yia -Zeluzalēmv wa 'ka -Lagō bōbō 'feti bhla. 21 Ma yia Filipv -gbe, -Zezuu 'binōnyo -o 'bhua Betīsaida, Galilee -dōdv -gv, mō -wa. 'In wa nεε o -ylaε: «-Na zukpa -wa, -a 'yibha -a 'ka -Zezu 'yī.»

22 Filipv gbaa we Andlee -yla, 'in -mvv 'bigv, wa 'dεsōbhie yia we -Zezu -yla gbaa mni. 23 O nεε: «-Slēn, we bhla ka nyni, bhla -we nya -Lagō 'kaa *Nyūmεε 'Yuu 'ηnī 'ylimani, we ka nyni. 24 Nu, bleya -we bhliā dōdv, tli we tlia, we 'nī -mvv, 'in we tua 'wv -bhlo. We -ka tli nī, 'in we wlaa 'yaa -zlo. 25 In nεε ain -yla gbvōzv saε: nyūmε -o -ka o 'yliyōgagie 'yibha, kwεε we yia o 'tlaa. Nu, nyūmε -o nyēa o 'yliyōgagie 'wv dōdv nī -gv, 'yliyōgagie -we 'nīa bhloluda -ka, mv yia o -nv nya -mia. 26 -O -ka gba o 'ka na lubho

nu, o no 'mi 'bi, 'in da in -ka -mi, na lubhononyo mi 'ya -bha. Nyume -o -ka na lubho nu ni, na Dide yia o -bha zva.»

27 «-Sleen, na dli ka sumanu bhabha. 'Lee, sa in 'ka gbaa? 'Sa in 'kaa gba: <Dide, -in -sa 'mi siasia bhla ni 'wu yi?> -Innya! Nu, we 'dee 'gbu in yia yi. 28 Dide, 'ylimanu -na 'dee 'hni!»

Weli yabhlo 'bhva yali, we nee: «In ka we 'ylimanu pepe, 'in 'ylimanu na yia we lu.»

29 Nyumaa -zlo -wa mia -bha, 'in -wa 'nua wee weli, wa nee: «Dee -gangan -jiji -wa!»

Tolva nee: «'Anzi ka o -yla gba!»

30 -Zezu nee wa -ylae: «We 'ni na 'dee 'gbu weli ni yi gba, nu, amiaa gbu -wa. 31 Bhla -we nya -Lago 'kaa dodbu -nyumaa -yogbu 'wobhu, we bhla ka nyini. 'In bhla -we nya o 'kaa dodbu -nyumaa 'yugalinyo 'nyuu* vu, we bhla ka nyini.

32 «'In -amu mia, wa -ka 'mi 'wosobu dodbu -gu, 'in na gbizea nyima weee 'wu na gbegein.»

33 Wee welynaya o gbaa da ni, nu, sa o 'kaa tli 'mo o mia -sloluda.

34 Nyumaa -zlo nee o -ylae: «Titee 'sebbe nee nu, -Lago -Bhasanyo mia, 'yli weee nya o yia -bha -tva, we ni muv? Nu, sa -in mneni -in ka gba nu, Nyumee 'Yu wa yia 'wosoba? O Nyumee 'Yu, nyoo o -maa?»

35 O nee wa -ylae: «Bhla -sele ni nya, zli mi -slu ain glaa. A no -nya, da zli mia -slu -bha, nikpise yi ain -kpali. -We ka gbu -wa, nyume -o naa nikpise 'wu, mo o mnia, o 'ni -bha da -yi. 36 Da a kaa da zli, a zu we dli -gu, 'in a 'ka zlu 'yua -ze.» Da o bhia gbagbie, 'in o yia wa kwee zizea mni.

Zuifv'v zv -Zezu dli -gu

37 -Zezu ka gwedigbu duun lenu Zuifvu 'yibadi, 'in wa'a zu o dli -gu. 38 Sa -Lagobvu -falpanyo Ezaii gbaa, 'sa we 'pha, o nee:

«Nu, Jejitape, nyoo zu -amiaa weli dli -gua?»

'In nyoo Jejitape -slolu o 'tite 'klva?»

39 We 'gbu Zuifv 'ni mneni wa 'ka o dli -gu zu. Sa Ezaii gbaa we da -putu sa -wa:

40 «-Lago ka wa 'lob.

O ka wa dli 'wobla, -muv yi 'wlu nu, wa 'yli 'yi la, 'in wa dli 'nu gbu 'wola.

We 'dee 'gbu wa'a 'bhitia -Lagoo -gbe la o 'ka wa pue.»

41 -We ka 'gbu Ezaii yia wee weli ni gba, mu -wa nu, o ka -Zezuu 'hnumnie -yoyi, 'in o mia o gbu gbada.

42 Nu, -mo Zuifvu 'yugalunya glaa, nyima duun ka -Zezu dli -gu zu. Nu, wa'a 'wlu 'klva we gbagbie nya Falizinyumaa 'gbu. Wa mi soda wa yi wa vu -Lagobudu zu. 43 Wa 'yibha nyima kwali wa 'hni we -zi -Lago 'ka wa 'hni kwali.

-Zezuu weli bhva o Didee -gbe

44 -Zezu 'kpa 'wu, o nee: «Nyume -o -ka 'mi dli -gu zu, we 'ni na 'debhlo o zu dli -gu, nu, -o tiea 'mi, 'mo o zu 'yaa dli -gu. 45 'In nyume -o yia 'mi -yo, -yo o yia -o tiea 'mi. 46 Nu, zli in -mia, in ka dodbu -gu yi, 'in nyume -o -ka 'mi dli -gu zu, o 'na 'ka nikpise 'woto. 47 Nu, nyume -o nua na weli, 'in o'v zva we 'nuhwe, -ami, 'in dili o gbu. Nu, we 'ni nyumaa gbodilee 'gbu in yi yi, in 'ka wa gbu 'wusaa 'gbu in yia yi. 48 Nu, nyume -o 'ni 'mi -yohwuu, 'in o -ka na weli kpela 'wosu, o gbowobhunyo mi -bha. Dodbu bhia zli, weli -we in gbaa, mu yia o -yogbu 'wobhua. 49 Weli in gbaa, we 'ni na 'dee -gbe 'bhv. Nu, Dide -o tiea 'mi, o -gbe we 'bhva. Gbu in 'kaa gba, 'in sa in 'kaa we gba, o 'de ka 'mi we -slolu. 50 'In, in -yi we 'ji nu, Didee tite mia, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mo we wlaa. Weli weee na gbaa, sa Dide gbaa 'mi -yla we, 'sa na gbaa we.»

* 12:31 Nu, -Saatan wa saa 'hni.

13

-Zezu -wɔlva ɔ 'bɪnɔnyaa bhv -yɔ

1 Nu, we -tu 'wɔ 'yɪ -bhlo, Zuifvɔ 'Wɔzityɪ 'fɛtɪ 'ka nyɪ. -Zezu -yi we 'jɪ nu, 'yɪ -we nya ɔ 'kaa dɔdɔ -gv 'bhv, 'ɪn ɔ 'kaa ɔ Didee -gbɛ mɪ, we 'yɪ ka nyɪ. ɔ -kalɪ ɔ dɔdɔ -gv -bheliia zɛ, 'ɪn -slɛɛn, ɔ -kalɪ wa zɛ ɔ dɪ weee nya. 2 Nu, jibhe ka zɔ, 'ɪn -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnyaa 'sɔ mɪ lida. *Kuzu ka 'cɪn Zudasi, Simɔ Isikaliɔtɔv 'yuu dɪ zɔ -Zezuu wlawɪɛ zɔ. 3 -Zezu -yi we 'jɪ nu, ɔ Didee ka ɔ -lu weee kwɛɛ zɔ. 'ɪn ɔ -yi we 'jɪ nu, Didee -gbɛ ɔ 'bhva, 'ɪn ɔ -gbɛ ɔ yia lɔmɪa. 4 Da wa mɪa lida, ɔ -sɔa 'wɔ, ɔ -saa ɔ -bana 'wɔ, ɔ 'bhua 'naa 'wɔ, 'ɪn ɔ yia we zleti -gba. 5 -Mɔv 'bɪgv, ɔ slua 'nyu kna 'wɔ, ɔ -wɔlva ɔ 'bɪnɔnyaa bhv -yɔ, 'naa -we ɔ -gbaa zleti, 'ɪn ɔ yia we -yɔ sɛ we nya.

6 Tɔvɔn, ɔ nɪnia Simɔ Piɛɪ -gv, 'ɪn -mɔɔ nɛɛ ɔ -ylɛ: «Aya! Na -Kanyɔ, nanɔv bhv -yɔ -mɪ na yia -wɔlva yɪ?»

7 ɔ nɛɛ: «-We ɪn mɪa lɛnvɔda, -'ɪn 'nɔ -slɔ we 'wɔla. Nu, cɪcɪ -ɪn 'kaa we 'wɔlanɔ.»

8 Piɛɪ nɛɛ ɔ -ylɛ: «-ɪnɪya, -ɪn 'na 'ka na bhv -yɔwɔlv -gba!»

ɔ nɛɛ ɔ -ylɛ: «ɪn 'nɪ -na bhv -yɔwɔlv, -ɪn 'na 'ka -lu 'yabhlogbɔɔ 'yɪ 'mɪ kwɛɛ.»

9 Simɔ Piɛɪ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, we -ka 'sa -mɪ nu, -ɪn 'na -wɔlv na bhv -bhlo -yɔ -nɪ. Nu, -ɪn -wɔlv 'ya na sɔ -yɔ na 'wɪu -yɔ!»

10 ɔ nɛɛ ɔ -ylɛ: «Nyɪmɛ -ɔ -ka budo nu, ɔ 'nɪ -yɔwɔlvɛ gbv -ka, we 'bhv ɔ bhv 'wɔ, ɔ ka -mɔwlv 'ɪɪ. We 'dɛɛ 'gbv, amɪa, a mɪ -mɔwlvɔda, 'ɪn, we 'nɪ a 'dɛ weee.» 11 Nu, -ɔ 'kaa ɔ wɪa, ɔ -yi ɔ, we 'dɛɛ 'gbv ɔ yia gba nu: «A 'dɛ weee 'nɪ -mɔwlvɔda -mɪ.»

12 Da -Zezu bhɪa ɔ 'bɪnɔnyaa bhv -yɔwɔlvɛ, ɔ -plaa ɔ -bana 'wɔ, 'ɪn ɔ yia ladi. ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «'Lee, -we ɪn nva da aɪn -yla lɛ, a nu we 'wɔlaa? 13 -Amɪ a laa «-Slolunyɔ» we -yɔ «-Kanyɔ», 'ɪn amɪaa gbv mɛnɪ, nu, 'mɔ

ɪn -mɪa. 14 Nu, -amɪ -wa amɪaa -Kanyɔ, we -yɔ amɪaa -Slolunyɔ, 'ɪn ɪn ka amɪaa bhv -yɔ -wɔlv, we 'dɛɛ 'gbv a 'dɛkpɔa 'kaa bhv -yɔ wɔwɔlv. 15 ɪn ka we 'yɪ aɪn -slolu: sa ɪn nva aɪn -yla, a nu 'sasɔkpa -gbv lɛ. 16 ɪn nɛɛ aɪn -yla gbvɔzɔnv sa nu, lub-honɔnyɔ 'nɪ 'nɔɪwɛ -ka ɔ 'ka ɔ -kanyɔ -zi, tietienyɔ 'nɪ 'lɛ -ka -ɔ tiea ɔ, ɔ 'ka -mɔɔ -zi. 17 -Slɛɛn, a -yi we 'dɛ weee 'jɪ. Nu, a -ka we lɛnv nɪ, 'wɔtɔvɛ -dlɔɔ mɪ amɪaa -nv nya.

18 «Nu, ɪn 'nɪ a 'dɛ weee 'ɪmɪ sa -nya. -Wa ɪn -saa -bha, ɪn -yi wa. Wɛɪ -we mɪa cɛɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, lɛ we yia nva. We nɛɛ: «Nyɪmɛ -ɔ -yɔ 'mɪ 'sɔ lia, ɔ ka na tɔnyɪmɛ -zɛ.»

19 Da we 'nɪa -slɔ da 'plɪ nɪ, gba na gbaa -slɛɛn we aɪn -yla. Nu, we bhla -ka nyɪ nɪ, 'ɪn a 'ka dɪ zɔ nu, -amɪ mɪa, «-ɔ ɪn -mɪa, 'mɔ ɪn -mɪa.» 20 ɪn nɛɛ aɪn -yla gbvɔzɔnv saɛ: nyɪmɛ -ɔ -ka na tietienyɔ kpa 'nanɔv, -amɪ ɔ kpa 'nanɔv. 'ɪn nyɪmɛ -ɔ -ka 'mɪ kpa 'nanɔv, -ɔ tiea 'mɪ, 'mɔ ɔ kpa 'nanɔv.»

-Zezu nɛɛ ɔ 'bɪnɔnyɔ yabhlo yia ɔ wɪa
(Mt 26.20-25; Mk 14.17-21; Lk 22.21-23)

21 -Zezu bhɪa gbɔnyaa nɪ gbagbɛ, 'ɪn ɔ dɪ yia sumanɪ, 'ɪn ɔ nɛɛ wa -yla sa tiklu: «ɪn nɛɛ aɪn -yla gbvɔzɔnv saɛ: aɪn glaa, nyɪmɛ yabhlo yia 'mɪ wɪa.»

22 Nu, -Zezuu 'bɪnɔnyaa yia yɪylalɪ, -ɔ ɔ saa 'ɪmɪ, wa 'nɪ ɔ -yi. 23 Da wa mɪa lida, ɔ 'bɪnɔnyɔ yabhlo, -ɔ ka zɛ ɔ -kala, -mɔɔ mɪ ɔ kwesi. 24 Simɔ Piɛɪ yia ɔ -yla 'yɪka 'pa, ɔ 'ka -Zezu layɪbha nu, nyɔɔ ɔ sa 'ɪmɪa.

25 -Mɔɔ piɛ -Zezuu gbɛgbɛɪn 'wɔ, 'ɪn ɔ yia ɔ layɪbha 'ɪwɔɪwɛ wɛɪ 'wɔɛ: «Na -Kanyɔ, nyɔɔ 'ka -mɪ wɪaa?»

26 ɔ 'palɪa we 'bɪgv, ɔ nɛɛ: «'Flo -kibhe na yia zapv lv 'ɪwaa, -ɔ ɪn -ka we yoo 'nyɛ, mɔ 'kaa 'mɪ wɪa.»

Tɔvɔn, ɔ 'ɪwaa 'flo -kibhe zapv lv, 'ɪn ɔ yia we Simɔ Isikaliɔtɔv 'yu Zudasi yoo 'nyɛ. 27 Da -mɔɔ 'bhua wee

'floo -kibhe 'wv, -bha -bhlokpade *-Saatan plaa -mɔɔ 'wv. -Mvɔ 'bɪgɔ, -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-We -in 'kaa lɛnɔ, -in nɔ we lɛ slɔl.» 28 -Wa mia -bha lida, wa 'nɪ we 'wɔlanɔ. -We ka 'gbv -Zezu yia we ɔ -yla gba, wa glaa, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ we -yi. 29 -Zezu gbaa wɛli mia dɛ nɪ, -zugba nyɪma tɔba pɔpalia 'wlukɔvɔn laɛ: «'Sa ɔ 'yɪbhaa ɔ 'ka gba nɪ, ɔ mɪnɪ 'fɛtɪgɔli zɔa yaayɪ, ɔ mɪnɪ bobabhanya 'gwezi 'nyɛa yɪ?» Zudasɪ mɪ 'gwezi lazɔnyɔ nyaa 'gbv. 30 Zudasɪ 'bhua wee 'floo -kibhe 'wv, -bha -bhlokpade ɔ 'tlaa -budu zɔ, -zugba sabɔ ka bɛ.

Tite lolu

31 Zudasɪ mɪnɪ 'bhie, -Zezu nɛɛ: «-slɛɛn, Nyɪmɛɛ 'Yu ka 'ɲɪmɪlilo 'yɪ. ɔ 'wv wa yia -Lagɔɔ 'ɲɪmɪlilo yibhelia. [32 'In wa -ka -Lagɔɔ 'ɲɪmɪlilo yibheli ɔ 'wv nɪ,] Nɪ, ɔɔ 'Yu -ka -Lagɔɔ 'ɲɪnɪ 'yɪmanɪ nɪ, 'in -Lagɔɔ 'debhie slɔlua ɔɔ 'Yuu 'ɲɪmɪlilo ɔ 'dɛ 'wv, 'in dayli ɔ slɔlua we. 33 Na 'ylaaslu, 'in -yɔ aɪn 'sɔ mɪ -slɔ bhla -sɛlɛɛ -nɔ nya. 'In -mɔv 'bɪgɔ, na da a yia -talia. -We ka gbv -wa, da na yia mɪnɪ, a 'nɪ mɪnɪ a 'ka -mɔ mɪnɪ. Nɪ, 'in ka zɪmɛ we Zuɪfɔ -yla gba. 'In, 'mɔ na gbaa -slɛɛn aɪn -yla. 34 Nɪ, tite lolu na palɪ aɪn -yla, mɔ nɪ: a kɪkalɪ zɛ. Cɪn, sa 'in -kalɪ aɪnɪ zɛ, a kɪkalɪ 'sa zɛ. 35 We -ka 'sa -mɪ, a -ka zɛkɪkalɪ, 'in nyɪma weee yibhelia we 'jɪ nɪ, a mɪ na 'bɪnɔnya nya.»

-Zezu nɛɛ Piɛli yia ɔ gbv kpɛlia

(Mt 26.31-35; Mk 14.27-31; Lk 22.31-34)

36 Simɔ Piɛli nɛɛ -Zezu -yla: «Na -Kanyɔ, mɔ -na mɪnɪ?»

ɔ 'pala we 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «'Mɔ na mɪnɪ, -in 'nɪ -slɔ mɪnɪ -in 'ka 'mɪ 'bɪ yɪ, nɪ, cɪcɪ -in 'kaa 'mɪ 'bɪ yɪ.»

37 Piɛli nɛɛ ɔ -yla: «Na -Kanyɔ, 'in 'nɪ -slɛɛn mɪnɪ 'in 'ka -mɪ 'bɪ yɪ? 'Lee, lɛɛ -lu ka 'gbvɔ? Nɪ, 'in mɪnɪ 'in 'ka na 'dɛɛ 'yɪliyɔgagɪɛ wla -na 'gbv!»

38 ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-In mɪnɪ -in 'ka -na 'dɛɛ 'yɪliyɔgagɪɛ wla na 'gbv 'piɛn? 'In nɛɛ -mɪ -yla gbɔzɔnɔ sa nɪ,

-kɔkɔ 'na 'ka gbv, 'in -na kpɛlia na gbv -zakpa ta.»

14

-Zezu -wa 'Yoo -we mɪnɪ Didee -gbɛ

1 -Zezu nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -ylaɛ: «A 'na lɔlɔ dli -nɪ. A zɔ -Lagɔ dli -gv, 'in a zɔ 'ya 'mɪ dli -gv. 2 -Buduu -zlo mɪ na Didee -budunwɛɛ. We 'nɪ ya 'sa -mɪ nɪ, 'in 'na 'ka aɪn -yla gba nɪ, aɪnɪ ladɪda na mɪnɪ la mɪnɪ, we 'nɪ mɔv? 3 'In, 'in -ka aɪn -yla ladɪda la mɪnɪ nɪ, lɔ na yia yia 'in -yɔ aɪn 'sɔ 'ka mɪnɪ, 'in da 'in mɪnɪ, a 'ka -bha -mɪ. 4 'In da na mɪnɪ, 'yoo -we mɪnɪ -mɔ, a -yi we.»

5 Toma nɛɛ ɔ -yla: «Na -Kanyɔ, da -na mɪnɪ -a 'nɪ -bha da -yi! 'Lee, sa -a mɪnɪ -a 'ka -bhaa 'yoo da -yia?»

6 ɔ nɛɛ: «Nɪ, -aɪnɪ -wa yoo, gbɔzɔnɔ we -yɔ 'yɪliyɔgagɪɛ. Nyɪmɛ ɔ 'nɪ 'mɪ 'wɔplɪli nɪ, ɔ 'na 'ka Didee -gbɛ mɪnɪ. 7 A -ka 'mɪ -yi, -zugba a -yi na Dide. 'In we 'bhv -slɛɛn 'wv, a -yi ɔ, 'in a ka ɔ 'yɪ.»

8 Filipɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Na -Kanyɔ, -na zukpa -wa, -slɔlu -aɪn -na Dide 'klɔ. -In -ka we lɛnɔ, 'in -aɪnɪ dli pɪa la.»

9 -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «Filipɔ, 'yɪlɔ -zlo 'in -yɔ aɪn 'sɔ lia da nɪ, 'lee, -in 'nɪ 'mɪ -yɪi? Nyɪmɛ ɔ -ka 'mɪ 'yɪ, ɔ ka na Dide 'yɪ. 'In, -mɪ nɛɛ: «-Slɔlu -aɪn -na Dide 'klɔ!» 10 Nɪ, 'in mɪ Dide 'wv, 'in Dide mɪ 'mɪ 'wv. 'Lee, -'in zɔ we dli -gvɔ? Wɛlnɪna na gbaa da aɪn -yla, we'e 'bhv na 'dɛɛ -gbɛ, nɪ, na Dide ɔ -dɪliɔ 'mɪ 'wɔla, mɔ nɔa ɔ lubho.

11 «'In -ka aɪn -yla gba nɪ, 'in mɪ Dide 'wv, 'in Dide mɪ 'mɪ 'wv, a zɔ 'mɪ dli -gv. We 'nɪ -mɔv nɪ, a zɔ -ylɛɛ dli na gwɛdɪgbɔnyaa 'gbv. 12 'In nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ sa nɪ, ɔ -ka 'mɪ dli -gv zɔ nɪ, 'in ɔ nɔa na lɛnɔgbɔnya lɛ. Cɪn, ɔ lɛnɔgbɔnya yia na -nɔ -zia, -we ka gbv -wa, Didee -gbɛ na mɪnɪ. 13 -Lu weee a -ka na 'ɲɪnɪ nya -zla, lɛ na yia we nɔa. We -ka 'sa -mɪ nɪ, 'in 'Yu mɪnɪ ɔ Didee 'ɲɪnɪ. 14 Nɪ, -lu -mɔv a -ka 'mɪ -zlalɪ na 'ɲɪnɪ nya, lɛ na yia we nɔa.

-Yɔbɛnyɔ yia yia

15 «Nu, a -ka na zekali -nya ni, 'in a zva na titenya 'nuɔwe. 16 'In in 'ka Dide -yɔbhubhoe ɔ 'ka ain -Yɔbɛnyɔ -putu 'nye. Mɔ 'kaa ain -yɔbɛ, 'in mɔ -yɔ ain 'sɔ 'kaa -tu 'yli weee nya. 17 Nu, mɔ -wa Zuzu ɔ 'kaa ain -Lagɔɔ gbuzɔnu 'wɔkwa. ɔɔ Zuzu mia ni, dɔdɔgbɔ -nyɔma 'ni mneni wa 'ka ɔ -yɔɔwɔnu, -we ka gbɔ -wa, wa'a 'yi ɔ -yɔ, 'in wa 'ni ɔ -yi. Nu, amia mia, a -yi ɔ, ɔ -yɔ ain 'sɔ -di dabhlo la, 'in ain 'wɔ ɔ yia ladila.

18 «In 'na 'ka ain 'wɔti kwiiyua 'bhisa, nu, amiaa -gbɛ na yia yia. 19 'In bhla -sɛɛ -ka 'pli ni, dɔdɔgbɔ -nyɔma 'na 'ka 'mi 'yi. Nu, amia mia ni, 'yia a yia 'mi. 'In a yia 'yliyɔgagie, -amɔ ka 'yliyɔgagiee 'gbɔ. 20 Zhi we 'yli -ka nyini ni, 'in a yibhelia we 'ji nu, in mi Dide 'wɔ, a mi 'mi 'wɔ, 'in in mi ain 'wɔ.

21 «Nyime ɔ -ka na titenya -yɔɔwɔnu, 'in ɔ -ka we 'nuɔwe zɔ ni, -zugba -mɔɔ -kali na zɛ. ɔɔ nyime ɔ -kalia na zɛ, ɔ zɛ na Dide yia -kalia. -Amɔ, ɔ zɛ na yia -kalia, 'in in 'ka ɔ na 'dɛ -slolu.»

22 Zudasɔ (-ɔ 'nia Zudasɔ Isikaliɔtu) nɛɛ ɔ -ylae: «Na -Kanyɔ, 'lee, lɛɛ -lu ka 'gbɔ -in 'ka -ain -na 'dɛ -slolu, 'in, -i'in -slolu -na 'dɛ dɔdɔgbɔ -nyɔma weee?»

23 ɔ nɛɛ: «Nyime ɔ -ka na zekali ni, na wɛli ɔ zva 'nuɔwe. 'In na Dide kalia ɔ zɛ, 'in -amɔ -yɔ na Dide sɔ yia ɔ 'wɔ la -dila. 24 Nyime ɔ -nia na zekali, ɔ'ɔ zɔ na wɛli 'nuɔwe. -We na gbaa da ain -yla, we 'ni na 'dɛɛ wɛli, nu, na Dide ɔ tiea 'mi, ɔ -gbɛ we bhɔa.

25 «Wee wɛli na gbaa ain -yla, da in mia -slɔ ain glaa. 26 Nu, in -ka mni ni, 'in na Dide paa ain Zuzu 'Pɔpa yoo na 'ɔni nya, mɔ 'kaa ain 'wɔsa. ɔɔ Zuzu 'kaa ain gbɔ weee -slolu, 'in ɔ ligbea ain gbɔ weee -we in gbaa ain -yla.

27 «'Wɔtɔtɔe -dlɔɔ na tia ain -yɔ. Na 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ na nyɛa ain. Sa in kaa 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ ni, 'sa na nyɛa we ain. 'In wla we dɔdɔgbɔ -nyumaa -luwla sɔlv. A palɔ dli la, a 'na nuɔnu nyano -ni. 28 A ka 'mi ɔweɛ 'nu nu: «Mnia na yia, 'in amiaa -gbɛ na yia lu yia.» A -ka yaa na zekali ni, -zugba a ka yaa 'mɔna li, nu, na Didee -gbɛ na mnia. -We ka gbɔ -wa, Dide 'yli ɔ -zi 'mi. 29 Da -we -nya mia dɛ 'nia -slɔ 'pli ni, gba na gbaa we ain -yla 'gamɔ. Nu, we bhla -ka nyini, a 'ka we dli -gɔ zɔ. 30 In -yɔ ain 'sɔ 'na 'ka gba duun, -we ka gbɔ -wa, dɔdɔgbɔ -nyumaa 'yugalinyɔ 'nyuu* mi yida. ɔ 'ni 'mi kwɛyɔmneni. 31 We -ka 'sa -mi ni, dɔdɔgbɔ -nyɔma 'ka we 'jiyibheli nu, in -kali na Didee zɛ. In -kali ɔ zɛ, we 'dɛɛ 'gbɔ -lu weee ɔ gbaa in nu lɛ, 'in na nɔa we lɛ. A -sɔ 'wɔ, -a 'ka mni.»

15

*-Dlɔsuu 'zayli

1 «Nu, *-dlɔsuu 'zayli, -amɔ -wa. 'In na Dide mia, we kpaapanyɔ ɔ -mia. 2 Na 'kliya -we'e tɔva, 'mɔ ɔ dia, 'in 'kliya -we tɔva, ɔ mnazia we -yɔ, 'in we 'ka tɔv duun. 3 Wɛli -we in gbaa ain -yla, we ka ain -yɔmnazi, 'in we yia ain -mɔwɔlvɔ.

4 «A -dili 'mi 'wɔla, sa in -dila ain 'wɔla 'bhisa. Sa suu 'kliya -we 'nia suu 'gbɔv -yɔ -mi, we 'nia mneni we 'ka tɔv we 'dɛ -bhlo ni, 'sa -bhlokpade, a 'ni 'mi 'wɔladili, a 'na 'ka tɔv.

5 «Nu, -amɔ -wa -dlɔsu, 'in amia -wa we 'kliya. Nyime ɔ -ka 'mi 'wɔladili, sa -amɔ -dila ɔ 'wɔla 'bhisa ni, ɔɔ nyime, tɔva ɔ yia duun. -We ka gbɔ -wa, in 'ni ain -yɔbɛ, a 'ni mneni a 'ka -lu yabhlogbɔɔ lɛnu. 6 Nyime ɔ 'ni 'mi 'wɔladili ni, suu 'kliya 'bhisa wa vitelia ɔ. Wee suu 'kliya -ka yɛ ni, 'mɔ wa bhua la, 'in wa paa we -kosu 'wɔ, 'in we sia. 7 A -ka 'mi 'wɔladili, 'in na wɛlɔnya -ka amiaa dli 'wɔtɔ ni, -lu weee a -ka 'yibha,

'Wɔtɔtɔe -dlɔɔ -zɔnu

* 14:30 Nu, -Saatan wa saa 'ɔni.

a -zlati we Didee, 'in o nyea we ain. 8 A -ka tno duun, mu slolua na Didee 'nnumnie -yo a mi na 'binanya -zono nya.

9 «Nu, sa Didee -kalia na ze, 'sa -bhlokpade in -kalia amiaa ze. A -tu na zekalie 'wu. 10 In ka na Didee titenya 'nuhwe zu, 'in in yia o zekalie 'wutu. 'Sa -bhlokpade, a -ka na titenya 'nuhwe zu ni, 'in a tua na zekalie 'wu.

11 «-We mia de, 'mu in gbaa ain -yla, 'in sa 'muna mia 'mi dli 'wu, we 'ka 'sa ain dli 'wu -mi. Cui, 'in amiaa 'muna 'ka -bha -gu zi. 12 Na tite ni: sa in -kalia amiaa ze, a kikali 'sa ze. 13 Nu, nyume o -ka o 'dee 'yliyogagie wla o -limaa 'gbu, zekalie -we -zia -muv, we 'ni -mi. 14 -We in gbaa a nu le, a -ka we 'nuhwe zu, a mi na 'talea nya. 15 'In la 'masleen ain na lubhononya, -we ka gbu -wa, lubhononyo 'ni o -kanyo gbonya -yi. 'In amia mia, na 'talea na laa ain, -we ka gbu -wa, gbu weee in 'nua Didee -gbe, in ka we ain -slolu. 16 'Lee, amia -saa -bha 'mi yi? -Innya, we 'ni -muv, -ami -saa -bha ain. Nu, in ka ain 'yoo 'nye a 'ka tna mni, 'in we 'ya 'ka -gwle. 'In -lu weee a -ka Didee -zla na 'nmi nya, o 'ka we ain 'nye. 17 Nu, tite in palia ain -yla, mu ni: a kikali ze.

Dudugu -nyuma nyea -Zezu -yo o binanya 'wu

18 «Nu, dudugu -nyuma -ka ain 'wonye ni, a 'na dlob -ni nu, wa ka 'mi 'wonye tia. 19 A -yo dudugu -nyuma 'so 'ni -mi -bhlo. A -ka yaa -mi -bhlo, 'in wa yibhaa ain, wa 'dee nyuma wa 'yibhaa 'gbu. Nu, in ka -bha ain -sa dudugu -nyuma glaa, 'in a -yo wa 'so 'ni -mi -bhlo, we 'dee 'gbu wa nyea ain 'wu. 20 A ligbe na weli, nu, lubhononyo 'ni 'yli o 'ka o -kanyo -zi. Dudugu -nyuma ka 'mi 'klyie 'wupalu. 'In wa -ka 'mi 'klyie 'wupalu ni, 'klyie 'wu wa yia ain palia. 'In wa -ka na weli 'nuhwe zu, 'in wa zua amiaa -nu 'nuhwe. 21 Nu, 'sa wa yia ain kpaa na 'gbu. -We ka gbu -wa, o

tiea 'mi, wa 'ni o -yi. 22 In 'ni yaa yi, 'in in 'ka wa -yla gba ni, -zugba wa 'ni yaa gbonnyuu 'gba 'wlu -ka. Nu, -sleen wa 'ni zizada -ka wa gbonnyuu 'yu. 23 Nyume o -ka 'mi 'wonye, na Didee o nyea 'wu. 24 Gwedigbonya -we nyume yabhlogbo'o 'nia -slo lenu, in ka -muv lenu wa 'yibadi. We 'ni yaa 'sa -mi, -zugba wa 'na 'ka yaa gbonnyuu 'gba 'wlu -ka. Nu, -sleen, gwedigbonya in nua le, wa ka we -yoyi, 'in wa nyea in -yo na Didee 'so 'wu. 25 -We mia celida wa tite 'wu, nee:

«Wa ka 'mi 'wonye bhe.»
'Wu wa nyea -ain, -we mia celida we 'ka lenuv 'gbu.

26 «Nu, -Yobenyoyia yia yia. Mo -wa Zuzu o 'kaa ain gbuzono 'wukwa. Didee -gbe o bhua, yoo na yia o ain 'paa. Nu, o -ka yi ni, mo yia na gbodayinyo -zea. 27 'In amia yi 'yaa na gbodayinya -zea, -we ka gbu -wa, we bhili we gwedida, a -yo 'mi 'so mi.»

16

1 «Nu, a yi 'yoo -zono -gu labhulu, we 'gbu in yia ain -yla gbu -muni gba. 2 -Lagobudunya zo wa yia ain vua. 'In we bhla ka cipa, da nyuma -wa mnenia wa 'ka ain 'bha, wa yia gbaa wa 'dee dli 'wu nu, 'sa wa nua -Lago lubho. 3 'Sa wa yia nua, -we ka gbu -wa, wa 'ni Didee -yi, 'in wa 'ni 'mi -yi. 4 Da we bhla 'nia -slo nyini, gbonya ni na gbaa ain -yla 'gamu. 'In we bhla -ka nyini ni, a 'ka ligbe nu, in ka we ain -yla gba.

-Yobenyoyia yia

«Nu, in 'ni we ain -yla gba we gwedida, -we ka gbu -wa, in -yo ain 'so mi -slo.

5 «-Sleen, o tiea 'mi, o -gbe na mnia. 'In ain glaa, nyume yabhlogbo'o 'yibha 'mi lae: «Mo -na mnia?» 6 Nu, -sleen in 'tulba da ain ni, we 'dee 'gbu amiaa -gu yia 'wutu yuo. 7 'In gbuzono -nanu in mia ain -yla gbada: In -ka mni ni, -muv nani 'yli amiaa 'gbu. -We ka

gbu -wa, in 'ni mni, -Yobenyo 'na 'ka ain -yla yi. Nu, in -ka mni ni, 'in na paa o ain yoo. ⁸ 'In, o -ka yi ni, 'in o slolua dudugu -nyima sa wa nua wa 'de -dawli 'wo wa gbonyuu klaa, -we mia tiklu klaa, we -yo -Lagoo gbuwobhubhuee daa. ⁹ Nu, dudugu -nyima mi wa 'de -dawli 'wonoda tiada gbonyuu daa, wa'a zu 'mi dli -gub 'gbu. ¹⁰ 'In, we 'sonu nya, wa mi wa 'de -dawli 'wonoda, -we mia tiklu daa. -We ka gbu -wa, Didee -gbe na mnia, 'in a 'na 'ka 'mi 'yi. ¹¹ Dudugu -nyima mi wa 'de -dawli 'wonoda we tanu nya, -Lagoo gbuwobhubhuee daa. -We ka gbu -wa, -Lago ka dudugu -nyimaa 'yugalnyo 'nyuuu -yogbu 'wobhu pepe.

¹² «Nu, in ka -slu weli duun in 'ka we ain -yla gba. 'In a 'ni -sleen mneni a 'ka we zo 'yilgbe. ¹³ Gbuozonu -Zuzu -ka yi ni, mo 'kaa ain gbuzonu 'debhie 'wokwa. -We ka gbu -wa, o 'na 'ka o 'dee 'hni nya gba, nu, -we weee o 'nua, 'mu o gbaa, 'in -we 'nia -slu 'pli ni, 'mu o palia ain zlu. ¹⁴ -We mia na -nu nya, 'mu Zuzu yia 'yia, 'in o palia ain zlu. 'Sa o mninia na 'hni. ¹⁵ -We weee na Didee kaa, we mi 'ya na -nu nya. We 'dee 'gbu, in yia ain -yla gba nu, -we mia na -nu nya, 'mu Zuzu yia 'yia, 'in we zlu o yia ain 'palia.

-Zezu nee ni, mnia o yia

¹⁶ «Bhla -sele nya, a 'na 'ka 'mi 'yi, 'bhie, bhla -sele nya, 'in a yia 'mi.»

¹⁷ -Zezuu 'binonya glaa, talba gbugbalia -ylae: «O nee -ain -yla: «Bhla -sele nya, a 'na 'ka 'mi 'yi, 'bhie, bhla -sele nya, 'in a yia 'mi.» O nee 'ya -ain -ylae: «Na Didee -gbe na mniaa 'gbu,» 'lee, sa we 'ji mia?»

¹⁸ 'In wa nee 'yae: «O -ka gba «Bhla -sele» ni, 'lee, sa -muu 'ji mia? -We o gbaa, -a'a 'nu we 'wola.»

¹⁹ -Zezu -yi we 'ji nu, o 'binonya 'yibha wa 'ka o layibha, ton, o nee wa -yla: «In nee ain -yla: «Bhla -sele

nya, a 'na 'ka 'mi 'yi, 'bhie, bhla -sele nya, 'in a yia 'mi.» We 'jii da a mia -talida a 'dekpua nyidu, we 'ni muu? ²⁰ In nee ain -yla gbuzonu sa nu, wia a yia, 'in -gle a yia 'paa. Nu, dudugu -nyima yia 'muna lia, -zugba amiaa dli sumani, 'in amiaa dlu sumanie yia 'muna -zea. ²¹ 'Nwono -ka luzi -bho, o dli -su, -we ka gbu -wa, o siasia bhla ka nyini. Nu, o -ka gwalu ni, 'in o dlu o siasie 'wo. 'In o lia 'muna, o ka 'yu gwalu 'gbu. ²² 'Sasokpa sa, -sleen amiaa dli -su, nu, in -ka ain 'yi lu ni, 'in a lia 'muna. 'In, nyime yabhlogbo 'ni mneni o 'ka wee 'muna ain kwee -sa. ²³ Nu, wee 'yi -ka nyini ni, a 'na 'ka 'masleen 'mi gbu yabhlogbo layibha. In nee ain -yla gbuzonu sae: -lu weee a -ka Didee -zlu na 'hni nya, 'nyea o yia we ain. ²⁴ A 'ni -slu -lu na Didee -zlu na 'hni nya. Nu, a -zla, a -ka -zla ni, 'in a yia we, 'in amiaa 'muna 'ka -bha -gu zi.

-Zezu ka dudv lu

²⁵ «Nu, -we weee mia de, in ka we ain -yla gba gbuu nine nya. We bhla ka cipa, bhla -we nya in 'na 'kaa gbu gba gbuu nine nya, 'in in 'kaa ain -yla Didee gbu gba sa 'vayi. ²⁶ Wee 'yi -ka nyini ni, 'in a bhuhoea na Didee na 'hni nya. 'In, in 'ni gba ain -yla nu, bhuhoea na yia o amiaa 'gbu. -Innya, we 'ni -muu. ²⁷ -We ka gbu -wa, Didee 'debhie -kali amiaa ze. A -kali na ze, 'in a zua dli nu, Didee -Lagoo -gbe na bhua, we 'gbu o -kalia amiaa ze. ²⁸ Nu, Didee -gbe in 'bhua, 'in in yia dudv -gu yi. -Sleen, dudv -gu na yia 'bhua in 'ka Didee -gbe lomu.»

²⁹ 'In o 'binonya nee o -ylae: «Mu mia de, -sleen -i'in gba gbuu nine nya, nu, sa tiklu -na gbaa. ³⁰ -Sleen, -a -yi we 'ji nu, -in -yi gbu weee 'ji. Nu, -a 'ni -slu -mi gbu yabhlogbo layibha, 'in -in -yia -we -a 'kaa -mi layibha. We 'gbu -a zua dli nu, -Lagoo -gbe -na bhua.»

31 -Zezu 'palia we 'bɪgʊ, ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Dli a zʊ -slɛɛn 'mɪ -gʊʊ? 32 In nɛɛ, we bhla mɪ bɛda, 'in we ka nyɪni, da a 'kaa lamumɪ, 'in ɔ -ka -mɪ, ɔ 'kaa ɔ da lɔmɪ, 'in a 'kaa -bha na 'dɛ -bhlo tɪ. Nu, we 'nɪ na 'dɛbhlo mɪ, Dide -yɔ 'mɪ 'sɔ mu 'gbʊ.

33 «-We mia dɛ in gbaa aɪn -yla a 'ka 'wʊtʊtʊɛ -dlɔɔ 'yɪ 'mɪ 'wʊ. Sia a yia dʊdʊ -gʊ. Nu, a 'tɛmanɪ dli: in ka dʊdʊ lu.»

17

-Zezu bhuhhoea -Lagɔ

1 Nu, -Zezu bhia -we weee mia dɛɛ gbabgie, ɔ ylaa yali, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe. ɔ nɛɛ:

«Dide, we bhla ka nyɪni. -Slolu -na 'Yuu 'ɲɪyɪlɪlo, 'in -na 'Yu 'ka -na 'ɲɪyɪlɪlo -slolu. 2 Nu, -in ka ɔ 'yoo 'nyɛ nyɪma weee -gʊ. 'In waa nyɪma weee -wa -in 'nyɛa ɔ, 'yɪlyɔgagɪɛ -we 'nɪa bhloluda -ka, ɔ 'ka we -maa 'nyɛ. 3 Nu, nyɪma -ka -mɪ -yɪ, -mɪ, ɔ ka 'dɛ -bhlo mia -Lagɔɔ 'zayli nya, 'in wa -ka -Zezu Klisi, ɔ -in tiea -yɪ nɪ, mʊ -wa 'yɪlyɔgagɪɛ -we 'nɪa bhloluda -ka. 4 In ka -na 'ɲɪnumɪɛ -slolu dʊdʊ -gʊ, 'in lubho, -we -in 'nyɛa 'mɪ, in ka we bhia. 5 Dide, dʊdʊ 'nɪa -slɔ la -mɪ, na 'ɲɪm mɪa 'cɪn -na -gbɛ. Nu, 'nyɛ -slɛɛn 'mɪ wee 'ɲɪnumɪɛ -bhlokpade -mɪ kwesi.

6 «Nu, nyɪma -wa -in -saa -bha dʊdʊgʊ -nyɪma glaa, 'in -in yia 'mɪ wa 'nyɛ, in ka -maa -na 'ɲɪm -slolu. Wa mɪ -na -nʊ nya, 'in -in yia wa 'mɪ nyɛ, 'in wa yia na wɛli 'nʊɲwɛ zʊ. 7 -Slɛɛn, wa -yɪ we 'jɪ nu, -we weee -in 'nyɛa 'mɪ, -na -gbɛ we bhɔa. 8 -We ka gbʊ -wa, wɛli -in zʊa 'mɪ ɲwɛɛ, in gbaa we wa -yla, 'in wa yia we -yɔɲwɪ. 'In wa ka we yibheli sazɔnʊ sa nu, -na -gbɛɛ na bhɔa, 'in wa yia dli zʊ nu, -mɪ tiea 'mɪ.

9 «Nu, wa 'gbʊ na bhuhhoea -mɪ. In 'nɪ dʊdʊgʊ -nyɪmaa 'gbʊ -mɪ bhuhhoea -mɪ, nu, -wa -in

'nyɛa 'mɪ, wa 'gbʊ na bhuhhoea -mɪ. -We ka gbʊ -wa, wa mɪ -na -nʊ nya. 10 Nu, -wa weee mia na -nʊ nya, wa mɪ -na -nʊ nya. 'In nyɪma weee mia -na -nʊ nya, wa mɪ na -nʊ nya, 'in wa mɪnɪa na 'ɲɪm. 11 Wamɪa mɪa, dʊdʊ -gʊ wa yia -slɔ -gwɛa, nu, -amɪ mia, in 'na 'ka dʊdʊ -gʊ -gwɛ: -na -gbɛ na yia mɪa. -Mɔwɔ -Dide, zʊ wa 'yɪlyɔ -na 'ɲɪm 'tɪtɛ nya, 'ɲɪm -we -in 'nyɛa 'mɪ, wa 'ka 'wʊtʊ -bhlo, sa -amɪ -yɔ -mɪ 'sɔ mia -bhlo 'bhisa. 12 Bhla -we nya in mia wa glaa, in ka wa 'yɪlyɔzʊ -na 'ɲɪm 'tɪtɛ nya, 'ɲɪm -we -in 'nyɛa 'mɪ. In ka wa 'yɪlyɔzʊ, 'in nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ mɪnɔ wa glaa, we 'nɪ ɔ 'kaa mɪnɔ 'wɔbhɔ. Mɔ 'kaa mɪnɔ, 'in -we mia cɛlɪda -Lagɔɛbhe 'wʊ, we 'ka lɛnʊ.

13 «'In -slɛɛn, in mɪ -na -gbɛ mɪnɪda. Da in mia -slɔ dʊdʊ -gʊ, wɛlɪnya nɪ na gbaa, wa 'ka na 'mɪna dli 'wʊ -ka, 'in we 'ka -bha -gʊzi. 14 In ka wa -na wɛli 'nyɛ, 'in dʊdʊgʊ -nyɪma yia wa 'wɔnyɛ. -Maa -yɔ wa 'sɔ 'nɪ -mɪ -bhlo, 'sa -bhlokpade in -yɔ dʊdʊgʊ -nyɪma 'nɪa -mɪ -bhlo, we 'dɛɛ 'gbʊ wa yia -maa 'wɔnyɛ. 15 In 'nɪ -mɪ bhuhhoea -mɪ nu, -in 'ka wa dʊdʊ -gʊ -sa. -Innya, nu, bhuhhoe na bhuhhoea -mɪ -in 'ka wa 'yɪlyɔzʊ gbɔnyuuu dide kwɛɛ. 16 Wa -yɔ dʊdʊgʊ -nyɪma 'sɔ 'nɪ -mɪ -bhlo, -amɪ 'bhisa. 17 -Sa wa dʊdʊgʊ -nyɪma kwesi -na 'dɛ -yla gbʊzɔnʊ nya. Nu, in wɛli mɪ gbʊzɔnʊ nya. 18 Sa -in tiea 'mɪ dʊdʊgʊ -nyɪmaa -gbɛ, 'sa -bhlokpade na tiea na 'bɪnɔnya dʊdʊgʊ -nyɪmaa -gbɛ. 19 Na 'dɛ na wɛlaa -mɪ -yla wa 'gbʊ, 'in wa 'ka 'ya -mɪ -yla -mɪ 'pɛɪn.

20 «Nu, in 'nɪ -maa 'dɛbhloo 'gbʊ bhuhhoea -mɪ. Bhuhhoe na bhuhhoe 'yaa nyɪma -wa yia -maa wɛli 'gbʊ 'mɪ dli -gʊ zʊa, wa 'gbʊ. 21 Bhuhhoea in mia wa 'dɛ weee 'ka -mɪ -bhlo, nɛɛ -mɪ -amɪ 'wʊ, 'in -amɪ -mɪ 'wʊ, nu, Dide, wa

-yɔ -aɪn 'sɔ -mɪ -bhlo. We -ka 'sa -mɪ nɪ, 'in dɔdɔgɔ -nyɪma zɔa dli nu, -mɪ tiea 'mɪ. ²² 'Ŋnumnie -we -in 'nyɛa 'mɪ, in ka we wa 'nyɛ, wa 'ka -mɪ -bhlo, -amɪ -yɔ -mɪ 'sɔ 'bhisa. ²³ -Amɪ mɪ wa 'wɔ, 'in -mɪ mɪ -amɪ 'wɔ, we -ka 'sa -mɪ nɪ, -bhlo wa yia -mɪa sazɔnɔ sa. 'In wa -ka -slɛɛn -bhlo -mɪ, 'in dɔdɔgɔ -nyɪma yibhelia we 'ji nu, -in ka 'mɪ tie, 'in sa -in -kalia na zɛ, 'sa -in -kalia wa zɛ.

²⁴ «Dide, dɔdɔ 'nɪa -slɔ la -mɪ, -in -kali na zɛ, we 'dɛɛ 'gbɔ -in yia 'mɪ 'ŋnumnie 'nyɛ. -Slɛɛn, in 'yɪbha nu, -maa -in 'nyɛa 'mɪ, wa -yɔ 'mɪ 'sɔ -mɪ 'ya da na mɪa, wa 'ka wee 'ŋnumnie -yɔyɪ.

²⁵ «Dide tikli, dɔdɔgɔ -nyɪma 'nɪ -mɪ -yɪ, nu, -amɪ -yɪ -mɪ, 'in na 'binɔnya -yia we 'ji nu, -mɪ tiea 'mɪ. ²⁶ In ka wa -na 'ŋnɪ -slolu, 'in -sloluda na yia we -tɔa, 'in sa -in -kalia na zɛ, wee zekalie 'ka wa 'wɔ -mɪ, 'in -amɪ 'ka wa 'wɔ -mɪ.»

18

'Slɔja kpaa -Zezu

(Mt 26.47-56; Mk 14.43-50; Lk 22.47-53)

¹ -Zezu bhɪa -Lagɔ bhuhhoe, ɔ -yɔ ɔ 'binɔnya -sɔa 'wɔ, 'in wa yia mɪ. Wa mɪa mɪnda, -gbɔa -we wa laa Sedlɔn, 'in wa yia we 'wɔdɪ. Nu, su -kpaa yabhlo mɪ -mɔ, -bha -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya plaa.

² Zudasɪ, ɔ -mɪa -Zezu wlada, ɔ -yɪ -mɔ da, -we ka gbɔ -wa, -mɔ -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya gbelia 'wlu zli tɔbaa zli. ³ Nu, -Lagɔbudu 'kadɔɔ ŋwɛkɔnya -wa *-Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ Falizɪnyɪma tiea, we -yɔ Wlɔmɔ -slɔja, Zudasɪ -gali wa 'yu, 'in wa yia wee su -kpaa mɪ. Wa 'kaa -mɔ nyɪnɪ nɪ, wa -yɔ 'nape -yɔ ylɔ yia yi, -zugba 'slɔja ka tugɔgblɛ kwɛɛ.

⁴ -We weee 'kaa -Zezu yli, ɔ 'dɛ -yɪ we, we 'dɛɛ 'gbɔ ɔ yia wa gbɛgbɛɪn mɪ, 'in ɔ yia wa layɪbhaɛ: «'Lee, nyɔɔ ka da a talia?»

⁵ Wa nɛɛ: «Nazaletɪyu -Zezu, ɔ da -a mɪa -talida.»

ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «-Amɪ -wa.» (-Zugba Zudasɪ, ɔ mɪa ɔ wlada, mɪ -maa glaa.)

⁶ Da -Zezu gbaa wa -yla: «-Amɪ -wa» nɪ, waa 'slɔja yilia gwe tɔn, 'in wa yia bhli.

⁷ ɔ yia wa layɪbha -zakpa 'sɔɛ: «Nyɔɔ ka da a talia?»

'In wa nɛɛ: «Nazaletɪyu -Zezu, ɔ da -a mɪa -talida.»

⁸ 'In -Zezu yia we 'bɪgɔpali wa -ylaɛ: «In ka we aɪn -yla gba pepe, -amɪ -wa. Nu, we -ka na da a mɪ -talida, a 'tide -maa mɪa dɛ 'yi, wa 'ka mɪ.»

⁹ -We mɪa da, 'mɔ ɔ gbaa, ɔ wɛli -we ɔ gbaa 'cin we 'ka lɛnɔɔ 'gbɔ: «Dide, nyɪma -wa -in 'nyɛa 'mɪ, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ mɔ wa glaa.»

¹⁰ Nu, Simɔ Piɛli ka tugɔgblɛ kwɛɛ. ɔ -saa we we tɔkpa 'wɔ, 'in ɔ yia -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔɔ zɔlɔbhɔnɔnyɔ we pa, 'in ɔ yia -mɔɔ lilikwɛ -yukwli -bha -dɪ. (ɔɔ zɔlɔbhɔnɔnyɔ wa laa Malɪkɪsɪ.)

¹¹ Nu, -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «Fa -na tugɔgblɛ we tɔkpa 'wɔ. -Mɪ dli 'wɔ, siasie 'kadɔ -we Dide dia 'mɪ -yla la, in 'nɪa we zɔ 'yiligbea yi -wa yi?»

(Mt 26.57-58; Mk 14.53-54; Lk 22.54)

¹² Waa 'slɔja -yɔ wa 'yugalɪnyɔ, we -yɔ Zuifɔɔ -Lagɔbudu 'kadɔɔ ŋwɛkɔnya kpaa -Zezu, 'in wa yia ɔ gbɔan. ¹³ Nu, Anasɪ -gbɛ wa kwaa ɔ tia. -We ka gbɔ -wa, Anasɪ -wa Kaifɔɔ 'ŋwɔnɔ dide. Wee -zɔ nya, Kaifɔ -wa *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ. ¹⁴ Nu, Kaifɔ zɔa Zuifɔɔ 'yugalɪnya 'dɪ, ɔ nɛɛ: «We nanɪ 'yli nu, nyɪmɛ -bhlo tli -amɪa nyɪmaa 'gbɔ.»

Pielu tia kpɛlie nu, ɔ 'nɪ -Zezu -yi

(Mt 26.69-70; Mk 14.66-68; Lk 22.55-57)

¹⁵ Simɔ Piɛli -yɔ -Zezuu 'binɔnyɔ yabhlo yia -Zezu 'bɪ mɪ. Nu, -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -yɪ ɔɔ -Zezuu 'binɔnyɔ yabhlo -mɔnɪ, we

'dɛɛ 'gbu -mɔɔ -yɔ -Zezu 'sɔ yia ɔɔ -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kaduɔ -buduŋwɛɛ pla. ¹⁶Nɩ, Piɛli yia 'pipee -tu, 'yoo ŋwɛɛ. Tɔɔn, ɔɔ -Zezuu 'bɩnɔnyɔ yabhlo, ɔɔ -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu -yia, 'in -mɔɔ yia 'tla. ɔ gbaa 'yoo ŋwɛkɔŋwɔ -yla gbu, 'in ɔ yia Piɛli -plali. ¹⁷ɔɔ 'yoo ŋwɛkɔŋwɔ nɛɛ Piɛli -ylɛ: «ɔɔ nyimɛɛ 'bɩnɔnyɔ yabhlo -in -mia, we 'nɩ muɔ?»

Piɛli yia we 'bɩgɔpali ɔ -ylɛ: «-Innya, -gba! -gba!»

¹⁸Nɩ, ŋwɔtlɔ mɩ yida. We 'dɛɛ 'gbu lubhonɔnyaa -yɔ -Lagɔbudu 'kaduɔ ŋwɛkɔnyaa yia -kosu 'yidi, -zugba wa wɔlɔ. Piɛli mɩ 'ya wa glaa 'wɔlɔda -kosu -yɔ.

-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu yibhaa -Zezu la

(Mt 26.59-66; Mk 14.55-64; Lk 22.66-71)

¹⁹Nɩ, -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu mɩ -Zezu layibhada, ɔ 'bɩnɔnyaa -yɔ -we ɔ slolua -gu. ²⁰ɔ 'palia we 'bɩgɔ, ɔ nɛɛ: «In ka nyima weee -yla gba -zejila 'wɔ. Nɩ, 'yɩ weee nya na slolua -Lagɔbudunya zɔ we -yɔ -Lagɔbudu 'kadu zɔ da Zuifu weee gbelia 'wlu. I'in gba gbu yabhlogbɔɔ 'wiemɩ. ²¹'Lee, -amɩ -na yibhaa la yɩ? Nyima -wa in -slolua, wa -yi -we in gbaa, 'yibha we wa la.»

²²-Zezu gbaa -we mia dɛ nɩ, -Lagɔbudu 'kaduɔ ŋwɛkɔnyɔ yabhlo mia -bha, ɔ bea ɔ -yɔ, 'in ɔ yia ɔ 'kpa yukwli 'wɔ subha. 'In ɔ nɛɛ -Zezu -ylɛ: «'Lee, sanɛɛ -na gbaa -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu -yla yɩ?»

²³ɔ nɛɛ -buduu ŋwɛkɔnyɔ -ylɛ: «'Lee, gbu 'nyuu -mɔmɔ in gbaa, -slolu 'mɩ we 'klɔ, 'in we -ka nɩ, in 'nɩ gbu 'nyuu gba nɩ, lɛɛ -lu ka 'gbu -na pa 'mɩ -lua?» ²⁴Tɔɔn, 'in Anasɩ yia 'sluja 'yoo 'nyɛ, wa 'ka -Zezu -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu Kaifuɔ -gbɛ kwa, -zugba ɔ mɩ gbɔanda.

(Mt 26.71-75; Mk 14.69-72; Lk 22.58-62)

²⁵Nɩ, Simɔ Piɛli mɩ wee -buduŋwɛɛ 'wɔlɔda. Wa nɛɛ ɔ -ylɛ: «-Mɩ mia 'dɛ ɔɔ nyimɛɛ 'bɩnɔnyɔ yabhlo -in -mia, we 'nɩ muɔ?»

ɔ kpɛlia we, ɔ nɛɛ: «-Innya, yɔ -wa yɔ!»

²⁶-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kaduɔ gaylo yabhlo mɩ -bha, nyimɛ ɔ ka yukwli Piɛli -dia -bha, ɔ koda -nyimɛ yabhlo -wa. ɔɔ lubhonɔnyɔ nɛɛ Piɛli -yla: «Nɩ, -mɩ in 'yia da su -kpaa, -in -yɔ -Zezu 'sɔ, we 'nɩ muɔ?» ²⁷Nɩ, 'in Piɛli yia we -zakpa tanu kpɛli. Wee kpɛlie mɩ ɔ ŋwɛɛ, 'in -kukɔ yia -bha -bhlokpade gbogboe bhli.

(Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5; Lk 23.1-5)

²⁸Nɩ, we 'bɩgɔ, wa -yɔ -Zezu yia Kaifuɔ -gbɛ 'bhɩ. *Wɩlɔmɩ -nyimɛ Pilati, ɔ pilia Zuifuɔ dɔdɔ 'wlu la, -mɔɔ -buduŋwɛɛ wa kwaa ɔ. Zɩkɛɛ tutu -wa, Zuifuɔ 'yugalinya 'nɩ wee -budu zɔ pla. Wa -ka -mɔ pla, -zugba wa ka pɔin pla wa tite 'yu. 'In wa -ka pɔin -ka nɩ, wa 'nɩ mneni wa 'ka *Wɔzɩtylu 'fɛti -gu -lu li. ²⁹We 'dɛɛ 'gbu wa yia 'pipee -tu, 'in Pilati, ɔ pilia Zuifuɔ 'wlu la yia 'tla. ɔ nyinia wa -yɔ la, 'in ɔ yia wa layibha: «'Lee, gbu -mɔmɩ a dili nyimɛ mia?»

³⁰Wa 'palia we 'bɩgɔ, wa nɛɛ ɔ -ylɛ: «-A -ka -mɩ nyimɛ mia dɛ -la nɩ, -zugba gbɔnyumonyɔ -wa.»

³¹Pilati nɛɛ wa -ylɛ: «Amiaa 'dɛ 'bhɩ ɔ 'wɔ, 'in a 'ka ɔ -yɔgbu 'wɔbhɩ amiaa titee sɔlv.»

Tɔɔn, 'in wa nɛɛ: «We -ka nyimɛɛ -yɔgbu -a 'bhɩ 'wɔ, -a 'nɩ we 'klɔ -ka, -a 'ka ɔ tɩtɩe -dɩ.»

³²'Sa -mɩv 'plia, -Zezuu wɛli 'ka gbɔzɔnɩ -zɛɛ 'gbu. Sa ɔ 'kaa tɩ, wee wɛli ka we -slolu. ³³Pilati plaa -budu zɔ, 'in ɔ yia -Zezu la. -Mɔɔ bea ɔ 'yu, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «'Lee, Zuifuɔ 'wlulapɩnyɔ -in -mia yɩ?»

³⁴-Zezu 'palia we 'bɩgɔ, ɔ nɛɛ: «'Lee -lu ka 'gbu -na yibha 'mɩ we laa? 'Lee, -na 'dɛ yibhaa 'mɩ we la yaayu, nyima -putu la 'saa 'mɩ yɩ?»

35 Pilati nɛɛ: «'Lee, Zuifu in -mia yi? Nu, -na 'dɛɛ Zuifobhelia -yɔ -Lagɔbɔbɔnyaa -cian ka -mi 'mi -la. 'Lee, lɛɛ -lu -in nu lɛa?»

36 ɔ nɛɛ: «Na 'wlulapilɛɛ se mia, we'e 'bhu dɔdɔgɔ -nyumaa -gbɛ. We-ka yaa wa -gbɛ we 'bhu ni, -zugba na lubhonɔnya ka yaa jɛlɛgba gɔ, -mɔv yi 'wlv nu, Zuifu 'yugalɛnya kpa 'mi. Nu, -unnya, we'e 'bhu dɔdɔgɔ -nyumaa -gbɛ.»

37 Pilati nɛɛ ɔ -ylɛ: «Nu, nyumaa 'wlulapilɛɛ -in -mia, we 'ni mɔv?»

ɔ nɛɛ: «'Mv -in gbaa dɛ. We 'dɛɛ 'gbu wa yia 'mi gwali. In 'ka gbuzɔnɔv dayinɔ nya -mu 'gbu in yia dɔdɔ -gɔ yi. -Wa weee mia gbuzɔnɔv -nu nya, na wɛli wa pɔlva yukwli.»

(Mt 27.15-31; Mk 15.6-20; Lk 23.13-25)

38 Pilati nɛɛ: «Gbuzɔnɔv, lɛɛ -lu we -mia?» Pilati bhia -we mia dɛ gbagbie, 'in ɔ yia -budu zɔ 'tla. ɔ mnia 'pipee Zuifu -gbɛ, ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «Nu, -we ka 'gbu in 'kaa nyimɛ ni gbu dɛli, i'in 'yi we -yɔ. 39 Amiaa lɛnɔgbu 'cin 'yibha nu, in 'tide -kaslonyimɛ yabhlo 'yi 'Wɔzitiylɛ 'fɛtu bhla. 'Lee, a 'yibha nu, in 'tide ain -yla Zuifu 'Wlulapilɛɛ 'yii?»

40 Wa 'kpi'a 'wɔ, wa nɛɛ: «-Innya! -In 'na 'tide -mɔɔ mia dɛ 'yi -ni. 'Tide -Balabasi 'yi -ain -yla!» -Zugba ɔ -Balabasi mia, nyimɛ 'nyuuu 'dɛbhie -wa.

19

1 Tɔvɔn, 'in Pilati nɛɛ wa -yla nu, wa 'bhu -Zezu 'wɔ wa 'ka ɔ sɛlia mni. 2 'Sɔlja maa 'wia -kloo, 'in wa yia we -Zezu 'wluo -pla. 'In wa yi 'yaa ɔ -bana zalv 'wɔpla, nyumaa 'wlulapilɛɛ 'bhisa. 3 Wa -ka ɔ -yɔ lanyni -bhlo, -zugba wa nyania ɔ. Wa nɛɛ ɔ -ylɛ: «Zuifu 'wlulapilɛɛ, -na fɔv.» 'In wa subhaa ɔ 'kpa yukwli 'wɔ.

4 Pilati 'tlaa lv, 'in ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «A pɔv yukwli -nya, nu, lv na laa ɔ ain 'pipee, 'in a 'ka we 'wolanu nu, -we ka 'gbu in 'kaa nyimɛ ni gbu dɛli, i'in

'yi we -yɔ.» 5 Tɔvɔn, 'in -Zezu yia 'tla, ɔ ka wee -bana zalv 'wɔ, 'in 'wia -kloo mia ɔ 'wluo. 'In Pilati nɛɛ wa -ylɛ: «ɔɔ nyime ni!»

6 -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ -Lagɔbudu 'kadɔv nɛwɛkɔnya 'yia -Zezu -yɔ, 'in wa yia 'wɔkpikpie bhli. Wa nɛɛ: «Kɔlv ɔ *su -gɔ la! Kɔlv ɔ su -gɔ la!»

Pilati nɛɛ wa -ylɛ: «Amiaa 'dɛ 'bhu ɔ 'wɔ, 'in a 'ka ɔ su -gɔ lakɔlv. Nu, -we ka 'gbu in 'kaa ɔ gbu dɛli, i'in 'yi we -yɔ.»

7 Zuifu nɛɛ ɔ -yla: «-A ka tite yabhlo, 'in wee tite nɛɛ nu, wa 'bha ɔ, -we ka gbu -wa, ɔ nɛɛ nu, -Lagɔɔ 'Yu ɔ -mia.»

8 Da Pilati 'nua wa wɛli ni, 'in ɔ nyanɔ yia -gɔbho. 9 ɔ plaa -budu zɔ, 'in ɔ yia -Zezu layibha: «Mɔ -na bhua?» Nu, -Zezu 'ni we 'yabhlogbɔɔ 'bɔgɔpali. 10 Tɔvɔn, 'in Pilati nɛɛ ɔ -ylɛ: «-I'in sisali nɛwɛ -gɔ -ami -ylaa? -Ami, in ka we se in 'ka -mi 'yitide, 'in in ka 'ya we se in 'ka -mi su -gɔ la kɔlv, 'lee, -in 'ni we 'ji -yi -wa yi?»

11 -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-In 'ni -lu yabhlogbɔɔ se -ka 'mi -gɔ, we 'ni -we ka se -Lagɔ 'nyɛa -mi 'wɔbhɔ. We 'dɛɛ 'gbu -mɔmɔ -laa 'mi -mi 'yu, ɔ gbɔnyuu 'yli we 'ka -na -nu -zi.»

12 Wee wɛli nu 'bɔgɔ, Pilati 'yibha yaa ɔ 'ka -Zezu 'yitide, 'in Zuifu yia 'wɔkpikpie bhli. Wa nɛɛ: «-In -ka nyime mia dɛ 'yitide ni, -zugba -in 'ni Wlɔmɔv 'wlulapilɛɛ 'kadɔv 'tale! Nu, nyimɛ -ɔ -ka gba: «Nyumaa 'wlulapilɛɛ in -mia» -zugba -mɔɔ mi nyumaa 'wlulapilɛɛ 'kadɔv tɔnyimɛ nya.»

13 Pilati 'nua wɛlɛnya ni, 'in ɔ yia -Zezu la ɔ 'ka 'tla. We 'bɔgɔ, 'in Pilati yia gbuwɔbhukpe -gɔ ladɛ. -Budunɛwɛɛ da -lɛ wa mnazia la tukpa nya, -bha -wa. 'Mv wa laa «Gabata» zuifɔwɛli 'wɔ.

14 Nu, 'yɛ -we nya wa mnazia wa 'dɛ la 'Wɔzitiylɛ 'fɛtu 'gbu, wee yɛ -wa. 'Ylv nɛnya -glɔnyidi, 'in Pilati

nɛɛ Zuifv -yla: «Amiaa 'wlulapilinyo ni.»

15 'In wa yia 'wɔkpikpie bhli. Wa nɛɛ: «'Bha ɔ! 'Bha ɔ! Kɔlv ɔ su -gv la!»

Pilatı nɛɛ wa -ylaɛ: «'Lee, in kɔlv amiaa 'wlulapilinyo su -gv laa?»

'In -Lagɔbɔbɔnyaa -cian yia we 'bıgvpalıɛ: «-Amiaa 'wlulapilinyo -bhlogbɔɔ, Wlɔmvv 'wlulapilinyo 'kadv -wa.»

16 Tɔvn, 'in ɔ yia wa -Zezu yoo 'nyɛ, wa 'ka ɔ su -gv lakɔlv.

'Sloja kolva -Zezu su -gv la

(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Lk 23.26-43)

'In wa -yɔ -Zezu 'sɔ yia mnı. 17 Wa 'kaa 'gbe 'tla ni, su -we -gv wa 'kaa ɔ la kɔlv, ɔ 'dɛ ka we -blıgba. Wa mı mnıda, 'in wa yia da -we wa laa 'Wluu 'Kvaa da nyini. (-Bha wa laa «Gɔlvgota» zuifvvelı 'wv.) 18 -Bha 'sloja kolva -Zezu su -gv la. 'In wa yi 'yaa nyıma -putu 'sɔ su -gv lakɔlv. 'Yabhlo mı -Zezuu lilısɔlv, 'in 'yabhlo mıa ɔ kɔpɛsɔlv.

19 Pilatı nva su falv ɛ, 'in wa yia we -Zezuu su -gv lakɔlv. Wee su falv -gv ɔ cɛlia:

NAZALɛTYU -ZEUZU ZUIFVU 'WLULAPILINYO

20 Nıı, Zuifv duun zɛlia -we mıa wee su falv -gv cɛlıda. -We ka gbv -wa, da wa zva -Zezu su -gv, -bha cıpa 'gbe 'kadv -yɔ, 'in wa cɛlı we -zakpa ta: tia zuifvvelı 'wv, we 'bıgv vlɔmvvvelı 'wv, 'bhie glɛkıwɛlı 'wv. 21 *-Lagɔbɔbɔnyaa -cian zɛlia we, -bha wa mnıa Pilatı -gbɛ, 'in wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Mı cɛlia: <Zuifv 'Wlulapilinyo> nı, we 'nı mnıni we 'ka 'sa -tɔ! -In cɛlı nı: <Nyıme nı nɛɛ: -Amı -wa Zuifv 'wlulapilinyo.> »

22 Pilatı 'palıa we 'bıgv, ɔ nɛɛ: «-We in cɛlia, cɛlıda we tvaa.»

23 Da 'sloja kolva -Zezu su -gv la, 'in wa yia ɔ 'wɔplalı dlili. Wa dlili we 'wv la -mnva, 'slojayı -mɔmɔ -ka -mı, -mɔɔ ka -mɔɔ -nv. 'In wa yi 'yaa ɔ -banaa zɔbana -zɔnv 'wɔbhı.

Nıı, wee -bana mı lvada 'naa kibhe -bhlo nya, we 'bhv -bli -yɔ we 'ka bhv -yɔ nyini. We 'nı pıpɛda -mı. 24 Wa nɛɛ wa 'dɛkpva nyıdıɛ: «-A 'na ylalı wee -bana -zɔnv -nı, nıı, -a 'pa -nıgbı, 'in ɔ ka -nv -yɔ we -ka -tv nı, -mɔɔ 'ka we 'wɔbhı.»

Nıı, 'sa -we mıa -Lagɔɛbhɛ 'wv cɛlıda 'kaa sa 'plı. We nɛɛ:

«Wa ka na 'wɔplalı dlili wa 'dɛkpva nyıdı.

'In wa yia -nıgbı 'pa, ɔ yia na -bana 'bhaa, wa 'ka ɔ yıbheli.»

Nıı, -we 'sloja nva ɛ, mv mıa dɛ.

25 -Zugba -Zezuu 'nyaa klaa, ɔ 'nyaa bhɔlv klaa, Klopası 'ıjwɔ Malii klaa, we -yɔ Magıdala -ıjwɔ Malii mı -bha wee *su kwesi. 26 Nıı, 'in -Zezu yia ɔ 'nyaa -yɔyı. ɔ 'bınɔnyɔ yabhlo ɔ ka zɛ ɔ -kalia, -mɔɔ mı ɔ 'nyaa kwesi. 'In ɔ nɛɛ: «'Maa, amaa yu nı.» 27 We 'bıgv, ɔ nɛɛ 'bınɔnyɔ -ylaɛ: «-Na 'nyaa nı.» Tɔvn, we 'bhv -bha 'wv, 'in ɔ 'bınɔnyɔ yia ɔ, ɔ 'dɛɛ -gbɛ belı.

-Zezuu tıtlıe

(Mt 27.45-56; Mk 15.33-41; Lk 23.44-49)

28 We 'bıgv, -Zezu -yi -slɛɛn we 'ji nıı, -lu weee ka gba. 'In -we mıa cɛlıda -Lagɔɛbhɛ 'wv, we 'ka ɛnvv 'gbv, ɔ nɛɛ: «In 'ka 'ma.»

29 Wee da mıa, kalɔ nvv nyıda mı -bha. Wa faa -fuu wee kalɔ nv lv, wa bızia we suu* 'yılıya 'wv, 'in wa yia we -Zezuu ıjwe -yɔ belı. 30 Nıı, ɔ 'maa wee kalɔ nv nı, we 'bıgv, ɔ nɛɛ: «We ka bhıa!» ɔ -laa 'wlv zɔ tɔvn, 'in ɔ yia tlı.

31 Nıı, 'ylı -we nya wa mnazıa wa 'dɛ la wa Nyapɛylı 'gbv, wee ylı -wa. Wee *Nyapɛylı mıa, 'ylı -zɔnvv 'debhıe -wa. We 'dɛɛ 'gbv Zuifv 'nı 'yıbha nıı, 'kwıe -tv su -gv wee Nyapɛylı nya. We 'gbv wa 'yugalınya yia Pilatı 'yoo -zlalıa mnı, wa 'ka waa nyımaa bhv 'kate, 'in wa 'ka wa 'kwıe su -gv -sa. 32 Tɔvn,

* 19:29 Wee su mıa dɛ, *ısvvpsu -wa.

wee da wa kolva waa nyima su -
 gv la, 'in 'sluja yia -mɔ mni. Wa
 nynia -mɔ ni, 'in wa yia waa nyima
 sɔ 'sɔ lɔ mia -Zezu kwesi bɛ. Wa
 'katea yabhloo bhɔnya, 'bhie, wa
 yia 'sɔnɔv -nɔ 'kate. ³³ Wa nynia -
 Zezu -yɔ la, 'in wa yia we -yɔyɔ nu,
 ɔ ka tli, we 'dɛɛ 'gbɔ wa 'nɔ ɔ bhɔnya
 'kate. ³⁴ Nu, 'in 'slɔjayu yabhlo yia
 -Zezuu gbacɔ zɔ tɔv ɔ 'li nya. -Bha -
 bhlokpade 'pɔɔn -yɔ 'nyu 'tlaa ɔ 'wɔ.
³⁵ Nyime ɔ mia -bha we zli, 'in -
 we 'plia, ɔ 'yia we -yɔ, -mɔɔ -wa
 we dayinyɔ. Nu, wee gbɔnya ni ɔ
 gbaa, 'in a 'ka 'ya we dli -gv zɔ. ɔ
 gbɔdayiweli mɔ gbɔzɔnɔ nya, 'in ɔ -
 yi we 'ji nu, -we ɔ gbaa gbɔzɔnɔ -wa.

³⁶ -We weee mia dɛ 'plia, 'in -
 we mia cɛlida -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, we
 'ka lɛnɔ. We nɛɛ: «Wa 'na 'ka ɔ
 'kɔa yabhlogbɔɔ 'kate.» ³⁷ 'In wee
 'sɛbhɛɛ kibhe yabhlo nɛɛ: «'In, ylaa
 wa yia -ɔ ka gbacɔ -zɔ wa tɔva.»

³⁸ Nu, nyime yabhlo wa laa *-
 Zɛzɛfɔ, Alimateyu -wa, ɔ mɔ -Zezuu
 'bunɔnyɔ yabhlo nya zizewiemɔ. -
 We ka gbɔ -wa, ɔ mɔ Zuifɔv 'yu-
 galunya sɔda. ɔ nyime ni mnia
 Pilati 'yoo -zlala ɔ 'ka -Zezuu 'kwie
 'wɔbhɔ. 'In Pilati yia we -yɔɔwɔnu.
 Tɔvɔn, -Zɛzɛfɔ yia lɔ ni, 'in ɔ yia
 -Zezuu 'kwie 'wɔbhɔ. ³⁹ Nyime
 yabhlo wa laa 'Nikodɛmɔ, -mɔɔ yi
 'yaa ɔ 'bɔ mni. Nu, nyime ɔ mnia
 zlɛmɛ -Zezu 'yia sabɔ, mɔ -wa. ɔ
 mia mɔnda, ɔ -yɔ -lasiklɔɔ bɔtɔlv -
 nɔ 'sɔ, 'in wa yia mni. 'Mɔ wa
 laa *mili -yɔ aluɛsi. We 'wɔwɔlvɛ
 mneni we 'ka kilo gv -bhlo 'ya kug-
 bua nyni. ⁴⁰ -Zɛzɛfɔ -yɔ 'Nikodɛmɔ
 yia -Zezuu 'kwie 'wɔbhɔ. 'In wa yia
 ɔ 'naapɔnya -we wa slua wee bɔtɔlv -
 lasiklɔ -gv, -yɔ labibeli. Nu, 'sa Zuifɔ
 mnazia 'kwie -yɔ, 'bhie wa faa we
 gbawla 'wɔ.

⁴¹ Da wa kolva -Zezu *su -gv la,
 su -kpaɔ mɔ -bha. Wee su -kpaɔ,
 'bhɔka -lolu, -we 'wɔ wa 'nɔ -slɔ
 'kwie yabhlogbɔɔ fa, we mɔ -bha.
⁴² Nu, 'yli -we nya Zuifɔ mnazia wa

'dɛ la wa Nyapɛyli 'gbɔ, wee yli -
 waa 'gbɔ, 'in wee 'bhɔka cɔpa -bhaa
 'gbɔ, wa yia -Zezuu 'kwie -mɔ fa.

20

-Zezu 'ni gbawla 'wɔ -mɔ
 (Mt 28.1-10; Mk 16.1-8; Lk 24.1-
 12)

¹ Nu, 'yli 'pli -bhlo, we 'sɔnɔv
 zliɔ, dimasu nya, da zli 'nɔ -slɔ
 ladolu, 'in Magɔdala -ɔwɔnɔ Malii yia
 gbawla -gv mni. Nu, wa ka zlɛmɛ we
 kla tukpa -boklo 'kadɔ nya, 'in Malii
 -talia -bha ni, ɔ 'nɔ wee tukpa -yɔyɔ
 we ɔwɛɛ. ² Tɔvɔn, 'in ɔ -yɔ -gwagwie
 yia Simɔ Piɛli -yɔ 'bunɔnyɔ yabhlo, ɔ
 ka zɛ -Zezu -kalia, 'dɔ kwa. ɔ nɛɛ wa
 -ylɛɛ: «Wa ka -amɔaa -Kanyɔ gbawla
 'wɔsa, 'in da wa zɔa ɔ, -a 'nɔ -bha da
 -yi.»

³ Piɛli -yɔ ɔɔ -Zezuu 'bunɔnyɔ
 yabhlo ni -sɔa 'wɔ, 'in wa yia wee
 gbawla -gv mni. ⁴ -Gwagwie nya
 wa 'dɛsɔbhie mia -mɔ mɔnda. 'In ɔɔ
 'bunɔnyɔ -mɔnu -gwagwie -zi Piɛli.
 Mɔɔ nynia -mɔ tia. ⁵ ɔ kwlia 'wɔ, 'in
 ɔ yia 'naapɔnya -yɔyɔ -bha lasluda,
 nu, ɔ 'nɔ -mɔ pla. ⁶ Simɔ Piɛli yia ɔ
 'bɔ, ɔ nynia, ɔ plaa gbawla nukplɛ,
 'in ɔ yia -mɔ 'naapɔnya -yɔyɔ, -bha
 lasluda. ⁷ ɔ ka 'ya 'naa -we wa
 gbɔania -Zezuu 'wlu -yɔla -yɔyɔ. Nu,
 wee 'naapɔ 'nɔ we -lima glaa -mɔ,
 we mɔ glida we 'dɛɛ saa da -putu.
⁸ -Mɔv 'bigv, 'bunɔnyɔ ɔ nynia tia,
 ɔ yi 'yaa gbawla nukplɛ pla. ɔ 'yia
 we -yɔ, 'in ɔ yia dli zɔ. ⁹ (Nu, -we
 mia -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ cɛlida, wa 'nɔ -
 slɔ we 'wɔlanɔ: nu, 'wɔ -Zezu yia
 -sɔa titlɔnya glaa.)

-Zezu 'tiala Malii 'klɔ
 (Mk 16.9-11)

¹⁰ Tɔvɔn, 'bunɔnya sɔbhie yia -
 budunwɛɛ lɔbhiti. ¹¹ Nu, Malii mɔ -
 bha gbawla kwesi -zugba ɔ wi. ɔ
 mɔ wida, 'in ɔ yia 'wɔkwli ɔ 'ka
 gbawla nukplɛ 'yilɔlabhli. ¹² 'In ɔ
 yia -mɔ 'anzɔ 'sɔ -yɔyɔ ladida da
 wa palia -Zezuu 'kwie la. Yabhlo
 mɔ ɔ 'wluu 'bigv, 'in yabhlo mia ɔ
 bhɔnyaa 'bigv. 'Wɔplalu 'pɔpa mia

we 'wɔ. ¹³ Nii, 'in wee 'anzɪ yia Malii layibha. We nɛɛ: «Bhɔlɔ, lɛɛ -lu wili an a?»

ɔ nɛɛ we -yla: «Wa ka na -Kanyɔ -bha lasali, 'in da wa zɔa ɔ, in 'nɪ -bha da -yi.» ¹⁴ ɔ mɪ -we mia dɛ gbada, ɔ 'bhitia la, 'in ɔ yia -Zezu -yɔyɪ, ɔ 'nɪ we 'jiyibheli nu, -Zezu -wa.

¹⁵ 'In -Zezu yia ɔ layibha: «Bhɔlɔ, lɛɛ -lu ka 'gbɔ a wia? Nyɔɔ a nɔnu 'ylibɪla?»

Maliii dlɪ 'wɔ nu, su -kpaaa lub-honɔnyɔ -wa. Tɔɔn, ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Na zukpa -wa, we -ka nu, -mɪ 'bhu ɔ 'kwie 'wɔ, gba 'mɪ -yla da -in zɔa ɔ, 'in in 'ka ɔ 'bɔmnu.»

¹⁶ -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Malii!»

Malii 'bhitia ɔ gbɛgbɛin la, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla zuifoweli 'wɔɛ: «Wlaboni!» We ji -wa: «-Slolonyɔ.»

¹⁷ ɔ nɛɛ ɔ -yla: «A 'na kpali 'mɪ la -nɪ, in 'nɪ -slɔ Didee -gbɛ mnu 'gbɔ. Nu, a mnu a 'ka na bhelia -yla gbɛ: na Dide, ɔ mia amiaa Dide nya, na -Lagɔ, ɔ mɪ 'yaa amiaa -Lagɔ nya, ɔ -gbɛ na mna.»

¹⁸ Tɔɔn, 'in Magidala -ɲwnɔ Malii yia -Zezuu 'binɔnyaa -gbɛ mnu, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «In ka -amiaa -Kanyɔ 'yɪ!» 'In ɔ yia -we -Zezu gbaa ɔ -yla, we 'dɪ wa -sali.

-Zezu 'tlaha ɔ 'binɔnyaa 'klɔ

(Mt 28.16-20; Mk 16.14-18; Lk 24.36-49)

¹⁹ Wee 'yɪ -bhlokpadeɛ jibheza, 'binɔnyaa yia 'wlugbeli -budu zɔ. Nu, wa ka -buduu klolo -gbali, wa mɪ Zuifɔv 'yugalɪnya sɔdaa 'gbɔ. 'In -Zezu yia wa glaa yi. ɔ 'yiligbe wa nyidi, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «-Lagɔ 'nyɛ an 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ!» ²⁰ ɔ bhia we gbagbie, 'in ɔ yia ɔ -kwitɛ wa 'klɔslɔlu, we -yɔ ɔ gbacɪ zɔ. Wa 'yɪa Nyɪmaa -Kanyɔ -yɔ, 'in wa yia 'mɔna li.

²¹ ɔ nɛɛ wa -yla -zakpa 'sɔnu nyɛɛ: «-Lagɔ 'nyɛ an 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ! Nu, sa Dide tiea 'mɪ, 'sa -bhlokpadeɛ na tiea an.» ²² Wee wɛlɪnya nu 'bɪɔv, ɔ 'paa wa -pɪpɛ -gɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «Zuzu 'Pupa -mɪ amiaa -nu nya.

²³ A -ka nyɪmaa gbɔnyuu 'wɔtɪ nɪ, 'in we 'gba bhɔa wa 'wlu. Nu, a 'nɪ nyɪmaa gbɔnyuu 'wɔtɪ nɪ, 'in we tɔa wa 'wlu.»

-Zezu -yɔ Toma

²⁴ Da -Zezu yia wee -budu zɔ, -zugba ɔ 'binɔnyaa kugbua lɛ 'sɔ glaa yabhlo wa laa Toma (-ɔ ka 'ɲnu -yɔgbalɪɲnɪ -wa -Zluya), ɔ 'nɪ -bha -mɪ. ²⁵ Tɔɔn, 'binɔnyaa pnu nɛɛ ɔ -yla: «-A ka -amiaa -Kanyɔ 'yɪ.»

Nu, Toma nɛɛ wa -ylaɛ: «We -ka nu, in 'nɪ pɔɛndee 'bɪ 'yɪ ɔ -kwitɛ, 'in in 'nɪ we 'bɪ 'wɔ na -kwitaya fa, 'in in 'nɪ ɔ gbacɪ zɔ na sɔ fa nɪ, in 'na 'ka we dlɪ -gɔ zɔ.»

²⁶ Lɔkɔwlu 'plɪ -bhlo, 'in -Zezuu 'binɔnyaa yi 'yaa 'wlugbeli -budu zɔ. Nu, Toma mɪ -bha. Wa ka -buduu klolonya -gbali, 'in -Zezu yia wa glaa yi. ɔ nɛɛ wa -yla: «-Lagɔ 'nyɛ an 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ!» ²⁷ 'In ɔ nɛɛ Toma -ylaɛ: «Dɪ da -na -kwitaya, 'in yla da na -kwitɛ: belida -na sɔ, 'in fa we na gbacɪ zɔ. 'Bhu dlɪlɔlɔɛ 'bɪ, 'in -in 'ka dlɪ zɔ!»

²⁸ Toma nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Na -Kanyɔ, na -Lagɔ!»

²⁹ -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-In ka 'mɪ 'yɪ, we 'gbɔ -na zɔa dlɪ, we 'nɪ mɔv? -Wa 'nɪa 'mɪ 'yɪ, 'in wa zɔa dlɪ, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ mɪ -maa -nu nya.»

Wee 'sebhɛɛ wlu nɪ

³⁰ -Zezu ka gwɛdigbɔnyaa tɔbaa -zlo lɛnu ɔ 'binɔnyaa 'yibadi, nu, -mɔv 'nɪ cɛlida -mɪ 'sebhɛ nɪ 'wɔ. ³¹ Nu, -we -nya mia da cɛlida nɪ, -bha we mia a 'ka dlɪ zɔ nu, -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ -yɔ -Lagɔɔ Yu. 'In, a -ka ɔ dlɪ -gɔ zɔ, a 'ka 'yliyɔgagie 'yɪ ɔ 'ɲnɪ nya.

21

-Zezu 'tlaha ɔ 'binɔnyaa 'klɔ Tibeliadɪnyu kwesi

¹ -Mɔv 'bɪɔv, 'in -Zezu yi 'yaa ɔ 'dɛ ɔ 'binɔnyaa 'klɔslɔlu Tibeliadɪnyu kwesi. Sa we 'plɪa mɔ nu: ² Simɔ Pielɪ klaa, Toma (-ɔ wa laa -Zluya) klaa, Natanaɛli (Galilee Kanagbe 'wɔ yu) klaa, Zebedee 'yua klaa,

we -yɔ -Zezuu 'bɪnɔnya -putu 'sɔ mɪ -bha. ³ Simɔ Pieli nɛɛ wa -yla: «'Nyu na mɪa -dɔa.» Wa nɛɛ ɔ -ylae: «-Amia mɪ 'ya yida -a -yɔ -mɪ 'sɔ 'ka mɪ.» Wa mɪa, 'in wa yia 'glɔ 'wɔbho. Nu, sabɔ weee 'plia nɪ, wa 'nɪ zibhi yabhlogbɔɔ 'bha.

⁴ Zli bhlia zlizlie, -zugba -Zezu mɪ -bha wee 'nyuu ŋwe -yɔ. Nu, ɔ 'bɪnɔnya 'nɪ we 'jiyibheli nu, mɔ -wa. ⁵ ɔ nɛɛ wa -ylae: «ɪn! Nyimesia, a 'nɪ zibhi 'bha -nyaa?»

Wa 'palia we 'bɪgɔ, wa nɛɛ: «ɪn, -a 'nɪ zibhi yabhlogbɔɔ 'yɪ!»

⁶ ɔ nɛɛ wa -yla: «A viteli 'sowli amiaa 'glɔɔ lilisɔɔɔ, 'yia a yia.» Wa vitelia 'sowli, tɔɔn, zibhi -zlo -we wa 'bhaa, we 'wɔzuloo 'gbɔ, wa 'nɪ 'maslɛɛn 'sowli 'nyu lɔ -sasie mneni.

⁷ 'Bɪnɔnyɔ ɔ ka zɛ -Zezu -kalia nɛɛ Pieli -yla: «-Amiaa -Kanyɔ -wa!» Simɔ Pieli 'nɔa «-Amiaa -Kanyɔ -wa!» tɔɔn, 'in ɔ yia ɔ -banaa -gɔbana 'wɔpla, nu, ɔ ka we 'wɔsaa 'gbɔ, 'in ɔ yia 'nyu lɔ -bho. ⁸ 'In 'bɪnɔnyaa pɪu -yɔ 'glɔ yia yi, -zugba 'sowli mia yeda zibhi nya, wa gbize we 'wɔ. Nu, wa 'nɪ yaa 'nyuu ŋwe -yɔ latlɔɔ, sa 'bhisa 'mɛtlɔ glɔ gbu sɪsalia wa -yɔ. ⁹ Wa 'tlaa -gɔgɔ -gɔ, 'in wa yia -bha -kapɔ 'yɪ. Zibhi mɪ 'yli, 'in 'floo mia -bha.

¹⁰ -Zezu nɛɛ wa -yla: «Zibhi -we a 'bhaa da nɪ, a -yɔ we tɔɔɔa yi.»

¹¹ Simɔ Pieli -gblaa 'glɔ 'wɔ tɔɔn, 'in ɔ yia 'sowli 'wɔgbize dɔɔɔ. We mɪ yeda zibhi 'kadɪ nya, we ŋwe nɪnɪ zibhi glɔ gbɛsɔ 'ya kɔgbua lɛ ta (153). Nu, wee zibhi -zu 'wɔ, 'in wee sowli 'i yla. ¹² -Zezu nɛɛ wa -yla: «A yi a 'ka li!» Waa 'bɪnɔnya glaa nyume yabhlogbɔɔ 'nɪ ŋwe -ka ɔ 'ka ɔ layibhae: «Nyɔɔ -in -mia?» Wa -yi we 'ji nu, Nyimaa -Kanyɔ -wa. ¹³ -Zezu bea wa kwesi, ɔ 'bhua 'floo 'wɔ, ɔ dlilia we wa 'wɔla, 'in ɔ yia wa zibhi 'nyɛ. ¹⁴ Nu, -Zezu -sɔa tɪtlɪnya glaa 'wɔ, ɔ 'dɛɛ slolue ɔ 'bɪnɔnya -yilaa -zakpa tanɔ mia dɛ.

¹⁵ Wa bhia lilie, -Zezu nɛɛ Simɔ Pieli -yla: «Zaaan 'yu 'Simɔɔ, 'lee, -in -kalɪ na zɛ we -zi waa?»

ɔ nɛɛ ɔ -yla: «ɪn, na -Kanyɔ, -in -yi we 'ji nu, in -kalɪ na zɛ.»

-Mɔɔ nɛɛ ɔ -ylae: «'Nye na bh-labhlɛyua.»

¹⁶ ɔ nɛɛ ɔ -yla -zakpa 'sɔnɔ nyae: «Zaaan 'yu 'Simɔɔ, 'lee, -in -kalɪ na zɛɛ?»

-Mɔɔ nɛɛ ɔ -yla: «ɪn, na -Kanyɔ, -in -yi we 'ji nu, in -kalɪ -na zɛ.»

-Zezu nɛɛ ɔ -ylae: «-Zɛ na bh-labhlɛɛ 'yliyɔzɔnyɔ.»

¹⁷ 'In ɔ yia ɔ layibha -zakpa tanɔ nyae: «Zaaan 'yu 'Simɔɔ, 'lee, -in -kalɪ na zɛɛ?»

Pielu -gɔ yia 'wɔ -tɔ -kɔɔn, nu, ɔ ka ɔ layibha -zakpa ta: «'Lee, -mɪ, -in -kalɪ na zɛɛ?» We 'gbɔ, ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «Na -Kanyɔ, -in -yi -lu weee 'ji: -in -yi we 'ji nu, in -kalɪ -na zɛ.»

-Zezu nɛɛ ɔ -yla: «'Nye na bh-labhlɛ. ¹⁸ In nɛɛ -mɪ -yla gbɔzɔnɔ sa nu, da -in mia nyimeslɔyɔ nya nɪ, -na dɛ gbaa -na -ɛsli, 'in -na mɪa mɔ -in 'yibhaa. Nu, -in -ka gɔ nɪ, -na sɔ -na yia 'wɔbhua, 'in nyima -putu yia -na -ɛsli -gbaa, 'in wa kwaa -mɪ da -in 'nia 'yibha.» ¹⁹ (-We -Zezu gbaa dɛ nɪ, sa Pieli 'kaa tɪ, 'in ɔ 'kaa -Lagɔɔ ŋmɪ -mɪnɪ ɔ -tɪtlɪe 'wɔ, 'mɔ ɔ mia -sloluda.) 'Bhie, -Zezu nɛɛ Pieli -ylae: «Yi 'mɪ 'bi.»

²⁰ Pieli 'bhitia la, 'in ɔ yia wa 'lɔɔ -gbɛɪn 'bɪnɔnyɔ ɔ ka zɛ -Zezu -kalia -yɔyɪ wa 'biyida. (Nyume ɔ, wa mia zlɛme lida, ɔ pɪla -Zezuu gbɛgbɛɪn 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ layibha nu, nyɔɔ 'ka ɔ wla nɪ, mɔ -wa.) ²¹ Pieli 'yia ɔɔ 'bɪnɔnyɔ -yɔ, 'in ɔ yia -Zezu layibhae: «'In -mɔɔ mia da na?»

²² -Zezu nɛɛ ɔ -ylae: «ɪn -ka 'yibha nu, ɔ -tɔ -bha, 'in in 'ka lɔ yi nu, 'lee, lɛɛ -lu -mɔɔ 'ka -mɪ nɔnɔa? -Mɪ, nɔ 'mɪ 'bi!» ²³ Tɔɔn, 'in we 'di yia 'mɪnɪ 'bɪnɔnya glaa nu, ɔɔ 'bɪnɔnyɔ -mɔnɪ 'na 'ka tɪ. Nu, -Zezu 'nɪ gbae: «ɔ 'na 'ka tɪ.» Nu, ɔ nɛɛ: «ɪn -ka 'yibha nu, ɔ -tɔ -bha, 'in in 'ka lɔ yi nu, 'lee, lɛɛ -lu -mɔɔ 'ka -mɪ nɔnɔa?»

²⁴ Nu, ɔɔ 'bunɔnyɔ -bhlokpade -wa
 we dayinyɔ, 'in mɔ cɛliɛ we. -A -yi
 we 'ji nu, -we ɔ gbaa, gbɔzɔnɔ -wa.

²⁵ -Zezu ka gbɔɔ -zloo tɔlɔɛ lɛnɔ.
 Nu, sa we 'plia, we -ka 'sa wa
 cɛli we -bhlo -bhlo ni, we 'wɔzuloo
 'gbɔ, wee 'sɛbhɛnya 'na 'ka yaa dɔdɔ
 weee -gɔ mneni.

-Zezuu tietienyaa lenḡbonyā

'Sēbhēē 'sōnu -we Luki cēlia, mu -wa. Sa tia *-leglizinyaa gbū dia gwe, 'mu we gbaa -ain -yla. Nyūma 'sō -gūgbū we gbaa -ain -yla tenyi tenyii: Pieli -yō *Pōlv. Gbū ta wee 'sēbhēē ni slolua -ain: -we tia -Lagonyūma zva dli -gū, sa *Zuifu 'niā wee gbū -yōḡwnu, we -yō -we Wlōmu -nyūma nva -Lagonyūma 'wluo.

-Zezu nēē, o 'ka -Lagō Zuzu 'Pūpa yoo 'pa

¹ Na bheli Teofil, -na fūv! Na 'sēbhēē tianv 'wv, -we weee -Zezu nva lē, 'in o -slolua, we 'ka we gwedida 'bhv, we 'ka o yalimnibhla yl, in ka we celi. ² Nyūma -wa o -saa -bha o tietienya nya o 'kaa yali mni, -we o gbaa wa -yla Zuzu 'Pūpaa 'tite nya, mu ni. ³ -Zezu tia, we 'bīgv, o yia o 'dē o tietienya 'klōslolu -zakpa duun, wa we slolue nya nu, o 'ni tli, o -ga 'yliyō. O li 'yli glv 'sō, -zugba o tlali wa 'klv, o gba *-Lagō nyūmaa 'wlulapilīgbū wa -yla.

⁴ 'Yli yabhlo nya, -Zezu -yō o tietienya 'sō mi lida, 'in o nēē wa -ylāē: «A 'na 'bhulv *-Zeluzalēmgbe nūkplē -ni. -We Dide gbaa o 'ka ain yoo 'pa, -we ka gbū in gbaa zlmē ain -yla, a wv we. ⁵ Nu, *Zaan -mōō ka nyūma batizee 'nyu nya, -bha -tv 'wv -sē, 'in -Lagō 'ka ain batizee Zuzu 'Pūpa nya.»

Da -Zezu mniā yali

⁶ -Mūv 'bīgv, -wa gbelia 'wlv -Zezu kwesi, wa yia o layibha, wa nēē o -ylāē: «-Amiāa -Kanyō, wee bhla -mni nya, -na yia 'Izlaēlinyūma wa dūdvū 'wlulapilīe yoo 'nyēa lv yi?»

⁷ -Zezu yia we 'bīgvpalī wa -ylāē: «We bhla -yō we yli mia ni, we 'ni amianuv gbū. Na Dide ka we zv. 'In o 'dēbhlogbōō mnenia o 'ka we lēv o 'dēē se nya. ⁸ Nu, amia yia 'tite 'yia, Zuzu 'Pūpa yia ain -gū lasibhlia, 'in a

zēa na gbūdayūnyā -Zeluzalēmgbe nūkplē, Zudee -yō Samalii -dūdv -gū, 'in we 'ka dūdvū bhloluda nyini.»

⁹ Da o bhia wee gbūnyā -mni gbagbie, 'in -Lagō yia o 'wūbhū yali, -zugba o tietienya mi o 'bī ylada sa tenyii. -Mūv 'bīgv, yalipūpa yia o 'wūzize. Wa'a 'yī 'maslēēn o -yō. ¹⁰ Da -Zezu mia -mō 'yu bēda, 'in o tietienya mia o 'bitalida yali, -bha -bhlokpādē, nūkpasia sō kaa -bana 'pūpa 'wv, 'tlalia wa 'klv. ¹¹ -Maa nēē wa -ylāē: «Galilee -nyūma, -bhādē a 'yligbea, -zugba a yla yali yi, lēē ka 'gbūa? O -Zezu, -Lagō ka o 'wūbhū ain glaa, o ka yali mni. Sa a 'yia da o mniā yali, 'sa -bhlokpādē o yia lūyia.»

¹² Tōvn, -Zezuu tietienya 'bhūa -gōgō wa laa *Olivusunyāa -gōgō 'wlv, 'in wa yia -Zeluzalēmv lomni. Wee -gōgō mi -Zeluzalēmv kwesi, we 'dē 'sō nyidi ka sa kilo -bhloo -kpūa nyini. ¹³ Wa plaa -Zeluzalēmv ni, 'in wa yia komi yabhlo, -we mia -budu 'wlv zō mni. -Mō wa dilia la -benyi. Pieli klāa, *Zaan klāa, *Zake -yō Andlee klāa, Filipv -yō Toma klāa, Batlemii -yō Matie klāa, Alifēē 'yu 'Zake klāa, 'Simō *Zelōtv -yō 'Zakee 'yu Zudasī klāa, -maa mi 'ya wee -budu zō. ¹⁴ Wamiā klāa, 'ḡwni klāa, -Zezuu 'nyāa Malii -yō -Zezuu bhelia klāa, 'zlabhue zō wa 'dē weee gbelia 'wlv, 'in wa bhūbhōea -Lagō dli -bhlogbōō nya dabūdv.

Matiasī wa -saa -bha Zudasū 'bīgv

¹⁵ 'Yli yabhlo nya, -Lagōbhelia gbelia 'wlv, wa mneni wa 'ka nyūmaa glv gbelibhlo nyini. Pieli -sōa 'wv, o 'yligbea wa nyidi, 'in o nēē wa -ylāē: ¹⁶ «Na bhelia, weli -we Zuzu 'Pūpa gbaa 'cūn, 'in wa cēlia *-Lagōsēbhēē 'wv, we mi nu, we nv lē. Zuzu 'Pūpa ka Zudasū gbū gba nyūmaa 'wlulapilīnyō *-Davidū ḡwe nya 'cūn. Nyūma -wa kpaa -Zezu, oō Zudasī -galia wa 'yu. ¹⁷ Zudasī

m₁ zl₁mε -am₁aa l₁ny₁mε yabhlo nya. Tietie -lubho -a n₁va, ɔ yia ɔ -n₁ 'y₁.» (¹⁸ 'Gwεzi wa 'pεn₁a ɔ, ɔ gb₁nyuuu 'gb₁, 'in ɔ yia we kpa₁ yabhlo 'wɔzɔlɔ, 'in ɔ yia ɔ 'dε 'bha. ɔ 'sibh₁lia 'wlu, ɔ nuk₁p₁la yia ηwan₁, 'in ɔ 'm₁u₁ weee yia 'pipee 'm₁ni. ¹⁹ -Zeluzalεm₁ -ny₁ma weee yia we 'n₁v. We 'gb₁, wa yia wee kpa₁aa 'ηn₁ z₁v wa wεl₁ 'w₁, «Akεl₁idama.» We ji -wa «'P₁ɔn -Kpa₁aa.»)

²⁰ «N₁u, we m₁ Lu₁seb₁hε 'w₁ cel₁daε:

ɔ -budu -t₁v klo nya,
ny₁mε yabhlog₁bɔɔ 'na -d₁l₁ we z₁ɔ la -n₁.»

'In we m₁ 'ya cel₁daε:
«Ny₁mε -putu n₁ ɔ 'b₁g₁u lubho.»

²¹ We 'gb₁, ny₁mε yabhlo -bho -a₁n glaa, 'in sa Ny₁maa -Kany₁ɔ -Zezu -sɔa 'w₁ t₁tl₁ie l₁v, -a -y₁ɔ ɔ 'sɔ 'ka we day₁nya -zε. Ny₁ma -wa -y₁ɔ -a₁n 'sɔ nɔa, -zug₁ba -am₁aa -Kany₁ɔ -Zezu -y₁ɔ -a₁n 'sɔ m₁ d₁u₁v weee -g₁v 'pl₁h₁da, ɔɔ ny₁mε -zε wa l₁ny₁mε yabhlo, ²² 'y₁l₁-we nya Zaan batizea -Zezu, we 'bh₁v we -y₁ɔ, 'in we 'ka -Zezu yal₁ -m₁n₁ bh₁la y₁l₁.»

²³ 'In wa yia ny₁ma 'sɔ w₁la: Ma-tias₁ -y₁ɔ *-Zεzεf₁v wa laa Bal₁sabasi, 'in wa la 'yaa Zutusi. ²⁴ 'Bh₁ie, 'in wa 'dε weee yia -Lag₁ɔ bh₁ubhoe dab₁u₁v, wa nεε: «'Jεjitape, -m₁ -y₁ia ny₁ma weee d₁l₁, waa ny₁ma sɔ n₁ glaa, ɔ -in -saa -bha, -in -s₁l₁u ɔ -a₁n 'kl₁v, ²⁵ ɔ 'ka *tietieny₁ɔ -zε Zudas₁ 'b₁g₁u. 'In lubho -we -m₁ɔɔ 'tidea 'y₁, ɔ 'ka we n₁v. N₁u, 'b₁ -we ka 'kl₁v Zudas₁ kaa, 'in ɔ yia -m₁v -g₁v m₁n₁.»

²⁶ -M₁v 'b₁g₁u, wa yia -n₁g₁b₁ 'pa, we yia Matias₁ -g₁v bh₁l₁l₁. 'In ɔ yia -Zezu tiety₁nya kug₁bu₁ lε -bh₁lo glaa -bho.

2

-Lag₁ɔ 'paa ɔ Zuzu 'P₁pa yoo

¹ *Pant₁kɔt₁v 'y₁l₁ n₁yn₁ia n₁, 'in -Lag₁ɔny₁ma weee yia 'wlug₁beli da yabhlo. ² T₁ɔn, -jiji yabhlo yia yal₁ gba. We 'w₁l₁ sa -p₁ipee 'kad₁v -we m₁ 'pl₁da, 'in we yia -budu -we ka z₁v wa

-d₁la la ye weee. ³ -Bha -bh₁lokpade, -we wa 'y₁ia -y₁ɔ, we 'w₁l₁ sa -kosuu m₁ɔny₁. We 'bh₁ubh₁l₁va -y₁ɔ, 'in we yia wa -g₁v lad₁ -bh₁lo -bh₁lo. ⁴ 'In Zuzu 'P₁pa yia wa ye. Wa yia wεl₁ -putunya gb₁ag₁bie bh₁l₁. Sa Zuzu z₁v₁ wa we wa ηwεε, 'sa wa gbaa we.

⁵ N₁u, Zuif₁v -wa z₁v₁ -bha -Lag₁ɔ, -wa 'bh₁va d₁u₁v weee -g₁v, -Zeluzalεm₁ wa -d₁la la. ⁶ -Jiji -we gbaa yal₁ da wa 'n₁va we, wa -z₁l₁o -y₁ɔ -gwag₁wie yia -m₁ɔ 'wlug₁belia m₁n₁, -we n₁va lε, wa 'ka we 'y₁. Wa n₁yn₁ia -m₁ɔ, we ka wa ηwεgaga -s₁ubh₁al₁. -We ka gb₁ -wa, -Lag₁ɔny₁ma m₁ wa wεl₁ gb₁ada -bh₁lo -bh₁lo, -zug₁ba wa n₁v we. ⁷ We ka wa -l₁vεl₁, 'in wa yia -folu. 'In wa nεε: «Aya, -m₁v 'n₁ -s₁l₁ gb₁ɔz₁n₁v! Ny₁ma -wa m₁ia dε -am₁aa wεl₁ gb₁ada -ny₁, wa 'n₁ Galilee -ny₁maa? ⁸ Sa we n₁v, 'in wa gba -am₁aa wεl₁ -bh₁lo -bh₁lo, -zug₁ba -a n₁v wea? ⁹ -A₁n glaa, ny₁ma -t₁l₁va m₁ Paati -ny₁ma nya, t₁l₁va m₁ia Medi -y₁ɔ Elam₁ -ny₁ma nya. 'In t₁l₁va bh₁va Mezopotami, Zudee -y₁ɔ Kapad₁ɔs₁ -d₁u₁v -g₁v, P₁ɔɔn -y₁ɔ -Azii -d₁u₁v -g₁v, ¹⁰ Flizii -y₁ɔ Panfilii, Ezip₁u₁t₁ -d₁u₁v -g₁v, we -y₁ɔ Silen₁gbe 'w₁ Libii -d₁u₁v -g₁v. Ny₁ma -t₁l₁va 'bh₁va *W₁l₁m₁v, ¹¹ Zuif₁v -y₁ɔ ny₁ma -wa z₁v₁ Zuif₁v -Lag₁ɔ d₁l₁ -g₁v. Klet₁ -ny₁ma -y₁ɔ Alab₁ny₁ma m₁ -bha, 'in -zug₁ba -a n₁v -Lag₁ɔ lεn₁g₁b₁ 'kad₁ wa ηwεε -am₁aa 'dεε wεl₁ 'w₁l!» ¹² We ka wa -l₁vεl₁. Sa wa 'kaa 'wluk₁u₁n lap₁pal₁, 'sa 'n₁ -m₁. 'In wa nεε wa 'dεkp₁va ny₁id₁ε: «Sa -m₁v 'ji m₁ia?»

¹³ 'In ny₁ma t₁l₁va yia wa glapal₁ie bh₁l₁, 'in wa nεε: «N₁v wa l₁va 'w₁, m₁ m₁ia wa 'bhada!»

Piel₁ gbaa ny₁maa -z₁l₁o -y₁la gb₁v

¹⁴ Piel₁ -y₁ɔ tiety₁nya kug₁bu₁ lε -bh₁lo -sɔa 'w₁, 'in ɔ yia ny₁maa -z₁l₁o -y₁la gb₁ -gb₁ag₁bie bh₁l₁ wεl₁ 't₁te ny₁aa: «Am₁ia Zuif₁v, 'in am₁ia weee d₁l₁ia -Zeluzalεm₁ la, -we m₁ia 'pl₁da, a 'n₁v we 'w₁la. 'In -we na yia gbaa, a pul₁v we yuk₁w₁l₁ 'nan₁v. ¹⁵ Sa a p₁upal₁ia dε we 'wluk₁u₁n la, we 'n₁ 'sa -m₁. N₁v

'nɪ nyɪma nɪ 'bhada -mɪ, nɪ, zɒkpa -
lɛlɪ gbomnuanɔ 'wɔ -a mɪa da. ¹⁶ Nɪ,
-we *-Lagɔgbɔ -falɪpanyɔ -Zowɛlɪ
gbaa, mɔ mia -slɛɛn da lɛnɔda. ɔ nɛɛ
nɪ, -Lagɔ nɛɛ:

¹⁷ <-We 'kaa lɛnɔ 'wɔbhɔlɔlu -ylɪnyaa
zɪ mɔ nɪ.

Na Zuzu na yia nyɪma weee -gɔ
lamnenia.

Amɪaa nɔkpasɪyua -yɔ amɪaa
'ɲwɪnyua
yia gbɔɔ -falɪ 'paa.

Amɪaa nyimesia yia -li -yɔyɪa wa 'yɪ
'wɔ,
'ɪn amɪaa nyɪsɔɪ 'ka 'yɪlaanya
yɪa.

¹⁸ Cɪn, wee 'ylɪnya -mɪnɪ nya,
na Zuzu na yia na lubhonɔnya
-yɔ na lubhonɔɲwɪ -gɔ slua,
'ɪn wa 'ka gbɔɔ -falɪ 'pa.

¹⁹ Gbɔ 'kadɪ na yia lɛnɔa yalɪ.
'ɪn ɪn 'ka gwɛdigbɔ lɛnɔ dɔdɔ -gɔ.
'Pɪɔn klaa, -kosu klaa,
gbeyɔ -ylukpa klaa, mɔ -wa.

²⁰ Nɪkpɪsɛ yia 'yɪlɔ 'yɪliya 'wɔ kpaɪ,
'ɪn 'cɔ 'ka zamanɪ nɛɛ 'pɪɔn.
-Mɔɔ 'bigɔ, 'bhɪɛ, Nyumaa -Kanyɔɔ
yɪyɪylɪ 'kadɔ
ka 'ɲnɪmɪa 'kaa yɪ.

²¹ 'ɪn nyɔɔɔ nyɔɔ -ka Nyumaa -
Kanyɔɔ 'ɲnɪ la,
-Lagɔ 'ka ɔ gbɔ 'wɔsa.> »

²² Pɪɛlɪ nɛɛ 'yae: «ɪzlaɛlu nyɪma, -
we na yia aɪn -yɪa gbaa, a pɔɔ we
yukwɪlɪ: -Lagɔ ka Nazaletɪyɪ -Zezuu
'tɪtɛ aɪn 'klɔslɔlu. -Zezuu gbɛgbɛɪn
-Lagɔ nɔa nɪnɛɛ 'ɲnɪpɪalɪgbɔ klaa,
gbɔ 'kadɪ klaa, we -yɔ gwɛdigbɔ lɛ
aɪn nyɪdɪ. Amɪaa 'dɛ -yɪ we 'jɪ. ²³ Wa
'kaa aɪn -Zezu yoo 'nyɛ -Lagɔ -yɪ
we 'jɪ, 'ɪn ɔ dumagbɔ -wa, ɔ ka we
'wɪlukɔɔn lapɔpɪalɪ 'cɪn. A ka -Zezu
'bha, a ka ɔ gbɔnyuu -lɛnɔnya yoo
'nyɛ, 'ɪn wa yia ɔ *su -gɔ lakɔɔ. ²⁴ -
Lagɔ ka -Zezu 'wɔbhɔ tɪtɪɛ lɔ, 'ɪn
ɔ yia ɔ tɪtɪɛɛ sɪasɪɛɛ 'llukpɛ -yɔdɪ,
we se 'nɪ -mɪ, ɔ 'ka tɪtɪɛɛ 'tɪtɛ zɔ -tɔ.

²⁵ Nyumaa 'wɪlulapɪlɪnyɔ -Davidɪ nɛɛ
-Zezu daɛ:
<Kɔmɔɔ na yia Nyumaa -Kanyɔ -yɔ
na 'dɛ 'yu.

ɔ mɪ na lɪlɪsɔɔ, ɪn yɪ bhɪlɪ 'gbɔ.

²⁶ We 'gbɔ, na dlɪ 'wɔlɔ gumu,
'ɪn na ɲwɛɛ wɛlɪ mɪ yɛda 'mɔna
nya.

'ɪn na ku -ka tɪ, -zugba nyapɛda we
mɪa:
na dlɪ 'tɛ 'wɔ -Lagɔ -gɔ.

²⁷ Nɪ, na -kanyɔ, -ɪn 'na 'ka 'mɪ tɪtɪɛ
lɔtɪ
tɪtɪlɪnyaa dɔdɔ -gɔ.

-ɪn 'na 'ka -na -mɔwɔlɔnyɔ 'yɪtɪdɛ
ɔ 'ka 'bhɔka 'wɔ zɛnɪ.

²⁸ -ɪn ka 'mɪ 'yɪlɪyagagɪɛ -we 'nɪa
bhɔlɔluda -kaa
'yoo dasɔlɔlu.

ɪn -ka -mɪ 'yu -mɪ,
'mɔna -na yia 'mɪ yɛlɪa.> »

²⁹ Pɪɛlɪ nɛɛ 'yae: «Na bhɛlɪa, amɪaa
zukpa -wa, a 'nyɛ 'mɪ 'yoo, ɪn 'ka -
amɪaa dɔkpasɪa -Davidɪ -gɔgbɔ gba
kpɛɛn kpɛɛn. ɔ ka tɪ, wa ka ɔ
'bhɪlɪ. 'ɪn ɔ gbawla mɪ -zɛɛn yɪ
nya -aɪn nyɪdɪ. ³⁰ Bhla -we nya,
nyumaa 'wɪlulapɪlɪnyɔ -Davidɪ -gaa
'yɪlɪyɔ nɪ, ɔ mɪ -Lagɔgbɔ -falɪpanyɔ
nya. 'ɪn ɔ -yɪ we 'jɪ, -Lagɔ ka ɔ -yɪa
bɪ: nɪ, ɔ 'yuoyu -kpɔ yia ɔ 'ɲnɪmɪnɪ
'wɔbhua. ³¹ Nyumaa 'wɪlulapɪlɪnyɔ -
Davidɪ ka we -yɔyɪ -mɔ 'yugbɛɪn nɪ,
*Klɪsɪ, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ yia 'wɔsɔa
tɪtɪɛ lɔ. We 'gbɔ, ɔ nɛɛ nɪ, -Lagɔ
'nɪa ɔ tɪtɪlɪnyaa dɔdɔ -gɔ 'wɔbanɪa yɪ.
'ɪn ɔ ku 'na 'ka zɛn gbawla nɔkplɛ.

³² ɔ -Zezu, -ɔ ka gbɔ ɪn mɪa da
gbada, -Lagɔ ka ɔ 'wɔbhɔ tɪtɪɛ lɔ,
-amɪa -mama mɪa da, -a 'dɛ weee
mɪ we -bhayɪnya nya. ³³ -Lagɔ ka
ɔ 'wɔbhɔ ɔ lɪlɪsɔɔ, 'ɪn ɔ yia Zuzu
'Pɔpa 'yɪ, -ɔ Dɪdɛ -Lagɔ gbaa zɪmɛ ɔ
'ka yoo 'pa. 'ɪn ɔ yia ɔ Zuzu -aɪn -
gɔ slɔ, 'mɔ a mɪa -yɔyɪda, 'ɪn 'mɔ a
mɪa 'nɔda -slɛɛn. ³⁴⁻³⁵ Nɪ, nyumaa
'wɪlulapɪlɪnyɔ -Davidɪ 'nɪ cɪ yalɪ mɪnɪ,
'ɪn ɔ nɛɛ ɔ 'dɛ nyae:

<Jejɪtapɛ nɛɛ na -Kanyɔ -ylae:

<-ɪn -dɪ na lɪlɪsɔɔ la,
'ɪn ɪn 'ka -na tɔnyɪma -na bhɔ zɔ
lapalɪ,
-ɪn 'ka wa -gɔ nɔ.> »

³⁶ «ɪzlaɛlɪnyɪma weee yɪbhɛlɪ we
'jɪ sazɔnɔ sa: nɪ, ɔɔ -Zezu a kolɔa su

-gu la, 'mɔ -Lagɔ nɔa Nyɪmaa -Kanyɔ -yɔ -Bhasanyɔ 'wɔ.»

37 Da wa 'nɔa wɛlnya -mɪnɪ, 'in we yia wa dli kwɛzi bhabha. 'In wa nɛɛ Piɛli -yɔ tietienya tɔɔa -ylaɛ: «Bhelia, sa -a 'ka we nɔa?»

38 Piɛli nɛɛ wa -ylaɛ: «A 'bhiti amɪaa dli, 'in wa batizee a 'dɛ weee -bhlo -bhlo -Zezu Klisu 'ɛnɪ nya. 'In -Lagɔ 'ka amɪaa gbɔnyii 'wɔti, 'in ɔ 'ka ɔ Zuzu 'Pɔpa an 'nyɛ, ɔ kwɛlu nya. 39 Nu, -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, we mɪ amɪa -yɔ amɪaa 'yuaa -nɔ nya. We mɪ 'ya nyɪma -wa mɪa 'pɪpɪ -nɔ nya, we mɪ nyɪma weee -nɔ nya, -wa Jejitape, -amɪaa -Lagɔ 'kaa la.»

40 Piɛli ka wa -yla wɛli tɔɔa gba duun, ɔ 'ka wa lu, 'in ɔ 'ka wa dli latɛmanu 'gbɔ. ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A nwanu 'pɔpɔee gbɔ -yɔ, a vla mnɔmnɔnya gwe.»

41 Wa glaa nyɪma duun yia Piɛli wɛli -yɔnwanu, 'in wa yia wa batizee. Wee 'yli nya, nyɪma -wa 'nyɛa wa 'dɛ -Lagɔ yoo, wa yi sa nyɪmaa 'wlu kugbua ɛ gbu nyɪni (3.000), 'in wa yia -Lagɔnyɪma 'cɪn -gɔbhli.

-Lagɔnyɪmaa gbɔlɛnɔ ɔ

42 'Kɔmɔɔ, wa pɔɔa tietienyaa gbɔ -sloluwɛli yukwli, 'in wa tɔa dabɔɔ, bhelia -yɔ bhɔɔa 'bhisa. Dabɔɔ wa lia, 'in wa dia wa 'floo 'wɔ, 'in wa bhuhhoea -Lagɔ dabɔɔ.

43 -Nyanɔgbɔ ka wa -kpaɪ -bhlo -bhlo, gbɔ 'kadɪ -yɔ gwɛdigbɔ -duunnya tietienya mɪa ɛnɔdaa 'gbɔ. 44 -Wa weee plaa -Lagɔ, we bhla dabhlo wa mɪa, 'in dabɔɔ wa -lu weee mɪa. 45 Wa -kakali -yɔ wa zɔzɔnɔnya wa paa pɛɔ, 'in wa dlilia we 'gwɛzi wa 'dɛkpɔa nyɪɪ. Sa -mɔmɔ ka -yɔgbɔ -ka -mɪ, 'sa wa nyɛa -mɔɔ.

46 'Yli weee nya, *-Lagɔbudu 'kadɔ zɔ wa gbɛlia 'wlu. 'In wa lia ladɪdlɪfloo wa -budunwɛɛ dabɔɔ,* 'in wa lia wa 'sukwe 'mɔna -yɔ dli -dlɔɔ nya. 47 -Lagɔɔ 'ɛnɪ wa mnɪa, 'in -zugba nyɪma weee -wa mɪa wee

'gbe nɔkplɛ, kwali wa 'ɛnɪ. 'In 'yli weee nya, Jejitape saa nyɪma gbɔ 'wɔ, 'in ɔ palia wa -Lagɔnyɪma -gu.

3

'Kukunyɔ yabhlo 'yia 'pɔpɔe

1 'Yli yabhlo nya, -Lagɔ -bhuhhoe bhla bɛa, Piɛli -yɔ Zaan 'sɔ yia dabɔɔ -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ mɪ, wa 'ka -Lagɔ bhuhhoe jibheyɪɔ 'lɛlu tanɔ nya. 2 -Lagɔbudu 'kadɔɔ plalɪda wa laa Plalɪda -Zɔnɔ, we kwɛsi nɔkpasu yabhlo ɔ 'nyaa gwalia, -zugba ɔ mɪ 'kuda, -bha ɔ dia la. 'Yli weee nya, ɔ nyɪma -yɔ ɔ yia -bha, 'in wa dia -bha ɔ la, ɔ 'ka nyɪma -wa plaa -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ 'gwɛzi -zlalu 'gbɔ. 3 ɔ 'yia Piɛli -yɔ Zaan 'sɔ plada -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, 'in ɔ yia wa -lu -zlali. 4 Piɛli -yɔ Zaan 'sɔ 'bhitia la, wa ylaa ɔ tenyii, 'in Piɛli nɛɛ: «Yla -an.» 5 'In ɔ nɔkpasu yia wa ylada -tv. ɔmɔ dli nu, -lu yabhlo wa yia ɔ 'nyɛa.

6 'In Piɛli nɛɛ ɔ -ylaɛ: «In 'nɪ 'gwɛzi -ka, in 'nɪ -can -ka. Nu, -we in kaa, 'mɔ na yia -mɪ 'nyɛa: Nazaletiyu -Zezu Klisu 'ɛnɪ nya, -sɔ 'wɔ, nɔ!» 7 'In ɔ yia ɔ lilisɔ -yɔ kpali, ɔ yia ɔ 'wɔbhɪ. -Bha -bhlokpade, ɔ 'kukunyɔɔ bhɔnya -yɔ we -kwɪkwɪanya 'tɛmanɪa la. 8 ɔ -blu 'wɔ -bhlogbɔɔ, 'in ɔ yia ɔ bhɔ 'sɔ -gu 'yiligbe, ɔ yia nɔnɔe bhli. 'In ɔ -yɔ wa 'sɔ yia -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ pla, nɔnɔe nya, 'wɔblubluɛ nya, we -yɔ -Lagɔɔ 'ɛnɪ -zɔnɔɔ mnɪɛ nya. 9 'In nyɪma weee mɪa -bha, 'in wa yia ɔ -yɔyɪ nɔda, -zugba ɔ mnɪɪ -Lagɔɔ 'ɛnɪ -zɔnɔ. 10 Wa ka ɔ nɔkpasu yibheli. Mɔ -dia -benyi -Lagɔbudu 'kadɔɔ Plalɪda -Zɔnɔ la, -zugba ɔ zla -li. 'In nyanɔ yia wa 'wɔslo, 'in we yia wa -lɔɛli, -we ylia ɔ nɔkpasuu 'gbɔ.

Piɛli gbaa nyɪma -yla gbɔ -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ

11 ɔ nyɪmɛ 'nɪ Piɛli -yɔ Zaan 'bɪ 'bhɔda -mɪ, 'in nyɪma weee nwanwɛgaga

* 2:46 'Sa -Lagɔnyɪma ligbea -Zezuu thlɛ, sa ɔ -slolua we wa 'wɔbhloɔ -lililuu lida.

sobhaa, -maa -yɔ gwagwie yia wa gbeɣbeɪn mni, -Lagɔbudu 'kaduu -kapue kaa bhu, wa lalia *Salomɔɔɔ 'ɲni, we zɔ. ¹² Da Pieli 'yia gbu -mni -yɔ, 'in ɔ neɛ nyumaa -zlo -yɫaɛ: «Izlaeli nyuma, lɛɛ ka 'gbu nyumɛ -mɔnu 'pɔpɔe sobhali ain ɲwegaga? Lɛɛ ka 'gbu a yɫa -ain neɛ -amɪaa 'dɛɛ 'tite -yɔ -amɪaa -Lagɔɔ -yɫanɛnie nya -a jipe ɔɔ nyumɛ -mɔni? ¹³ *Ablaamu, *Izaku -yɔ *Zakɔbuu -Lagɔ, -amɪaa dukpasɪ -Lagɔ ka ɔ lubhonɔnyɔ -Zezuu 'ɲni 'yɫimanɪ. Amɪaa 'dɛ ka ɔ wɫa nyumaa 'wlulapɫinya -yɫa, 'in a yia ɔ kwnɛɛ -sa Pilati 'yu, -zugba -mɔɔ 'yibha yaa -mɔɔ 'ka ɔ 'yitide. ¹⁴ A ka -Mɔwɫɔnyɔ mia Nyumɛ Tikli nya kwnɛɛ -sa, 'in a neɛ Pilati -yɫa, ɔ 'tide nyumɛbhanyɔ 'yi ain -yɫa. ¹⁵ Sanɛɛ 'sa, a 'bhaa 'yɫiyɔgagiee -Kanyɔ. 'In -Lagɔ ka ɔ 'wɔbhu tɫitɫinya glaa, -a mi we dayinya nya. ¹⁶ Nyumɛ a yia dɛ -yɔ, 'in a -yia, -Zezuu 'ɲni 'tite -yɔ ɔ dli -gɔzɔzɔve 'nyɛa ɔ latelɔ. -Zezuu dli 'wɔzɔzɔve jipea ɔɔ nyumɛ -mɔni kpɛɛn kpɛɛn, sa a 'dɛ weee yia dɛ we -yɔ.

¹⁷ «'In -slɛɛn, na bhelia, in -yi we 'ji zɔzɔnɔ sa nu, a -yɔ amɪaa 'yugalɫinya 'sɔ, gbu -we a nuɫ lɛ -Zezuu gbeɣbeɪn, a 'ni we 'wɔyɪi 'gbu, a yia we lɛnu. ¹⁸ 'In gbu -we -Lagɔ gbaa zlumɛ ɔ gbuu -falɫpanya weee ɲwe nya, ɔ ka 'sa we lɛnu. ɔ neɛ zlumɛ nu, sia -Lagɔɔ -Bhasanyɔ yia. ¹⁹ In neɛ, a 'bhiti amɪaa dli, a yi -Lagɔɔ -gbeɫɔ, 'in ɔ 'ka amɪaa gbɔnyɪi lamumni. ²⁰ 'In Jejitape 'ka ain nyapɛbhla 'nyɛ, -pɪpɛ 'ka ain -yɔpɫɫi. 'In Klisi, -Lagɔ -saa -benyi -bha amɪaa -nu nya, ɔ 'ka ɔ ain yoo 'pa, mɔ -wa -Zezu. ²¹ We mi nu, yali -Zezu Klisi yia -slɔ -tɔa, 'in -lu weee lamnazi bhla 'kaa nyɪni. Sa -Lagɔ gbaa we zlumɛ, ɔ gbuu -falɫpanyaa -mɔwɫɔ nuɔ ɲwe nya, 'sa.

²² «'In, *Moizɪ neɛ:
 <Jejitape ɔ -wa amɪaa -Lagɔ, mɔ yia ain glaa
 ɔ gbuu -falɫpanyɔ yabhlo -bha -saa, -ami 'bhisa.

Amɪaa 'dɛɛ bheli yabhlo ɔ yia -zɛa.
 -We weee ɔ yia ain -yɫa gbaa,
 yukwli a yia we pɔɫa.
²³ Nyɔɔɔ nyɔɔ 'ni ɔɔ -Lagɔgbuu -falɫpanyɔ -mɔnu
 weli yukwli pɔɫa,
 -Lagɔɔ nyuma glaa wa yia ɔ -saa,
 'in ɔ 'ka labhu.>
²⁴ 'In we 'ka Samuɛli -gɔ gwedi, -Lagɔgbuu -falɫpanya -wa gbaa -bhlo -bhlo, wa 'dɛ weee ka 'yɫunya -muni gbu gba. ²⁵ -Lu -we -Lagɔ 'kaa wɫa, ɔ gbaa ɔ gbuu -falɫpanyaa ɲwe nya, we mi amɪaa -nu nya. 'In *'wɔsusɫɔlue -we ka weli -Lagɔ -yɔ amɪaa dukpasɪ bhliɫ, -mɔɔ mi 'ya amɪaa -nu nya. Da ɔ gbaa Ablaamu -yɫaɛ:
 <-Na 'yuoyuaa 'gbu na yia dɔdɔgɔ -nyuma weee 'nyu-lanɲnaa.>
²⁶ 'In tia -Lagɔ ka ɔ lubhonɔnyɔ yoo 'pa amɪaa 'gbu. ɔ ka ɔ tie, ɔ 'ka ain 'nyulanɲna, 'in ɔ 'ka ain amɪaa lenugbu 'nyii 'bisa -bhlo -bhlo.»

4

*Pieli -yɔ Zaan wa kwaa *Zuifɔv gbɔwɫiwɔdɫinya 'yu*

¹ Da Pieli -yɔ Zaan mia nyumaa -zlo -yɫa gbu gbada, 'in -Lagɔbubɔnyaa klaa, -Lagɔbudu 'kaduu ɲwekɔnyaa -kanyɔ -yɔ *Sadusenyuma yia -bha wa yɫi. ² 'In wa yia 'cɛ 'pa, da Pieli -yɔ Zaan 'sɔ mia nyumaa -zlo -slɔluda nu, -Zezu ka tɫitɫinya glaa 'wɔsɔ, mu slɔlue we nu, tɫitɫinya mneni wa 'ka tɫitɫie lɔ 'wɔsɔ. ³ Wa kpaɫa wa, jibhe ka zɔɔ 'gbu, wa yia wa -kasɫɔbudu zɔ -gueli. ⁴ -Mɔɔ bhla, nyumaa -zlo -wa 'nuɫ -Lagɔgbu, yia we -yɔɲwɫnu. Wa nyɪni sa nyumaa 'wlu glɔ -bhlo 'wlu gbu. (5.000)

⁵ -Mɔɔ zɫi zɫia, Zuifɔv 'yugalɫinya klaa, nyuma kpasɪ -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya yia 'wɫugbeli -Zeluzalɛmu. ⁶ Nyuma -wa mia -bha wa ɲni nu: * -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ Anasi, Kaifu, Zaan, Alɛzandli we -yɔ -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ zɔayɫɪnyuma weee.

7 'In wa yia Pieli -yɔ Zaan kwa wa 'yu, 'in wa yia wa layibhae: «Se -mumu nya a jipe ɔɔ 'kukunyaɔa? 'In nyɔɔ ka 'ɲni -gɔ a nu we lea?»

8 Zuzu 'Pupa yea Pieli, ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «'Yugalunya, nyima kpasɪ, 9 -a ka guzɔnyɔ -mɔni zɔzɔnu -yla lenɔɔ 'gbɔ, wa yibhaa -zɛɛn yɪ nya -aɪn la, sa -a jipeli ɔɔ nyime 'wɔla? 10 A 'dɛ weee yibheli we 'ji, 'in Izlaɛlnyuma yibheli we 'jie: Nazaɛtyu -Zezu Klisi a kolva su -gɔ la, 'in -Lago 'bhua 'wɔ tɪtlɪnya glaa, ɔ 'ɲni nya nyime -mɔni 'pɔa, 'in ɔ 'yɪlgbea da aɪn 'yu. 11 Nu, we mɪ celida -Lagoɛbhɛ 'wɔ -Zezuu daaɛ:

«Tɔkpa -we amia -budusɔbhanya -saa kwnɛɛ,
mɔ -zɛa -buduu gwɪgwɪyɪli -tukpa -zɔnu.» »

12 Pieli nɛɛ 'yae: «ɔ 'dɛbhlogbɔɔɔ -gbɛ wa yia 'pɔpɔɛ. Nu, dɔdɔ weee -gɔ, nyuma weee glaa, -Lago 'ni nyime -putuu 'ɲni wla, ɔ 'ka -aɪn gɔ 'wɔsa.»

13 Da *Zuifɔ gbɔwliwɔdunya 'yia Pieli -yɔ Zaaan dɪ tɛɔ -yɔ, 'in ɲwɛgaga yia wa sɔbha. 'In wa yia we -yɔyɪ nu, nyuma -kpɔa -yɔ -wa 'nia 'ɛɛbhɛ -yi, ma -wa. 'In wa -yi 'ya wa -Zezuu nɔnɔnya 'cɪn nya. 14 'In wa yi 'yaa nyime ɔɔ wa jipea -yɔyɪ 'yɪlgbeda wa kwesi. 'In wa 'ni wɛɪ -ka, wa 'ka we 'bɪgɔpali. 15 'In wa nɛɛ wa -ylaɛ: «A 'tla gbɔwɔbhɔ -budu zɔ!» 'In wa 'dɛkpɔa yia kpɛɪɛ bhli.

16 Wa nɛɛ: «Sa -a 'ka waa nyuma -manɪ nɔa? Wa ka gwɛdigbɔ lenɔ, -Zeluzalɛmɔ -nyuma weee ka -bha 'yɪ, 'in -a 'ni mnɛni -a 'ka we kpɛɪ.

17 Nu, wee gbɔ -mɪni yi lamnɛni nyuma -nyidɪ -tapaa 'gbɔ, -a 'yɪlgbeli wa -glawɛɪ nya! Nyɔɔɔ nyɔɔ ɔɔ -ka -mɪ, wa yi ɔ -yla gbɔ gba -Zezuu 'ɲni nya.»

18 Wa laa Pieli -yɔ Zaan, 'in wa nɛɛ wa -ylaɛ: «A 'na gbali nyuma -yla gbɔ -Zezuu 'ɲni nya -ni, 'in a 'na -slolu wa gbɔ we nya 'mnumnu -ni.» 19 'In Pieli -yɔ Zaan nɛɛ wa -ylaɛ: «A 'yibha -slɔ amiaa 'dɛ la. We nani 'yɪ, -Lago

'yu, -a zɔ amia 'nɔɲwɛ yaayɪ, -a zɔ -Lago 'nɔɲwɛɛ? 20 'A! Gbɔ -we ka da -a 'yia, 'in -a 'nɔa, -a 'ni mnɛni, -a 'ka gba -a 'nia we gba.»

21 Gbɔwliwɔdunya yia wa 'cɛ -yɔ 'pali 'ya 'sɔ. -Mɔ 'bɪgɔ, 'in wa yia wa 'yitide. Gbɔ -we ka 'gbɔ wa 'kaa wa 'kɪyɛ 'wɔpali, wa 'ni we 'yɪ. Nyuma weee mɪ -Lagoɔ 'ɲni -mnɪnɪda, -we nɔa lɛɛ 'gbɔ. 22 Nyime ɔɔ 'pɔa gwɛdi sa, ɔ -zɔ mnɛni we 'ka -zɔɔ gbɔ 'sɔ -gɔzɪ.

-Lagɔnyima bhuhhoea -Lago

23 Da wa 'tidea Pieli -yɔ Zaan 'yi, 'in wa yia wa bheliiaa -gbɛ mɪ. 'In -we *Lagoɔbɔnyaa -cɪan -yɔ nyuma kpasɪ gbaa wa -yla, wa yia we -sa lɔdɪ nya. 24 Da waa -Lagoɔbhelia 'nɔa gbɔ -mɪni, 'in -maa yia -Lago bhuhhoe bhli dabɔdɔ. 'In wa nɛɛ: «-Amiaa -Kanyɔ, -mɪ nɔa yali -yɔ dɔdɔ -yɔ gumunyu lɛ, 'in -we weee mɪa we -gɔ -yɔ we nukplɛ, -mɪ nɔa we lɛ. 25 -Mɪ gbaa, Zuzu 'Pupa nya, -amiaa dɔkpaɔa -Davidɪ ɔɔ -wa -na lubhonɔnyɔ, ɔ ɲwɛ nyae:

«Lɛɛ ka 'gbɔ dɔdɔgɔ -nyuma weee dɪ -zɛ la 'dɛɛ 'yɪlɪmanɛ nya?
Lɛɛ ka 'gbɔ wa pɔpali gbɔ -kpɔa gbɔa?»

26 Dɔdɔɔ 'wlulapɪɪnya -sɔa 'wɔ tu nya,
'in nyumaa 'yugalunya yia gwe 'pa,
Jejitape -yɔ ɔ -Bhasanyɔ -yɔ.»

27 Nu, gbɔzɔnu -wa, -na lubhonɔnyɔ -Zezu ɔɔ mɪa -mɔwɪɔda, -ɪn -saa -bha, 'in -ɪn slua 'kpɪ 'wɪlɔ, *Ewɪɔdɔ klaa, Pɔnsɪ Pilatɪ klaa, 'lakpanya -yɔ *Izlaɛɪ zɔayɪɪnyuma ka ɔ -yɔ gwe 'pali, wee dɔdɔ -gɔ. 28 -We weee -ɪn gbaa -na 'tɪtɛ -yɔ -na dɔmagbɔ nya pepe, 'mɔ wa nɔa dɛ lɛ. 29 'In Jejitape, sa wa 'palia -aɪn 'cɛ -yɔ, -ɪn yla we. 'In -ɪn 'tɛmanɪ -na lubhonɔnyaa dɪ la, wa 'ka -na gbɔ gba. 30 -ɪn -gɪɔ -na sɔ 'wɔ, 'in nyumaa jipee -yɔ gwɛdigbɔ -yɔ gbɔ 'kadɪ 'kadɪ nu lɛ, -na lubhonɔnyɔ -Zezu mɪa -mɔwɪɔdaa 'ɲni nya. We -mɪ 'sa.»

³¹ Bhla -we nya wa bhia -Lagɔ bhuhhoe, da wa -dia la, 'in -bha yia zuklu. 'In Zuzu 'Pɔpa yia wa 'dɛ weee ye, tɔn, wa yia -Lagɔweli gbagbie bhli, dli tɛlɔ nya.

-Lagɔnyima suslolua wa zɔzɔnɔli 'wɔ da yabhlo

³² Nyima weee -wa zɔa -Zezu dli -gbɔ, wa dli -yɔ wa 'wlukɔɔn lapɔpale -bhlo. 'In nyimɛ yabhlogbɔɔ'ɔ gba nu, ɔnɔɔ zɔzɔnɔnya mia, ɔ 'dɛ -bhloo -nɔ -wa. Nu, wa zɔzɔnɔ weee mia, 'wɔ wa suslolua we da yabhlo. ³³ 'Tite 'kadɔ yabhlo nya, -Zezuu tietienya gbaa Nyimaa -Kanyɔ -Zezuu 'wɔsɔgbɔ tilitunya glaa. 'In -Lagɔɔ 'nanɔ 'kadɔ yia wa 'dɛ weee -gbɔ kwilili. ³⁴ Wa glaa bobabhanyɔ 'nɔ -mɔ. -Wa weee kaa kpaɔ -yɔ -budunya, pɛlɔ wa paa we, 'in wa -yɔ we -yɔgwɛzi yia. ³⁵ 'In wa -yɔ wee 'gwɛzi yia, -zugba wa nyɛ we -Zezuu tietienya yoo. -Mɔɔ 'bɔgbɔ, 'in -maa dlilia we wa 'wɔla -bhlo -bhlo, sa wa -yɔgbɔ -ka -mɔ, 'in wa bhia we.

³⁶ Siplɔyɔ **-Zɛzɛfɔ*, -ɔ -wa **Leviii* zɔaylinyime, -ɔ ka 'ɲnɔ -Zezuu tietienya zɔa Banabasi, 'sa ɔ mia. (Wee Banabasɔ ji -wa, nyimaa dli latɛmanɔyɔ.) ³⁷ Kpaɔ yabhlo ɔ kaa, 'in ɔ yia we pɛlɔ 'pa. ɔ -yɔ we 'gwɛzi yia -Zezuu tietienyaa -gbɛ mɔ, 'in ɔ yia we wa yoo 'nyɛ.

5

Ananiasɔ -yɔ ɔ 'ɲwɔɔ Safilaa gbɔ

¹ Cɔn, nyimɛ yabhlo -ɔ ka 'ɲnɔ -wa Ananiasɔ -yɔ ɔ 'ɲwɔɔ Safilaa 'paa wa kpaɔ pɛlɔ. ² 'In ɔ -yɔ ɔ 'ɲwɔɔ bhlia wɛli -bhlo, ɔ yia we 'gwɛzii kibhe 'wɔtɔ ɔ -nɔ nya, 'in ɔ -yɔ we tɔlɔ yia -Zezuu tietienyaa -gbɛ mɔ.

³ 'In Pielɔ nɛɛ ɔ -ylɛ: «Ananiasɔ, lɛɛ ka 'gbɔ **-Saatan* yi -na dli yea? -In ka Zuzu 'Pɔpa -yla yotɔbhɔ, 'in -in yia wee kpaɔ 'gwɛzi tɔlɔ 'wɔtɔ -na -nɔ nya. ⁴ Da -in 'nia -slɔ wee kpaɔ pɛlɔ 'pa, we mɔ -na -nɔ nya. 'In -in 'paa we pɛlɔɔ, we 'gwɛzi mia, -na -nɔ -wa, we 'nɔ mɔɔ? Lɛɛ ka 'gbɔ -in

yi sanɛɛ -sɔkpa gbɔ pɔpala? We 'nɔ nyima -yla -in 'tubhɔ yɔ, -Lagɔ -yla -in 'tubhɔa we.»

⁵ Ananiasɔ 'nɔa wee wɛlɔnya -mɔnɔ, ɔ bhlia, -bha ɔ tɔlɔ. -Wa weee 'nɔa we, -nyanɔgbɔ yia wa -kpaɔ. ⁶ Nyimesia yia 'wɔsɔ, 'in wa yia ɔ 'naa -yɔzɔ, wa -yɔ ɔ yia mɔ, 'in wa yia ɔ lazɔ.

⁷ 'Lɛli ta 'plia, 'in ɔ 'ɲwɔɔ Safilaa yia pla, -zugba -we nɔa lɛ, ɔ 'nɔ we 'ji -yi. ⁸ Pielɔ yia ɔ layɔbha, ɔ nɛɛ ɔ -ylɛ: «A gba 'mɔ -yla gbɔzɔnɔ, -valɛ nɔ nya a 'paa amiaa kpaɔ pɛlɔ yi?»

'In ɔ nɛɛ: «In, we nya -a 'paa we pɛlɔ.»

⁹ Tɔn, Pielɔ nɛɛ ɔ -ylɛ: «Sa wee mia, 'in a -yɔ amaa 'lowli yi wɛli -bhlo bhlia, 'in a yi -Lagɔɔ Zuzu lay-laa? A -talɔ, -wa 'bhɔa amaa 'lowli lazɔda, wa 'yiligbe -budunwɛɛ, ma yi 'yaa ama yoo kwaa.»

¹⁰ -Bha -bhlokpade, ɔ bhlia Pielɔ bhɔ -yɔ, ɔ yia tli. Nyimesia 'kaa pla, -zugba ɔ ka tli, wa 'bhua ɔ 'wɔ, wa -yɔ ɔ 'sɔ mɔ, 'in wa yia ɔ lazɔ ɔ 'lowli kwesi. ¹¹ **Leglizɔ* weee -yɔ nyima -tɔlɔa weee, -wa 'nɔa wee gbɔ -mɔnɔ, -nyanɔgbɔ yia wa -kpaɔ.

-Zezuu tietienya nɔa gwɛdigbɔ 'kadɔ lɛ

¹² -Zezuu tietienya ka gwɛdigbɔ -yɔ gbɔ 'kadɔ duun lɛnɔ nyima nyidɔ. -Lagɔbudu 'kadɔɔ -kapue wa lala Salomɔɔɔ palɔ 'kadɔ, we zɔ -Lagɔnyima gbelia 'wlu, we bhla wa ka dli -bhlo. ¹³ 'In nyimɛ yabhlogbɔɔ'ɔ 'yɔ dli ɔ 'ka wa lɔbhɔ, 'in -zugba nyima duun mɔnɔ wa 'ɲnɔ. ¹⁴ 'In nyimaa -zlo, nɔkpasia -yɔ 'ɲwɔ, -wa 'ɲwɔnɔa Nyimaa -Kanyɔɔ gbɔ -yɔ, 'in -maa yia -Lagɔnyima -gɔbhɔ. ¹⁵ 'In nyima yia guzɔnya 'yloogblɔ wlelie bhli. Wa yia wa -gbato -yɔ -bitanya -gbɔ lapɔli. 'In bhla -we nya Pielɔ -ka 'plia yi, ɔ zuzu 'ka -ylɛɛ 'yabhloo -kpaɔ -gbɔ 'plili wa glaa. ¹⁶ Nyimaa -zlo yi 'yaa 'gbenya mia -Zeluzalɛmɔ kwesi 'bhɔ, 'in wa -yɔ guzɔnya -yɔ nyima -wa zuzu 'nyii

mia 'klyie 'wopalida yia yi, 'in wa 'de weee yia 'pu.

Wa kpaá -Zezuu tietienya

¹⁷ Lagobubonyaa -kanyo 'kadu -yo -wa mia o kwesi -wa weee -wa *Sadusenyima, zenyidli yia wa 'wobho -Zezuu tietienyaa gbegebein. 'In -we wa 'kaa lenu, wa yia we weli bhli. ¹⁸ Wa kpaá -Zezuu tietienya, 'in wa yia wa -kaslu 'wopa. ¹⁹ Nu, sabo, -Jejitapee 'anzi yabhlo yia, 'in we yia -Zezuu tietienya nwe -kaslobudu -kai. We wlelia wa, 'in we nee wa -ylae: ²⁰ «A mni -Lagobudu 'kadu zo. 'In -we weee -wa 'yliyogagie loluu gbu, a gba we nyuma -yla.» ²¹ -Zezuu tietienya zua we weli 'nunwe, 'in zlukpe -papa, wa yia -Lagobudu 'kadu zo mni, 'in wa yia nyuma slolue bhli.

-Lagobubonyaa -kanyo 'kadu -yo -wa mia o kwesi, wa yia gbowliwodunya -yo Zuifbu nyuma kpasu la, gbwobhubhue 'kadu -yo. 'Bhie, wa yia nyuma tie -kaslobudu zo, wa mni -Zezuu tietienya 'bu. ²² 'In da 'sloja nynia -kaslobudu zo, -maa 'ni -mo wa yli. 'In -maa yia gbwobhunyyaa -gbe lbbhiti, wa yia lodi -sa. ²³ Wa nee: «-A ka -kaslobudu klada yli 'nanuu, -zugba we nwekonya 'yiligbe we nwee. Nu, da -a -kalia we, -a 'ni -mo nyume yabhlogbo yli.» ²⁴ Da -Lagobudu 'kadu nwekonyaa -kanyo -yo -Lagobubonyaa -cian 'nua gbonya -mni, -we wa 'kaa 'wlukoon lapopali, wa 'ni we -yi. 'In wa yia wa 'de layibhae: «Lee -lu yli -Zezuu tietienya?»

²⁵ Toon, nyume yabhlo 'tlalia -bha, 'in -mo nee wa -ylae: «A -tali! Nyuma -wa a 'paa -kaslu 'wu, wa mi -Lagobudu 'kadu zo nyuma gbu -sloluda.» ²⁶ 'Bhie, -Lagobudu 'kadu nwekonyaa -kanyo -yo o 'sloja yia -Zezuu tietienya 'bomni sa -dlao, wa 'ni we nu -gla nya, nyuma yi wa gboko 'wobhaa 'gbu, nyanu mi wa dlu.

Wa kwaan -Zezuu tietienya gbowliwodunya 'yu

²⁷ Da wa -yo wa yia lu, 'in wa yia wa gbowliwodunya 'yu kwa. -Lagobubonyaa -kanyo 'kadu -yo -wa mia o kwesi, yia wa layibhayibhie bhli. ²⁸ O nee wa -ylae: «-A ka ain -yla gba 'klu 'cici nya da nu, a 'na -slolu nyuma gbu nyume -mou 'nhi nya -ni. 'In -mou a nu de lea? A ka amiaa nyumaa gboslolue lamneni -Zeluzalem -gbe -kpbahie nukple. 'In a 'yibha a 'ka -ain o 'bhabhagbu 'wlu.»

²⁹ Piel -yo -Zezuu tietienya tolba yia we 'bigopalae: «-Lago -a 'kaa 'nuhwe zu, we 'ka nyuma -zi. ³⁰ Amia 'bhaa -Zezu, o su -gu lakolbe nya. 'In -amiaa dukpasu -Lago yia o 'wobhu tltlinya glaa. ³¹ Nu, -Lago ka o 'wobhu o lilisobu, 'in o yia o 'yigli beli nyumaa 'Yugalnyo -yo wa Gbuwosanyo nya. 'In o 'ka *Izlaeli 'yoo 'nye, wa 'ka wa dli 'bhiti, 'in -Lago 'ka wa gbonyii 'woti. ³² Wee gbonya -mni, -amia mi we dayinya nya, 'in Zuzu 'Papa o -Lago 'nyea -wa zua o 'nuhwe, o mi 'ya we dayinyo nya.»

³³ Gbowliwodunya 'nua gbonya -mni, 'in we yia wa 'ce dlo la. Wa 'yibha wa 'ka -Zezuu tietienya 'bha we 'gbu. ³⁴ Wa glaa, *Falizinyume yabhlo wa laa Gamalieli, -Lago titee gwesanyo -wa, nu, nyuma weee zua o 'nuhwe, o -saa 'wu gbowliwodunya nyidi, 'in o nee, wa wleli -slo -Zezuu tietienya -se.

³⁵ -Muu 'bigu, o nee waa gbowliwodunya -ylae: «Izlaeli nyuma, gbu -we a 'kaa lenu waa nyuma -manu gbegebein, a zu amiaa 'de 'yliyog we 'gbu. ³⁶ Nu, nyume yabhlo wa laa Tedasi, o 'tlaa, we 'bi 'ni 'wugwle, o yia o 'de la nyume -zou. Sa 'bhisa, nyumaa 'wlu 'so yia o 'bi -bholu. Wa yia o 'bha, 'in -wa weee -bholua o 'bi, -maa yia lamno. 'In gbu -we o 'kaa lenu, we yia 'wotu bhe. ³⁷ -Mo 'bigu, nyumaa zelibhla, Galileyu Zudasu yia 'tla, 'in nyumaa

-zlo yia ɔ 'bubholu. 'In wa yi 'yaa -mɔɔ 'bha. 'In -wa weee -bholua ɔ 'bi, -maa yia lamnɔ. ³⁸ -Slɛɛn, in nɛɛ aɛn -ylac: a 'na ylali nyuma -manɩ 'maslɛɛn -nɩ, a 'tide wa 'yi, wa 'ka mnɩ. We -ka wa 'wlukɔvɛn lapupaligbu -yɔ wa lenogbu mia, nyumaa -gbɛ we bhv, la we yia 'bhva. ³⁹ Nu, we -ka -Lagɔɔ -gbɛ we bhv 'piɛɛn, a 'nɩ mneni a 'ka we lasa. A zɔ amiaa 'dɛ 'yliyo, a -yɔ -Lagɔ 'na gɔlv tɔ -nɩ!»

'In gbɔwliwɔɔɔnya yia Gamaliɛlu wɛli 'wɔɔɔwɔ. ⁴⁰ Wa laa -Zezuu tietienya, 'in wa yia wa selɩ, 'in wa nɛɛ wa -yla, wa 'na gbalɩ 'maslɛɛn -Zezuu 'ɛnɩ nya gbv -nɩ. 'Bhie, wa yia wa 'yitide. ⁴¹ 'In -Zezuu tietienya -yɔ 'muna yia gbɔwliwɔɔɔnyaa -gbɛ 'bhv, -we ka gbv -wa, -Lagɔ ka we -yɔyɩ nu, wa ka we 'klv, wa 'ka wa 'klyɩɛ 'wɔpali -Zezuu 'ɛnɩ nya. ⁴² 'In sa zli zlia, 'sa wa tva -Lagɔwɛli -sloluda, 'in wa tva -Lagɔɔ -Bhasanyɔ -Zezuu Gbɔzɔvɔ -gbada -Lagɔbudu 'kadɔ -yɔ wa -budunya zɔ.

6

Wa -sa -bha nyuma gbesɔ, wa 'ka -Zezuu tietienya 'wɔsa

¹ We bhla, 'in -Zezuu *'bɔnɔnya yia -gobho. -Lagɔnyuma -wa gbaa *glɛkiwɛli, ma palɩ -Lagɔnyuma -wa gbaa zuifwɛli -yla gbv laɛ: «'Yli weee nya, wa -ka lililu dlilia yi, 'in wa dlva -amiaa -dɔgbɔɔwɔ 'wɔ.» ² -Zezuu tietienya kugbua lɛ 'sɔ gbelia -Zezuu 'bɔnɔnya weee 'wlu, 'in wa nɛɛ wa -ylac: «-A -ka -Lagɔwɛli sloluee 'yitide lililuu dliliee 'gbv, we 'nɩ 'ylinanɩ. ³ We 'dɛɛ 'gbv, bhe-lian, a -sa -bha -mɔ aɛn glaa nyuma gbesɔ, -wa ka 'ɛnɩ -zɔvɔ nyuma gbaa, -wa -Lagɔɔ Zuzu yea, -wa -yia gbv, 'in -a 'ka wa wee lubho kwɛɛ zɔ. ⁴ 'In -amia 'ka -Lagɔ bhuhhoe -yɔ -Lagɔwɛli -sloluda -tɔ.»

⁵ -We wa gbaa, -wa weee mia -bha, 'in -maa yia we -yɔɔwɔ. 'In Etiɛnɩ ɔ zɔa dlɩ, Zuzu 'Pupa mia

yeda, 'in wa yia -bha ɔ -sa, we -yɔ Filipɔ, Plokɔɔ, Nikanɔɔ, Timɔ, Palumenasɩ -yɔ Antioɔsɔ -yu 'Nikolaa, ɔ zɔ bhaa Moizuu tite 'nɔɔwɛ. ⁶ 'Bhie, wa yia wa -Zezuu tietienya 'yu kwa. 'In -maa yia wa sɔ 'wluo lapali, 'in wa yia -Lagɔ bhuhhoe.

⁷ 'In -Lagɔgbv -yɔ lamnenie yia mnɩ -tapa. 'In -Zezuu 'bɔnɔnya yia -gobho duun -Zeluzalɛmɔ. 'In *-Lagɔbɔbɔnyaa -zlo yia -Zezuu gbv -yɔɔwɔ dlɩ weee nya.

Wa kpaɩ Etiɛnɩ

⁸ Etiɛnɩ, ɔ kaa -Lagɔɔ 'nanɩ -yɔ ɔ 'tite 'wɔ, mɔ nua gbv 'kadɩ 'kadɩ -yɔ gwɛdigbv lɛ nyuma -nyidi. ⁹ *-Lagɔbudu wa lalia «Galɩ wa 'tidea 'yii» 'ɛnɩ nya, we zɔ nyuma tɔlva -sɔlva Etiɛnɩ -yɔ 'wɔ. Waa nyuma -yɔ Etiɛnɩ kpɛlia, ma nɩ: Silɛnɩ -yɔ Alɛzandlii gbee Zuifɔ, we -yɔ 'ya Silisi -yɔ -Aziii Zuifɔ. ¹⁰ Nu, gbɔyilo -Lagɔɔ Zuzu 'nyɛa ɔ, we nya ɔ gbaaa 'gbv, wa 'nɩ mneni wa 'ka ɔ lu.

¹¹ 'In wa yia nyuma 'wɔplali nu, wa gbaɛ: «ɔ mɩ Moizɩ -yɔ -Lagɔ wɛlida, 'in -a yia we 'nɩ.» ¹² 'Sa wa 'bhua sa nyumaa -zlo, nyuma kpasɩ -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanyaa dlɩ 'wɔ, 'in -maa yia Etiɛnɩ kwesi bɛ, wa yia ɔ kpa. 'In wa yia ɔ gbɔwliwɔɔɔnya 'yu kwa. ¹³ Yogbvɔvɔ dayinya wa -yɔ wa yi 'yaa, 'in -maa nɛɛ: «ɔɔ nyume -mɔ nu, -amiaa -mɔwlv -Lagɔbudu 'kadɔ -yɔ Moizuu titee da ɔ gbaa gbɔnyuu 'kɔmɔvɔ. ¹⁴ -A ka 'nɩ ɔ ɛwɛɛ nu, ɔɔ Nazalɛtyu -Zezu yia -amiaa -Lagɔbudu 'kadɔ lamumnia, 'in tite Moizɩ 'nyɛa -aun, ɔ 'ka we 'bhitɩ.»

¹⁵ Gbɔwliwɔɔɔnya weee -wa -dia -bha la, wa ylaa Etiɛnɩ tenyilɩ, 'in wa yia ɔ 'klv -yɔyɩ nɛɛ -Lagɔɔ 'anzɩ yabhloo klv.

7

Etiɛnɩ gbaa -Lagɔgbv

¹ *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ yia Etiɛnɩ layibhac: «-We weee wa gbaa da -na daa, gbɔzɔvɔ -wa yi?»

2 'In Etienu yia we 'bigupalie: «Na bhelia -yo na didea, a pulu 'mi yukwli! 'Nnimni -Lago ka - amiaa dukpasa Ablaamu 'klutlah Mezopotami -dudu -gu. We ka leno 'bhie, Ablaamu yia Alaan -dudu -gu mni. 3 -Lago nee o -ylae:

<-In 'bhv -na nyimaa -gbe, -na dudu -gu, 'in dudu -we na yia -mi 'kluslolu, -in mni we -gu.>

4 Ablaamu 'bhva Kalidee -dudu -gu, 'in o yia Alaan mni.

«o dide tlia, -muv 'bigu, 'in -Lago yia o 'wobhu Alaan -dudu -gu, 'in dudu -we -gu a dia -zeen da la, 'in o yia -bha o -la. 5 -Muv bhla, -Lago 'ni Ablaamu -lu yabhlogbo 'nye. Duvuv kibhe 'kienyile -we 'wba bhuv 'bi, o 'ni 'debbie -gbolu we o 'nye. 'In -Lago nee Ablaamu -yla, wee dudu o yia o 'nye, 'in we 'ka o 'yuoyua 'lbu -yuoyuaa -nu -ze, o 'bigu. 'In -zugba Ablaamu 'ni 'yu yabhlogbo -ka. 6 -Lago nee o -ylae: <-Na 'yuoyua yia 'lakpa -dudu -gu ladia. 'In wa 'ka -mo gali -ze, wa 'ka wa 'klyie 'wopali -zuv 'wlu 'so nukple.> 7 'In -Lago nee 'yae:

<Nyima -wa ka gali wa yia -zea, -maa -yogbu na yia 'wobhua.

-Muv 'bigu, lu wa yia yia, 'in wa 'ka 'mi bubo -seli.>

8 'Bhie, -Lago yia *'wosuslolu o -yo Ablaamu nyidi zu. -We -slolu we mu -wa *kni 'wopapie. 'Sa Ablaamu gwalia o 'yu Izaki, we 'yli gbetaa zli, 'in o yia o kni 'wopa, 'in Izaki yia -mo o 'yu Zakobu kni 'wopa, 'in Zakobuv 'yua kugbua le so mia - amiaa dukpasi nya, 'in o yia wa kni 'wopa.

9 «-Amiaa dukpasi nua *-Zezefu zenyi, 'in wa yia o pelu 'pa gaylo nya Ezipotu -dudu -gu. 'In -Lago -yo -Zezefu 'so mi. 10 -Lago ka -Zezefu siasie 'wusa, 'in o yia o gbuyilo 'nye, o 'ka Ezipotu dudu 'wlulapinyo *Falaon dudunaman. 'In -mo o yia o

Ezipotu zuzonu weee -yo -mo o 'dee - buduu 'yliyozonyo 'wonus.

11 «'wo 'kadu ka Ezipotu weee -yo Kanaa -dudu -gu yi. We mi siasie 'kadu nya. -Amiaa dukpasi 'yi lililu wa'a li. 12 Da Zakobu 'nua nu, lililu mi Ezipotu -dudu -gu, 'in o yia -mo - amiaa dukpasi tie tia -bhlo. 13 Da wa -zakpa 'sonu mnia, 'in -Zezefu yia o 'de -slolu o bhelia -yla. -Bha Falaon yibhelia -Zezefu zwaylinyuma. 14 'In -Zezefu yia nyuma tie, wa mni o dide Zakobu -yo o zwaylinyuma 'bu. Wa nyumaa glu ta 'ya kugbua le gbu. 15 'In Zakobu yia Ezipotu mni, -mo o tlia, 'in -mo -amiaa dukpasi tolba tlii 'yaa. 16 'In wa yia wa 'kwie Sisemugbe 'wu kwa, 'in 'bhuka -we Ablaamu zaa 'gwexi nya Amoo 'yua kwee, 'in wa yia we 'wu wa 'bhulu -mo Sisemu.

17 «Gbu -Lago gbaa zlime Ablaamu -yla, da we leno bhla nynia, 'in Zuifu yia zumanu Ezipotu -dudu -gu. 18 Nyumaa 'wlulapinyo -lolu - o 'nia -Zezefu yibheli, 'in -mo o yia Ezipotu -dudu 'wlulapili. 19 'In o nyumaa 'wlulapinyo -mni yia - amiaa nyuma -dawli 'wonus. O nee - gla nya, wa 'tide wa 'yuyolu 'yi - maa 'ka ti.

20 «We bhla wa gwalia Moizi. O nanu 'yli, 'in o nania -Lago dudu bhabha. Wa 'nyeni o 'cu ta o didee -budu zo. 21 Da o didea pala o la, wa 'bhva o luv, Falaon 'nyonyu yia o 'wobhu. 'In o yia o zu o 'dee 'yu 'bhisa. 22 'Sa wa -slolu Moizi gbu weee Ezipotu -nyuma -yia. 'In o yia nyume 'tite -ze, o nyee weh -yo o lenogbunya 'wu.

23 «Da o 'yia -zuv glu 'so, 'in o nee, o bhelia Izlaelinyuma o mnia 'yia. 24 Moizi 'yia Ezipotu -nyume yabhlo, -zugba o mi Izlaelinyume yabhlo 'klyie 'wopada, 'in o yia - mo o lupa, 'in o yia Ezipotu -nyume 'bha. 25 Om o dlu, 'wu o bhelia yia we lanu nu, 'mo -Lago yia 'wobhua, 'in o 'ka wa gbu 'wusa. 'In wa 'ni we 'wolanu. 26 -Muv 'bigu, zli zlia,

'in Moizɪ yia Izlaɛli -ylaasɪ 'sɔ guda yli. 'In ɔ 'yɪbha ɔ 'ka wa 'wɔsusololu, 'in ɔ nɛɛ wa -ylae: <Na 'talea, amia mi bhelia nya, lɛɛ ka 'gbu a pɔpali 'kɪyɪɛ 'wɔa?>

27 «'In ɔ mia ɔ -libheyi 'kɪyɪɛ 'wɔpaliɔ, 'in -mɔɔ yia Moizɪ 'su, 'in ɔ nɛɛ Moizɪ -ylae:

<-In 'bhɔɔ 'mɪ 'yula!

Nyɔɔ pali -mɪ la -amɪaa 'yugalɪnyɔ -yɔ -amɪaa gbɔwɔbhunyɔ nya?

28 Sa -in 'bhaa Eziptɔyɪ zɔbha, -in 'yɪbha -in 'ka 'sa -amɪ 'bhaa?>

29 Moizɪ 'nɔa wɛɪnya -mɪni, tɔɔn, ɔ yia -flii -bho, 'in ɔ yia Madian -dɔdɔ -gɔ mɪni. -Mɔ ɔ gwalia nɔkpasia 'sɔ.

30 «-Zɔɔ glɔ 'sɔ 'plia, da bɛblɛɛ *Sinaii -gɔgɔ mia -bha -Lagɔɔ 'anzɪ yabhlo 'tlalia Moizɪ 'klɔ, misa -gɔ -su tɛklɛɛ mia sida we -kosuu miɔ 'wɔ.

31 Da Moizɪ 'yia we -yɔ, 'in ŋwɛgaga yia ɔ sɔbha. ɔ mi -bha bɛɔa ɔ 'ka we yla, 'in ɔ yia Jejitapɛɛ wɛli 'nɔ, mɔ nɛɛ ɔ -ylae:

32 <-Amɪ -wa -na dɔkpasɪ -Lagɔ.

-Amɪ -wa Ablaaɔ, Izaki -yɔ Zakɔbɔɔ -Lagɔ.>

'In Moizɪ yia tɛɪɛ bhli nyanɔ nya ɔ 'nɪ 'maslɛɛn 'yɪbha ɔ 'ka -bha -tali.

33 Jejitapɛ nɛɛ ɔ -ylae:

<-In -sa -na -sakwla bhɔ 'wɔ.

Da -in mia dɛ, -mɔwɔɔ -da -wa.

34 In ka na nyɪmaa siasɛ -yɔyɪ Eziptɔ -dɔdɔ -gɔ.

'In in yia wa wiewɛli 'nɔ,

'in in yia lasibhli,

in 'ka wa gbɔ 'wɔsa.

-In yi, in 'ka -mɪ tie Eziptɔ -dɔdɔ -gɔ.>

35 «ɔɔ Moizɪ ɔ Izlaɛɪnyɪma -saa zlɪmɛ kwnɛɛ, 'in wa yia ɔ -yla gbɛɛ: <Nyɔɔ pali -mɪ la -amɪaa 'yugalɪnyɔ -yɔ -amɪaa gbɔwɔbhunyɔ nya?>, 'mɔ Jejitapɛ tiea wa 'yugalɪnyɔ -yɔ wa gbɔwɔsanyɔ nya, -Lagɔɔ 'anzɪ ɔ 'tlalia ɔ 'klɔ misa -gɔ -su tɛklɛɛ nyɪɔ, ɔ sɔ nya. 36 Moizɪ -saa Izlaɛɪnyɪma Eziptɔ -dɔdɔ -gɔ. 'In ɔ yia gbɔ 'kadɪ -yɔ gwɛɔdigbɔnya lɛnɔ Eziptɔ -dɔdɔ

-gɔ, *gumunyɔ Zalu -gɔ, we -yɔ da bɛblɛɛ zɔɔ glɔ 'sɔ nɔkplɛ.

37 «ɔɔ Moizɪ gba 'yaa Izlaɛɪnyɪma -ylae:

<-Lagɔ yia aɪn ɔ gbɔɔ -falɪpanyɔ yabhlo yoo 'paa,

'mɪ 'bhisa.

Amɪaa zɔayɪnyɪmɛ yabhlo ɔ yia -mɪa.>

38 Da Izlaɛɪnyɪma gbɛɪia 'wlu da bɛblɛɛ, ɔɔ Moizɪ mi -bha. Mɔ -zɛa 'kolɔ, -Lagɔɔ 'anzɪ gbaa ɔ -yla gbɔ Sinaii -gɔgɔ 'wlu -yɔ -amɪaa dɔkpasɪ nyɪɔ. Mɔ -yla -Lagɔ gbaa 'yɪɪyɔgawɛli, 'in ɔ yia we -aɪn -yla gba.

39 «'In -amɪaa dɔkpasɪ 'nɪ 'yɪbha wa 'ka ɔ 'nɔŋwɛ zɔ. 'In wa yia ɔ kwnɛɛ -sa, wa dli 'yɪbha wa 'ka Eziptɔ -dɔdɔ -gɔ lɔbhiti. 40 Wa nɛɛ *-Awlɔɔn -ylae:

<-In nɔ -aɪn -yla -Lagɔnya lɛ,

we 'ka -aɪn 'yugali.

Nɪ, ɔɔ Moizɪ ɔ -saa -aɪn Eziptɔ -dɔdɔ -gɔ,

-we ylia ɔ, -a 'nɪ we -yi.>

41 Tɔɔn, wa yia 'bhliyu bhla, 'in wa yia we bɔbɔ. Wa sɔɔ lɛnɔlu ka wa 'mɔna 'wɔlɔa 'gbɔ, 'in wa yia we 'fɛti -sa. 42 'In -Lagɔ yia wa -bhɪgɔ pali.

ɔ yia wa kwɛ -yɔsa, wa 'ka yalɪ bɔbɔ. We mi 'sa cɛɪɔa -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyaa 'sɛbhɛ 'wɔɛ:

<Izlaɛɪnyɪma, 'lee -amɪ a 'nyɛa 'nɔɔlunya

-yɔ -zila bɔbɔluu tɔɔa,

-zɔɔ glɔ 'sɔ nɔkplɛ da bɛblɛɛ yɪ?

43 -Innya! A ka amɪaa -lagɔ wa laa Molɔkɔɔ 'naabudu

-yɔ -lagɔ wa laa Wɛfanu zuzu 'wɔbhɔ.

Nɪ, -li a nɔa lɛ, a 'ka we bɔbɔ, mɔ -wa.

We 'gbɔ na yia aɪn galɪ -zɛɪa dɔdɔ -putu -gɔ,

Babilɔnɔgbɛ lɔɔ 'pɪpɪ.> »

44 Etiɛni nɛɛ 'yae: <-Amɪaa dɔkpasɪ ka bhaa *'naabudu yabhlo kaa 'wɔlanɔnnɔvɛɛ 'sɛbhɛɛ 'gba zɔ, -mɔ da bɛblɛɛ. Sa -Lagɔ 'paa we ŋwɛɛ Moizɪ -yla, 'sa wa nɔa we. Nɪ, ɔ nɛɛ Moizɪ -yla, we 'yli -we ɔ 'yia

-yɔ, ɔ nu we ɛ. ⁴⁵ -Muu 'bɪɔ, 'in -amɪaa dɔkpasu 'yua yia wee *'naabudu 'wɔbhu -maanv nya. *-Zozue-gali wa 'yu, nyɪma -Lagɔ vua wa 'yu, 'in wa yia -maa dudu -gɔ ladi mni. 'In wa -yɔ wee 'naabudu yia -mɔ mni. 'In we yia -bha -tu tikli, 'bhie, nyɪmaa 'wlulapɪnyɔ -Davidu nu bhla yia nyɪni. ⁴⁶ -Davidu ka -Lagɔɔ 'nanɪ 'yi, 'in ɔ yia -Lagɔ 'yoo -zɪlali ɔ 'ka Zakɔbɔɔ -Lagɔɔ -budu 'sɔbha. ⁴⁷ 'In nyɪmaa 'wlu-lapɪnyɔ *Salomɔɔ 'sɔbhaa wee -budu -Lagɔ -yia.

⁴⁸ «'In, -zugba, Yali -Lagɔ'ɔ -dɪli nyɪmɛ 'sɔbha 'sɔbha -budu zɔ la. Sa -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ gbaa we 'sa. ⁴⁹ Jejitape nɛɛ: <Yali -wa na 'ɲɪnmɪkpe, 'in dudu -gɔ na dia na bhv la. -Budu -mɔmɔ a mneni a 'ka 'mɪ -yia 'sɔbha?

'In da in mneni in 'ka ladia? ⁵⁰ 'Lee -amɪ 'ni we 'dɛ weee lalaa? » ⁵¹ Etienu nɛɛ 'yaɛ: «-Glaciaan yukwliɔsulonya, amɪaa dli -yɔ amɪaa yukwli mɪ 'wɔsuluda -Lagɔɔ lalawɛli -yia. 'In a zɔa -gla Zuzu 'Pɔpa -yia 'kɔmɔɔ. A 'wlv sa amɪaa dɔkpasu! ⁵² -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ -mɔmɔ amɪaa dɔkpasu 'ni 'kɪtyie 'wɔpalia? 'In -wa gbaa zɪmɛ Nyɪmɛ Tikli yabhlogbɔɔɔ yiyigbu, wa ka -maa 'bha. 'In -sɛɛn, 'mɔ a wlaa, 'in a yia ɔ 'bha. ⁵³ -Lagɔ ka ɔ tite an yoo 'nyɛ -Lagɔɔ 'anzu sɔ nya. 'In a 'ni we 'nɔŋwe zɔ.»

Etienu tɪtlɛ

⁵⁴ Da gbɔwliwɔdɪnya 'nva wɛlnya -mni, 'in 'cɛ yia wa dlo yi. Wa lia gla 'wɔ, 'in wa yia Etienu 'cɛ -yɔ 'pali. ⁵⁵ Zuzu 'Pɔpa mɪ Etienu yedaa 'gbu, ɔ ylaa yali, 'in ɔ yia -Lagɔɔ 'ɲɪnmɪɛ 'kadu -yɔyi, -zugba -Zezu 'yɪgbe -Lagɔɔ lilisɔlv. ⁵⁶ 'In ɔ nɛɛ: «A -tali, na yi yali -yɔ ŋwe -kalida, 'in, -zugba, *Nyɪmɛɛ 'Yu 'yɪgbe -Lagɔɔ lilisɔlv.»

⁵⁷ Tɔɔn, wa yia 'wɔkpɪ 'tɪtɛɛ, 'in wa yia yukwli 'wɔsulu. 'In wa 'dɛ weee yia ɔ -gɔslo dabudu. ⁵⁸ 'In wa

-yɔ ɔ 'susue yia 'gbe -gnima mni, -zugba wa bha ɔ gbɔku 'wɔ. 'In -bhayɪnya yia -maa -bananya nyɪmesɔyɔ yabhlo wa laa Sɔlv -yɔti, -mɔɔ 'ka we 'yɪliɔzɔ.

⁵⁹ Da wa mɪa Etienu gbɔku 'wɔbhada, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe, ɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ -Zezu, -in 'bhu na zuzu 'wɔ.» ⁶⁰ -Muu 'bɪɔ, ɔ yia 'kukolu 'sibhli, 'in ɔ yia 'wɔkpɪ 'tɪtɛɛ: «Jejitape, -in 'na dɪli gbɔnyuu -mɪnu 'gba wa 'wlu -ni!» ɔ bha 'sa gbagbɛ tɔɔn, ɔ yia 'yli 'mu.

8

*Sɔlv palia -Zeluzalemvɔ *leglizɪ 'kɪtyie 'wɔ*

¹ Sɔlv -yɔ -wa 'bhaa Etienu ka dli -bhlo.

Wee 'yli -bhloo 'dɛ nya, wa bhlia -Zeluzalemvɔ leglizɪ 'kɪtyie 'wɔpalie. 'In -Lagɔnyɪma weee yia lamneni Zudee -yɔ Samalii -dudu -gɔ. -Zezuu tietienya 'dɛkɔva -tɔa -Zeluzalemvɔ. ² 'In nyɪma -wa zɔa -bha -Lagɔ, yia Etienu 'kwie -gɔ wili bhabha, 'in wa yia ɔ 'bhlu.

³ Sɔlv 'temania 'kɔa la, ɔ 'ka leglizɪ lasa, -zugba ɔ mni -budunya zɔ -bhlo -bhlo, 'in ɔ kpa -Lagɔnyɪma, nɔkpasia -yɔ 'ɲwɪ ɔ pa wa -kaslv 'wɔ.

Filipv gbaa -Lagɔgbv Samalii -dudu -gɔ

⁴ -Lagɔnyɪma -wa mnenia la dudu weee -gɔ, wa mni mɔ, wa yi mɔ, -Lagɔgbɔɔ gbagbɛ nya. ⁵ Filipv yia Samalii 'gbe 'kadu yabhlo nɔkplɛ mni, 'in ɔ yia -mɔ nyɪma -yia -Lagɔɔ -Bhasanyɔɔ gbu -gbagbɛ bhli.

⁶ Nyɪmaa -zlo pɔlva Filipv wɛli yukwli filu, -we wa 'nva, 'in gwɛdigbu ɔ nva ɛ, wa yia -yɔɔ 'gbu. ⁷ Nu, zuzu 'nyii yia guzɔnyaa -zlo 'wɔtla 'wɔkpɪkɪɛ nya, 'in 'kukunya -yɔ 'tɪgɪtɪgɪnya duun yi 'yaa 'pɔ. ⁸ 'In we yia 'mɔna 'kadu -zɛ, wee 'gbe -mni nɔkplɛ.

⁹ We bhla, nyɪmɛ yabhlo mɪ 'cɪn wee 'gbe nɔkplɛ, 'mɔ wa laa 'Simɔɔ.

-Dlabhia -nyakpɔɔ nɔnyɔ -wa. 'In ɔ subhahia *Samalii -nyuma weee ηwegaga. 'In ɔ laa ɔ 'dɛ nyumɛ -zɔnu. ¹⁰ 'In we 'ka 'nyenyɛyua -yɔbhhu, we 'ka nyuma kpasɪ yli, wa 'dɛ weee pulba ɔ yukwli filiu. Wa nɛɛ: «Ɔɔ nyumɛ -mɔni, -Lagɔɔ 'tite -wa, -we wa laa 'Tite 'Kadu.» ¹¹ Ɔ ka -dlabhia -nyakpɔɔ nɔda -gwle, -zugba we subhali nyuma ηwegagaa 'gbu, wa pulba ɔ weli yukwli filiu. ¹² 'In -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪgbu -yɔ -Zezu Klisu gbu -zɔnu Filipu gbaa. -Wa weee ηwnua we -yɔ, nukpasia -yɔ 'ηwni, 'in ɔ yia wa batizee. ¹³ 'Simɔɔɔ 'dɛ ka we -yɔηwnu, 'in wa yia ɔ batizee. Ɔ yia Filipu kwesi -tu. Gwɛdigbu -yɔ gbu 'kadɪ mia lɛnɔda, -we ɔ yia -yɔ, 'in we yia ɔ ηwegaga -subhali.

¹⁴ -Zezuu tietienya mia -Zeluzalɛmu 'nɔa nu, Samalii -nyuma ka -Lagɔgbu -yɔηwnu, 'in wa yia wa -gbɛ Pielɪ -yɔ *Zaan tie. ¹⁵ Da Pielɪ -yɔ Zaan nynia Samalii -dɔdɔ -gbu, 'in -maa yia -Lagɔ bhuhhoe, -wa ηwnua -Lagɔgbu -yɔ, wa 'ka Zuzu 'Pɔpa 'yu 'gbu. ¹⁶ Nu, Zuzu 'Pɔpa 'ni wa glaa nyumɛ yabhlogbɔɔ -gbu lasibhli -slɔ. Nyumaa -Kanyɔ -Zezuu 'ηni nya -bhlogbɔɔ wa batizea wa. ¹⁷ 'In Pielɪ -yɔ Zaan 'sɔ yia wa sɔ 'wluo lapali, 'bhie, wa yia Zuzu 'Pɔpa 'yu.

¹⁸ Da 'Simɔɔ 'yia we -yɔ nu, -Zezuu tietienya -ka nyuma -wa ηwnua -Lagɔgbu -yɔ sɔ 'wluo lapali, 'in wa yia -Lagɔɔ Zuzu ni, 'in ɔ yia Pielɪ -yɔ Zaan 'gwɛzi -la. ¹⁹ 'In ɔ nɛɛ: «A 'nye 'ya -amɪ wee se -mɪni, 'in ɔ in -ka sɔ 'wluo lapali, -mɔɔ 'ka Zuzu 'Pɔpa 'yu!»

²⁰ 'In Pielɪ yia we 'biɔɔpalɪ ɔ -ylae: «-In -yɔ -na 'gwɛzi 'bhu la dabɔdɔ! -We ka gbu -wa, -mɪ dli, -Lagɔɔ wlawlalu mia, wa mneni wa 'ka we zɔ 'gwɛzi nya! ²¹ -Na dli 'ni 'ylinani -Lagɔ 'yliya 'wɔɔ 'gbu, -in 'ni -lu yabhlogbɔɔ -ka gbu -mɪni 'wɔ. ²² -In 'bhiti -na dli, -in bhuhhoe Jeji-tape, -de ɔ mneni ɔ 'ka -na 'wlukɔɔn lapɔpale 'nyuu -yɔgbu 'wotu? ²³ Na

yi we -yɔ nu, -in 'tɛ dli kalɔ, 'in -in mi gbonyuuu gaylo nya.»

²⁴ 'In 'Simɔɔ nɛɛ Pielɪ -yɔ Zaan -ylae: «Amiaa 'dɛ bhuhhoe -Lagɔ na -nɔ nya. -Delee gbu -we a gbaa da, we yi 'mɪ yli.»

²⁵ -Mɔɔ 'biɔɔ, wa bhia -we ka da wa 'yia, we -yɔ -Lagɔgbu gbagbie, 'in waa -Zezuu tietienya 'sɔ yia lubbhiti -Zeluzalɛmu. Wa mi mɪni, -zugba wa -yɔ -Lagɔgbu gbagbie mɪni Samalii 'gbe duun nukple.

Filipu -yɔ Etiopiyu gbelia

²⁶ Jejitape 'anzɪ yabhlo nɛɛ Filipu -ylae «'Yluu 'wɔsɔlɔda lilisɔlu, 'yoo -we 'bhua -Zeluzalɛmu, 'in we yia -Gazaagbe 'wɔ mni, -in -sɔ 'wɔ, -in mni -mɔ.» -Buse -dɔdɔ beblee -gbu -wa.

²⁷ -Bha -bhlokpade, Filipu -sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia mni. 'In ɔ -yɔ nyumɛ yabhlo yia gbeli, lɛlɛlɛnyɔ yabhlo -wa. Etiopii -dɔdɔ -gbu 'wlulapɪηwnɔ Kandasu lubho ɔ nɔa, 'ηnɪmɪlii 'yliyɔzɔnyɔ 'kadɔ -wa. -Zeluzalɛmu ɔ yia, ɔ 'ka -Lagɔ bɔbɔ, ²⁸ 'in ɔ mia ɔ dɔdɔ -gbu lɔmɪni. Ɔ mi ɔ nɪmesɔn -wotloo 'wɔ, -zugba ɔ zeli 'sebhe -we -Lagɔgbu -falpanyɔ *Ezaii celia. ²⁹ -Lagɔɔ Zuzu nɛɛ Filipu -ylae «-In mni, -in nyini -wotloo mia ni -yɔ.»

³⁰ Filipu -yɔ -gwagwie yia we -yɔnyini, ɔ 'nɔa -Lagɔgbu -falpanyɔ Ezaii 'sebhe Etiopiyu mia zelida ni, 'in ɔ yia ɔ layibha. Ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «-We -na zelia dɛ, -na nu we 'wulaa?»

³¹ -Mɔɔ nɛɛ ɔ -ylae: «Nyumɛ 'ni 'mɪ -yla we gwe -sa, sa in 'ka we 'wolanua?» 'In ɔ nɛɛ Filipu -ylae: «-In -gbia -wotloo 'wɔ, -in -dɪ 'mɪ kwesi la.» ³² -Lagɔɔsebhe 'ya -we ɔ mia zelida mu ni:

«Ɔ 'wɔ sa bhlabhle -we wa kwa we 'bhalida,

ɔ 'ni ηwe gba.

'In ɔ 'wɔ sa *bhlabhle -we'e gba, we nyanu -gɔdinyɔ 'yu,

ɔ 'ni ηwe gba.

³³ Wa ka ɔ 'wɔti 'kienyi, ɔ 'ni -gɔgbɔgbanyɔ tikli 'yu.

Nyɔɔ 'ka ɔnɔv 'yuaa 'di -sa?
Nu, wa ka ɔ lasa dɔdɔ -gv.»

³⁴ Etiopiyu nɛɛ Filipu -ylae: «-Na zukpa -wa, nyɔɔ ka gbv -Lagɔgbvɔv -falipanyɔ gba sa? ɔ 'dɛɛ gbv -wa yaayɩ, nyɩmɛ -putuu gbv ɔ gbaa yi?»
³⁵ Tɔvɩ Filipu yia we -gusa. 'In ɔ yia wee -Lagɔsɛbhɛɛ 'ya kibhe -mɩnɩ -gv -Zezuu gbv -zɔnɔv gbagbie bhli ɔ -yla. ³⁶ Wa mɩ sa mɩnda, 'in wa yia 'yloogblɔv da yabhlo 'nyu yɩ, 'in Etiopiyu nɛɛ: «Nyu mia da! Lɛɛ -lu ka 'gbv -in 'na 'ka 'mɩ batizea?» [³⁷ Filipu nɛɛ ɔ -yla: «Wa mneni wa 'ka -mɩ batizee, -zugba -in -ka -Zezu dɩ -gv zɩ dɩ weee nya.» Etiopiyu nɛɛ: «In zɩ we dɩ -gv nu, -Zezu Klisi mɩ -Lagɔɔ 'Yu nya.»]

³⁸ Tɔvɩ, ɔ yia -wotloo 'yɩgbeli, 'in Filipu -yɔ ɔ 'sɔ yia 'nyu lɔ -bho, 'in Filipu yia ɔ batizee. ³⁹ Da wa 'tlaa 'nyu lɔ nu, 'in -Lagɔɔ Zuzu yia Filipu -bha lasali, Etiopiyu 'nɩ 'maslɛn ɔ 'yɩ. Tɔvɩ, 'in ɔ yia ɔ 'yloogblɔ 'wɔbhhu 'mɔna nya. ⁴⁰ Filipu mia nɩ, -mɔɔ mɩ Azɔvɩ! -Lagɔgbv -zɔnɔ ɔ gbaa 'gbenya nɔkplɛ. Danya ɔ plɩta tiklu, ɔ 'ka Sezalee nyɩn.

9

Sɔlv 'bhitia dɩ, 'in ɔ yia ɔ 'dɛ -Zezu yoo nyɛ

(Lngb 22.6-16, 26.12-18)

¹ We bhla, Sɔlv gbaa 'kɔmɔv ɔ 'ka Nyɩmaa -Kanyɔɔ 'bɩnɔnyaa 'bha, 'in ɔ yia *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɩ 'yia mɩnɩ -Zeluzalɛmɩ. ² 'In ɔ nɛɛ -mɔɔ -yla, -mɔɔ cɛɩ 'sɛbhɛnyaa *-Lagɔbudunya 'wɔ -Damasigbe nɔkplɛ. Nyɩma -wa mia -Zezuu 'Yloogblɔ -gv, ɔ -ka -mɔ wa yɩ, ɔ kpa wa, we yi nɔkpasia -zɛoo, we yi 'ɩɩwɩ -zɛoo, ɔɔ Sɔlv 'ka wa 'llukpe palɩ, 'in ɔ 'ka wa -Zeluzalɛmɩ kwa.

³ ɔ mɩ sa -Damasɩ mɩnda, ɔ 'ka wee 'gbee ɩwe -yɔbɛa yi, tɔvɩ, san yabhlo yia yalɩ 'bhv, 'in we -nyumalɩ yia ɔ gbeli. ⁴ 'In ɔ yia bhli dɔdɔ, 'in ɔ yia wɛɩ yabhlo 'nɩ. -Mɔv

nɛɛ ɔ -ylae: «Sɔlv, Sɔlv, lɛɛ ka 'gbv -na palɩ 'mɩ 'kɩyɛ 'wɔa?»

⁵ 'In ɔ yia we 'bigɔpalɩ: «Na -Kanyɔ, nyɔɔ -in -mia?»

«-Amɩ -Zezu, -in mia 'kɩyɛ 'wɔpalɩda, -amɩ -wa. ⁶ -In -sɔ 'wɩ, -in pla gbe nɩ 'wɩ, 'in -we -in 'kaa lɛnɩ, wa 'ka we -mɩ -yla gba.»

⁷ Nyɩma -wa -yɔ Sɔlv 'sɔ mia, wa yia 'yɩgbe, wa'a -sa gbv -gv nyanɔ nya. Wɛɩ -we gbaa 'nɩ wa nɩ we, 'in wa'a 'yɩ nyɩmɛ yabhlogbɔɔ -yɔ. ⁸ Sɔlv 'kaa dɔdɔ 'wɩsɔ, ɔ 'yɩ mɩ -bloda, -zugba ɔ'ɔ 'yɩ -lu yabhlogbɔɔ -yɔ. ɔ sɔ wa kpaa la, 'in wa -yɔ ɔ 'sɔ yia -Damasɩ pla. ⁹ ɔ li 'yɩ ta, ɔ'ɔ 'yɩ la, 'in ɔ'ɔ li, ɔ'ɔ 'ma.

¹⁰ -Zugba -Zezuu 'bɩnɔnyɔ yabhlo wa laa Ananiasɩ ɔ mɩ -Damasɩ. Nyɩmaa -Kanyɔ nɛɛ ɔ -yla -mɔ ɔ 'yɩ 'wɩ: «Ananiasɩ!»

'In ɔ yia ɩwɩnu, ɔ nɛɛ: «Nyɩmaa -Kanyɔ, -amɩ nɩ.»

¹¹ Nyɩmaa -Kanyɔ nɛɛ ɔ -ylae: «-In -sɔ 'wɩ deslɛn, -gwele wa laa 'Wɩsna -Gwele, -in 'plɩɩ we -gv. -In mɩnɩ Zudasɩ -budu zɔ, Talɩsɩyɩ yabhlo wa laa Sɔlv, ɔ mɩ -Lagɔ bhuhhoeda, -in 'yɩbha ɔ -yɔla. ¹² 'In -mɔ ɔ 'yɩ 'wɩ, ɔ ka nɔkpasu yabhlo wa laa Ananiasɩ -yɔyɩ plada, 'in -mɔɔ yia ɔ sɔnya -gv lapalɩ, 'in ɔ 'ka lalolu 'yɩ.»

¹³ Ananiasɩ yia we 'bigɔpalɩ: «'A! Na -Kanyɔ, in ka 'nɩ nyɩma duun ɩweɛ nɩ, nyɩmɛ nɩ ka -na nyɩma tiklu gbɔnyuu 'wɩuo nɩ -Zeluzalɛmɩ. ¹⁴ 'In -seli ɔ yia da, -Lagɔbɔbɔnyaa -ɔɩan ka we se ɔ 'nyɛ, nɩ, nyɩma weee, -wa gbaa -na 'ɩɩnɩ, ɔ kpa wa, 'in ɔ 'ka wa 'llukpe palɩ.»

¹⁵ Nyɩmaa -Kanyɔ nɛɛ ɔ -ylae: «-In mɩnɩ! Nu, in ka -bha nyɩmɛ -mɔnɩ -sa na lubhonɔlu yabhlo nya. Nyɩma -wa 'nɩa Zuɩfɩ klaa, wa dɔdɔv 'wɩ-lapɩlunya klaa, Izlaɛɩnyɩma klaa, ɔ 'ka wa na 'ɩɩnɩ -slolu. ¹⁶ Sa ɔ 'kaa sia na 'ɩɩnu 'gbv, na dɛ yia -mɩv ɔ -slolua.»

¹⁷ Tɔvɩ, Ananiasɩ yia mɩnɩ. ɔ nyɩnia wee -budu zɔ, 'in ɔ yia Sɔlv sɔnya -gv lapalɩ. 'In ɔ nɛɛ ɔ -ylae:

«Solv, na bheli, da -in mia yida ni, Nyumaa -Kanyo -Zezu ka -mi 'klvtlali 'yloogblo. Mo tiea 'mi, -in 'ka lalolu 'yi, 'in Zuzu 'Pupa 'ka -mi ye.»¹⁸ -Bha -bhlokpade, -lu yabhlo 'bhua Solv 'yliya 'wv gaza -kwikwi 'bhisa, we yia bhli, 'in o yia layiyie lolu bhli. O -saa 'wv, 'in wa yia o batizee.¹⁹ Toun, o bhia lilie, 'in 'kua yia o 'yli yi.

Solv gbaa -Lagogbv -Daması

Solv -yo -Zezuu 'binanya ka -tv 'yli sanume nya -Daması.²⁰ O yia -bha -bhlokpade -Zezuu gbuv gbagbie bhli *-Lagobudu zo. O nee: «-Zezu mi -Lagoo 'Yu nya.»²¹ Nyima -wa 'nua o weli, nwegaga yia wa subha, 'in wa nee: «Nyime o palidaa nyima -wa gba -Zezuu 'nmi 'klyie 'wv, mo 'ni de mi? 'In gbv -gble sa, o 'ni de wa kpaayı, 'in o 'ka wa -Lagobubonyaa -cian kwaa?»

²² 'Yli weee nya, Solv gbaa -Zezuu gbv 'tite nya. Da o gbaa -Zezu -wa -Lagoo -Bhasanyo ni, Zuifunya mia -Daması, -we wa 'kaa gba, we 'ni -mi.

²³ 'Yli sanume pia, 'in Zuifv yia 'wolanunnu, wa 'ka Solv 'bha.²⁴ 'In Solv yia we 'nu. 'Yli weee nya, zli -yo sabo, -zugba wa mi gbee plalidanya nwegoda, wa 'ka o 'bhaa 'gbv.²⁵ 'Yli yabhlo nya, sabo, nyima -wa -yo Solv 'so mia, wa yia o -cice 'wv ladi. 'In wa yia o 'suo -we gbelia 'gbe, we 'wlubita -lali, 'in wa yia o we luv lasibhli.

Solv mi -Zeluzalemv

²⁶ Solv nynia -Zeluzalemv ni, 'in o yia -Zezuu 'binanya lubhobhoe layla. -Maa weee yia o sosue bhli. Wa 'yabhlo 'ni we dli 'wodi nu, Solv mi -Zezuu 'binanyo nya.²⁷ Banabasi yia o 'wobhu, 'in o -yo o 'so yia tietienyaa -gbe mni. 'In o yia wa -yla Solv gbv gba. Sa Solv -yo Nyumaa -Kanyo 'so gbelia, 'in o yia o -yla gbv gba klaa, 'in sa Solv gbaa -Lagogbv -Zezuu 'nmi nya -Daması, -zugba nyanoo 'ni o dlu -mi, Banabasi

yi 'yaa -muv gba wa -yla.²⁸ -Muv bhla, Solv -yo tietienyaa mi. O mni, 'in o yia wa -gbe -Zeluzalemv, -zugba o gba -Lagogbv Nyumaa -Kanyoo 'nmi nya, nyanoo 'ni o dlu -mi.²⁹ Zuifv -wa gbaa glekweli, o -yo wa yia 'wogbeli, 'in wa yia weli 'wosısalı. Nu, -maa mi o dideda, wa 'ka o 'bha.³⁰ -Lagonyima 'nua sa we, 'in wa yia Solv Sezalegbe 'wv kwa. 'Bhie, wa yia o yoo 'pa Talısigbe nokple.

³¹ -Muv bhla -leglizı -yo -dloo, Zudee -yo Galilee -yo Samalii -dudu weee -gv. -Zugba wa temanı dli, 'in wa zo Nyumaa -Kanyo 'nonye. 'In Zuzu 'Pupa yia wa 'wusa, 'in wa yia 'wozumanie bhli.

Eneee puepuegbv

³² We -ka Pielı, -moo mia dudu weee -gv 'plııda -Lagonyima 'wotalie nya. 'Yli yabhlo nya, 'in o yia -Lagonyima -wa mia Lidaagbe nokplee -gbe mni.³³ 'In o yia -mo nyime yabhlo wa laa Enee 'yi, -zugba -moo pi -moo -bita -gv la -zu gbeta, o 'kukuee 'gbv.³⁴ Pielı nee o -ylae: «Enee! -Zezu Klisi ka -mi pue. -In -so 'wv, -in gli -na -bita -na 'de nya.» -Bha -bhlokpade Enee -saa 'wv.³⁵ Lidaa -nyima weee -yo Saloon -dudu -gv -nyima weee 'yia o -yo nada ni, 'in wa yia -Lago pla.

Tabitaa saa 'wv thlie lv

³⁶ Nu, 'nwon yabhlo mi -Zopeegbe 'wv, -Zezuu 'binonyoo o mia. 'Mo wa laa Tabitaa, we ji -wa «lue»* glekweli 'wv. 'Yli weee nya, o nua gbuzonu gbv le, 'in o bea bobabhanya -yo.³⁷ 'Yli yabhlo nya, 'in o yia gu bhli, 'in o yia tlı. Wa bu -doa o 'kwie, wa yia we lapalı -budu 'wlu, -mo komi yabhlo zo.³⁸ -Zezuu 'binanya -wa mia -Zopee, wa ka 'nu nu, Pielı mi Lidaagbe 'wv, -we mia -Zopee kwesi. Wa yia nyima 'so tie, nu, wa mni o laa weli ni nya: «-Na zukpa -wa, -in 'na -gwleli -mo -ni. -In yi!»

* 9:36 -Dokasi.

39 Tɔɔn, Pieli -sɔa 'wɔ, 'in ɔ -yɔ wa yia mɩ. Da ɔ nɩɩa -mɔ, 'in wa yia ɔ wee komi-we mia -budu 'wlu zɔ kwa. -Dɔgbanjwɩ weee bea ɔ kwesi wie nya. Zɔbana -yɔ -bana -we Tabitaa nɩa lɛ, -zugba ɔ -ga 'yliyɔ, 'mɔ wa -slolua ɔ 'klɔ. 40 Pieli wlelia nyuma weee -budu zɔ, ɔ kɔlɔba 'kukolu 'yli, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhoe. ɔ 'bhitia 'kwiee gbɛgbɛɩn, 'in ɔ nɛɛ: «Tabitaa, a -sɔ 'wɔ!» Tabitaa -bloa 'yli, ɔ 'yia Pieli -yɔ, 'in ɔ yia 'wɔsɔ, ɔ yia ladi. 41 Pieli kpalia ɔ sɔ -yɔ, 'in ɔ yia ɔ 'wɔbhɩ. ɔ laa -Lagɔnyuma -yɔ -dɔgbanjwɩ, 'in ɔ yia ɔ wa 'klɔslolu, -zugba ɔ -ga 'yliyɔ. 42 -Zopeegbe 'wɔ -nyuma weee yia we 'nɩ. -Bha nyuma duun zɔa Nyumaa -Kanyɔ dlɩ -gɩ. 43 Pieli ka 'yli sanɩmɛ li -mɔ -Zopee, -zelibhanyɔ yabhlo wa laa 'Simɔɔɔ -gbɛ.

10

Kɔlɔnɛɩ 'ylikakɩe Sezalegbe 'wɔ

1 -Mɔ Sezalee, nɔkpasu yabhlo mɩ -mɔ, 'mɔ wa laa Kɔlɔnɛɩ. Wlɔmɩɩ 'slujaa 'wlu ta lɔ -slɔja glɔ gbu -zakpa -bhlo wa laa Italiɩ -nyuma, wa 'yugalnyɔ ɔ -mia. 2 Nɔkpasu -mɔnɩ, -Lagɔ ɔ zɔa -bha. 'In ɔ -yɔ ɔ -budunwɛɛ -nyuma sɔ sɔa -Lagɔ. Zuifɩɩ bobabhanya duun ɔ saa 'wɔ. 'In ɔ bhuhoea -Lagɔ 'kɔmɩɩ. 3 'Yɩ yabhlo nya, jibheza, lɛlu tanɩ nya, -Lagɔɔ 'anzɩ yabhlo yia ɔ 'klɔtlalɩ ɔ 'yli 'wɔ. Kɔlɔnɛɩ yia we -yɔyɩ vaa. 'In -mɩɩ yia ɔ -gbɛ pla. 'In we nɛɛ ɔ -ylae: «Kɔlɔnɛɩ!»

4 ɔ ylaa -Lagɔɔ 'anzɩ tenyii, 'in -nyanɩgbɔ yia ɔ -kpali. ɔ nɛɛ we -ylae: «Na -Kanyɔ, lɛɛ -lu we -ma?»

-Lagɔɔ 'anzɩ yia we 'bɩgɩpalɩ ɔ -ylae: «-Na -Lagɔɔ bhuhoe wɛɩ -yɔ zɔzɔnɩɩya -in nɩa bobabhanya -yla lɛ, -Lagɔ ka we gbɩ -yɔnɩwɩ. ɔ 'nɩ -mɩ 'wɔdɩɩ. 5 -In tie desɩɛɛn nyuma -Zopee, nyɩmɛ yabhlo mɩ -bha, 'mɔ wa laa Simɔ Pieli. Wa -yɔ ɔ 'ka yi.

6 -Zelibhanyɔ wa laa 'Simɔɔ, -ɔ ka -budu mia gumunyuu -gɔgɔ -gɩ nɩ, ɔ -gbɛ Pieli mia.» 7 Da -Lagɔɔ 'anzɩ -we -laa ɔ wɛɩ mɩɩa, tɔn, 'in Kɔlɔnɛɩ yia ɔ zɔlɩbhonɩɩya 'sɔ -yɔ ɔ 'slɔjayu yabhlo mia ɔ lubho nɩda la. Nɩ, ɔɔ 'slɔjayu mia, -Lagɔ -mɔɔ zɩ 'yaa -bha. 8 Gbɩ -we 'plɩa, ɔ gbaa we 'bɩgɩ wa -yla weee 'bhie, ɔ yia wa tie -Zopee.

Pielu 'ylikakɩe -Zopeegbe nɔkplɛ

9 We zɩ zɩa, da wa mia -slɔ 'yloogblɩ, 'in wa mɩ -Zopee -yɔ ɔɩpada, -bha Pieli -gblaa -budu 'wlu* . Midiii gbɛgbɛɩn, ɔ -gblaa -mɔ, 'in ɔ 'ka -Lagɔ bhuhoe. 10 -Slɛɛn, nɩwɔ 'bhaa ɔ, ɔ 'yɩbha ɔ 'ka li. Da wa mia ɔ -yla lililɩ pida, -bha -lu yabhlo -Lagɔ 'paa yoo yia ɔ 'yli -gɩ. 11 ɔ 'yɩa yalɩ -yɔ nɩwɛ -kalɩda, -bha -lu yabhlo 'bhɩa -mɔ. Wee -lu mia, we 'wɩ sa 'naa 'kadɩ, mɩ 'bhɩa yalɩ, nɛɛ -lu wa kpa la gwɩgwɩ -mɩɩa 'yli, 'in we yia kwɩ. 12 'In nɩa weee -we kaa 'lali -mɩɩa klaa, lagbizeli -nɩa klaa, we -yɔ zia weee mɩ we 'wɩ. 13 Wɛɩ yabhlo nɛɛ ɔ -ylae: «Pieli, -in -sɔ 'wɩ, -in 'bha, 'in -in 'ka li!»

14 Nɩ, Pieli 'palia we 'bɩgɩ: «'Ao! -Innyal Na -Kanyɔ, -we ka gbu -wa, in 'nɩa -slɔ pɔnkanɩmɛ -yɔ -na -gba li.»

15 Wee wɛɩ -bhlokpade -zakpa 'sɔnɩ yia gba, we nɛɛ: «-We -Lagɔ tia 'wɩ 'wlalaa nɩ, -mɩ 'na 'yɩ we pɔnkalɩ 'bhisa -nɩ.» 16 We 'plɩ 'wɩ la -zakpa ta, 'in wee -lu yia yalɩ lɩmɩ.

17 Nɩ, -we ɔ 'yɩa dɛ ɔ 'yli 'wɩ, we 'ji Pieli 'yɩbhaa ɔ 'dɛ la, 'lee sa -mɩɩ 'ji 'ka -mia? Wee bhla nɩ nya, nyuma -wa Kɔlɔnɛɩ tiea, wa yia 'Simɔɔɔ -budu -yɔlayɩbha. Nɩ, -slɛɛn wa mɩ ɔ -buduu klolo nɩwɛɛ. 18 Wa laa, 'in wa yia layɩbha: «'Lee -budu nɩ nɩwɛɛ Simɔ Pieli mia yi?»

19 Pieli mɩ -slɔ -we ɔ 'yɩa ɔ 'yli 'wɩ, we 'ji -gɩ 'wlukɩɩn lapɩpalɩda, -bha -Lagɔɔ Zuzu gbaa ɔ -ylae: «-In -talɩ, nyuma ta mɩ -na da -talɩda. 20 -In -sɔ

* 10:9 Wee -buduu -ba -bedɩɛɛ.

'wv, -in 'sibhli la. 'In -in 'na kpekeli -ni, -in -yɔ wa 'sɔ mni, -amɪ tiea wa.»

21 Pieli 'sibhlia la, 'in ɔ nɛɛ waa nyuma -ylae: «Nyumɛ yabhloo da a mia -talida yi? -Amɪ -wa. -A 'nɔ -mɔ? Lɛɛ gbv 'wv a yi -nya?»

22 Wa nɛɛ ɔ -ylae: «Kɔlvnei ɔ -wa Wlvmsv 'slbjaa glv gbuv 'yugalinyɔ ni, mɔ tiea -ain. Nyumɛ tiklu -wa, 'in ɔ zva -Lagɔ 'nɔɔwɛ. Zuifv dɔdv -gv -nyuma weee saa ɔ zɔzɔnv 'di. 'Yl yabhlo nya, -Lagɔ 'anzi yabhlo yia ɔ 'tɔlv yi. Nu, ɔ tie -mɪ nyuma 'wv. Wa la -mɪ, -in yi ɔ -gbɛ, 'in wɛlnya -in 'kaa gba, ɔ 'ka we yukwli pɔlv.»

23 Tɔv, Pieli yia wa 'wɔbhv ɔ 'lakpanya nya, 'in wa yia ɔ -gbɛ -gv.

Zli zlia, 'in Pieli yia 'wvsv. 'In ɔ -yɔ wa 'sɔ yia mni. -Lagɔbhelia -tɔlv -wa mia -Zopee, -maa yia wa yoo kwa. 24 We zlv 'sɔnv zlia ni, 'in wa yia Sezale nyini. Kɔlvnei ka ɔ -budunwɛ -nyuma -yɔ ɔ jijli -talea la. Wa ka 'wlvbeli ɔ -budu zɔ, -zugba wa wv Pieli. 25 Da Pieli nyinia Kɔlvnei -budunwɛɛ, ɔ 'ka plaa yi, -bha Kɔlvnei yia ɔ yoo -saa. 'In ɔ yia 'wɔkwli tenyii, ɔ 'ka Pieli fusa, -mɔ 'nɔɔwɛzɔvɛ nya. 26 'In Pieli yia ɔ 'wɔbhv. ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «-In -sɔ 'wv, nu, nyumɛ -amɪ -mɪ 'ya.» 27 'Bhie, ɔ yia gbada -tv Kɔlvnei nya. 'In ɔ yia -budu zɔ pla. Pieli yia nyumaa -zlo -yɔyi 'wlvbelida. 28 ɔ nɛɛ wa -ylae: «A -yi we 'ji nu, we se 'ni Zuifv -yla -mɪ, ɔ -yɔ ɔ 'nia -Lagɔ -yi 'ka ladi. 'In ɔ 'ni we se -ka, ɔ 'ka -mɔ -budu zɔ pla. -Lagɔ ka 'mɪ we 'kvlslolu nu, 'in na ylah nyumɛ yabhlogbɔ pɔvnkanyɔ -yɔ titinanyɔ 'bhisa -ni. 29 We 'dɛɛ 'gbv, da a laa 'mɪ, 'in in yia yi, 'in in 'nia -gla zɔ. -We ka 'gbv a yia 'mɪ la, 'in 'yibha in 'ka we 'nɔ.»

30 Kɔlvnei yia we 'bɪɔpali: «We 'yli -mɔva ni, weɛ lɛli -bhlokpade nya, 'ylogbagbv lɛlu tanv nya, 'in mɪ -Lagɔ bhuhhoeda na 'dɛɛ -gbɛ. -Bha -bhlokpade nyumɛ yabhlo kaa lihvana 'wv tlalia 'mɪ 'klv. 31 'In ɔ nɛɛ 'mɪ -ylae: 'Kɔlvnei, -Lagɔ ka -na

-Lagɔ bhuhhoe wɛli -yɔɔwɔnu. ɔ 'ni zɔzɔnv -we -in nva bobabhanya -yla lɛ 'wɔlv. 32 -In tie nyima -Zopee, Simɔ Pieli -gbɛ wa -yɔ ɔ 'ka yi. -Zelibhanyɔ wa laa 'Simɔ, ɔ ka -budu mia gumunyuu -gɔɔ -gv ni, ɔ -gbɛ Pieli mia.» 33 -Bha -bhlokpade in tiea nyuma, wa mni -mɪ 'bv, 'in -in yia yiyigbv -yɔɔwɔnu. -A 'dɛ weee mɪ -slɛn -seli -Lagɔ 'yu, -a 'ka -we Nyumaa -Kanyɔ zva -mɪ ɔwɛɛ yukwli pɔlv.»

Pieligbaa Kɔlvnei -budunwɛɛ

34 Tɔv, Pieli 'bhua wɛli 'wv, 'in ɔ nɛɛ: «-Slɛn, in ka we 'jyibheli gbɔzɔnv sa nu, -Lagɔ ɔ gbuzi nyuma 'wv. 35 Nu, wɛlv -gv -bhlo -bhlo 'wv, nyumɛ ɔ zva -Lagɔ 'nɔɔwɛ, 'in ɔ nva gbv tiklu lɛ, mɔ nana -Lagɔ dɔdv. 36 -Lagɔ ka ɔ wɛli Izlaɛlunyuma yoo 'pa. Nu, wɛli -zɔnv -wa. 'In -Zevu Klisu 'gbv, -a 'ka 'wɔtɔvɛ -dlɔ 'yi -Lagɔ -gbɛ. ɔ -Zevu -wa nyuma weee -Kanyɔ. 37 Bhla -we nya 'Zan *-Batisi gbaa nyuma -yla: «A yi, in 'ka ain batizee», we bhla we wɛli -mɪ dia gwe Galilee. 'In, -mɔ 'bɪɔv, -we nva lɛ Zudee -dɔdv -gv da weee, amiaa 'dɛ -yi we 'ji. 38 Sa -Lagɔ ɔwɛnaa Nazaletiyu -Zevu Zuvu 'Pɔpaa 'tɛ nya, a -yi we 'ji. Sa -Zevu 'pllia dɔdv weee -gv gbɔzɔnv lɛvɛ nya, 'in sa ɔ jipea nyuma weee -wa *'Kuzv mia 'klyɛ 'wɔpalida, a -yi 'ya -mɔ 'ji. -We ka gbv -wa, -Lagɔ -yɔ ɔ 'sɔ mɪ.

39 «-We weee ɔ nva lɛ Zuifv dɔdv -gv -yɔ -Zeluzalɛmɔ, -amia mɪ we dayinya nya. Wa ka 'ya ɔ 'bha ɔ *su -gv lakɔvɛ nya. 40 'In 'yli 'sɔ we taa zli, -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhv titlɪnya lv. 'In ɔ yia we lɛv, ɔ 'ka -amia ɔ tietienya 'klɔlɛl. 41 We 'ni nyuma weee 'yi ɔ, -amia -Lagɔ -saa -bha 'cɪn ɔ gbv dayinya nya, -amia -wa. Da -Lagɔ 'bhua ɔ 'wv titlɪnya lv, -amia -yɔ ɔ lia, 'in -a -yɔ ɔ yia 'ma. 42 -Zevu nɛɛ -ain -yla, -a gba -Lagɔgbv nyuma -yla, 'in -a gba nu,

'mɔ -Lagɔ pala la, ɔ 'ka tɪtɪnya -yɔ 'yliyɔganyaa -yɔgbɔ 'wɔbhu. ⁴³ -Lagɔgbɔ -falɪpanya wee ka ɔ gbɔɔ dayigbɔ gba. Wa nɛɛ: <Nyumɛ ɔ -ka -Zezu dɪ -gɔ zɔ, 'in -Lagɔ tia -mɔɔ -yɔgbɔ 'wɔ, -Zezuu 'ɲnu 'tɪtɛɛ 'gbɔ.> »

Nyima -wa 'nia Zuifu, Zuzu 'Pɔpa ka wa -gɔ lasibhli

⁴⁴ Bhla -we nya Piɛɪ mia gbada, -wa mia ɔ wɛɪ yukwli pɔɔɔda, 'in Zuzu 'Pɔpa yia wa -gɔ lasibhli. ⁴⁵ Zuifu -Lagɔnyuma -wa -yɔ Piɛɪ 'sɔ nɔa, -maa 'yia we -yɔ nu, -Lagɔ ka -wa 'nia Zuifu Zuzu 'Pɔpa -gɔ lamneni, 'in ɲwɛgaga yia wa sɔbha. ⁴⁶ 'In -Lagɔnyuma yia waa nyuma ɲwɛɛ wɛɪ -putunya 'nɔ, -zugba wa mɔnɪ -Lagɔɔ 'ɲni 'kadu.

⁴⁷ 'In Piɛɪ nɛɛ: <Nyuma Zuzu 'Pɔpa 'sibhli -gɔ la -aɪn 'bhisa, -a mneni -a 'ka gba wa 'na batizeli wa 'nyu nya -nu?> ⁴⁸ 'In Piɛɪ nɛɛ, wa batizee wa -Zezu Klisu 'ɲni nya. 'In wa 'dɛ weee nɛɛ Piɛɪ -yla, ɔ -yɔ wa 'sɔ -tu 'yli sanumɛ nya.

11

**Pɔɔ saa 'bigɔ dɪ -Zeluzalɛmɔɔ leglizi -yla*

¹ -Zezuu tietienya -yɔ -Lagɔbhelia -wa mia Zudee -dɔɔɔ -gɔ ka 'nɔ nu, nyuma -wa 'nia Zuifu, wa ka -Lagɔgbɔ -yɔɲwɔnu. ² Da Piɛɪ yia lɔ -Zeluzalɛmɔ, -Lagɔnyuma -wa mia Zuifu nya, 'in -maa yia ɔ tɔ dɪɪ. ³ Wa nɛɛ: <-In ka nyuma 'nia knɪ 'wɔ mu -gbɛ pla* , 'in -in -yɔ wa 'sɔ yia li!>

⁴ -Bha Piɛɪ gbaa wa -yla, -we 'pla -bhlo -bhlo, we bhliɪ we gwɛɪɪda, ɔ nɛɛ wa -yla: ⁵ <'Yɪ yabhlo nya, in mɪ -Zopeegbe 'wɔ, da in mia -Lagɔ bhuhhoeda, 'in -lu yabhlo -Lagɔ 'paa yoo yia na 'yli -gɔ yi. Wee 'yli 'wɔ, in 'yia -lu yabhlo -yɔ, -zugba we sibhli la na gbɛgbɛɪn. Wee -lu 'wɔ sa 'naa 'kadu. We mɪ lakpada we gwɪgwɪ -mɔɔ 'yli, -zugba we bhɔ yalɪ, 'in we yia 'mɪ kwesi nyini.

⁶ In ylaa we nɔkplɛ tenyii, 'in in yia nɪma kaa 'lali -mɔɔɔ klaa, -fliinɪma klaa, lagbizeli -nɪma klaa, 'zianya klaa -yɔyi. ⁷ Tɔɔn, 'in in yia wɛɪ yabhlo 'nɔ, we nɛɛ 'mɪ -yla: <Piɛɪ, -in -sɔ 'wɔ, -in 'bha, 'in -in 'ka li!>

⁸ <'In in nɛɛ: <'Ao, na -Kanyɔ, -innya! In -ka bhaa 'wɔ, pɔɔnkalu -yɔ -na -gba 'nɪ -sɔ na ɲwɛɛ pla.>

⁹ <'In we 'sɔɔɔ nya, wee wɛɪ yia yalɪ 'bhɔ, 'in we nɛɛ 'mɪ -yla: <-We -Lagɔ tia 'wɔ 'wɔlɔɔɔ nɪ, -mɪ 'na 'yɪɪ we pɔɔnkalu 'bhisa -nɪ.> ¹⁰ We nɔ 'sa -zakpa ta. 'Bhie, we 'dɛ weee yia yalɪ lɔmɔnɪ.

¹¹ <We bhla tɔɔn, nyuma ta -wa 'bhɔa Sezalee, -wa wa tiea 'mɪ 'wɔ, -budu -we ɲwɛɛ in mia, 'in wa yia -bha nyini. ¹² -Lagɔɔ Zuzu nɛɛ 'mɪ -ylɔɛ: <-In 'na gbizɪɪ nyuma 'wɔ -nɪ, -in -yɔ wa 'sɔ mɔnɪ.> -Amɪaa -Lagɔbhelia gbelibhlo -wa -yɔ 'mɪ 'sɔ yia da -seli nɪ, ma kwaa 'mɪ yoo Sezalee. 'In -a 'dɛ weee yia Kɔɔɔnɛɪ -budu zɔ pla. ¹³ -We yɪɪ Kɔɔɔnɛɪ nɪ, ɔ yia we gba -aɪn -yla. Sa ɔ 'yia ɔ -budu zɔ -Lagɔɔ 'anzɪ 'yɪligbeda, 'in -mɔɔ yia ɔ -yla gba: <-In tie nyuma -Zopee, nyumɛ wa laa Simɔ Piɛɪ, wa -yɔ ɔ 'sɔ 'ka yi. ¹⁴ Sa -in 'kaa nɔ, 'in -in -yɔ -na -buduɲwɛɛ -nyuma 'kaa gbɔ 'wɔbhu, ɔ 'ka -mɪ -yla we gba.>

¹⁵ <Da in bhliɪ wa -yla gbɔ -gbagbɛ, 'in Zuzu 'Pɔpa yia wa -gɔ lasibhli. Sa we 'sibhliɪ -amɪ -gɔ la we gwɛɪɪɪda, 'sa. ¹⁶ Tɔɔn, Nyumaa -Kanyɔɔ wɛɪ ɔ gbaa zɪumɛ, 'in we yia 'mɪ dɪɪ lasibhli: <*Zaan ka batizee 'nyu nya, nu, -Lagɔ 'ka aɪn batizee Zuzu 'Pɔpa nya.> ¹⁷ Zɪ -a ɲwɔnua Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisu gbɔ -yɔ, 'in -Lagɔ yia ɔ Zuzu 'Pɔpa -aɪn 'nyɛ. 'Sa -Lagɔ 'nyɛ 'yaa wamɪɪ ɔ Zuzu 'Pɔpa. Nyɔɔ -amɪ mia, 'in in 'ka gba -we -Lagɔ 'kaa lɛnɔ, ɔ 'na nɔnɔ we lɛ -nɪa?>

¹⁸ -Lagɔnyuma 'nɔa wɛɪnya -mɔnɪ, 'in we yia wa dɪ zɔbɛɪ -dɔɔɔ. Wa -mɔnɪɪ -Lagɔɔ 'ɲni, 'in wa nɛɛ: <Gbɔzɔnɔ -wa, nyuma -wa 'nia Zuifu,

* 11:3 Glekɪwɛɪ nɛɛ <knɪplanya>.

-Lagɔ ka se wa 'nye, wa 'ka wa dli 'bhti, 'in wa 'ka 'yliyɔgagie -zɔnu 'yl.»

yoo 'nye, 'in -maa yia we leglizu nyuma kpasɩ kwa Zudee.

12

Antiɔsuu-Lagɔnyima

*Wa 'bhaa *'Zake, 'in wa yia Pielɩ -kaslv wɔpa*

19 Etienu tɩtɩe 'bɩɔ, 'in wa yia -Lagɔnyima 'kɩyie 'wɔpale bhli. 'In -maa yia lamneni da weee. Tɔba mnɩ Fenisi, Siplɔ -yɔ Antiɔsu. 'In wa -ka -Lagɔgbɔ gbaa mnɩ, Zuifɔv 'dekpuɔ -yla wa gbaa we. 20 -Mɔv bhla, Siplɔ -yɔ Silenu -Lagɔnyima tɔba ka Antiɔsu yi, -zugba wa gba Nyɩmaa -Kanyɔ -Zezuu gbɔzɔnu gbɔ, nyuma -wa 'nɩa Zuifɔv -yla. 21 -Lagɔɔ 'tite -yɔ wa 'sɔ mu 'gbɔ, nyuma duun yia wa welɩ -gɔ lanɔwnunu. 'In wa yia wa 'de -Lagɔ yoo 'nye.

1 We bhla, nyɩmaa 'wlulapɩnyɔ Ewloɔv bhli leglizu nyuma tɔba 'kɩyie 'wɔpale. 2 'In ɔ yia Zaaan bheli *'Zake 'bha tɔgɔgbɩe nya. 3 'In da ɔ 'yia we -yɔ nu, we nanɩ Zuifɔv dɔvɔ, 'in ɔ yi 'yaa Pielɩ kpa, *'Floo -we 'nɩa gɔɔ -yɔ -kaa 'fetɩ bhla. 4 Ewloɔv kpaa Pielɩ, 'in ɔ yia ɔ -kaslv 'wɔpa. 'In ɔ nee 'slɔja -mnɔaa -zakpa -mnɔa -yla, -maa -kv ɔ nɔwe. ɔ 'yibha ɔ 'ka ɔ -yɔgbɔ 'wɔbhɩ nyuma 'yu, *'Wɔzɩtyɩlu 'fetɩ bhɩa zɩ. 5 'Slɔja mɩ Pielɩ nɔwekvɔda -kaslvbɔdu zɔ, 'in leglizu yia -Lagɔ bhɩbhoeda -tɔ tiklu ɔ 'gbɔ.

22 -Zeluzalemɔv *'leglizu 'nɔa gbɔnya -mɩnɩ, tɔɔn, wa yia Banabasi tie Antiɔsu. 23 Da ɔ nyɩa -mɔ, sa -Lagɔ nɔa -Lagɔnyima 'nanɩ 'wɔ, ɔ 'yia we -yɔ, ɔ yia we 'mɔna li. 'In ɔ yia wa 'de weee 'kɔayli 'pa, nu, wa -tɔ -Lagɔ 'wɔ dli weee nya tiklu. 24 Banabasi mɩ nyɩme -zɔnu nya, Zuzu 'Pupa ka ɔ ye, 'in ɔ kaa dli. 'In we 'gbɔ nyɩmaa -zlo yi 'yaa -maa 'de -Lagɔ yoo 'nye.

-Lagɔɔ 'anzi -saa Pielɩ -kaslvbɔdu zɔ

25 -Mɔv 'bɩɔ, Banabasi yia Sɔlvɔv dataɩa mnɩ Talɩ. 26 Da ɔ 'yia ɔ, 'in ɔ -yɔ ɔ 'sɔ yia Antiɔsu yi. Wa 'de 'sɔ li -bha -zɔ -bhlo waa -Lagɔnyɩmaa -gbɩe, -zugba wa slolu nyɩmaa -zlo dli -zɔ gbɔ. Nu, Antiɔsɔgbɩe 'wɔ wa laa -Zezuu 'bɩnɔnya Kletɩen tiatia.

6 Yɩ -we nya Ewloɔv 'kaa Pielɩ -yɔgbɔv 'wɔbhɩ, we sabɔ, -zugba Pielɩ mɩ 'yɩaa 'wɔ 'slɔja 'sɔ nyidi. ɔ mɩ netellukpe 'sɔ 'wɔ gbɔanda, -zugba -kaslvbɔduu nɔwekvɔnya 'yɩgbe -kaslvbɔdu nɔwee. 7 -Bha -bhlokpade Jejitapee 'anzi 'tlɩɩa -bha -kaslvbɔdu zɔ, 'in zɩ yia -mɔ slo. ɔ zɩa Pielɩ beta yabhlo kwɩe, ɔ ganɔa ɔ, 'in ɔ nee ɔ -ylae: «-In -sɔ 'wɔ slɔ!» Tɔɔn, netellukpenya yia Pielɩ sɔ 'wɔbhɩ, 'in we yia laslo.

27 We bhla, -Lagɔgbɔv -falɩpanya tɔba 'bhɔa -Zeluzalemɔ, 'in wa yia Antiɔsu yi. 28 Wa 'yabhlo wa laa Agabusi -sɔa 'wɔ -Lagɔɔ Zuzu nya, ɔ nee, nɔwɔ 'kadɔv yia dayɩ yia dɔvɔ weee -gɔ. 'In wee nɔwɔ yia yi bhla -we nya Klodɔ mɩa nyɩmaa 'wlu-lapɩnyɔ 'kadɔv nya. 29 'In, -Zezuu 'bɩnɔnya yia gbɔ pupali nu, -ɔ -ka -mɩ -we ɔ -ka 'yl, ɔ wɩa we, wa 'ka we yoo 'pa, -Lagɔnyɩmaa mɩa Zudee dɔvɔ -gɔ wa 'wɔsalu nya. 30 'Sa waa -Zezuu 'bɩnɔnya nɔa we. -We wa 'yia, 'in wa yia we Banabasi -yɔ Sɔlv

8 'In -Lagɔɔ 'anzi nee ɔ -ylae: «-In jɩ -na -jɩaa, -in -pla -na -sakwɩa 'bhɩ 'wɔ, -in -gba we 'llukpe!» Pielɩ yia we 'nɔnɔwe zɩ. 'In -Lagɔɔ 'anzi yia we -gɔdɩ ɔ -ylae: «-In -pla -na -bana 'wɔ, 'in -in yi 'mɩ 'bɩ.»

9 Pielɩ mɩ -Lagɔɔ 'anzi 'bɩ, 'in ɔ yia -kaslvbɔdu zɔ 'tɩa. -We -Lagɔɔ 'anzi mɩa lenɔda, ɔmɔ dli we 'nɩ gbɔzɔnu, 'yɩaa -ylada ɔ mɩa. 10 Wa zɩa -kaslvbɔduu nɔwekvɔnyaa tɩanɔv -yɔ 'sɔnɔv -gɔ, 'in netɩ -klolo -we -galɩa 'gbe, 'in wa yia we -yɔ nyɩnɩ. Wee klolo -kaha we 'de nya wa 'yu, 'in wa yia 'tɩa. Wa kwaa yoo yabhlo -se,

toun, 'in -Lagoo 'anzɪ yia Pielɪ kwesi 'bhɔ.

¹¹ Toun, -we 'plia Pielɪ yibhelia we 'ji, 'in ɔ nɛɛ ɔ dli zɔɛ: «-Sleɛn na yɪ we -yɔ nu, gbuzɔnu -wa: Jejitape ka ɔ 'anzɪ tie, 'in ɔ yia 'mɪ Ewloɔvɔ 'tite kwɛɛ -sa. Gbonyuu Zuifɔ pɔpalia na 'gbɔ, 'in ɔ yɪ 'yaa 'mɪ -mɔv zɔ -sa.»

¹² Da Pielɪ 'nɔa wee gbɔ 'wɔla, 'in ɔ yia Zaan wa laa Maliku 'nyaa Maliɪi -buduɲwɛɛ mɪ. Da -Lagonyuma duun gbelia 'wlu, -zugba wa bhuhoe -Lagɔ ɔ 'gbɔ. ¹³ Pielɪ bhlia -buduu klolo, lubhonɔɲwɔ wa laa Wloɔv, 'in -mɔɔ yia -bha -talia yɪ.

¹⁴ ɔ yibhelia Pielu wɛli, ɔ mɪ 'mɔna lidaa 'gbɔ, ɔ 'nɪ -budu -kali. 'In ɔ -yɔ gwagwie yia gbaa mɪ nyuma tɔlvɔ -ylɛ: «Pielɪ mɪ -buduɲwɛɛ!» ¹⁵ Wa nɛɛ ɔ -ylɛ: «-Sabhe bhaa aɪn yɪ?» 'In ɔ nɛɛ wa -yla: «Gbuzɔnu -wa!» Toun, 'in wa nɛɛ: «-Zugba ɔ zuzu -wa!»

¹⁶ -Mɔv bhla, -zugba Pielɪ bhlia klolo -bhloo 'dɛ. Da wa -kalia -bha, wa 'yia ɔ -yɔ, 'in ɲwɛgaga yia wa sɔbha. ¹⁷ 'In Pielɪ yia wa -yla sɔ 'pa, a 'mu ɲwɛ. 'In sa Jejitape wlelia ɔ -kasɔbudu zɔ, 'in ɔ yia we 'bɪgɔ gba wa -yla. 'In ɔ nɛɛ 'ya wa -ylɛ: «A gba we 'Zake -yɔ -Lagɔbhelia tɔlvɔ -yla.» 'Bhie, ɔ 'tlaa, 'in ɔ yia da -putu mɪ.

¹⁸ Da zli zlia, 'in 'sloja yia gbugblolu, -zugba wa yibhalia yibhalia laɛ, lɛɛ -lu yli Pielha. ¹⁹ Ewloɔv nɛɛ wa -tali ɔ da. Wa -talia ɔ da, wa 'nɪ ɔ 'yɪ. 'In Ewloɔv yia waa -buduu ɲwɛkɔ -sloja layɪbha, 'in ɔ nɛɛ wa 'bha wa.

-Mɔv 'bɪgɔ, ɔ 'bhɔa Zudee, 'in ɔ yia Sezalee ladia mɪ bhla -sɛɛɛ -nɔ nya.

Ewloɔv ka tli

²⁰ Tili -yɔ Sidɔɔn -nyumaa lililu mia, Ewloɔv dɔvɔ -gɔ we bhɔa. -Mɔv bhla, Ewloɔv ka wa -yɔ 'cɛ 'pali. Wa bhlia wɛli -bhlo, 'in wa yia ɔ komii ɲwɛkɔnyɔ Blasitusɔ 'wɔkulu. 'In wa nɛɛ Ewloɔv -ylɛ: «'Wɔtɔvɛ -dlɔɔ -tɔ -aɪn nyidi.»

²¹ 'In Ewloɔv yia wa -yla 'yli zɔ. Wee 'yli nynia, ɔ yia ɔ 'ɲumɪ -bana

'wɔpla, 'in ɔ yia ɔ gbɔwɔbhukpe 'wɔ ladi. 'Bhie, ɔ yia wa -yla gbɔ lapali -zejila 'wɔ. ²² 'In nyima yia 'wɔkpi: «-Lagɔ yabhlo mia dɛ gbada, -mɔɔ 'nɪ nyimɛ!» ²³ Wee bhla -bhloo 'dɛ nya, Jejitapeɛ 'anzɪ yia Ewloɔv bhɪtɪ, ɔ 'nɪ -Lagoo 'ɲmɪ -mɪnɪnɪ 'gbɔ. 'In -mna yia ɔ li, 'in ɔ yia tli.

²⁴ We bhla, -zugba -Lagɔwɛli -yɔ -gɔwɔlaylimanɛ mɪ, 'in nyima nyɛ wa 'dɛ -Lagɔ yoo.

²⁵ Da Banabasɪ -yɔ Sɔlv bhia wa lubho, 'in wa yia -Zeluzalemɔ lɔbhiti. Wa yia 'Zan Maliku 'wɔbhɔ, 'in wa -yɔ ɔ 'sɔ yia mɪ.

13

Zuzu 'Pɔpa tiea Banabasɪ -yɔ Sɔlv

¹ Antioɔsɔv leglizɪ 'wɔ, -Lagɔgbɔv -falpanya -yɔ nyumaa gbɔslolunya mia -bha. Wa ɲmɪ nɪ: Banabasɪ, 'Simeɔɔ wa laa nyimɛ -ylukpa, Sileniyu Lusiusɔ, nyumaa 'wlu-lapɪnyɔ Ewloɔv Antipasɪ jiji -tale Manaɛɛ -yɔ Sɔlv. ² 'Yli yabhloo zli, da wa mia -Lagɔ bhuhhoeda, -zugba wa pla 'sun, Zuzu 'Pɔpa nɛɛ wa -ylɛ: «A -sa -bha Banabasɪ -yɔ Sɔlv wa 'dɛ saa, lubho -we ka 'gbɔ in yia wa la, wa 'ka we nɔ.» ³ Wa yia 'sun -plada -yɔ -Lagɔ -bhuhhoeda -tɔ. -Mɔv 'bɪgɔ, 'in wa yia Banabasɪ -yɔ Sɔlv sɔ 'wluo lapali, 'bhie, wa yia wa 'yitide, 'in wa yia mɪ.

⁴ Zuzu 'Pɔpa tiea Banabasɪ -yɔ Sɔlv, 'in wa yia Selusii mɪ, -bha wa 'bhua 'glɔ 'wɔ. 'In 'nyunyidiɔdɔdɔ wa laa Siplɔ, wa yia -mɔ mɪ.

⁵ Da wa nynia Salaminɪ, 'in wa yia -Lagɔgbɔv gbagbɛ bhli Zuifɔv -Lagɔbudunya zɔ. 'Zan Maliku -yɔ wa 'sɔ mɪ, -zugba ɔ sa wa 'wɔ.

⁶ Wa -dia 'nyunyidiɔdɔdɔ 'wɔ, 'in wa yia Pafɔsɔgbe nɔkplɛ nyɪ. -Mɔ wa -yɔ -dlabha -lenɔnyɔ yabhlo wa laa Baali -Zezu gbelia. Zuifɔ, ɔ laa ɔ 'dɛ -Lagɔgbɔv -falpanyɔ, mɔ -wa. ⁷ 'Nyunyidiɔdɔdɔv 'wlu-lapɪnyɔ Selijiusɔ Pɔlusɔv -gbɛ ɔ -dɪlia la, 'ylimnanyɔ mɔ. ɔɔ

dudub 'wlulapilinyo laa Banabası -yo Sɔlv, ɔ 'yibha ɔ 'ka -Lagɔwɛli 'nɔv 'gbv. 8 Nu, -dlabhia -lenonyo wa laa glekɛwɛli 'wɔ Elimasi, -mɔɔ 'nɔ 'yibha, 'nyunyididubub 'wlulapilinyo ɛwɔnu -Lagɔgbv -yo, we 'gbv ɔ yia Banabası -yo Sɔlv tɔ dli. 9 Zuzu 'Pɔpa yea Sɔlv wa la 'yaa *Pɔlv, ɔ ylaa ɔ Elimasi 'yliya 'wɔ tenyii, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: 10 «-Dawli bhabha -yo 'nyii -kanyo, 'Kuzuu 'yu, ɔ -wa gbuzɔnu weee tonyime! -In 'nɔ -Lagɔɔ lenogbub da 'wɔlasahe 'yilgbelia yii? 11 -Sɛɛn -in pɔ yukwli: Jejitape yia -mɔ bhɛtia, -in 'ka 'lɔ. 'In -in 'na 'ka 'yɔ -yoyi bhla yabhlo nya.»

-Bha -bhlokpade, Elimasi 'lɔa, 'in ɔ yia nikipise 'wɔ -tɔ, -zugba ɔ bhuhuli sɔ la, nyume ɔ 'kaa ɔ sɔ lakpaa datahe nya. 12 Da 'nyunyididubub 'wlulapilinyo 'yia -we 'pia -yo, 'in ɔ yia -Lagɔ -plagbv -yɔɛwɔnu. 'In -Lagɔgbv wa mia -sloluda, we yia ɔ dli kwezɔ bhabha.

Pɔlv -yo Banabası 'sɔ mɔnia Antiɔsv Pısidii -dubv -gv

13 Pafɔsvgbv 'wɔ, Pɔlv -yo ɔ nɔnɔnya -bhoa 'glv 'wɔ, 'in wa yia Pɛlizıgbv nɔkplɛ mɔni, Panfilii -dubv -gv. -Bha 'Zan Malıkı 'bhva wa 'bɔ, 'in ɔ yia -Zeluzalɛmɔ lɔmɔni. 14 -Mɔv 'bıgv, wa 'bhva Pɛlizı, 'in wa yia Antiɔsv mɔni Pısidii -dubv -gv, bhv -gv. Zuıfɔv *Nyapeylı nya, 'in wa yia -Lagɔbudu zɔ pla, 'in wa yia ladi. 15 Da wa bhıa tite -yo -Lagɔgbv -falıpanyaa 'sebhe zelızehe, 'bhie, -Lagɔbuduu -cian nɛɛ Pɔlv -yo Banabası -yla: «Bheliaɔn, we -ka gbv a 'ka gba, 'in a 'ka nyumaa dli latɛmani, a mneni a 'ka we gba!»

16 Pɔlv -sɔa 'wɔ, ɔ 'paa sɔ, 'in ɔ nɛɛ: «Izlaɛlu nyuma, amıa bɔbɔa -Lagɔ, a pɔlv 'mɔ yukwli! 17 Izlaɛlınıymaa -Lagɔ -sa -bha -amıaa dukpası, 'in ɔ yia wa zumanı da laga 'wɔ Ezıpɔtv -dubv -gv. 'Bhie, ɔ yia wa Ezıpɔtv -sa ɔ 'tite nya. 18 'In ɔ yia wa zɔ dudub

bɛbɛɛ -gv, we mneni we 'ka -zɔv glv 'sɔ ɛwɛɛ nyini. 19 'In ɔ yia zɔa gbɛsɔ lasa Kanaa -dubv -gv. 'In ɔ yia -maa dudub ɔ nyuma 'wɔladlıli, 'in we yia -maanv -zɛ. 20 -Mɔv li -zɔv 'wlu sɔ -zɔv glv 'sɔ 'ya kugbua (450).

«'Bhie, ɔ yia -amıaa dukpası gbɔwɔbhunya 'nyɛda -tɔ tıklı, 'in we yia -Lagɔgbv -falıpanyo Samuelu bhla yli.

21 «-Mɔv 'bıgv, -amıaa dukpası yia -Lagɔ wa 'wlulapilinyo -zɔlali. 'In -Lagɔ yia wa Kisı 'yu Saulv 'nyɛ, Bezamɛɛɛ zɔaylınyıme nya. -Mɔv pıli wa 'wlu la -zɔv glv 'sɔ. 22 -Mɔv 'bıgv, -Lagɔ -saa Sɔlv kwnɛɛ, 'in ɔ yia -Davidı ɔ 'bıgvapalı. 'In -Lagɔ nɛɛ -Davidu daaɛ: «In ka -Zeseeɛ 'yu -Davidı 'yɔ na dli da -nyıme nya. -We weee in 'yibhaa, ɛ ɔ yia we nva.»

23 «-Davidu zɔaylınyıme yabhlo -wa -Zezu, 'mɔ -Lagɔ -saa -bha *Izlaɛlu Gbɔwɔsanyo nya. Sa ɔ gbaa zıme we 'sa. 24 -Zezuu yıyie 'yu, Zaan yia Izlaɛlınıymaa weee la. ɔ nɛɛ wa -yla: «A 'bhıta amıaa dli, 'in wa 'ka aın batize.» 25 Da Zaan mia ɔ lubhoo 'wlu 'bhada, 'in ɔ nɛɛ: «Amıa dli, nyɔɔ in -mia? -Lagɔɔ -Bhasanyo, ɔ a mia wɔda we 'nɔ -amı. A -tali, yia ɔ yia 'mılv, 'in, in 'nɔ we 'klv -ka in 'ka ɔ -sakwlaa 'llukpe -blo.»

26 «Na bhelia, amıa Abılaamv zɔaylınyıma, 'in amıa mia -seli -Lagɔ bɔbɔee 'gbv, -a 'dɛ weee -yla -Lagɔ paa nyumaa gbɔwɔsawɛli -mıni yoo. 27 Nu, -Zeluzalɛm -nyuma -yo wa 'yugalınıya 'nɔ -Zezu yıbheli *nyumaa Gbɔwɔsanyo nya. 'In -Lagɔgbv -falıpanyaa wɛli -we wa zɛha Zuıfɔv Nyapeylı weee nya, wa 'nɔ -mɔv 'wɔlanv. 'In wa yia we lenve gbalı -Zezuu 'bhabhe nya. 28 'In wɛli -we -gv wa 'kaa ɔ 'bha wa 'nɔ we 'yɔ. 'In wa nɛɛ Pılatı -yla, -mɔv 'bha ɔ. 29 -We -Lagɔsebhe gbaa -Zezuu daa, wa bhıa we lenve, wa -saa ɔ *su -gv, 'in wa yia ɔ gbawla 'wɔ ladi. 30 'In -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhı

titlɩnya glaa. ³¹ 'In nyuma -wa -yɔ - Zezu 'sɔ 'bhɔa Galilee -dɔdɔ -gb, 'in wa yia -Zeluzalem mni, ɔ ka ɔ 'dɛ -maa 'kɩslolu 'yɩ duun nya. -Maa mia -slɛn ɔ gbɔdayinya, -zugba wa -yɔ ɔ gbɔ -gbagbie mni Izlaɛlɩnyuma -yla.

³² «'In gbɔzɔnɔ -we -Lagɔ gbaa zɩmɛ -amɩaa dɔkpasɩ -yla, 'mɔ -a yia ain -yla gbaa. ³³ -Amɩa, wa 'yuoyua -yla -Lagɔ nɔa -slɛn we lɛ, -Zezuu 'wɔbhuhue nya titlɩnya glaa. We mɩ cɛɩda Lɔɔsɛbhɛɛ lɔɔsɔ 'sɔnɔ 'wɔɛ: <-Mɩ -wa na yu,

'in we 'bhɔ -zɛɛn 'wɔ,
-amɩ -wa -na dide.>

³⁴ -Lagɔ ka zɩmɛ we gba. Nu, -Zezu ɔ yia 'wɔbhua titlɩnya glaa, 'in ɔ 'na 'ka 'maslɛn tɩ. 'In ɔ nɛɛ wee gbɔ -mni daɛ:

<-Mɔwɩɩlu -zɔnɔnya in gbaa in 'ka - Davidɩ 'nye,

'mɔ na yia ain 'nye.>

³⁵ We 'gbɔ, we mɩ 'ya cɛɩda Lɔɔsɛbhɛɛ da yabhɩɔɛ:

<-In 'na 'ka -na -mɔwɩɩnyɔ 'yitide
ɔ 'ka 'bhɔka 'wɔ zɛnɩ.>

³⁶ Da nyɩmaa 'wlɩlapɩɩnyɔ -Davidɩ -gaa 'yɩyɔ, sa -Lagɔ 'yɩbhaa, 'in ɔ yi 'saa ɔ lubho nɔ. ɔ tɩa, wa 'bhlua ɔ, ɔ dɔkpasɩ kwesi, 'in ɔ yia zɛn.

³⁷ «-Zezu 'nɩ glu zɛn, -Lagɔ ka ɔ 'wɔbhɩ titlɩnya glaa. ³⁸ Amɩa, bhe- lia, -a nɛɛ ain -ylaɛ: -Zezuu 'gbɔ -Lagɔ tia nyɩmaa -yɔgbɔ 'wɔ. ³⁹ Nu, nyɔɔɔ nyɔɔ -ka -Zezuu gbɔ -yɔɩwɩnɩ, ɔ 'gbɔ -na gbɔnyuuu 'gba bhɔa -mɩ 'wɩ. Moizu tite 'nɩ mnɛni we 'ka we ain 'wɩ -sa. ⁴⁰ A zɔ amɩaa 'dɛ 'yɩyɔ, gbɔ -we -Lagɔgbɔɔ -falɩpanya gbaa, we yi ain yɩ. ⁴¹ -Lagɔ nɛɛ:

<-A -talɩ gbɔɔ 'ylɩlatɩɩnya,
ɩwegaga sɔbha ain,
'in a 'bhɩ la.

Nu, gwɛdigbɔ na yia lɛnɔa amɩaa bhla.

Wa -ka we 'dɩ ain -salɩ,
a 'na 'ka we la gbɔzɔnɔ.> »

⁴² Da Pɔɩv -yɔ Banabasɩ mɩa -Lagɔbudu zɔ 'tlada, 'in wa nɛɛ wa -ylaɛ: «Amɩa -a bhuhɩɔɛ, Zuɩfɩv Nyapɛyɩ -putu -ka nyɩ, a yi a 'ka

wee gbɔ -bhloo 'dɛ gba -ain -yla!»

⁴³ Wa bhɩa 'wɩugbelɩɛ, Zuɩfɩv -zɩo -yɔ nyuma -putu -wa bɔbɔa Zuɩfɩv -Lagɔ, 'in wa yia Pɔɩv -yɔ Banabasɩ yoo kwa. Pɔɩv -yɔ Banabasɩ mɩ wa -yla gbɔ -gbada, -zugba wa tɛmanɩ wa dɩ la nu, wa 'na 'tidɛɩ -Lagɔɔ 'nanɩ 'yi -nɩ.

Pɔɩv -yɔ Banabasɩ gbaa gbɔ nyɩma -wa 'nɩ Zuɩfɩv -yla

⁴⁴ Zuɩfɩv Nyapɛyɩ -putu nyɩa, -wa yia -Lagɔwɛɩ yukwɩ pɔɩv, we -tɩ 'wɔ -sɛ, wa 'ka wee 'gbee nɔkpla -nyɩma ɩwɛɛ nyɩ. ⁴⁵ Zuɩfɩv 'yɩa nyɩmaa -zɩo -manɩ -yɔ, 'in zenyidɩ yia wa 'wɔbhɩ. 'In -we Pɔɩv mɩa gbada, wa bhɩtia we saputu sa, -zugba wa vɛɩ ɔ.

⁴⁶ Pɔɩv -yɔ Banabasɩ nɛɛ wa -yla dɩ 'tɩtɛ nyɛɛ: «We mɩ nu, amɩa Zuɩfɩv -yla wa 'ka yaa -Lagɔgbɔ gba tɩa. 'In a mɩ we kwɩnɛɛ -sada, 'in a nɛɛ amɩaa 'dɛ nya nu, 'yɩyɔgagɩɛ -we 'nɩa bhɩɩɩda -ka, a 'nɩ we 'yɩyɛ 'kɩv -kaa 'gbɔ, nyɩma -wa 'nɩa Zuɩfɩv, wa gbɛgbɛɩn -a yia mɩa!»

⁴⁷ «-We Jeɩtapɛ gbaa -ain -yla, mɩ nɩ:

<In ka -mɩ 'yɩlɩgbelɩ,
dɔdɔgbɔ -nyɩma weɛ zɩ nya.

'In, -in 'ka nyɩma gbɔwɔsa wɛɩ gba dɔdɔv da weɛ.> »

⁴⁸ Da nyɩma -wa 'nɩa Zuɩfɩv 'nɩa wɛɩnya -mɩnɩ, 'in wa yia 'mɔna lɩ, wa yia -Lagɔɔ 'ɩnɩ -mɩnɩ ɔ wɛɩ -zɔnɩv 'gbɔ. 'In -wa -Lagɔ -saa -bha 'cɩn, wa 'ka 'yɩyɔgagɩɛ -we 'nɩa bhɩɩɩda -ka 'yɩ, 'maa yia -Lagɔ dɩ -gɔ zɩ.

⁴⁹ 'In Nyɩmaa -Kanyɔɔ wɛɩ yia wee dɔdɔ weɛ -gɔ lamnɛni.

⁵⁰ Zuɩfɩv 'paa 'ɩnɩmɩnɩ -ɩwɩnɩ -wa zɩa -Lagɔ -bha -yɔ 'gbee nyɩma 'kadɩ dɩ yalɩ nu, wa palɩ Pɔɩv -yɔ Banabasɩ 'kɩyɛ 'wɔ. 'In wa yia -maa vu wa dɔdɔ -gɔ. ⁵¹ Da Pɔɩv -yɔ Banabasɩ 'kaa wee 'gbe nɔkplɛ 'bhɩ, 'in -maa yia -maa bhɩ -yɔ *-bhuhɩv gbɔtɔ wa 'gbɔ. 'Bhie, wa yia Ikɩnɩmɩ mɩnɩ. ⁵² 'In 'mɩna -yɔ Zuzu 'Pɔpa

yia -Zezuu 'bunonyanya ye -mɔ Antioṣu -dɔdɔ -gɔ.

14

Pɔlv -yɔ Banabasɩ mɩ Ikoniumɔ

¹ Da Pɔlv -yɔ Banabasɩ nynia Ikoniumɔ, 'in wa yi 'yaa -mɛmɛ Zuifɔv -Lagɔbudu zɔ pla. Wa gbaa -mɔ -Lagɔgbɔ sa kpɛɛn kpɛɛn, Zuifɔv duun -yɔ -wa 'nia Zuifɔv, -maa yia -Lagɔ pla. ² Zuifɔv -wa 'nia -Lagɔgbɔ -yɔŋwɛnu, -maa 'bhua nyɩma -tɔlvɔ -wa 'nia Zuifɔv dli 'wɔ, 'in wa 'ka -Lagɔbhelia -yla gbonyuu lɛnu. ³ 'In Pɔlv -yɔ Banabasɩ yia -mɔv bhla Ikoniumɔ -tɔ -daan, -zugba wa gba -Lagɔgbɔ, nyanɔ yabhlogbɔɔ 'nɩ wa 'wɔ -mɩ. 'In -Lagɔ yia wa se 'nyɛ, wa 'ka gwɛdigbɔnyanya -yɔ gbɔ 'kadɩ lɛnu. Wa gbaa ɔ 'nanu -gɔ gbɔ, 'in -Lagɔ yia we -slolu nu, wa wɛli mɩ gbɔzɔnu nya.

⁴ 'In wee 'gbee nukpla -nyɩma yia 'wɔdɩ 'sɔ: tɔlvɔ -zɛa Zuifɔv -nu, 'in tɔlvɔ yia -Zezuu tietienyaa -nu -zɛ. ⁵ Zuifɔv -yɔ -wa 'nia Zuifɔv, we -yɔ wa 'yugalinya pɔpaha gbɔ, wa 'ka Pɔlv -yɔ Banabasɩ 'klyie 'wɔpa, 'in wa 'ka wa gbɔku 'wɔbha. ⁶ Da waa nyɩma 'sɔ 'nɔa gbɔ -mɩ, 'in wa yia -flii -bho. 'In wa yia Likaoni -dɔdɔv 'gbenya wa laa Lisitli -yɔ Delibɔ mɩ, we -yɔ we kwesi -gbenya 'wɔ. ⁷ 'In wa yi 'yaa -mɛmɛ -Lagɔgbɔ gba.

Pɔlv -yɔ Banabasɩ mɩ Lisitli

⁸ Nyɩmɛ yabhlo mɩ Lisitli, ladɩda ɔ tɔa 'kɔmɔv, -we ka gbɔ -wa, ɔ bhɔ ka 'ku. 'In wee 'kukue wa gwalɩa ɔ, ɔ tianɔ 'nɩ -slɔ nɔ. ⁹ 'Yɩ yabhlo nya, -zugba ɔ pɔlv Pɔlv wɛli yukwli. 'In Pɔlv yia we -yɔyɩ nu, ɔ dli mɩ -Zezu -gɔv 'gbɔ, ɔ mneni ɔ 'ka 'pɔ. ¹⁰ Pɔlv nɛɛ ɔ -yla wɛli 'tɩtɩ nyɛ: «-In sɔ 'wɔ, -in 'yiligbe -na bhɔ -gɔ tiklu!» 'In ɔ nyɩmɛ yia 'wɔblu, ɔ yia nɔnɔv bhli -bha -bhlokpɛɛ.

¹¹ Gbɔnyanya Pɔlv nɔa lɛ da, nyɩmaa -zlo 'yia we -yɔ, 'in wa yia 'wɔkpɩ Likaoni -nyɩmaa wɛli nya: «-Lagɔnyanya ka nyɩma -zɛ, we ka -amɩaa

-gbɛ lasibhli!» ¹² Banabasɩ wa laa -Zeusɔ, 'in Pɔlv -wa gbɔgbanyɔɔ 'gbɔ, wa yia -mɔɔ la Elɩmɛsɩ. ¹³ -Lagɔ wa laa -Zeusɔ, we -budu 'yiligbe wee 'gbee ŋwɛ -yɔ. 'In we bɔbɔnyɔ -yɔ bhligblɔnyanya yia yi, 'in ɔ yia we -kpeli suu -bɔi nya. ɔ -yɔ ɔ nyɩmaa -zlo 'yibha wa 'ka Banabasɩ -yɔ Pɔlv -zila -yɔ bɔbɔlv.

¹⁴ 'In da -Zezuu tietienya Banabasɩ -yɔ Pɔlv 'nɔa wee gbɔ -mɩ, 'in wa yia wa 'wɔ *-bananya yla. 'In wa -yɔ gwagwɛ yia nyɩmaa -zlo glaa mɩ 'wɔkpɩkpɩ nyɛ: ¹⁵ «'Oo! Bheliaɩn, lɛɛ -lu ka 'gbɔ a nu 'sa? Nu, nyɩma -amɩa -mɩa 'ya amɩa 'bhisa. -Lagɔgbɔ -a yia aɩn -yla gbaa. Nu, a 'bhɩ -sini -kpɔnyanya -mɩ 'bɩ, a 'bhiti 'yliyɔga -Lagɔɔ gbɛgbɛɩn! Mɔ nɔa yali klaa, dɔdɔv klaa, gumunyu -yɔ we lv -lu weɛ lɛ. ¹⁶ Bha, bh-lasabhla, -Lagɔ ka dɔdɔgɔ -nyɩma weɛ 'yitide, 'in wa yia wa 'dɛɛ nuɔ 'yoo bhli. ¹⁷ 'In -mɔv bhla, -Lagɔ yia ɔ 'dɛ -slolu aɩn -yla, ɔ zɔzɔnɔlɛnɛ nya 'kɔmɔv: ɔ lɔalɩ yalɩnyu, 'in amɩaa kpaɩ -li zɔa. 'In ɔ nyɛa aɩn lililu duun, ɔ yelia 'mɔna aɩn dli zɔ.» ¹⁸ Banabasɩ -yɔ Pɔlv ka 'kli 'yɩ, 'in wa yia gbɔ weɛ 'bigɔ 'plɩ waa nyɩma -zlo -yla, nu, wa 'na bɔbɔlv wamɩa -nɩ, 'bhie -maa yia we -yɔŋwɛnu lɔgada.

¹⁹ We bhla Zuifɔnyanya 'bhɔa Antioṣu Pisidii -yɔ Ikoniumɔ -dɔdɔv -gɔ, wa nynia Lisitli, 'in wa yia nyɩmaa -zlo lɔbhɔ. 'In wa yia -maa dli 'wɔbhɩ, 'in wa yia Pɔlv gbɔku 'wɔbha, wa 'ka ɔ 'bhaa 'gbɔ. 'Bhie, wa yia ɔ 'gbe -gnima kwa, wa mɩa dli nu, ɔ ka tli. ²⁰ 'In da -Lagɔnyɩma gbɛlia Pɔlv, ɔ yia 'wɔsɔ, 'in ɔ yia wee 'gbe nukplɛ lɔmɩ. -Mɔv zli zlia, 'in ɔ -yɔ Banabasɩ 'sɔ yia Delibɔ mɩ.

Pɔlv -yɔ Banabasɩ 'bhitiɩ lv Silii -dɔdɔ -gɔ

²¹ Pɔlv -yɔ Banabasɩ gbaa -Lagɔgbɔ Delibɔgbɛ nukplɛ, 'in nyɩma duun yia -mɔ -Lagɔ pla.

'Bhie, wa yia lobhiti Lisitli, Ikoniumu, we -yo Antiṣu Pidii -dudu -gv. ²² 'In wa tṣania -Lagonyumaa dli la, -zugba wa pa wa 'kwayli, nu, wa zu dli gege. 'In wa nṣe wa -ylae: «We mi nu, -a 'plili siasie duun lu 'bhie, -a 'ka *-Lagṣo nyumaa 'wlulapilie zo pla.» ²³ 'In Pṣlu -yo Banabası yia nyuma kpası lapalı *leglizı -bhlo -bhlo zo. Wa plaa 'sun, wa bhuhoea -Lagṣo, 'bhie, wa yia waa -Lagṣonyuma -wa zua -Lagṣo dli -gv, -Lagṣo kwεε zu.

²⁴ -Muu 'bigu, wa 'plilia Pidii -dudu -gv, 'in wa yia Panfilii nyini. ²⁵ Wa gbaa -Lagṣgbu Pelizigbe nukple, -muv 'bigu, 'in wa yia Atalii mni. ²⁶ -Mo wa -gblaa 'glu 'wu Atalii, 'in wa yia Antiṣu lobhiti Silii -dudu -gv. -Mo wa zua zlume wa -Lagṣo 'nanı kwεε, lubho -we wa bhia da nuṣee gbu.

²⁷ Da wa nynia Antiṣu, 'in wa yia leglizı weee 'wlugbeli. -We weee -Lagṣo nua le wa so nya, 'in sa -Lagṣo -kalia -wa 'nia Zuifu -yla 'yoo, 'in -maa 'ka 'ya -Lagṣo pla, wa yia we -sa 'bigu di nya. ²⁸ 'In Pṣlu -yo Banabası yia Antiṣu -tu -daan -Zezuu 'bunṣya nya.

15

Antiṣugbee -Lagṣonyuma kpelia Moizu tite -gv

¹ We bhla -bhlokpade nya, nyuma -tṣlba 'bhva Zudee -dudu -gv, 'in wa yia Antiṣu mni. Da wa nynia -mo, wa yia -Lagṣbhelia gbu -muni slolue bhli, wa nṣe: «Sa Moizu tite gbaa, wa 'pa nyuma knı 'wu, a 'ni 'sa knı pla, a 'ni mneni a 'ka gbu 'wṣbhı!» ² Pṣlu -yo Banabası 'ni wa weli -yṣṣnu -gbaa, 'in wa -yo wa 'so yia wee gbu -mni -gv kpeli bhabha. We 'gbu, wa yia Pṣlu, Banabası -yo Antiṣu -nyuma tṣlba tie -Zeluzalem, 'in wa -yo -Zezuu tietienya -yo nyuma kpası 'ka wee gbu -mni gba.

³ We 'gbu, wa mi mnumnie -gv, 'in leglizı yia wa -yṣbe, 'in wa yia wa yoo kwa. 'In wa yia Fenisi -yo Samalii -dudu -gv 'plili, sa nyuma -wa 'nia Zuifu plaa -Lagṣo, -zugba wa -yo we gbagbie mni. 'In wee 'dizṣu -mni yia -Lagṣbhelia weee 'mṣna 'kadu 'wṣla.

⁴ Da wa nynia -Zeluzalem, 'in leglizı klaa, -Zezuu tietienya klaa, we -yo nyuma kpası yia wa 'lakpasu kpa. 'In -we -Lagṣo nua le wa so nya, wa yia we -sa 'bigudi nya -maa -yla.

⁵ Zuifu -zakpa -bhlo wa laa Faliznyuma wa glaa -nyuma tṣlba, -wa zua -Zezu dli -gv -soa 'wu, 'in wa nṣe: «-Lagṣonyuma -wa 'nia Zuifu, wa 'pa wa knı 'wu, 'in wa gba wa -yla, wa zu Moizu tite 'nuṣwe!»

-Lagṣonyumaa 'wlugbeli -Zeluzalem

⁶ 'In -Zezuu tietienya -yo nyuma kpası yia 'wlugbeli, wa 'ka wee gbu -mni 'wṣsali. ⁷ Wa kpelia kpokpo, Pielı -soa 'wu, 'in ṣ nṣe wa -ylae: «Na bhelia, amıaa 'de -yi we 'ji nu, -Lagṣo ka -bha 'mi -sa ain glaa, we 'bi ka 'wṣgwle, 'in -wa 'nia Zuifu, 'in 'ka wa -yla -Lagṣgbu gba, wa -ka we 'nu, wa 'ka -Zezu dli -gv zo. ⁸ -Lagṣo -ṣ -yia nyumaa dli, ṣ ka we -slolu nu, -wa 'nia Zuifu, ṣ ka wa gbu -yṣṣnu, 'in ṣ yi 'yaa wamıa Zuzu 'Pṣpa 'nye, -amıa 'bhisa. ⁹ -Lagṣo 'ni nyume 'wṣgbızi, -a -yo wa 'so nyıdi. -We ka gbu -wa, ṣ ka wa dli -yṣwṣl, wa ka -Zezu dli -gv zuu 'gbu. ¹⁰ 'In -sleṣn, leṣ -lu ka 'gbu a yla -Lagṣo la? 'In 'gba 'kadu -amıaa dukpası -yo -amıaa 'de 'nia mneni -a 'ka 'wṣbhu, 'in a di we -Zezuu 'bunṣya 'wlu? ¹¹ -Innya! -A di we dli 'wu nu, Nyumaa -Kanyṣo -Zezuu 'nanu 'gbu, -a yia 'pṣ, wamıa 'bhisa!»

¹² Tṣṣn, nyuma weee yia ṣwe 'mu, -zugba wa pṣlu Banabası -yo Pṣlu 'so yukwli. Gwṣdigbu -yo gbu 'kadı -Lagṣo nua le wa so nya -wa 'nia Zuifu nyıdi, -zugba wa gba we waa nyuma -yla.

**Zake gbaa nyima -yla gbv*

13 Da wa bhia gbagbie, 'in *'Zake yia weli 'wobhu, o nee: «Na bhelia, a pulo 'mi yukwli. 14 Sa -Lago ylaa tiatia nyima 'nia Zuifu, 'in o yia -bha nyimaa -zakpa -bhlo -sa wa glaa, -maa 'ka o -nv -ze, we gbv 'Simoo gbaa -ain -yla. 15 'In wee weli -muni -yo -Lagobgbo -falipanyaa weli yia bhli -bhlo. Nu, we mi celida -Lagobgbe 'wue:

16 Jejitape nee:

«-Muu 'bigv,

lv na yia yia ci,

'in -Davidu -budu bhlia,

in 'ka we 'subha lv.

In 'ka we 'subha lv we 'ku -gv,

'in in 'ka we 'ylibeli.

17 'In nyimaa pnu weee yia Jejitapee 'yoo dataha.

Cun, nyima -wa 'nia Zuifu in laa

wa 'ka na -nv -ze, ma -wa.»

18 -We Jejitape gbaa mu mia de.

O ka wee gbunya -muni -slolu 'cin,

-muv 'bi ka 'wogwle,

'in 'sa o mia we lenoda.»

19 'Zake yia we -godi: «We 'gbv, -we na yia -yo, nyima -wa 'nia Zuifu, -wa plaa -Lago, -a 'na siali wa -ni. 20 Nu, -a celi wa 'wue: wa 'na lili -zila -bobonume -ni, we ka pun. 'In wa 'na nono motnigbu le -ni. Nume -we 'pion 'nia 'wotla, we -yo nume 'pion -tukpa, wa 'na lili we -ni. 21 -We ka gbv -wa, bha bhlasabha, nyima slolua Moizu tite 'gbe -bhlo -bhlo 'wu, -zugba wa zeli we -Lagobudunya zo, *Nyapeyli weee nya.»

'Sebhe wa 'paa -Lagonyima 'nia Zuifu yoo

22 Toun, -Zezuu tietienya -yo nyima kpası -yo leglizı weee yia weli -bhlo bhli nu, wa -sa -bha nyima wa glaa, 'in wa 'ka wa -yo Polv -yo Banabası tie Antiovu. 'In wa yia -bha Zudası wa laa Balisabası -yo Silası -sa. Wamıa nyima 'so -manı, -bha -Lagobhelia zva wa. 23 'Sebhe wa celi wa zva wa kwee we nokpla -weli nu:

Amıa, -amıaa bhelia - Lagonyıma 'nia Zuifu, -wa mia Antiovgbe nokple, Siliı -yo Silisi -dudu -gv, -amıa -Zezuu tietienya -yo nyıma kpası saa ain fu.

24 -A ka 'nu nu, nyıma ka -amıaa -gbe 'bhv, 'in wa yia amıaa dli sumanıa mni wa nwee weli nya. -Amıa 'ni wa tie -muv 'wu.

25 We 'gbv, -a yia weli -bhlo bhli, 'in -a yia -bha nyıma -sa, -a 'ka wa tie. 'In wa 'ka -amıaa jıli -talea Banabası -yo Polv yoo kwa amıaa -gbe. 26 Waa nyıma 'so ka wa 'pove dli -sa, -amıaa -Kanyo -Zezu Klisu lubhoo nonvee 'gbv.

27 We 'gbv, -a yia Zudası -yo Silası tie amıaa -gbe. 'In -we -a celi ain 'wu da, wa 'ka we 'wosali ain -yla. 28 Nu, Zuzu 'Pupa -yo -ain 'so 'ni 'yibha wa di 'gba 'kadu ain 'wlu. Nu, tietienya mia da, a zo

we 'nonwe, -gla -wa: 29 a 'na lili -zila -bobonume -ni, we ka pun. Nume 'pion -tukpa -yo nime -we 'pion 'nia 'wotla, a 'na lili we -ni. 'In a 'na nono motnigbu le -ni. A -ka we 'nonwe zo, -zugba gbazono a nva le.

-A -sa ain fu.

-Zezuu tietienya nınia Antiovgbe 'wu

30 Wa 'tidea waa nyıma -mıva -manı 'yi, 'in -maa yia Antiovu mni. Wa yia -Lagonyıma weee 'wugbeli, 'in wa yia wee 'sebhe -maa yoo 'nye.

31 Wa zeli wee 'sebhe, we yia wa 'mona 'wola, we nokplaweli ka wa 'kwayli 'paa 'gbv. 32 Zudası -yo Silası -wa ka de mia -Lagobgbo -falipanya nya, wa zva -Lagobhelia 'di kpokpo, 'in wa yia wa 'kwayli 'pa, 'in wa yia wa dli latemanı. 33 'Yı sanıme 'plia, 'in -Lagobhelia yia wa 'yoo 'nye -dlo. Wa yia -wa tiea zıme wa -gbe lubhiti. [34 Nu, we nanı Silası dudu o 'ka wa -gbe -tv, 'in o yia -bha -tv.] 35 We bhla, Polv -yo Banabası ka Antiovu -tv. Wa -yo nyımaa -zlo 'so,

-zugba wa slolu nyuma, 'in wa gba -Lagɔgbu.

Pɔlv -yɔ Banabasi 'bhvbhva -yɔ

³⁶ 'Yli sanime 'plia, 'in Pɔlv nɛɛ Banabasi -ylaɛ: «'Gbe weee -we nukple -a -yɔ -Lagɔgbu gbagbie 'plia -a 'bhiti -mɔ lv. -A 'ka -amɪaa bhelia 'yi, -de sa wa mi -mɔɔ.» ³⁷ Da wa mia mnɪda, *Zaan wa laa Maliki, Banabasi 'yibha wa -yɔ ɔ 'sɔ 'ka mni. ³⁸ 'In Pɔlv 'ni we -yɔŋwnu, -we ka gbv -wa, Maliki ka zlume wa 'bibhu Panfilii -dɔdv -gv, 'in ɔ 'ni wa kwali, wa -Lagɔlubho 'wu. ³⁹ Kpɛɛ 'kadu yia Pɔlv -yɔ Banabasi nyɪdi -bho, 'in wa yia -yɔbhvbhlv. Banabasi yia Maliki 'wɔbhu, 'in wa yia 'glv 'wɔbho, 'in 'nyunyɪdɪdɔdv wa laa Siplv, wa yia we -gv mni. ⁴⁰ 'In, Pɔlv -mɔɔ yia -bha Silasi -sa. 'In -Lagɔnyuma yia -Lagɔ bhubhoe wa 'de 'sɔɔ -nv nya, nu, Nyɪmaa -Kanyɔ nu wa 'nanɪ 'wɔ, 'bhie, wa yia mni. ⁴¹ 'In wa yia Silii -yɔ Silisi -dɔdv -gv 'plɪlɪ, -zugba wa -yɔ leglizinyaa 'kuaylipapie mni.

16

Pɔlv 'bhua Timotee 'wv

¹ Pɔlv nɪnia Delibv -yɔ Lisitli -gbenya nukple, -Zezuu 'binɔnyɔ yabhlo wa laa Timotee, -zugba ɔ mi -mɔ. Zuifɔŋwnɔ ɔ zva -Zezu dli -gv, ɔ yu -wa, 'in ɔ dide mia *Glekiyu nya. ² -Lagɔnyuma mia Lisitli -yɔ Ikoniumv -gbenya nukple, ma gbaa Timotee gbuzɔnv gbv. ³ Pɔlv 'yibha ɔ -yɔ ɔ 'sɔ 'ka mni. ɔ 'bhua ɔ 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ *kni 'wɔpa, Zuifv -wa mia wee dɔdv -gvv 'gbv. -We ka gbv -wa, -maa weee -yi ɔ dide Glekiyu nya. ⁴ Da wa mia 'gbenya -gv 'plida -bhlo -bhlo, gbunya -Zezuu tietienya -yɔ -Zeluzalɛmv -Lagɔnyuma kpasɪ pɔpalia, -zugba wa -yɔ we gbagbie mni -Lagɔnyuma -yla nu, wa zv we 'nɔŋwe. ⁵ 'In leglizinya yia latɛmanɪ dlɪzɔvɛ 'wɔ. 'In sa zli zlia, -zugba wa bho -gv.

Masedvanɪ -nyime 'tlalia Pɔlv 'klv

⁶ Da Zuzu 'Pɔpa gbaa wa 'na gbalɪ -Lagɔgbv -Azii -dɔdv -gv -ni, 'in wa yia Flizii -yɔ -Galasii -dɔdv -gv 'plɪlɪ.

⁷ Da wa nɪnia Mizii -yɔ Bitiniiii 'wugbelida, wa ka Bitiniiii dɔdv -gv -mnumnie layla. 'In -Zezuu Zuzu 'ni we ŋwnu wa -yla. ⁸ We 'gbv, wa 'plɪlia Mizii -dɔdv -gv, 'in wa yia Tloasiɣbe nukple mni. ⁹ Sabɔ, Pɔlv yia Masedvanɪ -nyime yabhlo -yɔyi 'yiligbeda ɔ 'yli 'wɔ. 'In -mɔɔ nɛɛ ɔ -yla: «-Na zukpa -wa, -in 'plɪli Masedvanɪ -dɔdv -gv, -in 'ka -ain 'wɔsa.» ¹⁰ Wee gbv -mni 'bhva Pɔlv 'yli -gv, -bha -bhlokpade -a gbaa -a 'ka Masedvanɪ mni. -We ka gbv -wa, -a ka we -yɔyi nu, -Lagɔ ka -ain la, -a 'ka -mɔ -nyuma -yla -Lagɔgbv gba.

Lidii ŋwnua -Lagɔgbv -yɔ Filipvgbe 'wv

¹¹ -A -gblaa 'glv 'wɔ Tloasi, 'in -a yia 'nyunyɪdɪdɔdv wa laa Samotlasi -gv mni tkli. -Mv 'bɪgv zli zlia, 'in -a yia Neapoli nɪni. ¹² -Mɔ -a 'bhva, 'in Masedvanɪ -dɔdv -gvv 'gbe 'kadu wa laa Filipv, -we Wlɔmv -nyuma pɪla 'wlu la, 'in -a yia -mɔ mni. -A ka 'yli duun li wee 'gbe nukple.

¹³ Nyapeyli nɪnia, 'in -a yia 'gbe nukple 'tla, -a yia -gbva ŋwe -yɔ mni. Da -a zva we dli -gv nu, -mɔ Zuifv bhubhoelia 'cin -Lagɔ. 'Nwnu -wa gbelia -bha 'wlu, -a -dia la, 'in -a yia wa -yla gbv gba. ¹⁴ Waa 'ŋwnu glaa 'yabhlo wa laa Lidii, Tiatilɣbe 'wv wa gwalɪla ɔ, 'naa -zalu ka -vale 'tea, 'mv ɔ paa pelv, 'in ɔ bɔbɔa -Lagɔ. ɔ mi -ain yukwli pɔlvda, 'in Nyɪmaa -Kanyɔ yia ɔ dli 'wokali, -zugba -we Pɔlv mia gbada ɔ nu we. ¹⁵ Da -a batizea ɔ -yɔ ɔ nyuma 'sɔ, 'in ɔ nɛɛ -ain -ylaɛ: «We -ka ain dli -mi, nu, in ka -Lagɔgbv -yɔŋwnu 'piɛin, a yi na -gbe ladilia.» 'In ɔ nɛɛ -a ŋwnu we -yɔ -kpɔ.

Filipvgbe nukple, wa 'paa Pɔlv -yɔ Silasi -kaslv 'wv

¹⁶ 'Yli yabhlo nya, da wa bhubhoelia -Lagɔ, -a mi -mɔ mnɪda, 'in gaylonɔwɔ yabhlo yia -ain yoo yi.

Ɔ ka -zatibhɛ -zuzu -gbɔ, mɔ nya ɔ bhlia kwɛ la. Wee ɔ kwɛ labhlihe -yɔ ɔ yia 'gwɛzi duun ɔ -cian -yla. 17 'In ɔ yia -a -yɔ Pɔlv 'sɔ 'bɪ -bholu, 'wɔkpɪkpɪɛ nya: «Waa nyɪma mia da, Yalɪ -Lagɔɔ lubhonɔnya -wa. Sa -Lagɔ 'kaa ain gbɔ 'wɔsa, we 'yoo wa mia da ain dasloluda.» 18 'Sa ɔɔ 'ɲwɔɔ nɔa 'kɔmɔv. We bhialida, 'cɛ yia Pɔlv dɔlv, ɔ 'bhitia, 'in ɔ nɛɛ wee zuzu -ylaɛ: «-Zezu Klisu 'ɲɪɪ nya, in nɛɛ -mɪ -ylaɛ, -in 'tla ɔ 'wɔ!» - Bha -bhlokpade, 'in wee zuzu yia ɔ 'wɔtla.

19 Ɔɔ gaylonɲwɔɔ -cian yia we -yɔyɪ nu, ɔ 'nɪ 'maslɛn mneni, ɔ 'ka wa -yla 'gwɛzi 'yɪ. 'In wa yia Pɔlv -yɔ Silasɪ kpa, 'in wa yia wa -zejila 'wɔ kwa nyɪmaa 'yugalɪnyaa -gbɛ, -gla nya. 20 Wa kwaa wa Wlɔmɔv gbɔwɔbbhunya 'yu, wa nɛɛ -maa -ylaɛ: «Nyɪma mia da, wa ka -amɪaa 'gbe gbugblolu. Zuifonya -wa, 21 'in wa zɔayli -gbɔ, -amɪa Wlɔmɔv -nyɪmaa tite gbaa -a 'na ɲwɔnunu -yɔ -nɪ, 'in -a 'na nɔvɔ lɛ nɪ, 'mɔ wa slolua.» 22 'In nyɪmaa -zlo yi 'yaa wa 'cɛ -yɔ 'pali.

Wlɔmɔv -nyɪmaa gbɔwɔbbhunya nɛɛ wa -sa Pɔlv -yɔ Silasɪ -bana 'wɔ, 'in wa 'ka wa sɛli. 23 Wa sɛlia wa bhabha, 'bhie, wa yia wa -kaslv 'wɔpa. 'In wa nɛɛ -kaslvbuduu ɲwɛkɔnyɔ -yla, ɔ zɔ wa 'yliyɔ 'nanɔv. 24 Wa gbaa sa wɛli -mɪɪ ɔɔ -kaslvbuduu ɲwɛkɔnyɔ -yla, 'in -mɔɔ yia wa -kaslvbuduu nyɪɪ -komi zɔ 'pa. 'In ɔ yia wa gbloko bhɔ 'wɔ pali.

25 -Mɔ zli -nyɪɪɪ, Pɔlv -yɔ Silasɪ 'sɔ mɪ -Lagɔ bhuhhoeda, wa mɪɪɪɪ -Lagɔɔ 'ɲɪɪ lvɔ nya, -zugba -kaslvnyɪma tɔlvɔ pulv wa yukwli. 26 -Bha -bhlokpade, dɔdɔ yia zuklu 'titɛɛ, 'in -kaslvbuduu -klu yia lazuklu. Tɔvɔn, 'in we klolo weee yia -kali, 'in -kaslvnyɪma weee gbloko yia ladidli. 27 Da ɔɔ -kaslvbuduu ɲwɛkɔnyɔ ganɔa, 'in ɔ yia klolonya -yɔyɪ -kalida. Ɔmɔ dlu nu, waa -kaslvnyɪma ka -gwa. 'In ɔ yia -mɔ

ɔ tvɔgbɛ -sa, ɔ 'ka ɔ 'dɛ 'bha. 28 'In Pɔlv yia 'wɔkpɪ 'titɛɛ, ɔ nɛɛ: «-In 'na nɔvɔ -na 'dɛ gbɔnyuu -yla lɛ -nɪ, -a 'dɛ weee mɪ -bha!»

29 Tɔvɔn, -kaslvbuduu ɲwɛkɔnyɔ yia 'napɛ -yɔlayibha, 'in ɔ yia gwagwɛ -yɔ tɛlitɛhe nya -buduu komi zɔ pla, 'in ɔ yia Pɔlv -yɔ Silasɪ 'sɔ 'yu 'kukolu 'sibhli. 30 -Mɔv 'bɪgv, ɔ wlelia wa, 'in ɔ yia wa layibha: «Na -cian, sa in 'ka nɔ, 'in in 'ka gbɔ 'wɔbbhua?»

31 'In Pɔlv -yɔ Silasɪ yia we 'bɪgvɔpali ɔ -ylaɛ: «-In zɔ Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezuu dli -gbɔ, 'in -in -yɔ -na zɔaylinyɪma 'sɔ 'ka gbɔ 'wɔbbhu.» 32 'In wa yia ɔ -yɔ ɔ zɔaylinyɪma weee -yla -Lagɔgbɔ gba. 33 Sabɔ, bhla -bhloo 'dɛ nya, 'in ɔɔ -kaslvbuduu ɲwɛkɔnyɔ -yɔ Pɔlv -yɔ Silasɪ 'sɔ yia ɔ 'dɛɛ -gbɛ mɪɪ. 'In ɔ yia wa 'gbia gv, 'in -maa yia -bha -bhlokpade ɔ -yɔ ɔ zɔaylinyɪma weee batizee. 34 Ɔ -yɔ Pɔlv -yɔ Silasɪ mɪɪa ɔ -buduɲwɛɛ, 'in ɔ yia wa lililu 'nyɛ. 'In ɔɔ nyɪmɛ -yɔ ɔ zɔaylinyɪma yia 'mɔna li, -Lagɔɔ dli -gvɔzɔvɛɛ 'gbɔ.

Pɔlv -yɔ Silasɪ wa -saa -kaslv 'wɔ

35 Da zli zlia, Wlɔmɔv -nyɪmaa gbɔwɔbbhunya yia 'slɔja tie -kaslvbuduu ɲwɛkanyɔɔ -gbɛ nu, wa 'tide waa nyɪma -manɪ 'yi. 36 'In -kaslvbuduu ɲwɛkɔnyɔ yia we wɛli Pɔlv kwa, 'in ɔ nɛɛ: «Gbɔwɔbbhunya ka nyɪma tie, wa nɛɛ, in 'tide ain 'yi. We 'gbɔ, a mneni a 'ka 'tla, 'in a 'ka mɪɪ -dlɔɔ.»

37 'In Pɔlv nɛɛ waa 'slɔja -ylaɛ: «- Amɪa -wa Wlɔmɔv -nyɪma, wa 'nɪ -amɪaa -yɔgbɔ 'wɔbbhu sazɔnɔ sa, 'in wa yia -ain bhɪɪ -zejila 'wɔ, 'bhie, 'in wa yia -ain -kaslv 'wɔpa. 'In -slɛɛn wa 'yibha wa 'ka -ain -kaslv 'wɔ -sa 'wiemu? -Innya, we 'na 'ka lɛnɔ. Wa yi, wa 'ka -ain wleli wa 'dɛ nya!»

38 'In 'slɔja yia we 'dɪ Wlɔmɔv -nyɪmaa gbɔwɔbbhunyyaa -gbɛ kwa. -Maa 'nɔa nu, Pɔlv -yɔ Silasɪ mɪ Wlɔmɔv -nyɪma nya, 'in we yia -maa

nyano dli 'wɔslu. ³⁹ 'In wa yia wa bhubhoea yi, 'bhie, wa yia wa -kaslɔ 'wɔ -sa. 'In wa nɛɛ: «Amia zukpa -wa, a 'tla 'gbe nɔkplɛ!» ⁴⁰ Da Pɔlv -yɔ Silasɔ 'tlaa -kaslɔ 'wɔ, 'in wa yia Lidiii -buduŋwɛɛ mni. Wa 'yia -Lagɔbhelia, 'in wa yia wa 'kɔayli 'pa, 'bhie, wa yia mni.

17

Pɔlv -yɔ Silasɔ sɔ gbaa -Lagɔgbv Tesalonikigbe nɔkplɛ

¹ Pɔlv -yɔ Silasɔ 'sɔ 'plɪia Anfipolisɔ -yɔ Apoloni -gbenya nɔkplɛ, 'in wa yia Tesalonikɔ nyini. -Mɔ Zuifɔv *-Lagɔbudu mia. ² 'In Pɔlv yia -mɔ pla sa ɔ nɔa 'cin 'sa. 'In Zuifɔv Nyapɛyli ta nya, 'in ɔ -yɔ wa yia -Lagɔsɛbhɛ -gɔ kpɛldi. ³ 'In ɔ yia we 'ji gba, 'bhie, ɔ yia we wa 'kɔslɔlɔ nu, wee 'sɛbhɛ nɛɛ, we mɪ nu, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ sia, ɔ 'ka tli, 'in ɔ 'ka 'wɔsɔ tɪtɪnya glaa. ɔ nɛɛ nu: «ɔɔ -Zezu -ɔ ka gbɔ na gbaa da an -yla, mɔ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ.» ⁴ Wee wɛli zia wa lɔ Zuifɔ tɔlv dli kwɛ, wa yia we -yɔŋwɔnu, 'in wa yia Pɔlv -yɔ Silasɔ 'bɪbholu. 'Sa -bhlokpade, *Glɛkɔ -duun -wa bɔbɔa Zuifɔv -Lagɔ nɔa, we -yɔ 'ŋmɔmɔ zɔaylɪŋwɔnu -zlo.

⁵ 'In Zuifɔv yia we zenyi nɔ, wa yia gbɔkpɔa -nyuma labhu 'yloogblɔ, 'in wa yia -zle ladɪ 'gbe nɔkplɛ. 'In wa yia Pɔlv -yɔ Silasɔ da mni, Zasɔɔn -buduŋwɛɛ, wa 'ka wa -zejila 'yu kwa. ⁶ 'In wa 'nɪ Pɔlv -yɔ Silasɔ 'yu 'gbɔ, wa yia Zasɔn -yɔ -Lagɔbhelia tɔlv 'gbee 'wlulapɪnya 'yu kwa. 'In wa yia 'wɔkpɪkɪɛ bhli: «Nyuma -manɪ ka dɔdɔ wee gbɔgbɔlɔ, 'in wa yi 'yaa -slɛɛn -seli yi! ⁷ Zasɔn ka wa 'bɪ 'nyɛ ɔ 'dɛɛ -gbɛ! Waa nyuma wee'e zɔ nyumaa 'wlulapɪnyɔ 'kadɔ *Sezaaa titenya 'nɔŋwɛ, 'in wa nɛɛ, nyumaa 'wlulapɪnyɔ -putu mɪ, 'mɔ wa laa -Zezu.» ⁸ 'In wee wɛlɪnya -mɔni yia nyumaa -zlo -yɔ gbee 'wlulapɪnyaa dli 'wɔbhɔ, ⁹ 'in wa nɛɛ Zasɔn -yɔ -Lagɔbhelia tɔlv -yla, wa plɔlv 'gwezi 'kadɔ

yabhlo. Wa wlaa we, 'bhie, wa yia wa 'yitide.

Pɔlv -yɔ Silasɔ gbaa -Lagɔgbv Beleegbe nɔkplɛ

¹⁰ Da sabɔ bɛa, 'in -Lagɔnyuma yia -bha -bhlokpade Pɔlv -yɔ Silasɔ yoo kwa Belee. Da wa nɪnya -mɔ, 'in wa yia Zuifɔv -Lagɔbudu zɔ mni. ¹¹ Belee -Zuifɔv dli nanɪ 'yli, we 'ka Tesalonikɔ -Zuifɔ 'wɔzi. Wa ka -Lagɔgbv yukwli pɔlv, 'in wa yia we -yɔŋwɔnu gwagwɛ nya slɔ 'mɔna nya. 'Yli weee nya, wa kpɪa -Lagɔsɛbhɛ, 'in wa 'ka we -yɔyi nu, -de -we Pɔlv gbaa gbɔzɔnɔv. ¹² 'In waa Zuifɔv glaa -nyuma duun yia -Lagɔgbv -yɔŋwɔnu. 'In Glɛkɔ glaa 'ŋmɔmɔ zɔaylɪŋwɔnu -yɔ nɔkpasia duun yi 'yaa -Lagɔgbv -yɔŋwɔnu.

¹³ Da Tesalonikɔ -Zuifɔv 'nɔa nu, Pɔlv mɪ Belee -nyuma -yla -Lagɔgbv gbada 'ya, tɔv, 'in wa yia wee gbee nɔkplɛ -nyumaa dli yalɪ 'paa mni, 'in -maa yia gbɔgbɔlɔ. ¹⁴ 'In -bha -bhlokpade -Lagɔbhelia yia Pɔlv yoo kwa gumunyu -yɔ -gbɛɪn. 'In Silasɔ -yɔ Timotee yia Belee -tv. ¹⁵ -Wa kwaa Pɔlv yoo, wa -yɔ ɔ 'sɔ yia Atenigbe nɔkplɛ nyini. Wa 'bhiti la, 'in Pɔlv yia wa wɛli zɔ, nu, Silasɔ -yɔ Timotee yli -mɔ ɔ slɔ.

Pɔlv gbaa -Lagɔgbv Atenigbe nɔkplɛ

¹⁶ Da Pɔlv mia Silasɔ -yɔ Timotee wɔda Atenɪ, ɔ 'yia we -yɔ nu, wee 'gbee nɔkplɛ -nyuma, yoyolagɔ wa bɔbɔa duun, 'in ɔ dli yia 'wɔsɔ. ¹⁷ 'In Zuifɔv -yɔ -wa 'nɪa Zuifɔv, -wa bɔbɔa -Lagɔ, 'ma ɔ -yɔ wa kpɛlɪa -Lagɔgbv -gɔ -Lagɔbudu zɔ. 'In sa zli zlia -bhlo, 'sa ɔ gbaa -Lagɔgbv 'plɪplɪnya -yla -gblɔgblɔ 'wɔ. ¹⁸ 'Sɛbhɛ -yilonya 'kadɔ wa laa Epikulu 'bɪnyuma -yɔ Sitoisnyuma, -maa -yɔ ɔ bhliɪa kpɛlɪkpɛlɪe 'ya. Tɔlv nɛɛ: «Zlesanyɔ mia nɪ nɛɛ -bha saa?» Tɔlv nɛɛ: «We 'wɔ sa 'lakpa -Lagɔnyaa gbɔ ɔ mɪ gbada.» Nu, -Zezuu gbɔ -yɔ tɪtɪnya glaa 'wɔsɔgbv Pɔlv mia gbada, 'mɔ

wa 'nua. ¹⁹ Da wa kpaā Pōlv, 'in wa -yō ɔ yia wa gbūwōbhunya 'yu mni, -gōgō wa laa Aleopazī 'wlu. 'In wa yia ɔ layibhāe: «Gbū -lolu -in mia dē -sloluda, -in mneni -in 'ka we 'ji gba -ain -yīaa? ²⁰ -We ka gbū -wa, -nanagbonyā -na gbaa dē -ain -yīa, -a 'yībha -a 'ka we 'ji 'wōlanu.»

²¹ Nu, Atēni -nyūma weee -yō wa 'lakpanya tva -bha bhla duun nya, 'wōbhloḡbonyāa kpēlie -yō we yukwli pūbe nya.

²² -Mō Aleopazī 'wlu Pōlv -sōa 'wū, 'in ɔ nēe: «Atēni -nyūma, na yī we -yō nu, amīaa bōbōli nanī ain dōdō bhabha. ²³ Da in mia amīaa 'gbe nōkplē -zieda, in ka amīaa bōbōlii *-bada 'yī. Amīaa -zilagōbōbōlōlu yabhlo in 'yīa -bha wa cēliāe: -LAGō -Ḷ NYIMA 'NIA -YI. 'In -we a 'nīa -yī, a bōbōa, we gbū in yīa da ain -yīa gbaa. ²⁴ 'In -Lagō ɔ nua dōdō -yō we -gū -lu weee lē, mō -wa yalī -yō dōdō -Kanyō. Ḷ'ō -dīlī nyūmaa 'sōbha 'sōbha zilabōbō -budu zō la. ²⁵ -Lagō 'nī 'yībha nyūma 'nyē ɔ -lu yabhlogbō, nu, mō nyēa nyūma 'yīlīyōgagīe, nyapēli, we -yō -lu weee.

²⁶ Nyūmē yabhlogbō ɔ -laa la, 'in wēli weee yīa layī -mō ɔ 'gbū, 'in wa yīa dōdō weee -gū ladī. 'In ɔ yīa -zūv 'wōsisalīda lēnu wa -yīa, 'in ɔ yīa dōdō wa 'kaa -gū ladī bōlv palī.

²⁷ Nyūma 'ka -Lagō ɔ datalū 'gbū, ɔ yī 'saa nu. Wa -ka sīada -mī, ɔ datalie nya, 'in wa 'ka ɔ 'yī. 'In -zugba -Lagō 'nī -ain -yōbhōda -mī 'pūpī. ²⁸ Ḷ'ō 'gbū -a -gaa 'yīlīyō, -a nōa, 'in -a mia la. Amīaa gbalnyāa tōlvā ka we gba: <-Amīa mī 'yā ɔ 'yūa nya.>

²⁹ «-A mī -Lagō ɔ 'yūa nyāa 'gbū, -a 'na palīlī -can, 'gwezi -yō tōkpa -we nyūma tēliā wa 'yīlīmnee nya -Lagō 'wū -nī. ³⁰ Da nyūma 'nīa gbū yabhlogbō -yī, 'sa wa nua, 'in -Lagō ɔ gbū 'nī -mōvnyā 'wōlapīlī. Nu, -slēn, dōdōgū -nyūma weee ɔ laa, da wa -ka -mī, wa 'ka wa dīlī 'bhīti. ³¹ Ḷ'ō ka 'yīlī yabhlo zō, ɔ 'ka nyūmē yabhlo ɔ -saa -bha, ɔ 'ka ɔ -gū 'plīlī, 'in ɔ

'ka dōdōgū -nyūmaa -yōgbū 'wōbhū tīklī. Ḷ'ō ka we nyūma weee 'klōslōlū, ɔ ɔ nyūmē 'wōbhūbhue nya tītīlīnyā glāa.»

³² Da wa 'nua tītīlie lūv 'wōsō gbū, Pōlv ḡwēē, 'in -zakpa -bhlo yīa ɔ glā palī, 'in tōlvā nēe: «'Yī -putu nya, 'bhīe, -a 'ka -mī yukwli pūlv, wee gbū -mīnū 'gbū.» ³³ 'In Pōlv yīa wa glāa 'bhū. ³⁴ Nyūma -tōlvā -wa ḡwnūa -Lagōgbū -yō, 'in -maa yīa Pōlv 'bī mni. Wa glāa Atēni gbūwōbhunyāa lūnyūmē yabhlo wa laa Denīsī klāa, 'ḡwnō yabhlo wa laa Damalīsī, we -yō nyūma tōlvā, ma -wa.

18

Pōlv mī Kolentīgbe nōkplē

¹ -Mōv 'bīgū, Pōlv 'bhūa Atēni, 'in ɔ yīa Kolentī mni. ² Zuifū yabhlo wa laa Akilāsī, wa gwālīa Pōlv -dōdō -gū, 'in ɔ yīa -mō ɔ yīlī, -zugba ɔ -yō ɔ 'ḡwnō Plīsīlī ka Itālīi -dōdō -gū 'bhū 'lūlōlū. -We ka gbū -wa, nyūmaa 'wūlapīlīnyō 'kadō Klōdō nēē, Zuifū 'bhū Wlēmōgbe nōkplē. 'In Pōlv yīa wa -gbē mni. ³ Nu, wa nōv -lūbhō 'yīlī -bhlo, *naabudū 'naa wa lva, we 'gbū, ɔ yīa wa -gbē ladīlā mni, -zugba wa nua lūbhō dābōdō. ⁴ Sa *Nyapēylī nīnīa -bhlo, 'sa Pōlv bhūa wēli 'wū -Lagōbudu zō, 'in ɔ gbaa, ɔ yīa 'klī, ɔ 'ka Zuifū -yō Glēklī lū.

⁵ Da Silāsī -yō Timoteē 'bhūa Masedvānī, Pōlv yīa bhla weee nya -Lagōgbū gbada -tū, -zugba ɔ gba Zuifūnyā -yīa, nu, -Zēzū -wa -Lagō -Bhasanyō. ⁶ 'In Zuifū yīa Pōlv -yōwōsōlv, -zugba wa vēlī ɔ. 'In ɔ yīa ɔ -bana 'wōvū wa -gū*, ɔ nēē wa -yīlāe: «A -ka mō, amīaa 'dēē 'bīgū -wa, we 'nī na gbū. Nu, we 'bhū -zēēn 'wū, -wa 'nīa Zuifū, wa -gbē na yīa mīa.»

⁷ Pōlv 'tlāa -Lagōbudu zō, 'in nyūmē yabhlo wa laa Tītīusī Zūtūsī ɔ bōbōa -Lagō, 'in ɔ ka -budu mīa -Lagōbudu kwēsī, 'in ɔ yīa -mō -gbē mni. ⁸ -Lagōbudū 'yūgalīnyō

* 18:6 Mō slōlūa nu, ɔ ka -mō ɔ sō -sa.

Klisipusɩ zɔv Nyumaa -Kanyɔ dli -gu, we -yɔ ɔ zɔaylɩnyɩma. Kolentɩ nyumaa -zlo -wa pulɔv Pɔlvɔ wɛli yukwli, 'in -maa yi 'yaa -Lagɔ dli -gu zɔv, 'in wa yia wa batizee.

⁹ Sabɔ yabhlo nya, Nyumaa -Kanyɔ 'tlaha Pɔlv 'klɔ ɔ 'yli 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In 'na nɔnɔ nyanɔ -nɩ, -in -tɔ gbada. -In 'na 'munu nɔwɛ -nɩ. ¹⁰ Nɩ, in -yɔ -mɩ 'sɔ mɩ. Nyɩmɛ yabhlogbɔɔ 'na 'ka -mɩ kwɛzɩ, 'in ɔ 'na 'ka -mɩ -yla gbɔnyuu lɛnɔ. -We ka gbɔ -wa, gbe nɩ nɔkplɛ, -wa mɩa na -nɔ nya wa -zu 'wɔ.» ¹¹ Pɔlv li Kolentɩ -zɔ -bhlo 'cɔ gbelibhlo, -zugba ɔ slolu -mɔ nyuma -Lagɔwɛli.

¹² Bhla -we nya Wlɔmɔ -nyɩmɛ Galɩɔn pulɔ Akai 'wlu la, 'in Zuifɔnya yia Pɔlv -yɔ gwe 'pa, 'in wa -yɔ ɔ yia gbɔwɔbhɩ -zejila 'yu mɩ. ¹³ 'In wa nɛɛ: «ɔɔ nyɩmɛ -mɔnɩ, sa -amɩaa tite 'nɩa gba, 'sa ɔ gbaa nyɩma bɔbɔ -Lagɔ.»

¹⁴ Pɔlv 'ka nɔwɛ gbaa yi, 'in Galɩɔn nɛɛ Zuifɔ -ylaɛ: «We -ka nɩ, ɔɔ nyɩmɛ ka tite mɩɔ, 'in ɔ yi gbɔ 'kadɔ -nyumɔ, -zugba in ka yaa dli lapali, 'in in ka amɩa Zuifɔ yukwli pulɔ. ¹⁵ -We ka gbɔ -wa, wɛli klaa, 'nɩ klaa, we -yɔ amɩaa 'dɛɛ tite -gɔ a mɩa kpɛlɩɩdaa 'gbɔ, amɩaa 'dɛɛ gbɔ mɩ. In 'nɩ 'yɩbha in 'ka sanɛɛ -sɔkpa gbɔwɔbhɩnyɔ -zɛ!» ¹⁶ 'In Galɩɔn yia wa vɩ gbɔwɔbhɩ -zejila 'yu. ¹⁷ Tɔɔn, Zuifɔ weɛ kpa -Lagɔbuduu 'yugalɩnyɔ Sɔsitɛnɩ, 'in wa yia ɔ bhɩtɩ -bha gbɔwɔbhɩ -zejila 'yu.

'In Galɩɔn 'nɩ we 'yabhlogbɔɔ -gɔsa.

Pɔlv bhitia Antɩɔsv lu

¹⁸ Pɔlv ka 'ya Kolentɩ -gwɛ kplɔkplɔ. 'Bhie, ɔ yia -Lagɔbhelia wɛli 'pa, 'in ɔ yia 'glɔ 'wɔ -gblaa, ɔ yia Silii -dɔdɔ -gɔ mɩ, ɔ -yɔ Plisilɩ -yɔ Akilasɩ 'sɔ. Da wa 'kaa 'glɔ 'wɔ -gbla, 'in ɔ yia ɔ 'nyi kpla Sankleegbe nɔkplɛ. -We ka gbɔ -wa, ɔ ka -Lagɔ -yla bi. ¹⁹ Wa nɩnia Efɛzɩ, -bha Pɔlv tɩa Plisilɩ -yɔ

Akilasɩ. 'In ɔ yia -Lagɔbudu zɔ mɩ, 'in ɔ -yɔ Zuifɔ yia kpɛli. ²⁰ 'In -maa nɛɛ ɔ -yla, ɔ -tɔ wa -gbe -slɔ, ɔ 'nɩ we -yɔnɔwɩ. ²¹ ɔ 'pa wa wɛli, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «-Lagɔ -ka nɔwɩ, 'in na yia amɩaa -gbe lu.» 'In ɔ yia 'glɔ 'wɔ -gbla Efɛzɩ, ɔ yia mɩ. ²² -Mɩv 'bɩgɔ, ɔ nɩnia Sezalee, 'in ɔ yia -Lagɔnyɩma fɔsaa mɩ -Zeluzalɛmɩ.

'Bhie, ɔ yia Antɩɔsv mɩ. ²³ ɔ lia -bha 'yli sanɩmɛ Antɩɔsv, 'bhie, ɔ yia lɔmɩ. ɔ 'plɩla -Galasii -yɔ Flizii -dɔdɔ -gɔ -bhlo -bhlo, -zugba ɔ pa -Zezuu 'bɩnɔnya weɛ 'kɔayli.

Apolɔsv

²⁴ Zuifɔ -ɔ wa gwalia Alɛzandli, wa laa Apolɔsv, yia Efɛzɩ yi. Gbagbanyɔ -zɔnɔ -wa, 'in ɔ -yia -Lagɔsɛbhɛ 'nanɔv. ²⁵ Nyumaa -Kanyɔɔ 'Yloogblɔ wa -slolua zlɩmɛ ɔ, -slɛɛn dli weɛ nya ɔ gbaa, 'in ɔ slolua -Zezuu gbɔ kpɛɛn kpɛɛn. 'In Zaaan nyumaa batizee -gbɔ -bhlo ɔ -yia. ²⁶ 'In Apolɔsv yia -Lagɔgbɩv gbagbɩe bhli dli telɔ nya, Zuifɔv -Lagɔbudu zɔ. Da Plisilɩ -yɔ Akilasɩ pulɔ ɔ yukwli, wa yia ɔ 'wɔbhɩ, wa -yɔ ɔ 'sɔ yia wa 'dɛɛ -gbe mɩ. 'In wa yia ɔ -Lagɔɔ 'Yloogblɔ -slolu kpɛɛn kpɛɛn.

²⁷ -Mɩv 'bɩgɔ, Apolɔsv 'yɩbha ɔ 'ka Akai mɩ. 'In -Lagɔbhelia yia ɔ 'kɔayli 'pa, 'in -maa yia weɛ dɔdɔ -mɩv -gɔ -Lagɔnyɩma 'sɛbhɛ yoo 'pa nɩ, wa kpa ɔ 'nanɔv wa 'lakpa yu nya. Da ɔ nɩnia -mɔ, -wa plaa -Lagɔ, -Lagɔɔ 'nanɩ nya, 'in ɔ yia wa 'wɔsa bhabha. ²⁸ ɔ ka -Lagɔsɛbhɛ zɛli Zuifɔ -yla, 'in ɔ yia wa -slolu tɩklu nɩ, -Zezu mɩ -Lagɔɔ -Bhasanyɔ nya, 'in ɔ 'nɩ Zuifɔv wɛli -yɔnɔwɩ, ɔ yia wa lu -zejila 'wɔ.

19

Pɔlv -zakpa 'sɔnɔ mɩa Efɛzɩ

¹ Bhla -we nya Apolɔsv mɩa Kolentɩ, 'in Pɔlv yia -Aziii* -gɔgɔ -ka -dɔdɔv yali -gbeɩn 'plɩli, 'in ɔ yia Efɛzɩ

* 19:1 'Mɩ wa laa -zɛɛn «Asie Mineure» -tuauwɛli 'wɔ.

nyni. 'In ɔ yia -mɔ -Zezuu 'binɔnya tɔba yli. ² 'In ɔ yia wa layibhae: «Da a zɔa dli -Zezu -gv, Zuzu 'Pɔpa ka aɩ -gv kwilili?»

'In wa yia we 'bigɔpali ɔ -yiae: «-A 'ni -slɔ 'nɔ nu, Zuzu 'Pɔpa mɩ.»

³ 'In Pɔlv yia wa layibhae: «-Zugba, sa wa batizee aɩan?»

'In wa yia we 'bigɔpali: «Zaaan nyimɛ batizee batizee sɔlv wa batizea -aɩ.»

⁴ Pɔlv nɛɛ wa -yiae: «Nyima -wa ŋwnua wa dli 'bhitigbu, 'ma *Zaan batizea. 'In ɔ nɛɛ wa -yiae: «Nyimɛ ɔ yia 'mɩ lɔv yia, a zɔ ɔ dli -gv, mɔ -wa -Zezu.» » ⁵ Da waa Efezi -nyima 'nua weli -mɩni, 'in wa yia wa 'dɛ wla, wa batizee wa Nyimaa -Kanyɔ -Zezuu 'ŋni nya. ⁶ Pɔlv palia wa sɔ -gv la, 'in Zuzu 'Pɔpa yia wa -gv kwilili. 'In wa yia weli -putunyaa gbagbie bhli, -zugba wa paa -Lagɔgbɔ -fali.

⁷ Wa 'dɛ weee mneni wa 'ka sa nyima kugbua lɛ 'sɔ ŋweɛ nyni.

⁸ -Mɔv 'bigɔ, Pɔlv plaa -Lagɔbudu zɔ, 'in ɔ yia -Lagɔgbɔ gbada -tu 'cɔ ta nukple dli telɔ nya, -zugba ɔ gba -Lagɔ nyimaa 'wlulapɔgbɔ, 'in ɔ yi 'kli, -wa mia ɔ yukwli pɔlvɔda ɔ 'ka wa lu. ⁹ 'In duun yia yukwli -yɔsumani, -maa 'ni -Lagɔgbɔ -yɔŋwnu, 'in wa yia -Zezuu 'Yloogblo gla palɩ -zejila 'wɔ. 'In Pɔlv yia wa -yɔ 'bhɔ, ɔ -yɔ -Zezuu 'binɔnya yia mni, -zugba ɔ slolu wa -Lagɔgbɔ 'kɔmɔv, Tilanusu lakɔni -budu zɔ. ¹⁰ 'Sa ɔ -tɔa nɔda -zɔ 'sɔ nukple. 'In Zuifu -yɔ Gleki sɔ mia -Azii -dɔdɔ -gv, -maa yia Nyimaa -Kanyɔ gbɔ 'nɔ.

Sevaaa nokpasuyua

¹¹ 'In -Lagɔ yia gwɛdigbu 'kadɩ 'kadɩ lɛnɔ, Pɔlv sɔ nya. ¹² 'In 'klɔv -selɩ -mislɔ -yɔ 'naa -kibhenya bhli ɔ ku ŋwe, 'mɔ wa kwaa guzunya. 'In -maa gu yia -maa -yɔ 'bhɔ, zuzu 'nyii -we -dliɩ wa 'wɔ la, 'in we yia wa 'wɔ 'tla.

¹³ Zuifu tɔba -wa jjiɩa 'gbe, zuzu 'nyii vuvue nya guzunya 'wɔ, -maa

yi 'yaa Nyimaa -Kanyɔ -Zezuu 'ŋni laylali, we vuvue nya. 'In wa nɛɛ zuzu 'nyii -yia: «-Zezu ka gbɔ Pɔlv gbaa da, -a nɛɛ, ɔ 'ŋni nya a 'tla wa 'wɔ!» ¹⁴ Zuifu -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ mɩ -bha, 'mɔ wa laa Sevaa. ɔ ka nukpasuyua gbesɔ, ma nɔ 'saa.

¹⁵ 'In zuzu 'nyuu yia we 'bigɔpali wa -yia: «In -yi -Zezu, 'in ɔ Pɔlv -mia, in -yi -mɔv. 'In amia naa, nyɔv amia -mia?»

¹⁶ Nyimɛ kaa zuzu 'nyuu 'wɔ, -mɔv yia wa -gɔbhɔ. 'In ɔ yia we -slolu nu, ɔ 'tela, ɔ -zi wa. ɔ nua wa lɛ, 'in ɔ yia wa -bana yla, 'in wa -yɔ gwagwie yia ɔ -budu zɔ 'tla kpanɔ nya. ¹⁷ Zuifu -yɔ Gleki mia Efezi 'nua gbɔ -mɩni, 'in nyanɔ yia wa 'wɔslo. 'In wa yia Nyimaa -Kanyɔ -Zezuu 'ŋni 'ylimani. ¹⁸ Nyima -duun -wa ŋwnua -Lagɔgbɔ -yɔ, 'in wa yia wa gbɔnyuu gbaa yi 'titeɛ nyima -zejila 'wɔ. ¹⁹ -Dlabhia -lɛnɔnya duun -yɔ wa 'sebheɛ -zlo yia yi, 'in wa yia we -sie nyima weee 'yu. Wa zelia we -vale we nyni 'gwɛzii 'wlu gbɔ ta 'wlu kugbua lɛ gbu†. ²⁰ 'Sa -Lagɔgbɔ mnenia la, 'in we yia -gɔwɔlaylimani, Jejitapeɛ 'tite slolue nya.

-Zlɛ 'kadɔ mɩ Efezi

²¹ Gbɔnya -mɩni 'bigɔ, Pɔlv nɛɛ Masedvanɩ -yɔ Akai ɔ plliɩ ɔ 'ka -Zeluzalemɩ mni. ɔ nɛɛ: «-Mɔv 'bigɔ, in -ka -mɔ nyni, we mɩ nu, in mni 'ya *Wlɔmɩ 'yia.» ²² Timotee -yɔ Elasiɩ -wa -wa ɔ 'wɔsanya, 'in ɔ yia -maa sɔbbhie tie Masedvanɩ, 'in ɔ 'dɛ yia -Azii -tu 'ylɩ yasɔle nya.

²³ -Mɔv bhli, 'in gbɔ 'kadɩ yia bhli -Zezuu 'Yloogbloɩ 'gbɩ. ²⁴ Nyimɛ yabhlo wa laa Demetliuɩ, 'gwɛzi nya ɔ bhlaa -lu yua -sɛsɛ. Nyimaa -lagɔ wa laa Atemisi‡ we -buduu 'wɔwlv -yua -sɛsɛ ɔ bhlaa. Mɩ -yɔ, ɔ -yɔ ɔ lubhonɔnya yia 'gwɛzi duun. ²⁵ 'Yli yabhlo nya, Demetliuɩ gbelia ɔ lubhonɔnya -yɔ -wa -yɔ ɔ kaa

† 19:19 'Yli gbɔ 'sɔ 'ylɩ kugbuaa lubhoo 'penigwɛzi -wa. ‡ 19:24 'Nwnlagɔ -wa.

lubhoo 'yli -bhlo 'wlu, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «'Talean, amiaa 'dɛ -yi we 'ji nu, 'mɔ lubho nɔ -yɔ -a ylia -amianuu 'gwezi. ²⁶ -We mia 'plida, a yi we -yɔ, 'in a nɔ we. Ɔɔ Pɔlv nɛɛ nu, -lagɔ -we nyima tɛlia, we 'nɔ -lagɔ -zɔnɔnya. Ɔ ka nyima duun 'wlu -nyumɔ. We 'nɔ -seli Efɛzi -bhlo, we -tu 'wɔ -sɛ, we 'ka -Azii -dɔdɔ weee -gɔ lamneni. ²⁷ -Muu mneni we 'ka -amiaa lubho -nyumɔ, 'in we 'ka Atemisi 'kaduu -budu -yɔ we 'nɔ lasa. 'In nyima 'na 'ka -sɛɛn we 'ylimani. 'In 'mɔ wa bɔbɔa -Azii -yɔ -dɔdɔ weee -gɔ.»

²⁸ Da nyima 'nɔa wee gbɔ -mɔni, wa 'paa 'cɛ, 'in wa yia 'wɔkpɔkpɛ bhli: «Efɛzi -nyimaa Atemisi 'yilia!» ²⁹ 'In 'gbe -kpabbie yia gbugblolu. 'In Masedvanɔ -nyima 'sɔ wa laa Gayusi -yɔ Alistaki, -wa -wa Pɔlv nɔnɔnya, 'in wa yia -maa kpa, 'in wa -yɔ wa 'sɔ yia -gblɔgblo 'wɔ mɔni gwagwie nya.

³⁰ Pɔlv 'yibha ɔ 'ka wa nyidi 'tla -zejila 'wɔ, 'in -Zezuu 'binɔnya nɛɛ ɔ -yla, ɔ 'na nɔnɔ we lɛ -nɔ. ³¹ -Aziii lubhonɔnya 'kadɔ -tɔlvɔ -wa mia Pɔlv 'talea nya, -maa yi 'yaa wee wɛli -bhlokpɔdɛ ɔ yoo 'pa, nu, ɔ 'na 'sibhli wee -zejila 'wɔ la -nɔ.

³² -Muu bhla, nyima yiyli -gɔ, -zugba gbɔ bidi -bidi bidi wa nɔa lɛ. Nyima tɔlvɔ kpɔ 'wɔ wɛli yabhlo nya, 'in tɔlvɔ kpɔ 'wɔ 'ya wɛli -putu nya. 'In -we ka 'gbɔ wa yia 'wlugbeli, wa glaa -nyima duun 'nɔ we -yi. ³³ We bhla Zuifu yabhlo wa laa Alɛzandli mɔ -bha. 'In nyima tɔlvɔ yia we 'ji gba ɔ -yla, -zugba Zuifu tɔlvɔ sua ɔ, ɔ 'ka gba. 'In Alɛzandli yia sɔ 'wɔbhhu, ɔ 'yibha ɔ 'ka waa nyimaa -zlo -yla gbɔ gba. ³⁴ Wa yibhelɔ ɔ Zuifu nya, 'in wa 'dɛ weee yia 'wɔkpɔda -tɔ wɛli -bhlogbɔɔ nya 'lɛli 'sɔ nukplɛɛ: «Efɛzi -nyimaa Atemisi 'yilia! Atemisi 'yilia!»

³⁵ 'In wee 'gbee fɛngblɛ yia nyima weee nɔwe 'munu. 'In ɔ nɛɛ: «Efɛzi -nyima, nyima weee -yi we 'ji nu,

Efɛzi -gbe -wa Atemisi bɔbɔ -budu 'kadɔ -yɔ we tɛlitɛli -tukpa, -we 'bhɔ yalu nɔwɛkɔnyɔ. ³⁶ Nyimɛ yabhlogbɔɔ 'nɔ mneni ɔ 'ka gbɔ -mɔni kpɛli. We 'gbɔ, a 'mu nɔwe, a 'na slolu gbɔ lv -nɔ. ³⁷ 'In nyima -wa a -laa -seli, wa 'nɔ we -budu zɔ -lu yabhlogbɔɔ yli, 'in wa 'nɔ -amiaa -Lagɔ vɛli. ³⁸ We -ka Demetliusu -yɔ ɔ lubhonɔnya 'yibha wa 'ka nyimɛ 'klamani, wa mɔni gbɔwɔbhunya 'yu, gbɔwɔbhhu yli nya. Mɔ wa 'kaa nyimɛ 'klamani -mɔ mia dɛ. ³⁹ We -ka nu, a ka 'ya gbɔ yabhlo, a 'ka we layibha, -a mneni -a 'ka -muu gba -a 'dɛ weee 'wlugbeliyli nya. ⁴⁰ -A fɛli -amiaa 'dɛ gbɔ 'nyɛa, 'in wa 'ka -aun gbɔ 'wludi, nu, -amiaa sɔlvɔ -amiaa 'wlulapɔnya -yɔ 'wɔ, gbɔ -we 'plia -zɛɛn daa 'gbɔ. Wee 'wlugbeli -mɔni 'nɔ 'ji tikli -ka, 'in gbɔ -we -a 'kaa gba, -muu 'nɔ -mɔ.»

⁴¹ Da ɔ fɛngblɛ gba 'saa, 'in ɔ nɛɛ nyima -yla, wa mɔni wa -budunweɛ.

20

*Pɔlv mɔni Masedvanɔ -yɔ *Gɛsɔ -dɔdɔ -gɔ*

¹ Da -zɛ bhɔa, -muu 'bɔgɔ, Pɔlv yia -Zezuu 'binɔnya 'wlugbeli. Ɔ zɔa wa 'dɔ, 'bhie, ɔ yia wɛli 'pa, 'in ɔ yia Masedvanɔ mɔni. ² Ɔ 'plɔlia wee dɔdɔ -mɔni -gɔ, 'in ɔ yia -Lagɔnyima 'dɔ duun zɔ. -Muu 'bɔgɔ, ɔ yia *Gɛsɔ nyini, ³ 'in ɔ li -mɔ Gɛsɔ -dɔdɔ -gɔ 'cɔ ta. Da ɔ mia 'glɔ 'wɔ -gblada, ɔ 'ka Silii mɔni, 'in ɔ yia 'nɔ nu, Zuifu mɔ ɔ -yɔgbɔ zɔda, wa 'ka ɔ 'bha. Tɔn, ɔ yia ɔ 'dɛɛ dli zɔ lapɔpɔli nu, ɔ 'ka Masedvanɔ -dɔdɔ -gɔ lɔbhiti. ⁴ -Wa -yɔ Pɔlv mɔni, wa nɔni nɔ: Belee -nyimɛ Pilusu 'yu Sopatɛɛ, Tɛsaloniki -nyima Alistaki -yɔ Sekɔndusi, Delibɔ -nyimɛ Gayusi, 'in Timotee, we -yɔ 'ya -Azii -dɔdɔ -gɔ -nyima Tisiki -yɔ Tlofimu. ⁵ Nyima -manɔ -galia -aun 'yu, 'in wa yia -aun wɔ Tloasigbe nukplɛ. ⁶ *Floo -we 'nɔa gɔɔ -yɔ -ka, we 'fɛti 'plia, 'in -amia yia Filipogbe nukplɛ 'glɔ 'wɔ

-gbla. -A li 'nyu 'klɔɔ 'yɪ gbu, 'in -a yia wa -gbɛ nyini Tloasi, -a li -mɔ lɔkɔwlu -bhlo.

Pɔlv mi Tloasi

7 Samidii jibheza, -a gbelia 'wlu, -a 'ka 'floo ladiɗli dabɔɗu, 'in Pɔlv yia gbu -gbagbie bhli -Lagonyima -yla. 'In zli -ka zli mɔɔ ɔ yiaa 'gbu, 'in ɔ yia gbada -tu tiklu, 'in zli -gu yia bɛ. 8 -Buduu yu mia yali, -we zɔ -a gbelia 'wlu, 'napɛɛ -zlo mi -mɔ -nyumada. 9 Nyimesloyu wa laa Etiki -ɗia finɛtlu ŋwe -gu la. Pɔlv ka gbagbie latlomanu 'gbu, Etiki yia 'yɫaa ŋwɔ. ɔ zilia 'yɫaa 'wɔ, 'in ɔ yia 'tazi tanɔ finɛtli 'yɫi 'bhv, 'in ɔ yia bhli. Wa 'ka ɔ 'wɔbhv, -zugba ɔ ka tli. 10 Pɔlv 'sibhɫia la, ɔ kwɫia ɔ -gu 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ 'wɔbhv, ɔ nɛɛ: «Amiaa dli 'na sumanu -ni, ɔ -ga 'yɫiyɔ!» 11 -Mɔv 'bɪgu, Pɔlv -gblaa 'tazi 'wlu, ɔ dɪɗɫia 'floo la, 'in ɔ yia we li. ɔ gba 'yaa kplokplo, zli dolua 'wɔla, 'in ɔ yia mni. 12 'In wa -yɔ ɔ nyimesloyu yia mni, -zugba ɔ -ga 'yɫiyɔ, we yia wa 'dɛ weee dli lapali.

Pɔlv 'bhva Tloasi, 'in ɔ yia Milee mni

13 -A -gaa 'yu, -a yia 'glv 'wɔ -gbla, 'in -a yia Asɔsɔ mni. -Mɔ -a 'kaa Pɔlv 'wɔbhv, -we ka gbu -wa, ɔ nɛɛ ɔ 'ka -mɔ mni bhv -gu. 14 Pɔlv yɫa -aɔn Asɔsɔ, 'in -a yia ɔ 'wɔbhv 'glv 'wɔ, 'in -a -yɔ ɔ 'sɔ yia Mitilɛni mni. 15 -Bha -a -gblaa 'glv 'wɔ, 'in -a yia lobhiti gumonyu -gu. -Mɔv zli zli, 'in -a yia Kio 'klv nyini. -Mɔv 'bɪgu zli zli 'yaa, 'in -a yia Samɔsɔ nyini, -mɔv 'bɪgu zli zli, 'in -a yia Milee nyini. 16 Nu, Pɔlv nɛɛ, Efɛzi ɔ plɫia, ɔ 'ni-a -bha 'yɫigbea yi, ɔ yi bhla lanyumɔnv -Azii -dɔɗv -gu. ɔ 'yɫbha ɔ 'ka *Pantikɔtv 'yɫi nya -Zeluzalemv -mi, sao sa we -ka -mi. We 'gbv, ɔ yia kwɛlapulo.

Pɔlv 'paa Efɛzu leglizv nyima kpasɪ wɛli

17 Pɔlv mi Milee, 'in ɔ yia nyima Efɛzi tie nu, wa 'ka *leglizv nyima kpasɪ laa mni. 18 Da wa nynia Pɔlv kwesi, ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Na tianv

nynia -Azii -dɔɗv -gu, sa in -yɔ aɔn 'sɔ -ɗia la, amiaa 'dɛ -yi we. 19 In ka Nyimaa -Kanyɔɔ lubho nv na 'dɛɛ 'wɔtɪtie nya 'kienyi, siasie -yɔ 'mɔ nya 'yɫiya 'wɔ, na -yɔgbv Zuifv zɔaa 'gbv. 20 Amiaa 'dɛ -yi we 'ji nu, in 'ni gbu yabhlogbɔɔ aɔn -yɔ zizeli. -We weee 'kaa aɔn 'wɔsa, in ka we aɔn -yla gba, 'in in ka we aɔn -slolu -zejila 'wɔ we -yɔ amiaa -budu zɔ. 21 In ka Zuifv -yɔ -wa 'ni-a Zuifv la, wa 'ka wa dli 'bhiti -Lagɔ 'yu, 'in wa 'ka -amiaa -Kanyɔ -Zezu dli -gu zɔ.

22 «'In -slɛɛn, -Zeluzalemv na mni. -Lagɔɔ Zuzu gbaa, in nv 'sa -gla nya. -We 'kaa -mɔ 'mi yɫi, in 'ni we -yi. 23 Nu, -we ka 'ji in -yia -bhlogbɔɔ, 'gbe -bhlo -bhlo 'wɔ, Zuzu 'Pɔpa ka 'mi 'tɔlv nu, -kaslv -yɔ siasie mi 'mi wɔda. 24 In 'ka tɫoo, in 'ka 'pɔoo, -mɔv 'ni 'mi dlu gbu yabhlogbɔɔ. -We -wa 'mi dlu gbu, mɔ -wa nu, lubho -we Nyimaa -Kanyɔ -Zezu tia 'mi -yɔ, in nv we, in 'ka we bhia. Wee lubho mia, -Lagɔɔ 'nanu gbvzɔnv gbvv gbagbie -wa.

25 «In ka -Lagɔɔ nyimaa 'wlu -lapulɫgbv gbagbie nya aɔn glaa 'plɫi. 'In -slɛɛn, in -yi we 'ji nu, amiaa 'yabhlogbɔɔ 'na 'ka 'masɫɛɛn na 'klv 'yɫi. 26 We 'gbv, in nɛɛ aɔn -yla -zɛɛn ɛ: amiaa 'yabhlo -ka mɔv, we 'ni na 'wlu -gbv. 27 Nu, in ka -Lagɔɔ dɔmagnv weee aɔn -yla gba. In 'ni we 'yabhlogbɔɔ aɔn -yɔ zizeli. 28 A zɔ amiaa 'dɛ 'yɫiyɔ, 'in a zɔ leglizɪ weee 'yɫiyɔ. Wa 'wlv sa bhlabhɫɛnya, -wa Zuzu 'Pɔpa 'nye aɔn yoo, a 'ka wa 'yɫiyɔzɔnya -zɛ. -Lagɔ ka wa 'wɔzɪtɪ ɔ 'Yuu 'pɔɔn nya, wa 'ka ɔ -nv -zɛ. 29 Na mni mni 'bɪgu, gɔbhɛɛ -bho -nyuma yia aɔn glaa plaa, 'in wa 'ka wee bhlabhɫɛnya gbvnyuu -yla lɛnv. 30 'In 'dɛbhie aɔn nyɪɪ, nyuma -tɔlv yia yɔtvbhva, 'in -Zezuu 'bɪnɔnya 'ka wa 'bɪholu.

31 A -tu 'yɫiyɔgada, 'in a ligbe we nu, in ka aɔn 'dɪzɔda -tu zlvkpɛ -yɔ jibheza, -zɔ ta 'wɔ, 'mɔv nya 'yɫi.

32 «'In -slɛɛn, -Lagɔ -yɔ ɔ 'nanɪwɛli

kwεε na zva ain. 'In ɔ ka we se, ɔ 'ka ain 'yilimanɪ dlɪzɔvɛ 'wɔ, 'in 'bɪ -we ɔ zva la, -wa weee mia ɔ -nɔ nya -yla, ɔ 'ka we ain 'nye. ³³ Na dli 'nɪ nyumε yabhlogbɔɔɔ 'gwεzi, ɔ -can -yɔ ɔ 'naanya 'wɔnyɪni. ³⁴ Amɪaa 'dε -yi we 'ji nu, -li -we ka 'tɔ mia in -yɔ na nɔnɔnya -yɔ, na 'dεε sɔɔ lubho nya na yia we. ³⁵ Sa a 'kaa lubho nɔ, 'in a 'ka bobabhanya 'wɔyi, in ka we ain -slolu. 'In -a 'ka wɛli -we Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezuu 'dε gbaa ligbe: «Nyumε -lu -nyenyɛ ka 'mɔna, we -zi -lu 'yɪyɪ nyumε kwεε.» »

³⁶ Pɔlv bhɪa gbagbɛ, -mɔv 'bɪgv, ɔ -yɔ wa 'dε weee 'sibhliia 'kukolu, 'in wa yia -Lagɔ bhuhhoe. ³⁷ Wa 'dε weee bhliia wie, wa gbɛliia Pɔlv, 'in wa yia ɔ wɛli 'pa. ³⁸ 'In wa -gv yia 'wɔtɔ -kɔɔn, -we ka gbɔ -wa, ɔ nεε wa -yla wa -putu 'na 'ka 'maslɛn ɔ 'klɔ 'yɪ. Wa kwaa ɔ yoo, 'in wa yia ɔ 'glɔ -yɔ -nyneni -kpɔ.

21

Pɔlv mɪia -Zeluzalemɔ

¹ -A 'bhɔa Efɛzu -Lagɔnyɪma kpasu -gbε, -a -gblaa 'glɔ 'wɔ, 'in -a yia 'nyunyɪdɪdɔvɔ wa laa Kɔsv -gv mɪi tɪklɪ. -Mɔv zli zlia, -a nɪnia Wlodɔ, 'bhie, -a yia Patalaa mɪi. ² 'Glɔ yabhlo mia Fenisi dɔvɔ -gv mɪida, -mɔ -a yia we. Tɔɔn, -a -gbla we 'wɔ, 'in -a yia mɪi. ³ -A nɪnia gumunyuu nyɪdɪ, 'in -a yia 'nyunyɪdɪdɔvɔ wa laa Sɪplɔ -yɔyɪ kɔpɛsɔlv. -A mɪia Sɪlii -dɔvɔ -gv -gbɛin, 'in -a yia Tiligbe nɔkplɛ lasibhli, -bha 'glɔ 'kaa we nɔkplɛ -gba weee lasibhli. ⁴ -Mɔ Tili -a ylia -Zezuu 'bɪnɔnya, 'in -a yia wa -gbε -tɔ lɔkɔwlu -bhlo. Gbɔ -we 'kaa Pɔlv yli, -Lagɔ Zuzu gbaa we wa -yla, 'in wa nεε ɔ -yla, ɔ 'na mɪnɪ -Zeluzalemɔ -nɪ. ⁵ Da weee lɔkɔwlu -bhlo bhia, 'in -a yia 'yoo 'wɔbhɪ, wa 'dε weee yia -ain yoo kwa. Wa -yɔ wa 'ɲwɪ -yɔ wa 'yua, 'in -a yia 'gbε nɔkplɛ 'tla, 'bhie, -a yia 'kukolu 'sibhli gumunyuu -gɔgɔ -gv, 'in -a

yia -Lagɔ bhuhhoe. ⁶ -Mɔv 'bɪgv, -a 'pɔpalia wɛli, 'bhie, -amɪa -gblaa 'glɔ 'wɔ, 'in -Zezuu 'bɪnɔnya yia -budunwεε lɔbhiti.

⁷ -A 'bhɔa Tiligbe 'wɔ 'glɔ nya, 'in -a yia Pɔtolemaisɪ -amɪaa nɔnɔvɛ 'wlubha. -A -saa wee 'gbε nɔkplɛε -Lagɔbhelia fɔ, 'in -a yia 'yli -bhlo li wa nya.

⁸ -Mɔv 'bɪgv zli zlia, -a 'bhitia lɔ, 'in -a yia Sezalee nyɪni. -Bha -a plaa -Lagɔ gbɔgbanyɔ Filipɔv -budu zɔ, 'in -a yia ɔ -gbε ladɪli. Nu, ɔɔ Filipɔ mɪ nyɪma gbesɔ -wa -a -saa zli mε -bha -Zeluzalemɔ, wa lɔnyumε yabhlo nya. ⁹ ɔ ka 'ɲwɪnyua -mɔna, 'yieslɔɲwɪ nya, wa 'nɪ yli -mɪ. -Lagɔgbɔv -falɔ wa paa.

¹⁰ -A ka -bha 'yli duun li, 'bhie, -Lagɔgbɔv -falɔpanyɔ yabhlo 'bhɔa Zudee, wa laa Agabusɪ, 'in ɔ yia -bha yi. ¹¹ ɔ yia -ain 'yia, ɔ 'bhua Pɔlv -jlaa 'wɔ, ɔ gbɔan ɔ 'dεε bhɔ 'sɔ -yɔ sɔ 'sɔ, 'in ɔ nεε: «Wɛli Zuzu 'Pɔpa gbaa, mɔ nɪ: «Nyumε ka -jlaa mia da, sa in gbɔan da na 'dε, 'sa Zuifɔ yia ɔ gbɔaan -Zeluzalemɔ. 'In wa 'ka ɔ nyɪma -wa 'nia Zuifɔ yoo 'nye.» »

¹² Da -a 'nɔa gbɔv -mɪni, 'in -amɪaa 'dε -yɔ Sezalee -Lagɔbhelia yia Pɔlv bhuhhoe, nu, ɔ 'na mɪnɪ -Zeluzalemɔ -nɪ. ¹³ 'In Pɔlv yia we 'bɪgɔpalɛ: «Lεε ka 'gbɔ a wi, 'in a sumanɪ na dli? Wa 'ka 'mɪ gbɔan -Zeluzalemɔvɔ, wa 'ka 'mɪ 'bha 'debhie -gbolu Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezuu 'ɲnu 'gbɔvɔ, in mɪ 'cɪn lam-nazɪda.»

¹⁴ Nu, ɔ 'nɪ -amɪaa wɛli 'wɔɲwɪnuda -mɪ 'gbɔ, -a yia ɔ bhuhhoe 'yɪ-tide. 'In -a nεε: «Nyɪmaa -Kanyɔɔ dɔmagbɔ nɔ lɛ!»

¹⁵ -A lia 'yli sanumε wee da, 'in -a yia -amɪaa 'gbanya -mɔzɔ, -a yia -Zeluzalemɔ mɪi. ¹⁶ -Zezuu 'bɪnɔnya tɔlvɔa mia Sezalee, -maa yia -ain yoo kwa. 'In wa yia -ain Sɪplɔ -nyumε yabhlo, -ɔ 'kaa -ain -gɔda 'nye, -ɔ wa laa Mnasɔɔn -budunwεε kwa. -Zezuu 'bɪnɔnyɔ -wa, we 'bɪ ka 'wɔgwɛ.

Pɔlv -yɔ -Lagɔnyima kpasɪ gbelia 'wlu -Zeluzalemv

17 Da -a nynthia -Zeluzalemv, -Lagɔbhelia yia -amiaa 'lakpasu kpa 'mɔna nya. 18-Mɔv 'bɪgv zli zlia, Pɔlv -yɔ -aun 'sɔ yia *Zakee -gbɛ mni. -Mɔ leglizɪ nyima kpasɪ weee gbelia 'wlu. 19 Pɔlv -saa wa fɔ, 'bhie, -we weee -Lagɔ nva lɛ nyima 'nia Zuifv -gbɛ, 'in ɔ yia we 'di -sa wa -yla kpɛɛn kpɛɛn.

20 Da wa 'dɛ weee 'nva wɛli -mni, 'in wa yia -Lagɔv 'ɲi -mni. 'In wa nɛɛ Pɔlv -ylɛ: «Bheli -in -tali, Zuifv 'wlu sanɪmɛ ka -Zezu dli -gv zɔ, 'in wa mia Moizu tite -yolanɛda. 21-We wa mia gbada wa -yla -na daa mni: Zuifv -wa mia 'lakpanya glaa, -in nɛɛ wa -yla wa pali Moizu tite -bligv, wa 'na 'pali wa 'yua kni 'wɔ -ni, 'in wa 'bhv -Zuifv lenugbv 'cin 'bi. 22 Sa -a 'ka we nva? 'Nva wa yia we -kpɔ, ni, -in ka yi. 23 We 'gbv, -we -a yia da -mɪ -yla gbaa, -in nɔ we lɛ. Nɔkpasia -mɔna -wa bia -Lagɔ -yla mɪ -aun glaa -seli. 24 -In -yɔ wa mni, -in -yɔ wa 'ka wa -yɔwɔlgbv lɛnɔ, -in plɔlv wa 'wlu, 'in wa 'ka wa 'nyi -sa. -In -ka 'sa nɔ, 'in nyima weee yibhelia we 'ji ni, -we wa gbaa -na daa, we 'ni gbɔzɔnɔ. 'In wa 'ka we -yɔyi, ni, Moizu tite -mɪ -na zɔ 'ya 'nɔnwɛ. 25 We -ka nyima -wa 'nia Zuifv, -wa zɔa -Zezu dli -gv, gbv -we ka wɛli -a bhli, -a ka we cɛli, 'in -a yia we wa yoo 'pa: «A 'na lili -zila -bɔbɔnɪmɛ -ni, we ka pɔn. Nɪmɛɛ 'pɔn -tukpa -yɔ nɪmɛ -we 'pɔn 'nia 'wɔtla, a 'na lili we -ni. 'In a 'na nɔnɔ mɔtnɪgbv lɛ -ni.» »

26 -Mɔv zli zlia, tɔn, Pɔlv -yɔ waa nyima -mɔna yia mni. 'In ɔ -yɔ wa yia -yɔwɔlgbv lɛnɔ dabɔv. -Mɔv 'bɪgv, 'in ɔ mɔna -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, 'in 'yli -we nya wee -yɔwɔlgbv 'kaa bhia, ɔ yia we gba. We ji -wa ni, bhla -we nya wa 'kaa wa -zila bɔbɔ -bhlo -bhlo.

Pɔlv wa kpa -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ

27 Wee -yɔwɔlv yli gbesɔ 'ka bhia mni, 'in -Azii -dɔv -gv Zuifv yia Pɔlv -yɔyi -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ. Tɔn, wa 'paa nyima -zloo dli yali, 'in wa yia ɔ kpa, 'wɔkpɪkpɪ nyɛ: 28 «Izlaɛlu nyima, a bɛ -aun -yɔ! Nyimɛ ɔ mia da, da weee -yɔ nyima weee ɔ slɔlua gbv -we -wa Izlaɛlnyima klaa, we -yɔ Moizu tite -yɔ -Lagɔbudu 'kadɔv -yɔ -tɔ. 'In -slɛɛn, nyima -wa 'nia Zuifv, ɔ ka wa -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ -la, sanɛɛ 'sa ɔ plalia wee -mɔwlv da pɔn -llɛllɛ!»

29 -We ka 'gbv, wa yia 'sa nɔ, wa ka Efɛziyu Tlofimv 'yɪ Pɔlv nya -Zeluzalemv gbɛ nɔkpɛ. Ni, wamia dli, Pɔlv -yɔ ɔ 'sɔ ka -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ pla.

30 'In wee 'gbee nɔkpɛ -nyima weee gbugblɔlua, 'in wa -yɔ -gwagwɪ yia da weee 'bhv. 'In wa yia Pɔlv kpa, wa -yɔ ɔ lagbizelie yia -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ 'tla, 'in wa yia -bha kla, -bha -bhlokpɛ. 31 Zuifv mɪ 'kɪ 'yɪda, wa 'ka Pɔlv 'bha, 'in nyima yia wɛli Wlɔmɔv 'slɔjaa -zloo -kanyɔ 'kadɔ kwa, ni, -Zeluzalemv -nyima weee ka gbugblɔlu. 32 -Bha -bhlokpɛ, ɔ 'bhua 'slɔja -yɔ 'slɔjaa glv gbuv 'yugalnya 'wɔ, 'in ɔ -yɔ -gwagwɪ yia nyimaa -zloo gbɛgbɛn mni. Da wa 'yia ɔ -yɔ 'slɔja 'sɔ -yɔ, 'in wa yia Pɔlv bhɪtɪ 'yitide. 33 ɔ 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ bɛa Pɔlv -yɔ, ɔ kpaa ɔ, 'in ɔ nɛɛ, wa gbɔan ɔ nɛtɛllukpɛ 'sɔ nya. 'Bhie, ɔ yia wa layibhaɛ: «Nyɔv nyimɛ -mɔn -mia? Lɛɛ -lu ɔ nɔ lɛa?» 34 'In nyimaa -zloo glaa, -zakpa -bhlo kpɪ 'wɔ -maa 'dɛɛ sa, 'in tɔlvɔ kpɪ 'wɔ, wɛli -putu nya. Ni, 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ 'ni mneni ɔ 'ka wɛli yabhlogbɔv 'wɔlanɔ, wee -zɛ duun glaa. 'In ɔ nɛɛ, wa -yɔ Pɔlv 'sɔ mni 'slɔjaa -budu 'kadɔ zɔ. 35 Da Pɔlv -yɔ wa nynthia wee -buduu sikalie kwesi, 'in 'slɔja yia ɔ 'wɔbhv nyima 'wlu yali, nyimaa -zloo glaa, 'cɛ 'kadɔ wa mia 'padaa 'gbv. 36 Ni, nyima weee mɪ ɔ 'bi, 'wɔkpɪkpɪ nya: «A 'bha ɔ!»

Pɔlv gbaa ɔ 'dɛɛ -gvgbv

37 Bhla -we nya wa -yɔ Pɔlv 'kaa 'slɔjaa -budu 'kadu zɔ pla, ɔ nɛɛ 'slɔjaa -kanyɔ 'kadu -ylaɛ: «In mneni in 'ka -mɪ -yla wɛlɪ yabhlo gbaa?»

'In -mɔɔ yia we 'bɪgɔpali ɔ -ylaɛ: «l'in, aya! Gɛkɪwɛlɪ -na gbaa? 38 Ezipɔtɔyu ɔ 'bhua nyɪmaa dli 'wɔ, nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ -yɔ, we 'bɪ 'nɪ -sɔ 'wɔgwɛ, 'in ɔ -yɔ 'bɪnɔnya 'wlu glɔ -bhlo (4.000) yia da bɛblɛɛ ladɪlɪa mɪ, we 'nɪ -mɪ?»

39 Pɔlv yia we 'bɪgɔpaliɛ: «Zuifu in -mɪa, Talɪsɪgbe nɔkplɛ, Silisi -dɔdɔ -gv. Gbe ka 'ɲɪ mɪa mɪɪda, we nɔkpla -nyɪmɛ in -mɪa. -Mɪ na bhuhoea, -in 'nyɛ 'mɪ 'yoo, in 'ka nyɪma -yla gbu gba.»

40 'Slɔjaa -kanyɔ 'kadu yia ɔ 'yoo 'nyɛ. Pɔlv 'yɪlgbea sɪkalie 'wlu, 'in ɔ yia sɔ 'pa nyɪma -yla, nɪ, wa 'mu 'ɲwɛ. Da wa 'dɛ weɛ 'mua 'ɲwɛ blenyii, 'in Pɔlv yia wa -yla gbu gba zuifɔwɛlɪ 'wɔ:

22

1 «Na bhelia -yɔ na didea, a pɔ yukwli, na 'dɛɛ gbu 'wɔsawɛlɪ na yia -slɛɛn da aɪn -yla gbaa.»

2 Da Pɔlv mɪa gbada wa -yla, wa 'nɔa we zuifɔwɛlɪ 'wɔ, 'in wa yia 'ɲwɛ 'mu blenyii.

Tɔɔn, 'in Pɔlv nɛɛ: 3 «Zuifu in -mɪa, Talɪsɪgbe 'wɔ wa gwalia 'mɪ, Silisi -dɔdɔ -gv. 'In -seli wa zɔa 'mɪ -Zeluzalɛmɔ. Gamalieli -wa na -slolunyɔ, mɔ -slolua 'mɪ -amɪaa dɔkpasu tite kpɛɛn kpɛɛn. -Lagɔɔ gbu mɪ 'ya -amɪ dli 'kadu, a 'dɛ weɛ 'bhisa -zɛɛn. 4 Nyɪma -wa mɪa -Zezuu 'Yloogblɔ -gv, in ka wa 'kɪlyɛ 'wɔpali, in ka wa 'bha. 'In in yia wa 'llukpe pali, we yi nɔkpasia -zɛ00, we yi 'ɲwɪ -zɛ00, -zugba na pa wa -kasɪ 'wɔ. 5 *-Lagɔɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu -yɔ Zuifuɔ nyɪma kpasɪ weɛ mneni wa 'ka gba, nɪ, gbɔzɔnɔ na gbaa. Wa ka 'mɪ 'sɛbhɛnya yoo 'nyɛ, na bhelia Zuifu mɪa -Damasɪgbe nɔkplɛɛ 'gbu. 'In in yia weɛ 'gbe

nɔkplɛ mɪ, waa -Lagɔnyɪma mɪa -mɔ, in 'ka wa 'llukpe 'pali, in 'ka wa -mɔ -Zeluzalɛmɔ kwa, 'in wa 'ka wa -kasɪ 'wɔpa.

Pɔlv gbaa ɔ -Lagɔplagbɔ (Lngb 9.1-19, 26.12-18)

6 «'In, in mɪ 'yloogblɔ, in 'ka -Damasɪgbe -yɔ cɪpaa yi, 'yɪlgbagbɔ yɪv nya tɔɔn, san 'kadu yabhlo 'bhɔa yali, 'in we yia 'mɪ gbeli. 7 In bhelia dɔdɔ, 'in in yia wɛlɪ yabhlo 'nɔ, we nɛɛ 'mɪ -ylaɛ: «Sɔlv, Sɔlv, lɛɛ ka 'gbu -na pali 'mɪ 'kɪlyɛ 'wɔa?»

8 «'In in yia layɪbhaɛ: «Na -Kanyɔ, nyɔɔ -in -mɪa?»

«'In weɛ wɛlɪ yia we 'bɪgɔpaliɛ: «-Amɪ Nazalɛtɪyu -Zezu, -in mɪa 'kɪlyɛ 'wɔpaliɪa, -amɪ -wa.» 9 Na nɔnɔnya ka weɛ san -yɔyɪ, 'in ɔ mɪa 'mɪ -yla gbu gbada, wa'a 'nɔ -mɔɔ wɛlɪ.

10 «Tɔɔn, in yia layɪbhaɛ: «Na -Kanyɔ, sa in 'ka nɔa?»

«'In Nyɪmaa -Kanyɔ nɛɛ 'mɪ -ylaɛ: «-In -sɔ 'wɔ, -in mɪnɪ -Damasɪgbe nɔkplɛ, 'in -we weɛ -Lagɔ gbaa, -in nɔ lɛ, -mɔ wa yia -mɪ -yla we gbaa.»

11 In ka 'lɔ weɛ saan 'tɪtɛ -mɪnu 'gbu, na nɔnɔnya kpaa na sɔ la, 'in wa yia 'mɪ -Damasɪ kwa.

12 «-Mɔ -Damasɪ, nyɪmɛ yabhlo mɪ -bha, 'mɔ wa laa Ananiasɪ. Nyɪmɛ ɔ zɔa -bha -Lagɔ, 'mɔ ɔ -mɪa, 'in ɔ zɔa Moizu tite 'nɔɲwɛ. -Damasɪgbee Zuifu weɛ gbaa gbɔzɔnɔ gbu ɔ daa.

13 Ananiasɪ yia na -gbɛ, ɔ 'yɪlgbea 'mɪ kwesi, 'in ɔ nɛɛ 'mɪ -ylaɛ: «Sɔlv, na bheli, -na 'yɪ -blo!» -Bha -bhlokpadɛ, na 'yɪ -bloa, 'in in yia ɔ -yɔyɪ vaa.

14 «'In ɔ yia we -gudɪ 'mɪ -ylaɛ: «-Amɪaa dɔkpasu -Lagɔ ka -bha -mɪ -sa 'cɪn, -in 'ka ɔ dɔmagbɔ yɪbheli, 'in ɔ -wa Nyɪmɛ Tɪkɪlɪ, -in 'ka ɔ -yɔyɪ, -in 'ka ɔ 'dɛɛ wɛlɪ 'nɔ. 15 Nɪ, ɔ gbɔdayɪnyɔ -na yia -zɛa. 'In -we -in 'yia -yɔ, 'in -in 'nɔa, -in 'ka we gba dɔdɔgbu -nyɪma weɛ -yla. 16 'In -slɛɛn, lɛɛ ka 'gbu -na wɔa? -In -sɔ 'wɔ, -in yɪ, -in la Nyɪmaa -Kanyɔɔ 'ɲɪn,

wa 'ka -mı batizee, -Lagɔ 'ka -mı -yɔwɔlv, -na gbonyii 'ka -mı kweyli 'bhv.»

Pɔlv gbaa sa -Lagɔ tiea ɔ, nyıma 'na Zuifv, wa -gbɛɛ gbv

17 «-Muv 'bigv, in yia lbbhiti -Zeluzalemv. 'Yli yabhlo nya, in mı -Lagɔ bhuhhoeda -Lagɔbudu 'kadv zɔ, 'in Nyımaa -Kanyɔ yia 'mı 'klotlali na 'yli 'wv. 18 'In, in 'yia Nyımaa -Kanyɔ -yɔ, 'in ɔ nɛɛ 'mı -ylae: «-In 'pulo kwɛ la, -in 'bhv -Zeluzalemv slv! Nu, na gbv -na yia gbaa, -mɔ -nyıma 'na 'ka we -yɔɣwınu.»

19 «In yia we 'bigvpalı: «Nyımaa -Kanyɔ, wa 'de -yi we 'ji nu, in ka -Lagɔbudunya zɔ 'plıli, 'in nyıma -wa ɣwınu -na gbv -yɔ, -zugba na pa wa -kaslv 'wv, 'in na selı wa. 20 'In da wa 'kaa -na gbɔdayınyɔ Etienu 'bha, -amı mı 'ya -bha. -Wa mıa ɔ 'bhada, in ka wa ɣwınu, 'in in yia wa -bananya 'yliyɔzɔ.»

21 «In Nyımaa -Kanyɔ nɛɛ 'mı -ylae: «-In mı, nu, tiea na yia -mı 'pıpi, nyıma -wa 'na Zuifv gbɛgbɛı!» »

Pɔlv nɛɛ Wlɔmv 'slɔjaa -kanyɔ -yia ni, Wlɔmv -dvdvwlakpɛ ɔ -mıa.

22 Nyımaa -zlo pvlva Pɔlv yukwli tikli, tɔvn, ɔ yia wɛlnya -mınu gbagbie bhıa. 'In wa yia 'wɔkpıkpıe bhıe: «A -sa nyıme nı la! A 'bha ɔ! ɔ 'nı we 'klv -ka, ɔ 'ka 'yliyɔgada -tv, dvdv nı -gv!» 23 Wa 'kpıa 'wv 'tıtɛɛ, wa vitelia wa -bananya, 'in wa yia bla yalı 'mı. 24 Wlɔmv 'slɔjaa -kanyɔ 'kadv nɛɛ, wa 'pa Pɔlv 'slɔjaa -budu 'kadv zɔ. Wa 'ka ɔ selı, 'in gbv -we ka 'gbv nyımaa -zlo mıa sa ɔ 'wlvu 'kpılıda, ɔ 'ka we gba, 'in -mɔ 'ka we 'nv. 25 'In da wa gbvan Pɔlv wa 'ka ɔ selıa yi, tɔvn, 'slɔjaa glv gbuv 'yugalınyɔ mıa -bha, Pɔlv yia ɔ layıbha 'lee: «We se mı aın -yla, a 'ka *Wlɔmv -dvdvwlakpɛ selı, -zugba a 'nı -slv ɔ -yɔgbv 'wɔbhıu?»

26 Da ɔ 'slɔjayı 'nva wɛlı -mı, 'in ɔ yia 'slɔjaa -kanyɔ 'kadv wɛlı kwa,

ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «Lɛɛ -lu -na yi yaa de lɛnva? ɔ nyıme -mɔnı, Wlɔmv -dvdvwlakpɛ -wa!»

27 'Slɔjaa -kanyɔ 'kadv yia Pɔlv 'yia, ɔ bea ɔ -yɔ. ɔ yia ɔ layıbhae: «Gba gbuzɔnv, Wlɔmv -dvdvwlakpɛ -in -mıa 'pııın yi?»

Pɔlv yia we 'bigvpalı: «In, 'mɔ in -mıa.»

28 'In 'slɔjaa -kanyɔ 'kadv nɛɛ: «'Gwɛzi 'kadv in plvlva 'bhıe, in yia Wlɔmv -dvdvwlakpɛ -zɛ.»

'In Pɔlv yia we 'bigvpalı: «-Amı mıa, gwalı wa gwalııa 'mı we.»

29 -Bha -bhlokpade, -wa 'ka yaa Pɔlv selı, 'in ɔ 'ka gba, -maa yia ɔ gwɛvla. Da 'slɔjaa -kanyɔ 'kadv yıbhıa we 'ji nu, Pɔlv -ɔ ɔ gbvan, -mɔ mı Wlɔmv -dvdvwlakpɛ nya, 'in ɔ 'de yia nyanɔ nv.

Pɔlv mı gbɔwlıwɔdınya 'yu

30 Gbv -we Zuifv dıa Pɔlv 'wlv, 'slɔjaa -kanyɔ 'kadv 'yıbha ɔ 'ka we 'wlvınv kpɛın kpɛın. We 'gbv, zlı zlıa, 'in ɔ yia ɔ gbvan -llukpe 'wvsa. 'In ɔ yia -Lagɔbɔbɔnyaa -cıın -yɔ gbɔwlıwɔdınya 'wlvgbıli. 'Bhıe, ɔ -yɔ Pɔlv yia wa 'yu yi.

23

1 Pɔlv ylaa gbɔwlıwɔdınya fılvı, ɔ nɛɛ: «Bhıııın, in ka -Lagɔ 'yu nɔ 'nanv, na dlı 'nı 'mı gbv 'nyɛ, 'in we yia -zɛın ylı -mııı ylı.»

2 'In -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadv Ananıası nɛɛ -wa mıa Pɔlv kwesi -ylae: «A 'pa ɔ ɣwɛ -gv -lu!»

3 Tɔvn, Pɔlv nɛɛ ɔ -ylae: «Wɛlı 'sɔ -nyıme, -mı -Lagɔ yia bhıta! -Bha -in -dıa la, -zugba -na bhı na -yɔgbv 'wv tıtee sɔlv, 'in -in nɛɛ, wa bhııı 'mı. Tıte 'nı 'sa gba.»

4 -Wa mıa Pɔlv kwesi, -maa nɛɛ ɔ -ylae: «-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadv -na vııa yi?»

5 Pɔlv yia we 'bigvpalı: «Na bhıııa, in 'nı we 'ji -yi nı, -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadv ɔ -mıa. Nı, we mı celıda -Lagɔsɛbha 'wvɛ: «-In 'na gbalı gbonyıu -na nyımaa 'yugalınyɔ -yla -nı!» »

⁶ Pɔlv -yi we 'ji nu, nyimaa -zakpa sɔ -wa gbɔwliwodunya. -Zakpa -bhlo -wa *Sadusenyima, 'in -zakpa 'sɔnv -wa Falizinyima. We 'dɛɛ 'gbv ɔ yia 'wɔkpɪ 'titeɛ wa 'yuɛ: «Bhelia, Falizinyimɛ in -mia, 'in Falizinyimɛɛ 'yu in -mia. Tɪtɪnyaa 'wɔsɔsɔvɛ in dia dli 'wɔv 'gbv, wa mia da na -yɔgbv 'wɔbhuda.»

⁷ Da Pɔlv gba 'saa, Falizinyima -yɔ Sadusenyima yia kpɛhe bhli, 'in wa yia 'wɔdɔ 'sɔ. ⁸ Nu, Sadusenyima nɛɛ, tɪtɪnyaa 'wɔsɔsɔvɛ 'nɪ -mɪ, 'anzɪnya -yɔ zuzu 'nɪ la -mɪ, 'in -zugba Falizinyima yibhelia we nu, we 'dɛ weɛ mɪ la. ⁹ 'In nyimaa -zlo mɪ 'wɔkpɪda 'titeɛ, 'in Falizinyimaa tɔlvɔ -wa -wa -Lagɔ titeɛ gwesanya, -maa yia Pɔlv lɔpa 'kɔvɔ 'titeɛ nya. Wa nɛɛ: «-A yɪ we -yɔ nu, nyimɛ -mɔnɪ 'nɪ gbɔnyuu yabhlogbɔɔ lɛnv. -De zuzu yabhloo, -de 'anzɪ yabhlo gba ɔ -yla gbɔv, nyɔɔ -yi we 'jia?»

¹⁰ Weɛ -zɛ kpɔkpalia 'wɔ, wa yi Pɔlv 'ylɪsɪsalu 'gbv, nyanɔ yia 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ dlu slo. 'In ɔ nɛɛ ɔ 'slɔja -ylaɛ, -maa -sa Pɔlv wa nyɪdɪ, wa kwa ɔ 'slɔjaa -budu 'kadɔ zɔ lv.

¹¹ -Mɔv 'bɪgɔv sabɔ bɛa, Nyimaa -Kanyɔ yia Pɔlv 'klɔtlali, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In 'tɛmanɪ dli! -In ka na gbv gba -seli -Zeluzalɛmv, we mɪ nu, -in gba 'ya we Wlɔmvɔgbɛ nɔkplɛ.»

Zuifv zva Pɔlvv 'bhabhagbv

¹² -Mɔv zli zlia zlvkɛ, Zuifv -zakpa -bhlo yia wɛli -bhlo bhli, 'in wa yia bi -Lagɔ 'yu nu, wa 'nɪ -slɔ Pɔlv 'bha, wa 'na 'ka li 'in wa 'na 'ka 'ma. ¹³ Nyuma -wa bhlia wɛli -mɪnɪ, wa ka nyimaa glv 'sɔ -gɔzi. ¹⁴ 'In wa yia -Lagɔbɔvɔnyaa -cian -yɔ nyuma kpasu -gbɛ mɪnɪ. 'In wa nɛɛ -maa -ylaɛ: «-A ka bi -Lagɔ 'yu, nu, -a 'nɪ -slɔ Pɔlv 'bha, -a 'na 'ka -lu yabhlogbɔɔ li. ¹⁵ 'In -slɛɛn, amia -yɔ gbɔwliwodunya bhli wɛli -bhlo, 'in a 'ka 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ -yla gba nu, ɔ -la aɪn Pɔlv -dawli nya, a 'yibha a

'ka ɔ -yɔgbv 'wɔsɪsalɪ tɪklu. We -ka -amia, -a ka -amiaa 'dɛ lamnazɪ -a 'ka ɔ 'bha, 'bhie, ɔ 'ka -seli nyini.»

¹⁶ 'In wɛli wa bhlia Pɔlv daa, ɔ bhɔlvɔ 'yu 'nɔvɔ we, 'in ɔ yia 'slɔjaa -budu 'kadɔ zɔ Pɔlv 'dɪ -salia mɪnɪ. ¹⁷ Tɔvɔn, Pɔlv laa 'slɔjaa glv gbuv 'yugalɪnyɔ yabhlo, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In kwa nyimeslɔyu nɪ 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔv -gbɛ, nu, ɔ ka gbv yabhlo ɔ 'ka we gba ɔ -yla.»

¹⁸ ɔɔ 'slɔja -yɔ ɔɔ nyimeslɔyu yia 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔv -gbɛ mɪnɪ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Kaslvnyimɛ Pɔlv laa 'mɪ, ɔ nɛɛ: in -la -mɪ nyimeslɔyu nɪ. -Mɔv ka gbv yabhlo ɔ 'ka -mɪ -yla we gba.»

¹⁹ 'Slɔjaa -kanyɔ 'kadɔv kpaa nyimeslɔyuu sɔ la, ɔ -yɔ ɔ vlɔv gwe -sɛ, 'in ɔ yia ɔ layɪbhɛ: «Lɛɛ -gbv -in 'yibha -in 'ka 'mɪ -yla gbaa?»

²⁰ 'In nyimeslɔyu yia we 'bɪgɔpalɛ: «Zuifv ka wɛli -bhlo bhli nu, -in kwa cɪzɪ Pɔlv gbɔwliwodunya 'yu. Gbaa wa yia -dawli nya nu, gbɔwliwodunya 'yibha wa 'ka ɔ -yɔgbv 'wɔsɪsalɪ tɪklu. ²¹ 'In -in 'na 'nɔvɔ wa wɛli -nɪ! Nu, -wa zizea ɔ 'bhabhɛɛ 'gbv, wa mnenɪ nyimaa glv 'sɔ -gɔzi. Wa ka bi -Lagɔ 'yu, wa nɛɛ, wa 'nɪ -slɔ Pɔlv 'bha, wa 'na 'ka li, 'in wa 'na 'ka 'ma. Nu, -slɛɛn, wa ka lamnazɪ, -na wɛli wa mia wɔdɔ.»

²² Da ɔɔ 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔv gbaa nyimeslɔyu -yla nu: «-We -in gbaa da 'mɪ -yla, -in 'na gbalɪ we nyimɛ yabhlogbɔɔ -yla -nɪ.» 'Bhie, ɔ yia -mɔv 'yitide, 'in -mɔv yia mɪnɪ.

'Slɔjaa -kanyɔ 'kadɔv kwaa Pɔlv Felisu -gbɛ

²³ -Mɔv 'bɪgɔ, 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔv laa ɔ 'slɔjaa glv gbuv 'yugalɪnyɔ 'sɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «'Slɔjaa 'wlu -bhlo (200) klaa, numɛsvɔn -gɔv 'slɔjaa glv ta 'ya kugbua (70) -yɔ 'slɔjaa 'wlu -bhlo kaa 'li kwɛɛ, a gbɛli da wa 'wlu. 'In a 'dɛ weɛ mnazɪ la, jibheza lɛlu gbomnvanɔ nya, a 'ka Sezalegbɛ nɔkplɛ mɪnɪ. ²⁴ A mnazɪ numɛsvɔn -yɔ, 'in a 'ka Pɔlv 'wɔbhv we -gɔ, 'in a

'ka ɔ dɔdɔv 'wɔlɔpɔlɔnyɔ Felisɩ -gbɛ kwa -dlɔɔ.»

²⁵ 'In ɔ yia 'sebhɛ ɛɛɛ:

²⁶ Dɔdɔv 'wɔlɔpɔlɔnyɔ Felisɩ 'kadɔ, -amɩ Klodɔ Liziasɩ saa -mɩ fɔ.

²⁷ Nyumɛ ɔ in 'paa dɛ -mɩ yoo, Zuifɔ ka ɔ kpa, wa 'ka ɔ 'bha. 'In da in 'nɔa nu, Wɔmɔ -dɔdɔwɔlakpɛ -wa, 'in in -yɔ na 'sɔja yia mni, in yia ɔ wa kwɛɛ -sa. ²⁸ In 'yibha gbɔ -we Zuifɔ dia ɔ 'wɔlɔ, in 'ka we 'ji 'nɔ. We 'gbɔ, in yia ɔ wa gbɔwɔliwɔdɔnya 'yu kwa. ²⁹ In ka we -yɔyɩ nu, wa 'dɛɛ titee 'gbɔ, wa dia ɔ gbɔ 'wɔlɔ. 'In wa 'nɩ mneni wa 'ka ɔ gbɔ yabhlogbɔɔ -yla lapalɩ, -we ka 'gbɔ wa 'kaa ɔ 'bha, 'in wa 'kaa ɔ -kasɔ 'wɔpa, we 'nɩ 'yɛ. ³⁰ 'Bhie, wa yia 'mɩ wɛɩ kwaɛ, Zuifɔ ka ɔ -yɔgbɔ zɔ. -Bha -bhlokpade, in 'paa ɔ yoo -na -gbɛ. 'In in nɛɛ ɔ gbɔwɔlɔdɔnya -ylaɛ, wa 'kla ɔ -na -gbɛ.

³¹ -We 'sɔjaa -kanyɔ 'kadɔ gbaa, ɔ 'sɔja ka we lenɔ. Wa 'bhua Pɔɔ 'wɔ sabɔ, 'in wa -yɔ ɔ yia Antipatisigbe nɔkplɛ mni. ³² -Mɔv zɩ zɩa, 'in 'sɔja mia bhɔ -gɔ nɔda, -maa yia 'sɔjaa -budu 'kadɔ zɔ lɔbhiti. 'In wa yia 'sɔja mia numasɔɔn -gɔ 'yitide, -maa -yɔ Pɔɔ yia 'yoo 'yliyɔzɔ. ³³ 'Sɔja mia numasɔɔn -gɔ nɩnia Sezalee, 'in wa yia dɔdɔv 'wɔlɔpɔlɔnyɔ 'sebhɛ yoo 'nyɛ, 'bhie, wa yia ɔ Pɔɔ 'klɔslɔlɔ. ³⁴ Dɔdɔv 'wɔlɔpɔlɔnyɔ zɛɩa wee 'sebhɛ, 'in ɔ yia Pɔɔ layibha: «Dɔdɔv -mɔmɔv ka nyumɛ -in -mia?» 'In Pɔɔ yia we 'bɔgɔpalɛ: «Silisi -nyumɛ in -mia.» ³⁵ 'In ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Wa dia -mɩ gbɔ 'wɔlɔ, wa -ka yi, 'in na yibhaa -mɩ la.» 'In ɔ nɛɛ, wa kwa Pɔɔ Ewɔlodɔv gbɔwɔbhɔbudu 'kadɔ zɔ.

24

Zuifɔ dia Pɔɔ gbɔ 'wɔlɔ Felisɩ 'yu

¹ 'Yɩ gbɔ 'plia, -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ Ananiasɩ yia Sezalee nɩni. ɔ -yɔ nyima kpasɩ tɔɔba -yɔ *lɔpanyɔ yabhlo wa laa Tɛɩtuli.

'In wa yia Pɔɔ 'klaa yi dɔdɔv 'wɔlɔpɔlɔnyɔ Felisɩ 'yu.

² Wa laa ɔ, 'in Tɛɩtuli yia ɔ gbɔ 'wɔlɔdɩdɩ bhli dɔdɔv 'wɔlɔpɔlɔnyɔ Felisɩ 'yu: «Felisɩ 'kadɔ! -Na 'gbɔ -a kaa da 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ weee. 'In gbɔnya -in 'bhiti gbɔyilo nya, mɔ saa -amɩaa nyima 'wɔ. ³ -Lu -zɔnɔ weee -a yia, da weee, 'yɩ weee nya, we 'gbɔ -a paa -mɩ fuo dɩ weee nya. ⁴ 'In in 'nɩ 'yibha, in 'ka -na 'bɩ 'wɔgwɛɩɩ, we 'dɛɛ 'gbɔ, -mɩ na bhɔbhɔe, -in 'nyɛ -ain bhla -sɛɩɛ, -na dɩ -zɔnɔ nya, -in 'ka -ain yukwli pɔɔlɔ.

⁵ «-A ka we -yɔyɩ nu, nyumɛ -mɔnɩ, nyumɛ 'nyuuu 'dɛgbɔlɔ -wa. Nyimaa -zakpa -bhlo wa laa Nazalɛɩ -nyima, wa 'yugalɔnyɔ -wa. Zuifɔ weee ɔ pɔpɔɩa 'wɔ dɔdɔ weee -gɔ. ⁶ 'In ɔ ka we layla 'dɛbhie nu, ɔ 'ka -amɩaa -mɔwɔlɔ -Lagɔbudu 'kadɔv 'ɩnɩ -nyumɔ, 'in -a yia ɔ kpa. [-A 'yibha -a 'ka ɔ -yɔgbɔ 'wɔbhɔ -amɩaa titee sɔɔɔ. ⁷ 'In 'sɔjaa -kanyɔ 'kadɔ Liziasɩ yia yi, 'in ɔ yia ɔ -ain kwɛɛ -sa -gla nya. ⁸ 'Bhie, Liziasɩ nɛɛ Pɔɔv gbɔwɔlɔdɔnya -yla, wa yi -mɩ 'yu.] We -ka -na dɛ 'yibha ɔ la, 'in -in 'kaa we 'jiyibheli nu, gbɔ -we -a dia ɔ 'wɔlɔ, gbɔzɔnɔ -wa.»

⁹ 'In Zuifɔ -maa yi 'yaa Tɛɛtulusu wɛɩ -gɔ 'yiligbe, 'in wa nɛɛ: «Cun, -we ɔ gbaa dɛ, gbɔzɔnɔ -wa.»

Pɔɔ gbɔaa ɔ 'dɛɛ -gɔgbɔ

¹⁰ 'In dɔdɔv 'wɔlɔpɔlɔnyɔ yia Pɔɔ -yla sɔ 'pa, nu, ɔ gba. 'In Pɔɔ nɛɛ:

«In -yi we 'ji, -in ka -zɔ duun li, -zugba -na bhɔ -amɩaa nyimaa -yɔgbɔ 'wɔ. We 'gbɔ, na dɩ 'tɛ 'wɔ, in 'ka na 'dɛɛ -gɔgbɔ gba.

¹¹ «-In mneni -in 'ka we 'wɔsɩsɩ -na 'dɛ nya, nu, -amɩ nɩnia -Zeluzalemɔ, in 'ka -Lagɔ bɔbɔ, we 'yɩ kɔgbua ɛ 'sɔ 'nɩ -slɔ 'plɩ. ¹² Nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɩ 'mɩ 'yɩ, -zugba na -yɔ nyumɛ kpɛɩ -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ. 'In nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɩ 'mɩ 'wɔtlalɩ, -zugba na bhɔ nyimaa -zɔlɔ dɩ 'wɔ -Lagɔbudɔnya zɔ -yɔ daputu, 'gbe

nokplɛ. ¹³ 'In -slɛɛn, gbɔ -we nyuma -manɔ dia da 'mɔ 'wlu, wa 'nɔ mneni wa 'ka we 'wɔyleli -mɔ -yla. ¹⁴ -Mɔv bhla, -we in nɔnwaa -yɔ -mɔ 'yu, mɔ nɔ: -amɔaa dukpasɔ -Lagɔ na bɔbɔa, 'Yloogblɔ -lolu -we ka gbɔ wa'a laa gbɔzɔnɔ, we -gɔ -nɔnɔvɛ nya. 'In -we weee mɔa cɛlɔda Moizu titee 'sɛbhɛ -yɔ -Lagɔgbɔvɔ -falɔpanyaa 'sɛbhɛ 'wɔ, 'in na zɔva we dli -gɔ. ¹⁵ Sa wamɔa dia -Lagɔ dli 'wɔ, 'sa -amɔ na dia -Lagɔ dli 'wɔ. Nu, nyuma tiklu -yɔ nyuma 'nyii 'sɔ, 'wɔ wa yia -sɔa tɔltɔnya glaa. ¹⁶ We 'gbɔ na gɔa la 'ylɔ weee nya, 'in na dli yi 'mɔ gbɔ 'nye -Lagɔ 'yliya 'wɔ, 'in 'ya nyuma 'yliya 'wɔ.

¹⁷ «Da in lia -zɔ duun daputu, 'in in yia -Zeluzalɛmɔ lɔyi 'gwezi nya, na nyuma 'wɔsasiɛ -yɔ 'slaka -lii wlawhie -Lagɔ -ylaa 'gbɔ. ¹⁸ Da in mɔa -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, 'in -Aziii Zuifɔ yia -mɔ 'mɔ ylɔ, -we in mɔa lɛnɔda mɔ nɔ, in mɔ -mɔwɔlɔgbɔ lɛnɔda. Nyumaa -zɔ 'nɔ 'mɔ 'bɔ -mɔ, 'in -zɛ 'nɔ 'mɔ kwesi -mɔ. ¹⁹ 'In we -ka yaa nu, -Aziii Zuifɔ -tɔlɔba mɔa zlɔmɛ -bha, -maa ka yaa na gbɛgbɛin gbɔ dli, ma 'kaa 'mɔ 'kla -na -gbɛ. ²⁰ Da wa kwaa 'mɔ gbɔwliwɔdɔnya 'yu, gbɔnyuu in nɔa lɛ wa 'yɔa -yɔ, nyuma -wa 'yɔlɔgbɛa dɛ, wa gba we -mɔ -yla. ²¹ In 'yɔlɔgbɛa gbɔwliwɔdɔnya 'yu, 'in in nɛɛ wa -yla wɛlɔ 'tite nyae: «Tɔltɔnya yia 'wɔsɔa tɔltɔ lɔ! We nya wa -laa 'mɔ aɔn 'yu, a 'ka na -yɔgbɔ 'wɔbhu.» -De mɔv.»

²² Dɔdɔvɔ 'wlulapɔlɔnyɔ Felisɔ -yia -Zezuu 'Yloogblɔvɔ -gɔgbɔ 'ji kpɛɛn kpɛɛn, 'in ɔ yia we 'wɔlanɔ, -mɔɔ yia wee gbɔwɔbhu ylɔ lɔbɛlɔ. 'In ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «'Slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ Liziasɔ -ka yi 'bhie, in 'ka amɔaa gbɔ 'wɔbhu.» ²³ ɔ nɛɛ 'slɔjaa glɔ gbuu 'yugalnyɔ -ylaɛ: «-In dɔ Pɔlv la -kasɔbudu zɔ. -In 'tide ɔ 'yi, ɔ 'ka ɔ 'dɛ -yla -tɔ. -In 'nye ɔ 'talea 'yoo, wa 'ka ɔ -yla -li lɛnɔ.»

Wa ka Pɔlv Felisɔ -yɔ Dlusilɔ 'yu kwa

²⁴ 'Ylɔ sanumɛ 'plia, Felisɔ -yɔ ɔ 'nɔwɔ Dlusilɔ yia yi, Zuifɔnɔwɔ -wa. ɔ nɛɛ wa -yɔ Pɔlv yi, 'in ɔ 'ka ɔ -Zezu Klisɔ dli -gɔzɔ wɛlɔ yukwli pɔlv. ²⁵ 'In da Pɔlv bhliɔ nyumɛɛ nɔnɔbhu tiklu klaa, 'dɛɛ dli lakpakpɛ -yɔ -Lagɔɔ nyumaa -yɔgbɔ 'wɔbhubhuee gbɔ gbagbɛ, 'in Felisɔ yia nyanɔ nɔ. 'In ɔ nɛɛ Pɔlv -ylaɛ: «-In mneni, -in 'ka -slɛɛn mni. 'In da in -ka bhia, in 'ka -mɔ la lɔ.» ²⁶ Dɔdɔvɔ 'wlulapɔlɔnyɔ Felisɔ dɔ yaa we dli 'wɔ nu, 'gwezi Pɔlv yi yaa ɔ 'nyeɛ. We 'gbɔ, ɔ laa Pɔlv bhla weee nya, ɔ -yɔ ɔ 'ka 'dɔ -sa.

²⁷ -Zɔ 'sɔ 'plia, Pɔsɔsɔvɔ Fɛsɔsɔvɔ yia Felisɔ 'bɔgɔplɔ. 'In Felisɔ 'yɔbha ɔ 'ka Zuifɔ dɔdɔvɔnamanu 'gbɔ, ɔ yia Pɔlv -kasɔ 'wɔ tɔ.

25

Wa ka Pɔlv nyumaa 'wlulapɔlɔnyɔ 'kadɔ Fɛsɔsɔvɔ 'yu kwa

¹ Da ɔ nɔnya wee dɔdɔvɔ -gɔ, we 'ylɔ ta 'plia, Fɛsɔsɔvɔ 'bhɔva Sezalee, 'in ɔ yia -Zeluzalɛmɔ mni. ² -Lagɔbɔbɔnyaa -cɔan -yɔ Zuifɔvɔ nyuma kpasɔ yia Pɔlv 'kla ɔ -gbɛ. ³ Wa nɛɛ Fɛsɔsɔvɔ -yla, ɔ nu wa 'nanɔ 'wɔ, 'in wa yia we nɔwe -yɔkpali nu, ɔ -la Pɔlv -Zeluzalɛmɔ lɔ. Nu, wa ka Pɔlv -yɔgbɔ zɔ, wa 'yɔbha wa 'ka ɔ 'bha 'yloogblɔ. ⁴ 'In Fɛsɔsɔvɔ yia we 'bɔgɔpali wa -ylaɛ: «Pɔlv mɔ -kasɔ 'wɔ Sezalee, 'in dayɔ na 'dɛgbolu bhitiɔ -mɔ lɔ.» ⁵ 'In ɔ yia we -gɔdɔ: «Amɔaa -cɔan kwa 'mɔ yoo, we -ka nu, nyumɛ -mɔnɔ ka gbɔnyuu lɛnɔ, wa 'ka -mɔ we gba.»

⁶ Fɛsɔsɔvɔ li wa -gbɛ sa 'bhisa 'ylɔ gbomnɔa. 'Bhie, ɔ yia Sezalee lɔbhiti. -Mɔv zɔ zɔa, 'in ɔ yia gbɔwɔbhu -zejila 'yu ladɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -yɔ Pɔlv yi. ⁷ Da Pɔlv yia, Zuifɔ -wa 'bhɔva -Zeluzalɛmɔ, -maa yia ɔ gbɛli. 'In wa yia ɔ gbɔnyii 'kadɔ -zɔ 'wludɔ, 'in wa 'dɛ 'nɔ mneni wa 'ka we 'wɔsɔsalɔ tiklu. ⁸ Pɔlv mɔa ɔ 'dɛɛ -gɔgbɔ gbada, ɔ nɛɛ: «In 'nɔ gbɔnyuu

yabhlogbɔɔ lɛnu, Zuifɔv tite -yɔ - Lagɔbudu 'kadɔ -yɔ nyumaa 'wlu-lapilinyɔ 'kadɔ *Sezaa gbɛgbɛin.»

⁹ Fɛsitusɔ 'yibha ɔ 'ka Zuifuɔ dudu namanu 'gbɔ, 'in ɔ nɛɛ Pɔlv -ylae: «- In 'yibha -in 'ka -Zeluzalemɔ mnu? Wa 'ka -mɔ -na -yɔgbɔ 'wɔbhɔ 'mɪ 'yuu?»

¹⁰ Pɔlv yia we 'bigɔpalɛ: «Sezaaa gbɔwɔbhɔ -zejila 'yɪ in 'yiligbea da, 'in -bha wa 'kaa na -yɔgbɔ 'wɔbhɔ. In 'nɪ Zuifu -yla gbɔnyuu yabhlogbɔɔ lɛnu, 'in -na 'dɛ -yi we 'ji zɔzɔnu sa. ¹¹ We -ka na -yɔgbɔ, 'in gbɔ -we ka 'gbɔ wa 'kaa nyumɛ 'bha, in -ka we lɛnu, in 'na 'ka tlɪlee daa gba (-innya). 'In we -ka nu, gbɔ nyuma -manɪ mia da 'mɪ 'wludɪda, we 'nɪ gbɔzɔnu, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka 'mɪ wa yoo 'nyɛ. In ka na gbɔ Sezaa 'yu kwa.»

¹² Nu, Fɛsitusɔ -yɔ ɔ gbɔwliwɔdunya bhɪa gbagbɪ, 'in ɔ nɛɛ Pɔlv -ylae: «-In ka -na gbɔ Sezaa 'yu kwa, we 'gbɔ, Sezaa 'yu -na yia mnia!»

Wa ka Pɔlv Aglipa 'yu kwa

¹³ 'Yɪ sanumɛ 'plɪa, nyumaa 'wlu-lapilinyɔ Aglipa -yɔ ɔ bhɔlɔ Be-lenisi yia Fɛsitusɔ fɔsaa yi Sezalee. ¹⁴ Wa mɪ -bha 'yɪ duun lida, 'in Fɛsitusɔ yia nyumaa 'wlu-lapilinyɔ Aglipa -yla Pɔlv gbɔ gba. ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «Nyumɛ yabhlo Felisi tia -kaslv 'wɔ, ɔ mɪ da. ¹⁵ Da in mnia -Zeluzalemɔ, *-Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ Zuifɔv nyuma kpasɪ yia ɔ 'kla nu, in 'pa ɔ -kaslv 'wɔ.

¹⁶ «'In in yia we 'bigɔpalɛ wa -ylae: (-Amɪa, Wlɔmv -nyuma 'nɪ we bh-labhɔ, -a 'ka nyumɛ ɔ gbɔwludɪnya yoo 'nyɛ, -zugba ɔ 'nɪ ɔ 'dɛɛ -gɔgbɔ gba gbɔwɔbhɔnyɔ 'yu.» ¹⁷ 'In waa nyuma -yɔ 'mɪ 'sɔ yia -seli yi dabɔdɔ. 'In in 'nɪ kpeke, -mɔv zɪ zɪa, in -dia gbɔwɔbhɔ -zejila 'wɔ la, 'in in nɛɛ na 'slɔja -yla, wa -yɔ ɔ nyumɛ yi. ¹⁸ ɔ gbɔwliwɔdunya yia yi. 'In gbɔnyii in pɔpalɪ yaa 'wlukɔv la, nu, 'mɔ wa yi ɔ 'wlu dia, wa 'nɪ -mɔv ɔ 'wlu di. ¹⁹ Nu, wa 'dɛɛ -Lagɔbɔbɔe -yɔ nyumɛ

yabhlo wa laa -Zezuu gbɔ -gɔ wa -yɔ ɔ 'sɔ kpɛla. ɔ nyumɛ ka tlɪ, 'in Pɔlv nɛɛ, ɔ 'nɪ tlɪ, ɔ -ga 'yɪliɔ. ²⁰ Sa in 'kaa gba gbɔ -mɪnɪ 'wɔ, in 'nɪ we -yi. Tɔv, 'in in nɛɛ Pɔlv -yla, ɔ -ka 'yibha ɔ 'ka -Zeluzalemɔ mnu, 'in wa 'ka -mɔ ɔ -yɔgbɔ 'wɔbhulu, gbɔ -mɪnɪ -gɔ. ²¹ 'In Pɔlv yia ɔ gbɔ nyumaa 'wlu-lapilinyɔ 'kadɔ Sezaa 'yu kwa. ɔ 'yibha nu, -mɔv 'bhu ɔ -yɔgbɔ 'wɔ. 'In in nɛɛ, wa tɪ ɔ -kaslvbudu zɔ bhla -sele nya. -Mɔv 'bigɔ, in 'ka ɔ Sezaa 'yu kwa.»

²² Aglipa nɛɛ Fɛsitusɔ -ylae: «Na 'dɛ 'yibha in 'ka ɔ nyumɛ -mɔnu wɛli 'nu.»

Fɛsitusɔ yia we 'bigɔpalɛ: «Cɪzɪ -na nɔa ɔ nyumɛ -mɔnu wɛli.»

²³ -Mɔv zɪ zɪa, Aglipa -yɔ Belenisi -yɔ nyumaa -dɔlv yia -budu 'kadɔ zɔ pla, we -yɔ 'slɔjaa -cian -yɔ wee 'gbee nyuma kpasɪ. 'In Fɛsitusɔ wɛli -gɔ, wa -yɔ Pɔlv yia yi. ²⁴ 'In Fɛsitusɔ nɛɛ: «Nyumaa 'wlu-lapilinyɔ Aglipa, 'in amɪa weee -yɔ -ain mia da, a yla 'mɔ nyumɛ nɪ. Zuifu weee ka ɔ 'klaa yi na -gbɛ -Zeluzalemɔ, 'in wa yi 'yaa -seli 'mɪ 'bɪ yi, -zugba wa kpɪ 'wɔ, wa 'bha ɔ. ²⁵ -Amɪ ka we -yɔyi nu, ɔ 'nɪ gbɔnyuu yabhlogbɔɔ lɛnu, 'in wa 'ka -mɔv 'gbɔ ɔ 'bha. 'In ɔ 'dɛ yia ɔ gbɔ Sezaa 'yu kwa. We 'gbɔ, in nɛɛ wa kwa ɔ -mɔv -gbɛ. ²⁶ 'In -we in 'kaa celɪ -kpɔ na -kanyɔ 'wɔ ɔ 'gbɔ, we 'nɪ -mɪ. We 'gbɔ, in -yɔ ɔ yia ain 'yu yi, we -yɔ -mɪ nyumaa 'wlu-lapilinyɔ Aglipaa 'dɛbhie 'yu. - In 'yibha ɔ la, 'in -we ɔ -ka gba, in 'ka we celɪ. ²⁷ Nu, we 'nɪ 'yɪlanɪ -amɪ 'yɪliya 'wɔ, in 'ka -kaslvnyumɛ Wlɔmv kwa, -zugba gbɔ -we ɔ nɔa lɛ, wa dia ɔ 'wlu, in 'nɪ mneni in 'ka we gba tklu.»

26

Pɔlv gbaa ɔ 'dɛɛ -gɔgbɔ nyumaa 'wlu-lapilinyɔ Aglipa 'yu

¹ Aglipa nɛɛ Pɔlv -ylae: «-A ka -mɪ 'yoo 'nyɛ, -in 'ka -na 'dɛɛ -gɔgbɔ gba.»

Toun, Pɔlv 'paa sɔ, 'in ɔ yia ɔ 'dɛɛ -gugbu gba, ɔ nɛɛ: ² «Nyɔmaa 'wlu-lapɔlɔnyɔ Aglipa, na dli mɛni -zɛɛn bhahba. Ni, gbu weee Zuifu dia 'mɔ 'wlu, in 'ka we na 'dɛ 'wlu -sa -mɔ 'yu. ³ -We ka gbu -wa, -in -yi Zuifɔv lenogbu 'cin 'nanɔv, we -yɔ gbu -we -gu wa kpɛliɔ. We 'gbv, -mɔ na bhuhhoea, -in pɔlv 'mɔ yukwli dltie nya.

⁴ «Sa in mumnia 'wɔla na nyɔma weee nyidi, we -yɔ -Zeluzalɛmɔ, 'in we 'ka gwedi na nyimeslɔ bhla na lenogbu mɔ, Zuifu weee -yi we. ⁵ Wa -yi 'mɔ -mɔv 'bi ka 'wɔgwɛ, wa mneni wa 'ka we gba, -zugba wa -ka we 'yɔbha. Falizinyama ka kwɛɛ -amɔaa -Lagɔv gbu -sua 'wɔ, wa lɔnyɛ yabhlo in -mɔ. ⁶ 'In -lu -Lagɔ gbaa ɔ 'ka -amɔaa dɔkpasɔ 'nyɛ, in dia dli 'wɔv 'gbv, wa mɔ na -yɔgbv 'wɔbhuda -slɛɛn. ⁷ -Amɔaa nyɔmaa *zɔa kugbua lɛ 'sɔv dli mɔ we -gu, wa 'ka wɛli nu lɛnvda 'yi. 'In wa bhuhhoea -Lagɔ 'kɔa 'tite nya, zlvkpɛ jibheza. Nyɔmaa 'wlu-lapɔlɔnyɔ Aglipa, wee wɛli -mɔni in dia dli 'wɔv 'gbv, Zuifu yia 'mɔ gbu 'wɔlɔ. ⁸ Lɛɛ ka 'gbv, we mɔ amɔa Zuifu dli nu, -Lagɔ 'ni mneni ɔ 'ka tɔltɔnya 'wɔbhɔ tɔltie lɔa?

⁹ «Na 'dɛgbolu ka 'wlukɔvɔv lapɔpali nu, in mneni in 'ka Nazalɛtyu -Zezuu 'ɲmɔ lasa sɔ weee lv. ¹⁰ 'Mɔ in nɔa lɛ -Zeluzalɛmɔ. -Lagɔvɔvɔnyaa -cian ka 'mɔ 'yoo 'nyɛ, 'in in 'ka -Lagɔnyɔmaa -zlo -kaslv 'wɔpa. 'In -wa gbaa wa 'ka wa 'bha, 'in na -yɔ -maa paa gwe. ¹¹ Zli tɔlv zli, 'in na plɔta -Lagɔbɔdu zɔ. 'In na palia wa 'klyiɛ 'wɔv, 'in na gbaa -gla nya, wa vɛli -Zezu. 'Cɛ na palɔ bhaa wa -yɔ 'nyumɛɛ 'gbv mɔ nɔa lɛ, 'in na mɔna wa 'klyiɛ 'wɔpalia laga -gu.

Pɔlv gbaa sa Nyɔmaa -Kanyɔ laa ɔ, we gbu
(Lngb 9.1-19, 22.6-16)

¹² «-Mɔv 'gbv, 'yɔ yabhloo zli, 'in in yia -Damasɔ mni. -Lagɔvɔvɔnyaa

-cian 'nyɛa 'mɔ we se, 'in wa yia 'mɔ tie nu, in kpa -Lagɔnyɔma. ¹³ Nyɔmaa 'wlulapɔlɔnyɔ Aglipa, 'yɔgbagbu in mɔ 'yloogbu, 'in in yia san bhɔa yali -yɔyɔ. We -nyumali -zi 'yɔ, 'in we -nyumali yia 'mɔ gbɛli, we -yɔ na nɔnɔnya. ¹⁴ -A 'dɛ weee ka bhli dɔvɔ, 'in in yia wɛli yabhlo 'nɔ, -mɔv nɛɛ 'mɔ -yla zuifɔwɛli 'wɔv: <Sɔlv, Sɔlv, lɛɛ -lu ka 'gbv -na palɔ 'mɔ 'klyiɛ 'wɔa? Lɛɛ -lu ka 'gbv -na zɔ -gla bhea, nɛɛ bhli zɔ -gla we -kanyɔv 'pa 'pa -pni zɔa?>

¹⁵ «'In in yia layɔbhaɛ: <Na -Kanyɔ, nyɔv -in -mɔa?>

«'In Nyɔmaa -Kanyɔ yia we 'bɔgɔpali 'mɔ -yɔaɛ: <-Amɔ -Zezu, -in mɔ 'klyiɛ 'wɔpalɔta, -amɔ -wa. ¹⁶ -In -sɔ 'wɔ, -in 'yɔligbe -bhade! -We ka 'gbv in yia na 'dɛ -mɔ 'klɔslolu, mɔ nu: in ka -bha -mɔ -sa, -in 'ka na lubhononyɔ -zɛ. 'In -in 'ka 'ya na gbɔdayinyɔ -zɛ. 'In -we -in 'yia -zɛɛn -yɔ klaa, we -yɔ -we na yia cɔ -mɔ 'klɔslolua klaa, -in 'ka we gba. ¹⁷ Zuifu -yɔ -wa 'nɔa Zuifu -wa ka -gbɛ in tiea -mɔ, na 'dɛ yia -mɔ 'yɔlyɔzɔa wa gbɛgbɛin. ¹⁸ Wa -gbɛ na tiea -mɔ, -in 'ka wa 'yɔli -blo, -in 'ka wa nɔkpise 'wɔsa, -in 'ka wa zli 'klɔ -la. -In 'ka wa -Saataan 'tite zɔ -sa, 'in -in 'ka wa -Lagɔv -gbɛ -la. 'In wa -ka 'mɔ dli -gu zɔ, -Lagɔ 'ka wa gbɔnyuu 'wɔti, 'in wa 'ka 'bi 'yɔ -Lagɔv -mɔwlv -nyɔma glaa.>

Pɔlv gbaa lubho -we ɔ mɔa nɔdaa gbu

¹⁹ «We 'gbv, nyɔmaa 'wlulapɔlɔnyɔ Aglipa, 'yɔlikakɛ -we 'bhɔa -Lagɔv -gbɛ, in 'ni we 'nɔɲwɛ -sa. ²⁰ 'In -Damasɔ -nyɔma -yɔ -Zeluzalɛmɔ -nyɔma -yla in gbaa -Lagɔvɔvɔ tɔa. 'Bhie, in yia Zudee -dɔvɔ weee -gu -nyɔma -yɔ nyɔma -wa 'nɔa Zuifu we -yla gba. In nɛɛ wa -yla, wa 'bhiti wa dli, wa yi -Lagɔv -gbɛ, 'in wa lenogbu -slolu wa 'bhiti bhiti sazɔv sa. ²¹ -We ka 'gbv Zuifu yia 'mɔ kpa, -zugba in mɔ -Lagɔbɔdu 'kadɔ zɔ, 'in wa yia 'klɔ 'yɔ, wa 'ka 'mɔ 'bha, mɔ nu.

22 'In -Lagɔ zɔa 'mɪ 'yiliyɔ, 'in we yia -zɛɛn yli. In mɪ -slɔ -bha, in 'ka ɔ gbɔdayinyɔ -zɛ nyima weee 'yu, nyima -kpɔa -yɔ nyima 'kadɪ. Gbɔ -we -Lagɔgbɔɔ -falipanya -yɔ Moizɪ gbaa nɪ, lɛ we yia nɔa, mɔ -bhloo 'dɛ -amɪ na gbaa. 23 In nɛɛ sa bheɛ, sia -Lagɔɔ -Bhasanyɔ yia. Mɔ yia tɪtɪlɪnya glaa 'wɔsɔa tia, 'in mɔ yia -Lagɔɔ zɪlɪ gbɔ gbaa Zuifu -yɔ -wa 'nɪa Zuifu -yla.»

Pɔlv nɛɛ nyimaa 'wlulapɪlɪnyɔ Aglipa -yla, ɔ pla -Lagɔ

24 Pɔlv mɪ sa ɔ 'dɛɛ -gɔgbɔ gbada, 'in dɔdɔv 'wlulapɪlɪnyɔ Fɛsɪtɔsɔ yia 'wɔkpɪ: «Pɔlv, -sabhe bhaa -mɪ! - In ka 'sebhe 'kpɪa duun, we ka -mɪ -sabhe 'wlu palɪ!»

25 Pɔlv yia we 'bɪgɔpalɪ ɔ -ylaɛ: «Fɛsɪtɔsɔ 'kadɔv, -sabhe 'nɪ 'mɪ 'wlu -mɪ. Welɪnya in mɪa da gbada, gbɔzɔnɔ -yɔ gbɔyɪlo -wɛlɪ -wa. 26 Nyimaa 'wlulapɪlɪnyɔ Aglipa -yi we 'dɛ weee 'ji. 'In we 'gbɔ, in mneni in 'ka ɔ -yla wee gbɔ gba dɪ tɛlɔ nya. Na dɪ mɪ we -gɔ nɪ, ɔ -yi wee gbɔ weee 'ji, -we ka gbɔ -wa, we 'nɪ lɛnɔ da yabhlo zizewiemɪ. 27 Nyimaa 'wlulapɪlɪnyɔ Aglipa, gbɔ -Lagɔgbɔɔ -falipanya gbaa, -na zɔ we dɪ -gɔv? Dɪ -na zɔ we -gɔ, in -yi we 'ji!»

28 Aglipa yia we 'bɪgɔpalɪ Pɔlv -ylaɛ: «-Mɪ dɪlɪ nɪ, -Lagɔ 'wɔ -na yia 'mɪ 'paa bhla -sɛ nɪ nya yi?»

29 'In Pɔlv yia we 'bɪgɔpalɪɛ: «We yi dɛslɛɛn -zɛɔɔ, we yi ɔɪ -zɛɔɔ, -Lagɔ na bhuhhoea, we 'nɪ -na 'dɛ -bhloo gbɔ, 'in 'ya amɪa weee -wa mɪa da 'mɪ yukwɪlɪ pɔlvda -zɛɛn, sa in mɪa da, amɪa 'ka 'sa -mɪ, we 'bhɔ 'llukpenya -mɪnɪ 'wɔ. Nɪ, in 'nɪ 'yɪbha wa gbɔan aɪn -amɪ 'bhisa!»

30 Nyimaa 'wlulapɪlɪnyɔ klaa, dɔdɔv 'wlulapɪlɪnyɔ klaa, Belenɪsɪ -yɔ -wa weee -yɔ wa dɪa -bha la, 'in wa yia 'wɔsɔ. 31 Wa 'tlaa, 'in wa nɛɛ wa 'dɛkpɔa nyidɛ: «Nyimɛ -mɔnɪ 'nɪ gbɔ yabhlogbɔɔ mɔɔ, 'in wa 'ka

-mɔv 'gbɔ ɔ -kasɪv 'wɔpa, 'in wa 'ka ɔ 'bha.»

32 'In Aglipa nɛɛ Fɛsɪtɔsɔ -ylaɛ: «Nyimɛ -mɔnɪ 'nɪ yaa ɔ gbɔ nyimaa 'wlulapɪlɪnyɔ 'kadɔv Sezaaa -gbɛ kwa, -zugba -in ka ɔ 'yitide.»

27

Wa kwaa Pɔlv Wlɔmɔ

1 Da wa gbaa, 'glɔ 'kadɔv 'wɔ -a yia -gblaa -a 'ka Italiɪ -dɔdɔv -gɔ mɪnɪ, 'in Wlɔmɔv 'slɔjaa glɔ gbɔv 'yugalɪnyɔ yabhlo wa laa Zuliusɔ* , 'mɔ wa 'nyɛa Pɔlv -yɔ -kasɪvnyimaa tɔlvaa yoo.

2 Adlamɪtɪ 'glɔ 'kadɔv yabhlo 'kaa -Azii -dɔdɔv -gɔv 'glɔv 'yɪlgbedanya 'plɪlɪ, -a -gblaa we 'wɔ, 'in -a yia mɪnɪ. Tɛsalonikɪyɪ Alɪsɪtakɪ 'bhɔa Masedvanɪ, ɔ -yɔ -aɪn 'sɔ mɪ.

3 -Mɔv zɪ zɪa, 'in -a yia Sidɔngbe nɔkplɛ nyɪnɪ. Zuliusɔ ɔ mɪa Pɔlv kpada 'nanɔv, -mɔɔ yia Pɔlv 'yoo 'nyɛ, ɔ 'ka ɔ 'talea 'yia mɪnɪ, 'in -we Pɔlv -ka 'yɪbha, wa 'ka we ɔ 'nyɛ. 4 Da -a 'bhɔa -bha dɛ, -a nyɪnɪa 'nyunyɪdɪdɔv wa laa Sɪplɔ kwesi, 'in -a yia we kakpe yabhlo -gɔ 'plɪlɪ, -pɪpɛ mɪ -aɪn yoo yidaa 'gbɔ.

5 'Bhɪɛ, -a -dɪa Silɪsɪ -dɔdɔv -yɔ Panfilii -dɔdɔv gumunyu 'wɔ, 'in a yia Milaa nyɪnɪ, Lisii -dɔdɔv -gɔ. 6 -Bha Wlɔmɔv 'slɔjaa glɔ gbɔv 'yugalɪnyɔ yɪa Alɛzandliɪ gbee 'glɔ 'kadɔv mɪa Italiɪ mɪnɪda, 'in ɔ yia -mɔ -aɪn 'pa.

7 'Yɪlɪ duun nya, -a -tɔa 'nyu -gɔ nɔda yɛɛɛɛ 'glɔv nya, 'in -a yia sia bhahha, 'bhɪɛ, -a yia 'gbe wa laa Sinɪdɪ 'kɔv nyɪnɪ. -Pɪpɛ 'nɪ ŋwɪnɪ, -a 'ka -mɔ -gbɛɪn mɪnɪ 'gbɔ, -a yia Salɪmoneɛ 'plɪlɪ, 'in -a yia 'nyunyɪdɪdɔv wa laa Kɪɛtɪ zɔgbɛɪn mɪnɪ. 8 Siasɛ duun nya -a nɔnɔa wee 'nyuu kakpe, 'in da wa laa «'Gɔv 'yɪlgbelɪda -zɔnɔnya», -a yia -bha dɛ nyɪnɪ, Lazegbe kwesi.

9 -Amɪaa bhla duun ka lanyumɔnɔv, 'in 'glɔv 'wɔ -nɔnɔv yia 'yɪlɪnyumanɪ -aɪn -yla, -we ka

* 27:1 Zuliusɔv 'slɔjɪa wa laa «nyimaa 'wlulapɪlɪnyɔ 'kadɔv 'slɔjɪa». † 27:9 Wee 'yɪlɪ -mɪnɪ 'bɪgɔ, gbɔv 'papɛ yia 'yɪlɪnyumanɪ bhlaa 'yɪlɪnyunoo 'gbɔ.

gbv -wa, Zuifov 'sun -pla bhla ka 'pliphe bhia, pepe† . We 'gbv, Pɔlv yia glbv nokplɛɛ -lubhonɔnya tɔlv -yla gbv lapali: ¹⁰ «Na 'talea, in ka we -yɔyi nu, -amɔaa nɔnve yia -ylinyumanɔ, nu, 'glv -yɔ we nokplɛɛ 'gbanya yia -nyumɔa. 'In -a 'ni nu 'nanvɔ, -amɔaa 'debhie -gbolu yia -bha tɔtɔhe.» ¹¹ 'In Wlɔmɔv 'slojaa 'yugalinyɔ yia 'glv 'kaduv 'papanyɔ -yɔ 'glbv -kanyɔɔ wɛli dl 'wɔdi, we 'ka Pɔlv wɛli 'wɔzi. ¹² Nu, wee 'glbv 'yigbelidaa ladɔhe 'ni 'ylinanɔ ɲwɔtlɔyibhla. We 'gbv, nyuma duun nɛɛ, wa 'bhv -bhade. Wa 'yi 'klɔ, wa 'ka 'glbv 'yigbelida Fenisɔ mni, -mɔ 'nyunyididɔv wa laa Kletɔ -gv. Wee dɔvɔv 'klv mɔ 'yɔlv bhlilidaa sɔ 'sɔ lv. -Mɔ wa yia ladia ɲwɔtlɔyibhla.

-Pɔpɛ 'kadu 'plia gumunyu -gv

¹³ 'Yɔlv bhlilida kɔpɛsɔlv, -pɔpɛ yia 'pliphe bhli -dlɔɔ. -Wa mɔa 'glv 'kadu 'wɔ, we mɔ wa dlɔ nu, -we wa pɔpala, lɛ we yia nva. Wa 'bhua 'glbv 'yigbelinɛtɛ 'wɔ yalɔ, wa mɔa, 'in wa yia 'nyunyididɔv wa laa Kletɔ -gv 'plɔ. ¹⁴ 'In 'bɔ 'ni 'wɔgwɛ, tɔv, -pɔpɛ 'kadu yabhlo wa laa Elakilɔɔn, we yia 'nyunyididɔv -gɔgɔ 'wɔlv 'bhv. ¹⁵ -Pɔpɛ yia 'glv kwa, 'in nyumɛ 'ni mneni ɔ 'ka we layligbeli tɔklɔ 'gbv, -a yia -amɔaa 'de 'yitide, 'in -pɔpɛ yia -aɔn kwa. ¹⁶ -A 'plɔa 'nyunyididɔv 'kienyi wa laa Kodaaa zɔgbɛin, 'yɔlv bhlilida kɔpɛsɔlv, 'in -a nyina -bha, we yia -aɔn 'wɔpɔ -sɛ. 'In -a 'yia -a 'klv -zlv, 'in -a yia gbwɔsaglv -yulɛ yabhlo bɔzɔa 'glv 'kadu 'wɔlv 'wɔbhɔ. ¹⁷ 'In 'glv 'kaduv nokplɛɛ lubhonɔnya yia we -gblali. 'In wa yia 'glv 'kadu gbvan nyumaa -yɔbɛ -llukpe nya. Wa mɔ sɔda, wa yi Libii -dɔv -gvɔ -bɔsɛ -kakpe -gv bhlɔ 'gbv, 'in wa yia 'glv 'kaduv naa 'wɔyɔglɔlv, 'in wa yia 'sa wa 'de 'yitide, -pɔpɛ yia wa kwa.

¹⁸ -Mɔv zlv zlia, -pɔpɛ 'kadu mɔ -aɔn lazukluda 'tɛtɛ -bhlo 'de, 'glbv

nokpla -nyuma yia gbanyaa vitelivitelie bhli, gumunyu lv. ¹⁹ We 'yɔlv tanvɔ zlv, wa yia 'glv 'kadu 'dɛɛ -yɔlvnyaa vitelie bhli gumunyu lv, wa 'dɛɛ sɔ nya. ²⁰ 'Yɔlv duun nya, -a'a 'yi 'yɔlv -yɔ -zɛli -yɔ, -zugba wee -pɔpɛ 'kadu plɔ 'saa 'tɛtɛ. 'In -a yia -amɔaa 'dɛɛ tɔtɔhe dlɔ -sa.

²¹ 'Bɔ ka 'wɔgwɛ, 'in -wa mɔa 'glv 'kadu nokplɛ, wa 'ni -lu yabhlogbɔɔ li. Tɔv, Pɔlv 'yigbea wa nyidi, 'in ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «Na 'talea, in nɛɛ yaa, -a 'na 'bhɔlv Kletɔ -ni. A -ka yaa na wɛli 'wɔɲwɔn, -zugba -li 'na 'ka yaa sa -nyumɔ. ²² 'In -sɛɛn, 'kva na paa aɔn 'yɔ, a 'tɛmanɔ dlɔ. Nu, amɔaa lɔnyumɛ yabhlogbɔɔ 'na 'ka tlɔ, 'glv 'kaduv 'debhlogbɔɔ yia -nyumɔa. ²³ -We ka gbv -wa, -Lagɔ -ɔ ka -nv in -mɔa, 'in -ɔ ka lubho na nva, ɔ 'anzɔ ka 'mɔ 'klɔtlali -zɛɛn sabɔ. ²⁴ 'In we nɛɛ 'mɔ -ylɛ: «Pɔlv, -in 'na nɔvɔ nyanɔ -ni! Nu, we mɔ nu, -in 'tla *Sezaa 'yu, wa 'ka -na -yɔgbv 'wɔbhɔ. 'In -Lagɔ ka -mɔ 'nanɔ 'wɔvɔ, -na 'gbv, -wa wee -in -yɔ wa mɔa 'glv 'kadu 'wɔ, -Lagɔ yia wa puea.» ²⁵ We 'gbv, na 'talea, a 'tɛmanɔ dlɔ! Nu, na dlɔ mɔ -Lagɔ -gv. Gbv -we -Lagɔ gbaa 'mɔ -yla, lɛ we yia nva. ²⁶ Nu, bhli -a yia, 'nyunyididɔv yabhlo -gɔgɔ -gv.»

'Glv -wɔwɔlɛ 'nyu -gv

²⁷ 'Yɔlv kugbua lɛ -mɔvanvɔ sabɔ, -zugba -pɔpɛ 'kadu mɔ -aɔn kwada -bhlokpade Adliatiki -gumunyu -gv. -Mɔ zlv -nyidi, 'in we yia 'glbv nokplɛɛ lubhonɔnya dlɔ lasibhli nu, -a ka dɔv -yɔɔpɔ. ²⁸ 'In wa vitelia 'nyuu yibhɔlv -llukpe 'nyu glv, we -tɔ 'wɔ 'mɛtlɔ glv -bhlo 'ya kugbua lɛ gbesɔ. Wa bɛa 'yugbɛin -sɛ, wa viteli 'yaa we, we -tɔ 'wɔ 'mɛtlɔ glv -bhlo 'ya gbɛta. ²⁹ 'In wa mɔ nyanɔ nɔda nu, -amɔaa 'glv 'kadu yi tɔkpa -gɔgɔ 'kadu 'wɔlv bhuv 'gbv, wa yia 'glbv 'yigbelinɛtɛ -mɔv 'nyu lv viteli 'glbv lɔgbɛin, 'in wa yia zlv zlvɔ wɔda -tɔ dlɔ sulo nya. ³⁰ 'In -mɔv bhla, 'glv nokplɛɛ lubhonɔnya 'yibha wa 'ka -flii -bho.

'In wa yia gbuwosaglv -yule kwilili 'nyu lv. 'In wa nee -dawli nya, 'glv 'kadubv 'yigbelinetε wa vitelia we 'yugbein. ³¹ 'In Pɔlv nee Wlɔmuv 'slojaa glv gbuv 'yugalnyɔ -yɔ 'sloja -ylaε: «Nyuma -manu 'ni 'glv 'kadu nukple -tv, a 'na 'ka 'pu.»

³² Tɔvɔn, 'sloja yia 'glv -yule 'llukpenya -yɔdi, 'in wa yia we 'yitide, we 'ka gumunyu -gv mni.

³³ Zlu zlvzlie 'yu, Pɔlv laa wa 'dε weee lililu -yɔ, 'in ɔ nee wa -ylaε: «Amiaa 'yli kugbua lε -mnuv ni -zεεn, dlɩ sulo nya, -zugba a'a 'bhv lililu yabhlogbɔɔ 'wv, a'a li we.

³⁴ We 'gbv na laa an, a 'ka li. Nu, we nanu 'yli a 'ka li, 'bhie, a 'ka 'pu. Amiaa lvnyime yabhlogbɔɔ 'nyii gv yabhlo 'nia mna yi!» ³⁵ Welnya -minu 'b'gv, Pɔlv 'bhua 'floo 'wv, 'in ɔ yia -Lagɔ fuo 'pa wa 'dε weee 'yibadi. 'Bhie, ɔ -dia we 'wv, 'in ɔ yia lilie bhli. ³⁶ Tɔvɔn, wa 'dε weee 'tεmanɩ dlɩ, 'in wamɩ yi 'yaa li. ³⁷ -Amia mia wee 'glv 'kadu nukple, -a 'dε weee nyini nyumaa 'wlv -bhlo glv ta 'ya kugbua lε gbelibhlo. ³⁸ Da wa lua, 'in wa yia bleyanya 'nyu lv viteli 'glv 'ka 'wɔv fefee 'gbv.

³⁹ Da zlv zlia, 'glv nukpleε lubhonvnya 'ni dɔv yibheli, 'in wa yia gumunyu sɔ yabhlo -yɔ -buse -gɔgɔ -yɔyi. 'In wa nee wa 'ka -mɔ 'glv 'yigbelia mni, -de wa yi we mnenii. ⁴⁰ Wa -bloa 'glv 'yigbelinetεnya, 'in wa yia we 'yitide gumunyu lv. 'In 'payli -we nya wa paa 'glv, wa yia we 'llukpe -blo. 'Bhie, wa yia 'naa wee 'glv 'yugbein zv, -p'pε 'ka we kwaa 'gbv, 'in wa yia -buse -gɔgɔ -gv -gbein mnun. ⁴¹ 'In wa nyinia gumunyu sɔ 'sɔv nyidi -buseε -zlv -gv, 'in 'glv yia -bha zlv. 'In wee 'glv 'yugbein yia -buse 'wv pla, we 'ni mneni we 'ka nɔ, -zugba gumunyu -gbvgbv 'tite wla we lvgbein.

⁴² 'In 'sloja 'yibha wa 'ka -kaslvnyuma 'bha, -maa 'yabhlogbɔɔ yi -flii -bho lollɔe nyaa 'gbv. ⁴³ 'In wa 'yugalnyɔ 'yibha ɔ 'ka Pɔlv gbv

'wosaa 'gbv, gbv 'sloja pɔpaha, ɔ nee wa 'na nɔv we lε -ni. 'In -wa -yia llo sa, ɔ nee -maa -yla, -maa -bho 'nyu lv tia, 'in wa 'ka -gɔgɔ -gv mni, ⁴⁴ 'in tɔlv mni wa 'bi, sufalunya -yɔ 'glv falv -yɔlanεnie nya. Sanεε 'sa, wa 'dε weee 'tlaa -gɔgɔ -gv -dlɔɔ, 'in wa yia 'pu.

28

Pɔlv mi Maliti

¹ Da -a 'pua, 'in -a yia 'nɔ nu, wee 'nyunyidiɔvɔv wa laa Maliti. ² Wee 'gbee nukpla -nyuma ka -amiaa 'lakpasu kpa 'nanuv. 'Nyu mi lvada, 'in ηwɔtlɩ mu 'gbv, wa -dia -kosu 'kadu 'yi, 'in wa yia -a 'dε weee 'bi 'nyε, we kwesi.

³ Pɔlv 'bhua -gbali pipi 'wv, ɔ yia we -kosu 'wv 'pa. 'In 'mɔnumε yia -kosu sloo 'gbv -gbali pipi 'wv 'tla! We yia Pɔlv sɔ mu, 'in we yia we -yɔlanε! ⁴ Da 'nyunyidiɔvɔv -gv -nyuma 'yia wee 'mɔnumε -yɔ bɩzida Pɔlv sɔ -yɔ, 'in wa nee wa 'dekpa nyidiε: «ɔv nyime -mɔni, nyimebhanyɔ -wa 'piεn. ɔ ka gumunyu kwεε -di, 'in -Lagɔ 'ni ɔ 'pɔvɔgbv -yɔvwnu.»

⁵ Tɔvɔn, Pɔlv vua sɔ 'wv, 'in wee tibhε yia -kosu 'wv -bho, ɔ ku 'ni glopo. ⁶ Tɔlvv dlu nu, 'yia Pɔlv yia, 'in bhlia ɔ yia -bha -bhlokpade, ɔ 'ka tlɩ. 'In wa yia we -yɔyi nu, 'bi mi 'wɔgwleda, gbv yabhlogbɔɔ 'ni Pɔlv ylvda -mi. Tɔvɔn, wa yia wεlv 'bhiti, 'in wa nee: «-Lagɔ yabhlo -wa.»

⁷ 'Nyunyidiɔvɔv -minu 'wlv -laplvnyɔ wa laa Publvsv, ɔ dɔv mi wee da -minu kwesi. Mɔ kpa -amiaa 'lakpasu 'yli ta, 'in ɔ yia -an ɔ -budu zɔ -gueli, ɔ 'talea 'bhisa. ⁸ Publvsv dide mi lapida, ɔ ku -su, 'in ɔ kaa kakpa -yɔ. Pɔlv mnia ɔ 'yia, 'in ɔ yia ɔ sɔ ɔ 'wlv lapali, ɔ yia ɔ 'gbv -Lagɔ bhuhhoe, 'in ɔ yia ɔ jipe. ⁹ -Muv 'b'gv, wee 'nyunyidiɔvɔv -gv guzvnyv tɔlvv yia yi, 'in Pɔlv yia wa jipe. ¹⁰ Wa ka -an 'yilimanɩ sɔ weee lv. 'In -amiaa mnibhla bεa, -a -gblaa

'glv 'wv, -we weee -a 'nua -ka, 'in wa yia we -ain 'nyε.

Pɔlv mɔnia Wlɔmv

11 'Cv ta 'pha, 'in -a yia Alɛzandlii 'glv yabhlo wa laa «-Zluya -Lagɔ» 'wv -gbla. 'Nyunyididvɔvɔv 'glvɔv 'yigbelida yabhlo wee 'glv -tva 'yigbede ŋwɔtlɔyibhla. 12 -A nɔnia Silakuzigbe 'wv, 'in -a yia -bhade -tv 'yli ta. 13 -A 'bhva -bhade, -a mɔ 'nyu -gɔgɔ nɔnɔda, 'in -a yia Wleziogbe nɔkplɛ nyini. -Mvɔv 'bɔgv, zli zha, 'ylvɔv bhililida kɔpɛsɔlvɔv -pɔpɛ yia 'plɔplɛ bhlii 'gbv, -a li 'yli 'sɔ 'yloogblv, 'bhie, -a yia Puzɔlvogbe nɔkplɛ nyini. 14 Wee 'gbe nɔkplɛ -a ylia -Lagɔnyɔma, 'in -maa nɛɛ, -a li wa -gbe lɔkɔwlv -bhlo. Sanɛɛ 'sa, -a mɔnia Wlɔmv. 15 Wlɔmvɔv -Lagɔnyɔma 'nua nu, -a mɔ -mɔ yida, 'in wa yia -ain yoo -saa yi tiklv Apiusvɔv lɔkɔ 'wv, we -yɔ wee 'gbee da wa laa 'Lakpanyaa Zɔgɔvɔvɔv Ta. Da Pɔlv 'yia wa -yɔ, ɔ 'paa -Lagɔ fuo, 'in we yia ɔ 'kɔayli 'pa. 16 Da -a nɔnia Wlɔmv, wa yia Pɔlv 'yoo 'nyɛ nu, ɔ -yɔ 'slɔjɔyɔ mɔ ɔ ŋwɛkɔvɔda -dɔlv -budu yabhlo zɔ la wa 'dɛɛ sa.

Pɔlv gbaa -Lagɔgbv Wlɔmv

17 'Yli ta 'pha, 'in Pɔlv yia Zuifv mɔia Wlɔmv, wa 'yugalɔnya la. Da wa gbelia 'wlv, 'in ɔ nɛɛ wa -yɔlɛ: «Na bheliaɔn, in 'nɔ gbv yabhlogbɔɔ lɛnv, -amɔia nyuma -yɔ -amɔia dukpasv lɛnvɔgbv 'cinnyaa gbɛgbɛɔn, 'in wa yia 'mɔ kpa -Zeluzalɛm, 'in wa yia 'mɔ Wlɔmv -nyuma yoo 'nyɛ. 18 Da -maa 'yibhaa 'mɔ la, -maa 'yibha yaa -maa 'ka 'mɔ 'yitide. -We ka gbv -wa, gbv -we in nua lɛ, -we ka 'gbv wa 'kaa 'mɔ -kaslv 'wɔpɔ, 'in wa 'ka 'mɔ 'bha, we 'nɔ -mɔ. 19 Da -maa gbaa -maa 'ka 'mɔ 'yitide, Zuifv yia we -yɔwɔsɔlvɔv 'gbv, mɔ 'sua 'mɔ, 'in in yia na gbv -nyɔmaa 'wlulapɔlvɔv 'kadv 'yu kwa. 'In -zugba, in 'nɔ 'yibha in 'ka na nyuma gbv 'wlv ladili. 20 -We ka 'gbv, in yia aɔn la, 'in in 'ka aɔn -yɔla gbv gba, mɔ nu. Nu, nyɔmɛ ɔ

Izlaɛlvnyɔma mɔia wɔvɔda, ɔ 'gbv in mɔia da gbɔan -llukpe -mɔnɔ 'wv.»

21 'In Zuifv nɛɛ ɔ -yɔlɛ: «-Na -yɔsɛbhɛ yabhlogbɔɔ 'nɔ -slɔ Zudee -dɔvɔv -gv 'bhv, 'in we 'ka -amɔia -gbe yi. 'In -amɔia bheli yabhlogbɔɔ 'nɔ -slɔ mɔ 'bhv, ɔ 'ka -na gbvnyuu gbaa yi -aɔn -yɔla. 22 -Mvɔv bhla, -a 'yibha gbvnyaa -na pɔpɔlɔ 'wlukvɔvɔn la, -in gba we, -a 'ka we 'nv. -A -yi we 'ji nu, da weee, nyuma sɔlvɔ -na zɔa -yɔ 'wv.»

23 Wa -yɔ Pɔlv yia 'yli yabhlo zɔ, 'in wee 'yli nɔnia, da ɔ -gva, 'in wa -zlo yia -bha yi. We 'ka zlvkpe -yɔbhv, we 'ka jibhe yli, Pɔlv yia -Lagɔv nyɔmaa 'wlulapɔlvɔv gba wa -yɔla, 'in ɔ yia wa -yɔla we 'ji gba. ɔ 'yibha ɔ 'ka wa lv -Zezuu gbv nyaa 'gbv, ɔ yia Moizv tite -yɔ -Lagɔgbv -falpanyaa 'sɛbhɛ zɛlv wa -yɔla. 24 Gbv ɔ mɔia gbada, we ka -zakpa -bhlo lv, 'in tɔlvɔ nɛɛ -maa 'nɔ we -yɔŋwv. 25 'In wa mɔ kpelida, -zugba wa mɔ. Pɔlv nɛɛ wa -yɔla bhɛ: «Zuzv 'Pɔpɔ ka zlvɔmɛ zlvkpa, da ɔ gbaa amɔia dukpasv -yɔla gbv -Lagɔgbv -falpanyɔ Ezaii ŋwɛ nya! ɔ nɛɛ nu:

26 «-In mɔnɔ, -in gba nyuma nɔ -yɔlɛ: «Gbvnyaa a yia 'nua sa 'nanv, 'in a 'na 'ka we 'ji 'wlvɔn. -Li a yia yɔla sa 'nanv, 'in a 'na 'ka we -yɔyɔ.»

27 Cvɔn, waa nyuma -manɔ ka wa dli 'temanɔ, wa ka wa yukwli 'wɔsulu, 'in wa yia wa 'yli 'mu. Wa yi layɔ wa 'yli nya, wa yi 'nv wa yukwli nya, 'in wa yi gbv 'wlvɔnɔ wa dli nya.

Wa 'nɔ 'yibha wa 'ka na -gbe lɔbhiti, in 'ka wa pue.» »

28 'In Pɔlv yi 'yaa we -gɔdɛ: «A yibheli we 'ji nu, nyuma -wa 'nɔ Zuifv, -Lagɔ ka wa nyɔmaa gbvɔwɔsɔwɛlv yoo 'pa. 'Nua -maa yia we.» [29 Da Pɔlv gbaa wɛlvnya -mɔnɔ, Zuifv -yɔ kpelikpelɛ 'tite yia mɔnɔ wa 'dɛkpva nyidi.]

³⁰ -Budu -we Pɔlv 'pɛnɪa, ɔ li we
zɔ zɔ 'sɔ, 'in -wa weee yia ɔ 'yia
wee -budu zɔ, sɔ 'sɔ nya ɔ kpaɔ wa.

³¹ -Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlgbu Pɔlv
gbaa, 'in ɔ slolua Nyɪmaa -Kanyɔ -
Zezu Klisu gbɔ, dɪ -tɛlɔ weee nya, sa
-dlɔɔ.

'Sεbhε Pɔlv 'paa Wlomo -nyuma yoo

Nu, -Lagonyuma mia Wlomugbe 'wu, 'ma *Pɔlv 'paa 'sebhe ni yoo. ɔ neε wa -yla wee 'sebhe 'wu nu, nyuma 'ni mneni wa 'ka -Lagɔ -yɔlanyni wa 'deε lagugbe nya. Nu, nyuma -ka -Zezu *Klisi dli -gɔ zv, 'in -Lagɔ tia wa gbonyii 'wu, 'in ɔ nyεa wa 'yliyɔgagie lolu.

Fvsaweli

¹ -Ami, -Zezu Klisi lubhononyo, *Pɔlv, -ami celia ain 'wu. -Lagɔ laa 'mi, in 'ka ɔ *tietienyo -zε, mɔɔ -saa -bha 'mi ɔ gbuv gbada.

² Wee -Lagɔgbv mia de ni, -Lagɔ ka bha we gba ɔ gbuv -falpanyaa gbεgbεin, 'in wa yia we celi *-Lagɔsebhe 'wu. ³ ɔ 'Yuu -gugbv we gbaa. Nu, 'mɔ wa gwalia ɔ dukpasa, nyumaa 'wlulapulnyo *-Davidu zwayli, nyume -kpva 'bhisa.

⁴ Zuzu 'Pupa -slolua 'tite nya nu, mɔ -wa -Lagɔɔ Yu, ɔ ka tlitlunya glaa 'wusɔɔ 'gbv. ⁵ ɔɔ -amiaa -Kanyo -Zezu Klisi mia ni, ɔ gbεgbεin -Lagɔ nva -ain 'nanu 'wu, 'in -a yia ɔ tietienya -zε ɔ 'ηnu 'gbv -a 'ka dudugv -nyuma weε ɔ 'tite -slolu, 'in wa 'ka ɔ weli 'nuηwe zv dliɔzɔve nya. ⁶ -Wa ɔ -saa -bha wa 'ka ɔ weli 'nuηwe zv, a mi wa glaa, -we ka gbv -wa, ɔ ka 'ya amia la -Zezu Klisi -nu nya.

⁷ Amia weε, -mɔ *Wlomo, amia -wa ka zε -Lagɔ -kali, 'in amia -wa ɔ laa a 'ka -mi tiklu, nu, -amiaa Dide -Lagɔ -yɔ -amiaa -Kanyo -Zezu Klisi ηwna ain 'nyu la, 'in wa 'nye ain 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ.

Pɔlv 'yibha ɔ 'ka Wlomo -nyuma 'yi

⁸ Tiata mia, -Lagɔ na paa fuo -Zezu Klisi 'ηni nya, a 'de weε 'gbv. -We ka gbv -wa, dli a zva, we 'di ka 'gbe weε -gulammeni. ⁹ -Lagɔ, ɔ ka lubho in mia nuda na dli weε nya -Lagɔgbv gbagbie nya, ɔ -yi we 'ji nu, -we na gbaa

gbvzɔnv -wa. We 'gbv, in -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mi, amiaa 'ηni'i bɔ -mɔ. ¹⁰ Zlabhuezɔ, na bhuhhoεa ɔ, ɔ 'ka 'mi 'yoo 'nye, in 'ka amiaa -gbe mni. ¹¹ Nu, amiaa 'yiyee 'tu mi 'mi 'bhada. In -ka amiaa -gbe yi, -Lagɔɔ Zuzuu wlawlalu a yia 'yia na gbεgbεin, 'in a 'ka dli 'temani. ¹² Nu, in 'yibha in -mi ain glaa, 'in -a 'ka 'kɔayli 'pɔpali nanuv dliɔzɔve -yɔ amiaa -nu 'sɔɔ gbεgbεin.

¹³ Bheliain, -we in 'yibhaa a yibheli 'ji, mv -wa nu, amiaa -gbe na yi yaa yia -zakpa duun, 'in in 'ni -slɔ we 'yoo 'yi. In -ka -mɔ nyini ni, in 'yibha nu, na lubho mia, sa we 'yia -tnuv laga -dudv -putu -gɔ, we nu 'ya 'sa amianuv -gbe. ¹⁴ -We in 'kaa lenu, mv -wa nu, in mni dudv weε -gɔ, -wa ka 'yli -bloa klaa, -wa ka 'yli 'nia -blo klaa, -wa -yia 'sebhe we -yɔ -wa 'nia we -yi, wa -gbe. ¹⁵ We mi 'saa 'gbv ni, na dli mi amiaa -gbe nynida -mɔ Wlomo, in 'ka ain -yla -Lagɔgbv gba.

-Lagɔgbv, mv ni

¹⁶ Nu, in -ka -Lagɔgbv gbada -mi, we'e 'bhal' 'mi zv. -Lagɔɔ 'tite -wa, 'in -wa zva ɔ dli -gɔ, 'ma ɔ saa gbv 'wu: *Zuifu ɔ saa gbv 'wu tia, 'bhie ɔ saa nyumaa pnu gbv 'wu. ¹⁷ -We weε -Lagɔgbv slolua, mv ni: nyuma -wa zva ɔ dli -gɔ, nyuma tiklu nya ɔ bhua wa 'wu. Dliɔzɔve -bhlogbɔɔ nya nyume bhva gbv 'wu. We mi celida -Lagɔsebhe 'wɔε: «-ɔ -Lagɔ yibhelia nyume tiklu nya dliɔzɔveε 'gbv, 'yliyɔgagie -mɔɔ yia 'yia.»

Nyuma weε ka gbvnyuuu 'gba 'wlu -Lagɔ 'yu

¹⁸ Nu, -Lagɔ mi ɔ 'cε -we bhva yali -sloluda, -we ka gbv -wa, dudugv -nyuma mi gbvnyuu lenuda, 'in -we wa nva lε, we 'ni tiklu -mi. 'In wa lenugbv 'nyii nya wa tuntlua -Lagɔɔ gbvzɔnv. ¹⁹ Nu, -we -yɔ wa mnenia wa 'ka -Lagɔɔ gbv yibheli, we mi wa 'yu: -Lagɔ ka we wa 'kluslolu 'nanuv.

20 -Lagoo 'tite, we'e bhia, 'in wa'a 'yi we -yo, 'in sa -Lago mia, wa 'ni mneni wa 'ka 'sa o -yoyi. Nu, da -Lago -laa duudu la, wa mneni wa 'ka wee gbu yibheli. -A-ka -Lago lalalu yla, -amuaa 'wlukoon mneni we 'ka -Lago -yo o 'tite -yoyi. We 'gbu nyuma 'ni zizelida -ka. 21 Wa yibhelia -Lago, wa 'ni o 'hni -mnuni, 'in wa 'ni o fuo 'pa. 'In, 'mu nyume 'ka yaa -Lago -yla lenu. -Sleen, wa 'wlukoon lapupalie bhe, wa 'ni gbu yilo dli -ka, we mi nikpise 'wu. 22 Wamua nee, wa -yi gbu, 'in -zugba wa nu -sabhaghbu le. 23 -Lago, -o'o tia, -o ka 'hni wa 'kaa -mnuni, wa ti -bha -moo, 'in wa bubaa telitelili -we 'wba nyuma -wa titlie mnenia -yo blublunuma klaa, 'alimnvanuma klaa, we -yo dlunonunuma.

24 -We mia dee 'gbu, -Lago yia wa kwebisa wa dliwonyinili 'bi, 'in wa plalia wa 'de puin, zubhaligbuu lenue nya. 25 Wa ka -Lago gbu zonu -bligopal, 'in wa yia yonya -yohwuu. 'In -Lago -o ka 'hni nyuma 'kaa 'yimanu sazonu sa 'yli weee nya, wa yia -bha -moo 'de ti, -zugba wa bubo o lalali o 'bigu.

26 We 'dee 'gbu -Lago yia wa kwebisa wa zubhali gbuu 'tu 'bi. Nu, wa 'hwnu -yo wa 'lowlia'a -di -sleen -budu 'wu, 'hwnu -putu wa -yo wa dia -budu 'wu. 'Sasokpa gbuu lenue mia, we 'ni 'ylinanu duudu -gu. 27 'Sa -bhlokpade nukpasia -yo wa 'hwnu'i -dia -budu 'wu. Nukpasiaa tu bhaha wa. Wa -lima wa -yo wa dia -budu 'wu, zu we kaa. -We mia dee 'gbu, -lu -we ka 'klu wa lenugbu 'nyuu kaa, 'mu wa yia.

28 Nu, wa 'ni hwnu wa 'ka -Lago yibhelii 'gbu, o yia wa kwebisa wa 'ka wa 'dee 'wukanu gbu lenu. 'In -we nyume 'na 'kaa lenu, 'in wa nua we le. 29 'Ylinyungbuu 'yli -bhlo -bhlo yea wa: nyuma 'nyii wa -mia, wa -limaa kwelu wa dli nynia 'wu, wa nukple -nyu 'yli. Zenyi yea wa dli zu, 'in nyuma -bhabhie nania wa duudu.

Wa ka -zle, wa -lima wa nua -dawli 'wu, gbokpa -gbu wa nua le. Nyuma wa saa 'hni, 30 gbu nyuu wa gbaa wa -limaa gbegbein, -Lago tonyuma wa -mia, wa -lima wa velia, wa 'de wa yimania, wa 'de wa yilia, naci weee da wa talia wa 'ka gbu nyuu lenu. Wa'a zu wa dide -yo wa 'nyaa 'nuhwe. 31 Wa 'ni 'wlukoon -ka, wa'a no wa 'dee gbagbaweli -gu, wa 'te, wa 'ni nyazidli -ka. 32 Wa -yi -Lago gbu wubhubhue 'ji: -wa nua we 'sasokpa -gbu ni le, titlie -wa wa -nu. We mi 'sa 'bhie, -zugba wa nu we le, 'in 'debbie, talva -ka we lenuda -mi, 'in wa hwnunu 'yaa -maa.

2

-Lago nyumaa -yogbu 'wubhubhue

1 We 'dee 'gbu, -mi bhua de -na nyumaa -yogbu 'wu, nyoo nyoo -in -ka -mi, -in 'ni zizelida -ka. Nyumaa -yogbu -na bhua 'wu, 'in -we wa nua le, mu -bhlokpade -na nua le. Nu, -in -ka wa -yogbu 'wobhu, -na 'de -in -luelia gbu. 2 'In -a -yi we 'ji nu, -wa nua 'sasokpa gbu le, -Lago bhua wa -yogbu 'wu sazonu sa. 3 -Mi, -mi bhua -wa nua we 'sasokpa gbu lee -yogbu 'wu, 'in -we wa nua le, 'mu -na nua le. Nu, -mi dli 'wu nu, -Lago gbu wubhubhue yia -mi -guzia yi? 4 -Lago ka 'nanu bhahba, o dli tie, o yi wosa. 'Lee, nyanu -na nyania o yi? 'Lee, -in 'ni we 'ji -yi nu, -Lago -ka sa 'nanu -ka -na daa, nu, -in 'ka -na dli 'bhiti gbu -waa? 5 -In -su yukwli -yo, -in 'ni 'yibha -in 'ka -na dli 'bhiti. We 'dee 'gbu -na zumania -Lago 'ce 'wu -na 'de -yo. Wee ce mia, -Lago nyumaa -yogbu 'wobhu -zli, -na yia we. Nu, we zli -Lago yia nyumaa -yogbu 'wubhubhue -slolua sazonu sa. 6 -We nyume -ka lenu, we -tnu o yia 'yia -Lago kwee. 7 Nu, nyuma talva -wa temania dli gbu zonu lenue 'bi, -wa talia 'hnumnie klaa, 'hnikwale klaa, we -yo 'yiyogagiee da -Lago kwee, 'yiyogagie -we 'nia bhloluda

-ka, 'mu -Lago yia wa 'nyea. ⁸ 'In, nyuma -putu -wa solba -Lago -yo 'wu, -wa'a zba o gbuzonu 'nuhwe, 'in wa zba 'ylinyunogbu 'nuhwe, ma -yo -Lago yia o 'ce 'kadu 'paa. ⁹ Siasie 'kadu -yo dhisulo yia nyuma weee -wa nua gbonyuu le bhitia. Zuifu -gu we yia gwedilia, 'bhie we 'ka -wa 'nia Zuifu -gu nyini. ¹⁰ 'In -wa nua gbuzonu le, wa 'hni -Lago yia -mnunia, 'in o 'ka wa 'hni kwali, 'bhie o 'ka wa 'wotutue -dlao 'nye. Zuifu -gu we yia gwedilia, 'bhie we 'ka -wa 'nia Zuifu -gu nyini. ¹¹ Nu, -Lago mia, o'o gbuzi nyuma 'wu.

¹² -Wa 'nia *Moizu tite -yi, 'in wa nua gbonyuu le ni, wa 'ni we -yioo, tlia -maa yi 'yaa. 'In -wa weee -yia wee tite, 'in wa nua gbonyuu le, wee titee gbegebein -Lago yia wa -yogbu 'wobhua. ¹³ Nu, -wa mia tiklu -Lago 'yu, ma -wa nyuma -wa zba tite 'nuhwe, we 'ni nu, -wa pulba we yukwli, 'in wa'a nua we -gugbu le. ¹⁴ 'In, -wa 'nia Zuifu, wa 'ni tite -yi. We mi 'sa 'bhie, -we wee tite gbaa, talba na we -gu. Waa nyuma mia, wa 'ni tite -ka. Wa 'de -wa wa 'dee tite. ¹⁵ Wa nonobhu slolua nu, lenugbu -we tite 'yibhaa, we mi celida -mo wa dli zo. Wa 'wlukusun mi we dayuny o nya. Mu nya wa 'dee 'wlukusun lapopale bhua wa -yogbu 'wu, nu, wa ka gbonyuu lenu, nu, wa ka gbuzonu lenu. ¹⁶ Gbububhu zli, wa yia we -yoya. Nu, -Lagobu in mia da gbada, we nee nu, we zli, -we weee nyuma zizea, -Lago yia we gbu 'wobhua -Zezu Klisu gbegebein.

Zuifu -yo tite

¹⁷ Nu, -mi, -mi laa -na 'de Zuifu, 'in -na dia tite dli 'wu, 'in -na bhua -na 'de 'wu 'kaduu, -na -Lagoo 'gbu. ¹⁸ -In -yi -Lagoo dumagbu, 'in tite ka -mi -slolu nu, -we mia 'nanuu -in yibheli we. ¹⁹ 'In -na bhua -na 'de 'wu 'lolonyaa 'yoo da -sloluny o nya, we -yo -wa mia nikpise 'wu wa zli nya. ²⁰ -In nee nu, -wa 'nia

'sebhie -yi, -mi -wa wa -sloluny o, 'in -in mia 'nyenyeyuaa 'yliyozonyo nya, -we ka gbuz -wa, -in mi we -gu nu, tite slolua -mi gbuzonu -yo -luyilo sa tiklu. ²¹ Nu, -mi slolua nyuma. Lee -lu ka 'gbu, -i'in -slolu -na 'dea? -In nee wa -ylae: «A 'na ylili 'wie -ni», 'in -zugba -mi, -na 'de -na yli 'wiee? ²² -In nee: «-In -yo 'hwno -putu 'na -dili -budu 'wu -ni * », 'in -mi -na nua we le yi? Yoyolago -na nya 'wu, 'in -na ylia -we mia wa yoyolagoo -budu zo yi? ²³ -Na 'de -na bhua 'wu titee yilonyo nya, 'in -i'in zo we 'nuhwe. -In -ka 'sa nuda -mi ni, -Lagoo 'hni -na belia zo. ²⁴ Nu, we mi celida -Lagosebhe 'wue: «Amiaa 'gbu, -wa 'nia Zuifu, 'in wa gbaa -Lagoo 'hni 'nyuu.»

Kni 'wopapiee 'zayli

²⁵ Kni 'wopapie mia, -in -ka Moizu tite 'nuhwe zo, we ka 'ji. 'In -in 'ni wee tite 'nuhwe zo, we 'wlo sa wa 'ni yaa -mi *kni 'wopa. ²⁶ Sa 'bhisa, wa 'ni nyime yabhlo kni 'wopa, 'in -zugba o zo -we tite yibhaha nyime 'nuhwe, 'lee, -Lago 'na 'ka o 'wobhu nyime wa 'paa kni 'wu 'bhisa? ²⁷ Nyime, -o wa 'nia kni 'wopa ku -yo, 'in o zba tite 'nuhwe sazono sa, -mi'i zba da tite 'nuhwe, mo yia -na -yogbu 'wobhua. 'In -zugba wa ka -mi kni 'wopa, 'ya tite -we mia celida, we mi -mi kwee. ²⁸ Nu, -o mia Zuifuu 'zayli nya, we 'ni nyime -o wa yibheli ku -yo, 'in wa 'pa kni 'wu ku -yo, mo. ²⁹ Zuifuu 'zayli mia ni, -mo o 'wu wa yibhelia we. -We -wa *kni 'wopapiee 'zayli ni, mu -wa dlu -nu, -Lagoo Zuzu -gbe we bhua, nu, we'e 'bhu tite -we mia celidaa -gbe. Oo nyime mia ni, we 'ni nyuma kwali o 'hni, -Lago kwalia o 'hni.

3

Zuifu -yo -wa 'nia Zuifu, wa mi gbonyuu -lenwnya nya

* **2:22** Glekaweli 'wu, we ji -wa nu, -wa kokwaha, wa -yo nyuma -putu 'na -dili -budu 'wu -ni.

1 'Lee, Zuifu mia, lee -lu -zɔnu ɔ ka, -we -zi -ɔ 'nia Zuifba? 'Lee, kni 'wɔpapie ka 'jii? 2 Cɔn, we nani 'yli da weee. Tiada mia, Zuifu -yla -Lagɔ wlaa ɔ weli. 3 Zuifu tɔlva 'ni yaa -Lagɔ weli -gu nɔ, 'lee, -a yi yaa gba nu, -Lagɔ 'na 'ka ɔ weli -gu -tɔv? 4 -Innya, we 'ni sa -mi. -A yibheli we 'ji nu, -Lagɔ mia, gbuzɔnu -gbanyɔ -wa, -zugba nyuma weee ka yo. -Lagɔsebhe ka we -gɔgbɔ gba -Lagɔ daɛ:

«Wa yibheli -mi tiklu -na gbag-baweli 'wɔ,
 'in wa -ka -mi gbɔwɔbhuda kwa,
 'in -na galia wa -gu.»

5 Gbonyuu -we -a nva le, mɔ slolua nu, -Lagɔ tiklu. We -ka 'sa -mi, -Lagɔ -ka -ain 'ce -yɔpali ni, 'lee, -a mneni -a 'ka gba nu, -Lagɔ 'ni tiklu -mi? (In -ka 'sa gba, dɔdɔgbɔ -nyuma 'bhisa in gbaa we.) 6 -Innya, we 'ni 'sa -mi. -Lagɔ 'ni yaa tiklu -mi, sa ɔ 'ka nyumaa -yɔgbɔ 'wɔbhua? 7 'In na yotɔbhɔwe -ka -slolu nu, -Lagɔ gbaa gbuzɔnu, 'in nyuma -ka ɔ 'ɲi -mni we 'gbɔ, lee -lu ka 'gbɔ ɔ dli 'mi gbɔ, gbonyuu -lenɔnyɔ 'bhisaa? 8 'Sa tɔlva velia -ain, 'in wa gbaa nu, -amia nɛɛ: «-A nɔ gbonyuu le, 'in zɔzɔnu -nɔ 'ka -bha 'lali!» Nu, -maa -cian mia de, -kaslɔ 'wɔpapie mi wa -nɔ nya.

9 Saa nya? 'Lee, -amia Zuifu 'yilia, -amia -zia nyuma tɔlva yi? -Innya, we 'ni 'sa -mi. In ka 'cin we -slolu nu, Zuifu -yɔ nyuma -putu, gbonyuu ka 'tite wa 'de weee -gu. 10 Nu, we mi celida -Lagɔsebhe 'wɔɛ:

«Nyume -ɔ mia tiklu, ɔ 'ni -mi.
 Nyume yabhlogbɔɔ 'ni tiklu -mi.

11 Nyume yabhlogbɔɔ 'ni gbɔyilonɔ nya -mi.
 Nyume yabhlogbɔɔ ɔ -tali -Lagɔɔ da.

12 Nyuma weee ka 'yoo -zɔnu -gulabhulu,
 wa ka -nyumo.

Nyume -ɔ 'kaa gbuzɔnu lenɔ, ɔ 'ni -mi.

13 -We tlaa wa ɲweɛ we 'wlv, gbawla -kahi ɲwe.

Wa mɔ nya wa nva wa -lima -dawli 'wɔ.

-We tlaa wa ɲweɛ, 'mɔnumɛɛ -dle -wa.

14 Melatiweli 'nyuu yea wa ɲweɛ.
 'In wa weli nva nyume le.

15 -Gwagwie nya wa mnia nyume 'bhaa.

16 Da wa -ka 'plli, -lu wa saa la,
 'in wa tia -bha siasie.

17 Wa 'ni 'wɔtɔtɔe -dlɔɔɔ 'yoo -yi.
 18 -Lagɔɔ sɔsɔɛ 'ni wa dli zɔ -mi.»

19 -A -yi we 'ji nu, -we weee tite gbaa, -wa -yia tite, wa -nɔ nya we mia. We -ka 'sa -mi ni, nyume yabhlogbɔɔ 'ni zizelida -ka. Nu, nyuma weee ka gbonyuuu 'gba 'wlv -Lagɔ 'yu. 20 We 'deɛ 'gbɔ, -Lagɔ 'na 'ka nyume yabhlogbɔɔ 'yi nyume tiklu nya titee 'nɔɲweɛzɔvɔɛɛ 'yilibalanɔnɔɛ nya. -We tite nva le, mɔ slolua nu, gbonyuu -lenɔnya nyuma -mia.

Sanɛɛ -Lagɔ zelia nyuma nyuma tiklu

21 'In -slɛɛn mia, sa -Lagɔ 'kaa -ain nyuma tiklu -zeli, ɔ ka we -ain 'kluslolu. ɔ -ka -ain nyuma tiklu -zelia yi, ɔ ɔ yla -amia titee 'nɔɲweɛzɔvɔɛɛ 'yilibalanɔnɔɛ. Nu, tite -yɔ *-Lagɔgbɔɔ -falpanya mi we gbɔdayinya nya, wa ka bha we gba:

22 -Zezu Klisi dliɔzɔvɔɛɛ gbɛgbɛɛn -Lagɔ nva nyume tiklu. -Wa weee zɔa Klisi dli -gu, 'ma ɔ nɔ 'saa. -We ka gbɔ -wa, 'wɔgbizie 'ni wa nyidi -mi: 23 nu, nyuma weee ka gbonyuu lenɔ. Nyume yabhlogbɔɔ 'ni -Lagɔɔ 'ɲimniɛ -yɔcipa. 24 Nu, -Lagɔ mia, ɔ zɔzɔnu nya, ɔ nva nyume tiklu sa bhe, -Zezu Klisi gbɛgbɛɛn. Mɔ saa nyuma gbonyuuu gaylo 'wɔ.

25-26 -Lagɔ 'yibha nu, -Zezu slu ɔ 'pɔɔn la 'slaka 'bhisa. 'In ɔ 'slaka nya, -Zezu yia nyumaa gbonyuu lamumni, 'in -wa zɔa ɔ dli -gu, wa 'ka tiklumɛɛ 'yi. Sanɛɛ -Lagɔ 'yibhaa ɔ 'ka -slolu nu, ɔ mi tiklu. Nu, ɔ ka dlitie lenɔ bha, 'in ɔ 'ni we bhla

nyuma -kaslo 'wopa wa gbonyuu lenvee 'gbu. 'In -sleen mia, -Lago slolua nyuma nu, o mi tiklu, 'in o 'ka nyuma, -wa zva -Zezu dli -gu, tiklu nu.

27 'In -amia ka -bha weli yabhlo -a 'ka -amiaa 'de 'ylimanu? -Innya, we 'ni 'sa -mi. Lee -lu ka 'gbaa? -We ka gbu -wa, -we nania 'yli, we 'ni titee 'nonyezovee 'yilibanove -amiaa 'dee lagove nya, nu, -Zezu dluzove -wa. 28 -We -gu -a pupalia 'wlukoun la, mu ni: nyuma mi tiklu -Lago 'yu, -we ka gbu -wa, wa ka -Zezu dli -gu zv. We 'ni titee 'nonyezovee 'gbu -Lago yi wa 'yi nyuma tiklu nya o 'de 'yu. 29 Nu, -Lago mia, Zuifu -bhlogbodo -nu o -mia yaayu 'lakpanyaa -Lago o -mi 'yaa yi? 'Lakpanyaa -Lago o -mi 'yaa: 30 nu, -Lago mi -bhlogbodo 'gbu ni, mo yia Zuifu nyuma tiklu -zela wa dluzovee 'gbu, 'in mo -bhlokpade yia 'lakpanya nyuma tiklu -zela wa dluzovee 'gbu. 31 'Lee, we -ka 'sa -mi ni, dluzove -gu, tite mi bhee? -Innya, we 'ni 'sa -mi, mu nva we le, 'in tite kaa 'nonye.

4

**Ablaamu zva -Lago dli -gu*

1 We -ka 'sa -mi, sa -a 'ka -amiaa dukpasa *Ablaamu daa gbaa? Lee -lu o 'yi o lenugbu 'wopa? 2 Nu, -Lago -ka yaa Ablaamu yibheli nyume tiklu nya o lenugbu 'wu, o mneni o 'ka o 'de 'ylimanu. 'Bhie, we 'ni -Lago yu. 3 Nu, -Lagoweli nee: «Ablaamu ka -Lago dli -gu zv. O dluzovee 'gbu -Lago yia o yibheli nyume tiklu nya.» 4 Nu, nyume -ka lubho nu ni, 'peni wa penia o, 'in -we o 'yia, we 'ni bhe o 'yi we, o ka we 'klu. 5 Nu, nyume -o' o dia o lenu -lubho dli 'wu, -Lago, -o zela gbonyuu -lenonya nyuma tiklu, 'in o zva dli -gu ni, oo nyume mia, -Lago yibhelia o nyume tiklu nya o dluzovee 'gbu. 6 'Sa -bhlokpade, -Davidi gbaa

oo 'wototue -dloo -nyume gbu, 'mo -Lago yia nyume tiklu nya, we 'ni o lenugbu gbu. O nee:

7 «'Wototue -dloo -nyuma, ma ni: -wa ka -yogbu -Lago tia 'wu, 'in o yia wa gbonyuu lamumni, ma -wa.

8 'Wototue -dloo -nyume mia, mo ni: Jejitape'e yla -sleen o gbonyuu.»

9 Wee 'wototue -dloo mia ni, 'lee, Zuifu -bhlogbodo -nu -wa yi? -Innya, -wa 'nia Zuifu wa -nu -wa 'ya* . -Anee nu: «Ablaamu ka -Lago dli -gu zv, 'in -Lago yia o yibheli nyume tiklu nya.»

10 Lee -bhla -Lago gba nu, Ablaamu mi nyume tiklu nyaa? Da wa 'nia -slo o *kni 'wopa -wa yaayu da wa 'paa o kni wu -wa yu? We 'ni nu, da wa 'paa o kni wu. Da wa 'nia -slo o kni 'wopa, we bhla -wa. 11 Nu, da wa 'nia -slo o kni 'wopa ni, Ablaamu mi nyume tiklu nya -Lago 'yu, o ka -Lago dli -gu zv 'gbu. -Muu 'bigu, 'in o yia kni 'wopapie 'yi -luu -slolulu nya. Wee knu bi -slolua nu, -Lago ka o 'yi nyume tiklu nya. Nyuma weee -wa zva -Lago dli -gu, -bha Ablaamu -zea wa dide: wa 'de 'ni kni 'wu -muo, o mi wa dide nya. 12 O yi 'yaa nyuma -wa wa 'paa kni 'wuu dide -ze. We 'ni nu, -wa wa 'paa kni 'wu ku -yo -bhlogbodo, nu, -wa zva -Lago dli -gu Ablaamu 'bhisa -zugba wa 'ni -slo wa kni 'wopa, ma -wa. Omo, o ka -Lago dli -gu zv, 'bhie wa yia o kni 'wopa.

13 -Lago nee Ablaamu -yo o 'yua -yla nu, 'ma o yia dudv 'nya. -We -Lago gbaa de ni, we 'ni nu, Ablaamu zva tite 'nonyee 'gbu, nu, -we ka gbu -wa, o dluzovee 'gbu o yia o 'yi nyume tiklu nya. 14 We -ka yaa nu, zovonu -Lago gbaa o 'ka wla, titee 'nonyezovee 'gbu -amia -bhlogbodo yi we ni, -zugba, dluzovee mia, bhe -wa, 'in -we -Lago gbaa o 'ka nyume 'nye, we 'ni 'ji -ka. 15 Tite laa -Lago 'ce la, nu, tite 'ni -mi ni, we 'nonyezovee 'ni -mi.

* 4:9 Nu, glexweli 'wu -wa mia kni 'wu -yo -wa 'nia kni 'wu -mu gbu we gbaa.

16 We 'gbu dliɔɔvɔe nya -a yia -lu -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka -ain 'nye. Nu, wla ɔ wlaa we bhe. -Wa weee mia Ablaamu 'yua nya, ma yia we. 'In -wa mia Ablaamu 'yua nya, we 'ni nu, -wa zva tite 'nɔŋwe -bhlogbɔɔ, nu, -wa zva dli Ablaamu 'bhisa, ma -wa. Nu, Ablaamu mi -a 'de weee dide nya. 17 'Sa we mia celida -Lagɔseɓhe 'wɔɔ: «Nu, -mi mia, -mi in -zela laga -nyumaa -zloo dide.» Sanɛɛ Ablaamu mia -amiaa dide nya, -Lagɔ ɔ ɔ zva dli -gv, -mɔɔ 'yu. -Lagɔ ɔ nyɛa tɪtlɪnya 'yliyɔgagie, 'in -we 'nia lamɪ, 'in ɔ laa we la, mɔ. 18 Ablaamu dli 'te -Lagɔ -gv 'wɔ, da wa 'nia mneni wa 'ka -lu yabhlogbɔɔ wɔ, 'in ɔ yia wɔ. ɔ mia wɔda, ɔ dli mi -Lagɔ -gv. We 'dɛɛ 'gbu ɔ yia laga -nyumaa -zloo dide -ze. Nu, -Lagɔwɛli nɛɛ: «-Wa -na yia gwalia ni, wa -zu 'wɔ.» 19 Ablaamu ka -Lagɔ dli -gv zɔ, 'in ɔ yia dli 'temani. Nu, ɔ -zɔ gv gbu, 'in ɔ zela ɔ ku tɪtlɪ glaa, 'in ɔ 'ŋwɔɔ *Sala mi -gbloɔ ŋwɔɔ nya. 20 We mi 'sa 'bhie, ɔ 'ni dli -Lagɔɔ gbagbawɛli -gɔsa. Nu, ɔ dliɔɔvɔe 'temania ɔ la, 'in ɔ yia -Lagɔɔ 'ŋni 'ylimani. 21 ɔ mi we -gv nu, -Lagɔ ka 'tite, 'in -we ɔ gbaa, ɔ mneni ɔ 'ka we lenu. 22 -We mia dɛɛ 'gbu -Lagɔ yia Ablaamu 'yi nyumɛ tikli nya. 23 -Lagɔwɛli nɛɛ: «-Lagɔ ka ɔ 'yi nyumɛ tikli nya», 'ya we 'ni ɔ 'deɓhlogbɔɔɔ 'gbu we mi celida. 24 -Amia ka dliɔɔvɔe -gv, -Lagɔ ɔ -sɔɔba -amiaa -Kanyɔ -Zezu 'wɔ tɪtlɪnya glaa yia -ain yibhelia nyuma tikli nya, 'sa -bhlokpade we mia -amia weee -nɔ nya. 25 -Amiaa gbonyuuu 'gbu wa yia ɔ 'bha, 'in -Lagɔ 'ka -ain 'yi nyuma tikli nyaa 'gbu ɔ yia ɔ tɪtlɪnya glaa 'wɔsɔɔ.

5

-Lagɔ ka -a -yɔ ɔ 'sɔ 'wɔsuslolu -Zezuu gbɛgbɛin

1 We 'dɛɛ 'gbu -Lagɔ yia -ain 'yi nyuma tikli nya -amiaa dliɔɔvɔe 'gbu. -Sɛɛn, -a -yɔ ɔ 'sɔ mi 'wɔɔvɔe -dlɔɔ 'wɔ, -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu

gbɛgbɛin. 2 -A -ka -Lagɔ dli -gv zɔ, -Zezuu gbɛgbɛin -a mneni -a 'ka 'nanidli -ka -Lagɔ -yɔɔlanyɪ. 'In -sɛɛn, -a mi ɔ 'nanidli 'wɔ. -A mi 'mɔna lida, -we ka gbu -wa, -amiaa dli mi we -gv nu, -Lagɔɔ 'ŋnumɛ -a yia 'yia ɔ kwɛɛ. 3 We bhli -mɔɔ -gv, -amiaa 'de yi siada -mɔɔ, -a mi 'mɔna 'wɔ. -We ka gbu -wa, -a -yi we 'ji nu, -a -ka siada -mi, 'bhie -a zɛa dltie -cian. 4 -A -ka dltie -ka, 'bhie -a temania la 'yiyigbu 'wɔ. -A -ka latemani 'yiyigbu 'wɔ, -we -a wɔa, mu -wa -we -Lagɔ yia -ain -yla lena. 5 -A -ka -Lagɔɔ kwelu wɔda -mi, we 'na 'ka -ain -dawli 'wɔɔɔ, -we ka gbu -wa, -Lagɔ ka -ain ɔ Zuzu 'Pɔpa 'nye, 'in mu 'kaa ɔ zɛkalie -amiaa dli zɔ yeli.

6 Cun, bhla -we nya -a 'nia 'tite yabhlogbɔɔ -ka, 'in Klisi yia tli gbonyuu -lenɔnyaa 'gbu, we bhla mia, -Lagɔ 'paa we ŋwɛɛ. 7 Wa 'ka nyumɛ tikliu 'gbu tɪtlie -yɔŋwɔ we -kali -yɔ. Nyumɛ yabhlo -ɔ nua 'nani, wa mneni yaa wa 'ka tli ɔ 'gbu. 8 Nu, Klisi yia tli -amiaa 'gbu, da -a mi bhaa gbonyuu lenɔda, mu -slolua -ain sa -Lagɔ -kalia -amiaa zɛ. 9 -Sɛɛn, ɔ 'pɔɔɔn 'gbu -Lagɔ yia -ain nyuma tikli nya. We -ka 'sa -mi ni, -a mi we -gv nu, mɔ yia -ain -Lagɔɔ 'ce 'wɔsaa. 10 Nu, da -a mi bhaa -Lagɔɔ tɔnyuma nya, 'in ɔ yia -a -yɔ ɔ 'sɔ 'wɔsuslolu ɔ 'Yuu tɪtlie nya. ɔ -ka -a -yɔ ɔ 'sɔ 'wɔsuslolu sanɛɛ, sa we -ka -mi, mɔ yi 'yaa -ain gbu 'wɔsaa ɔ 'Yuu 'yliyɔgagie -gv. 11 We 'ni 'sa -tu. -A mi 'mɔna lida -Lagɔ 'wɔ, -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu gbɛgbɛin, -we ka gbu -wa, mɔɔ suslolu -a -yɔ -Lagɔ 'sɔ 'wɔ.

-Zezu Klisu lenvgbu 'yli we -zi * -Adaan -nv

12 Gbonyuu yia la dɔɔvɔ -gv nyumɛ yabhlogbɔɔɔ 'gbu, mɔ -wa *-Adan. 'In wee gbonyuu yia tɪtlie lala, tɔɔn, 'in tɪtlie yia lamneni nyuma weee -gv, -we ka gbu -wa, dɔɔvɔ -nyuma weee ka gbonyuu lenu. 13 Da -Lagɔ 'nia -slɔ Moizɪ tite 'nye, wemu

gbonyuu mi la dudu -gv see. Nu, tite 'ni bha -slo lamu 'gbu, -Lago 'ni gbonyuuu 'gba nyime 'wlu di. ¹⁴ 'In tltlie -nanu yia nyuma 'wlulapli, we 'bhu -Adan -gv we 'ka Moizi yli. -Adan o 'nia -Lagoo weli 'nunjwe zu, -mama 'nia o -bho -gbonyuu lenu, 'in tltlie yia -maa 'bha.

Nu, -Adan -wa o 'kaa yii nu 'wowlu. ¹⁵ 'In, -Lagoo wlawlalu bhe -yo -Adaan gbonyuu mi -yobhbhhluda tenyi tenyii. Nyumaa -zlo yia tli nyime -bhlogbooo gbonyuuu 'gbu, gbuzonu -wa. Nu, -Lagoo wlawlalu bhe kaa 'hni tenyi tenyii, -Lago wlaa we nyime -bhlogbooo gbegbein, mo -wa -Zezu Klisi. 'Sa -Lago bubania o zozonu lenve la sa bhe, nyumaa -zlo glaa. ¹⁶ -Lagoo wlawlalu, we -yo oo nyime -bhlogbooo gbonyuu, we 'ni -tnuu -bhlo -ka. Oo nyimee gbonyuuu -tnuu -wa nyumaa -kasu 'wopapie -Lagoo gbuwubhubhuee gbegbein. Nu, o wlawlalu bhee -tnuu -wa -Lago yia nyuma nyuma tiklu nya. ¹⁷ Gbuzonu sa, nyime -bhlogbooo 'gbu, nyime -bhlogbooo 'wlu -gbonyuuu 'gbu, 'in tltlie yia dudu weee bhiti. Nu, oo -Zezu Klisi 'debhloo gbegbein nyuma yia -lu duun -Lago kwee. Mo nyee wa zozonu sa duun, 'in o gbaa nu, wa mi nyuma tiklu nya. 'Yliyogagie wa yia 'yia -Zezu Klisi 'gbu, 'in wa -yo o 'so 'ka -lu weee 'wlulapli.

¹⁸ Nu, nyime -bhlogbooo gbonyuu 'paa nyuma weee -kasu 'wu. 'Sa -bhlokpade, -bhlogbooo lenugbu tiklu tia nyuma weee 'wu tiklu, 'in we yia wa 'yliyogagie 'nye. ¹⁹ Bha -benyi, nyime -bhlogboo 'nia -Lago 'nunjwe zu, -bha nyumaa -zlo -zea gbonyuu -lenunya. 'Sa -bhlokpade, nyime -bhlogboo zua o 'nunjwe, 'in -Lago yia nyuma duun 'yi nyuma tiklu nya.

²⁰ Tite ka yi, 'in gbonyuu yia 'wuzumanu tenyii. 'In gbonyuu -ka 'wuzumanu tenyii ni, -Lagoo 'nanidli ka -gowlaylimani, 'in we yia we njwelazili. ²¹ Nu, gbonyuu ka tltlie

la, 'in we yia nyuma 'wlulapli. 'Sa -bhlokpade, -Lagoo zozonu pulia nyuma 'wlu la, 'in we yia wa nyuma tiklu -zeli. 'Sa -a yia 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka -amiaa -Kanyo -Zezu Klisi gbegbein.

6

Gbonyuu 'ni -sleen se -ka -ain -gv

¹ Wee gbu mia, sa -a 'ka we daa gba? 'Lee, -a zu gbonyuu lenve 'yliyoo, 'bhie -Lagoo 'nanidli 'ka -gowlaylimanu? ² -Innya, we 'ni 'sa -mi. Tltlie yabhlo -we 'wu -a 'plilia, we ka -a -yo gbonyuu 'so -yosalsi. We -ka 'sa -mi, -a 'ni mneni -a 'ka gbonyuu lenuda -tu. ³ Amiaa 'de -yi we 'ji nu, da wa batizea -ain, -a -yo -Zezu Klisi ka 'wotu -bhlo, 'in -a -yo o 'so mi -bhlo o tltlie 'wu. ⁴ Da wa batizea -ain, we 'wlu sa nu, wa ka -a -yo o 'so gbawla 'wufa. 'In Didee 'tite 'kadu yia oo Klisi ganoo -mo tltlie 'wu. 'Sa -bhlokpade, -amia 'ya, -a 'ka 'yliyogagie lolu 'yu 'gbu, o yi 'saa nu.

⁵ We -ka nu, -a -yo o 'so mi -bhlo bhla -we nya -a -yo o tia, 'wu -a -yo o yia -tua -bhlo o 'yliyogagie 'wolali bhla. ⁶ -A yibheli we 'ji nu, -amiaa -mumiso 'cun -yo Klisi mi *su -gv lakuluda. -Sleen, gbonyuuu -kpabhiee 'tite ka labhu, -a yi 'masleen gbonyuuu gali nya -mi. ⁷ Nu, nyime -ka tli, gbonyuu 'ni 'masleen 'tite -ka o -gv.

⁸ Cun, -a -yo Klisi -ka tli ni, -amiaa dli mi we -gv nu, 'yliyogada -a -yo o 'so yi 'yaa -mia. ⁹ Nu, -a -yi we 'ji nu, -Zezu Klisi ka tltinya glaa 'woso, 'in o 'na 'ka 'masleen tli, we ji -wa nu, tltlie 'ni 'masleen 'tite -ka o -gv. ¹⁰ Cun, o ka tli, 'in wee tltlie yia o -yo gbonyuu -yosalsi -zakpa -bhlogboo 'kuteyi. -Sleen, o -ga 'yliyoo, 'in o 'yliyogagie weee mi -Lagoo -nu nya. ¹¹ 'Sa -bhlokpade, amia 'ya, a yla amiaa 'de tltinya 'bhisa. We ji -wa nu, a -yo gbonyuu ka -yobhbhhl, 'in a -ga 'yliyoo -Lagoo -nu nya, -Zezu Klisi 'wu.

12 We 'deε 'gbv, amiaa ku -we 'kaa tli, gbonyuu 'na pili we 'wlu la -ni, a yi 'masleen we dliwɔnyinibv lenv. 13 A 'na tili 'masleen amiaa ku gbonyuuu lenve 'wv -ni, we yi gbonyuu lenv. Nu, -we a 'kaa lenv, mv nu: a 'nye amiaa 'de -Lagɔ yoo, nεε nyuma -wa 'bhv tltlie lv, 'in wa yi 'yliyɔgagie 'wɔplil. A bhu amiaa 'lali 'wv a 'ka gbɔzɔnv lenv. 14 Nu, gbonyuu 'na -kali ain -ni. -We ka gbv -wa, a 'ni tite zɔ -mi, nu, -Lagɔɔ 'nanidli zɔ a mia.

-Lagɔɔ gali a -mia

15 Nu, -we zɔ -a mia ni, we 'ni -sleen tite, nu, -Lagɔɔ 'nanidli zɔ -a mia. 'Lee, we -ka 'sa -mi, -a mneni -a 'ka -amiaa 'de gbonyuu lenve tliu? -Innya, we 'ni 'sa -mi. 16 -We a 'kaa 'jiyibheli, mv nu: a -ka amiaa 'de wla nyime yabhlo -yla ɔ 'ka amiaa -kanyɔ -zε, ɔ nyime a mia 'nɔɔwe -zɔda, -mɔɔ gali a -zεa. We 'deε 'gbv, a mneni a 'ka gbonyuuu gali -zε. We 'ni -mvv, a mneni a 'ka -Lagɔɔ gali -zε. Gbonyuu mia, mv kwaa ain tltlie 'wv. Nu, a -ka -Lagɔ 'nɔɔwe zɔ, 'in ɔ yia ain nyuma tiklu nya. 17 -A 'pa -Lagɔ fuo. Tiada mia, a mi gbonyuuu gali nya, 'in, -sleen mia, a ka gbɔzɔnv wa -slolua ain 'nɔɔwe zɔ, dli weee nya. 18 Nu, -Lagɔ ka ain gbonyuuu 'tite kwεε -sa, 'in, -we mia tiklu, a yia we gali -zε. 19 -We ka 'gbv na gbaa sa we, amiaa 'nɔnvε -kali -yɔ. Sa a wla bhaa amiaa ku pɔɔnplagbv -yɔ gbonyuuu 'yli -bhlo -bhloo lenve -yla, gali 'bhisa, 'in gbonyii weee yia ain 'wlulapili ni, 'sa -bhlokpade, a wla -sleen amiaa 'de gali nya, -we mia tiklu -yla. Nu, mv wlvba -mɔ ain -Lagɔɔ 'yliya 'wv.

20 Da a mia gbonyuuu gali nya, gbv tikluu lenveε 'tɔ'v 'bha ain. 21 -We a nva lε, lεε -lu we 'nye ain -nya? -Sleen mia, zɔ bhaa ain, weε gbv ni kwaa nyime tltlie 'wv 'gbv. 22 Nu, -sleen mia, a mi amiaa 'de -yla, 'in, gbonyuu 'ni ain -ka. A ka -Lagɔɔ gali -zε, 'in we -tnv -wa

nu, -a mi -mɔwlvεε 'yoo -gv. Mv kwaa ain -Lagɔɔ 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka 'wv. 23 Gbɔzɔnv -wa: gbonyuu lenve mia, we -tnv -wa tltlie. 'In -we -Lagɔ wlaa sa bhe, mv -wa 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi 'wv.

7

1 Na bhelia, in -yi we 'ji nu, -we na yia gbaa, a ka we 'wlanɔnnvε bhia, -we ka gbv -wa, a -yi tite. Tite mia, nyime -ka 'yliyɔga ni, we pili ɔ 'wlu la. 2 We 'wlv sa ylikwɔɔɔwɔ -yɔ ɔ 'lowlii gbεgbεin gbv. ɔ -ka ɔ 'lowlii -gbε -mi, -mɔɔ -ka 'yliyɔga ni, tite -gali ɔ -gv. 'In -mɔɔ -ka tli, tite 'ni -sleen ɔ 'ɔwɔ -gv -mi. 3 Da ɔ 'ɔwɔɔɔ 'lowli -gaa -slɔ 'yliyɔ, ɔ -ka nɔkpasu -putu kwa, -zugba gbonyuu ɔ nva lε. 'In ɔ 'lowli -ka tli ni, tite 'ni -sleen ɔ 'ɔwɔ -gv -mi. ɔ mneni ɔ 'ka nyime -putuu 'ɔwɔ -zε, -mvv 'ni -sleen gbonyuu. 4 Na bhelia, 'sa -bhlokpade we mia amiaa -nv nya. A -yɔ Klisi mi -bhlo. Mɔ tlia -amiaa 'gbv. We 'deε 'gbv a -yɔ tite ka -yɔbhvbhlv. -Sleen mia, -ɔ -sɔa tltlinya glaa 'wv, ɔ -nv a -mia. We 'deε 'gbv, -a mneni -a 'ka -Lagɔɔ lubho nv. 5 -Benyi mia, da -a nva -amiaa 'deε dvmagbv lε, -Lagɔɔ tite saa -amiaa dliwɔnyinili 'nyii gwlu. Mv nva -amiaa ku zɔ lubho, 'in we kwaa -ain tltlieε 'yloogbv. 6 Nu, -sleen mia, -a 'ni 'masleen titeε gali nya -mi. -We kwεε -a mia -kaslv 'wv -benyi, -a ka tli -mvv sɔlv. -A mneni -a 'ka -Lagɔɔ lubho nv lub-honvɔɔ lolu lv, ɔ Zuzu 'nɔɔwezɔzve nya. Sa -a nva -benyi ɔ lubho, tite -we mia celida we gali -mimie nya, -a 'ni 'masleen -mvv -gv -mi.

-Mv tite nv lεa?

7 Sa -a 'ka -sleen gbaa? 'Lee, tite -yɔ gbonyuu 'sɔ, -lu -bhlo -wa yi? -Innya, we 'ni -lu -bhlo. Nu, -we gbonyuu -mia -slolu, tite ka 'mi we -slolu. We 'ni ya nu, tite nεε nu, -na -limaa -luu 'tɔ 'na 'bhal -mi -ni, nyuma -putuu -luu tv mia, in 'na 'ka

yaa we yibheli. ⁸ Nu, da tite yia, -bha gbonyuu 'yia -jɔlv, 'in we yia na dli zɔ dliwɔnyiniluu 'yli -bhlo -bhlo fa. -We ka gbu -wa, tite 'ni -mi nu, gbonyuu ka tli. ⁹ Bha, da tite 'nia lamu, in -ga 'yliyɔ. -Sleen, tite ka yi, 'in gbonyuu yia ganɔ, ¹⁰ -bha -bhlokpade, 'in in yia tli. -Sleen, tite -mɔmɔ 'ka yaa 'yliyɔgagie la, we 'ni we lenv, tlitlie we laa. ¹¹ Gbonyuu 'yia -jɔlv, 'in we yia tite 'wɔplli we 'ka 'mi -dawli 'wɔnv. Gbonyuu ka 'mi 'bha titee sɔlv.

¹² Nu, -Lagɔ tite mi -mɔwlvda, 'in ɔ titenyi mi -mɔwlvda, we tikli, 'in we nani 'yli. ¹³ Lee, -lu -zɔnv mneni we 'ka 'mi tlitlie -laa? -Innya, we 'ni 'sa -mi: gbonyuu nva we le. We ka -lu -zɔnv 'wɔplli, we 'ka 'mi 'bha. Nu, tite slolua -ain nu, gbonyuu -nyu 'yli.

-Gɔlv mi gvda nyime 'wv

¹⁴ Cun, gbuzɔnv -wa: -a -yi we 'ji nu, tite mia, -Lagɔ Zuzuu -gbe we 'bhva. 'In -ami mia, nyime ɔ wa paa pelv gaylo 'bhisa gbonyuu kwɛɛ, 'mɔ in -mia. ¹⁵ Yee! -We na nva le, 'in 'nv we 'wɔla. Nu, -we in 'yibhaa in 'ka lenv, 'in 'nv -mɔv le, 'in -we na nyɛa 'wv, -mɔv na nva le. ¹⁶ -We na nva le, we -ka nu, in 'ni we 'yibha, mv slolua nu, in ka nwanu nu, tite nani 'yli. ¹⁷ We -ka 'sa -mi, we 'ni na de nv we le, gbonyuu, -we mia 'mi 'wv, mv nva we le. ¹⁸⁻¹⁹ Cun, in -yi we 'ji, zɔzɔnv 'ni 'mi 'wv -mi. -Ami, ɔ mia nyime nya, nu, zɔzɔnv -nɔnvɛ mi na dli zɔ, 'in in 'ni mneni in 'ka we lenv: zɔzɔnv -we in 'yibhaa in 'ka lenv, 'in nv we le, gbonyuu -we in 'nia 'yibha, 'in na nva -mɔv le. ²⁰ -Sleen mia, -we in 'nia 'yibha, in -ka we lenv ni, we 'ni nu, na de nv we le, nu, gbonyuu -we -dilia 'mi 'wɔla, mv nva we le.

²¹ Sanɛɛ na tlalia sa tite ni -gv: in -ka gba in 'ka zɔzɔnv lenv, gbonyuu lenvɛ -bhlogbɔɔ in mnenia. ²² -Mɔ na dli zɔ, -Lagɔ tite nani 'mi dɔdv. ²³ Nu, -mɔ na ku zɔ mia, tite -putu mia -mɔ. Wee tite mia, mv -yɔ tite, -we na 'wlukɔv nwanunua sɔ gva,

'in mv zɛla 'mi tite 'nyuu, -we mia 'mi 'wɔv -kaslvnyime. ²⁴ -Ami mia -sleen da nyazinyɔ nya. Nyɔv mneni ɔ 'ka 'mi na ku -we kwaa 'mi tlitlie 'wv kwɛɛ -saa? ²⁵ -A 'pa -Lagɔ fuo -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu 'nɔmi nya. Na 'ylimnee nya na nwanua -Lagɔ tite -yɔ, 'in na zva gbonyuu 'nɔnɔwe na -mimiso 'wv.

8

-Lagɔ Zuzu saa -ain gaylo -flii

¹ -Sleen mia, -wa -yɔ -Zezu 'sɔ mia 'wɔsusloluda nyime -bhlo nya, gbɔdilie 'ni wa -nv nya -mi. ² Nu, -Lagɔ Zuzuu tite, -we nyɛa nyime 'yliyɔgagie -Zezu Klisu 'wv, -mɔv ka 'mi gbonyuu tite -yɔ tlitlie kwɛɛ -sa. ³ Nyumaa 'wɔyɔlvɛe 'gbv Moizu tite mia, we 'ni mneni we 'ka wa gbv 'wɔsa. Nu, -Lagɔ ka we lenv: ɔ 'ka nyumaa gbonyuu -yɔgbv 'wɔbhuv 'gbv, ɔ 'dɛɛ 'Yu ɔ 'paa yoo dɔdv -gv, 'in -mɔv yia yi nyime 'bhisa, -mɔv ku 'ka gbonyuu -lenvnyɔv ku nya 'wɔwlv. 'Sa -Lagɔ 'bhua gbonyuu -yɔgbv 'wv ɔ 'Yuu gbɛgbɛin. ⁴ -We ka 'gbv ɔ yi 'saa nv, mv -wa nu: -we tite palia gbv tikli nya -ain 'wv, we 'ka gba. Nu, -sleen mia, -a mi -Lagɔ Zuzuu sɔlv nɔda, -a'a nɔ 'masleen -amiaa dliwɔnyinili 'bi. ⁵ -Wa nɔa nyumaa dliwɔnyinili 'bi, wa dli tva we -gv, 'in -wa nɔa -Lagɔ Zuzuu sɔlv, wa dli tva we -gv. ⁶ Nyuma -wa ka dli tva wa dliwɔnyinili 'bi, tlitlie 'yoo -gv wa mia. Nyuma -wa ka dli tva -Lagɔ Zuzu -gv, 'yliyɔgagie -yɔ 'wɔtɔvɛ -dlɔɔv 'yoo -gv wa mia. ⁷ Cun, nyuma -wa ka dli tva wa dliwɔnyinili 'bi, -Lagɔ tonyuma wa -mia: wa'a zɔ -Lagɔ tite 'nɔnɔwe, nu, wa 'ni we mneni. ⁸ Nu, -wa nɔa wa 'dɛɛ dliwɔnyinili 'bi, wa 'ni mneni wa 'ka -Lagɔ dɔdv namani.

⁹ 'In amia, a'a nɔ amiaa dliwɔnyinili sɔlv, nu, -Lagɔ Zuzuu sɔlv a nɔa, -we ka gbv -wa, ɔ mi ain 'wv. Nyime ɔ 'ni Klisu Zuzu 'wv -ka, ɔ 'ni Klisu -nv nya -mi. ¹⁰ Nu, Klisu -ka ain 'wv -mi, amiaa kuu 'de yi

tlithee -nu nya -mī gbonyuuu 'gbu, -sleen -Lagoo Zuzu yia ain 'yliyogagie 'nyea, -we ka gbu -wa, -Lagoo nee nu, a mi nyima tiklu nya. ¹¹ We -ka nu, -Lagoo Zuzu mi ain 'wu, -Lagoo -solva -Zezu Klisi 'wu tlitlinya glaa, amiaa ku -we thia, mo yia we 'yliyogagie 'nyea oo Zuzu oo mia ain 'wuu gbegebein.

¹² Bheliain, wee mia dee 'gbu, kpagbu yabhlo mi -ain 'wlu. Wee kpagbu mia, we 'ni -amiaa dliwonynilii gbegebein, 'bhie -a 'ka we solv no. ¹³ A -ka amiaa dliwonynilii solv no ni, thia a yia. 'In a -ka we 'bha -Lagoo Zuzuu 'tite nya ni, 'in a yia 'yliyogagie. ¹⁴ -Wa mia -Lagoo Zuzuu solv no da, ma -wa -Lagoo yua. ¹⁵ -Lagoo ka ain oo Zuzu 'nye, 'in oo Zuzu'u -zeli ain gali, oo 'nye ain nyanodli. Nu, -Lagoo 'yua oo zelia ain. Oo Zuzuu 'gbu, -a kpia 'wu -Lagoo gbegebein gbagbie nya: «Aba! * Dide!» ¹⁶ -Lagoo Zuzu bhlia -amiaa 'dee zuzu -gu, 'in oo nwanunua -ain nu, -a mi -Lagoo 'yua nya. ¹⁷ 'In -a -ka -Lagoo 'yua nya -mi, -lu -zono -we -Lagoo zua la oo nyumaa -nu nya, 'yia -a yia we. Cun, -a -yo Klisi so yia we dlilia. Nu, -a -yo oo 'so -ka siada -mi, -a -yo oo 'so, 'in -amiaa 'nmi mni 'yaa.

-Lagoo yia -ain oo 'nmi 'kadu 'nyea

¹⁸ -Amiaa -zeen -siasie -yo -Lagoo 'nnumnie -we oo yia -ain 'kluslolua, -a -ka we 'desobhie yibholv, in mi we -gu nu, -amiaa siasie 'kienyi. ¹⁹ Cun, -lu weee -Lagoo -laa la, bhla -we nya -Lagoo 'kaa oo 'yuaa 'nmi 'kadu -slolu, we mi we woda, 'in we 'tu mi we 'bhada. ²⁰ Nu, 'tite -we nua le, 'in lalalu kamania -yo, we kwee dudv -tua. We 'ni lalalu 'yibha we, -Lagoo de -wa. We mi 'sa 'bhie, -lu -zono dudv mia woda. ²¹ Wee 'tite -we nua le, 'in lalalu mia -nyumoda, 'in -we nua dudv gaylo 'wu, la we yia 'bhua. Gaylo 'wu dudv yia 'bhua, 'in 'yia we yia 'nmi 'kadu -we -Lagoo 'yua 'kaa

'yi. ²² -A -yi we 'ji nu, -lu weee -Lagoo -laa la, we mi -zeen -bhlokpade kluda siasie kwee, 'nwnoo -oo mi 'wlu -sada 'bhisa. ²³ Nu, we 'ni lalalu 'debhlogboo: -amia mi 'ya kluda -amiaa dli zo. -Lagoo 'yuaa -zeziee 'tu mi -ain 'bhada, oo 'ka -amiaa ku gaylo 'wosa. We mi 'sa 'bhie, -a ka -Lagoo wlawlalu tianu 'yi, mu -wa oo Zuzu. ²⁴ -A ka gbu 'wobhu, nu, -a 'ni -slo we 'de weee 'yi: -a mi we woda. -We -a dia dli 'wu, -a -ka we -yoyi ni, wa'a la -sleen we dliwodidie. -We -a yia -yo, we 'ni dliwodidie gbu -ka. ²⁵ -We -a'a 'yia -yo, -a -ka we dli 'wodi ni, 'in -a wva we dltie nya.

²⁶ We bhli muv -gu, -amia 'nia da 'wote ni, -Lagoo Zuzu yia, 'in oo bea -ain -yo. Sa -a 'kaa -Lagoo bhuhhoe sazono sa, -a 'ni we sa -yi. Toon, 'in Zuzu bhuhhoea -Lagoo -amiaa -nu nya, klukluweli -we nwe 'nia mneni we 'ka gba nya. ²⁷ Nu, -Lagoo mia, -mo nyumee dibhe 'wu oo yia la, 'in oo -yi -we Zuzu yibhala oo, -we ka gbu -wa, sa oo 'yibhaa, 'sa Zuzu bhuhhoea, -wa mia oo -nu nya, wa 'gbu.

²⁸ -A -yi we 'ji nu, nyuma -wa -kala -Lagoo ze, -wa oo laa oo dumagbuu 'gbu, gbuu gbu -we ylia wa, -Lagoo bhaa we 'wlu -maa nu zozono nya. ²⁹ -Wa -Lagoo -saa -bha we gwedida, oo ka dli -sa 'cin oo 'ka wa oo 'Yuu 'wowlv -zeli. 'In oo 'Yu 'ka kpasa -ze bhelia duun glaa. ³⁰ -Wa -Lagoo -saa -bha tiatia, oo 'ka 'ya wa la. -Wa oo laa, oo ka wa nyuma tiklu -zeli, 'in -wa oo -zelia nyuma tiklu, oo ka 'ya wa oo 'nmi 'kadu 'nye.

Gbu yabhlogboo 'ni mneni we 'ka -ain -Lagoo zekalie -yosa

³¹ Nu, lee -lu -a 'ka gbunya -mnuu 'bigopalaa? -Lagoo -yo -ain -ka -mi, nyoo mneni -ain a? -Moo -kanyoo 'ni -mi. ³² Oo 'Yuu 'debhie, -Lagoo 'ni oo siasie gwevlali. Nu, -a 'de weee 'gbu oo yia oo wla wa 'ka oo 'bha. Oo -ka oo 'Yu wla ni, -lu weee oo yia wlaa sa bhe. ³³ -Wa -Lagoo -saa -bha, nyumee

* 8:15 Aba: we ji -wa «Dide» zuifoweli 'wu.

yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka wa gbɔ
 'wluladili. -We ka gbɔ-wa, -Lagɔ nɛɛ
 wa mi nyuma tiklu nya. ³⁴ Nyɪmɛ
 yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka wa gbɔ
 -lueli. Nu, -Zezu Klisi ka tli, we 'nɪ
 'sa-tu, 'in ɔ yia tɪtlɪnya glaa 'wɔsɔ. ɔ
 -dɪ -Lagɔɔ lilisɔlv la, -zugba ɔ bhuh-
 hoe -mɔɔ -amɪaa -nɔ nya. ³⁵ Nyɔɔ
 'ka -aɪn Klisi zɛkalie -yɔsaa? 'Lee,
 siasie -wa yi? Dlibɛ -wa yi? 'Kliye
 'wɔpaliɛ -wa yi? Nwɔ -yɔ boba -wa
 yi? -Naanagbɔ -we ylia nyɪmɛ -wa
 yi? We -yɔ -amɪaa 'bhabhie -wa yi?
³⁶ 'Sa we miɛɛɛɛ cɛlida -Lagɔsɛbhe 'wɔɛ:
 «-Na 'gbɔ -a plɪɪa tɪtɪlee ŋwɛɛ 'yli
 weee nya.

Bhlabhlɛnya -we wa 'kaa 'bha ni,
 sa wa nva we, 'sa wa nva -aɪn.»
³⁷ Nu, -we weee ylia -aɪn, 'in -a lua
 we sa kpɛɛn kpɛɛn, ɔ -kalia -amɪaa
 zɛ, ɔ 'ŋɪɪ nya. ³⁸⁻³⁹ 'In in mi we -
 gv nu, gbɔ yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni we
 'ka -aɪn -Lagɔɔ zɛkalie -yɔsa. We
 'dɛ yi tɪtɪe -zɛ00, we yi 'yliyɔgagie
 -zɛ00, we yi 'anzɪnya -zɛ00, we yi
 zuzunya -zɛ00, we -yɔ -lu -we miɛɛ
 -slɛɛn -bha -zɛ00, 'in -lu -we miɛɛ yida
 -zɛ00, we 'nɪ we mneni. We yi -
 lu weee -we kaa 'tɪtɛ -we miɛɛ yali
 -zɛ00, -we miɛɛ dɔdɔ -zɛ00, we -yɔ
 -li weee miɛɛ lalali nya -zɛ00, we
 'yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni we 'ka -aɪn -
 Lagɔɔ zɛkalie -we ɔ -slɔlua -amɪaa -
 Kanyɔ -Zezu Klisi 'wɔ, -yɔsa.

9

-Lagɔ -saa -bha *Izlaɛlɪnyuma

¹ Nu, gbɔzɔnɔ na gbaa, -we ka gbɔ
 -wa, in mi Klisi 'wɔ, 'in 'tɔbhɔ yo.
 Na dli, -we Zuzu 'Pɔpa slɔlua 'yoo
 da, mɔ gbaa 'mi -yla nu, gbɔzɔnɔ
 na gbaa. ² -Mɔ na nɔkplɛ, plɛɛ sulo
 'nyuu -yɔ siasie -we 'niɛ bhɔlɔluda
 -ka mi -mɔ. ³ -We miɛɛ na bhelia
 Zuifɔv -nɔ nya, -wa in -yɔ wa 'sɔ
 miɛɛ nyuma -bhlo nya yɪɛɛ 'wɔ, in
 'yɪbha yaa -Lagɔ -sa 'mi kwnɛɛ, 'in
 in 'ka Klisi -yɔbhɔ wa zɔzɔnɔv 'gbɔ.
⁴ *Izlaɛlɪnyuma wa -miɛɛ. -Lagɔ ka

wa ɔ 'yua -zɛli, ɔ ka wa ɔ 'ŋɪɪ 'kadɔ
 'klɔslɔlu, ɔ -yɔ wa 'sɔ ka 'wɔsuslɔlu,
 ɔ ka wa -yla ɔ tite palɪ, ɔ yia wa ɔ
 bɔbɔɛ -slɔlu, 'in -li 'kadɪ ɔ 'kaa wa
 'nyɛ, ɔ yia we wa -yla gba. ⁵ ɔ ka wa
 dɔkpasɪ 'kadɪ 'nyɛ, 'in wa yia Klisi
 gwali nyɪmɛ 'bhisa wa zɔayli, Klisi
 ɔ miɛɛ -Lagɔ nya nyuma weee 'wlu, -
 a 'ylimani ɔ 'yli weee nya. *-Amɛni.

-Lagɔɔ 'yuaa 'zayli

⁶ We 'nɪ nu, -we -Lagɔ gbaa ɔ
 'ka wa 'nyɛ, we 'na 'ka nyɪni, nu, -
 wa wa gwaliɛ Izlaɛlɪnyuma nya, wa
 'dɛ weee 'nɪ 'sa Izlaɛlɪnyuma 'za-
 yli. ⁷ 'In -wa wa gwaliɛ Ablaamɔv
 zɔayli, wa 'dɛ weee 'nɪ 'sa ɔ 'yuaa
 'zayli. -Lagɔ nɛɛ Ablaamɔv -ylaɛ:
 «'Yua in gbaa nu, 'yia -na yia wa,
 *Izakɪ zɔaa gbɛgbɛɪn -na yia wa
 'yia.» ⁸ Wee wɛli 'ji -wa nu, -wa miɛɛ
 -Lagɔɔ 'yuaa 'zayli nya, we 'nɪ 'yua -
 wa wa gwali nyumaɛ sɔlv -bhlogbɔɔ,
 ma: 'yua -wa -Lagɔ gbaa ɔ 'yua wa
 yia -zɛa, ma -wa. ⁹ Nu, -we -Lagɔ
 gbaa ɔ 'ka lɛnɔ, mɔ -wa nu: «-Zv -
 bhlo 'ka 'plɪ ni, yia na yia, wee bhla
 -bhlokpade nya, -zugba *Sala ka 'yu
 gwali.»*

¹⁰ Nu, we 'nɪ we bhaliɛɛɛ, *Wle-
 beka mi 'ya -bha. ɔ 'yɪ 'yua 'sɔ
 nɔkpla -bhlo 'wɔ -amɪaa dɔkpasɪ
 Izakɪ nya. ¹¹⁻¹² 'In -Lagɔ -yi ɔ nyuma
 -bhasa sa ɔ dɔmagbɔ nya, we 'nɪ
 wa lɛnɔgbɔv gbɔ, nu, la ɔ laa wa.
 *Wlebeke 'niɛ -slɔ ɔ 'yua 'sɔ gwali ni,
 -zugba wa 'nɪ gbɔzɔnɔv -yɔ gbɔnyuu
 lɛnɔ, 'in -Lagɔ nɛɛ ɔ -yla: «Kpasɪ yia
 ɔ 'bɪsɔayu zɔ lubho nva.» ¹³ Nu, we
 mi cɛlida -Lagɔsɛbhe 'wɔɛ:
 «*Zakɔbɔv zɛ in -kalia,
 in 'nɪ *Ezauu zɛkalɪ.»
¹⁴ Sa mɔv 'ji miɛɛ? 'Lee, -Lagɔ 'nɪ tiklu
 -mi -wa yi? -Innya, we 'nɪ 'sa -mi.
¹⁵ 'Ya, ɔ nɛɛ Moizɪ -yla:
 «-ɔ in 'kaa nyazi 'yili,
 nyazi na yilia ɔ.
 'In -mɔmɔ in 'kaa zɔzɔnɔv 'wluo nu,
 zɔzɔnɔv na nva ɔ 'wluo.»

* 9:9 Nu, Izakɪ gwaliɛgbɔ we gbaa dɛ.

16 We -ka 'sa -mī nī, -Lagoo zovovov -lenve mia, we'e 'bhu nyumaa dumagbuv -gbε, 'in we'e 'bhu wa laguvvee -gbε, nyazıdli -ka -Lago -bhlogbōō -gbε we bhva. 17 Nu, -mō -Lagōsebhe 'wv, -Lagō nεε -ō pıha Ezıputv 'wlu la -ylae: «Nyumaa 'Wlulapınyō in nva da -mı 'wv nı, in 'ka na 'tite -slolu -mı 'wvuv gbv -wa, 'in -in 'ka we lenv, wa 'ka 'mı yıbheli dōdō weee -gv.» 18 -Bha wa yia we -yōyia nı, -ō -Lagō 'yibhaa -ō 'ka nyazi 'yılı, 'mō -ō yıha nyazi, 'in -ō ka dlı -ō 'yibhaa -ō 'ka 'wōkla, -ō dlı -ō klaa 'wv.

-Lagō -saa -ō nyuma -bha -ō dumagbv nya

19 Gbaa wa yia 'mı -ylae: «We -ka 'sa -mı nı, sa -Lagō 'ka gba nı, nyımε ka gbonyuu lenva? Nyōō 'ka -Lagōō dumagbv 'kloyligbea?» 20 'In -mı, nyımε, nyōō -in -mı, 'in -na kpeli -Lagōa? 'Lee, nyida mneni we 'ka we manyō -yla gbae: «Lεε -lu ka 'gbv -in yi sa 'mı ma?» 21 Nyidamanyō mneni -ō 'ka -ō mame nya -we -ō 'yibhaa ma. We 'nı muv? Wee mame -pue -bhlokpade nya -ō mneni -ō 'ka nyida -zōnv ma, 'in -ō mneni -ō 'ka nyida -kpva ma.

22 Nu, -Lagō 'yibha ya -ō 'ka -ō 'ce -yō -ō 'tite -slolu, we 'deε 'gbv nyuma -wa -gv -ō 'ce mı yaa, 'in -ō 'kaa lasa, -ō ka wa 'gba 'wōbhv dltie nya. 23 Nu, -Lagō 'yibha sa -ō 'nı mna, -ō 'ka we -slolu, we 'deε 'gbv, -wa -ō 'yıha nyazi, 'ma -ō mnazia la -ō 'nı mnee -nv nya. 24 Waa nyuma -ō laa, -amıa -wa. We 'nı nı, Zuıfv -bhlogbōō nyıdı -ō -sa -ain, 'in -ō yi -ain la, nı, -wa 'nıa Zuıfv wa glaa -wa 'ya. 25 'Sa we mıa celıda Ozeε 'sebhe 'wv nı, -Lagō nεε:

«Nyuma -wa 'nıa na nyuma glaa -mı, laa na yia wa na nyuma.

'In -wa 'nıa na dıwōnyınıya, 'ma na yia laa na dıwōnyınıya.»

26 -ō nεε 'yae:

«Da -mōmō wa gbaa zlıme wa -ylae: <A 'nı na nyuma -nı, 'ma wa yia -slεen laa 'yılıyōga -Lagōō 'yua.»

27 *Ezaii 'kpıa 'wv, -mōō nεε Izlaelnyumaa dae: «Izlaelnyuma yi 'wōzumanı gumonyuu nweyō -buse 'bhisao, wa falv yabhlogbōō yia 'gbv 'wōbhva. 28 Nu, -we Jeıtape gbaa -ō 'ka dōdō -gv lenv, slıv -ō yia we lenva, 'in we 'ka we bhloluda nyıni.»

29 'In Ezaii ka 'ya we gba tıada:

«'Tite -ka -Lagō ka -ain 'yua -yōtı.

-ō 'nı yaa we lenv nı,

sa *Sodōmō -nyuma -yō *-

Gomōlv -nyuma mıa,

'sa -a yia -mıa.»

30 Sa -muv 'ji mıa? Nyuma -wa 'nıa Zuıfv, -wa 'nıa tıklımııee datalıda -mı, -Lagō nεε wa mı nyuma tıklı nya, wa ka -Lagō dlı -gv zōv 'gbv. We bhla, wa 'nı tıklımııee datalıda -mı. 31 We 'nı 'sa -mı Izlaelnyumaa -nv nya, tıtee gbεgbεın wa talıa tıklımııee da, 'in -we tite 'yibhaa wa 'nı we ylı. 32 -We ka 'gbv wa 'nıa we kweyōmneni nı, wa lenghbv gbεgbεın wa talıa we da, wa 'nı -Lagō dlı -gv zō. We nya wa gozōa «tıkpa -we bhlıa nyuma la.» 33 Wee tıkpıa mıa, we mı celıda -Lagōsebhe 'wv we dae:

«Nu, *Sıangbe 'wv, na dıa tıkpıa 'kadv yabhlo

-we nyuma gozōa la,

-we bhlıa nyuma la.

-ō -ka -ō dlı -gv zō nı,

-mōō 'na ka dlı lv.»

10

Zuıfv -yō -wa 'nıa Zuıfv, wa -Kanyō -bhlo

1 Bhelıan, in 'yibha na dlı weee nya nı, -Lagō -sa Zuıfv gbv 'wv, 'in in mı we 'gbv -Lagō bhıbhōeda.

2 Nu, in mneni in 'ka gba, wa -gv mı ladoluda wa 'ka -Lagōō lubhōnv, 'in sa wa 'kaa we nv, wa 'nı we -yı.

3 Sa -Lagō nva, 'in nyuma mıa tıklı -ō 'de 'yu, wa 'nı we 'wōlanv, 'in wa 'yibhaa wa 'ka wa 'deε nv saa we nv. Wa -ka 'sa nōda -mı, -zugba sa -Lagō zelia nyuma nyuma tıklı, wa 'nı we zōlapılı. 4 Nu, Klısi -wa Moızu tıtee 'wıubhalıda. -Slεen mıa, -wa

weee zva -Zezu Klisi dli -gu, 'ma -Lago zelia nyuma tiklu.*

5 Moizi -ka tiklummie -we bhva titee gbegebein gbu gbada -mi ni, o nee: «-Wa zva tite gbagbaweli 'nuhwe, ma yia 'yliyogagie we gbegebein.» 6 Nu, -we wa gbaa tiklummie -Lago 'yuu daa dliozove 'wu, mu ni: «-In 'na gbal -mo -na dli zo -ni, nyoo 'ka yali -gbla?» (-In -ka 'sa gba, Klisi -in 'sibhlia la.)

7 -In 'na gbal 'ya -nie, nyoo 'ka -mo glu pla? -In -ka 'sa gba, Klisi -in -solva 'wu tihlunya glaa. 8 'In sanee Moizi gbaa we daa -Lagosebhe 'wu: «Weli mi -na 'de kwesi, -na hwee, -na dli zo.» Wee weli mia, dliozovee gbu -we -a gbaa ain -yla, mu -wa.

9 -In -ka nyuma weee 'yibadi we hwee weli nu, -Zezu -wa Nyumaa -Kanyo, 'in -in -ka we dli -gu zu nu, -Lago ka o tihlunya glaa 'wosob, -Lago yia -mi gbu 'wosaa. 10 Nu, -in -ka -Zezu -na dli weee -gu zu, 'in -Lago yia -mi nyume tiklu nya. -In -ka we hwee weli nu, -na dli mi o -gu, gbu o yia -mi 'wosaa. 11 -Lagosebhe nee: «Nyoo nyoo -ka o dli -gu zu, o 'na 'ka dli b.» 12 We -ka 'sa -mi, Zuifu -yo -wa 'nia Zuifu, wa 'ni -yobhobhloda -mi. Wa 'de weee -Kanyo -bhlo. -Wa weee laa o 'hni, o zuzonu o nyea wa sa duun. 13 -Lagosebhe nee: «-Wa weee laa Nyumaa -Kanyo 'hni, gbu 'wu o saa wa.»

14 'In nyuma 'ni mnene wa 'ka o 'hni la, -zugba wa dli 'ni o -gu -mi. We 'ni muu? Wa 'ni mnene wa 'ka o dli -gu zu, -zugba wa 'ni -sl o -gugbu 'nu. 'Ya, wa 'ni mnene wa 'ka o -gugbu 'nu, -zugba nyume yabhlogbo 'ni -sl wa -yla -Lagobu gba, we 'ni muu? 15 'In nyuma 'ni mnene wa 'ka -Lagobu gba, -zugba wa 'ni -sl wa tie wa 'ka we gba. We 'ni muu? We mi celida -Lagosebhe 'wue: «-Wa gbaa gbu nu zuzonu, wa -ka yi, -a li 'muna.» 16 'In nyuma weee 'ni 'sa wee -Lagobu -zonu -yohwuu. Ezaii ka we gba: «Jelitape, weli -we -in tie

-ain 'wu, nyoo zu we dli -gua?» 17 -Lagobu -zonu -we wa 'nu ni, we -gu dliozove 'bhva. 'In wee gbuzonu mia, Klisi weli -wa.

18 'Lee, Zuifu 'ni wee weli 'nuu? Lee 'gbua, wa ka we 'nu. -Lagoweli nee: «Wa ka wa weli 'nu dudu weee -gu, 'in wa gbagbaweli yia dudub bhloluda nyini.»

19 'In we -ka 'sa -mi ni, Izlaelnyuma 'ni we 'wolanuu? Lee 'gbua. Tiatia -Lago nee Moizu hwe nyae:

«Zenyidi na yia ain 'nyea, -wa 'ni bhaa na nyuma, wa gbegebein.

'Ce na yia ain 'palia waa nyuma -wa 'nia gbu -yi, wa gbegebein.»

20 'In Ezaii 'temania dli, o nee -Lagoo 'hni nyae:

«Nyuma -wa 'nia na datalida -mi, ma 'yia 'mi.

'In -wa 'nia 'mi -yolaybhada -mi, 'in in yia na 'de wa 'kluslolu.»

21 Nu, -Lago nee Izlaelnyumaa dae:

«We 'ka 'ylo 'wosob bhla 'wobhu we 'ka we bhilida nyini, nyuma wa 'a zva 'mi 'nuhwe, 'in wa kpelia 'mi, na so mi wa -yla sloda.»

11

-Lago 'yilia Izlaelnyuma nyazi

1 We -ka 'sa -mi, na 'de na yibhaa la 'lee, -Lago ka o nyuma so zolasali 'kuteyii? -Innya, we 'ni 'sa -mi! *Izlaelnyume na 'de -mia. Nu, Ablaamu 'yuoyu in -mia, 'in in mia Bezamee -gligbo 'yili -nyume nya. 2 -Lago 'ni o nyuma o -saa -bha we gwedida so zolasali 'kuteyii. -Lagosebhe 'wu, da *Elii mia Izlaelnyumaa gbu lapalida -Lago -yla, weli -we o gbaa, amiaa 'de -yi we. 3 O nee: «Jelitape, wa ka -na gbu -falpanya 'bha, wa ka -na buboloda lasa. Na 'debhlogbo -tva -bha, wa 'yibha wa 'ka 'ya 'mi 'bha.» 4 'In sa -Lago 'pali we 'bigva? O nee:

* 10:4 A zeli -Galasi -nyuma 3.25-27

«Nyuma 'wlu gbu -bhlo 'wlu kugbua le gbu in zva la na -nu nya. -Maa 'ni yoyolagɔ -Baali 'yu 'kukolu 'sibhli.»
5 Mv -bhlokpade mi 'yaa -zεεn yli nya. Nyuma -sele -tva 'wv, 'nanidli nya -Lagɔ -saa -bha wa. 6 Nu, -Lagɔ -ka -bha wa -sa 'nanidli nya, we 'ni wa lenvgbuu gbu. We 'ni -muv, -Lagɔɔ 'nanidli mia, we bhe.

7 -We mia de ni, sa -muv 'ji mia? -We ka da Izlaelnyuma talia, wa 'ni we 'yi. 'In -wa -Lagɔ -saa -bha, ma -bhlogbɔɔ 'yia we. Nyuma -putu mia, -maa 'ni mneni -maa 'ka we 'wolanv. 8 Nu, we mi celida -Lagɔɔsbhe 'wvε: «-Lagɔ ka wa dli 'ytaa 'wɔpali. ɔ ka nikpise wa 'yliya 'wɔkpali wa yi layi, 'in ɔ yia wa yukwli 'wɔsulu wa yi 'nv, 'sa -bhlokpade we mia we 'ka -zεεn yli.»
9 Nyumaa 'wlulapilnyɔ -Davidi neε 'yae:

«Wa 'feti -sasie -ze lubhu yabhlo we 'ka wa 'de kpa.
'In we 'ka 'bhvka yabhlo -ze,
wa 'ka -mɔ bhlii,
'in we 'ka -kasv -ze wa -yla.

10 Wa -ze 'lɔlɔnya,
wa 'na 'yili -lu yabhlogbɔɔ -yɔ -ni.

Kwlani wa kaon 'wv 'kɔmuv.»

11 -We mia deε 'gbv, in yia layibhaε: 'lee, Zuifu mia ni, bhli wa bhlia de weee yi? -Innya, we 'ni 'sa -mi, nu, wa gbonyuuu 'gbv, 'lakpanya yia gbu 'wɔbhv. 'In we 'ka Izlaelnyuma zenypali. 12 Zuifv gbonyuu nva we le, 'in zvzɔnv 'kadv yia dɔdv -gv lenv. 'In wa bhlibhlie yia nyuma -wa 'nia Zuifv zvzɔnv 'kadv 'nyε. Nu, da Zuifv weee -ka 'wvɔɔ, zvzɔnv 'kadv yi 'yaa -gvwɔlaylimania.

-Wa 'nia Zuifv, sa -Lagɔ -saa wa gbu 'wv

13 Amia 'nia Zuifv, amia na salia da 'di -slεεn. -Wa 'nia Zuifv, wa -gbε -Lagɔ tiea 'mi. 'In wee lubho -muni mi na 'muna nya. 14 In 'yibha wee na lubho 'nyε na bhelia Zuifv zenyidli, 'in wa tɔlv 'ka gbu 'wɔbhv.

15 Nu, da -Lagɔ palia wa sɔlv la, 'in ɔ -yɔ dɔdvɔv -nyuma yia 'wɔsuslolu. ɔ -ka Zuifv kpa 'nanuv ni, 'lee, leε -lu we 'ka lenva? -Wa tia ma yia 'yliyɔgagie 'yia.

-Fliisu -yɔ fafasu

16 Nu, 'floo kibhee tianv -ka -Lagɔɔ -nv nya -mi, we -kpabhie mi 'ya ɔ -nv nya. 'In suu somi -ka -Lagɔɔ -nv nya -mi, we 'klyanya mi 'ya ɔ -nv nya. 17 Izlaelnyuma 'wlv fafasu -we ka 'klyia tɔlv wa -di. -Mi, -in 'wlv sa -fliisu yabhloo 'klyia -we wa -di, 'in wa yi we fafasuu 'klyaa 'bigv lagbvani. -Slεεn mia, -mi, -fliisuu 'klyia, fafasuu somi 'nyu -na -yɔ we 'klyanya dlilia. 18 -In 'na 'ylimani -na 'de fafasuu 'klyanya -yɔ -ni. -In mi -fliisuu 'klyia nya, 'in we 'ni -mi nyε somi 'nyu, nu, somi nyεa -mi 'nyu. We 'deε 'gbv, -in 'ni mneni -in 'ka -na 'de 'ylimani.

19 'In -mi, gbaa -na yia 'mi -ylae: «Nu, wa ka wee fafasuu 'klyia tɔlv -di, wa 'ka 'mi we 'bi 'wɔlagbvani.»

20 Gbvzɔnv -wa, wa 'ni dli zɔv 'gbv wa yia wa -di. 'In -mi, -na dlizɔvɔee 'gbv wa yia -mi we 'bi 'wv lagbvani. -In 'na 'ylimani -na 'de -ni, -in sɔ -Lagɔ. 21 Nu, -Lagɔ -ka fafasuu 'klyia 'wɔdi ni, ɔ mneni ɔ 'ka 'sa -mi nv.

22 -In -tali, -Lagɔɔ dli nanu 'yli, 'in ɔ -sunwε. -Wa bhlia, ɔ -sunwε wa -nv nya, nu, ɔ dli nanu 'yli -na gbεgbεin. -Tvɔ dli 'ylinanɔ zɔ. We 'ni 'sa -mi, sa ɔ -dia de fafasuu 'klyia, 'sa ɔ di 'yaa -mi.

23 Nu, 'yli yabhlo nya, Zuifv -ka dlizɔvɔee gbu -yɔɔwvu ni, -Lagɔ ka 'tite ɔ 'ka wa wa 'bigv lagbvani lv.

24 Nu, -mi, -in mi zlume -fliisuu 'klyia nya, wa ka -mi -di, 'in wa yia -mi fafasu -yɔlagbvani, we 'ni 'sa -in 'wlv. We -ka 'sa -mi, Zuifv -wa mia, wee fafasuu 'klyia nya, -Lagɔ mneni ɔ 'ka -maa wee suu da ɔ -dia wa lagbvani lv.

Izlaelnyuma weee yia gbu 'wɔbhva

25 Na bheliau, -Lagɔɔ zizelu yabhlo mia, in 'yibha a yibheli we,

a yi amiaa 'de 'wobhu gbuyilonya 'bhisa. Izlaelinyimaa falu yabhlo ka dli 'wokla bhla -selee -nu nya -Lago -yla. 'Sa we yia -mia, we 'ka 'lakpanya -wa 'kaa gbu 'wobhuv nwe -gbali bhla yli. ²⁶ We bhla mia, Izlaelinyima weee yia gbu 'wobhva. 'Sa we mia celida -Lagosebhe 'wu nu: «Gbuwsanyo yia *Sion 'bhva.

Mo yia *Zakobu -gligbo 'yli -nyimaa 'ylinyunogbu wa -gusaa.

²⁷ A yla! In -ka -bha wa gbonyuu -sa, 'in na nua wee *'wosuslolue ni le wa nya.»

²⁸ Wa 'ni -Lagobu -yohwuu, we 'dee 'gbu wa yia -Lagoo tonyima -ze. 'In -muv yia an 'wusa. Nu, wa dukpasu 'gbu -Lago -kali wa ze, 'in o yia -bha wa -sa wa 'ka o nyuma -ze. ²⁹ 'In -we -Lago 'nyea nyima, o' bhu we 'wu lu: -wa o laa, o' tide wa 'yi. ³⁰ Tiada, a 'ni -Lago 'nuhwe zu. Nu, -sleen mia, -Lago ka an nyazi 'yili Zuifo 'ni o 'nuhwe zu 'bigu. ³¹ 'Sa -bhlokpade, wanuu -Lago wa 'nia 'nuhwe zu, we -ka amianuu o nyazidli 'yiyie -ze nu, o 'ka wa nyazi 'yili 'yaa gbu -wa. ³² Nu, sa nyima 'na 'kaa -Lago 'nuhwe zu, o ka we wa kwee ti, 'in o 'ka wa 'de weee o nyazidli -slolu.

-A 'ylimani -Lagoo 'hni

³³ -Lagoo 'nanidli 'yli -gubwala. O gbuyilo -yo o 'wlukoon -to 'wu. Nyime 'ni mneni o 'ka -we mia o dli 'wu 'wolanu. Sa o nua gbu le, nyime 'ni mneni o 'ka we 'wolanu. ³⁴ -Lagoweli nee:

«Nyoo -yi Jejitapee 'wlukoon lapupali gbu?»

Nyoo 'ka o 'dizva?

³⁵ Nyoo 'nye -Lago -lu tiada, 'in o yi we 'bigupalia?»

³⁶ Cui, -lu weee mia, o -gbe we bhva. Mo -laa -lu weee la, 'in we mia o -nu nya. -Lagoo 'hni 'ylimani 'yli weee nya. -Ameni.

12

¹ Na bhelian, -Lago mi yeda 'nanu nya -amiaa -nu nya. We 'dee 'gbu, -we in 'yibha a nu le, mu -wa nu, a wla amiaa ku 'yliyoga -slaka nya. Mu -wa -mowlu -slaka -we nania -Lago dudu. -We mia da, mu -wa amiaa -Lagobubue tiklu. ² A 'na mnuni dudugu gbu 'bi -ni, nu, a 'tide -Lago 'yi, o 'ka amiaa 'wlukoon lapupalie 'bhiti. O -ka we 'bhiti ni, 'in a yibhelia -we o 'yibhaa 'ji: mu nania 'yli, mu nania o dudu, mu' bba -lu yabhlogbo 'wu.

³ -Lago ka 'mi o zuzonu 'nye sa bhe. We 'dee 'gbu in nee an -yla -bhlo -bhloe: a 'na 'bhulu amiaa 'de 'wu 'kaduu -ni, nu, -momo -ka -mi, dli zuzue -we o 'yia -Lago kwee, o 'bhu 'sa o 'de 'wu. ⁴ Nyime mia, o ka 'lali duun, 'in wee 'lali wee'e nu lubho -bhlo. ⁵ 'Sa we mia -amiaa -nu nya. -A -zu 'wu, 'in -a mia nyime -bhlogbo nya, -we ka gbu -wa, -a -yo Klisi 'so -bhlo. -A 'de weee mi 'wosusloluda, 'in, o -ka -mi, o ka o 'bi, kuu 'lali 'bhisa. ⁶ -Lago ka -ain lubho 'nye 'nanidli nya. -Lubho -we o 'nyea -an we 'yli -bhlo -bhlo. 'In o o -ka -Lagobuu gbagba -lubho 'nye, o nu we le -Lagoo dliguzuzue nya. ⁷ -O -ka nyimaa 'wusa dli -ka ni, o -sa wa 'wu. -O -ka nyimaa -slolu -lubho -ka ni, o -slolu wa. ⁸ -O -ka nyimaa 'kuayli -papiee 'tite -ka, o 'pa wa 'kuayli. -O -ka nyimaa -lu -nye dli -ka, o 'na zeli we -ni, o nu we le. -O -ka nyimaa 'yugalinyo nya -mi, o nu we le -guladolue nya. -O -ka bobabhanyaa 'wusa dli -ka ni, o nu we le 'muna nya.

⁹ Zekalie mia, we -mi sa tiklu, we'e nuuu -dawli le -ni. A nye gbonyuu 'wu, a ne 'nanu -nunue -yola. ¹⁰ A 'yibhali -yibhali, dli weee nya nee -Lagobhelia. A 'yi 'kli a 'dekpa 'ka -bhazulu. ¹¹ A nu -amiaa -Kanyoo lubho -guladolue -yo dli weee nya, nu, a 'na 'yamanu -ni. ¹² A li 'muna, -we ka gbu -wa, a mi -Kanyoo wuda. A -ka siasie 'wu -mi, a nu dlitie, a

bhubhoe -Lagɔ 'zlabhue zɔ. ¹³ Amia -Lagonyima sisali 'wɔ, 'in -wa -ka amiaa -gbe yi ni, a kpa wa sa 'nanɔɔ.

¹⁴ -Wa -ka ain 'klyie 'wɔpalida -mi, a bhubhoe -Lagɔ ɔ 'ka wa 'nyu-larjwna. A njwna wa 'nyu la, a 'na bhlili wa gwεεε -ni. ¹⁵ -Wa mia 'mɔna lida, a -yɔ wa 'sɔ li 'mɔna. -Wa mia wida, a -yɔ wa 'sɔ wi. ¹⁶ A -ka weli -bhlo a 'dɛkpɔa nyidi. A 'na 'bhulu amiaa 'dɛ 'wɔ 'kadɔɔ -ni, a njwnu lubho -ylaasu nɔnɔe -yɔ. A 'na 'bhulu amiaa 'dɛ 'wɔ gbɔyilonya 'bhisa -ni.

¹⁷ Nyime ɔ -ka ain gbonyuu -yla lɛnɔ, a 'na nɔnɔ we 'lɛɛji lɛ -ni. Ni, a 'yi 'kli a 'ka gbɔzɔnɔ gbɔ lɛnɔ nyima weee 'yliya 'wɔ. ¹⁸ We -ka yaa amiaa -gbe we bhɔ ni, sa a mnenia a -yɔ nyima weee 'ka 'wɔtɔ -dlɔɔ, a nɔ 'sa. ¹⁹ Na 'talea, a 'na -sali amiaa 'dɛε kpa -ni, ni, a 'tide -Lagɔɔ 'cɛ 'yi, we 'ka amiaa kpasaa. -We ka gbɔ -wa, we mi cɛlida -Lagɔεbhɛ 'wɔε, Jejitape nɛε: «Kpasastɛ mia, na -nɔ -wa. -We ka 'klɔ nyime kaa, -ami wlaa we.» ²⁰ 'In -Lagɔ nɛε 'yae:

«njwɔ -ka -na tonyime 'bhada -mi,
-in 'nyε ɔ lilili,
'nyumatɔ -ka ɔ 'bhada -mi,
-in 'nyε ɔ 'nyu ɔ 'ka 'ma.
-In -ka 'sa nɔ ni,
we 'wɔ -kapɔ -in slu ɔ 'wluo.»

²¹ Gbonyuu 'na pili -mi 'wlu la -ni, ni, -in pili gbonyuu 'wlu la zɔzɔnɔ nya.

13

A zɔ nyimaa 'yugalnya 'nɔnjwe

¹ -Wa pɔlia 'gbe 'wlu la, nyima weee pili wa zɔla, -we ka gbɔ -wa, 'gbee 'wlulapɔlɔnyɔ ɔ -Lagɔ 'nia la-pali, ɔ 'ni -mi, 'in -wa ɔ palia la, 'in ɔ yia we 'yoo wa 'nyε. ² Ni, ɔ -ka wa we 'yoo 'nyε ni, nyime ɔ -ka wa -yɔwɔsɔlɔ, -zugba -Lagɔ -yɔ ɔ -sɔlɔa 'wɔ. 'In -mama -ka 'sasɔkpa gbɔ lɛnɔ, -kasɔ 'wɔ wa paa -maa. ³ -ɔ -ka 'nanɔnɔnyɔ nya -mi, ɔ 'na

'ka 'gbee 'wlulapɔlɔnya kwεε nyano nɔ. Ni, we -ka gbonyuu nyime nɔ lɛ, 'in ɔ nɔa wa kwεε nyano. We 'dɛε 'gbɔ, -we -in 'kaa lɛnɔ, mɔ -wa 'nani -nɔnɔe, 'in wa 'ka -mi 'njɔkwali. ⁴ 'Gbee 'wlulapɔlɔnya mia ni, -Lagɔlubho, -we nania 'yli -na -nɔ nya, 'mɔ wa mia nɔda. 'In -in -ka gbonyuu lɛnɔ, -in sɔ wa, -we ka gbɔ -wa, wa ka 'tite, wa 'ka -mi -kasɔ 'wɔpa. -Lagɔɔ lubhonɔnya wa -mia, 'in wa slɔlua -Lagɔɔ 'cɛ -wa nɔa gbonyuu lɛ -yla. ⁵ We 'dɛε 'gbɔ, -in pili wa zɔla, we 'ni -Lagɔɔ 'cɛ -bhlogbɔɔɔ gbɔ, ni, -mɔ -na 'dɛε 'wlukɔnɔ, 'yoo -zɔnɔ -wa 'yaa 'gbɔ.

⁶ We 'dɛε 'gbɔ a 'pɛni 'ya *nisɔn -gwεzi. -Wa saa we, -Lagɔ 'nyεa wee lubho wa, 'in we 'ka -mi tikli. ⁷ -We a kaa kwεε nyima -putuu -nɔ nya, a 'nyε we wa yoo. We -ka nisɔn -gwεzi, a 'pɛni we. We -ka -sasa -lu ni, a 'pɛni we. -Wa a 'kaa 'nɔnjwe zɔ, a zɔ wa 'nɔnjwe. Nyime ɔ mia -bhazonyɔ nya, a -zɔ -bha ɔ.

A kikalɛ zɛ

⁸ Ni, nyime yabhlogbɔɔɔ kpagbɔ 'na -mi -ni ain 'wlu -ni. Kpagbɔ -we 'kaa ain 'wlu -mi, we -zɛ zɛkalidli -bhlogbɔɔ: mɔ 'kaa ain nyidi -mi. Ni, ɔ -kalia ɔ -libheyii zɛ, -Lagɔɔ tite ɔ zɔa dɛ 'nɔnjwe sa 'cɛ. ⁹ Amiaa 'dɛ -yi *titenya: -in -yɔ 'njwnɔ -putu 'na -dɔli -budu 'wɔ -ni. * -In 'na 'bhali nyime -ni, -in 'na ylili 'wie -ni, -lu -we 'nia -na -nɔ, -na dli 'na nynini we 'wɔ -ni. Wee titenya mia dɛ ni, we -yɔ we pɔni weee 'sɔ mi weli ni 'wɔ, mɔ -wae: -in -kali -na -libheyii zɛ -na 'dɛ 'bhisa. ¹⁰ -In -ka -na -libheyii zɛkali, -in 'ni mneni -in 'ka gbonyuu ɔ -yla lɛnɔ. We -ka 'sa -mi, mɔ -wa -Lagɔɔ titee 'nɔnjwezɔzɔe sa 'cɛ.

A 'bhɔ nikpise 'wɔ -gbɔnya 'bi

¹¹ Amiaa 'dɛ -yi bhla -we -a mia dɛ 'wɔ. A ganɔ, a 'na njwɔnɔ 'ytaa -ni. Ni, da -a dia dlizɔzɔvee gwe, -amiaa gbɔwɔbhuyli tɔlɔ -ain -yɔla,

* **13:9** Glekiweli 'wɔ, we ji -wa ni, -wa kokwalia, wa -yɔ nyima -putu 'na -dɔli -budu 'wɔ -ni.

nu, we ka -sleen cipa. ¹² Sabo ka -ma 'yu be, zli ka cipa. We 'dee 'gbu, -a 'bhu nikipse 'wu -gbunya 'bi, -a 'tide we 'yi. -A mnazi -amiaa 'de la, -a 'ka zli tu gv. ¹³ -A zu -amiaa 'dee 'yliy sa 'nanuu, zli 'wu -nɔnue 'bhisa. Nu 'na 'bhali -ain -ni. -A -yo nyuma weee 'na -dili -budu 'wu -ni. -A bhu motni -nɔnue 'bi. -We weee nania -ain dudu, -a 'na nɔnu 'sa we le -ni. -A 'bhu -zle -yo zenyi 'bi. ¹⁴ A no -amiaa -Kanyo -Zezu Klisu nɔnɔbhu. Amiaa 'wlukoon 'na -tolu amiaa dliwɔnyilii lenue 'bi -ni.

14

A 'na 'bhulu amiaa bheliaa -yogbu 'wu -ni

¹ Nu, -o ka dli 'ni 'wote -Lago -gu, a nɔnu o gbu -yo. Sa o yia gbu -yo, a -yo o 'na -sali -zle we -gu -ni. ² Sa 'bhisa, -o ka dli 'tea 'wu, o mneni o 'ka -lu weee li, 'in -o ka dli 'nia 'wote, o 'ni mneni o 'ka nime li. ³ -O lia -lu weee, o 'na nyeni -o' lia nime 'wu -ni. -O' lia nime, o 'na 'bhulu -o lia -lu weee -yogbu 'wu 'nyumee -ni, nu, -Lago ka o gbu -yogwu. ⁴ Nyoo -in -mi, 'in -na bhu nyume -putuu lubhononyoo -yogbu 'wua? O 'ka bhiloo, o 'ka 'yligbeda -tɔoo, o -kanyoo gbu -wa. Nu, 'yligbeda o yia -tɔa, -we ka gbu -wa, -Kanyo kaa o la.

⁵ Nu, nyuma -tolu pupalia 'wlukoon la nu, 'yli tolba mi 'nanuu we -zi we tolba. 'In nyumaa -zakpa -bhlo -ka 'wlukoon lapɔpali, -maa nee, 'yli weee -bhlo. -O -ka -mi, -we -gu o pupalia 'wlukoon la, o -mi we -gu nu, gbuzonu -wa. ⁶ -O sisalia wee 'yliny -yo, -Kanyo -yla o nua we le. -O lia -lu weee, -Kanyo -yla o nua we le, 'in o paa -Lago fuo. -O' lia nime ni, -Kanyo -yla o nua we le, 'in o pa 'yaa -Lago fuo. ⁷ We 'dee 'gbu, -amia -gaa da 'yliy, -Kanyoo 'nyu nya -wa: we 'ni -amiaa 'de teun gbu. Nyume yabhlogbo'o tli o 'dee 'nyu nya. ⁸ -A -ka 'yliyoga, -Kanyoo 'gbu -a gaa 'yliy, 'in -a -ka tli nu, -Kanyoo 'gbu -a lia. -A yi tloo, -a yi 'yliyogaoo,

-Kanyoo -nu -a -mia. ⁹ Nu, Klisi ka tli, 'in o yia ganoo lu, o 'ka tltlunya -yo 'yliyoganyaa -Kanyo -ze. ¹⁰ -Mi, lee -lu ka 'gbu -na bhu -na bheli -yogbu 'wua? 'In -mi 'ya, lee -lu ka 'gbu -na nyee -na bheli 'wua? Nu, -a 'de weee yia -Lago 'yu 'yligbea o 'ka -amiaa -yogbu 'wobhu. ¹¹ We mi celida -Lagosebhe 'wue:

«-Ami, Jejitape,
 'yliyoga -Lago,
 in nee ain -yla nu,
 nyuma weee yia 'mi 'yu 'kukolu
 'sibhlia,
 'in wa bhlia na 'nyu.»

¹² -Bha -a yia -amiaa lenogbu gbaa -Lago 'yu.

-In 'na bhlii -na bheli la -ni

¹³ -We mia dee 'gbu, -a 'bhu -amiaa -limaa -yogbu 'wobhubhue 'bi. -We a 'kaa lenu, mu -wa nu, -we 'kaa -amiaa bhelia labhli, -we 'kaa wa gbonyuu 'yloogbu kwa, a 'na nɔnu we wa -yla le -ni. ¹⁴ In -yo -Kanyo -Zezu 'so mi -bhloo 'gbu, in -yi we 'ji, 'in in mi we -gu nu, -lu yabhlogbo'o 'ni puun -ka we 'de 'wu. 'In nyume -ka 'wlukoon lapɔpali nu, -lu yabhlo ka puun, 'in we zea puun -ka -lu o -yla. ¹⁵ -We -na lia, -in -ka we 'gbu -na bheli gbuyokpali, -in 'ni -sleen zekalidli 'wu -ka. Klisi ka -na bheli 'gbu tli, we 'dee 'gbu -in 'na sali o la lililuu 'gbu -ni. ¹⁶ -We nania 'yli amiaa -nu nya, we 'na -zeli nyuma tolbaa 'yliya 'wu amiaa 'nyisagbu -ni. ¹⁷ Nu, we 'ni lilie -yo nu -mamiee 'gbu -Lago pili nyuma 'wlu la. Tiklimumie klaa, 'wototue -dlɔo klaa, we -yo 'mɔna -we Zuzu 'Pupa wlaa, we 'gbu -Lago pila nyuma 'wlu la. ¹⁸ -O -ka 'sa Klisu lubho nu nu, o nani -Lago dudu, 'in nyuma kwalia o 'nyu.

¹⁹ We 'dee 'gbu, -we nyea nyuma 'wototue -dlɔo -yo 'dekpuu dli latemanie, -a -tali we da. ²⁰ Lililuu 'gbu, -in 'na -sali -Lago lubho la -ni. Nu, nyume mneni o 'ka lililu weee li. We mi 'sa 'bhie, -in -ka lililu yabhlo li, 'in we -ka nyume yabhlo

gbonyuu 'wokwa, we 'ni 'ylinani.
 21 -We nania 'yili, mu -wa nu: -in 'na
 lili nime -ni, -in 'na 'manu nu -ni, we
 -ka nu, muv 'ka o labhli. Gbu weee -
 we 'kaa -na bheli labhli, -in 'na nuvu
 we le -ni. 22 -We mia de -gu, -we -in
 zva dli -gu -na 'deε -nu nya, we -tu -in
 -yo -Lago 'so nyidi. Nyume o nva gbu
 le, 'in o o dila o 'de gbu, 'wototue -dlao
 mi o -nu nya. 23 Nu, nyume o -ka li dli
 lube nya, we 'bigu, -Lago dila o gbu,
 -we ka gbu -wa, o 'ni li dlizove nya.
 'In lenugbu weee -we'e 'bhua -Lago
 dlizove -gu, gbonyuu -wa.

15

Sa Klisi nva, -a nu 'sa

1 Nu, -amia 'tea da 'wu ni, -wa
 'nia 'wote, -a -sa wa 'wu wa 'wuyobe
 'wu. -A 'na nuvu -we nania -ain
 duduv 'dekpua le -ni. 2 O -ka -mi,
 o nu o -limaa dudunano gbu le -
 mo nu zvovnu 'gbu. -A -ka 'sa nu,
 'in we temania wa dli la. 3 Klisi
 'debbie mia, o 'ni o 'deε dudunano
 gbuv datali. Nu, we mi celida -
 Lagosebhe 'wue:

«Veli wa vela de -mi ni,
 -ami wa sa 'yaa 'hni.»

4 -We weee mia celida -Lagosebhe
 'wu bha, we 'ka -ain gbu -sloluu gbu
 -wa. We -ka 'sa -mi, mu nyea -ain
 dlitie, mu paa -ain 'kwayli, 'in -we -
 Lago gbaa o 'ka -ain 'nye, 'in -a 'ka
 we wu.

5 -Lago, o nyea nyuma dlitie -yo
 'kwayli -papie, 'mo na bhuhoea o
 'ka ain 'tite 'nye, a 'ka weli -bhlo -ka,
 'in sa -Zezu Klisi nva, a 'ka 'sa nu.
 6 'In dli -bhlo -yo weli -bhlo nya, a
 'ka -amiaa -Kanyo -Zezu Klisi Dide
 -Lago 'hni bhli.

7 Nu, sa Klisi hwnua amiaa gbu -
 yo 'nanuv, a kpokpalu 'sa, we 'ka -
 Lago 'hni 'ylimani. 8 In neε, -Lago
 mia, o o 'bhulu o weli -gu la. We 'deε
 'gbu Klisi ka Zuifuv -lubhononyo -ze,
 'in -we -Lago gbaa o 'ka wa dukpasu
 'nye, we yia gbuvov -ze. 9 'In, -maa
 'nia Zuifv, -maa 'ka -Lago bhuhoe -
 mo nyazidli hweε. 'Sa we mia celida
 -Lagosebhe 'wu:

«-We mia deε 'gbu na yia -mi fuo paa
 'lakpanya weee glaa.

'In -na 'hni na yia 'ylimania luv 'wu.»
 10 We neε 'yae:

«'Lakpanya, nyuma -wa -Lago -saa -
 bha,
 a -yo wa 'so li 'muna.»

11 We neε 'yae:

«'Lakpanya, a 'deε weee -mnini -Lago
 'hni.

Duduvu -nyuma weee, a -mnini o
 'hni.»

12 -Lagobuv -falpanyo Ezaii neε
 'yae:

«*-Zeseee zvayli -nyume yabhlo yia
 yia.

'Wu o yia -soa o 'ka 'lakpanya 'wlu-
 lapu,

'in wa 'ka o dli 'wudi.»

13 -Lago, o nyuma dia dli 'wu, yeli
 ain 'muna, 'in o 'nye ain 'wototue -
 dlao, a ka o dli -gu zuv 'gbu. We -
 ka 'sa -mi, amiaa o dlwudidie 'ka
 -gowlaylimanida -to Zuzu 'Pupaa
 'tite nya.

Polv lubho, -wa 'nia Zuifv -gbe

14 Na bheliain, in mi we -gu nu,
 a mi yeda 'nani nya. Amiaa 'de -yi
 gbu duun, 'in sa a 'kaa 'dizovlu, a -
 yi we. 15-16 'Bhie, 'sebhe nu datolva,
 in 'kaa amiaa dli gwlu -sa, in 'ni
 na 'de nyeni. -We ka 'gbu na nva
 we le, mu nu: -Lago -zela 'mi -Zezu
 Klisi lubhononyo o 'nani nya -wa
 'nia Zuifv -yla. Mo -saa -bha 'mi
 in 'ka wa -yla -Lagobuv gba, 'in -
 wa 'nia Zuifv, wa 'ka wlawlalu -
 we nania -Lago dudv -ze. Nu, Zuzu
 'Pupa wlvla -mo we. 17 We 'deε 'gbu,
 lubho -we -Lago 'nyeε 'mi, we mi na
 'muna nya, -Zezu Klisi 'wu. 18 Nu, in
 -ka dli 'temani in 'ka gbu yabhlo gba
 ni, mu -wa -we Klisi nva na gbegbein
 le, we 'ni gbu -putu. Na gbegbein
 Klisi nva lubho, 'in -wa 'nia Zuifv,
 'in -maa yia -Lago 'nuhwe zu. -Li -
 we nya o nva we le, mu nu: weli klaa,
 lenugbu klaa, 19 gwedigbu klaa, we
 -yo -we subhalia nyume hwegaga, -
 Lago Zuzuu 'tite nya. Sanε in
 'bhua *-Zeluzalemv, -zugba na gba

da weee -Lagɔgbu -we gbaa Klisu -gɔgbu, 'in in yia Ililii nyini. ²⁰ Na dli 'wu -gbu -wa nu, 'gbenya we 'wu nyuma 'nia -slɔ Klisu gbu 'nu, in 'ka -mɔ -Lagɔgbu gbaa mni, -mɔɔ yi 'wlu nu, da nyime -putu 'paa -buduu gwe glu, in 'sobha -bha -budu. ²¹ Sa we mia celida -Lagɔɛbhe 'wu, 'sa in nva lubho:

«Nyuma -wa -yla wa 'nia ɔ gbu gba, 'yia wa yia ɔ.
-Wa 'nia ɔ gbu 'nu,
'wu wa yia we lanva.»

²² Mɔ nyenia 'mi -zakpa duun, we 'gbu in 'nia amiaa -gbɛ nyini.

*Pɔlv 'yibha ɔ 'ka *Wlomo mni*

²³ -Slɛɛn, lubho in mia wee 'gbenya 'wu nɔda, we ka bhia. In 'yibha in 'ka amiaa -gbɛ mni, -mɔɔ -zɔ duun ka 'plɪ 'gbu, ²⁴ zli in -ka ɛsɪpanyɪ mnɪda -mi, 'in na plɪia amiaa -gbɛ. Cɪn, in -ka -mɔ mnɪda -mi na dli mi amiaa 'yiyie -gv. Nu, 'yɪ 'sɔɛ na -yɔ aɪn yia lia, 'in na dli mi aɪn -gv a 'ka 'mi 'wɔsa na ɛsɪpanyɪ -mnɪda. ²⁵ Nu, -Zeluzalemɔ na mnɪa -slɔ, in 'ka -Lagɔnyuma -wa mia -mɔ 'wɔsa. ²⁶ Nu, -Zeluzalemɔ -Lagɔnyuma, -wa boba mia 'bhada, Masedvanɪ -yɔ Akaii -Lagɔnyuma 'yibha wa 'ka wa 'wɔsa 'gwezi nya. ²⁷ Wa 'yibha wa 'ka wa 'wɔsa, wa -ka yaa we lɛnɔ nɪ, kpagbu wa -saa. Nu, Zuifvɔ -Lagɔnyuma dlɪlia -Lagɔɔ 'nyulanɔwanɔwɪe 'lakpanya nya. 'Sa -bhlokpade -maa ka we 'kɪv -maa 'ka -maa 'ɲɪmmɪe dlɪli Zuifvɔ nya. ²⁸ Nu, in -ka wee gbu nɪ bhia, in -ka -Lagɔnyuma, -wa mia -Zeluzalemɔ 'gwezi 'nyɛ, ɛsɪpanyɪ na yia mnɪa, 'in na plɪia amiaa -gbɛ. ²⁹ 'In, in -yi we 'ji nu, in -ka amiaa -gbɛ mni, Klisu 'wɔtɔtue -dlɔɔ 'debbhe nya na yia -mɔ nyɪa.

³⁰ Na bheliaɪn, -we na yibhala aɪn mɔ nɪ: a -yɔ 'mi 'sɔ, -a 'yɪ 'kɪ -a 'ka -Lagɔ bhubhoe na 'gbu. -Amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu 'ɲɪ -yɔ zɛkalɪdli -we -Lagɔ Zuzu 'nyɛa -aɪn, we 'gbu na yibhala we aɪn.

³¹ A bhubhoe -Lagɔ, in yi Zudee -nyuma, -wa'a zɔa Klisu dli -gv, kwɛɛ bhilɪ. A bhubhoe -Lagɔ 'in -Zeluzalemɔ -Lagɔnyuma 'ka 'wɔsasie -we in -yɔ we mia mnɪda -yɔɲwɪnu dli -zɔnɔ nya. ³² We -ka 'sa -mi, in mneni in 'ka amiaa -gbɛ mni 'mɔna nya, 'in -Lagɔ -ka ɲwɪnu, in mneni in 'ka amiaa -gbɛ nyape 'yɪ ya 'sɔɛ nya. ³³ Nu, -Lagɔ, -ɔ nya nyuma 'wɔtɔtue -dlɔɔ, ɔ -yɔ a 'de weee 'sɔ -mi. -Amenɪ.

16

Fvsawɛɪ

¹ Amia na nyɛa -amiaa bhɔɔ Febɛe yoo. Nu, -Lagɔɔ lubho ɔ nva, -mɔ Sanklee *leglɪzɪ 'wu. ² Sa -Lagɔnyuma 'kaa nyuma kpa, a kpa 'sa ɔ -amiaa -Kanyɔɔ 'ɲɪnɪ nya. Gbu weee -we 'wu ɔ -ka aɪn la, a -sa ɔ 'wu. Nu, ɔ 'de ka nyuma duun 'wɔsa, we -yɔ na 'de.

³ Plisɪ -yɔ Akilasi, -wa -yɔ 'mi 'sɔ nva -Zezu Klisu lubho, a -sa wa fu. ⁴ Wa ka wa 'deɛ nɔ 'yɪlyɔgagɪe pɛlv 'pa, wa 'ka 'mi gbu 'wɔsa. We 'nɪ na 'debbhlogbɔɔ 'ka wa 'nanɪ yibheli: nu, 'lakpanyaa leglɪzɪ weee, -maa klaa. ⁵ -Lagɔnyuma -wa gbelia 'wlu -mɔ wa -budu zɔ, a -sa wa fu.

Epainɛtɪ, -ɔ mia na jɪjli -tale nya, a -sa ɔ fu. ɔmɔ mia, -wa ɲwɪnua Klisu gbu -yɔ, mɔ -wa wa tiatia -nyime -mɔ -Aziii kibhe lv.

⁶ Malii -ɔ nva amiaa lubho sa duun, a -sa ɔ fu.

⁷ A -sa Andlonikusɪ -yɔ Zuniasɪ fu. Wa mi na zɔayli -nyuma nya, 'in in -yɔ wa 'sɔ yia -kaslv pla. Nu, ma plaa Klisu 'mi 'yu, 'in wa -yia wa nyuma 'kadɪ nya ɔ tietienya glaa.

⁸ A -sa Ampliatuɪ fu. Na jɪjli -tale -wa -mɔ -Kanyɔ 'wu.

⁹ A -sa Ulɔbɛn fu, mɔ -yɔ -aɪn 'sɔ nva Klisu lubho. ɔmɔ -yɔ na jɪjli -tale Sitakisɪ 'sɔ.

¹⁰ A -sa Apelesɪ fu. Mɔ -slɔlua ɔ 'de -Lagɔnyime tiklu nya. A -sa Alistobulu -budunwee -nyuma fu.

11 A -sa Ewlodion fu, nu, na -budunwee -nyume -wa. Nalisisu -budunwee -nyuma -wa zua -Kanyo dli -gv, a -sa wa fu.

12 A -sa Tlifeni -yo Tlifozo fu. Ma nua -Kanyo lubho. A -sa na jijli -tale Pehisidi fu. Mo nua -Kanyo lubho duun.

13 A -sa Wlufusi fu. Nu, -Kanyo -saa -bha o. O 'nyaa -o mi 'yaa nanu nya, a -sa -mo fu.

14 A senkliti klaa, Flegon klaa, Elimesi klaa, Patlobasi klaa, Elimasi klaa, we -yo bhelia -yo bhola -wa -yo wa 'so mia, a -sa wa fu.

15 Filologu -yo Zuli klaa, Nele -yo o bhola klaa, Olenpasi klaa we -yo -Lagonyuma weee -yo wa 'so mia, a -sa wa fu.

16 A sisali fu 'wogbigbie nya, -Lagonyuma 'bhisa. Klisu leglizi weee nee wa -sa ain fu.

'Dizuweli

17 Bhelian, -we na 'yibhalia ain, mo ni: -wa sisalia nyuma -yo, a kpa amiaa 'de 'nanuu wa gbegein. -Sloluweli a 'yia, wa -ka we gbegein mniida -mi, a 'ni nu 'nanuu, 'in wa bhelia nyuma la. A -yo wa 'so 'na nonu -ni. 18 We ka gbu -wa, 'sasokpa -nyuma mia, wa'a nu -amiaa -Kanyo Klisu lubho. Wa 'dee nokplaa lubho wa nua. Weli meno -nu -yo gbu duun wa gbaa nyuma -yla. We nya wa nua nyuma -kpoa -dawli 'wu.

19 'In amia mia, sa a zua -Lago 'nonye, we 'di ka da weee lamneni. We 'dee 'gbu, in mi 'muna 'wu amiaa 'gbu. Nu, in 'yibha a yibheli gbu a 'ka 'nanu 'dekpua nu, 'in a zo amiaa 'de 'yliyoo a yi gbonyuu lenu.

20 -Lago -o wlaa 'wototue -doo, mo yia dayli *-Saatan lawowlalia amiaa bhoo zo.

Nu, -amiaa -Kanyo -Zezu nyuma ain 'nyu la.

21 Timotee, -o -yo 'mi 'so nua lubho, nee o -sa ain fu. Lusiusu klaa, Zasoon klaa, we -yo Sosipateli -wa mia na -budunwee -nyuma nya, sa 'yaa ain fu.

22 -Ami, Teltiusi -o ceha 'sebhe ni, in -sa ain fu -amiaa -Kanyo -o nua -ain nyime -bhlo nyaa 'nyu nya.

23 Gayusi nee o -sa ain fu. O -gbe in -dia la, -mo o -budu zo -Lagonyuma weee gbelia 'wlu.

'Gbee 'gwezilazyoo Elastu -yo -amiaa bheli Kalitusi nee wa -sa ain fu. [24 -Amiaa -Kanyo -Zezu Klisu nyuma a 'de weee 'nyu la.]

-A ylimani -Lagoo 'nyu

25 -A 'ylimani -Lagoo 'nyu! We ka gbu -wa, -Lagoo gbu na gbaa -Zezu Klisu daa, mo mnenia o 'ka ain latemanu dliozue 'wu we -gv. -Lagoo zizelu, -we ka bi -gwlea 'wu, we gbegein we 'wba bhlee. 26 Nu, -sleen mia, we mi zli 'klu. Nyuma weee -wa 'nia Zuifu, wa mneni wa 'ka we yibheli -we mia celida, we gbegein. Wee 'sebhenya mia, -Lagoo gbu -falpanya celi bhaa we. -Lago -o mia 'yli weee nya, -o 'nia bhiliida -ka, mo gbaa nu, wee weli 'wlu zli 'klu, 'in 'lakpanya weee 'ka o dli -gv zo, 'in wa 'ka o 'nonye zo.

27 -Lago -o ka 'debhlogbo -yi gbu, o 'nyu 'ylimani -Zezu Klisu gbegein 'yli weee nya. -Ameni.

Tia -sebhε Pɔlv 'paa Kolenti -nyuma yoo

-Lagɔnyuma -wa mia Kolentigbe 'wɔ, 'ma *Pɔlv 'paa 'sebhε -mɪnɪ yoo. ɔ 'nɔa nɪ, -mɔɔ -Lagɔnyuma 'nɪ -Lagɔ -yloogblɔ -gɔ nɔda -mɪ 'nanɔv, 'in wa 'nɪ zɛkɪkɪlɪ, -bha ɔ cɛliɪ wa 'wɔ, sa -Lagɔnyuma 'kaa nɔ, ɔ 'ka we wa -slolu.

Fɔsawɛli

1 -Amɪ *Pɔlv -Lagɔ laa ɔ dɔmagbɔ nya, in 'ka -Zezu *Klɪsɪ *tɪetɪenyɔ -zɛ, in -yɔ -amɪaa bheli Sɔsɪtɪnɪ cɛliɪ da aɪn 'sebhε nɪ 'wɔ. 2 Amɪ -Lagɔnyuma mia *'leglɪzɪ 'wɔ Kolentigbe nukplɛ, -wa -Lagɔ -wɔlvɔ -yɔ -Zezu Klɪsɪ 'wɔ, amɪ na cɛliɪ da 'wɔ. -Lagɔ ka aɪn la, a 'ka ɔ -nɔ -zɛ. -Wa gbaa -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klɪsɪ 'ɪnɪ da weee, we mɪ 'ya -maa -nɔ nya. -Zezu Klɪsɪ mɪ wa -Kanyɔ nya, 'in ɔ mia -amɪaa -Kanyɔ nya.

3 Nɪ, -amɪaa Dide -Lagɔ -yɔ Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu Klɪsɪ 'ɪnwɔna aɪn 'nyu la, 'in wa 'nyɛ aɪn 'wɔtɔtɔvɛ -dlɔɔ.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo, -li -Lagɔ 'nyɛa Kolenti -nyumaa 'gbɔ

4 -Lagɔ 'plɪliɪ -Zezu Klɪsɪ 'wɔ, 'in ɔ yɪa aɪn 'nanɪ 'wɔnɔv. We 'gbɔ, na paa ɔ fuo 'kɔmɔv amɪaa 'gbɔ. 5 Nɪ, Klɪsɪ 'wɔ, -Lagɔ ka aɪn 'ɪnɪmɪnɪ -li weee 'nyɛ, gbagbie -yɔ -luyɪlo ɔ 'nyɛa aɪn bhɔbha. 6 -We ka gɔv -wa, Klɪsɪ gbɔdayɪ -gbɔ wa gbaa, a ka we -yɔɪwɪnɪ, 'in amɪaa -gbɛ we sɔan la.

7 Nɪ, -slɛɛn amɪa mia -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klɪsɪ yɪyɪe wɔda, -Lagɔɔ wɪlawɪlɔ yabhlogbɔɔ 'na 'ka aɪn 'wɔbɔ. 8 Nɪ, mɔ yɪ 'yaa aɪn latɛmanɪa, 'in a 'ka we 'wɪlɔpalɪda nɪnɪ. 'In wa 'na 'ka aɪn gbɔ yabhlogbɔɔ 'wɪlɔ dɪ, 'in -amɪaa -Kanyɔ -Zezuu yɪyɪylɪ 'kaa nɪnɪ. 9 -Lagɔ -ɔ laa aɪn, ɔ 'ka a -yɔ ɔ 'Yu

-Zezu Klɪsɪ -ɔ -wa -amɪaa -Kanyɔ 'wɔsɔslɔlu, ɔ'ɔ 'bhɔlv ɔ wɛli -gɔ la.

Kolentu-Lagɔnyumaa -yɔbhɔvhhɔvɛ

10 Bhɛliɪn, amɪa na bhɔvhhɔvɛ -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klɪsɪ 'ɪnɪ nya: a 'dɛ weee -ka wɛli -bhlo. -Yɔbhɔvhhɔvɛ 'na -mɪnɪ aɪn nyɪdɪ -nɪ, 'in a -ka dɪ -bhlo -yɔ 'wɪlɔkɔvɔn lapɔpalɪɛ -bhlo. 11 Nɪ, na bhɛliɪn, Klɛɛ zɔayɪlɪnyɪma gbaa 'mɪ -ylɛɛ, -zɛ mɪ aɪn nyɪdɪ. 12 -We in 'kaa gba, mɔ nɪ: aɪn nyɪdɪ, -ɔ -ka -mɪ, -mɔɔ wɛli mɪ -mɔɔ 'dɛɛ sa. -Bhlo nɛɛ: «-Amɪ mɪ Pɔlvɔ -nɔ nya», 'in 'yabhlo nɛɛ: «-Amɪ mɪ Apɔlɔsɔvɔ -nɔ nya». 'In -gɔdɔv nɛɛ 'yɛɛ: «-Amɪ mɪ Sefasɪ * -nɔ nya», 'in 'yabhlo nɛɛ: «Klɪsɪ -nɔ -amɪ -mɪa».

13 Amɪa dɪlɪ, Klɪsɪ mɪ 'wɔdɔdaa? 'Lee Pɔlv wa kɔlvɔ *su -gɔ la amɪaa 'gbɔ yɪ? 'In Pɔlvɔ 'ɪnɪ nya wa batizea aɪn yɪ?

14 -Lagɔ na paa fuo, in 'nɪ aɪn glaa nyɪmɛ yabhlogbɔɔ batizee, 'mɔ we 'nɪ Klɪsɪpɪsɪ -yɔ Gayɪsɪ 'wɔbɔh. 15 Nɪ, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ mɪnɛnɪ ɔ 'ka gba, na 'ɪnɪ -gɔ wa batizea aɪn. 16 Cɪn, gbɔzɔnɔv -wa, in ka 'ya Sɪtɛfanɔsɪ zɔayɪlɪnyɪma batizee. 'In we 'bhɔ -maa 'wɔ, na 'wɪlɔkɔvɔn lapɔpalɪɛ 'nɪ we -gɔ -mɪ nɪ, in ka nyɪmɛ yabhlogbɔɔ batizee. 17 Nɪ, we 'nɪ nyumaa batizee batizee 'gbɔ Klɪsɪ yɪ 'mɪ tɪɛ. -Lagɔgbɔv gbagbiee 'gbɔ ɔ yɪa 'mɪ tɪɛ. In 'na 'ka we gba nyumaa gbɔyɪlɔɔ sɔlv. Nɪ, Klɪsɪ su -gɔ tɪɛ yɪ gbɔkpɔvɔ gbɔ -zɛ.

Klɪsɪ mɪ -Lagɔɔ 'tɪtɛ -yɔ ɔ gbɔyɪlo nya

18 Nɪ, nyuma -wa mia mɪnɔmɪnɔ -yloogblɔ, Klɪsɪ su -gɔ lakɔlv -gbɔ mɪa, gbɔkpɔvɔ nya wa yɪa we. 'In -amɪa -mama -Lagɔ mia pɛda, -Lagɔɔ 'tɪtɛ nya -amɪa bhua we 'wɔ, -amɪaa -nɔ nya. 19 Nɪ, -we mɪa *-Lagɔsebhε 'wɔ cɛliɪda mɔ nɪ: «Gbɔyɪlɔnyaa gbɔyɪlo na yɪa lasaa, 'ylɪmnanyaa 'ylɪmnee na yɪa gbɔ -kpɔvɔ -zɛliɪa».

* 1:12 Sefasɪ jɪ -wa Pɪɛh (-Zezuu *'bɪnɔnyɔ -wa).

20 Nu, da gbuyilonyo mia? Da titee gwesanyo mia? 'In da dudu -minu -gub kpelikpelinyo mia? Wa nee lea? -Lago ka we -sloluE, dudu nu -gub gbuyilo mia, -sabhe -wa.

21 Nu, dudugub -nyumaa gbuyilo nya, wa 'nu -Lago yibheli o gbuyilo 'wu. 'In -Lago neE, -Lagobu -a mia da gbada, -we wa yia -yo -sabhe -bha gbv 'bhisa, -wa nwnua we gbv -yo, 'ma o yia gbv 'wusaa. 22 Nu, *Zuifv 'yibha wa nu gwedigbv le, 'in *Gleki talia gbuyiloo da. 23 Nu, we -ka -amia, wa ka Klisi su -gv lakob, -moo gbv -amia gbaa. We mi -nanagbv nya Zuifv -nu nya, 'in -wa 'nia Zuifv, -maa laa we -sabhe -bha gbv. 24 Nu, -wa -Lago laa, wa yi Zuifv -zeoo, wa 'ni Zuifvoo, wanuv -gbE Klisi mi -Lagoo 'tite -yo o gbuyilo nya. 25 Nu, -we wa laa -Lagoo -sabhe -bha gbv, -muv -zi nyumaa gbuyilo 'wu. 'In -we wa laa -Lagoo 'wuyolbe, we -zi nyumaa latele.

26 Bhelian, sa a mia, 'in -Lago yia ain la, a yla we. Dudugub gbuyilonya 'ni ain glaa -zu, 'titeE nyuma 'ni ain glaa -zu, 'in 'nnumni zwaylinyuma 'ni ain glaa -zu. 27 Nu, gbv dudugub -nyuma yia -yo -sabhe -bha gbv nya, 'mu -Lago -saa -bha o 'ka gbuyilonya zobhali. 'In -we dudugub -nyuma yia -yo 'wuyolo -li nya, 'mu -Lago -saa -bha, o 'ka 'titeE nyuma zobhali. 28 Nu, -lu -we dudugub -nyuma bhua 'wu 'kienyi, -we 'nia -lu yabhlogboo nya -mi, 'in wa tilia 'ylila, 'mu -Lago -saa -bha, 'in -lu -we nyuma bhua 'wu -lu 'kadu nya, o 'ka we lasa. 29 SanEE we miaa 'gbv, nyume yabhlogboo 'ni mneni o 'ka o 'de 'ylimani -Lago 'yu. 30 Nu, -Lago ka ain 'wusustololu -Zezu Klisi 'wu, 'in Klisi -zeA -amiaa gbuyilo bhua -Lagoo -gbE. Klisi 'gbv -a yia nyuma tiklu -ze -Lago 'yu. O 'gbv -a mia -mowloda, 'in -Lago yia -ain 'wuziti gbonnyuu kwEE. 31 Sa we mia -Lagosebhe 'wu celida mu ni:

«-O -ka gba o 'ka o 'de 'ylimani,

o 'ylimani o 'de -we Nyumaa - Kanyo nua leE 'gbv.»

2

-Zezu Klisi -o wa kolva *su -gv la, o gbv Polv gbaa

1 Nu, bhelian, da -ami mnia amiaa -gbE, in 'ni mni in 'ka ain -yla -Lagoo zizegbv gba weli 'nanu -yo nyumaa gbuyilo nya. 2 Nu, in 'ni 'yibha in 'ka gbv -putuu 'jiyibheli, da in mia ain nyidi, 'mu we 'ni -Zezu Klisi 'wobhv, -Zezu -o wa kolva *su -gv la, mo. 3 We 'deE 'gbv, da -ami 'kaa ain 'yu 'yiligbe, in ka 'wuyamani, in ka nyanu nu, -zugba na telia. 4 Nu, na gbv -slolu weli -yo na -Lagobv gba so'o 'bhv nyumaa gbuyilo -weli 'nanuv -gbE. Nu, Zuzu 'Pupaa 'tite zva 'mi we nweE. 5 'Saa 'de amiaa dlizozve 'na 'kaa nyumaa gbuyilo -gv ladi, nu, we -di -Lagoo 'tite -gv la.

-Lagoo gbuyilo

6 'In -zugba -Lagonyuma dolua 'yiligwela, 'ma -amia slolua gbuyilo. Nu, wee gbuyilo -minu 'ni bhla -minu gbuyilo, 'in bhla -minu 'wlulapilunya 'kadu -wa 'kaa labhv, we 'ni 'ya -maa gbuyilo. 7 -Lagoo gbuyilo mia zizada, 'in -we mia zizada -bhlokpade nyuma kwEE, 'mu -a slolua. -Lago ka -bha we -sa pepe, -amiaa 'nnu 'ylimanee 'gbv, 'bhie, o yia dudu lala.

8 Dudu nu 'wlulapilunya 'kadu 'yabhlogboo 'ni wee gbuyilo -minu yibheli. We -ka nu, wa ka yaa we yibheli, wa 'na 'ka 'nnumnee -Kanyo 'kadu su -gv lakob. 9 Nu, -we mia -Lagosebhe 'wu celida mu ni:

«-We 'yli 'nia -slv -yoyi,
-we yukwli 'nia -slv 'nu,
-we nyume yabhlogboo 'nia -slv
'wlukuv lapopali,
'mu -Lago mnazia la -wa
'yibhaa o,
wa -nu nya.»

10 Nu, -Lagoo gbv mia zizada, -amia o -slolua we 'kv o Zuzu nya. -Lagoo Zuzu -yi gbv weee, 'debhie -Lagoo

zizegbu -we -tāa 'wv, v -yi we. ¹¹ Nu, nyume -gbE, v dli -bhlogbō -yia v 'wlukoon lapopal gbu, we 'ni muv? 'Sa -bhloo 'dE -Lagō Zuzu -bhlogbō -yia -Lagō 'wlukoon lapopal gbu. ¹² Nu, we -ka -amia, -amia 'ni dudugu -nyumaa zuzu 'yi, nu, Zuzu bhva -Lagō -gbE, 'mv -a 'yia. 'In wlawlalu -we -Lagō 'nyea -ain bhe, -a 'ka we yibheli.

¹³ 'In -a -ka we gbu -gbada -mi, -a'a gba we dudugu -nyumaa gbuyiloo gbvsololu solv. Nu, -Lagō Zuzuu gbvsololu solv -a gbaa we. SanEE 'sa -a gbaa -Lagō gbuzōnv gbunya 'ji -wa kaa -Lagō Zuzu 'wv -yla. ¹⁴ Nu, nyume v 'nia -Lagō Zuzu 'wv -ka, v 'ni mneni v 'ka gbuzōnv -gbunya bhva v Zuzuu -gbEE gbu -yōḡwuu. -Sabhe -bha -gbu we -mia vnv -gbE. v 'ni mneni v 'ka we 'wolanv, nu, Zuzu 'Pupaa 'debhlogbō nya wa mnenia wa 'ka wee -li 'wvōsali. ¹⁵ Nu, nyume v kaa -Lagō Zuzu 'wv, mō sisalia -lu weee 'wv. 'In v dE mia, nyume yabhlogbō 'ni mneni v 'ka v gbu 'wludi. ¹⁶ We mi celida -Lagōsebhe 'wvE:

«Nyō -yi JejitapeE 'wlukoon lapopalgbua?
Nyō 'ka v gbu -slolua?»
'In -amia mia, -a -yō Klisi 'sōv 'wlukoon lapopalgbu -bhlo.

3

-We -Lagō lubhonnya 'kaa lenv

¹ Nanv -gbE, bheliaun, in 'ni zlume mneni in 'ka ain -yla gbu gba, nE nyuma ka -Lagō Zuzu 'wv, ma -yla na gba gbu. Nu, dudugu -nyumaa gbv -yla -gba solv in gbaa we ain -yla. 'In in 'kaa we ain -yla gba -wa mia 'nyenyeyua nya dli -zōda Klisi 'wv, 'ma in -tōlv ain. ² Nu, we 'gbu, in yia ain nyitnyu 'nye, 'in in 'nia ain lililu 'tite 'nye. A 'ni mneni a 'ka we li, 'in -zEen -bhlokpade a 'ni we lilie mneni. ³ -We ka gbu -wa, a mi -slv yicE 'wv. Da zenyi -yō -yōmnie mia da ain nyidi, mv'v -slolu nu, yicE 'wv a miaa? 'In dudugu

-nyuma 'bhisa a mia nōdaa? ⁴ Nu, amiaa 'yabhlo -ka gbE: «Pōlv -nv in -mia,» 'in -gōdv -ka gba: «Apolōsv -nv in -mia» -zugba dudugu -nyumaa lenvgbu a 'ni -bhade lenuda -mi?»

⁵ Nu, nyō Apolōsv -mia? 'In nyō Pōlv -mia? -Lagō lubhonnya -kpva, -wa ka 'gbu a yia -Lagōgbu dli -gv zv, 'ma -a -mia. Da -ain glaa v -ka -mi, lubho Nyumaa -Kanyō 'nyea v, 'mv v nva. ⁶ -Ami faa su, Apolōsv slua we 'nyu -yō, 'in -Lagō minia we. ⁷ Nu, v faa su, 'in v slua we 'nyu -yō, -maa 'ni -lu yabhlogbō nya -mi. -Lagō, v minia we, mō -zia -bha 'wv. ⁸ -v faa su, 'in v slua we 'nyu -yō, wa 'dE 'sō mneni 'wv. -v -ka -mi, -mō 'dE lubhonv solv -Lagō yia -mōv 'penia. ⁹ Nu, -a -yō -Lagō sō nva lubho dabōdv.

Amia mi -Lagō kpaa nya, 'in a mi 'yaa v -budu v mia 'sobhada nya. ¹⁰ Nu, lubho -Lagō 'nyea 'mi, v 'nanu nya, we solv in 'paa da -buduu gwe glu, -budusobhanyō -yia gbu 'bhisa. -SlEen, nyume -putu dia we -gv la. 'In v -ka -mi, v zv v 'dE 'yliyō, sa v dia we -gv laa 'gbu. ¹¹ Nu, -buduu gwe mi glu 'cun, mv -wa -Zezu Klisi. 'In nyume yabhlogbō 'ni mneni v 'ka we gwe -putu glu pali.

¹² Nu, nyōv nyō -ka wee -budu -gv ladi -can nya, 'gwezi nya, tvkpa -zōnv nya, su nya, yeyE -petu -yō 'bve nya ni, ¹³ nu, v -ka -mi -mōv nōnv -lubho yia zli 'klv 'tlaa, -Lagō nyumaa -yōgbv 'wobhu zli. Nu, wee yi yia we 'dE -slolua -kosu 'bhisa, v -ka -mi we 'ka -mōv lubho layla, 'in -we -ka -mi, we 'ka we -slolu. ¹⁴ 'In nyō -ka -buduu gwe -gv -budu 'sobha we 'ni 'sōkō -kosu 'yu, we 'penigwezi v yia. ¹⁵ Nyume v ka lubho -ka si, v 'ni 'penie -ka. v 'dE mia, gbu 'wv v yia 'bhva, nE nyume v -di -kosu 'kadv kwEE.

¹⁶ A 'ni we 'ji -yi nu, -Lagō -budu a -miaa? 'In -Lagō Zuzu -dli ain 'wv laa? ¹⁷ Nu, nyō -ka -Lagō -budu lasa, -Lagō saa v la. Nu, -Lagō -budu mi -mōvluda, 'in 'mv a -mia.

18 Ni, nyime yabhlogbɔɔ 'na nɔnɔ ɔ 'dɛ -dawli 'wɔ -ni. Aɪn glaa nyɔɔ -ka gba ɔ -yi gbɔ dɔdɔ -mɪni -gbɔ, ɔ -zɛ tutujɛnyɔ, 'bhie, ɔ 'ka gbɔyilonyɔ tikli -zɛ. 19 Ni, dɔdɔgbɔ -nyumaa gbɔyilo mia, -sabhɛ -wa -Lagɔ 'yliya 'wɔ. Ni, we mɪ cɛlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:
«-Lagɔ kpaa gbɔyilonya wa 'dɛɛ -dawli wɛli -yɔ.»

20 -Lagɔsɛbhɛ nɛɛ 'yaa:

«Jɛitapɛ -yi gbɔyilonyaa 'wlukɔɔn lapɔpalɪgbɔ.

ɔ -yi we 'ji ni, we 'ni -lu 'wɔkɔ.»

21 We 'gbɔ, nyime yabhlogbɔɔ 'na 'ylimani ɔ 'dɛ nyime 'wɔ -ni. Ni, -lu weɛ mi amiaa -nɔ nya: 22 -de Pɔlɔɔ, -de Apolɔsɔɔ, -de *Sefasɪ, -de dɔdɔgbɔ, -de 'yliyɔgagɛɛ, -de tɪtɪɛɛ, we -ka dɛslɛɛnɔɔ, we -ka cɪcɪɔɔ, we 'dɛ weɛ mɪ amiaa -nɔ nya, 23 'in amia, amia mɪ Klisɪ -nɔ nya, 'in Klisɪ mia -Lagɔɔ -nɔ nya.

4

Klisɪ tietienya -a -mia

1 Ni, a 'bhu -aɪn 'wɔ Klisɪ lubhonɔnya nya, 'in a 'bhu -aɪn 'wɔ -Lagɔɔ zizelii 'yliyɔzɔnya nya. 2 -We weɛ wa 'yibhaa -lii 'yliyɔzɔnya daa, mɔ -wa ni, wa yli wa lubhonɔnya tikli nya. 3 We -ka ni, a 'ka na -yɔgbɔ 'wɔbhuoɔ, 'in dɔdɔgbɔ gbɔwɔbhunya 'ka na -yɔgbɔ 'wɔbhuoɔ, nanɔɔ -gbɛ -mɔɔ 'ni gbɔ, 'in na 'dɛɛ 'bhu na 'dɛɛ -yɔgbɔ 'wɔ. 4 Ni, na dli'i dɪ 'mɪ gbɔ yabhlogbɔɔ 'wlu, 'in -mɔɔ'ɔ gba ni, in mɪ tikli. -ɔ 'kaa na -yɔgbɔ 'wɔbhu, mɔ -wa Nyumaa -Kanyɔ. 5 We 'gbɔ, a 'na 'bhulu nyimeɛ -yɔgbɔ 'wɔ -ni, -zugba we bhla 'ni -slɔ nyɪ. A wɔ Nyumaa -Kanyɔ 'ka yi. -Lu -we -ka zizɛda -mɪ nikpise 'wɔ, mɔ yia we zli 'klɔ wlelia. Mɔ yia nyimeɛ dliɔgbɔ mia zizɛda 'bhlesaa. 'In -ɔ -ka -mɪ, -Lagɔ kwalia -mɔɔ 'ɲmɪ -mɔɔ lɛnɔgbɔɔ sɔlɔ.

6 Bheliaɪn, in -ka gbɔ -mɪni gba Apolɔsɔ -yɔ na 'dɛɛ da ni, in 'ka aɪn

gbɔ -sloluu gbɔ -wa. In 'yibha a -ka we 'wlukɔɔn lapɔpalɪda -mɪ ni, a yibheli gbɔzɔnɔ -gbɔ -mɪni 'ji: «'In a 'na zili -we mia -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ cɛlɪda -gbɔ -ni.» A 'na 'ylimani amiaa 'dɛ we 'wɔ -ni. 'In a 'na falɪ nyime ɔ -libheyi ɲwɛɛ la -ni. 7 Ni, -mɪ, nyɔɔ -zili -mɪ -na -lima 'wɔa? -We weɛ -in kaa, -Lagɔ 'ni -mɪ we 'nyɛɛ? 'In we -ka 'sa -mɪ, lɛɛ -lu ka 'gbɔ -na ylimani -na 'dɛ, -lu -we -in kaaa 'gbɔ, nɛɛ ɔ 'ni -mɪ we 'nyɛa?

8 Ni, -we weɛ a 'yibhaa, a ka 'cɪn we! A mɪ 'cɪn 'ɲmɪnɪda! A ka nyumaa 'wlulapɪnya -zɛ, 'in -amia 'ni we nya -mɪ! -Aa! In 'yibha a -zɛ nyumaa 'wlulapɪnya 'piɛɪn, 'in -amia -yɔ aɪn 'sɔ 'ka 'ya nyima 'wlu-lapɪ. 9 Ni, we 'wɔ sa 'mɪ dli, -amia -Zezuu tietienya, -Lagɔ ka -aɪn luganya 'wɔnɔ: -a 'wɔ sa nyima -wa wa 'ka 'bha -zejila 'wɔ. ɔ ka -aɪn wla ylaylalu nya dɔdɔ -kpabhie -yla, we -yɔ 'anzɪ -yɔ nyima -yla.

10 Ni, -amia mɪ -sabhɛbhanya nya Klisɪ 'gbɔ, 'in amia mia gbɔyilonya nya Klisɪ 'wɔ! -Amia yɔlɔ 'wɔ, 'in amia 'tɛla, amia wa zɔa 'nɔɲwɛ bhabha, 'in wa tɪlia -amia 'ylila! 11 Ni, dɛslɛɛn -bhlokpade, -a mɪ siada ɲwɔ -yɔ 'nyumatɔ kwɛɛ, -a 'ni 'wɔplanaa -ka, bhɪtɪ wa bhɪtɪ -aɪn, 'in -a 'ni ladida -kli -ka, -a mɪ mɔ -a yi mɔ. 12 Ni, -amiaa 'dɛɛ sɔ nya -a nɔa lubho 'tɪɛ. Wa -ka -aɪn vɛli, 'nyu -a ɲwɛnaa wa la, wa -ka -aɪn 'kliɪɛ 'wɔpalɪda -mɪ, 'wlu -a dia we zɔ la. 13 Ni, wa -ka -aɪn -nyumada -mɪɔɔ, wɛli -zɔnɔ nya -a palɪa we 'bigɔ. Da bhla -mɪni nya -bhloo 'dɛ, dɔdɔ -gbɔ kalikɔ 'bhisa wa yia -aɪn, pɔnkalu -we nyima saa kwɛɛ 'bhisa wa yia -aɪn.

14 We 'ni amia zɔbhaleɛ 'gbɔ na cɛli da aɪn 'sɛbhɛ ni 'wɔ. Ni, 'dɪ na zɔa aɪn na dli da yua 'bhisa. 15 Ni, amiaa 'dɛ yi -sloluslolunya 'wlu glɔ 'sɔ 'wlu kugbua 'yi Klisɪ 'wɔɔɔ, amiaa dide -bhlogbɔɔ. Ni, -amɪ gwala aɪn -Zezu Klisɪ 'wɔ, amiaa -Lagɔgbɔɔ -yla gbagbie nya.

¹⁶ Nii, amia na bhuhhoea, a 'tideli 'mi. ¹⁷ Nii, we 'gbu, na tiea amiaa -gbɛ Timotee, -ɔ -wa na dɔma -yu -Lagɔ 'wɔ, 'in -ɔ kpaɔ -Lagɔgbu -kli. Sa na nɔa -Zezu Klisi 'wɔ, 'in na slolua we da weee leglizɪ weee 'wɔ, ɔ 'ka ain ligbe we nya.

¹⁸ Nii, ain glaa nyuma tɔlva ka we dli zɔ lapɔpali nii, in 'nia amiaa -gbɛ luyia yi, we 'gbu, wa yia wa 'dɛ 'yilimanɪ. ¹⁹ Nii, Jejitaɛ -ka ŋwɪnɪ, dayli na mɪa amiaa -gbɛ. We 'nɪ 'dɛɛ 'yilimanɪ nyaa ŋwɛɛ wɛli 'dɛkpɔaa 'nɔnɔee gbu, nii, -we wa mnenia lɛnɔvɛ, in 'ka we 'tɪtɛ -yɔyɪ gbu -wa. ²⁰ Nii, *-Lagɔɔ nyumaa 'wlɔlapɪlɛ mɪa, we 'nɪ ŋwɛɛ wɛli wɔ, 'tɪtɛ 'wɔ we mɪa. ²¹ Lɛɛ -lu a 'yɪbha? In -yɔ -pɪnɪ yi amiaa -gbɛ yaayɪ, in -yɔ zɛkalɪdli -yɔ dli -dlɔɔ yii?

5

Gbonyuu lɛnɔvɛ leglizɪ 'wɔ

¹ -We wa gbaa amiaa daa, da weee -a nɔa we, mɔ -wa nii, mɔtɪngbu mɪ ain nyidi. Wee 'sasɔkpa -mɔtɪngbu -mɪnɪ 'dɛgbolu 'nɪ nyuma 'nɪa -Lagɔ -yi nyidi -mɪ. Wa nɛɛ nii, ain glaa 'yabhlo -yɔ ɔ didee 'ŋwɔɔ dɪa -budu 'wɔ. ² 'In a mɪ 'ya -bhlokpade amiaa 'dɛ 'yilimanɪda, 'in a'a nɔ nɛɛ gu 'wɔ ain 'wɔ. 'In -ɔ nɔa 'sasɔkpa gbu lɛ a mneni a 'ka yaa ɔ vu amiaa 'dɛ glaa. ³ We -ka -amɪ, na 'dɛbhie -gbolu 'nɪa dɛ ain glaa -mɪnɪ, na zuzu -yɔ ain 'sɔ mɪ. 'In in ka nyumɛ -ɔ nɔa 'sasɔkpa -gbonyuu lɛɛ -yɔgbu 'wɔbhhu pepe, Nyumaa -Kanyɔ -Zezuu 'ŋnɪ nya, nɛɛ glaa in mɪ ain. ⁴ Nii, da a -ka 'wɔlugbeli, na zuzu -yɔ ain -ka -mɪ, 'in -amiaa -Kanyɔ -Zezuu 'tɪtɛ -ka -ain nyidi lasibhli, ⁵ 'sasɔkpa -nyumɛ mɪa, a -salɪ ɔ *-Saatan suwɔla, 'in ɔ gbonyuuu lɛnɔvɛ ku 'ka labhɔ. 'In Nyumaa -Kanyɔɔ yiyizli ɔ 'dɛ 'ka gbu 'wɔbhhu.

⁶ Nii, -we -yɔ a 'kaa amiaa 'dɛ 'yilimanɪ, we 'nɪ -mɪ! Amiaa 'dɛ -yi we 'ji nii, «*Gɔɔ -sɛlɛ yɪlɪa 'flooɔ 'pue weee». ⁷ Nii, a -wɔlɔ amiaa

'dɛ -yɔ, 'in a -sa gɔɔ 'cɪn amiaa 'dɛ nyidi, 'in 'flooɔ 'pue lolu 'nɪa gɔɔ -yɔ -ka, a 'ka we -zɛ. A mɪ 'cɪn we nya gbuzɔnɔ sa, nii, Klisi ka ɔ 'dɛ wla -amiaa *'Wɔzɪtylu 'fɛtɪ -gɔ -bhlabhle nya, 'in wa yia ɔ 'bha.

⁸ Nii, -a -sa -amiaa 'fɛtɪ, -a 'na -salɪ we 'floo kaa gɔɔ 'cɪn -yɔ nya -nɪ, gbonyuu -yɔ nɔkplɛɛ 'ylinyunoo gɔɔ -nɪ. Nii, we -zɛ 'floo 'nɪa gɔɔ -yɔ -ka, -we -wa -mɔwɔlɔwɔlɔvɛ -yɔ gbuzɔnɔɔ 'floo.

⁹ Nii, 'sɛbhɛ -we ka 'bɪgɔ -sɛbhɛ na paa da ain yoo, in nɛɛ ain -yla we 'wɔɛ, nyuma -wa nɔa mɔtɪngbu lɛ, a 'na nynini wa 'wɔla -nɪ. ¹⁰ Nii, in 'nɪ ain -yla gba, dɔdɔgɔ -nyuma weee -wa -wa mɔtɪngbuu lɛnɔnya, lɛklɪcian, 'wienya -yɔ yoyolagɔɔ bɔbɔnya, a 'na nynini wa -yala -nɪ. We -ka nii, a 'na 'ka wa -yalanyɪ, -zugba dɔdɔgɔ a yia 'bhua! ¹¹ In 'yɪbha in 'ka ain -yla gbaɛ, nyumɛ -ɔ laa ɔ 'dɛ -Lagɔnyumɛ, 'in ɔ nɔa mɔtɪngbu lɛ, ɔ kaa lɛkli, ɔ bɔbɔa yoyolagɔ, ɔ vɛlia nyuma, ɔ bhala ɔ 'dɛ nɔ, 'in ɔ ylia 'wie, a -yɔ -mɔɔ 'sasɔkpa -nyumɛ 'na lili 'sukwe -bhlo -nɪ.

¹²⁻¹³ 'Lee -wa 'nɪa -Lagɔnyuma nya -mɪ, -amɪ 'kaa wa -yɔgbu 'wɔbhhu yi? -Lagɔ yia wa -yɔgbu 'wɔbhhua. 'In amia, amia 'nɪ mneni a 'ka -Lagɔnyumaa -yɔgbu 'wɔbhhu? Nii, -Lagɔsɛbhɛ gbaaɛ:

«A vu nɔkplɛɛ 'ylinyunonya amiaa 'dɛ nyidi.»

6

-Lagɔnyumaa -yɔgbu 'wɔbhuhue wa 'dɛkpɔa nyidi

¹ 'In lɛɛ ka 'gbu amiaa 'yabhlo -yɔ ɔ -Lagɔbheli yabhlo -ka gbu 'yi, 'in ɔ kwa we gbuwɔbhunya 'nɪa tikli -mɪ -Lagɔ 'yu -maa -gbɛa? 'In ɔɔ kwa we -Lagɔnyumaa -gbɛa? ² A 'nɪ we 'ji -yi nii, -Lagɔnyuma yia dɔdɔgɔ -nyumaa -yɔgbu 'wɔbhuaa? 'In we -ka nii, amia yi dɔdɔgɔ -nyumaa -yɔgbu 'wɔbhua, a 'nɪ mneni a 'ka gbu yua -sɛ -sɛ 'wɔbhhu? ³ A 'nɪ we

'ji -yi nu, -amia yia 'anzinyaa -yogbu 'wobhuraa? Sa we mi, 'in a 'ni mneni a 'ka dudv -minu -gv gbu 'wobhuraa? ⁴ 'In amia -ka sanee -sokpa gbu nyidi -ka, a bhua we 'wv, 'in a kwaa we dudv -nyimaa gbuwobhunya 'yu, -wa legliz'i laa nyuma! ⁵ 'In, -we na gbaa da, amiaa 'dee zv -wa. Gbuylonyo yabhloo -kpoa 'ni ain nyidi -mi, 'in -moo 'ka amiaa -yogbu 'wobhuu? ⁶ Nu, sa bhelia -bhelia kikalali dudv -nyuma 'nia -Lago -yii gbuwobhunya 'yua?

⁷ Gbozov -wa, a 'dekpoa -ka 'kikalala -mi, mv slolua nu, a ka bhli too too. Lee -lu ka 'gbv a'a 'tide amiaa 'de 'yi, wa'a di ain gbu 'wlu, 'in wa'a li ain 'wlua? ⁸ Nu, amia dia nyuma gbu 'wlu, 'in amia lia nyuma 'wlu, 'in amiaa -Lagobhelia -yla a nva we le!

⁹ A 'ni we 'ji -yi nu, -wa nva gbonyuu le, wa 'na 'ka 'bi 'yi -Lago nyimaa 'wlulapile zov? A 'na nvnv amiaa 'de -dawli gbunya -minu 'wv -ni: motni -lenonya, yoy-olagov bubonya, nyuma -putuu -budu 'wodnya, nukpasia -wa -yo nukpasia di -budu 'wv, ¹⁰ 'wienya, leklician, -wa bhala wa 'de nv, -wa vela nyuma, -wa bhua nyimaa -lu 'wv -gla nya, -maa 'na 'ka 'bi 'yi -Lago nyimaa 'wlulapile zov. ¹¹ Nu, sanee amiaa lv -nyima toba mia zlume. 'In -Lago ka ain -yowolv, o ka -bha ain -sa o -nv nya, 'in o yia ain nyuma tiklu -zeli, Nyimaa -Kanyo -Zezu Klisu 'hni nya, -amiaa -Lago Zuzu solv.

A 'ylimani -Lago 'hni amiaa -gv ku nya

¹² Ain nyidi, toba nee: «-Lu weee lenv se mi 'mi -yla.» Cui, 'in -lu weee lenv 'ni 'sa 'ylinani. 'In in mneni in 'ka gbae: «-Lu weee lenv se mi 'mi -yla», 'in in 'ni mneni in 'ka na 'de 'yitide, 'in in 'ka -lu -gudv gaylo -ze. ¹³ A nee 'yae: «Lililu mi nukplaa -nv nya, 'in nukpla mia lililu -nv nya.» Gbozov -wa, 'in -zugba la -Lago yia we -saa -bhlo

-bhlo. Nu, wa 'ni nyumee ku lenv motnu 'gbv: we mi Jejitapee -nv nya, 'in Jejitapee mia kuu -nv nya.

¹⁴ -Lago 'bhua Nyimaa -Kanyo 'wv titlie lv, 'in mo yi 'yaa -amia 'wobhua titlie lv o 'tite nya.

¹⁵ A 'ni we 'ji -yi nu, amiaa ku -kpabbie mi Klisu kuu 'lali nyaa? 'In in mneni in 'ka Klisu kuu kibhe 'wobhu, 'in in 'ka we 'naabizijwov kuu kibhe 'wonv? -Innya! ¹⁶ Nu, o -yo 'naabizijwov -ka -mi, ku -bhlogbo wa 'de 'so zea, a 'ni we 'ji -yii? Nu, -Lagosebhe nee:

«Nyime -bhlogbo wa 'desobhie yia -zea.»

¹⁷ 'In o -yo Jejitapee -ka 'wosuslo dl zov, nyime yabhlo o -yo o zea.

¹⁸ Nu, a -gwa motnigbu kwee! Gbonyuu -putu weee nyime nva le, we'e pla o ku zov. Nu, nyime o nva motnigbu le, o 'dee ku -yla o nva gbonyuu le. ¹⁹ Zuzu 'Pupa -Lago 'nyea ain, -we mia ain 'wv, a 'ni we 'ji -yi nu, amiaa ku mi we -budu nyaa? 'In a 'ni amiaa 'dee -nv nya -mi? ²⁰ Nu, -Lago ka ain 'wov -vale 'kadv nya. We 'gbv, a 'ylimani o 'hni amiaa ku zov.

7

Kwkwahie gbv

¹ Gbv, -we a 'yibhaa 'mi la 'sebhie 'wv, we 'bigv na palia -sleen da.

Nu, nyime 'ni 'hwno kwa we nani 'yli. ² Nu, motnigbo lenvee 'gbv, nukpasu -ka o 'dee 'hwno, 'in 'hwno -ka o 'dee 'lowli.

³ -We nukpasu nva le 'hwno -yla, 'hwno 'lowli nv we o 'hwno -yla le. 'In -we 'hwno nva le nukpasu -yla, 'hwno nv we le o 'lowli -yla. ⁴ Nu, -we 'hwno 'yibhaa, o 'ni mneni o 'ka we o 'dee ku -yla lenv, o ku mia, o 'lowli -nv -wa. 'Sa -bhloo 'de, -we nukpasu 'yibhaa, o 'ni mneni o 'ka we o 'dee ku -yla lenv, o ku mia, o 'hwno -nv -wa. ⁵ Nu, 'yabhlo 'na -mueni o 'de o -libheyi -ni. We -ka -Lago a 'ka bhuhoe bhla yabhlo nya a bhli weli -bhlo, 'bhie, a 'ka 'sa nv.

'In -mυυ 'bιgu, a yiyli -yɔ lv -buduu 'wυdida. We 'nι -mυυυ, a 'nι mneni a 'ka amiaa 'de kpa sayibheli, 'in a bhlilia -Saataan laylagbu lv.

6 Nu, -we in gbaa da aın -yla, amiaa 'yoo 'nyenyıee 'gbυ in yia we gba, we 'nι tite in palı aın -yla. 7 In 'yibha nyıma weee -mı nyıfı nya na 'de 'bhisa. 'In -ɔ -ka -mı, ɔ ka ɔnυυ -Lagɔɔ wlawlalu -we -Lagɔ 'nyea ɔ. Nu, 'yabhloo -nυ mı we 'deε sa, 'in -gυdυυ -nυ mıa we 'deε sa.

8 -Wa 'nıa -slɔ 'ηwnɔ kwa, -wa 'nıa -slɔ ylikwυ, we -yɔ -dugbanwmı, in nεε aın -ylaε: a -ka yaa 'mı 'bhisa -tu we nanı 'yli. 9 'In we -ka a 'nı mneni a 'ka amiaa 'deε dlı lakpa, -zugba we nanı 'yli, a kwa 'ηwnɔ, a -kwυ ylı, a yi tlı nυkpasu -yɔ 'ηwnɔɔ 'tu nya.

10 Nyıma -wa kwaa 'ηwnı, 'in -wa -kwυa ylı, in nεε wa -ylaε, (we 'nı -amı gba we, Nyımaa -Kanyɔ gbaa we): 'ηwnɔ 'na 'bhυlv ɔ 'lowli -glo -nı. 11 We -ka nı, 'ηwnɔ ka ɔ 'lowli -globhu, ɔ 'na -kwυlv ylı -putu -nı, 'in we 'nı -mυυυ, ɔ -yɔ ɔ 'lowli suslolu 'wυ lv. 'In nυkpasu, -mɔɔ 'na -salı ɔ 'ηwnɔ kwneε 'tıtı -nı.

12 -We na gbaa nyıma -tɔlv a -wa kaa 'ηwnı -yla mυ nı, (na 'de gbaa we, we 'nı Nyımaa -Kanyɔ gba we): nı, -Lagɔbheli -ɔ -ka 'ηwnɔ -ɔ 'nıa -Lagɔ 'wυ -mı -ka, 'in ɔɔ 'ηwnɔ -ka 'yibha ɔ -yɔ ɔ 'ka -yɔtυtv nı, ɔ 'na -salı ɔ kwneε -nı.

13 'Sa -bhlokpade, -Lagɔηwnɔ -ɔ -ka nυkpasu -ɔ 'nıa -Lagɔ 'wυ -mı -ka, 'in ɔɔ nυkpasu -ka 'yibha ɔ -yɔ ɔ 'ka -yɔtυtv, ɔ 'na 'bhυlv ɔ -glo 'tıtı -nı. 14 Nu, nυkpasu 'nıa -Lagɔ 'wυ -mı, ɔ cıpa -Lagɔ -yɔ, -Lagɔηwnɔ ɔ kwaaa 'gbυ. 'Sa -bhloo 'de, 'ηwnɔ 'nıa -Lagɔ 'wυ -mı, ɔ cıpa -Lagɔ -yɔ, -Lagɔbheli ɔ kwaaa 'gbυ. We 'nı -mυυυ, amiaa 'yua mı nyıma 'nıa -Lagɔ 'wυ -mı 'yua 'bhisa. 'In -zugba amiaa 'yua cıpa -slεen -Lagɔ -yɔ.

15 Nu, -ɔ 'nı -Lagɔ 'wυ -mı, -de ɔ -Lagɔlowlii, -de ɔ -Lagɔηwnɔɔ, ɔ -ka gba ɔ 'ka -mɔɔ -yɔbhυ, a 'tide ɔ 'yi ɔ 'ka we lεnυ. -Mυυ daa mıa, we yi

-Lagɔlowli -zεoo, we yi -Lagɔηwnɔ -zεoo, ɔ 'nı ɔ -yɔlanεda -mı. Nu, 'wυtυtυe -dlɔɔɔ 'gbυ -Lagɔ yia aın la. 16 Nu, ama -Lagɔηwnɔ, sa a -yi we 'ji, a mneni a 'ka amaa 'lowli gbu 'wυsaa? -Mı -Lagɔlowli, sa -ın -yi we 'ji, -ın mneni -ın 'ka -na 'ηwnɔ gbu 'wυsaa?

Sa a mıa, 'in -Lagɔ yia aın la, a -tu 'sa

17 We 'bhυ -mını -bhlogbɔɔ 'wυ, -kwıkwı Jejitape 'nyea -mı, -ın nɔ we sɔlv, 'in sa -ın mıa, 'in -Lagɔ yia -mı la, -ın -tu 'sa. Tite -we na slolua leglızı weee da weee, mυ mıa de.

18 Nu, -ın -ka knı 'wυ -mı 'bhie -Lagɔ -ka -mı la, -ın -tu -mυυ sɔlv, 'in -ın 'nı knı 'wυ -mı, -Lagɔ -ka -mı la, -ın 'na plalı knı -nı. 19 -In 'ka knı plaoo, -ın 'nı knı plaoo, -mυυ 'nı gbu yabhlogbɔɔ. Nu, -we nanıa 'yli, mυ -wa nı, -ın zv -Lagɔɔ titeε 'nυηwe.

20 We -mı nı, -ɔ -ka -mı, sa ɔ mıa 'bhie -Lagɔ yia ɔ la, ɔ -tu we sɔlv. 21 -Lagɔ 'kaa -mı la -ın mı gaylo nyaa? -In 'na sumanı dlı -mυυ 'gbυ -nı. We -ka nı, -ın mneni -ın 'ka gaylo -flii 'tla, -ın nυ we lε. 22 Nu, gaylo ɔ Nyımaa -Kanyɔ laa, ɔ mı nyıme ɔ Nyımaa -Kanyɔ zıtıa 'wυ nya. 'Sa -bhloo 'de nyıme ɔ mıa ɔ 'de -yla Nyımaa -Kanyɔ laa, -mɔɔ mıa Klısu gaylo nya. 23 Nu, -vale 'kadυ nya -Lagɔ zıtıa aın 'wυ. A 'na -zεlı nyımaa galı -nı. 24 Bheliaın, -ɔ -ka -mı sa ɔ mıa, 'in -Lagɔ yia ɔ la, ɔ -tu we sɔlv -Lagɔ 'yu.

-Wa 'nıa 'ηwnı -yɔ 'lowlia -kaa gbu

25 Nu, -wa 'nıa -slɔ 'ηwnı -yɔ 'lowlia -ka, Nyımaa -Kanyɔ 'nı 'mı -yla gbu yabhlogbɔɔ gba -maa daa. Nu, na 'deε 'wlukυυn -gbυ na gbaa da, Nyımaa -Kanyɔ ka 'mı ɔ nyazıdlı nya nyıme wa dia dlı 'wυ -zεlı. 26 Nu, deεslεen bhlaa -yɔkaleε 'gbυ, -we na pɔpala 'wlukυυn la mυ nı: nyıme -ɔ -ka -mı, sa ɔ mıa ɔ -tu 'sa, mυ nanıa 'yli. 27 'Lee -ın ka 'ηwnɔɔ? -In 'na -salı ɔ kwneε -nı. -In 'nı 'ηwnɔ

-ka, -in 'na kwali 'njwno -ni. 28 'In -in -ka 'njwno kwa, -in 'ni gbonyuu lenu, 'in 'yieslɔnjwno -ka ylikwu, ɔ 'ni gbonyuu lenu. -Wa kwokwalia, siasie wa yia wa 'pipee 'wu, we 'gbu in 'yibha yaa in 'ka we ain gwevlali.

29 Bheliian, -we in 'yibha in 'ka gba mu ni: nu, bhla -tu 'wu -se. We 'bhu -zɛɛn 'wu, nyuma -wa kaa 'njwni, wa nu nɛɛ wa 'ni 'njwni -ka. 30 Nu, -wa mia wida, wa nu nɛɛ wa 'ni wida -mi, -wa mia 'muna lida, wa nu nɛɛ wa 'ni 'muna 'wu -mi. 'In -wa zɔa -li, wa nu nɛɛ -we wa zɔa, we 'ni wa -nu. 31 Nu, -wa mia zɔzɔnu 'yida dudu -mini -gv, wa nu nɛɛ wa 'ni zɔzɔnu 'yida -mi. Nu, wee dudu -mini, sa we mia dɛ, 'phia we yia.

32 Nu, in 'ni 'yibha amiaa dli sumanu. -ɔ 'ni 'njwno kwa, mɔ kpaa Nyumaa -Kanyɔ gbv -kli, 'in sa ɔ 'kaa nu ɔ 'ka Nyumaa -Kanyɔ dɔdɔnamani, 'in ɔ talia we yoo da. 33-34 Nu, -ɔ -ka 'njwno -ka, dudu -gv gbv -mɔɔ kpaa -kli. 'In sa ɔ 'kaa nu ɔ 'ka ɔ 'njwno dɔdɔnamani, 'in ɔ talia we 'yoo da. Sanɛɛ 'sa ɔ mia dlilida wee gbv 'sɔ nyidi.

'Sa -bhloo 'dɛ njwno 'nia yli -mi -yɔ 'yieslɔnjwno 'nia yli -mi kpaa Nyumaa -Kanyɔ gbv -kli. Nu, ɔ 'yibha ɔ 'ka Nyumaa -Kanyɔ -nu nya -tu, ɔ kuu lenugbv -yɔ ɔ 'wlukɔɔn lapɔpalie weee 'wu. 'In 'njwno -ɔ -ka yli -mi, dudu -gv gbv -mɔɔ kpaa -kli, 'in sa ɔ 'kaa nu, ɔ 'ka ɔ 'lowli dɔdɔnamani, 'in ɔ talia we 'yoo da. 35 Nu, -we na gbaa da ain -yla, amiaa 'dɛɛ zɔzɔnu gbv -wa, we 'ni amiaa 'yoo -kulɔɔ. In 'yibha nu, -we mia tikli a nu we lɛ Nyumaa -Kanyɔ 'dɛbhlogbɔɔ -yɔlanɛniɛ nya.

36 -A yla -slɔ gbv 'sɔ -mini. We tianu ni: nu, bhoyi sɔ gbaa wa 'ka kwokwali wa mia woda, 'in nyimeslɔyuu dli 'wɔnyini gbv -ka ɔ njwela -zili tenyii ni, ɔ dli -ka gba nu, ɔ nu ɔ bhoyi -yla gbonyuu lɛ, -zugba wa kwokwali, sa ɔ 'yibha. Nu, we nani 'yli, ɔ 'ni gbonyuu lenu. 37 'In

we -ka nyimeslɔyuu dɛ gba ɔ 'nia -slɔ 'njwno kwa, we 'ni -gla nya, 'in ɔ -ka mneni ɔ 'ka ɔ dli lakpa, ɔ -ka ɔ 'dɛ nya gba 'piɛn nu, ɔ -yɔ ɔ bhoyi 'nia -budu 'wudi, gbuzɔnu ɔ nua lɛ. 38 We -ka 'sa -mi, -ɔ -ka ɔ bhoyi kwa, gbuzɔnu ɔ nua lɛ. 'In -ɔ 'ni 'njwno kwa, gbuzɔnu -mɔɔ nu 'yaa lɛ bhabha.

-Dugbanjwnu gbv

39 Da 'njwnoɔ 'lowli -gaa -slɔ 'yliyo, ɔ -tu ɔ -yɔ 'kɔmɔɔ. 'In we -ka nu, ɔ 'lowli ka tli, -ɔ ɔɔ 'njwno -ka 'yibha ɔ kwa ɔ. Nu, we -zɛ -Lagɔnyumɛ. 40 Nu, nanuu dli zɔ, sa ɔ mia, ɔ -ka we solv -tu, 'muna 'wu ɔ yia -tua. 'In -ami 'ya, in di we dli 'wu nu, -Lagɔɔ Zuzu mi 'mi 'wu.

8

-Zila -bubɔnumɛɛ -gv gbv

1 Nu, -a yla -slɛɛn -zila -bubɔnumɛɛ -gv gbv.

-We a gbaa, gbuzɔnu -wa: «Nu, -a 'dɛ weee -yi -lu.» 'In wee -luyilo mia, 'dɛɛ 'ylimaniɛ we palia nyumɛ. 'In zekukalie mia, mu ylimaniɛ dli zɔzɔve -gɔwɔla. 2 Nu, nyumɛ -ɔ -ka ɔ 'dɛ 'wlukɔɔn -di, ɔ -yi -lu yabhlo, sa ɔ mnenia ɔ 'ka yaa we yibheli, ɔ 'ni -slɔ 'sa we -yi. 3 Nu, -ɔ -ka -Lagɔɔ zekali, -Lagɔ -yi -mɔɔ.

4 'Lee -a mneni -a 'ka -zila -bubɔnumɛ lili? -A -yi we 'ji nu, yoyolagɔnya 'ni -lu yabhlogbɔɔ nya -mi duduɔ, 'in -Lagɔ -bhlogbɔɔ.

5 Nu, gbuzɔnu -wa, nyuma tɔlba nɛɛ -lagɔnya mi yali -yɔ -seli dudu -gv. 'In wa di we dli 'wu nu, -lagɔ -zu 'wu, 'in nyumaa -cian -zu 'wu. 6 Nu, we -ka -amiaa -nu, -Lagɔ -bhlogbɔɔ, mɔ -wa Dide, mɔ -laa -lu weee la, mɔ -yla -a mia. 'In Nyumaa -Kanyɔ -bhlogbɔɔ: mɔ -wa -Zezu Klisi. ɔ gbv -lu weee mia la, 'in ɔ gbv -amia mi 'yaa la.

7 'In nyuma weee 'ni gbuzɔnu -mini -yi. Nu, tɔlba ka wee yoyolagɔ -yɔlayibheli bhabhaa 'gbv, -slɛɛn 'ya, 'in wa lia wee -zila -bubɔnumɛ, nɛɛ yoyolagɔɔ bubɔnumɛ. Wa dli 'ni late, 'in wa gbaa wa 'dɛɛ daa nu, wee

nyume ka wa puin -plali. ⁸ 'In we 'ni nu, lililu 'ka -ain -Lagɔ -yɔlanyneni: -a 'ni we li -a 'na 'ka -lu yabhlogbɔɔ 'wɔbɔ, 'in -a -ka we lioo, we 'na 'ka -ain -lu yabhlogbɔɔ 'nyɛ.

⁹ Nu, a zu amiaa 'de 'yliyɔ, amiaa 'de -yla -totvee lenugbu yi -wa ka dli 'nia 'wɔtɛ labhli. ¹⁰ Nu, -mɪ -yia gbuzɔnu, we -ka nu, nyume ka dli 'nia 'wɔtɛ, ɔ -ka -mɪ 'yɪ lida yoyolagɔɔ bubɔbudu zɔ, 'lee, ɔ 'nia dli 'tɛmania yi, 'in ɔ 'ka wee yoyolagɔɔ bubɔnumɛ lii? ¹¹ Nu, -na gbuzɔnu yiloo 'gbu, -Lagɔbheli ɔ ka dli 'nia 'wɔtɛ, ɔ ka 'gbu Klisi yia tli, sanɛɛ 'sa ɔ yia ɔ 'de mnɔnu! ¹² 'In a -ka 'sa -Lagɔbhelia gbonyuu 'wluo nu, a -ka wa dli 'nia 'wɔtɛ lenu, -zugba Klisi 'debbie -gbolu -yla a nua gbonyuu lɛ.

¹³ We 'deɛ 'gbu, wee lililu -mɪ 'ka na -Lagɔbheli mnɔnu ni, -zugba in 'nia 'maslɛn -zila -bubɔnumɛ lia yi, in yi na bheli mnɔnu.

9

*-We ka 'klv -Zezuu *tietienyɔ kaa, we -yɔ -we ɔ 'kaa lenu*

¹ Lee, in 'ni na 'de -yla -mu? In 'ni -Zezuu tietienyɔɔ? In 'ni -amiaa -Kanyɔ -Zezu 'yɪ? 'In Nyumaa -Kanyɔɔ lubho in nua, a 'ni we yaa? ² We -ka nu, nyuma tɔbaa -gbɛ, in 'ni -Zezuu tietienyɔ nya -mɪ, amiaa -gbɛ, in mɪ we nya -kpɔ. Nu, a mɪ Nyumaa -Kanyɔ 'wɔwɔ 'gbu, amiaa de slolua nu, in mɪ Nyumaa -Kanyɔɔ tietienyɔ nya.

³ Nu, wa -ka 'mɪ gbu 'wludi, sa na saa na 'de gbu 'wlu, mɪ nu: ⁴ 'lee, -a 'ni we 'klv -ka, -a 'ka li, 'in -a 'ka 'ma -amiaa lubhoo 'gbu? ⁵ Sa -Zezuu tietienya tɔba, Nyumaa -Kanyɔɔ bhelia -yɔ *Sefasi 'bhua -Lagɔɲwɔ 'wɔ, -amia 'ni we 'klv -ka, -a 'ka -Lagɔɲwɔ 'wɔbhu, -a -yɔ ɔ 'ka mɪnu? ⁶ Yaayɪ, -amɪ -yɔ Banabasɪ -bhlo 'kaa lubho nu 'bhie, -a 'ka -amianu 'pipee 'yɪ yɪ? ⁷ Lee, a ka -slɔ 'nu nu, nyume ka 'sloja pla, 'in

ɔ yia ɔ 'de 'penɪ yɪ? Nyume faa *-dlɔsu, ɔɔ li we 'bhuee? 'In 'nɔɔluu zɔa yabhlo 'yliyɔzɔnyɔɔ 'ma 'nɔɔluu nyitinyuu?

⁸ Lee, nyumaa lenugbu sɔlv -bhloo 'de na gbaa gbu yɪ? *Moizu tite 'ni wee gbu -bhloo 'de gbada -mu? ⁹ Nu, we mɪ wee tite 'wɔ celidɛ:

«Bhli -ka 'mnɔ 'titlida -mɪ, a 'na gbuan -ni we ɲwe -ni.»

'Lee, 'bhlinyaa 'gbu -Lagɔ bhelia yɪ? ¹⁰ 'Lee, -amiaa 'gbu ɔ yia sa wɛli -mɪnu gba yɪ? Cun, -amiaa 'gbu wee wɛli mia celida. Nu, ɔ -ka 'mnɔ 'pa, ɔ dɪ we dli 'wɔ nu, ɔ -nu ɔ yia 'yɪa. 'In ɔ -ka 'mnɔ -dida -mɪ, ɔ dɪ we dli 'wɔ nu, ɔ -nu ɔ yia 'yɪa, we 'ni mɔv? ¹¹ -A ka ain 'wɔ Zuzu 'Pɔpaa zɔzɔnuɲya glv. 'Lee, -a -ka ain kwɛɛ amiaa dɔdɔgbu zɔzɔnuɲya 'yɪ, gbu 'kadu mɔ yɪ? ¹² We -ka nu, nyuma tɔba ka we 'yɪyɪ klv ain -gv, -amiaa nu we 'yɪyɪ -klv 'ni -maa -nu 'wɔzii?

-Amia 'ni -mɔv -yɔlayɪbha. Nu, gbu weee -a slɔlvɔ 'wlu zɔ la, -mɔv yɪ 'wlv Klisi gbuzɔnu gbuv 'yoo -a kɪklali. ¹³ A 'ni we 'jɪ -yɪ nu, -wa nua lubho *-Lagɔbudu 'kadu zɔ, -Lagɔbudu 'kadu zɔ wa yia wanuv lililuu? 'In -wa nua -Lagɔɔ bubɔluda lubho, -Lagɔɔ bubɔluda wa'a 'yɪ wanuv lililuu? ¹⁴ Nu, 'sa -bhloo 'de Nyumaa -Kanyɔ palia tite, nu, -wa gbaa -Lagɔgbu, wa 'yɪ wanuv lililu -Lagɔgbuv gbabɛ -yɔ.

¹⁵ Nu, -amɪ, -li ka 'yɪyɪ klv in kaa, in 'ni we 'yabhlogbɔɔ -yɔlayɪbha. 'In in 'nia -li ka 'yɪyɪ klv in kaaa 'gbu we celɪ. We nanɪ 'yli in 'ka tli! -Mɔv -zi nyume 'ka 'mɪ 'ɲmɪ 'kadu -mɪnu -gv -sa. ¹⁶ Nu, in 'nia na 'de 'ylimani -Lagɔgbuv gbabɛ 'wɔ. -Gla -wa in 'ka we gba. 'In we -ka nu, in 'ni wee -Lagɔgbu gba, gbonyuu mɪ na -nu nya! ¹⁷ We -ka na de -saa -bha wee lubho -mɪnu, -zugba in mnɛni in 'ka we 'penɛ 'yɪ. Nu, -gla nya -Lagɔ dia 'mɪ wee lubho 'wluu 'gbu, bhe na nua we. ¹⁸ Nu, lɛɛ -lu -wa na 'pena? -Lagɔgbuv gbabɛ bhe -wa,

'in -li ka 'yiyi klv in kaa, in 'kaa 'yi -Lagɔgbuu gbagbie -yɔ, i'in 'yibha we -yɔla.

19 In mɪ na 'dɛ -yla, in 'nɪ nyɪmɛ yabhlogbɔɔ gaylo. 'In in yia na 'dɛ nyima weee gaylo 'wɔnɔ, in 'ka nyima duun 'yi Klisɪ -nɔ nya. 20 Nɪ, in -ka Zuifv nyidi -mɪ, 'in na nɔa na 'dɛ Zuifv 'bhisa, 'in, in 'ka wa 'yi Klisɪ -nɔ nya. Na 'dɛ'ɛ zɔ Moizɪ tite 'nɔŋwɛ -gla nya, 'in in -ka -wa zɔa we 'nɔŋwɛ nyidi -mɪ, 'in na nɔa na 'dɛ wee titee 'nɔŋwɛzɔnyɔ 'bhisa, 'in in 'ka wa 'yi Klisɪ -nɔ nya. 21 'Sa -bhloo 'dɛ, -wa 'nia Moizɪ tite -yi, in -ka wa nyidi -mɪ, 'in na nɔa na 'dɛ -maa 'bhisa, 'in, in 'ka wa 'yi Klisɪ -nɔ nya. 'In -zugba, in -yi -Lagɔ tite, -we ka gbu -wa, Klisɪ tite na zɔ 'nɔŋwɛ. 22 Nɪ, -wa ka dli 'nia 'wɔtɛ, in -ka wa nyidi -mɪ, 'in na nɔa na 'dɛ -ɔ ka dli 'nia 'wɔtɛ 'bhisa, 'in in 'ka -maa 'yi. Na 'dɛ na nɔa -lu weee 'wɔ, wa 'dɛ weee -yla. 'In, in 'ka tɔlba gbu 'wɔsa sɔ weee lɔ. 23 -Lagɔgbuu 'gbu na nɔa gbu weee -mɪnɪ lɛ, 'in in 'ka we zɔzɔnɔ 'yi.

24 A -yi we 'ji nɪ, -gwagwanya weee -ka -gwaa mɪnɪ, -gwa wa 'dɛ weee gwaa, 'in nyɪmɛ -bhlogbɔɔ bhua we 'kupv 'wɔ. Nɪ, amia -gwa 'ya 'sa, 'in a 'ka we 'kupv 'wɔbhu. 25 -Gwagwanya -ka -gwagwɛ 'kpɪaa yi -luu tɔlba wa tɪa. We 'pɛnɛ -we yia labhɔa wa 'ka we 'yɪ 'gbu, wa nɔa we lɛ. 'In 'pɛnɛ we'e 'bhɔa la, -amia 'ka we 'yɪ 'gbu -a nɔa we lɛ. 26 We -ka -amɪ, we 'gbu na zɔa -gwagwɛ 'yliyɔ, 'in in 'ka we 'wlulapalida nyɪnɪ. 'In, in 'wlv -kwligɔnyɔ, i'in 'pa -kwli 'sa -mɔ bhe. 27 Nɪ, na ku na palia 'klyɪɛ 'wɔ, 'in in mɪ we -kanyɔ nya. -Mɔv yi 'wlv nyima tɔlba -yla in gba -Lagɔgbu 'bhie, -Lagɔ yi 'mɪ kwnɛɛ -sa.

10

**Izlaɛlnyuma mia da beblɛɛ wa gbuw 'wɔpalɪgbu*

1 Bheliain, in 'yibha a ligbe gbu -we yla -amiaa dɔkpasɪ -wa -yɔ Moizɪ nɔa zlɪmɛ. Yalɪpɔpaa kpɔ yabhlo zɔa wa 'dɛ weee 'yliyɔ, 'in wa 'dɛ weee yia *gumunyu Zalv 'wɔdɪ. 2 Wa -yɔ Moizɪ 'sɔ -bhlo, 'in wa yia wa 'dɛ weee batizee yalɪpɔpaa -yɔ gumunyu lɔ. 3 Lililu -Lagɔ wlaa, mɔ -bhlo wa 'dɛ weee lia. 4 'In 'nyu -Lagɔ wlaa, wa 'dɛ weee 'maa we. Nɪ, -Lagɔ -bazlɛ mia wa yoo kwada, nyu bhɔa we 'wɔ, 'mɔ wa maa. Wee -bazlɛ mia, Klisɪ -wa. 5 'In wa nyidi nyimaa dumadu 'nɪ -Lagɔ dɔdɔnɔnɔ gbu lɛnɔ, we 'gbu, wa yia tɪ da beblɛɛ.

6 Nɪ, wee gbunya -mɪnɪ, gbuw 'wɔpalɪgbu we -mia -amiaa -nɔ nya, -amiaa dli yi gbonyii 'wɔnyɪnɪ wamɪa 'bhisa 'gbu. 7 A 'na -zɛli yoyolagɔɔ bɔbɔnya -nɪ, wa nyidi -nyimaa tɔlba 'bhisa -nɪ. 'In we mɪ ɛlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔtɛ:

«*Izlaɛlnyuma -dia la,
wa lia, 'in wa yia 'ma.
'Bhie, wa sɔa 'wɔ,
'in wa yia 'mɔna li kpɔkplalɛ nya.»

8 -A 'na tɪli -amiaa 'dɛ mɔtnɪgbu -nɪ. Sa wa nyidi nyima tɔlba nɔa, 'in nyimaa 'wlu gbu gbuu -zakpa glv -bhlo 'ya ta (23.000) yia tɪ 'yli -bhlogbɔɔ nya. 9 -A 'nɪ mneni -a 'ka Klisɪ layla, sa wa nyidi -nyima tɔlba ylaa Klisɪ la, 'in tɪbhɛnya yia wa mu, wa yia tɪ. 10 A 'na 'ŋwɔŋweni zɔ -nɪ. Sa wa nyidi -nyima tɔlba nɔa, 'in tɪtlɪɛɛ 'anzi yia wa 'bha.

11 Gbonyii -mɪnɪ yla wa, we 'ka gbuw 'wɔpalɪgbu -zɛ tɔlbaa -nɔ nya gbu -wa. We mɪ ɛlɪda, -amia -wa -gaa 'yliyɔ, 'in dɔdɔv bhɪabhla yia ɛpa, we 'ka -amia 'dɪzɔ.

12 We 'gbu, -ɔ -ka we 'wlukɔvɔn lapɔpali nɪ, ɔ mɪ 'yiligbeda gege, ɔ zɔ ɔ 'dɛ 'yliyɔ, ɔ yi bhli. 13 Nɪ, laylagbu -we yla aɪn, we ka nyuma yli 'ɛn. -Lagɔ'ɔ 'bhɔlv ɔ wɛli -gɔ la, 'in ɔ 'na 'ka aɪn 'yitide laylagbu -zilia aɪn ŋwɛ la, we 'ka aɪn yli. 'In da laylagbu -ka aɪn yla yi, 'in ɔ nya aɪn 'tɪtɛ a 'ka we

zɔ 'yiligbe, 'in ɔ nyɛa aɪn se a 'ka we kwɛɛ 'tla.

A zv amiaa 'de 'yliyɔ yoyolagɔɔ bubvee gbɛgbɛɪn

14 We 'gbv, na 'talea -zɔnv, a vla yoyolagɔɔ bubvee gwe!

15 Nu, gbɔyilonya na tɔlvɔ aɪn, 'in na gbaa da aɪn -yla gbv. -We na gbaa da aɪn -yla, amiaa 'de sɪsali we 'wv. 16 -Lagɔɔ nyumaa 'nyulanɔwɪna -kɔpɔv 'gbv -a paa -Lagɔ fuo. -A -ka we nɔkpla nv 'mada -mɪ, we'e suslolu -a -yɔ Klisu 'pɪɔn 'wvɔ? 'In 'floo -a didlia la, -a -ka we lida -mɪ, we'e suslolu -a -yɔ Klisu ku 'wvɔ? 17 'Floo -bhlogbɔɔ, 'in -amia -Lagonyuma -zu 'wv, 'in -a mia ku -bhlogbɔɔ nya. -We ka gbv -wa, 'floo -bhlogbɔɔ -a 'de weee lia.

18 A yla Izlaɛlnyuma, -wa lia -Lagɔɔ bubɔlvɔdaa nymɛ, wa -yɔ -Lagɔ mɪ 'wvsusloluda. 19 'Lee, 'sa in 'yibhaa in 'ka gba nu, -zila -bubɔnɪmɛ mɪ -lu -zɔnv yabhlo nya yi? Yaayɪ, yoyolagɔ mɪ -lu -zɔnv yabhlo nya yi? 20 -Innya! In nɛɛ aɪn -yla nu, -zila -we -wa 'nɪa -Lagɔ 'wv -mɪ bubɔa, zuzu 'nyii -yla wa bubɔa we, we 'nɪ -Lagɔ -yla. 'In in 'nɪ 'yibha a -yɔ zuzu 'nyii -mɪ 'wvsusloluda. 21 Nu, a 'nɪ mneni a 'ka Nyumaa -Kanyɔɔ 'kɔpɔ 'wv 'manɪda -mɪ, 'in a 'ka zuzu 'nyiii 'kɔpɔ 'wv 'mania mɪ. A 'nɪ mneni a 'ka Nyumaa -Kanyɔɔ lililu lida -mɪ, 'in a 'ka zuzu 'nyiii lililu lia mɪ. 22 'Lee, -a 'yibha -a 'ka Nyumaa -Kanyɔɔ zenyidli 'wvɔlvɔ? Amia dlu nu, -amiaa latɛlvɔ -zi ɔɔ?

Anv-lu weee lɛ-Lagɔɔ 'ɲnmnɪwee 'gbv

23 Nyuma tɔlvɔ nɛɛ: «We se mɪ, -a 'ka -lu weee lɛnv». Cɪn, -lu weee lɛnvɛ 'nɪ 'sa 'ylinanɪ. «We se mɪ, -a 'ka -lu weee lɛnv», gbvzɔnv -wa, nu, -lu weee lɛnvɛ'e 'tɛmanɪ -Lagonyumaa dli la. 24 Nu, nyumɛ 'na -tali ɔ 'dɛɛ zɔzɔnv -bhloo da -nɪ. ɔ -tali nyuma -putuu -nvɔ da.

25 Nymɛ weee wa paa pɛlv lɔkɔ 'wv, a -ka we zɔ, a li we, amiaa dli

'na dli aɪn gbv 'wlu -nɪ. 26 Nu, we mɪ cɛhɪda -Lagɔɛbhe 'wvɛ:

«Jejitape kaa dudv -yɔ we -gv -lu weee.»

27 Nyumɛ ɔ 'nɪa -Lagɔ 'wv -mɪ, ɔ -ka aɪn la lililu -yɔ, a -ka we -yɔɲwɪnɪ, -we weee ɔ -ka aɪn 'nyɛ, a li we. Amiaa dli 'na dli aɪn gbv 'wlu -nɪ. 28 'In nyumɛ yabhlo -ka aɪn -yla gba, yoyolagɔɔ bubɔnɪmɛ -wa nɪ, ɔ gbaa we aɪn -yla, -mɔɔ klaa, dli klaa, wa 'gbv, a 'na lili we -nɪ. 29 -We na gbaa da we 'nɪ amiaa dli gbv, nu, nyumɛ -putuu dli gbv -wa.

'In in mɪ na 'de -yla, -we na nva lɛ, lɛɛ -lu ka 'gbv nyumɛ -putuu dli bhv we -yɔgbv 'wvɔ? 30 In -ka -Lagɔ fuo 'pa lililu -we in mia lidaa 'gbv, lɛɛ -lu ka 'gbv wa 'ka 'mɪ 'ɲnɪsa wee lililu -we ka 'gbv in yia -Lagɔ fuo 'paa 'gbvɔ?

31 We 'gbv, a 'ka lioo, a 'ka 'maoo, a 'ka lɛɔ lɛɛ lɛnvoo, a nv we 'de weee lɛ -Lagɔɔ 'ɲnmnɪwee 'gbv.

32 Nu, -wa -wa Zuifu, -wa 'nɪa Zuifu -yɔ -Lagonyuma, amiaa lɛnvgbv 'na mɔnv wa 'yabhlogbɔɔ -nɪ. 33 A nv 'mɪ 'bhisa: la na gva, gbv weee na nva lɛ 'wv, 'in in 'ka nyuma weee dudvnamanɪ. 'In -tali na 'dɛɛ zɔzɔnv -bhloo da. Nyuma duuun zɔzɔnvɔ da na tala, 'in wa 'ka gbv 'wvɔbv.

11

Sa -Lagɔ 'yibhaa wa -mɪ leglizɪ

¹Wv A 'tideli 'mɪ, sa na 'de tidelia Klisu. ²Nu, -lu weee 'wv, a'a dlv 'mɪ 'wv, 'in -we weee in -slolua aɪn, -gv a nɔa we, we 'gbv na kwalia aɪn 'ɲnɪ.

³In in 'yibha a 'nv gbv -mɪnɪ 'wv la: Klisu -wa nɔkpasuu -Kanyɔ, nɔkpasu -wa 'ɲwɔvɔ -kanyɔ, 'in -Lagɔ -wa Klisu -Kanyɔ. ⁴Nu, nɔkpasu ɔ -ka -Lagɔ bhvhoeda -mɪ, 'in ɔ -ka -Lagɔgbv -falɪpada -mɪ, -zugba ɔ 'wlu mɪ 'wvɔhɪda, ɔ -Kanyɔ Klisu ɔ 'bhala zv. ⁵Nu, 'ɲwɔvɔ ɔ -ka -Lagɔ bhvhoeda -mɪ, 'in ɔ -ka -Lagɔgbv -falɪpada

-mi, -zugba ɔ 'wlu 'nı 'wɔwɛlɪda -mi, nɔkpasu ɔ -wa ɔ -kanyɔ, 'mɔ ɔ 'bhalia zɔ. ɔ 'wlu sa 'ɲwnɔ ɔ ka 'nyi wa kpla. ⁶ We -ka nu, 'ɲwnɔ yabhlo'o wɛlɪ 'wlu 'wɔ, ɔ kpla ɔ 'nyi! 'In 'nyi -gɔɖɪɪe -yɔ 'nyi kplakplie -ka ɔ zɔ 'bhalɪ, -zugba ɔ wɛlɪ 'wlu 'wɔ. ⁷ Nɔkpasu'u wɛlɪ 'wlu 'wɔ, ɔ mi -Lagɔɔ 'wɔwlu nya, 'in mɔ 'wɔ wa yia -Lagɔɔ 'ɲnumɪe -yɔ. 'In 'ɲwnɔ 'wɔ wa yia nɔkpasuu 'ɲnumɪe -yɔ. ⁸⁻⁹ (Nu, -Lagɔ 'kaa nyıma lala: nɔkpasu 'nı 'ɲwnɔ 'wɔtla, 'ɲwnɔ 'tlaa nɔkpasu 'wɔ. 'In -Lagɔ 'nı nɔkpasu lala 'ɲwnɔɔ 'gbɔ, 'ɲwnɔ ɔ -laa la nɔkpasuu 'gbɔ.) ¹⁰ We 'dɛɛ 'gbɔ, 'ɲwnɔ wɛlɪ ɔ 'wlu 'wɔ, 'anzinyaa 'gbɔ. Mɔ slolu 'yaa we nu, ɔ ka -kanyɔ.

¹¹ 'Sa we mia, 'bhie, Nyımaa -Kanyɔ 'yu 'ɲwnɔ gbalia nɔkpasu, 'in nɔkpasu gbalia 'ɲwnɔ. ¹² Nu, sa 'ɲwnɔ 'tlaa nɔkpasu 'wɔ, 'sa -bhloo 'dɛ 'ɲwnɔ gwalia nɔkpasu, 'in -Lagɔɔ -gbɛ we 'dɛ weee bhva. ¹³ A sısali -slɔ we 'wɔ amıaa 'dɛ nya: 'ɲwnɔ -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mi, ɔ 'nı 'wlu 'wɔwɛlɪ, 'lee we nanı 'ylii? ¹⁴ Nu, dɔɖɔ -gɔɖ -lii 'dɛbhie slolua we nu, nɔkpasu -ka tɔlɔ nyi 'wlu -ka, zɔ -wa, we 'nı mɔɔ? ¹⁵ Nu, 'ɲwnɔ -ka tɔlɔ nyi 'wlu -ka, ɔ 'ɲɲikwalılu -wa. 'In -Lagɔ ka 'ɲwnɔ tɔlɔ nyi 'nyɛ ɔ 'wluu 'wɔwɛlɪlu nya.

¹⁶ 'In nyıme ɔ -ka 'yıbha ɔ 'ka 'ya gbɔ tɔlɔ -bha palı ni, nu, -amıa 'nı -mɔɔ bhlabhu, 'in -Lagɔɔ leglizinya 'nı 'ya -mɔɔ bhlabhu.

Nyımaa -Kanyɔɔ 'sukwee gbɔ

¹⁷ Nu, gbɔnya 'in 'yia -yɔ, na yia da 'in -yia lapalıaa 'gbɔ, 'in 'nı mneni 'in 'ka 'an 'ɲɲikwalı. Nu, amıaa 'wlugbelie mia, we'e nɔ 'an zɔzɔnɔ -yia lɛ, gbɔnyuu we nɔa 'in -yia lɛ bhabha.

¹⁸ Tiada, wa nɛɛ 'mı -yiaɛ, a -ka 'wlugbeli, 'wɔdodoe mı 'an nyıɪ, 'in we mı 'mı dlu nu, wee gbɔ -mınu -zakpa -bhlo mı gbɔzɔnɔ nya. ¹⁹ (We mı nu, 'wɔdodoe -mı 'an nyıɪ, 'in -wa kpa -Lagɔgbɔ -kli, wa 'ka -maa

yıbheli.) ²⁰ 'In a -ka 'wlugbeli, we 'nı Nyımaa -Kanyɔɔ 'sukwee liliee gbɔ.

(Mt 26.26-29; Mk 14.22-25; Lk 22.14-20)

²¹ 'In a -ka 'wlugbeli 'sukwee gwe, ɔ -ka -mı kwɛ ɔ puloa la, 'in ɔ bhua ɔ 'dɛɛ 'sukwee 'wɔ, 'in ɔ lia we. 'Nwɔ mı tɔlɔa 'bhada, -zugba tɔlɔa bhali -maa 'dɛ nɔ. ²² 'Lee, a 'nı amıaa 'dɛɛ -budunya -ka a 'ka we zɔ lilii, 'in a 'ka we zɔ nɔ 'manı? Yaayu, -Lagɔɔ leglizı a tilia 'ylila yi? 'In amıaa -Lagɔbhelia 'nıa -lu -ka, 'ma a 'yıbhaa a 'ka zɔ 'bhali yi? Sa a 'yıbha 'in gba 'an -yia? 'In kwali 'an 'ɲnu? -Cınyı, 'in 'nı ɔ mneni 'in 'ka 'an 'ɲɲikwalı gbɔ -mınu 'wɔ.

²³ Nu, -we Nyımaa -Kanyɔ -slolua 'mı, 'in 'in -slolua 'an mɔ nu: sabɔ, da wa 'kaa Nyımaa -Kanyɔ -Zeu kpa, ɔ 'bhua 'floo 'wɔ, ²⁴ ɔ 'paa -Lagɔ fuo, ɔ yia wee 'floo ladıɪlɪ, 'in ɔ nɛɛ: «-We mıa da, na ku -wa, 'mɔ 'in wlaa amıaa 'gbɔ. A li wee 'floo -mınu, 'in a 'ka 'mı ligbeda -tɔ bhla weee nya.» ²⁵ Wa bhıa lilie, -Zeu yi 'yaa wa nɔ -kɔɔ yoo 'nyɛ. 'In ɔ nɛɛ: «Wee 'kɔɔ -mınu -wa -Lagɔ -yɔ nyıma 'sɔɔ *'wɔsusloluɛ -lolu, -we ka 'gbɔ na 'pıɔn yia jite. Bhla weee nya a -ka we nɔkpla nɔ 'mada -mı, a -tɔ 'mı ligbeda.» ²⁶ Nu, sa a lia 'floo -mınu -bhlo, 'in sa a maa 'kɔɔ -mınu nɔkpla nɔ -bhlo, -zugba Nyımaa -Kanyɔɔ tɪtɪgbɔ a mıa gbada tıklı, 'in ɔ 'ka 'saa yi.

²⁷ We 'gbɔ, nyıme ɔ -ka Nyımaa -Kanyɔɔ 'floo li, 'in ɔ -ka ɔ 'kɔɔ -mınu nɔkpla nɔ 'ma sa 'nyuu sa, -zugba ɔ 'dɛ ɔ dia Nyımaa -Kanyɔɔ -ku -yɔ ɔ 'pıɔn gbɔ 'wlu. ²⁸ Nu, ɔ -ka -mı, ɔ bhli ɔ 'dɛɛ nɔnɔbhı 'yliyɔ la 'nanɔɔ, 'bhie, ɔ 'ka 'floo -mınu li, 'in ɔ 'ka 'kɔɔ -mınu nɔkpla nɔ 'ma. ²⁹ Nu, nyɔɔ -ka 'floo -mınu li, 'in ɔ -ka 'kɔɔ -mınu nɔkpla nɔ 'ma, -zugba ɔ 'nı Nyımaa -Kanyɔɔ kuu gbɔ 'wɔsısali sayı, ɔ 'dɛ ɔ dia gbɔ 'wlu. ³⁰ We 'gbɔ, guzunya -yɔ 'kukunya -zua 'an glaa, 'in nyıma

duun yia tli ain nyidi. ³¹ -A -ka -amīaa 'dεε nɔnɔbhv 'yliyɔlabhli 'nanv, -a 'nī mneni -a 'ka -Lagɔɔ nyūmaa -yɔgbv 'wɔbhuhue ŋwe -bho. ³² Nū, Nyūmaa -Kanyɔ -ka -amīaa -yɔgbv 'wɔbhuda -mī, 'in ɔ -ka -ain gbvsloluda -mī nī, wa yi -ain -kaslv 'wɔpa dɔdɔgbv -nyūma nyaa gbv -wa.

³³ We 'gbv, na bheliain, da a -ka 'wlugbeli a 'ka Nyūmaa -Kanyɔɔ 'sukwe li, a wɔwlv. ³⁴ Nū, ŋwɔ -ka nyūmε -mɔmɔ 'bhada -mī, ɔ li ɔ 'dεε -buduŋweε, 'in a -ka 'wlugbeli a yi amīaa 'dε -Lagɔɔ nyūmaa -yɔgbv 'wɔbhuhue -gv -lali.

Da in -ka -mɔ amīaa -gbε nyini, 'bhie, in 'ka gbv pnūnya -mūni gba.

12

Zuzu 'Pɔpaa wlawlali

¹ -Slεen, bheliain, -li Zuzu 'Pɔpaa wlaa, in 'yibha a yibheli we sazɔnv sa. ² A -yi we 'ji nū, da a 'nīa -slɔ -Lagɔ 'wv -mī, amīaa 'dε a tidea 'yi, yoyolagɔnya'a gbaa, we 'bilanɔnve nya. ³ We 'gbv, in nεε ain -ylae: nyūmε ɔ -ka -Lagɔɔ Zuzu 'wv -ka, ɔ 'nī mneni ɔ 'ka gbaε: «Mε kpa -Zezu», 'in nyūmε yabhlogbɔɔ 'nī mneni ɔ 'ka gbaε: «-Zezu mī Nyūmaa -Kanyɔ nya!» 'mɔ ɔ 'nī Zuzu 'Pɔpaa 'wv -ka.

⁴ -Lagɔɔ Zuzu wlawlali -zu 'wv, 'in -Lagɔɔ Zuzu -bhlogbɔɔ wlaa we 'dε weε. ⁵ Nū, -Lagɔɔ libhoo 'yli -zu 'wv, 'in Jεitapε -bhlogbɔɔ, mɔ -yla -a nva we 'dε weε. ⁶ Nū, -Lagɔɔ libho -zu 'wv, 'in ɔɔ -Lagɔɔ 'dεbhlogbɔɔ nva we 'dε weε lε nyūma weε 'wv.

⁷ -ɔ -ka -mī -Lagɔ ka ɔ wlawlalu -mɔɔ 'nyε, -mɔɔ 'ka -Lagɔɔ Zuzu 'tite -slolu. 'In -mɔv mī nyūma weε zɔzɔnv 'yiyū nya. ⁸ Nū, -Lagɔɔ Zuzu nyε nyūmε yabhlo gbagbie gbviloɔ sɔlv, 'in ɔɔ Zuzu -bhloo dε nyεa -gvɔv gbagbie, nyūma 'ka -Lagɔ yibheli. ⁹ 'In ɔɔ Zuzu -bhloo dε nyεa nyūmε yabhlo dlizvzve, mɔ -bhloo dε nyεa -gvɔv guzvnyaa jipejipee

se. ¹⁰ Nū, ɔɔ Zuzu nyεa 'yabhlo gwεdigbvv lεnv se, mɔ nyεa 'yabhlo -Lagɔgbv -falipapieε se, mɔ nyε 'yaa 'yabhlo yoyozuzu -yɔ Zuzu 'Pɔpaa 'wvɔsɔlv se. 'In mɔ nyεa 'yabhlo weli -putunyaa gbagba se, 'in mɔ nyεa -gvɔv weε weli -mūni 'jig-bagbieε se. ¹¹ Nū, ɔɔ Zuzu -bhloo dε nva we 'dε weε lε. 'In sa ɔ 'yibhaa, 'sa ɔ nyεa nyūma -bhlo -bhlo -Lagɔɔ wlawlalu -bhlo -bhlo -bhlo.

Ku -bhlogbɔɔ 'lali duun

¹² Nū, nyūmεε ku -bhlogbɔɔ, 'in we 'lali duun. Weε 'lalinya -zu 'wv, 'in we nva ku -bhlogbɔɔ lε. 'Sa -bhloo 'dε Klisi mīa. ¹³ Nū, Zuifv -yɔ -wa 'nīa Zuifvoo, galī -yɔ nyūma -zɔnvoo, wa ka -a 'dε weεε batizeε Zuzu -bhlogbɔɔ nya, 'in -a 'ka ku -bhlogbɔɔ -zε. -Lagɔ ka ɔɔ Zuzu -a 'dε weε yeli.

¹⁴ 'In we 'nī 'lali -bhlogbɔɔ ku ka, nū, we 'lali -zu 'wv. ¹⁵ Bhv -ka yaa gba: «Nū, in 'nī ɔɔ, we 'gbv, in 'nī kuu -nv nya -mī», -mɔv 'gbv we 'nīa kuu 'lali yi? ¹⁶ 'In yukwli -ka yaa gba: «Nū, in 'nī 'yliya, we 'gbv, in 'nī kuu -nv nya -mī», -mɔv 'gbv we 'nīa kuu 'lali yi? ¹⁷ Ku -kpbahie -ka yaa 'yliyaa 'dεkpaa nya -mī, sa we 'ka 'nva? 'In we -ka yaa yukwlii 'dεkpaa nya -mī, sa we 'ka ŋnε 'nva? ¹⁸ 'In sa -Lagɔ 'yibhaa, 'sa ɔ zva kuu 'lali we -yɔ -bhlo -bhlo. ¹⁹ We -ka yaa nū, we 'dε weε mī 'lali yabhlogbɔɔ nya, -zugba da kuu -kpbahie mīa? ²⁰ Nū, kuu 'lali -zu 'wv, 'in ku -bhlogbɔɔ.

²¹ Nū, 'yliya 'nī mneni we 'ka gba ɔɔ -ylae: «In 'nī -na gbv -ka!» 'In 'wlv 'nī mneni we 'ka gba bhvnyā -ylae: «In 'nī amīaa gbv -ka!» ²² Kuu 'lalinya -a yīa -yɔ nū, we yɔlv 'wv, we gbv -sua 'wv bhabha kuu -nv nya. ²³ 'In kuu 'lalinya -a yīa -yɔ nū, we 'nī nɔŋwe -zv sa -mī, 'mɔ -amīa zva nɔŋwe bhabha. 'In kuu danya wa'a 'yīa -yɔ, -mɔv -amīa zva sazɔnv sa. ²⁴ Nū, kuu 'lalinya wa yīa -yɔ, -mɔv sazɔnv saa zɔvɔε 'nī gbv 'wv -ka. Nū, -Lagɔ ka ku lεnv 'lalinya 'ylijijie

nya, 'in we 'lalinya 'nia 'nuŋwe -zu sa -mi, o yia we 'nuŋwezovze 'kadu 'nye. ²⁵ Nu, we -ka 'sa -mi, 'wudodoe 'ni kuu 'lalinya nyidi -mi. 'In zovz wee 'lali zovza 'nanuv. ²⁶ Nu, kuu 'lali yabhlo -ka siada -mi, we 'de weee sia dabovu, 'in wa -ka 'lali yabhlo 'ŋmikwali, we 'de weee -yo we lia 'muna dabovu.

²⁷ Nu, amia, Klisu ku a -mia. 'In wee kuu 'lali a -mia -bhlo -bhlo. ²⁸ Nu, leglizi 'wu sanee 'sa -Lago palia nyuma la: tiada, -Zezuu tietienya o palia la, we 'sonu nya o palia *-Lagobvuu -falipanya la, we tanu nya o palia -Lagobvuu -slolunya la. -Mvu 'bigu gwedigbvuu lenunya, 'bhie guzunya jipenya -yo nyumaa 'wosanya, we -yo nyumaa 'yugalinya. 'In nyuma -wa gbaa weli -putunya wa 'nia -yi, o yi 'yaa -maa lapali. ²⁹ Nu, wa 'de weee 'ni -Zezuu tietienya, wa 'de weee 'ni -Lagobvuu -falipanya, wa 'de weee 'ni -Lagobvuu -slolunya, wa 'de weee 'ni gwedigbvuu lenunya! ³⁰ Wa 'de weee 'ni guzunyaa jipenya, wa 'de weee 'ni weli -putunya wa 'nia -yii gbagbanya, 'in wa 'de weee 'ni wee welynua -minu 'jigbanya!

³¹ 'In, -Lagoo wlawlali 'yia -we -zia -bha 'wu, amiaa dli nyini we 'wu.

Nu, -sleen, 'yloogbv nanua 'yli -we -zia -bha 'wu, 'mu na yia an 'kvlslolua.

13

Zekalidli

¹ 'In, in -ka mnene in 'ka nyumaa weli gba, 'in 'debbie in 'ka 'anzinyaa weli gba, in 'ni nyumaa zekali ni, -zugba in 'wlv sa nete wa mia bhida 'titee, we weli -yo -lili gbocin weli.

² 'In, in mnene in 'ka -Lagobvuu -fali 'pa, in mnene in 'ka zizelu weee yibheli, 'in, in 'ka we 'de weee 'wolanu, in mnene in 'ka dli 'kadu zu, -we 'kaa -gogoo 'kadu dawulasali, 'in, in 'ni nyumaa zekali, -zugba in 'ni -lu yabhlogboc nya -mi. ³ In -ka mnene in 'ka na zovzonu weee njwabhanya

'woladlili, 'in in 'ka na ku wla wa 'ka we sieoo, in 'ni nyumaa zekali, -zugba in 'na 'ka -lu yabhlogboc we 'wu 'yi.

⁴ -O -ka zekalidli -ka, o dltie, zovzonu o nva le, o dlu nyini nyumaa -lu 'wu zenyi sa, o'o -slolu o 'de, 'in o'o 'ylimani o 'de. ⁵ -O -ka zekalidli -ka, o'o nu zovbhali gbu le, o'o -tali o 'debhlogboc zovzonu da, o'o 'pa 'ce, o'o dli nyumee gbegebein gbu dlu la. ⁶ -O -ka zekalidli -ka, -we 'nia -mi tikli, o'o li we 'muna, nu, gbuzonu gbuu 'muna o lia. ⁷ -O -ka zekalidli -ka, nyumaa -yogbu o tia 'wu, gbu weee o zva dli -gu, gbu weee o dia dli 'wu, 'in o slolva gbu weee 'wlu zo la.

⁸ Zekalidli 'na 'ka ci labhia, -Lagobvuu -falipapie yia labhua, weli -putunyaa gbagbie yia 'yiligbea, 'in -luyilo 'ka labhu. ⁹ Nu, -amiaa -luyilo 'ni gbada -mi, 'in -amiaa -Lagobvuu -falipapie 'ni gbada -mi. ¹⁰ Nu, 'yli -we ka zli -we mia gbada -ka yi, -we 'nia gbada -mi, 'in -muv bhua la.

¹¹ Nu, da in mia zlime 'yislakpile nya, 'yislakpile 'bhisa na gbaa, 'yislakpile 'bhisa na pupalia 'wlukovv la, 'yislakpile 'bhisa na sisalia gbu 'wu. 'In da in -zea 'yilgweladolonyo, in yia 'yislakpile lenugbu 'bibhu. ¹² Nu, -zeen, -li -a 'yia -yo 'wluluu, we 'wlv sa 'yilglabhu -vligni 'wu -a yi we -yo. 'In -yo -a yia 'yilia kpeen kpeen wee 'yli nya. Nu, -zeen, na -luyilo 'ni gbada -mi, 'in wee 'yli nya -Lago na yia yibhelia kpeen kpeen, sa o 'de -yia 'mi, 'sa.

¹³ -Sleen, wee -li ta -minu mi la: dliovzoe, dliwvdiie, zekalidli. 'In wee -li weee -minu glaa, -we 'yilia, mu -wa zekalidli.

14

Zuzu 'Pvpa wlawlali

¹ A -tali nyumaa zekalidli da tia. Amiaa dli nyini 'ya Zuzu 'Pvpa wlawlali 'wu. 'In -we amiaa dli 'kaa 'wvnyini bhamba mu -wa -Lagobvuu -falipapie. ² Nu, weli -putu wa 'nia -yi, nyime -o -ka we gba, o 'nia nyuma

-yla gbu gba, -Lago -yla o gbaa gbu. - We ka gbu -wa, nyime yabhlogbodo'o 'nu we 'wola. -Lago Zuzuu 'tite nya o gbaa gbuzonyuma mia zizeda.

3 Nu, o paa -Lagobbu -fali, nyuma -yla o paa we, 'in o 'ka wa dlizove -gopali, o 'ka wa 'kuaylipa, o 'ka wa dli -belo -yopali. 4 -o gbaa weli -putunya, o 'de dlizove o palia -gu, 'in o paa -Lagobbu -fali, leglizi weee dlizove -moo palia -gu.

5 'In 'yibha nu, a 'de weee gba weli -putunya, 'in -we in 'yibhaa 'ya bhabha mu -wa nu, a 'pa -Lagobbu -fali. Nu, o paa -Lagobbu -fali, o 'yli o -zi o gbaa weli -putunya. 'Mu nyime yabhlo -ka mneni o 'ka weli -putunya o gbaaa 'ji gba, -moo 'kaa leglizi weee dlizove -gopali. 6 'In -sleen bheliain, in -ka yaa amiaa -gbe yi, 'in in 'ka ain -yla weli -putunya gba, 'in -lu -Lago -slolua 'mi 'klu, we yi -luyiloo, -Lagobbu -falipapieoo, we -yo -Lagobbu slolueoo, in 'ni ain -yla we gba, zozonu -mumu in nu ain -yla lea? 7 -A 'pa -slo lubbhlidli dli -gu, sa legle -yo -pete 'bhisa: we -ka we weli 'ni -yobhbhluda -mi -bhlo -bhlo, we -ka bhliida -mi, sa wa 'ka we bhlibhliweli 'wosisalida 'ya? 8 We -ka nu, tu legle 'ni gba 'nanuu, nyoo 'ka lamnazi, 'in o 'ka tu gva mnia? 9 Nu, 'sa -bhlokpade we mia amiaa -nu nya! A -ka weli -putunya gbada -mi, a 'ni we 'woyleli 'nanuu wa 'ka we 'wolanu, -zugba amiaa welynua a mia kwnne 'pada. 10 Nu, weli 'yli -bhlo -bhlo -zu dudu, 'in we 'yabhlogbodo nyime'e 'nua 'wola, we 'ni -mi. 11 Nu, weli -we 'in 'nua 'wola, nyime o -ka we 'mi -yla gba, in mi lakpayu nya -moo -gbe, 'in -moo mia lakpayu nya na -gbe. 12 'Sa -bhlokpade we mia amiaa -nu nya, amia -wa 'yibhaa -Lago Zuzuu wlawlali, -we 'kaa leglizi dlizove -gopali ni, a -tali we da bhabha, 'in a 'ka we 'yi duun.

13 We 'gbu, nyime o gbaa weli -putu, o bhuhhoe -Lago, 'in o 'ka wee

weli 'bhiti, weli -we wa nua 'wola, we 'wu. 14 Nu, in -ka -Lago bhuhhoe -mi weli -putu 'wu, -zugba na dli mia -Lago bhuhhoe, 'in na 'ylimnee 'ni lubho yabhlogbodo nuda -mi. 15 'In sa in 'ka nua? 'In -Lago na yia bhuhhoe na dli nya, 'in in 'ka 'ya o bhuhhoe na 'ylimnee nya. -Lagobbu na yia bhli na dli nya, 'in in 'ka 'ya we bhli na 'ylimnee nya. 16 -In -ka -Lago fuo 'pa na dli -bhlogbodo nya, nyime -kpua o -dia -Lagonyuma nyidi la, o 'ni -na -Lago fuo -pa weli 'wolanu, 'lee, sa o 'ka gba «*-Amenu!» wee fuo -pa -weli -minu daa? 17 Gbuzonu -wa, -Lago -na pa fuo 'nanuu, nu, we'e pali -na -libheyii dlizove -gu.

18 -Lago na paa fuo, nu, weli -putunya na gbaa, in -zi a 'de weee 'wu. 19 Nu, -Lagonyuma -ka 'wlugbeli, in 'yibha in 'ka weli go gbu gba weli wa nua 'wola, we 'wu, 'in in 'ka 'ya nyuma -putu gbu -slolu, -moo nani 'yli -moo -zi gbu go 'wlu glu 'so 'wlu kugbua (10.000) gbagbe, weli -putunya 'wu.

20 Nu, bheliain, a 'na -zeli 'yislakpile amiaa lenugbunya 'wu -ni. We -ka gbonyuuu lenu da, a -ze 'nyenyeyua. 'In amiaa lenugbunya 'wu, a -ze 'yiligweladolunya. 21 We mi celida titee 'sebhe 'wue:

«Jelitape nee:
<Nyuma -wa gbaa weli -putunya,
wa gbegein na yia 'plia,
'in in 'ka Izlaelnyuma -yla gbu
gba.
'Lakpanyaa nwe nya na yia wa -yla
gbu gbaa.
'In 'debhie wa 'nia 'mi yukwli polba
yi.»

22 Nu, weli -putunuaa gbagbe mia, gbu 'yilisloue -wa, nyuma -wa 'nia -Lago 'wu -mi -yla. We 'ni -lu yabhlogbodo nya -mi -Lagonyuma 'yliya 'wu. 'In -Lagobbu -falipapie mia, gbu 'yilisloue -wa, -Lagonyuma -yla. We 'ni -lu yabhlogbodo nya -mi nyuma -wa 'nia -Lago 'wu -mi 'yliya 'wu. 23 Sabhisa,

leglizı weee gbelia 'wlu, wa yia weli -putunya gbagbie bhli, -de nyuma -kpɔaa, -de nyuma 'nia -Lagɔ 'wɔ -mi ma pla an lɔv, wa 'nia gbaa yi nu, -sabhɛ mi an 'wluu? ²⁴ We -ka nu, a 'dɛ weee mi -Lagɔgbɔv -falɔpada, -de nyumɛ 'nia -Lagɔ 'wɔ -mi mɔɔ, -de nyumɛ kpɔaa, mɔ pla an lɔv, -we weee ɔ 'nɔa, we 'gbɔ ɔ yibhelia ɔ gbɔnyuu. 'In -we weee ɔ 'nɔa, mɔ yia ɔ -yɔgbɔ 'wɔbhua. ²⁵ 'In -we weee mia ɔ dli zɔ zizeda, zli 'klɔ we yia 'tlaa, 'in ɔ 'ka 'wlu lagbli, ɔ 'ka -Lagɔ bɔbɔ, 'in ɔ 'ka gbaɛ: «Cun, -Lagɔ mi an nyidi gbɔzɔnɔ sa.»

Leglizı lɛnɔsɔ

²⁶ Nu, bhelian, sa -a 'ka we nɔa? Da a -ka 'wlugbeli, a -ka leglizı lɛnɔda -mi, amiaa 'yabhlo mneni ɔ 'ka -Lagɔlv bhli, 'in -gɔdɔ 'ka nyuma -slolu, -li mia zizeda -gɔdɔ 'ka we 'bhlesa, 'yabhlo 'ka weli -putunya gba, 'in -gɔdɔ 'ka we 'ji gba, nu, -mɔv weee yia -Lagɔnyuma -yɔbɛa, 'in wa dlizɔzɔe 'ka -gɔbhɔ. ²⁷ 'In nyumɛ -ka weli -putunyaa gbagbie bhli, nu, nyuma 'sɔ, nyuma ta nɔ 'sa -bhlo -bhlo, 'in wɛlɔnya wa gbaa nyumɛ yabhlo 'ka we 'ji gba. ²⁸ Nu, -we wa gbaa, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'ni -mi ɔ 'ka we 'ji gba, -zugba wa 'mu nɔwe leglizı -zejila 'wɔ. -ɔ -ka -mi, ɔ gba ɔ 'dɛɛ dli zɔ, ɔ 'dɛ -yla, we -yɔ -Lagɔ -yla. ²⁹ We -ka -Lagɔgbɔv -falɔpanya, -de nyuma sɔɔ, -de nyuma taa, -maa gba, 'in -we wa gbaa, nyuma tɔlv sisali we 'wɔ. ³⁰ 'In nyumɛ yabhlo -ka -bha -mi, -Lagɔ -ka ɔ gbɔ yabhlo 'klɔslolu ɔ -ka we gbada -mi, -ɔ mia gbada tia -mɔɔ 'mu nɔwe. ³¹ A 'dɛ weee mneni a 'ka -Lagɔgbɔv -falɔ 'pa 'bɔla -bhlo -bhlo, 'in we 'ka nyuma weee -slolu, 'in we 'ka wa dli -bɛlv -yɔpali. ³² Nu, -wa paa -Lagɔgbɔv -fali, wa -yi gbɔv -falɔpape kpa sa. ³³ Nu, -Lagɔ 'ni gbɔ bidi -bidi bidii lɛnɔ -Lagɔ, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔɔ -Lagɔ -wa.

We 'gbɔ, sa wa nɔa we leglizı weee 'wɔ -Lagɔnyuma weee nyidi,

we -mi 'sa. ³⁴ Nu, leglizı -ka 'wlugbeli 'nɔwɔ 'mu nɔwe, wa 'ni wa gbagbiee 'yoo 'nyɛ. 'Sa Moizı tite gbaa, wa zɔ nukpasia 'nɔnɔwe. ³⁵ 'In wa -ka 'yibha wa 'ka gbɔ yabhlo 'wɔlanɔ, wa 'yibha wa 'lowlia we la -budunɔweɛ. 'Nɔwɔ 'ka leglizı -zejila 'wɔ weli 'wɔbhɔ ɔ 'ka gba, we 'ni 'ylinani.

³⁶ 'Lee, amia dli, amiaa -gbɛ -Lagɔweli dila gwe yi? Yaayu, amiaa 'dɛ -bhlogbɔɔ -gbɛ we nɔnia yi? ³⁷ We -ka, nyumɛ yabhlo ka we 'wluɔvɔvɔ lapɔpali nu, -Lagɔgbɔv -falɔpanyɔ ɔ -mia ni, 'in Zuzu 'Pɔpaa wlawlalu nya ɔ nɔa gbɔnya lɛ ni, ɔ yibheli we 'ji nu, -we na cɛla da an 'wɔ, Jeitapɛɛ tite yabhlo -wa. ³⁸ 'In nyumɛ -mɔmɔ 'ni we 'wɔyibheli, -Lagɔ 'ni cɔ -mɔɔ -yi: wa 'na pɔlv -mɔɔ yukwli -ni.

³⁹ We 'gbɔ, na bhelia, amiaa dli nɔni -Lagɔgbɔv -falɔpape 'wɔ bhabha. 'In a 'na -klolu nyuma -tɔlvaa weli -putunyaa gbagbie -ni. ⁴⁰ Nu, a nɔ we 'dɛ weee lɛ sazɔnɔ sa, 'in we -mi 'cɛ 'cɛ.

15

Klisı tɔltɔnya lv 'wɔsɔsɔe

¹ Bhelian, -Lagɔgbɔv in gbaa an -yla, a nɔwɔ -yɔ, 'in a mi 'yaa -slɛɛn da -yɔlanɛda, we 'gbɔ na saa amiaa dli glu. ² Sa in gbaa wee -Lagɔgbɔv -mɔni an -yla a -ka 'sa we -gɔ nɔ, 'in we puea an, 'mɔ we 'ni -mɔvɔv, -zugba amiaa dlizɔzɔe mia, bhe -wa.

³ Gbɔ -we wa -slolua na 'dɛ, 'mɔ in -slolua an tia, mɔ -wa nu: Klisı ka tɔ -amiaa gbɔnyuu 'gbɔ, sa -Lagɔsɛbhe gbaa zɔmɛ we, 'sa. ⁴ 'In wa faa ɔ gbawla 'wɔ, we 'ylı tanɔv zli ɔ yia tɔltɔnya glaa 'wɔsɔ, sa -Lagɔsɛbhe gbaa zɔmɛ we, 'sa. ⁵ ɔ -slolua ɔ 'dɛ *Sefası 'klɔ, 'bhie, ɔ yia ɔ 'dɛ ɔ tietienya kugbua lɛ 'sɔ 'klɔslolu. ⁶ -Mɔv 'bɔgɔ, -Lagɔbhelia -wa zia nyumaa 'wlu 'sɔ glɔ gbɔ -gɔ, ɔ yia wa 'klɔ 'tlalı dabɔv. Nu, wa duun -ga 'yliyɔ -slɔ, 'yabhlo -bhlo tia. ⁷ -Mɔv 'bɔgɔ, ɔ yia *Zake 'klɔtlalı, 'bhie, ɔ yi

'yaa tietienya weee 'klotlali. ⁸ We bhialida, wa 'de weee nu 'bigu, o yi 'yaa -ami 'klotlali, -ami 'wlba 'yu -o ka gwalie 'tlali o 'nyaa.

⁹ Nu, -Zezuu tietienya glaa -ami -wa wa 'kienyile, in 'ni 'debbie -gbolu we 'klv -ka wa 'ka 'mi la -Zezuu *tietienyo, -we ka gbv -wa, in ka leglizı 'klyie 'wupalı. ¹⁰ 'In, sa in mia -zeen da, -Lagoo 'nanı nya in mi 'saa. 'In wee o 'nanı o nva 'mi 'wu, we 'ni 'woto bhe: -we ka gbv -wa, lubho in nva, we -zi -Zezuu tietienya weee. We 'ni -ami nu weee lubho, -Lagoo 'nanı sua 'mi, 'in na nva we. ¹¹ Nu, we 'ka -ami -zeoo, we 'ka wamia -zeoo, -Lagobv -a mia gbada, 'in a nwnua -yo, mv mia de.

-Lago yi 'yaa -amia 'wobhua tltlnya glaa

¹² Nu, -Lagobv -a gbaa da ain -yla, -a nee ain -yla Klisi ka 'woso tltlnya glaa. 'In sa amiaa lv -nyıma -bhlo -bhlo 'ka gba tltlnya 'ni mneni wa 'ka tltlie lv 'wosa? ¹³ We -ka nu, tltlnya'a -so 'wu tltlie lv, -zugba Klisi 'ni tltlie lv 'woso. ¹⁴ We -ka nu, Klisi 'ni tltlie lv 'woso, -zugba -Lagobv -a gbaa da ain -yla, gbv -kpva -wa. 'In amiaa dızozve mı 'yaa gbv -kpva nya. ¹⁵ We -ka nu, tltlnya'a -so 'wu tltlie lv 'pien ni, -zugba -Lago -a zolva yo -yo. -We ka gbv -wa, -a ka gba nu, -Lago ka Klisi 'wobhu tltlie lv. 'In -zugba o 'ni we lenv. ¹⁶ We -ka nu, tltlnya'a -so 'wu tltlie lv, -zugba Klisi 'ni tltlie lv 'woso. ¹⁷ We -ka nu, Klisi 'ni 'woso tltlie lv, amiaa dızozve mı klo nya, -zugba a mı -slv mnoda amiaa gbonyii lv. ¹⁸ We -ka 'sa -mi, -wa weee tlia, -zugba wa mı Klisi 'wu, -maa ka mnv. ¹⁹ We -ka nu, dıdv -mıni -gvv 'pipee -bhlogbooo 'gbv, -a dı Klisi dı 'wu, -zugba nyazunya -a -mia bhabha nyıma weee nyıdı.

²⁰ Nu, Klisi ka 'woso tltlnya lv, gbvzv -wa. Klisi -soa 'wu tia tltlnya glaa 'bhie, tltlnya tıba 'kaa 'woso tltlie lv. ²¹ Nu, sa tltlie yia la nyıme yabhloo gbegbeın, 'sa

-bhloo 'de tltlnyaa 'wosove tltlie lv yia la nyıme yabhloo gbegbeın. ²² Sa nyıma weee -wa nea *-Adan -yo la, wa tlia, 'sa -bhloo 'de nyıma weee -wa nea Klisi -yo la, -maa yia 'yliyogagie 'yia. ²³ Nu, -o -ka -mı o ka osv -galıda, Klisi -galia nyıma weee 'yu, Klisi -soa 'wu tia tltlie lv. -Mvv 'bigv, -wa -wa Klisi -nv, zlı o yia yia, -maa yia tltlie lv 'wosa o 'bı ten. ²⁴ -Mvv 'bigv, dıdv yia labhua: zuzu 'nyuu nyımaa -gvgalie klaa, we se klaa, we -yo we 'tite, Klisi yia we 'de weee lasaa, 'in nyımaa 'wulapılie o yia Dide -Lago yoo 'nyea. ²⁵ We mı nu, Klisi pıli nyıma 'wlu la tıklı, 'in -Lago 'ka o tonyıma lu, 'in o 'ka wa o bhv zo laslv. ²⁶ Nu, tonyımee 'wobhlolunv -o -Lago 'kaa lasa, mv -wa tltlie. ²⁷ Nu, we mı celıda -Lagosebhe 'wve:

«-Lago ka o bhv zo -lu weee laslv.»
'In -we mıa tıklı, mv -wa nu, -Lago -o slıba Klisi bhv zo wee -lu weee la, -moo 'ni wee «-lu weee» glaa -mı. ²⁸ Nu, -Lago -ka Klisi zo -lu weee laslv, 'in -Lagoo 'Yu -o -Lago slıba -lu weee zo la, 'in -moo slıba -mooo 'de -Lago zo la. Saneı 'sa -Lago yia -lu weee 'wulapılia kpeen kpeen.

²⁹ Nu, nyıma -tıba gbaa wa batizee wa tltlnyaa 'bı 'wu, lee -lu wa 'ka we 'wu 'yia? We -ka nu, tltlnya'a -so 'wu tltlie lv gbvzv sa, lee -lu ka 'gbv waa nyıma -manı gba wa batizee wa tltlnyaa 'bı 'wva?

³⁰ 'In -amia, lee -lu ka 'gbv -a palı -amiaa 'de 'yib nyıme -bha -lu 'yu bhla weee nya? ³¹ Bheliam, in mı tltlie 'yu 'yı weee zlı. Na 'de na ylımanı amiaa 'gbv -amiaa -Kanyo -Zezu Klisi 'wu: we 'dee 'gbv na gba 'saa. ³² We -ka dıdv -gvv -lıi 'yıyiee 'gbv, in yi tv gv -fliinuma nya Efezigbe nvkple, lee -lu in 'ka we 'wu 'yia? We -ka nu, tltlnya'a -so 'wu tltlie lv, 'in -a gbaa nyıma tıba 'bhısaı:

«-A li, -a 'ma, nu,
cızi tlia -a yia.»

33 A zɔ amiaa 'de 'yliyɔ, nu, «'talea 'nyii kwaa nyime gbonyuu lenve lv.» 34 A yili amiaa 'de 'wɔ lv, sa we nania 'yli, 'sa. 'In a 'na nɔv gbonyuu ɛ -ni. Nu, aɔn glaa nyima tɔlv 'ni -Lagɔ -yi. -We na gbaa da, amiaa zɔbhahgbɔ -wa.

Ku -sɔa 'wɔ tɪtɪe lv, sa we mia?

35 'In nyime yabhlo yia layibhaae: sa tɪtɪnya 'ka 'wɔsɔ tɪtɪe lvɔ? 'In ku -mɔmɔ wa 'ka -ka? 36 -Gɔwɔtɔnyɔ, -in pɔpali -sɔ 'wlukɔvɔn la, -in 'nɪ we 'ji -yi nu, -lu -na glva, we ka tɪ 'bhie, we mia. 37 -Luu 'ya -kpɔa -na glva, -de 'mnɔyaa, -de glɔglɔ -luu 'ya -putuu, mɔ -wa, we 'nɪ -we mia 'cɪn, 'mɔ -na glv. 38 -Mɔv 'bɪgɔ, ku -we nania -Lagɔ dɔdɔ, 'mɔ ɔ nyea glɔglɔ -lu. 'In -luu 'ya -we -ka -mɪ -mɔv ka -mɔv 'dɛɛ ku. 39 'Yliyɔgalu weee 'nɪ yɪɛ -bhlo -ka: nyima ka -maa nɔv yɪɛɛ sa, 'in nɪma kaa -mɔv nɔv yɪɛɛ sa, 'zianya ka -mɔv nɔv yɪɛɛ sa, 'in zibhinya kaa -mɔv nɔv yɪɛɛ sa. 40 Yalɪ -lii ku mɪ 'ya, 'in dɔdɔ -gɔ -lii ku mia. Yalɪ -lii 'ylinanɔ ka we 'dɛɛ sa, 'in dɔdɔ -gɔ -lii 'ylinanɔ ka -mɔv 'dɛɛ sa. 41 'Yɔv 'pɔpɔe mɪ we 'dɛɛ sa, 'cɔv lɪe mɪ we 'dɛɛ sa, -zɛlu lɪe mɪ we 'dɛɛ sa, 'in 'dɛbhie wee -zɛli glaa we lɪe zɪzli 'wɔ.

42 'Sa -bhlokpade we mia tɪtɪnyaa tɪtɪe lvɔ 'wɔsɔ gbɔ nya. Nyime -ka tɪ wa -ka ɔ 'bhlu, zɛn ɔ zɛan, da ɔ -ka 'wɔsɔ tɪtɪe lv, ɔ ku lolu 'nɪa 'masɛɛn tɪa yi. 43 Wa -ka ɔ 'bhlu, ɔ 'nɪ -lu yabhlogbɔɔ. 'In da ɔ -ka 'wɔsɔ tɪtɪe lv, 'ɲɪnmɪe 'kadɔ nya ɔ sɔa 'wɔ. Wa -ka ɔ 'bhlu, ɔ 'nɪ 'tɪtɛ yabhlogbɔɔ 'wɔ -ka. 'In da ɔ -ka 'wɔsɔ tɪtɪe lv, 'tɪtɛ yea ɔ. 44 Wa -ka ɔ 'bhlu, -zugba dɔdɔgɔ -nyimeɛ ku wa 'bhlu, 'in ɔ -ka 'wɔsɔ tɪtɪe lv, Zuzu 'Pɔpa nyea ɔ 'yliyɔgagie. Dɔdɔgɔ -nyimeɛ ku mɪ, 'in ku -we Zuzu 'Pɔpa nyea 'yliyɔgagie, -mɔv mɪ 'yaa. 45 Nu, we mɪ celɪda -Lagɔsɛbhe 'wɔe: «Tɪa -nyime -Adan -zɛa dɔdɔgɔv 'yliyɔganyɔ».

'In -Adaan 'wɔbhloɔlvɔ -zɛa zuzu -we wlaa 'yliyɔgagie. 46 Nu, we 'nɪ ku -we Zuzu 'Pɔpa 'nyea 'yliyɔgagie -mɔv yi tɪa, dɔdɔgɔv 'yliyɔganyɔ yia tɪa, -mɔv 'bɪgɔ ku -we Zuzu 'Pɔpa 'nyea 'yliyɔgagie yia lɔgada. 47 Nu, bla nya -Lagɔ nɔv tɪa -nyime ɛ, 'in nyimeɛ 'sɔnɔ mia, yalɪ -mɔɔ 'bhɔa. 48 Dɔdɔgɔ -nyima 'wɔv nyime -Lagɔ nɔv ɛ bla nya mɔ, 'in yalɪnyima 'wɔv nyime ɔ 'bhɔa yalɪ mɔ. 49 Sa -a -yɔ dɔdɔgɔ -nyime ɔ -Lagɔ nɔv ɛ bla nya 'wɔwɔlv, 'sa -bhloo 'de -a -yɔ nyime ɔ 'bhɔa yalɪ yi 'yaa 'wɔwɔlv.

50 Bhelian, -we na gbaa mɔv nɪ: nyimeɛ dɔdɔgɔ -ku kaa yɪɛ -yɔ 'pɔvɔn 'wɔ, we 'nɪ mneni we 'ka -Lagɔɔ nyimaa 'wlulapɪe zɔ pla. 'In -we 'kaa tɪ, we 'nɪ mneni we 'ka -we'e tɪaa 'bɪli.

51 -Sɛɛn, zizelu yabhlo na yia aɔn -yla 'bhlesaa: -a 'de weee 'nɪa tɪa yi, nu, -a 'de weee ku wa yia 'bhɪtɪa. 52 Nu, ɛ we yia nɔv sa sɔv, 'yli kapie 'bhɪsa, 'wɔbhloɔ -ɛglɛɛ gba zɪ. Nu, wee ɛglɛ -ka gba, 'in tɪtɪnya sɔa 'wɔ tɪtɪe lv, -maa -putu'u tɪ 'masɛɛn, 'in -amia, -amiaa ku bhɪtɪa. 53 We mɪ nu, ku -we 'kaa zɛn, we -zɛ ku -we 'na 'kaa zɛn, 'in ku -we 'kaa tɪ, we -zɛ ku -we 'na 'kaa tɪ. 54 Nu, ku -we 'kaa zɛn, we -ka ku -we 'na 'kaa zɛn -zɛ, 'in ku -we 'kaa tɪ, we -ka ku -we 'na 'kaa tɪ -zɛ, -zugba -we -Lagɔsɛbhe gbaa we ka gba:

«Tɪtɪe ka labhɔ,
'in -Lagɔ ka tɪtɪe lu kpɛɛn
kpɛɛn!»

55 «'Oo tɪtɪe, da -na tɔv lulue mɪnɪa?
'Oo tɪtɪe, da -na tɔ -gɔ kpɛɛ
mɪnɪa?»

56 Nu, tɪtɪeɛ nɔv tɔ -gɔ kpɛɛ mia, gbonyuu -wa, 'in Moizu tite mia, mɔ -wa gbonyuuu 'tɪtɛ.

57 Nu, -a 'pa -Lagɔ fuo, ɔ 'gbɔ -a yia tɔ lu, -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisɪ 'wɔ.

58 We 'gbɔ, na bhelia -zɔnɔ, a 'tɛmanɪ 'wɔ, 'in a 'yɪgbe gege, a 'ka Nyimaa -Kanyɔɔ lubho nɔv 'yɪ weee nya, -gɔladolue nya. 'In a -yi we 'ji nu, Jejitapɛɛ lubho -we a mia nɔv, we 'nɪa 'wɔtɔv yi bhe.

16

*'Gwēzi wa -saa wa 'ka * -
Zeluzalemuv -Lagonyuma 'nye*

¹ 'Gwēzi wa -saa wa 'kaa * -
Zeluzalemuv -Lagonyuma 'nye, we
gbv na yia -slēn da gbaa. Sa in gbaa
we -Galasiii leglizinya -yla, amia
nv 'ya 'sa we. ² Mv -wa nu, dimasi
weee nya, -o -ka -mī o zv o 'dēē -gbē
'gwēzi la, sa o yia. Nu, wa 'na wolv
'mī in -ka nyini 'bhie, wa 'ka we -
sa -ni. ³ Da in -ka amiaa -gbē nyini,
nyuma a -saa -bha, 'ma na yia tiea
'ēbhē nya kwēē amiaa wlawlalu
nya -Zeluzalemv. ⁴ We -ka -mī nu,
na 'dē -yō wa mnī 'ya -mō ni, 'in na
-yō wa mnīa.

-Li Pōlv 'kaa lenv we gbv

⁵ In -ka Masedvanī -dōdv 'wōdī
'bhie, na yia amiaa -gbē. (Nu,
Masedvanī -dōdv -gv na yia 'plīa.)
⁶ In mnēni in 'ka amiaa -gbē -tv
'ylī sanimē, -de na yi amiaa -gbē
tvv 'debhie, 'in ḡwōtlōyibhla 'ka 'plī.
'Bhie, mō in mia mnīda, a 'ka -mō
'mī yoo kwa. ⁷ Nu, in 'nī 'yibha, in
-ka 'plīda -mī, in 'ka aīn 'yī bhe, in
'yibha in 'ka amiaa -gbē ladīlī 'ylī
sanimē nya, -zugba -Lagō -ka we -
yōḡwnu.

⁸ We mī 'sa 'bhie, in 'yibha in
'ka -slō Efēzīgbe nōkplē -tv tiklī, 'in
*Pantikōtvv 'ylī 'ka nyini. ⁹ Nu, 'yoo
ka 'mī -yla -kalī sō weee lv, in 'ka
lubho 'kadv nv. 'In na tōnyuma -zu
'wv.

¹⁰ Timotee -ka amiaa -gbē nyini,
a kpa o 'nanuv, 'in o 'ka we 'jīyib-
heli aīn nyidī nu, a ka o 'lakpasu
kpa. Nu, Nyūmaa -Kanyō libho
o nva -amī 'bhisa. ¹¹ Nu, nyimē
yabhlogbōō 'na tlīlī o 'ylīla -nī. A -sa
o 'wv, a 'ka o yoo kwa -dlōō, 'in o 'ka
na -gbē nyini, nu, in mī o wōda, o -yō
bhelia.

¹² Nu, we -ka -amiaa bheli
Apolōsv, in ka o 'dīzv duun o 'ka
amiaa -gbē mnī bhelia tōlvā nya,
'in o 'nī we -yōḡwnu 'mnumnu, o 'ka

bhla -mīnī nya amiaa -gbē mnī. Nu,
da o -ka bhla 'yī, -mō o yīa mnīa.

'Dīzvvelī -yō fvsawelī 'wv bhlolunv

¹³ A zv amiaa 'dē 'yīyō, a zv dlī
gege, a -zē dlītelōnya, a 'tēmanī la.

¹⁴ A nv gbv weee lē zekalīdlī nya.

¹⁵ Bheliaīn, gbv yabhlo na yībhali
'yaa aīn. Amiaa 'dē -yī we 'jī nu,
Sitefanasī -yō o -buduḡwēē -nyima
plaa -Lagō tia Akai -dōdv -gv, 'in
wa yia wa 'dē nya -Lagōlubhoo
nōnve bhli, -Lagōnyūmaa zōzōnv
'gbv. ¹⁶ We 'gbv, nyuma mīa wa
'bhisa, a zv wa 'nōḡwē, 'in -wa -yō
wa nva lubho -bhlo, a zv 'ya -maa
'nōḡwē.

¹⁷ Da Sitefanasī klaa, Fōtunatusī
klaa we -yō Akaikusī yia na -gbē, -
muv ka 'mī 'mōna 'wōla, da a 'nīa
-bha -mī, -we in 'nīa -ka, 'in wa yia
'mī we 'nye amiaa 'bīgv. ¹⁸ Nu, wa
ka na dlī lapalī, sa wa palīa amiaa
'dēē dlī la, 'sa. A yībheli 'sasōkpa -
nyima 'ḡnikwalī saē.

¹⁹ Leglizinya mīa -Azīī -dōdv -gv,
wa nēē, wa -sa aīn fv. Akilasī klaa,
Plisilī klaa, we -yō leglizī -we gbelia
'wlv wa -budu zō, wa nēē, wa -sa
aīn fv bhabha Nyūmaa -Kanyō 'ḡnī
nya. ²⁰ -Lagōbhelia weee mīa -selī,
wa nēē, wa -sa aīn fv. A sisalī fv, 'in
a gbīglelē bhelia -yō bhōlvā 'bhisa.

²¹ Amiaa fvsawelī -amī Pōlv celīa
na 'dēē sō nya.

²² Nu, nyimē -o Nyūmaa -Kanyō
'nī dōdv nanī, mē mī o -nv nya.
Malanata!*

²³ Nu, Nyūmaa -Kanyō -Zezu ḡwna
aīn 'nyu la. ²⁴ In -kalī a 'dē weee zē
-Zezu Klisī 'wv.

* 16:22 Malanataa jī -wa «-Amiaa -Kanyō, -in yī!» , alamōweli 'wv.

'Sεbhεε 'sɔnu Pɔlv 'paa Kolentı-nyuma yoo

-Lagɔnyuma -wa mia Kolentıgbe 'wv, 'sεbhεε 'sɔnu -we *Pɔlv 'paa wa yoo, mv -wa. Pɔlv tıa -sεbhε ylıa Kolentı -Lagɔnyuma, tɔlv yıa 'cε 'pa, 'ın tɔlv yıa -maa dlı 'bhıtı, 'ın -maa yıa -maa 'dε -Lagɔ yoo 'nyε 'nanv. Wee 'sεbhεε 'sɔnu ɔ 'paa yoo, ɔ nεε -mvv nυkplε nı, ɔ dlı mεnı -we ka gbv -wa, tɔlv 'yıbha wa 'ka nɔ tıklı. 'In ɔ yı 'yaa cεlı -wa 'paa 'cεε gbεgbεın, ɔ 'ka ɔ 'dε gbv 'wlv -sa.

Fvsawεlı

¹ -Amı *Pɔlv, -ɔ -wa -Zezu *Klısı tıetıenyɔ -Lagɔɔ dumagbv nya, -amı -yɔ -amıaa bhelı Timotee 'sɔ, -amıa cεlıa -Lagɔɔ *leglızı mıa Kolentıgbe nυkplε 'sεbhε 'wv, we -yɔ 'ya -Lagɔnyuma weee -wa mıa Akai -dɔdv -kpabhıe -gv. ² Nı, -amıaa Dıde -Lagɔ -yɔ Nyımaa -Kanyɔ -Zezu Klısı ıwına ın 'nyula, 'ın wa 'nyε ın 'wɔtɔvε -dlɔɔ.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo

³ -Lagɔ -ɔ -wa -amıaa -Kanyɔ -Zezu Klısı Dıde, -ɔ -wa nyazıdlı -ka -Lagɔ -yɔ -bεlv -pa -Lagɔ, -a -mnınlı ɔ 'ınlı! ⁴ -Amıaa dlı ɔ palıa -bεlv -yɔ, -amıaa sıasıe weee 'wv, 'ın -wa mıa sıasıe weee lv 'plılda, -a 'ka -maa dlı -bεlv -yɔpalıe kwεyɔmnenıı 'gbv. Sa -Lagɔ palıa -amıaa 'dεε dlı -bεlv -yɔ, 'sa. ⁵ Nı, sa -a sıa duun Klısı 'gbv, 'sa -bhlokpade Klısı palıa -amıaa dlı -bεlv -yɔ bhabha. ⁶ Nı, -a -ka sıada -mı, amıaa dlı -bεlv -yɔpalıe -yɔ amıaa gbvwbhvbhvee gbv -wa. 'In -Lagɔ -ka -amıaa dlı -bεlv -yɔpalı, amıaa dlı 'ka wɔtɔ gbv -wa, 'ın sıasıe -we 'wv -a mıa, a 'ka we 'wlv zɔ ladı dlıtıe nyaa gbv -wa. ⁷ -A dı ın dlı 'wv gege, -we ka gbv -wa, -a -yı we 'jı nı, a mı -ın nya sıada, 'ın 'sa -bhlokpade -Lagɔ yıa -a -yɔ ın 'sɔ dlı -bεlv -yɔpalıa.

⁸ Bhelıan, sıasıe 'kadv -we lv -a 'plıla -Azıı -dɔdv -gv, -a 'yıbha nı, a yıbhelı we 'jı: we 'gba wɔlv 'wv, we -zılı -ın ıwε la, 'ın -a yıa -amıaa 'pυpυε dlı -sa. ⁹ We mı -ın dlı nı, tıa -a yıa, 'ın -amıaa gbvsloluee gbv -wa. -Delee -a yı 'masıεn -amıaa 'dε dlı 'wɔdlı, nı, -Lagɔ -ɔ bhua tıltınya 'wv tıltıe lv, -a 'ka ɔ 'dεbhlogbɔɔ dlı 'wɔdlı 'gbv. ¹⁰ Nı, -Lagɔ -saa -ın sanεε -sυkpa -tıtıe kwεε, 'ın mɔ yı 'yaa -ın wee tıtıe kwεε -saa. Cın, 'mɔ -a dıa dlı 'wv nı, mɔ yı 'yaa -ın we kwεε -saa. ¹¹ 'In amıa 'ya, -yɔ a yıa -ın bεa -Lagɔbhıbhıe nya, -amıaa 'gbv. Nı, nyıma duun -Lagɔbhıbhıe wlv 'gbv, -Lagɔ yıa -ın 'nanı 'wɔnvıa yıa, 'ın nyıma -duun yı 'yaa -Lagɔ fuo 'paa -amıaa 'gbv.

Pɔlv mı ɔ 'dε 'wvgvda

¹² Gbv -we 'wv -a 'kaa -amıaa 'dε 'ylımanı mv nı, -amıaa dlı mı we daylv nya nı, -amıaa nɔnɔbhv mı -mɔwlvda, 'ın we 'snaa 'wv dɔdvɔv -nyıma weee gbεgbεın, 'ın we mı 'ya 'sa 'dεbhıe amıaa gbεgbεın, sa -Lagɔ 'yıbhaa. Nı, we 'nı nyımεε gbvyılɔɔ sɔlv, -Lagɔɔ 'nanı sɔlv -wa. ¹³ Nı, 'sεbhε -a cεlıa da ın 'wv, we 'nı -putu -ka, -we a zεlıa dε, 'ın a nva dε 'wɔla, mv -wa. 'In ın dı we dlı 'wv nı, -we mıa da, 'wv a yıa we lanva kpεεn kpεεn. ¹⁴ A -yı -sıεεn we 'jı -sεε nı, -amıa mı amıaa 'ınlı -yɔmnınlı nya nya. 'In 'sa -bhloo 'dε amıa yı 'yaa -amıaa -nv nya -mıa, -amıaa -Kanyɔ -Zezuu yıyızlı.

¹⁵ -We ka gbv -wa, ın dı wee gbv -mnı dlı 'wv tεun 'gbv, ın 'yıbha yaa ın 'ka amıaa -gbε mnı tıa, 'ın -Lagɔ 'ka ın 'nanı -zakpa 'sɔ 'wɔnv. ¹⁶ 'In 'yıbha yaa ın 'ka amıaa -gbε 'plı, 'ın ın 'ka Masedvanı -dɔdv -gv mnı, ın -ka Masedvanı 'bhv, ın 'ka amıaa -gbε lvyı, 'bhıe a 'ka 'mı yoo kwa, ın 'ka Zudee -dɔdv -gv mnı. ¹⁷ Nı, gbv -we ın pɔpalıa ın 'ka lεv, 'lee ın 'nı we -gv 'wlvkɔv lapɔpalı? 'In, ın -ka gba gbv -mnı na nva lε, na

'deε dumagbu nya na nva we le 'ce yi? 'In in 'ka gba -gba -bhlo 'wu «un», 'in «-innya» yi? ¹⁸ Ni, gbu -a gbaa da ain -yla, -Lagoo 'de -yi we 'ji sazanu sa nu, we 'ni «un» -yo «-innya» -a gba -gba -bhlo 'wu. ¹⁹ Ni, -amı klaa, Siliven* -yo Timotee klaa, -Lagoo 'Yu -Zezu Klisi -o ka gbu -a gbaa ain -yla, o 'ni «un» -yo «-innya». «un» o -mia 'kamuu! ²⁰ Ni, -li weee -Lago gbaa o 'ka nyuma 'nye, -Zezu Klisi -wa we «un», 'in o -Zezu Klisi 'ηni nya, gbaa -a yia «*-Amenu!», -zugba -a mnuni -Lagoo 'ηni. ²¹ Ni, -Lagoo de suslolua -a -yo ain 'wu tenyi tenyi Klisi 'wu. 'In mo ηwnaa -ain, -a 'ka o lubho nu. ²² -Lago zva -amıaa yibhelida o 'ηni nya, 'in o yia -amıaa dli zo Zuzu 'Pupa zu -amıaa pui pale 'bhisa. 'In -li o zva la, o 'ka we -ain 'nye, o Zuzu -wa we tianu.

²³ -Lago in 'bhua 'wu na gbodayinyo nya, in -ka yotobhu o 'bha 'mi. In 'ni 'yibha in 'ka ain sialu 'gbu, in 'nia Kolenti lubhiti. ²⁴ -We a 'kaa dli -gu zu, -a 'ni -gba a nu we le -gla nya. Ni, amıaa dli zuzve 'te 'wu, 'in -a 'yibha -a 'ka ain -yobe amıaa 'muna 'ka -gubwlaylimani.

2

¹ In neε na 'de nyaε, in 'nia amıaa -gbε lubhiti, in yi amıaa dli sumanı lu. ² Ni, -amı -ka amıaa dli sumanı, nyoo mneni o 'ka na dli namania? -Wa -bhloo de ka dli in sumania ma -wa! ³ 'Sebhe in celia da ain 'wu, we ji -wa nu, in 'ni 'yibha in -ka amıaa -gbε nyini, nyuma -wa 'ka yaa na dli namanı, 'in -maa 'ka na dli sumanı. In di we dli 'wu nu, na 'muna mı a 'de weee 'muna nya. ⁴ Cun, dli sulo -yo dlube, we -yo 'mıo nya 'yliya 'wu in celia zlume 'sebhe -mını ain 'wu. We 'ni amıaa dli sumanee gbu, ni, sa in -kalia amıaa ze a 'ka we 'jiyibhelii gbu -wa.

A ti gbonyuu -lenonyoo -yogbu 'wu

⁵ Ni, nyıme yabhlo -ka dli -sumanı gbu lenu, we 'ni na 'debhloo

dli o sumanı, nu, a 'de weee dli o sumania. -A 'na pali gbu -gu -ni, amıaa lonyıma tɔlvaa dli o sumania. ⁶ Gbu -we amıaa lonyıma duun -slolua o sanεε -sokpa -nyıme -mını, -mıv nanı sa 'yli, we -tu sa. ⁷ We 'gbu, -sleεn, a ti o -yobhu 'wu, 'in a 'pa o 'kuayli, -delee o dli yi sumanı bhabha, 'kua yi o 'ylilawla tɔtɔo. ⁸ We 'gbu, in neε ain -ylaε, a -slolu we o 'klv nu, a -kali o ze. ⁹ -We ka 'gbu in yia ain 'woceli mı nu: la in ylaa ain, in 'ka we -yoyı, -de gbu weee in mıa ain -sloluda, a ka lamnazi, 'in a 'ka we 'nınywe zuu. ¹⁰ Ni, a -ka nyıme yabhloo -yogbu 'woti, 'in -amı na ti 'yaa -moo -yogbu 'wu. 'In, we -ka gbuzonu -sa in ti -lu yabhloo -yogbu 'wıoo, amıaa 'gbu in yia we 'woti Klisi 'yu, ¹¹ -a yi *-Saatan 'yitide we yi -ain -gogalı. Ni, -amıaa 'de -yi we dli 'wonyini -gbunya.

Pɔlv mı Tloasi

¹² Da in nyinia Tloasi gbe nukple, in 'ka Klisi gbuzonu gbu gba, Je-jitape yia 'mı 'yoo 'nye in 'ka -moo lubho nu. ¹³ Ni, in 'ni -bha na bheli Titı ylu 'gbu, na dli ka sumanı, we 'gbu in yia Tloasi -nyıma weli 'pa, 'in in yia Masedvanı -dudo -gu mı.

-Zezu Klisi nyea -ain tvv lulue

¹⁴ 'In -a 'pa -Lago fuo, ni, mo kwaa -ain 'yli weee nya Klisi tv -luluee dugba -lilie 'wu. 'In o bhua -ain 'wu -a 'ka Klisi -slolu da weee, neε 'wlu ηne -we mneni la da weee. ¹⁵ Ni, -a 'wlv sa wlı kaa ηne -zonu, -we Klisi nye -Lago. -A mı we nya, -wa -Lago 'nyea 'pıpvε glaa, 'in -a mı 'ya we nya, -wa mnɔa glaa. ¹⁶ Ni, -wa mıa mnɔda, tlithee ηne -we nyea nyıme tlitlie, 'mı we -mıa -maa -nu nya, 'in -wa -Lago 'nyea 'yliyogagie, 'yliyogagiee ηne we -mıa -maa -nu nya. Nyoo ka gbu -mını lenu klva? ¹⁷ Ni, nyıma -duun -tɔlvaa -wa paa -Lagoweli pɔlv, -amıa 'ni wa 'bhisa -mı. -We ka gbu -wa, -Lago tiea -ain,

* 1:19 Silasi.

'in -a gbaa ɔ weli gbuzɔnu sa, Klisu lubhonɔnya 'bhisa ɔ 'dɛ 'yu.

3

*Wɔsusloluɛ loluu lubhonɔnya

¹ Wee weli -minu ji -wa nu, -amɔaa 'dɛɛ 'ylimanie gwe -a dɪ 'yaa yi? Yaayu -amɔaa 'dɛɛ 'ylimaniee 'sebhɛ -a -slolua aɪn 'klɔ nyɔma tɔlva 'bhisa yi? Yaayu 'mɔ -a -zlaha aɪn yi? ² Amɔaa dɛ -wa -amɔaa 'sebhɛ, -we mia celɪda -amɔaa dibhe 'wɔ, -we nyɔma weee mnenia wa 'ka yibheli, 'in wa 'ka zeli. ³ Cɪn, gbuzɔnu -wa, a mɪ Klisu celɪcelɪsebhɛ -amɔa 'paa yoo nya. Nu, we 'nɪ celɪda -mɪ 'sebhɛcelɪnyu nya, nu, 'yliyaga -Lagɔɔ Zuzu nya wa celɪa we. We 'nɪ celɪda -mɪ tukpa -boklo -falɔnya -gɔ, nyɔmaa dibhe 'wɔ we mia celɪda.

⁴ Sanɛɛ 'sa -a gbaa, nu, -we ka gbɔ -wa, -Lagɔ -a dɪa dɪ 'wɔ, Klisu 'gbɔ. ⁵ Nu, -a'a pɔpali 'wlukɔɔn la nu, -a mneni -lii lenue -amɔaa 'dɛ nya. -We weee ka lenue -a mnenia kwɛyɔ, -Lagɔɔ -gbɛ we bhɔa. ⁶ Nu, mɔ -zelɪa -aɪn *'wɔsusloluɛ loluu lubhonɔnya -zɔnu. We 'nɪa titee 'sebhɛɛ -gbɛ 'bhɔ, nu, -Lagɔɔ Zuzu -gbɛ we bhɔa. Titee 'sebhɛ mia, 'bha we bhaa, 'in -Lagɔɔ Zuzu wlaa 'yliyogagie.

⁷⁻⁸ Wa ka tite celɪ tukpa -boklo -falɔnya -gɔ, 'in -Lagɔɔ 'ɲumnie san yia 'mni, wee bhɪa -bhlokpade nya. 'In *Moizu 'klɔ mɪ lɪda wee 'ɲumnie san -minu nyaa 'gbɔ, *Izlaɛlɪnyuma 'nɪ mneni wa 'ka ɔ yla. 'In -zugba, wee san -minu 'plia we yia. 'In tite -we ka lubho -wa nyɔmaa tɪtɪhe lɔ kwakwɪe, -mɔɔ -ka 'tɪa 'ɲumnie san nya, 'in sa -Lagɔɔ Zuzu lubhoo 'ɲumnie san 'ka -mɪa? ⁹ Nu, tite -we ka lubho -wa nyɔmaa gbɔ 'wludɪdie, -mɔɔ mɪ yeda 'ɲumnie 'kadɔɔ san nya. Zuzu 'Pɔpa -ɔ ka lubho -wa nyɔmaa nɔnɔe tɪklɪ -Lagɔɔ 'yu, -mɔɔ 'ɲumnie 'kadɔɔ san yia -bha 'wɔzia. ¹⁰ -A mneni -a 'ka gba nu, 'ɲumnie ka san lɪa zlɛɛ, we 'nɪ 'maslɛn

-lu yabhlogbɔɔ nya -mɪ dɛslɛɛn 'ɲumnie 'yu, -mɔɔ 'ylilo -zi we 'wɔɔ 'gbɔ. ¹¹ We -ka nu, -lu -we 'kaa 'plɪ, we ka 'ɲumnie 'kadɔ 'ylɪ, -zugba -lu -we mia la 'ylɪ weee nyaa 'ɲumnie 'kadɔ 'ylɪ, we -zi we.

¹² Nu, -a dɪ sa -sɔkpa gbɔ dɪ 'wɔɔ 'gbɔ, -amɔaa dɪ 'tɛ 'wɔ gege. ¹³ Moizu, -ɔ zizea ɔ 'klɔ 'wɔ 'naa nya, 'ɲumnie 'kadɔ -we -wa 'plɪplɪ -lu, Izlaɛlɪnyuma yi we labhɔbhɔe -yɔyɔ ɔ 'klɔɔɔ 'gbɔ, -amɔa 'nɪ -mɔɔ 'bhisa -mɪ. ¹⁴ Nu, wa 'ylimnee'e 'nɔ gbɔ 'wɔla. 'In we 'ka -zɛɛn yɪ, wa -ka *'wɔsusloluɛ sɔaa 'sebhɛ zelɪda -mɪ, wa 'ylimnee mɪ 'wɔwelɪda wee 'naa -bhloo 'dɛ nya. Nyɛɛ -ɔ -ka ɔ 'dɛ Klisu yoo 'nyɛ, 'in wee 'naa bhɔa la. ¹⁵ Nu, -zɛɛn 'ya, wa -ka Moizu 'sebhɛnya zelɪda -mɪ -bhloo 'dɛ, wee 'naa wɛɪa wa dɪ 'wɔ. ¹⁶ Nu, nyɛɛ -ɔ -ka Nyɔmaa -Kanyɔɔ gbɛgbɛn 'bhiti, wee 'naa ka -bha 'bhɔ. ¹⁷ Nu, «Nyɔmaa -Kanyɔɔ» wa gbaa da, we ji -wa -selɛɛ, «-Lagɔɔ Zuzu», 'in da -Lagɔɔ Zuzu -ka -mɪ, 'dɛɛ -yla -mumie mɪ -bha. ¹⁸ Nu, 'naa 'nɪ 'maslɛn -a 'dɛ weee 'klɔ 'wɔwelɪda -mɪ, Nyɔmaa -Kanyɔɔ 'ɲumnie -a mia -sloluda -vligni 'wɔ 'bhisa. Nu, Nyɔmaa -Kanyɔɔ -ɔ -wa Zuzu, ɔ ka -aɪn 'bhiti, 'in -a 'ka ɔ 'wɔwɔlɔ -zɛ, 'in -a 'ka 'ɲumnie yabhlo 'wɔplɪlɪ 'bhie, -a 'ka 'ɲumnie 'kadɔ 'wɔ pla 'ya. Nu, lubho -we Nyɔmaa -Kanyɔɔ nɔa, mɔ mia dɛ.

4

Mamɛ -nyidanyaa nokplɛɛ 'ɲumnuɪlu

¹ Nyazɪdɪ nya -Lagɔɔ 'nyɛa -aɪn lubho -minu, we 'gbɔ 'kɔa 'nɪ -aɪn 'ylilawlada -mɪ we nuda. ² Nu, 'wiemigbɔnya -yɔ zɔbhaligbɔnya mia, -amɔa ka -mɔɔnya kwɛɛ -sa. -A'a nɔ -dawligbɔ lɛ, 'in -a'a 'bhiti -Lagɔwɛɪ saputu sa. Nu, -Lagɔgbɔ -a gbaa sazɔnu sa, 'in -a gɔa la, we 'ka nyɔma weee dɪ dɔdɔnamani -Lagɔɔ 'yu. ³ -Lagɔgbɔ -a gbaa, we -ka nu, we mɪ zizeda nyama tɔlva -yla,

-zugba, -wa mia mnɔmnɔ-yloogbɔ, ma -yla we mia zizeda. ⁴ Wa'a ηwnu -Lagɔɔ gbv -yɔ, -we ka gbv -wa, dɔdɔ -mɪnɪ -gbv -lagɔ 'nyuu ka wa 'ylimnee 'lɔlv. Klisi -ɔ -wa -Lagɔɔ 'dɛbhiee 'wɔwlv, ɔ 'ηnumniee san -Lagɔgbv mnenia la, 'mɔ wee -lagɔ -mɪnɪ kɔlv 'yoo, wa yi we -yɔyɪ 'gbv. ⁵ Nu, -a -ka -Lagɔgbv gbada -mɪ, -a'a gba -amɪaa 'dɛɛ gbv, Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisu gbv -a gbaa. 'In we -ka -amɪa, -a mɪ amɪaa lubhonɔnya nya -Zezuu 'gbv. ⁶ -Lagɔ -ɔ gbaa: «Nu, zli li nikpise nyidi!» mɔ lili 'yaa ɔ zli -amɪaa dli zɔ, 'in ɔ 'ka -aɪn ɔ 'ηnumniee san yibhelie 'nyɛ. Wee san la Klisi 'klɔv.

⁷ -Amɪa mia mame -nyidanya 'bhisa, wee 'ηnumnɪlu ka -aɪn 'woladli. 'In wa 'ka we -yɔyɪ nu, wee 'tite 'kadɔ -mɪnɪ -Lagɔɔ -gbɛ we bhɔa, we 'nɪa -amɪaɪv -gbɛ 'bhɔ. ⁸ Wa ka -aɪn 'tuntnu -amɪaa siale nya sɔ weee lv, 'in wa 'nɪ -aɪn lawlali. -Amɪaa dli -su, 'in 'kɔa 'nɪ -aɪn 'yililawla. ⁹ 'Klyɪe 'wɔ wa paa -aɪn, 'in -Lagɔ 'nɪ -aɪn sɔlv lapalɪ. Wa ka -aɪn dɔdɔ labhli, 'in wa 'nɪ -aɪn lasa. ¹⁰ Nu, 'yli weee nya -a bhua -Zezuu tɪtɪe 'wɔ -amɪaa ku zɔ, 'in ɔ 'yliyɔgagie 'ka 'ya we 'dɛ -slolu -amɪaa ku zɔɔ 'gbv. ¹¹ Nu, -a -ga 'yliyɔ, 'in -a mia 'yli weee nya tɪtɪe ηwee -Zezuu 'gbv, 'in ɔ 'yliyɔgagie 'ka 'ya we 'dɛ -slolu -amɪaa tɪtɪ ku 'wɔ. ¹² Sanɛɛ 'sa tɪtɪe nɔa -amɪa 'wɔ lubho, 'in 'yliyɔgagie 'ka lubho nɔ amɪa 'wɔ.

¹³ Dliɔvɔve -we ka daa *-Lagɔsɛbhɛ gbaae: «In ka dli zɔ, we 'gbv in yia gba.» 'In -amɪa 'ya, wee dliɔvɔve -bhlokpade nya, -amɪa ka dli zɔ, 'in we 'gbv -a gbaa. ¹⁴ Nu, -a -yi we 'jie, -Lagɔ -ɔ 'bhua Nyumaa -Kanyɔ -Zezu 'wɔ tɪtɪnya lv, mɔ yi 'yaa -amɪa 'wɔbhua tɪtɪe lv -Zezu nya, 'in ɔ 'ka -amɪa -yɔ amɪa 'sɔ ɔ 'dɛ 'klɔwleli. ¹⁵ Nu, gbv weee -mɪnɪ -ka -aɪn yɪda -mɪ, amɪaa zɔzɔnɔv gbv -wa, 'in -Lagɔɔ 'nani 'ka nyuma duun 'wolamneni. A 'ka 'yli weee nya

'wɔzumanɪ ɔ fuopapie nya, 'in we 'ka -Lagɔɔ 'ηnɪ -mnɪnɪ.

-A nɔ dliɔvɔve 'wɔ
¹⁶ We 'dɛɛ 'gbv, 'kɔa'a wla cɪ -amɪa 'ylila. -Amɪaa dɔdɔ -gv ku -ka labhɔda -mɪ -sɛ -sɛoo, -zugba, sa zli zli, -amɪaa -Lagɔsu zɛ 'lu-lolu. ¹⁷ Cɪn, -amɪaa dɛslɛɛn siasie 'nɪ 'wɔwɔlv, 'in we'e -gwɛ. Nu, -Lagɔɔ 'ηnumniee 'kadɔ 'nɪa bhloluda -ka, 'mɔ we mnazɪ la -aɪn -yla. 'In wee 'ηnumniee -mɪnɪ 'yli bhabha we -zi -amɪaa siasie 'wɔ. ¹⁸ Nu, -amɪa'a yla -lu -we nyuma yia -yɔ. -We wa'a 'yia -yɔ, 'mɔ -amɪa ylaa. -We wa yia -yɔ, we'e -gwɛ, 'in -we wa'a 'yia -yɔ, -mɔv -gwɛgwɛ 'nɪ bhloluda -ka.

5

¹ -A -yi we 'ji nu, -amɪaa ku mɪ *'naabudu 'bhisa dɔdɔ -gv. We -ka labhv, -Lagɔ ka -aɪn -budu cɛli yali, wee -budu 'na 'ka labhv, 'in nyuma 'nɪ we lɛnɔ wa sɔ nya. ² 'In -slɛɛn, -a mɪ kluda -a 'ka -amɪaa dɔdɔ -gv -ku -mɪnɪ 'wɔ 'tla, nu, -a 'yibha -kpɔ -a 'ka yali -budu zɔ pla. ³ Nu, wee yali -budu -mɪnɪ -ka -aɪn -gv -mɪ, -Lagɔ 'na 'ka -aɪn kpanɔ nya yli. ⁴ Cɪn, -a -ka dɔdɔ -gv -ku -mɪnɪ 'wɔgwɛda -mɪ, klu -a klua nɛɛ 'gba 'kadɔ zɔ -a mɪ. We 'nɪ nu, 'yibha -a 'yibha -a 'ka -amɪaa dɔdɔ -gv -ku -mɪnɪ 'wɔ 'tla. Nu, -a 'yibha -a 'ka yali ku 'wɔpla -bana 'bhisa, 'in 'yliyɔgagie 'ka tɪtɪe mna. ⁵ Nu, -Lagɔɔ 'dɛgbolu -saa -bha -aɪn, -a 'ka sa 'bhiti. 'In mɔ 'nyɛa -aɪn ɔ Zuzu, zɔzɔnɔnya ɔ 'kaa -aɪn 'nyɛ we tɪanɔ.

⁶ Nu, -amɪaa dli 'tɛ 'wɔ bhabha 'kɔmɔv, 'in -a -yi we 'ji nu, -a -ka dɔdɔ -gv -ku -mɪnɪ 'wɔ -mɪ, -zugba -a -tlɔlv Nyumaa -Kanyɔ -yɔla. ⁷ Nu, dliɔvɔvee sɔlv -a nɔa, -a'a nɔ -lu -a yia -yɔɔ sɔlv. ⁸ Nu, -amɪaa dli 'tɛ 'wɔ bhabha, 'in -a 'yibha sazɔnɔ sa nu, -a 'ka dɔdɔ -gv -ku -mɪnɪ 'wɔ 'tla, 'in -a 'ka Nyumaa -Kanyɔ kwesi ladɪla mɪ. ⁹ We 'gbv, -a 'ka ku -mɪnɪ 'wɔ 'tlaoo, -a 'ka we 'wɔ -tuoo, -a 'yibha -a 'ka Nyumaa -Kanyɔ dɔdɔnamani

tia. ¹⁰ Nu, -a 'de weee yia Klisi 'yu 'tlaa o 'ka -amīaa -yogbu 'wobhu. 'In o -ka -mi, da -moo -gaa 'yliyoo dudu -gv, -we -moo nva le, -de we zozonuu, -de we 'nyuuu, -moo 'ka 'penie 'yi -muv solv.

-Lagoo ka o -yo -ain 'wosuslolu Klisi -gv

¹¹ Nu, -we -wa Nyūmaa -Kanyoo soosve, -a -yi we 'ji, 'in -a yia 'kli -a 'ka nyuma lu. -Lagoo -yi -ain kpeen kpeen, 'in in di we di 'wo 'ya nu, amia -yi 'mi kpeen kpeen. ¹² -A 'ni -amīaa 'deε gv lolu gbaa yi ain -yla. Nu, -a 'yibha -a 'ka ain 'yoo 'nye, 'in a 'ka amīaa 'de 'ylimani -amīaa 'gbv. 'In -wa 'ylimania wa 'de gbunya wa yia -yo 'wu, -we 'nia dlizogbu nya -mi, a 'ka we 'bigupali sayibheli wa -yla. ¹³ We -ka nu, -a mi -gwootunya nya, -Lagoo -yla -wa, 'in -a -ka 'wlugocian nya -mi, -zugba amia -yla -wa. ¹⁴ Nu, Klisi -amīaa zekalie ka -ain njelazili, -amia -yi we 'ji nu, nyūme -bhlogboo ka tli nyūma weee 'gbv. We 'gbv nyūma weee ka tli. ¹⁵ Nu, o ka tli nyūma weee 'gbv, 'in -wa -gaa 'yliyoo, -maa 'ni 'masleen 'yliyoga -maa 'de -yla, nu, Klisi o tia, 'in o yia 'woso titlinya lv wa 'gbv, mo -yla wa -gaa 'yliyoo.

¹⁶ We 'gbv -a'a 'bhu 'masleen nyūme yabhlogboo 'wu dudugv -nyūmaa solv. 'In zlume -a ka Klisi 'wobhu dudugv -nyūmaa solv, -sleen -a 'na 'ka o 'wobhu -muv solv. ¹⁷ Nyūme -ka Klisi 'wu -mi, o ka nyūme lolu -ze. Gbv 'cunnya ka 'pli, gbv weee ka gbv lolu -ze. ¹⁸ -Lagoo o suslolua -a -yo o 'de 'wu Klisi -gv, o -gbe gbunya -muni bhua. 'In mo 'nyeε -ain o 'de -yo nyūma 'soo 'wosuslolu -lubho. ¹⁹ Nu, Klisi 'wu -Lagoo 'plua, 'in o mia o 'de -yo dudugv -nyūma 'soo 'wosusloluda. O 'ni wa gbonyuu yla. 'In o yia -ain o 'de -yo nyūma 'soo 'wosusloluε weli gbanya 'wuvu.

²⁰ Nu, Klisi 'nini nya -a bhua weli 'wu, neε -Lagoo de mi ain lada -

amīaa nwe nya: amia -a bhubhoea Klisi 'nini nya, a nwnu a -yo -Lagoo 'soo 'wosusloluε gv -yo. ²¹ Klisi 'ni gbonyuu yabhlogboo lenv, 'in -Lagoo yia -amīaa gbonyuuu 'gba o 'wlu di, 'in -a 'ka o 'wu nyūma tiklu -ze -Lagoo 'yu.

6

¹ -Amia -yo -Lagoo so nva lubho dabuduv 'gbv, -a zva ain 'di nu, 'nani a 'yia -Lagoo kwεε, a 'na -nyumonuu we la -ni. ² Nu, -Lagoo neε:

«Bhla -we nya in mia 'nani nuda, in ka -mi yukwli polv.

Gbwobhu bhla, in ka -na -wawoyi.»

Nu, -Lagoo 'nani -yowwuu bhla ni -sleen. 'In 'yli -we nya nyūme 'kaa gbv 'wobhu, mu ni.

³ -A 'ni 'yibha -a 'ka nyūme yabhlogbooo mnomnogbv lenv gv yabhlogboo 'wu, wa yi -Lagoo lubho -a mia nuda da gbonyuu gba. ⁴ 'In gbv weee 'wu, -a slolua we nu, -a mi -Lagoo lubhonnyaa 'degbolu nya. Sanεε 'sa -a dila laylagbv -duun ni 'wlu zo la dlitie nya: siasie klaa, gbonyuu -amīaa ylylie -yo -amīaa lawlaligbunya klaa, ⁵ -amīaa bhitie klaa, -amīaa -kaslv 'wopapie klaa, nyūmaa -zlo yia -ain -yowwosolv, -a yia libho 'tite nv, 'in wa yia -ain 'ylaakple -gueli, wa yia -ain nwo 'bhal. ⁶ -Slolu -a slolua we nu, -a mi -Lagoo lubhonnyanya nya, -amīaa -mowlwlvεε klaa, -amīaa -Lagobvu yilo klaa, -amīaa dlitie klaa, -amīaa zozonuu lenve klaaa solv. 'In Zuzu 'Popaa lenvgbv -yo -amīaa nyūmeε zekalidli tiklu klaa, ⁷ gbuzonuu gbagbie -yo -Lagoo 'titeε solv. Nu, -we mia tiklu -Lagoo 'yliya 'wu, 'mu -a bhua 'wu -amīaa tvgv -li -yo -amīaa -goladolu -li nya. ⁸ Wa -ka -ain 'ninkwalida -mi, 'in wa bhali 'yaa -ain zv. Wa -ka -amīaa daa gbonyuu gbada -mi, -zugba wa gba 'yaa -amīaa daa gbuzonv, wa yi -ain yocian 'bhisa, 'in -zugba gbuzonv -a mia gbada. ⁹ 'Wv wa bhua -ain

nεε wa 'nι -ain -yi, 'in -zugba wa 'de weee -yi -ain kpεεn kpεεn. 'Wu wa bhua -ain nεε nyuma mι tιda, 'in -zugba -a -ga 'yliyɔ sazɔnɔ sa. - Kaslɔ 'wɔ wa paa -ain, 'in wa'a 'bha -ain. ¹⁰ -Amiaa dli wa sumania, - zugba -amiaa dli mι 'mɔna 'wɔ 'yli weee nya. Wamia dli, bobabhanya -a -mia, -zugba -a pa nyuma duun 'ηnumiε -gɔ. Wamia dli, -a 'nι - lu yabhlogbɔɔ -ka, -zugba -a ka -lu weee gbɔzɔnɔ sa.

¹¹ -Amiaa 'talea Kolenti -nyuma, -a ka ain -yla gbɔzɔnɔ gba, 'in -a yia dli 'wɔkalι 'kadɔɔ ain -yla. ¹² -A 'nι -amiaa dli 'wɔkla ain -yla, amiaa klaa amiaa dli 'wɔ -amiaa gbεgbεin. ¹³ Nu, gbɔ na gbaa ain -yla nεε na 'yua a -mι, a nɔ -amiaa 'bhisa, a -kali amiaa dli 'wɔ 'kadɔɔ -ain -yla!

A vla gbɔnyuu gwe

¹⁴ Nyuma -wa'a ηwnua -Lagɔɔ gbɔ -yɔ, a -yɔ wa 'na suslolu 'wɔ, 'in a 'ka wa nya lubho nɔ dabɔdɔ -nι. 'Lee, -we mia tiklu mneni we -yɔ -we -nyuayli 'ka 'wɔsuslolu? 'In sa zli mneni we -yɔ nikpise 'ka 'wɔsuslolu? ¹⁵ Sa Klisi mneni ɔ 'ka *Kuzu* nya weli -bhlo -ka? 'In sa -Lagɔnyumε mneni ɔ -yɔ -ɔ'ɔ ηwnua -Lagɔɔ gbɔ -yɔ 'ka -lu 'wɔgbɔlɔa? ¹⁶ Lεε -lu -gɔ -Lagɔɔ -budu -yɔ yoyolagɔ 'ka weli -bhlo -ka? Nu, 'yliyɔga -Lagɔɔ -budu -a -mia, -Lagɔɔ 'de nεε saε:

«La na -yɔ wa yia -dia,
 'in nɔa na -yɔ wa yia,
 wa -Lagɔ na yia -zεa,
 'in wa 'ka na nyuma -zε.»

¹⁷ We 'gbɔ, Jejitaε nεε:
 «A 'bhɔ waa nyuma nι nyidi,
 'in a vla wa gwe 'pɪpɪ.
 A 'na zili pɔnkalu kwe -nι,
 'in amiaa 'lakpasu -amι na yia kpa.»

¹⁸ -Lagɔsebhe nεε 'yaε:
 «'Tite weee -Kanyɔ nεε:
 «Amiaa Dide na yia -zεa,

'in amia 'ka na nɔkpasuyua -yɔ na 'ηwniyua -zε.» »

7

¹ Nu, -we weee -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, na jijli -talea, we nanι 'yli -amiaa -nɔ nya. We 'gbɔ, -we plaha ku -yɔ dli pɔin, -a 'bhɔ we 'bι, 'in -a gɔ la, -a 'ka -mɔwɔlɔ 'wlalaa, -Lagɔɔ 'nɔηwεzɔzɔe nya.

Pɔlɔv 'mɔna

² Nu, a 'nyε -ain 'bι amiaa dli zɔ, -a 'nι nyumε yabhlogbɔɔ -yla gbɔnyuu lεnɔ, -a 'nι nyumε yabhlogbɔɔɔ 'wlu -nyumɔ, 'in -a 'nι nyumε yabhlogbɔɔ 'wluli. ³ We 'nι amiaa gbɔɔ 'wludidεε 'gbɔ na gba 'sa. Nu, in ka we gba pepe, we yi titlie -zεɔɔ, we yi 'yliyɔgagie -zεɔɔ, amiaa gbɔ -su 'wɔ -amiaa dli zɔ. ⁴ In dι ain dli 'wɔ bhabha, amiaa 'gbɔ na ylimania na 'de. Nu, -amiaa laylagbɔ weee 'wɔ, in ka 'kɔayli gege, in 'mɔna mia 'mι yeda.

⁵ Nu, da -a nynia Masedɔani, -a 'nι nyapε -bhla yabhlogbɔɔ 'yι. -A ka siasie 'wɔlubhu sɔ weee lɔ, nyuma dli -ain -gɔlɔ, 'in nyanɔ mia -amiaa dli zɔ. ⁶ Nu, -wa 'kɔa wlaa 'yilila, -Lagɔ -ɔ paa wa 'kɔayli, ɔ ka -amia 'kɔayli 'pa, Titu iyie nya. ⁷ We 'nι Titu iyiee 'dekpua 'pa -ain 'kɔayli, nu, sa a 'paa ɔ 'de 'kɔayli, ɔ ka -mɔɔ lɔdɪ -ain -salɪ. 'In sa a 'yibhaa a 'ka 'mι 'yι lɔ klaa, amiaa dli sulo klaa, 'in sa a mia lamnazida a 'ka 'mι lɔpa, ɔ ka we gba -ain -yla. We 'gbɔ, na 'mɔna yia -gɔwɔlaylimani.

⁸ Nu, 'debhie, 'sebhe in cεlia ain 'wɔ, we nɔkpla gbɔ ka amiaa dli sumani, in 'nι -mɔɔ 'gbɔ dliɔda -mι -slεεn. Da in 'yia we -yɔ nu, wee 'sebhe -mɔnu nɔkpla gbɔ ka amiaa dli sumani bhla yabhlo nya, -bha in lɔa dli. ⁹ Nu, -slεεn, in mι 'mɔna 'wɔ, we 'nι amiaa dli in sumanu gbɔ, -we ka gbɔ -wa, amiaa dli sulo -mɔni ka amiaa dli 'bhiti. Nu, -Lagɔɔ de 'yibhaa amiaa dli sulo -mɔni, -amiaa 'nι ain gbɔnyuu

* 6:15 Glekiweli nεε: Belial.

yabhlogbɔɔ -yla lɛnɔ. ¹⁰ Nii, dlisulo -we bhva -Lagɔɔ sɔlv, nyimɛɛ dli we bhitia, 'in we kwaa nyime 'pɔpɔe lv, nyimɛɛ lv dli -mɔv 'gbv. 'In dlisulo -we -wa dɔdɔ -gɔv dlisulo, nyimɛ -mɔv kwaa tlitlie lv. ¹¹ Amiaa dlisulo -we -wa -Lagɔɔ dɔmagbɔ, a yla -slɛɛn we lɛnɔgbɔ: 'saa amiaa kwelapuloe, gbɔlɛnɔe 'wɔ! 'Saa amiaa zukpa -wlawhie! 'Saa amiaa dlilɔe! 'Saa amiaa gbɔnyuu lɛnɔee kwɛɛ nyanɔnɔnɔe! 'Saa na 'yiyie 'tɔ ain -yɔ! 'Saa amiaa -goladolue! 'Saa amiaa sulo gbɔnyuu -lɛnɔnyɔɔ -kaslv 'wɔpapie nya! A ka we -slolu sɔ weee lv ni, a 'ni gbv -minu 'ji -yi.

¹² Nii, 'sɛbhɛ in cɛlia da ain 'wɔ, -ɔ nva gbɔnyuu lɛ, in 'ni ɔ 'gbv we celi, 'in -ɔ -yla wa nva gbɔnyuu lɛ, in 'ni -mɔɔ 'gbv we celi. In 'yibha in 'ka we ain 'kɔslolu -Lagɔ 'yu ni, amiaa dli mɔ -ain -gɔ gege. ¹³ We 'dɛɛ 'gbv, amiaa gbɔv lɛnɔe ka -amiaa dli lapali.

Wee dli lapalie -minɔ -gɔ, -a ka 'ya 'mɔna 'kadɔ li, da -a 'yia Titu 'mɔna -lilie -yɔ, a 'dɛ weee ɔ nyanɔɔ dli -sasiee 'gbv. ¹⁴ Nii, in ka na 'dɛ 'ylimani amiaa 'gbv Titu 'yu, 'in a 'ni 'mɔ zɔbhali. Sa -bhloo 'dɛ -a gbaa gbɔzɔnɔv ain -yla, 'sa -bhloo 'dɛ amiaa 'ɲni -zɔnɔ -a gbaa Titu 'yu, we yia gbɔzɔnɔv -zɛ. ¹⁵ Nii, sa a 'dɛ weee zɔa Titu 'nɔɲwe, 'in a yia ɔ 'lakpasu kpa, nyanɔ -yɔ -yɔtlitlie nya, we ka amiaa zɛkalie -gɔwɔvlaylimani ɔ dli zɔ. ¹⁶ Nii, in mneni in 'ka ain dli 'wɔdɔ gbv weee 'wɔv 'gbv, 'mɔna mɔ na dli zɔ!

8

*'Gwɛzi wa -saa bhabha wa 'ka * -Zeluzalɛmɔv leglizinya 'nyɛ*

¹ Bheliaɲ, 'nanɔ -we -Lagɔ nva Masedvanu leglizinya 'wɔ, -a 'yibha -a 'ka we 'dɔ ain -sali. ² Stasie duun ka -mɔɔ -Lagɔnyuma yli. 'In wa 'mɔna 'yiligɔwɔlaa 'gbv, wa yia nyuma -li 'nyɛ bhabha, -zugba boba zalv mɔ wa 'bhada. ³ Nii, sa waa -Lagɔnyuma mnenia wa 'ka wla, wa

ka 'sa wla, 'in wa yia we -guzi, wa 'dɛɛ dli da. 'In in mɔ we daynyɔ nya. ⁴ Nii, wa ka -amiaa zukpapalie ɲwe -yɔkpali, 'in -a 'ka wa 'yoo 'nyɛ, -li -Lagɔnyuma mia *-Zeluzalɛmɔv -Lagɔnyuma 'nyɛda 'nanɔ nya, wa 'ka wa -nɔ we lupali. ⁵ Sa we mɔ yaa -amia dli ni, 'sa wa yi wlaa, wa ka -mɔv -guzi. Tia wa ka wa 'dɛ Jɛjitapɛ yoo 'nyɛ, 'in -mɔv 'bigv, wa yi 'yaa wa 'dɛ -amia yoo 'nyɛ -Lagɔɔ dli da. ⁶ We 'gbv, -a yia Titu 'kɔayli 'pa ni, lubho -zɔnɔv ka gwe ɔ dia amiaa -gbɛ, ɔ mni ɔ 'ka we 'wɔlubha 'nanɔv. ⁷ Nii, a mɔ 'ɲnimnɔnya nya sɔ weee lv: dlizɔzɔe 'wɔ, gbada, -Lagɔɔ -lii yilo 'wɔ, -goladolue 'nia bhloluda -ka -Lagɔyloogbɔv, we -yɔ -amiaa zɛkalidli a kaa 'wɔ. We 'gbv, wee -li -minɔ glaa, a -slolu amiaa 'dɛ 'nanɔcian nya 'ya bhabha.

⁸ Nii, we 'ni tite yabhlo in pali ain -yla: in -ka ain -yla -Lagɔnyuma tɔlvaa -goladolu gbv gbada -mɔ -Lagɔyloogbɔv, in 'yibha amiaa zɛkalidli mia, a wileli -mɔ we gbɔzɔnɔv sa. ⁹ Nii, a -yi -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi 'nanɔ. Mɔ -wa zlɛme 'ɲnimnɔnyɔ, ɔ ka ɔ 'dɛ bobabhanyɔ 'wɔnɔv amiaa 'gbv, 'in ɔ 'ka ain 'ɲnimnɔnya -zɛli ɔ boba 'wɔ.

¹⁰ Nii, 'dɔ na zɔa ain gbv -minɔ 'wɔ, we nanɔ 'yli amiaa -nɔ nya, -we ka gwe a dia tia -zɔ 'wɔ, a -yɔ we lɛnɔe mni. 'In amia -gaa 'yu -Zeluzalɛmɔv -Lagɔnyumaa 'wɔsasie nya, 'in we 'ni -mɔv -bhlogbɔɔ -tɔlv, 'in amia 'yibhaa a 'ka wa 'wɔsa tia. ¹¹ We 'gbv, -slɛɛn, dli -zɔnɔv -we nya a dia we gwe, a 'bha 'sa we 'wlu, amiaa 'yiyiluu sɔlv. ¹² Nii, nyimɛ -ka -Lagɔ -lu 'nyɛ dli -zɔnɔv nya, we gbv -Lagɔ ɲwnua -yɔ, -we nyimɛ kaa we gbv -Lagɔ kaa, -we nyimɛ 'nia -ka -Lagɔ 'ni -mɔv gbv -ka.

¹³ In 'ni -gba ni, a ti amiaa 'dɛ boba 'wɔ, nyuma tɔlv -yɔbɛbie nya. -Innya, in nɛɛ: a mneni 'wɔ -lu -yida. ¹⁴ Da a kaa da -lu kwɛɛ duun, -wa 'nia -lu -ka, a bɛ wa -yɔ. 'Bhie, zl

amīa 'nī -lu -ka, wamīa -ka -lu duun -ka, wa mneni wa 'ka ain -yōbē. Sanēē 'sa a 'kaa 'wumnēni 'yiyilu 'wū. ¹⁵ We mī 'sa cēlida -Lagōsēbhē 'wū:

«Nyūmē -ō 'bhua -lu la duun,
we 'nī ō ŋwēlazili,
'in -ō 'bhua -lu la -sē,
we'e bō -mōō kwēē.»

Titī -yō -Lagōnyūma tōlva mūa Kolenti

¹⁶ -Lagō na paa fuo! In 'yibha in 'ka ain 'wōsa bhabha, 'in mū -bhlokpade -Lagō zūa Titū dli zō. ¹⁷ Nū, amīaa -gbē -mnmnie -a 'yibhala Titī ō ka we -yōŋwū. 'In -yōtūte nya 'ya, ō 'dē 'yibha ō 'ka amīaa -gbē mni. ¹⁸ Nū, Titī -yō -amīaa -Lagōbheli yabhlo, -ō leglizī weē kwala 'ŋmī -Lagōgbū gbāgbīe -yō, 'ma -a tiea. ¹⁹ Nū, we 'nī bhīa, 'mō leglizīnya -saa -bha, -a -yō ō 'ka nō weē lubho -zōnū -mūnū nūda. 'In weē lubho -a nūa Nyūmaa -Kanyōō 'ŋnmnie -yō -amīaa dli -zōnū sloluee 'gbū.

²⁰ Nū, 'gwēzi 'kadū wa 'nyēa -ain yoo, 'klī -a yīa, 'in -a kpaa we 'nanū, -delee wa yī -ain 'ŋmīsa we 'gbū. ²¹ Nū, 'klī -a yīa, 'in gbū nania 'yī Nyūmaa -Kanyō 'yu, we -yō 'ya nyūma 'yu, -a 'ka we lēnū.

²² Nū, -a ka wa -yō -amīaa bheli tie. -A ka ō layla gbū duun 'wū, 'in 'kōmū ō slolua we nū, ō -gū mī ladoluda. Nū, -slēn ō -gū mī 'ya ladoluda bhabha, -we ka gbū -wa, ō ka ain dli 'wūdī 'kadū. ²³ We -ka Titī, na nōnōnyō -wa, 'in dabūdū ō -yō 'mī 'sō nūa lubho amīaa -gbē. We -ka bhelia -tōlva -wa -yō ō nōa, leglizīnya tiea -maa. Klisū 'ŋnmnūngbū wa nūa lē. ²⁴ A -slolu we leglizīnya 'klī nū, a -kalī nyūma -manū zē sazōnū sa. Leglizīnya 'ka we 'jīyibheli nū, -a ka zukpa -a 'ka -amīaa 'dē 'yīmanī amīaa 'gbū.

9

-ō wlaa 'mūna nya, -Lagō -kalī ō zē

¹ Nū, -Zeluzalēmū -Lagōnyūmaa -yōbēgwēzi wa -saa, wa 'ka we wa kwa, in 'ka ain 'wūcēli -mū 'gbū, we mī gbūkpūa nya. ² In -yī amīaa dli -zōnū, weē gbū -mūnī 'wū. 'In in yīa na 'dē 'yīmanī amīaa 'gbū, Masedvanī -nyūma 'yu. In nēē wa -ylae: «Akai -dūdū -gū -Lagōnyūma ka lamnazi, wa 'ka weē -yōbēgwēzi wla tīa -zū 'wū.» 'In amīaa kwēlapuloe ka wa lūnyūma duun 'kōaylī 'pa. ³ Bhelia -manī na tiea amīaa -gbē, -delee, 'ŋmī -a kwala ain gbū -mūnī 'wū, we yī yō -zē. In 'yibha sa in gbāa we, a mūnazi 'sa amīaa 'dē la sazōnū sa. ⁴ We -ka nū, Masedvanī -nyūma -yō 'mī ka amīaa -gbē mni, 'in wa 'nī ain lamnazida yī, -amīa -wa dia ain dli 'wū, -amīaa zū -wa. In 'nūa amīanū zū gbū gbā. ⁵ In ka we -yōyī nū, we nanī 'yī, in 'ka bhelia nū -yōbhūbhoe, 'in wa 'ka 'mī 'yugālī amīaa -gbē. 'In 'nanlū a -saa, -we ka wēlī a wlaa, wa 'ka we 'wlugūgwālī. 'In bhla in 'ka amīaa -gbē nyīnī, -zūgbā we mī lamnazida. 'In wa 'ka we -yōyī nū, dli -zōnū nya a wlaa, we 'nī dli sulo nya.

⁶ A yibheli we 'jī nū: -ō -ka gbū 'kienyī, 'kienyī ō dia, 'in ō -ka gbū duun, duun ō dia. ⁷ -ō -ka -mī, sa ō pūpālī dli zō la, ō wla 'sa. We 'na -zēlī dlībē -yō -glā -nū. Nū, -ō wlaa 'mūna nya, -Lagō -kalī ō zē. ⁸ Nū, -Lagō ka we se ō 'ka ain zōzōnū 'yī -bhlo -bhlo duun 'nyē. 'In -we a 'yibhāa -Lagōō dūmagbū nya, a 'ka we 'yī bhla weē nya, a -ka amīaa 'dēē -yōgbū -bhūa, 'in -we -ka latū ain kwēē, a 'ka -mūnū nya gbūzōnū -gbū weē lēnū. ⁹ We mī 'sa cēlida -Lagōsēbhē 'wū:

«-Lagōō 'nanī 'yīgūwūla bhabha,
'in ō nyēa bobabhanya -li.

ō tīklīmīe mī la -zū weē nya.»

¹⁰ -Lagō -ō nyēa -lugūnūyō -lūū 'ya, 'in ō nyēa ō 'floo ō 'kaa lī, mō yīa ain -lūū 'ya a 'yibhāa 'nyēa. Nū, ō -ka we 'wūzumanī, 'in ō 'ka we minī. Sanēē 'sa amīaa tīklīmīeē lēnūgbū yīa -gūwūlayīmanīa. ¹¹ Nū,

'ηmnnıya ɔ yia ain -zela sɔ weee lv, bhla weee nya, 'in a 'ka amıaa 'de slolu 'nanıcaan 'degbolu nya. 'In li a wlaa, -a yia wa yoo 'nyea, we 'gbu, nyıma duun yia -Lagɔ fuo 'paa.

12 Nu, 'nanı a nva da, we 'nı -Lagɔnyımaa -yɔgbu 'dekpva we yi -bhıa. Nu, wee 'nanı yibhelie -yɔ nyıma duun yi 'yaa -Lagɔ fuo 'paa. 13 -Slolu a slolua we nu, a mı Klisu gbuzɔnu gbu 'nuηwe zɔda. 'Nanıdlı nya a -yɔ -Zeluzalemıu -Lagɔnyıma -yɔ nyıma tɔlva suslolua amıaa zɔzɔnıli 'wu. Nu, -mıu weee 'gbu, wa yia -Lagɔlubho -mınu 'nuηwe -kakie yibhelia, 'in wa yia -Lagɔɔ 'ηmı 'ylimanıa. 14 -Lagɔ wa yia bhıbhıoea amıaa ze wa -kalıaa 'gbu. Nu, -Lagɔ ka ain 'nanı 'kadı duun 'wɔnu. 15 -A 'pa -Lagɔ fuo, 'nanı -we 'nıa 'wɔpalı -nanı -ka, ɔ nva -ain 'wɔu 'gbu!

10

Pɔlv gbaa ɔ 'deε -gvgbv -wa -sɔlva ɔ -yɔwv, wa 'yu

1 Nu, -amı Pɔlv ka daa wa gbaa, in -ka ain glaa -mı, 'in na tia na 'de 'wu 'kienyi, 'in in -ka ain -yɔbhɔda -mı 'pıpı, 'in na sɔlva ain -yɔwv, -amı laa ain Klisu dlı -dlɔ -yɔ ɔ zɔzɔnu nya. 2 Amıa na bhıbhıoea, da in -ka amıaa -gbε mıı, a 'na 'sulu 'mı, 'in in 'ka ain -yla gbu gba 'klv 'cıcı nya -nı! 'In nyıma tɔlva pɔpalıa we 'wlukɔvı la nı, nyımaa lenıgbıu sɔlv -a nva gbu le. Cın, -maa -yla na yi 'yaa gbu gbaa 'klv 'cıcı nya. 3 Nu, gbuzɔnu -wa, -a mı -glɔnyıma nya, 'in -a 'nıa -gɔlv gv -glɔnyımaa gvıv sɔlv. 4 Nu, tıgv -lunıya -a gılvıa tv, we 'nı dıdvı -mınu -gv -nyımaa tıgv -lunıya: nu, -Lagɔɔ -gbε we 'tıte bhıva, 'in -we weee sɔlva -Lagɔ -yɔwv, la we saa -mıv. 'In -a saa yoyowlukɔvı lapıpalıe la. 5 Nu, weli weee, -we 'deε 'ylimanınyıa yia gbaa -Lagɔɔ yiloo gbεgbın, -bha -a salıa we la. -A 'yıbha -a 'ka nyımaa 'wlukɔvı lapıpalıe weee -kaslv sa kpa, 'in we

'ka Klisu 'nuηwe zıv. 6 'In -a mı lamnazıda, -a 'ka nyımaa 'nuηwesanyıa -kaslv 'wɔpa, -zugba -a -ka nyımaa 'nuηwezınyıa tıklı nya -mı.

7 -Luu ku -yɔ a ylaa! We -ka nı, nyıme yabhlo dı we dlı 'wu nu, ɔ 'debhlo mı Klisu -nı nya nı, ɔ dı 'ya we dlı 'wu nu, -amıa mı 'ya Klisu -nı nya. 8 Nu, se -we Nyımaa -Kanyɔ 'nyea -ain, in -ka na 'de 'ylimanı we 'gbu, we -ka -bha -gvzi -se nı, amıaa dlı zɔzvee -gɔwɔlaylımanıe gbu -wa, we 'nı amıaa lasasıee gbu. 'In, in 'na 'ka zıv nı we 'gbu. 9 Nyıme yabhlogbɔɔ 'ɔ gbalı -nı nı, in 'yıbha in 'ka ain nıyanı dılu slı 'sebhınyıa -we na paa ain yoo nya -nı. 10 Nu, -we wa gbaa mı nı, wa neε: «Pɔlvı 'sebhınyıaa nukpla -welınyıa wɔlv 'wu, 'in we tea. 'In ɔ -ka -ain glaa -mı ɔ tɔɔ tɔɔ ɔ lenıgbı 'wu, 'in ɔ weli mıa gbıkpva nya.» 11 Nu, -ɔ -ka 'sa gba, -mɔɔ yıbheli we 'jıe: -a -ka -mı 'pıpı sa -amıaa weli 'tea 'wu 'sebhıe 'wu, -a -ka amıaa -gbε mıı, 'sa -amıaa lenıgbı yia 'wɔtemanıa!

12 Nu, nyıma -tɔlva kwalıa wa 'de 'ηmı bhıbha, -a'a pɔpalı we 'wlukɔvı la nı, -a 'ka wa nya 'wɔmnenı, 'in -a 'ka 'ya -amıaa 'de wa yıbhılv, we 'nı mıvı?! Wa 'de wa 'bhıva 'wu wa yıbhılv -lu nya, wa 'ka wa 'de yıbhılv, 'in wa palıa wa 'de, wa 'de 'wu. Nu, wa 'nı 'ylimna. 13 Nu, we -ka -amıa, -a'a 'ylimanı -amıaa 'de we'e zı -bha -gv. Lubho -we -a 'kaa nı, da -Lagɔ palıa we -bɔlv -bha -a -yɔ we nıvıe bhılolua, 'in ɔ yia -ain 'yoo 'nye -a 'ka amıaa -gbε mıı. 14 Da -a mııa amıaa -gbε, -a 'nı wee -bɔlvınyıa -gvzi. Nu, -amıa mııa amıaa -gbε tıa, 'in -Lagɔgbı -we gbaa Klisu gbuzɔnu gbu, 'in -a yia ain -yla we gba. 15 -A'a zı -bɔlv -gv -amıaa 'deε 'ylimanıe nya, nyıma -putuu lubhoo 'gbu. -A dı we dlı 'wu nu, amıaa dlı zɔzve yia -gɔwɔlaylımanıa, 'in -a 'ka mnenı -a 'ka -amıaa lubho -nıvıe -gɔwɔlaylımanı bhıbha ain nyıdı. 'In -bɔlv -we -Lagɔ palıa -

aun -yla, -a'a zi we -gv. ¹⁶ -Muu 'b'igv, -Lagogbv -a yia gbaa, -mɔ amiaa lɔgbɛin -dɔdɔnya -gv. 'In -a 'nɪ mneni -a 'ka -amiaa 'dɛ 'ylimani lubho -we nyuma -putu nva wa 'dɛɛ nv lubhonɔdaa 'gbv.

¹⁷ Nu, we mɪ cɛlɪda -Lagɔsɛbhe 'wɔɛ:
«Nyumɛ -ɔ -ka gba ɔ 'ka ɔ 'dɛ 'ylimani, -mɔɔ 'ylimani -mɔɔ 'dɛ lubho -we Nyumaa -Kanyɔ nva lɛɛ 'gbv.»

¹⁸ Nu, we 'nɪ nyumɛ -ɔ kwali ɔ 'dɛ 'ɲni, 'mɔ wa sa -bha, nu, nyumɛ -ɔ Nyumaa -Kanyɔ kwalia 'ɲni, 'mɔ wa saa -bha.

11

Pɔlv -yɔ yocian -wa laa wa 'dɛ -Zezuu tietienya

¹ 'Aa! A -ka mneni a 'ka na -sabhe 'wlu zɔ laslɔlv -sɛ ni, we nanɪ 'yli! Cɪn, a -tɔ na 'gba zɔ. ² In -kali amiaa zɛ zenyidɪ nya, 'in wee zenyidɪ nyaa zɛkale -mɪnɪ mia, -Lagɔɔ -gbɛ we bhva. Nu, in ka amiaa sɔ kpa nɔkpasu -bhlogbɔɔ -nv nya: mɔ -wa Klisu. Cɪn, mɔ 'yu na kpaa aun, nɛɛ 'ɲwɔyɔ -ɔ -yɔ nɔkpasu 'nɪ -slɔ -budu 'wɔdɪ mɔ. ³ Nu, nyanɔ na nva, sa *tɪbhe nva *ɛvɔ -dawli 'wɔ, 'in we yia ɔ mnɔnɔ ni, wa yi 'sa amia 'wlukɔɔn lapɔpalɛ 'nyuu 'nyɛ, a yi Klisu -yɔlanɛnɛ sazɔnɔ sa gwevɪ 'pɪpɪ. ⁴ Zɔ a yligbea we gege nu, -Zezu ka gbv -amia gbaa aun -yla, nyumɛ yabhlo yi -Zezu -putuu gbv gba aun -yla. 'In a mɪ 'ya lamnazɪda, a 'ka zuzu -yɔ -Lagɔgbv -putu -we ka gbv -amia 'nɪa aun -yla gba, a 'ka -mɔv gbv -yɔɲwɪ.

⁵ In dɪ we dli 'wɔ nu, in 'nɪ -mɪ 'kienyi -lu yabhlogbɔɔ 'wɔ amiaa -Zezuu tietienya 'kadɪ -manɪ -yɔ. ⁶ Cɪn, in 'nɪ gba sa -yi, gbɔzɔnɔ -wa, nu, we -ka -Lagɔɔ yilo, -mɔv mɪ -mɔv 'dɛɛ sa! -A ka we aun 'klɔslɔlu 'ylɪ weee nya, -amiaa lɛnɔgbv weee 'wɔ.

⁷ Da in gbaa aun -yla -Lagɔɔ gbɔzɔnɔ gbv, bhe in gbaa we. 'In in yia na 'dɛ 'wɔtɪ 'kienyi, in 'ka aun 'ylimani 'gbv. 'Lee, gbɔnyuu

in nva lɛ yi? ⁸ Da in mia aun glaa lubho nɔda, leglizɪ -putunya pɛnɪa 'mɪ, 'in na bhua wa 'gwɛzɪnya 'wɔ, -zugba na sa aun 'wɔ we nya. ⁹ Nu, da in mia amiaa -gbe, in 'nɪ nyumɛ yabhlogbɔɔ 'wlugba nya -mɪ, -lu bɔa 'mɪ 'wɔv 'gbv. Nu, bhelia -wa 'bhva Masedvanɪ, -lu -we ka gbv mia 'mɪ -yɔ, -maa 'nyɛa 'mɪ we. In ka na 'dɛɛ dli lakpa nu, in 'na -zɛlɪ amiaa 'wlugba -nɪ. 'In 'sa na yia na 'dɛɛ dli lakpaa 'kɔmɔv. ¹⁰ Nu, Klisu gbɔzɔnɔ -wɛlɪ mia 'mɪ 'wɔv 'gbv, in nɛɛ, Akai -dɔdɔ weee -mɪnɪ -gv, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'na 'ka 'mɪ 'dɛɛ 'ylimani -gbv -mɪnɪ ɲwɛɛ labhalɪ. ¹¹ Lɛɛ -lu ka 'gbv na gba 'sa? In 'nɪ amiaa zɛkalu gbv -wa yi? Sa in -kala amiaa zɛ, -Lagɔ -yi we 'ji.

¹² Nu, -we in mia da lɛnɔda, 'mɔ na yia lɛnɔa 'kɔmɔv. 'In -wa mia yoyo -wɛlɪnyaa datɪda, wa 'ka wa 'dɛ 'ylimani, nu, -amiaa nɔnɔlubho -yɔ wa nɔnɔlubho -bhlo, in 'ka wa 'ji gba. ¹³ Nu, waa nyuma -manɪ, tietienyaa nɔv yoyo -nv wa -mia. Yo wa tubhva wa nɔnɔlubho 'wɔ, 'in wa nva wa 'dɛ Klisu tietienya 'wɔ. ¹⁴ Nwegaga -sɔbhalɪgbv yabhlogbɔɔ 'nɪ we 'wɔ -mɪ. 'Lee, -Saataan 'dɛɛ 'bhɪtilɪ we 'dɛ zlu 'anzɪ 'wɔlɔa? ¹⁵ Nu, -Saataan lubhonɔnya 'ka wa 'dɛ -Lagɔ -ɔ mia tiklu lubhonɔnya 'wɔnɔv, -mɔv 'nɪ -yɔkali. Nu, sa wa lɛnɔgbɔnya mia, 'sa wa yia wa dɔdɔ -gv bhɪalɪda 'yɪa.

Pɔlvɔv siasɛ

¹⁶ Nu, 'mɔ na gbaa da: nyumɛ yabhlogbɔɔ 'na 'bhulu 'mɪ 'wɔ -sabhɛbhanyɔ 'bhisa -nɪ. 'In we -ka nu, a ka 'sa we 'wlukɔɔn gbɔzɔnɔsa nɪ, a ɲwɪ we -yɔ nu, in mɪ -sabhɛbhanyɔ nya, 'in -amɪ 'ka 'ya mneni, in 'ka na 'dɛ 'ylimani -sɛɛ. ¹⁷ Cɪn, gbɔzɔnɔ -wa, in -ka na 'dɛ 'ylimani, -we na gbaa da, in 'nɪa we gba Jejɪtapɛɛ sɔlv, -zugba -sabhɛbhanyɔ 'bhisa na gbaa. ¹⁸ Nu, nyuma -duun ylimania wa 'dɛ dɔdɔgbv -gbɔnyaa 'gbv. Nu, nanv 'dɛ na yi 'yaa 'ylimania. ¹⁹ Amia

-wa laa amiaa 'de gbuylonya, amia nwnunua -sabhɛbhanya, 'dɛɛ 'yibadi, we 'ni muu? ²⁰ Wa 'ka an 'wobhu gali 'bhisa, wa 'ka an 'wluli, wa 'ka an 'wie 'woyli, wa 'ka an 'ylilatlili, wa 'ka an 'kpayukwli 'wu sobha, 'wlu a dila -muu weee zo la. ²¹ Zu mi 'mi 'bhada, we 'ni muu? In 'ni 'wlu 'tɛmani, we 'ni muu? A ka zukpa, gbonyuu in nva!

We -ka nyume yabhlo mneni o 'ka o 'de 'ylimani -lu yabhlo 'wu, -amu mneni in 'ka 'ya 'sa nu. Gba na gbaa -sabhɛbhanyo 'bhisa. ²² Eblee* wa -mia yi? -Ami mi 'ya we nya! Izlaelinyama wa -mia yi? -Ami mi 'ya we nya! *Ablaamu 'yuoyua wa -mia yi? -Ami mi 'ya we nya! ²³ Klisi lubhononya wa -mia yi? In mi we nya, in -zi wa. In -ka 'sa gba: -sabhɛbhanyo 'bhisa in gbaa! In ka lubho nu, in -zi wa, in ka -kaslu pla, in -zi wa! Wa ka 'mi seli duun bhabha, in -zi wa! 'In in ka titlhee nwe -yo 'plili bhla weee nya, in -zi wa. ²⁴ Nu, -pnu glu 'so -we *Zuifu paa nyuma, 'in -bhlo bhua we nwee, in 'plili we zo -zakpa gbu. ²⁵ *Wlomu -nyuma ka 'mi seli 'nyumu -zakpa ta. Wa li 'mi -bho 'wu -zakpa -bhlo. 'Glu 'kadu -yo 'mi mni 'nyuglu -zakpa ta, 'in in yia 'yli -bhlo li 'nyu -gu -zakpa -bhlo.

²⁶ Na nonve duun 'wu, in ka titlhee nwe -yo -di, yeye nyu kwee, 'wienyaa nyuma -bhanya kwee, na bhelia Zuifu kwee, -wa 'nia Zuifu kwee, in ka titlhee nwe -yo -di, 'gbe 'kadu nukple, da bebleenya, gumunyu -gu -yo yoyobheliala kwee. ²⁷ In ka siasia -libho duun nu, in ka 'ylaakple -gu bhla tolva nya. Nwo -yo 'nyumatu ka 'mi 'bha, 'in bhla tolva nya, 'in 'yi lilili, nwo tlo ka 'mi 'bha, 'in in 'ni 'woplanaa -ka. ²⁸ 'In in 'ni gbu tolva gba. Nu, leglizi weee -we -gu na lulba dli, mu -wa na 'wlukoon lapopalie 'ylo 'yli. ²⁹ Nyoo yomanu 'wu, 'in we 'ni 'ya -ami 'wu -bhoa,

nyoo bhilili gbonyuu lu, 'in we 'ni 'mi -yokpa?

³⁰ We -ka nu, in 'ka na 'de 'ylimani, -zugba na 'woyomanie 'wu na yia na 'de 'ylimania. ³¹ -Lago o -wa Nyumaa -Kanyo -Zezuu Dide, -o ka 'ni wa mnua -zu weee nya, 'in we 'nia bhloluda -ka, o -yi we 'ji nu, in 'ni yo 'tobhoda -mi. ³² Da in mia -Damasu, dudu 'wlulapilinyo -o mia nyumaa 'wlulapilinyo Aletasu lubho nuda, o yia 'sluja wee gbee plalida 'yilgbeli, wa 'ka 'mi kpa 'gbu. ³³ Nu, wee gbee lu 'suoo finetli 'yli wa wlelia 'mi -cice 'kadu nukple, sanee 'sa in -dia o kwee.

12

Polu 'ylikakie -yo -we -Lago -slolua o 'klv

¹ Lee, in 'ylimani na 'dɛɛ? -Muu 'ni -lu 'wu -ka. Nu, 'ylikakienya -yo gbonyaa 'klosloluwe -we -Lago wlaa, we gbu na yia -sleen da gbaa. ² Nu, nyume yabhlo mia Klisi 'wu in -yi o. We -zu kugbua le -mnu na, wa 'bhua o 'wu, 'in wa yia o yalu tanu* -gu kwa. (-De o ka o ku nukple -tuu, -de o ka o ku nukple 'tlaa, in 'ni -muu 'ji -yi, -Lago 'debhlogbo -yia we 'ji.) ³ In -yi we 'ji nu, -Lago ka nyume -mnu 'wobhu, 'in o yia o yalu kwa. 'Piein, -de o ka o ku nukple -tuu, 'in -de o ka o ku nukple 'tlaa, in 'ni -muu 'ji -yi, -Lago 'debhlogbo -yia we 'ji. ⁴ 'In weliya dudu -nyume 'nia mneni o 'ka gba, 'in -we ka se wa'a 'nyea o, o ka we lusa, -mo o 'nua we. ⁵ Nu, nyume -mnu 'gbu na yia na 'de 'ylimania, 'in in 'na 'ka na 'de 'ylimani na 'dɛɛ 'gbu, -we slolua na 'woyomanie, we 'wu na ylimania na 'de. ⁶ In -ka yaa 'yibha in 'ka na 'de 'ylimani, in 'na 'ka yaa -sabhɛbhanyo -ze, nu, gbuzonu 'dekpua na gba yaa. 'In in 'ni 'yibha in 'ka na 'de 'ylimani. -We

* **11:22** Zuifonya. * **12:2** Yalu tanu: Zuifu duun dlu nu, yalu -zakpa ta. Polu nee, o ka yalu tanu -gu pla, mo -Lago 'de dila la.

ka gbu -wa, -we na nua le, wa yia -yo, 'in -we na gbaa, wa nua, in 'ni 'yibha nyime yabhlogbɔɔɔ 'wlukɔɔn lapɔpalie 'yilimanɩ we -zi we 'wu.

7 'In 'yiliwɔgbɔnya -Lagɔ -slolua 'mi 'klu, in yi na 'de 'yilimanɩ we 'wɔɔ 'gbu, siasie 'tite yia na ku zɔ pla, -Saataan tietienyɔ 'bhisa, -zugba we bhiti 'mi, 'in we kolɔba 'mi 'yoo in yi na 'de 'yilimanɩ 'gbu. 8 -Zakpa ta in bhuhhoea Jejitape nu, ɔ -sa 'mi siasie -mɩni 'wu. 9 'In ɔ yia we 'bigɔpali 'mi -ylae: «Na 'nanɩ ka -na -nɔ nyini. Nu, -na 'wɔyɔmanɩe 'wɔ na 'tite slolua we 'de tenyi tenyii.» In 'yibha in 'ka na 'de 'yilimanɩ na tɔtɔɔ -mumie 'wu, 'in Klisu 'tite 'ka 'mi -gɔ yi, 'in we 'ka 'mi 'wɔpa. 10 We 'deɛ 'gbu, na 'wɔyɔmanɩnya klaa, na vɛlie klaa, na gbu sloo 'yiyie klaa, na 'kliye 'wɔpalie klaa, we -yɔ na dlubenya mia, -we lɔ na plɩta Klisu 'gbu, 'mɔna nya na yia we. Nu, in -ka 'wɔyɔmanɩ, -bha in 'tea la tenyii.

Kolentu leglizu dlilve mi Pɔlv -yɔ

11 Gba na gbaa -sabhɛbhanyɔ 'bhisa, 'in amiaa de nua 'mi we 'wɔ -gla nya. Amia 'ka yaa na -gɔgbu gba. Nu, in 'ni -lu yabhlogbɔɔ nya -mɩɔɔ, amiaa tietienya 'kadi 'ni 'mi 'wɔzi -lu yabhlogbɔɔ 'wu. 12 Na lenugbɔnya -we slolua we nu, -Zezuu *tietienyɔ in -mia sazɔnɔ sa ni, we ka lenɔ dlitie nya kpɛɛn kpɛɛn ain nyidi. We ka lenɔ -lu: -we -wa gwɛdigbɔnya -yɔ gbu 'kadi -yɔ ninee 'ɲɩpaligbɔnya. 13 Nu, in 'ni amiaa 'wlugba -ze, we 'ni -mɔv 'wubhu, leɛ -lu in nɔ leglizi -putunya -yla lea, 'in in 'ni -mɔv ain -yla lenɔ? A -ka we -yɔyi gbonyuu nya ni, -zugba a ti na -yɔgbu 'wu!

14 A -tali, in mi lamnazida in 'ka amiaa -gbe mni -zakpa tanu nya, 'in in 'na 'ka amiaa 'wlugba -ze. Nu, amiaa da na tala, in 'nia amiaa 'gwɛzii datali. We 'ni nu, yua 'ka 'gwɛzi lazɔ wa dideaa -nɔ nya, 'yuaa didea zɔa 'gwɛzi la wa 'yuaa -nɔ nya. 15 We -ka -amɩ, na

-lu weee in kaa, 'nyɛ na nyɛa we ain, 'in na wlaa na 'deɛ -kpabhie amiaa 'wɔsasiee 'gbu. 'Lee, amiaa ze in -kalia bhahaa 'gbu, amiaa na zekalie mia zɔbɛda yi?

16 -Yɔ a yia we ɲwnua nu, in 'ni amiaa 'wlugba -ze. 'In nyuma -tɔlv yia gbaa nu, in ka -dawli, 'in -dawli nya in kpaa ain. 17 'Lee, nyima -wa in tiea amiaa -gbe, in ka wa 'yabhlo -gɔ 'plɩli, 'in in yia ain 'wlulii yi? 18 In ka Titɩ bhuhhoe ɔ mni amiaa -gbe, 'in in yia bheli yabhlo a -yia, ɔ 'bi 'pali. 'Lee, Titɩ ka ain 'wlulii? ɔ -yɔ 'mi 'sɔ, dli -bhlo nya -a 'ni nɔɔ, 'in 'yoo -bhlo -a 'ni bhlii?

19 We 'bi ka 'wɔgwɛ, -zugba a pɔpali we 'wlukɔɔn la nu, -a mi -amiaa 'deɛ -mumie tikli 'yilibilanɔnɔda ain 'yiliya 'wu. -Innya! Sa Klisi 'yibhaa, 'sa -a gbaa -Lagɔ 'yu. Na jiji -talea, amiaa dɩzɔzɔvee -gɔwɔlaylimanɩeɛ 'gbu, -a gbaa gbu weee -mɩni. 20 Nu, in mi nyanɔ nɔda nu, da in -ka amiaa -gbe nyini, sa in 'yibhaa in 'na 'ka 'sa ain yli, 'in sa amia 'yibhaa, a 'na 'ka 'sa 'mi 'yi. In mi nyanɔ nɔda nu, in 'ka ain nyidi gbɔnya -mɩni yli: -zle -yɔ zenyi, 'ce -yɔ -yɔmumnie, vɛli wɛli -yɔ nyima tɔlvɔ yo -gɔlazɔlvɛ, 'deɛ 'yilimanɩe -yɔ gbu bidi -bidi bidii lenve. 21 In mi nyanɔ nɔda nu, da na -putu -ka amiaa -gbe mni lɔ, na -Lagɔ 'bhal 'mi zɔ ain 'yu. In mi 'ya nyanɔ nɔda nu, nyima duun -wa mia gbonyuu lenɔda bha 'bhisa, 'in wa 'nia -slɔ pɔɩnplagbɔnya klaa, mɔtnɩgbɔv lenve -yɔ wa numɛ -bhogbɔv lenve 'bɩbhɔ, 'in in 'ka wa -gɔ wili.

13

'Wɔbhlolu gbɔv lapalie -yɔ fɔsawɛli

1 Nu, na -zakpa tanu yia da amiaa -gbe mnia. Sanɛɛ 'sa we mia celida -Lagɔsbhe 'wɔe: «Gbɔv dayinya 'sɔ, gbɔv dayinya taa wɛli -gɔ, wa dia gbɔv wli 'wu.»

² Nii, -wa weee nva 'cın gbonyuu le, we -yɔ nyuma -tɔlva weee -yla na palia gbv la. In ka we gba pepe da na 'sɔnɔ mɔia amiaa -gbɛ, 'in 'mɔ na gba 'yaa -zɛɛn da, da in 'nɔ aın glaa -mɔ. Da na -putu -ka aın 'yia mɔi, in 'na 'ka nyime yabhlogbɔɔ nyazi 'yɔ. ³ -We -slolua nii, -amɔ 'wɔ Klisi plilia 'in ɔ gbaa, a 'yibha a 'ka we 'yɔ, 'in 'yia a yia we. Klisi 'nɔ 'wɔyɔlv amiaa gbɛgbɛin, ɔ 'tite ɔ slolua aın glaa. ⁴ Nii, gbɔzɔnɔ -wa, ɔ 'wɔyɔlvɛ 'wɔ wa yia ɔ *su -gv lakɔlv, 'in -slɛɛn -Lagɔɔ 'tite nya ɔ -gaa 'yliyɔ. 'In -a mɔ ɔ 'wɔv 'gbv, -amɔ yɔlv 'yaa 'wɔ. Gbonyaa lɛnɔɛ nya amiaa gbɛgbɛin, 'klv -a yia we aın -slolua nii, -Lagɔɔ 'tite nya -a -yɔ ɔ -gaa 'yliyɔ.

⁵ A 'yibha amiaa 'dɛ la, 'in a yla amiaa 'dɛ, -de a mɔ -Lagɔnyuma nya 'piɛun. Amiaa 'dɛ -yi we 'ji nii, -Zezu Klisi mɔ aın 'wɔ, we 'nɔ mɔv? Yaayu, a 'nɔ mneni a 'ka amiaa dlizɔvɛɛ lɛnɔgbv -sloluu? ⁶ In dɔ we dli 'wɔ nii, 'ji a yia we yibhelia nii, we 'nɔ 'sa -mɔ -amiaa -nɔ nya, nii, -amɔ ka dlizɔvɛɛ lɛnɔgbv -Zezu Klisi 'wɔ. ⁷ -Lagɔ -a bhuhoea nii, a 'na nɔnɔ gbonyuu yabhlogbɔɔ lɛ -nɔ. We 'nɔ nii, -a 'ka we aın 'klvslolu nii, -a ka zukpa we gbv. -Innya, -a 'yibha nii, a nɔ gbɔzɔnɔv 'dɛbhlogbɔɔ lɛ. -Amɔ 'nɔ zukpa -kaoo, -mɔv 'nɔ gbv yabhlogbɔɔ. ⁸ Nii, -a 'nɔ mneni -a 'ka -Lagɔɔ gbɔzɔnɔwɛli -yɔwɔsɔlv, we lubho -a 'kaa nɔ -bhlogbɔɔ. ⁹ Cɔn, -a -ka 'wɔyɔlv, 'in amɔ -ka late, 'mɔna -wa -amiaa -nɔ nya. -A -ka 'ya -Lagɔ bhuhoea -mɔ, -we -a yibhelia ɔ, mɔ -wa nii, a -zɛ -Lagɔnyuma tikli. ¹⁰ We 'dɛɛ 'gbv, da in -tlɔlv -slɔ da aın -yɔ la, 'in na cɛlia gbv weee -mɔni aın 'wɔ. Nii, zli in -ka aın glaa -mɔ, in yi aın kpa 'nyumu, se -we Nyumaa -Kanyɔ 'nyɛa 'mɔ solv. We se Nyumaa -Kanyɔ 'nyɛa 'mɔ, amiaa dli -gɔwɔlaylimanɛɛ gbv -wa, we 'nɔ amiaa lasasɛɛ gbv.

¹¹ -Slɛɛn, in ka we 'wlubha, bhe-liain -a gbɛliɛ. A -talɔ amiaa -mɔmɛ tikli da, a 'pɔpalɔ 'kvayli, amiaa dli

-mɔ -bhlo, a -dɔ la -dlɔɔ, 'in zɛkalɔdli -yɔ 'wɔtɔtɔvɛ -dlɔɔɔ -Lagɔ -yɔ aın 'sɔ 'ka -mɔ.

¹² A sisalɔ fɔ gbɔgbɛlie nya, -Lagɔbhelia 'bhisa. -Lagɔnyuma weee nɛɛ wa -sa aın fɔ.

¹³ Nii, Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisi nɔwɔn aın 'nyu la, -Lagɔɔ zɛkalɔdli -yɔ Zuzu 'Pupa -ɔ suslolua -aın 'wɔ, -yɔ a 'dɛ weee 'sɔ -tɔ.

'Sεbhε Pɔlv 'paa -Galasii -nyuma yoo

-Lagɔnyuma mia -Galasii -dɔdvɔ -gv, 'ma *Pɔlv 'paa 'sεbhε yoo. Nyuma tɔlv nεε -Galasii -Lagɔnyuma -yla nu, wa 'nɪ Zuifvɔ lεnvɔgbvɔ tɔlv -gv nɔ, wa 'na 'ka gbv 'wɔbhv. We 'dεε 'gbv Pɔlv yia wa 'wɔcɛli, 'in ɔ nεε wa -yla nu, ɔ -ka -Zezu *Klɪsɪ dlɪ -gv zv, 'in -mɔɔ bhvɔ gbv 'wv. Nu, -amiaa lεnvɔgbvɔ 'nɪ mneni we 'ka -aɪn gbv 'wɔsa.

Fvɔsawɛli

1-2 -Amɪ -Zezu Klɪsɪ *tɪtɪenyɔ *Pɔlv -yɔ -Lagɔbhelia weee mia -seli, -amia cɛlia da -Galasii *leglizinya 'sεbhε nɪ 'wv. Nyuma 'nɪ 'mɪ lapali, 'in nyumε yabhlogbɔɔ 'nɪ we 'kɔlv nya -mɪ. -Zezu Klɪsɪ -yɔ Dide -Lagɔ ɔ 'bhua ɔ 'wv tɪtlɪnya glaa, ma palia 'mɪ la. 3 -Amiaa Dide -Lagɔ -yɔ -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klɪsɪ ηwna aɪn 'nyu la, 'in wa 'nyε aɪn 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ. 4 Klɪsɪ ka ɔ 'dε wla -amiaa gbɔnyuuu 'gbv, ɔ 'ka -aɪn pue, 'in ɔ 'ka -aɪn bhla 'nyii -mɪnɪ kwεε -sa, -amiaa Dide -Lagɔɔ dɔmagbvɔ nya. 5 -Lagɔɔ 'ηmɪ 'yɪlimanɪ 'kɔmɔv! *-Amɛnɪ!

-Lagɔgbv -putu 'nɪ -mɪ

6 Amia -Lagɔ laa [Klɪsɪ] 'nanɪ nya, a 'ka ɔ 'bɪbhv sa slvɪ, 'in a 'ka gbvslɔlɔvɔ -putu 'bɪbholu -Lagɔgbv 'bhisa, -mɔv ka 'mɪ ηwεgaga -sɔbhali. 7 Nu, -Lagɔgbv -putu 'nɪ -mɪ. Nyuma tɔlv mɪ -bha, -wa 'yɪbhaa wa 'ka Klɪsɪ -Lagɔgbv 'bhiti saputu sa, ma nva amiaa dlɪ zɔ bidi -bidi bidi. 8 'In, we yɪ -amiaa 'dεgbolɔ -zε, we yɪ yalɪ 'anzɪ yabhlo -zε, -Lagɔgbv -a gbaa da aɪn -yla, ɔ -ka we 'bhiti saputu sa, 'kplε kpa ɔ! 9 -A ka we gba aɪn -yla pepe, 'in 'mɔ na gba 'yaa da aɪn -yla -slεɛn: -Lagɔgbv a 'nva tia, ɔ -ka we 'bhiti saputu sa, 'kplε kpa ɔ!

10 'Lee, nyuma 'ka 'mɪ 'ηmɪ kwalu da in mia -talɪda, yaayɪ, -Lagɔɔ -nɔ -wa yɪ? -Innya, -Lagɔɔ -nɔ in 'yɪbhaa. 'Lee, in 'ka nyumaa dɔdvɔnamanu da in mia -talɪda yɪ? In -ka yaa nyumaa dɔdvɔnamaniee datalɪda -mɪ, in 'na 'ka yaa Klɪsɪ lubhonvɔyɔ -zε.

-Lagɔ ka -bha Pɔlv -sa -Zezuu *tɪ- etienyɔ nya

11 Nu, na bhelia, in nεε aɪn -ylaε: -Lagɔgbv na gbaa da, we'e 'bhv nyumεε -gbε. 12 Nu, we -ka -amɪ, nyumε 'nɪ 'mɪ we 'nyε, 'in nyumε yabhlogbɔɔ 'nɪ 'mɪ we -slɔlu, -Zezu Klɪsɪ -slɔlua 'mɪ we 'klv.

13 In mɪ bhaa *Zuifvɔ -Lagɔbɔbɔ -yloogblv, sa na nɔa a ka we 'nɔ. Sa na palia -Lagɔɔ *leglizinya 'klyɪε 'wv 'kva 'tɪtε nya, in 'ka wa lasaa 'gbv, a -yɪ we 'ji. 14 In mɪ bhaa Zuifvɔ -Lagɔbɔbɔ -yloogblv, in -zi na -lima 'wv Zuifvɔ glaa, 'in in dolu -gola bhabha, in -zi wa, -amiaa dɔkpasu lεnvɔgbv 'wv.

15-16 'In, -mɔv weee 'yu, -Lagɔ ka -bha 'mɪ -sa pepe, -zugba in mɪ -slɔ na 'nyaaa nɔkplε, 'in ɔ yia 'mɪ la ɔ 'nanɪ nya, in 'ka ɔ lubho nɔ. Da we namanɪa -Lagɔ dɔdvɔ ɔ 'ka 'mɪ 'wv ɔ 'Yu -slɔlu, 'in in 'ka -mɔɔ gbv gba nyuma -wa 'nɪa Zuifvɔ -yla, -bha -bhlokpade in 'nɪ nyumε yabhlogbɔɔ 'dɪzvɔwɛli layɪbha. 17 'In -wa -zεa 'mɪ 'yu -Zezuu tɪtɪenyɔ, in 'nɪ -maa -gbε mɪnɪ *-Zeluzalemv, nu, -bhagɪgalɪda in mɪnɪa Alabii -dɔdvɔ -gv, 'bhie, in yia lobhiti -Damasɪgbe nɔkplε.

18 -Zv ta 'plia, 'in in yia -Zeluzalemv mɪnɪ, Pielu yibheliee 'gbv. 'In in li ɔ -gbε 'yɪ kugbua lε gbu. 19 Nu, we 'nɪ Pielɪ -yɔ Nyumaa -Kanyɔɔ bheli *Zake 'wɔbhv, in 'nɪ -Zezuu tɪtɪenyɔ -putu 'yɪ 'yɪ nya.

20 -We na cɛlia da aɪn 'wv, gbvɔzɔnɔ -wa, 'in -Lagɔɔ 'dε -yɪ we 'ji nu, in 'nɪa yɔtɔbhv. 21 -Mɔv 'bɪgv, 'in in yia Silii -yɔ Silisi -dɔdvɔ -gv mɪnɪ. 22 Nu, Klɪsɪ leglizinya mia Zudee -dɔdvɔ -gv 'nɪ -slɔ 'mɪ 'yɪ 'yɪ nya. 23 -We

wa gbaa waa leglizinyaa 'nva zlume -bhlogbɔɔ, mv -wa nu: nyume ɔ palɩ bhaa wa 'klyie 'wv, 'in -Lagɔgbv -we ka 'gbv ɔ gva la, ɔ 'ka we lasa, ɔ mi -sɛɛn we gbada. ²⁴ 'In wa yia -Lagɔɔ 'ŋni -mnunida -tu na 'gbv.

2

Wa ka Pɔlv yibheli -Zezuu ti-tienyo nya

¹ -Zv kugbua ɛ -mnva 'plia, 'in in -yɔ Banabasɩ 'sɔ yia -Zeluzalemv lɔmni, 'in in yia Titi 'wɔbhv, in -yɔ -mɔɔ yi 'yaa mni. ² 'In -Lagɔ -slolua 'mi we 'klv 'gbv, in yia -mɔ mni. In -yɔ nyumaa 'yugalinya 'kadɩ 'dekpva gbelia 'wlv, -Lagɔgbv na gbaa -wa 'nia Zuifv -yla, in ka we 'ji gba wa -yla. In 'ni 'yibha lubho in nva, 'in in mia nuda, we tv 'wv bhe. ³ 'In 'debhie, na nɔnɔnyɔ Titi mia *Gleki nya, wa 'ni ɔ *kni 'wɔpa -gla nya. ⁴ -Mv bhla, yoy-obhelia -tɔlv -wa -bhoa zlume -ain lv 'wiemi, -maa 'yibha yaa ɔ *kni 'wɔpapie. Waa nyuma ni ka -ain lubho, wa 'ka -amiaa 'de -yla -tɔtɔe -Zezu Klisi nyea -ain -yɔlatatal, 'in wa 'ka -ain titee galɩ 'wɔv lv. ⁵ Nu, waa nyuma -mani, -a 'ni wa 'wlv zɔ laslɔlv 'kienyii -kpva, 'in -Lagɔgbv 'ka an nyidi -tv gbvzɔnɔ nya.

⁶ 'In -wa mia leglizinyaa 'yugalinya 'kadɩ nya ni, -we wa -mia, we 'ni 'mi 'yliya 'wv -lv yabhlogbɔɔ nya -mi, -we ka gbv -wa, -Lagɔ'ɔ yla nyumaa ku -yɔ, in nɛɛ, waa nyuma -mani 'ni 'mi -yla gba -gla nya ni, in nv gbv -putu yabhlo ɛ lv. ⁷ 'In, wa ka we yibheli nu, sa -Lagɔ dia we 'gba Pielɩ 'wlv, 'in ɔ gbaa Zuifv -yla -Lagɔgbv, 'sa ɔ dia 'mi we 'gba 'wlv, 'in na gbaa nyuma -wa 'nia Zuifv -yla -Lagɔgbv. ⁸ Nu, -Lagɔ ɔ nva lubho, 'in ɔ yia Pielɩ ɔ tietienyo -zeli Zuifv nyidi, mɔ -bhlokpade nva lubho, 'in ɔ yi 'yaa -ami ɔ tietienyo -zeli, nyuma -wa 'nia Zuifv nyidi. ⁹ Nu, nyuma -yi *Zake, Sefasi* we -yɔ *Zaan,

leglizinyaa 'yugalinya 'kadɩ nya, 'in 'nanɩ -Lagɔ nva 'mi 'wv, -maa ka we yibheli. 'In wa yia in -yɔ Banabasɩ kwɛɛ kpa. Sanɛɛ 'sa -a bhla weli -bhlo, -amia 'ka nyuma -wa 'nia Zuifv nyidi lubho nv, 'in wami 'ka Zuifv nyidi lubho nv. ¹⁰ Gbv yabhlogbɔɔ wa yibhala -ain: wa nɛɛ -a 'na dlɔlv leglizinyaa bobabhanya 'wv -ni, 'mv -ami nva ɛ dli weee nya.

Pɔlv palia Pielɩ -yla gbv la Antiovgbe nvkple

¹¹ 'In da Pielɩ nynia Antiovg, gbonyuu ɔ nva ɛ, in yia we ɔ 'klovbha. ¹² Nu, da nyuma 'Zake tiea, -maa 'nia -slɔ nyini, -zugba Pielɩ -yɔ -Lagɔnyuma -wa 'nia Zuifv lia dabvɔv. 'In da -maa nynia, ɔ yia wa nya lilie 'yigbeli, ɔ yia wa gwevla. -We ka gbv -wa, Zuifv -Lagɔnyuma gva nyumaa kni 'wɔpapie 'wv, 'ma ɔ sɔa. ¹³ 'In -amiaa -Lagɔbhelia Zuifv yia Pielv dli 'sɔ -bhogbv lenv, 'in Banabasɩ 'degbolu yi 'yaa we lobho.

¹⁴ Da in 'yia we -yɔ nu, wa'a kpa wa 'de tiklv -Lagɔgbv gbvzɔnv sɔlv, 'in in nɛɛ Pielɩ -yla nyumaa -zejila 'wɔɛ: «-Mi mi Zuifv nya, 'in -in yia -wa 'nia Zuifv, -maa lenvgbv lenv, -in 'ni we Zuifv titee sɔlv lenv. 'In sa -in mneni -in 'ka gba nyuma 'nia Zuifv, wa nv -gla nya Zuifv lenvgbv lea?»

Zuifv -yɔ -wa 'nia Zuifv ka nyuma tiklv -ze dlizvzee 'gbv

¹⁵ -Amia mia, Zuifv 'zayli -a -mia, -a 'ni gbonyuu -lenunya, -wa'a zva -Lagɔ tite 'nɔŋwe, wa nyidi. ¹⁶ -Mv bhla, -a -yi we 'ji nu, -Lagɔ'ɔ yibheli nyume, nyume tiklv nya *Moizu titee 'nɔŋwezvzee 'gbv, nu, dlizvzee -bhlogbɔɔ -Zezu Klisi -gvv gbv -wa. We 'gbv, -amia yi 'yaa -Zezu Klisi gbv -yɔŋwv, 'in -Lagɔ 'ka -ain yibheli nyuma tiklv nya, -amiaa dlizvzee Klisi 'wv 'gbv. Nu, we 'ni titee 'nɔŋwezvzee gbv. Nu, -Lagɔ 'na 'ka nyume yabhlogbɔɔ yibheli

* 2:9 Pielɩ.

nyume tiklu nya, titee 'nuḥwezuḥzee 'gbu.

17 'In, we -ka nu, tiklumimie -Lago 'yliya 'wuu da -a mi -talida Klisi 'gbu, 'in -a -ka 'ya gbonyuu -lenunya nya -mi, -wa 'nia Zuifu 'bhisa, 'lee, Klisi paa nyuma 'kwayli wa nu gbonyuu le yi? -Innya! 18 In 'yibha zime in 'ka -mi tiklu -Lago 'yu, titee 'nuḥwezuḥzee 'gbu, 'in in yia we 'bubhu. In -ka we lu lubhiti, -zugba na 'de in 'nia titee 'nuḥwezuḥzee 'wuu. 19 Nu, we -ka tite -bhlo, mu -laa 'mi titlie, 'in we -ka -ami, in ka tli titee gbegbein, 'in in 'ka 'yliyogada -tu -Lago gbegbein. 'In in yia *su -gu tli Klisi nya. 20 'In, in -ka 'yliyogada -mi, we 'ni na de -ga 'masleen 'yliyog, nu, Klisi -gaa 'yliyog 'mi 'wu. Nu, -Lago 'Yu ka na zekalie -slolu, 'in o yia o 'de wla na 'gbu, o dliguzuve nya na ku -gaa -sleen da 'yliyog. 21 Nu, in 'na 'ka -Lago 'nanu daa gba -innya. We -ka nu, tite nu nyume tiklu -Lago 'yu, -zugba bhe Klisi tlia.

3

-Lago yibhelia nyuma, nyuma tiklu nya Klisi dliguzuvee 'gbu

1 Oo -Galasii -nyuma, -gubwotunya, nyoo -sali ain a? Wa 'ni da ain -Zezu Klisi *su -gu lakube 'kbslolu vaa? 2 Nu, gbuo go -bhlo mia da, a 'pali we 'bigu. Zuzu 'Pupa a 'yia, tite 'nuḥwezuḥzee 'gbu a yia o 'yi yaayu, -Lago gbu a 'nua, a zua dli -gub gbu -wa yi? 3 Sa amiaa -gu 'ka 'ya sa 'wotua? A ka -Lago gbu gwedi -Lago Zuzu nya, 'in a 'yibha a 'ka -sleen we 'wubha amiaa 'dee 'tite nyaa? 4 -We weee 'wu a 'plila, bhe -wa yi? -Innya, we 'ni mnenei we 'ka bhe -ze. 5 'In -Lago -ka o Zuzu ain 'nye, -zugba o nu gwedigbu le ain nyidi, amiaa titee 'nuḥwezuḥzee gbu -wa yaayu, -Lago gbu a 'nua 'in a zua dli -gub 'gbu, o nua we le yi?

*-Lago dliguzvnyo *Ablaamu*

6 Nu, *-Lago sebhe nee *Ablaamu daae:

«O ka -Lago dli -gu zo.

O dliguzvee 'gbu,

-Lago yia o yibhelia nyume tiklu nya.»

7 We 'gbu, a yibhelia we 'ji nu, -wa zua -Lago dli -gu, ma -wa Ablaamu 'yuoyuaa 'debbie. 8 -Lago sebhe ka we gba, nu, nyuma -wa 'nia Zuifu, wa dliguzvee 'gbu -Lago yia wa yibhelia nyuma tiklu nya, o 'de 'yu. We 'gbu, -Lago yia Ablaamu -yla wee gbuzonu -muni gba pepe nu:

«'Nyu wa yia dudugu -nyuma weee lanwnaa -na 'gbu.»

9 Ablaamu ka -Lago gbu -yownu, 'in -Lago yia o 'nyulanwna. 'Sa -bhloo 'de -wa weee nwnua -Lago gbu -yo, -Lago nwnaa wa 'nyu la.

10 Nu, -wa weee zua titee 'nuḥwezuḥzee dli -gu, me yia wa kpa. Nu, -Lago sebhe nee:

«-We weee mia celida -Lago titee 'sebhe 'wu,

-o zua we 'nuḥwe 'komu, me yia o kpa.»

11 We mi 'ya gbuzonu nya, nu, nyume yabhlogbo 'ni mnenei o 'ka -mi tiklu -Lago 'yu titee 'nuḥwezuḥzee 'gbu. Nu, -Lago sebhe nee:

«-O -Lago yibhelia nyume tiklu nya dliguzvee 'gbu,

'yliyogagie -moo yia 'yia.»

12 'In tite'e 'bhu dliguzvee -gbe. Nu, we mi 'ya celida:

«-O zua titee lenugbu weee 'nuḥwe, o -tu we lenuda 'komu,

'in o 'ka 'yliyogagie 'yia.»

13 Klisi ka o 'de meyalinyo -zeli -amiaa 'bigu, sanee 'sa o zitia -ain 'wu titee me kwee. Nu, we mi celida -Lago sebhe 'wue:

«Nyoo nyoo wa -ka bizi su 'wlu, me mi o -nu nya.»

14 Nu, sanee 'sa we nua, 'in 'nyulanwna -weli -Lago gbaa Ablaamu -yla, nyuma -wa 'nia Zuifu, wa 'ka we 'yi -Zezu Klisi 'gbu. 'In Zuzu -Lago gbaa o 'ka wla, -a 'ka we 'yi dliguzvee 'gbu.

Tite -yɔ -lu -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla

¹⁵ Na bhelia, dɔdɔ -gɔɔ gbu yabhlo na yia da palia: we -ka nu, wɛli nyumɛ 'kaa ti, ɔ -ka we ti sazɔnɔ sa, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka -bha we lasali, 'in ɔ 'na 'ka we -gɔ -lu yabhlogbɔɔ pali. ¹⁶ Cɪn, -li -we -Lagɔ 'kaa wla, ɔ ka we gba Ablaamu -yɔ ɔ 'yuoyu -yla. 'In -Lagɔsɛbhɛ 'nɪ -gbæ: «Ablaamu -yɔ ɔ 'yuoyua,» 'in -mɔɔ 'ka 'wɔb nɛɛ nyuma duuun gbu wa gba, nu, -Lagɔsɛbhɛ nɛɛ saɛ:

«-In -yɔ -na 'yuoyu,» nyumɛ yabhlogbɔɔ we saa 'ɲnɪ, mɔ -wa Klisi. ¹⁷ -We in 'yɪbhaa in 'ka gba mɔ nɪ: -Lagɔ ka wɛli ti Ablaamu -yla, 'in ɔ nɛɛ, -gɔ ɔ yia we 'yiligbea -kli. -Zɔɔ 'wlu 'sɔ -zɔ glɔ -bhlo 'ya kugbua (430) 'plia, 'bhie, Moizu tite yia yi. -Mɔɔ 'nɪ mneni -mɔɔ 'ka wɛli -Lagɔ tia -bhalasali, 'in -lu -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, we 'nɪ mneni we 'ka we lasa. ¹⁸ 'In we -ka nu, 'bɪ -we -Lagɔ wlaa, titee sɔɔb wa yi we, -zugba we 'nɪ -lu -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wlaa sɔɔb 'bhɔ, 'in, -lu -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, mɔ -yɔ ɔ -slolua ɔ 'nanɪ Ablaamu -yla.

-We ka 'gbɔ -Lagɔ yia tite pali

¹⁹ 'In lɛɛ -lu ka 'gbɔ -Lagɔ yi tite pali nyuma -ytaa? Pali ɔ palia we, 'in da nyuma -saa ɔ dɔmagbɔ 'nɔɲwɛ ɔ 'ka we -slolu. 'In we 'ka 'sa lɛnɔda -tɔ tikli, 'in Ablaamu 'yuoyu -ɔ ka 'gbɔ -Lagɔ gbaa ɔ 'ka Ablaamu -lu 'nyɛ, 'in -mɔɔ yiyibhla 'ka nɪnɪ. -Lagɔ zɔa wee tite 'anzɪnya ɲwɛɛ, 'in 'anzɪnya yia Moizu 'wɔɔbhu 'kɔɔb nya, -Lagɔ -yɔ nyuma nyɪdɪ. ²⁰ Nu, kɔɔb mia, nyuma 'sɔ nyɪdɪ ɔ mia. 'In, -Lagɔɔ 'dɛbhlogbɔɔ: ɔ 'nɪ kɔɔb -ka.

²¹ -Mɔɔ gbaa nu, -li -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, tite mɪ we -yɔtɔ nya yi? -Innya! We -ka nu, -Lagɔ ka tite yabhlo pali, we mneni we 'ka nyuma 'yliyɔgagie 'nyɛ, -zugba nyumɛ mneni yaa ɔ 'ka nyumɛ tikli -zɛ -Lagɔ 'yliya 'wɔ, titee 'nɔɲwɛzɔzɔɛ sɔɔb. ²² We 'nɪ 'sa -mɪ, nu, -Lagɔsɛbhɛ nɛɛ, dɔdɔgɔli weee

mɪ gbɔnyuuu 'tite zɔ. 'In -lu -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, nyuma -wa ɲwnua -Zezu u gbu -yɔ, -maa 'ka we 'yi, wa dɪzɔzɔɛ -Zezu Klisi -gɔɔ 'gbɔ.

²³ Da -Zezu Klisi dɪgɔzɔ bhla 'nɪa -slɔ nɪnɪ, -zugba -a mɪ -kaslɔcian nya tite kwɛɛ, wee dɪzɔzɔɛ -Lagɔ 'kaa -aɪn 'klɔslɔlu we wɔwɔɛ nya. ²⁴ Sanɛɛ 'sa, tite -zɛa -amɪaa 'yliyɔzɔnyɔ tikli, 'bhie, Klisi yia yi, 'in -a 'ka nyuma tikli -zɛ -Lagɔ 'yliya 'wɔ, ɔ dɪgɔzɔzɔɛ 'gbɔ. ²⁵ -Slɛɛn, -Zezu Klisi dɪgɔzɔ bhla ka nɪnɪ 'gbɔ, -a 'nɪ 'maslɛɛn ɔɔ 'yliyɔzɔnyɔ -mɔɔnɪ kwɛɛ -mɪ.

²⁶ Nu, a 'dɛ weee mɪ -Lagɔɔ 'yua nya -Zezu Klisi dɪgɔzɔzɔɛ 'gbɔ. ²⁷ Nu, amɪa weee -wa wa batizea Klisi 'wɔ, a ka Klisi 'wɔwɔlɔ -zɛ. ²⁸ We 'gbɔ, -Lagɔ 'yliya 'wɔ, 'wɔsɪsalɪda 'nɪ Zuɪfɔ -yɔ -wa 'nɪa Zuɪfɔ nyɪdɪ -mɪ, we 'nɪ galɪ -yɔ nyuma -zɔnɔ nyɪdɪ -mɪ, 'in we 'nɪ nɔkpasɪ -yɔ 'ɲwnɪ nyɪdɪ -mɪ. Nu, a 'dɛ weee -bhlo -Zezu Klisi 'wɔ. ²⁹ A mɪ Klisi -nɔ nyaa 'gbɔ, a mɪ Ablaamu 'yuoyua nya. 'Bɪ -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, 'yia a yia we.

4

Nu, -a 'nɪ 'maslɛɛn galɪ, -Lagɔɔ 'yua -a -mɪa

¹ -We in 'yɪbhaa in 'ka gba mɔ nɪ: 'bɪlɪnyɔ -ka -slɔ 'yɪslɔkpɪlɛ nya -mɪ, 'wɔsɪsalɪda 'nɪ ɔ -yɔ gaylo nyɪdɪ -mɪ, 'in -zugba mɔ -wa wee 'bɪ weee -kanyɔ. ² Nu, nyuma -wa zɔa ɔ, 'in -wa zɔa ɔ -li 'yliyɔ, ɔ mɪ wa kwɛɛ tikli, 'in bhla -we ɔ dide 'paa ɲwɛɛ, 'in we nɪnɪa. ³ Nu, 'sa -bhloo 'dɛ we mia -amɪaa -nɔ nya. Da -a mia zɪmɛ 'yɪslɔkpɪlɛ 'bhisa, -a mɪ dɔdɔgɔɔ 'tɪtenyaa galɪ nya. ⁴ 'In, bhla -we -Lagɔ zɔa, da we nɪnɪa 'cɛ, ɔ yia ɔ 'Yu yoo 'pa. Nwnɔ gwala ɔ, 'in ɔ yia Zuɪfɔ titee zɔnyumɛ -zɛ. ⁵ 'In -wa mia tite zɔ, ɔ 'ka wa 'wɔzɪtɪ. Sanɛɛ 'sa ɔ 'kaa -aɪn -Lagɔɔ 'yua -zɛli.

⁶ -Lagɔ 'ka we -slolu a mɪ ɔ 'yua nyaa 'gbɔ, ɔ yia ɔ 'Yuu Zuzu yoo 'pa -amɪaa dibhe 'wɔ, Zuzu -ɔ kpɪa 'wɔ:

«Aba* , 'oo Dide!» 7 We 'gbv, -in 'nɪ 'maslɛɛn gaylo, nɪ, -Lagɔɔ 'yu -in -mɪa. 'In -in mɪ ɔ 'yu nyaa 'gbv nɪ, -in mɪ 'ya 'bilinyɔ nya -Lagɔɔ 'nanu sɔlv.

Pɔlv lwa dli -Galasii -nyimaa 'gbv

8 Zlɪmɛ a -yɔ -Lagɔ 'nɪ wɛli -ka, -zugba a mɪ bɔbɔlii gali nya, 'in -mɔvɔnya 'nɪ -Lagɔ -zɔnv nya -mɪ. 9 'In -slɛɛn a -yi -Lagɔ, -we in 'kaa gba mɔ -wa nɪ, -Lagɔ -yi aɪn. Dɔdɔgɔv 'tɪtɛnya, -we 'nɪa 'tɪtɛ 'wɔ -ka, 'in -we 'na 'kaa aɪn -lu yabhlogbɔɔ -yla lɛnv, sa a bhiti 'ya lv -mɔv zɔa? Sa a 'yɪbha a 'ka 'ya -mɔv gali -zɛa? 10 'Yɪ klaa, 'cɔ klaa, bhla klaa, we -yɔ -zv tɔlvaa 'nɔɪwɛzvɔvɛ -wa amɪaa -yɔkpagbɔ. 11 Amɪaa 'gbv na nɔa nyano: lubho weee in nɔa amɪaa 'gbv, bhe we yia 'wɔtvɔ yɪ?

12 Na bhelia, amɪa na bhuhoe, a -mɪ 'mɪ 'bhisa, -we ka gbv -wa, -amɪ ka na 'dɛ nv amɪa 'bhisa titee gbɛgbɛɪn. 'In a 'nɪ 'mɪ gbɔnyuu yabhlogbɔɔ -yla lɛnv, da in mɪa amɪaa -gbɛ. 13 'In -we nɔa lɛ, 'in in yia zlɪmɛ amɪaa -gbɛ -tv, 'in in yia aɪn -yla -Lagɔgbv gba, a -yi we. Gu in kaa -yɔɔ gbv -wa. 14 Na guzv -nv mɪ laylagbɔ nya amɪaa -nv nya, 'in a 'nɪ 'mɪ 'wɔnyɛ, 'in a 'nɪ 'mɪ kwɛɛ -sa. Nɪ, -Lagɔɔ 'anzi yabhlo 'bhisa a kpa a 'mɪ, -Zezu Klisu 'dɛgbolu 'bhisa. 15 Da amɪaa zlɪmɛɛ 'mɔna -tulva? -We in 'kaa gba amɪaa daa mɔ -wa nɪ, we -ka yaa 'yɪli wa sa -mɔ, -zugba a -ka -mɔ amɪaa 'yɪli -sa, a ka 'mɪ we yoo 'nye! 16 'Lee, gbɔzɔnvgbv na gbaa da aɪn -yla, we 'gbv in yia amɪaa tɔnyimɛ -zɛ -slɛɛn yɪ?

17 Waa nyuma -wa nɪnia aɪn -yɔla, wa 'nɪ amɪaa zɛkali sazɔnv sa. Wa 'yɪbha wa 'ka aɪn 'mɪ 'bɪ -sa, 'in a 'ka wa 'bɪbholu we gbv -wa. 18 Cɪn, gbɔzɔnv -wa, nyimaa zɛkale -ka aɪn ye sazɔnv sa, mɔ nana 'yɪli. We -zɛ dli -zɔnv nya. A nv we lɛ bhla weee nya, we 'na -zɛli na 'yɪbadɪ -bhlogbɔɔ -nɪ. 19 Na 'yua, amɪaa 'gbv

in mɪ 'yaa da siada lv, nɛɛ ɪwɔnɔ -bho luzi, mɔ. 'In in mɪ 'sa siada tiklu, 'in Klisu 'ka aɪn 'wɔladɪli, 'in a 'ka Klisu 'wɔwlv -zɛ kpɛɛn kpɛɛn. 20 Nɪ, in 'yɪbha in 'ka bhla -mɪnɪ nya aɪn kwesi -mɪ, in 'ka aɪn -yla gba sɔ -putu lv. -We in 'kaa lɛnv -slɛɛn, in 'nɪ we -yi. Amɪaa 'gbv dliɔvɛ mɪa da 'mɪ -yɔ.

**Aga -yɔ *Salaa gbv 'wɔpalɪgbv*

21 A gba -slɔ we 'mɪ -yla, amɪa -wa 'yɪbhaa a 'ka Moizu tite 'nɔɪwɛ zv, -we wee tite -mɪnɪ 'sɛbhɛ gbaa, a'a 'nɔ wee? 22 Nɪ, we mɪ celɪda we 'wɔɛ, Ablaamɔ 'yɪ nɔkpasuyua 'sɔ. 'Yabhlo ɔ -yɔ gaylɔɪwɔnɔ *Aga gwalia, 'in -gɔdɔ ɔ -yɔ nyɪmɛzɔnɔɪwɔnɔ *Sala gwalia. 23 Nɪ, 'yu ɔ -yɔ gaylɔɪwɔnɔ Aga gwalia, nyimaa dɔmagbɔv sɔlv wa gwalia -mɔɔ. 'In ɔ ɔ -yɔ nyɪmɛzɔnɔɪwɔnɔ gwalia, wɛli -Lagɔ wlaa, we sɔlv wa gwalia -mɔɔ. 24 Wee gbɔv 'wɔpalɪgbv -mɪnɪ 'jɪ -tɔ 'wɔ, waa 'ɪwɔnɪ 'sɔ -manɪ 'wɔsuslɔlee gbv 'sɔ wa slɔlua. We tɪanɔ mɪa, *'wɔsuslɔlee -we -Lagɔ -yɔ Ablaamɔ -yɔ *Izlaɛɪnyuma nɔa lɛ -gɔgɔ wa laa *Sinaii 'wlu, we yɪli -wa Aga, wee 'wɔsuslɔlee tite nɔa nyuma gali 'wɔ. 25 Nɪ, Aga mɪa, mɔ -wa Sinaii -gɔgɔ Alabii -dɔdɔ -gv. Mɔ -wa dɔdɔ -mɪnɪ -gv -Zeluzalɛmvgbe, -we ka gbv -wa, we -yɔ we 'yua weee mɪ gali nya. 26 Nɪ, yalu -Zeluzalɛmɔ mɪa, mɔ -wa -Zeluzalɛmɔ -we 'nɪa gaylo nya -mɪ, 'in mɔ -wa -amɪaa 'nyaa. 27 Nɪ, we mɪ celɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

«Gblɔvɔɪwɔnɔ, a li 'mɔna!

Ama 'nɪa 'yugwalee kuu 'cɔvɛɛ 'jɪ -yɪ,

a 'kpi 'wɔ 'mɔna nya!

Nɪ, 'wɔnyɛɪwɔnɔɔ yua yia 'wɔzumanɪa, wa 'ka 'wɔyɪbhanɪwɔnɔɔ 'yua 'wɔzi.»

28 'In amɪa, na bhelia, wɛli -Lagɔ wlaa amɪa mɪa we -gv 'yua nya,

* 4:6 Zuifɔwɛli -wa. We jɪ -wa: «-Baba».

*Izakı 'bhisa. 29 Zlıme, 'yu wa gwalia nyumaa dumagbuvu sɔlv, mɔ palia ɔ wa gwalia -Lagoo Zuzuu sɔlv 'klyie 'wv. 'In 'sa -bhloo 'de we mia dɛslɛɛn nuda. 30 'In -Lagoo sbhe nɛɛ lɛa? We nɛɛ: «-In vu gaylonwɔɔ -yɔ ɔ 'yu.

Nu, gaylonwɔɔ 'yu -yɔ nyumɛzɔnɔɔwɔɔ 'yu

'nı mneni wa 'ka wa didee 'bı dlili.»

31 We 'gbv, na bhelia, -amıa 'nı gaylonwɔɔ yua, nyumɛzɔnɔɔwɔɔ 'yua -a -mıa.

5

-Zezu Klisi ka -ain gaylo -fıii -sa

1 Klisi ka -ain gaylo -fıii -sa, 'in -a 'ka -amıaa 'de -yla -mı sazɔnɔ sa. A -tv -muv sɔlv gege, 'in a zv amıaa 'de 'ylyıɔ, a yi 'ya galı -zɛ lv.

2 A yla, -amı Polv nɛɛ ain -ylaɛ: wa -ka ain *knı 'wɔpa, a 'ka -mı tkılu -Lagɔ 'yu nı, -zugba Klisi 'nı -lu yabhlogbɔɔ nya -mı amıaa -nɔ nya. 3 In nɛɛ 'ya ain -yla -tapaɛ, nyɔɔɔ nyɔɔ -ka knı pla, ɔ zv tite weee 'nɔɔwe -gla nya. 4 Amıa -wa 'yıbhaa -Lagɔ yıbheli ain nyuma tkılu nya titee sɔlv, a -yɔ Klisi ka 'wɔdo. 'In -Lagoo 'nanı ka ain 'wɔbɔ. 5 Nu, we -ka -amıa, -Lagɔ -a dıa dıı 'wv, mɔ yia -ain yıbhelia nyuma tkılu nya ɔ 'de 'yu, 'in 'mı -a mıa wɔda, -Lagoo Zuzuu 'tite -we nva -amıaa dlıɔzɔve 'wv lubho, we nya. 6 Nu, -Zezu Klisi 'wv, -ın 'ka knı 'wv -mıoo, -ın 'nı knı 'wv -mıoo, -muv 'nı gbv yabhlogbɔɔ. Nu, -we nanaı 'yli, mı -wa dlıɔzɔve -we nva gbv lɛ nyumɛɛ zekalıe nya.

A 'na 'bhitili gaylo 'wv lv -nı

7 A ka -gwagwıe gwedı 'nanuv, nyɔɔ yɔmanı amıaa bhv 'wv, nı, a 'na zılv gbuzɔnɔ 'nɔɔwe -nıa? 8 -We wa gbaa ain -yla, 'in wa yia ain lu, -Lagɔ ɔ laa ain, we 'nıa ɔ -gbɛ 'bhv. 9 'Lee, wa'a gba da «*Goo -sɛlɛ wa palia 'flooɔ 'pue weee -yɔ, mı ylıha wee»? 10 -Amı mıa, Nyumaa -Kanyɔ 'wv, na dlı mı ain -gv nı, amıa 'na 'ka 'wlukuvn lapɔpalıe -putu 'yi. 'In

nyumɛ ɔ -ka amıaa 'wlu -nyumɔ, -Lagɔ yia ɔ -kaslv 'wɔpa.

11 We -ka -amı, na bhelia, we -ka knıplagbı in mı yaa gbada gbuzɔnɔ sa, lɛɛ ka 'gbv wa pa 'mı 'klyie 'wva? We -ka yaa 'sa -mı, -zugba, Klisi su -gv tılıgbı in mıa gbada, we 'na 'ka nyumɛ yabhlogbɔɔ 'cɛdlɔ -la. 12 Nu, -wa nva amıaa dıı zɔ bıdı -bıdı bıdı, wa lɛlı 'ya wa 'dɛ!

13 Na bhelia, amıaa 'de -yla -tvvɛɛ 'gbv -Lagɔ yia ain la. A 'na 'yılıgbeli we -gv, 'in a 'ka amıaa yıɛɛɛ lɛnıgbı lɛnı -nı. Nu, a nɔnnı lubho -yla zekalıdı nya. 14 Nu, wɛlı gv -bhlo nı nɔkplɛ tite weee 'bhaa 'wlu:

«-In -kalı -na -lıbheyıı zɛ -na 'de 'bhısa.»

15 Nu, -fııınua 'bhısa, a -ka mumnuda -mı, a -ka lɛnɔnnuda -mı, a zv amıaa 'de 'ylyıɔ, a yi amıaa 'dɛɛ klu lasa.

Zuzu 'Pɔpa -galı ain 'yu

16 In nɛɛ ain -ylaɛ: a nɔ -Lagoo Zuzuu sɔlv, a yi 'maslɛɛn amıaa yıɛɛɛ dlıwɔnyıngbı lɛnı. 17 Nu, -amıaa yıɛɛɛ dlıwɔnyıngbı -yɔ -Lagoo Zuzu 'nı wɛlı -bhlo -ka, 'in -Lagoo Zuzu -yɔ -amıaa yıɛɛɛ dlıwɔnyıngbı 'nı wɛlı -bhlo -ka. Nu, -yɔ we mımıa, 'in -we a 'yıbhaa a 'ka lɛnı, a yi we lɛnıe kwɛyɔmnenı. 18 We -ka nu, -Lagoo Zuzu -galı ain 'yu, -zugba a 'nı 'maslɛɛn tite zɔ -mı, 'in we 'nı 'maslɛɛn ain nıwezı.

19 'In -a -yi -amıaa 'dɛɛ yıɛɛɛ lɛnıgbı, -we -wa: mɔtnı klaa, pıınplagbı klaa, we -yɔ gbonyuu weee lɛnıe, 20 yoyolagɔ weee bɔbɔe, -dlabhiıa lɛnıe, nyuma 'wɔnyınyıneıe, -zlesasıe, zenyınınvıe, 'ɛɛpapıe, -yɔmımıneıe, zıa 'wɔdıdıe, gwepapıe -pue nıwezı, 21 nyumɛ -putuu -luu dıı 'wɔnyınyıe, nı nyumɛɛ 'bhıbhıe, nyıgbalııe, 'in we -yɔ we 'wɔwlv -gbv tɔlvaa lɛnıe. In ka we gbv ain -yla gba tıa, 'in 'mı na gbaa -slɛɛn da ain -yla: nyuma -wa nı 'saa, -maa 'na 'ka *-Lagoo nyumaa 'wlulapıdıe 'wv 'bı 'yi.

22 Nu, zɔzɔnɔgbu bhua -Lagɔɔ Zuzuu -gbɛ, mu nu: zekalidli, 'monadli, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ, dlitie, gbu -zɔnɔv yia yia, 'in -lu -a gba, -a 'ka we 'ya 'kwa. 10 We -ka 'sa -mi, da -a kaa bhla, -a nu nyuma weee -yla gbuɔzɔv lɛ. -Amiaa bhelia -wa zva -Zezu Klisi dl -gu, ma -yla -a 'kaa we lɛnɔ tia.

23 dl -dlɔɔ -kakie, we -yɔ 'dɛɛ dl lakpakɛ 'sɔ. Tite'e -sɔlv -mɔv weee -yɔ 'wɔ. 24 -Wa mia [-Zezu] Klisi -nɔ nya, wa yicɛɛ -yɔkpagbu -yɔ we dliwɔnyigbu, wa ka we lakɔlv *su -gu. 25 -Lagɔɔ Zuzu ka -an 'yliyɔgagie 'nyɛɛ 'gbu, -a nɔ 'ya ɔ Zuzuu sɔlv. 26 -A 'na 'ylimanɔ -amiaa 'dɛ -ni, -a 'na lilali 'cɛdlɔ -ni, -a 'na nɔnnɔ zenyi -gbɛ -ni.

6

A sɔsalɔ 'wɔ amiaa -yɔgbɔv 'gba nya

1 Na bhelia, we -ka nu, nyimɛ yabhlo ka gbɔnyuu lɔbhlili, amia -wa nɔa -Lagɔɔ Zuzuu sɔlv, a 'slamanɔ ɔ 'wɔ -Lagɔɔ 'yloogblv. 'In a nu we lɛ dl -dlɔɔ nya. A zɔ amiaa 'dɛ 'yliyɔ, amia yi 'ya laylagbu lɔbhlili. 2 A sɔsalɔ 'wɔ amiaa -yɔgbɔv 'gba nya. A -ka 'sa nu, -zugba Klisi tite a bhelia 'yli. 3 We -ka nu, nyimɛ yabhlo pɔpali 'wlukɔv la nu, ɔ mi nyimɛ 'kadɔ nya, 'in -zugba ɔ 'ni -lu yabhlogbɔɔ nya -mi ni, ɔ 'dɛgbolu ɔ nɔa -dawli 'wɔ. 4 Nu, nyimɛ -ɔ -ka -mi, ɔ bhli ɔ 'dɛɛ lɛnɔgbu 'yliyɔ la, 'in -we ɔ nɔa lɛ, we -ka 'ylinanɔ ni, ɔ -ka ɔ 'dɛ 'ylimanɔ yi we 'wɔ, we -zɛ ɔ 'dɛbhlogbɔɔ -yla, ɔ 'na pali ɔ 'dɛ nyimɛ -putu 'wɔ -ni. 5 'In nyimɛ -ɔ -ka -mi, mɔ 'kaa ɔ 'dɛɛ 'gba 'wɔbhɔ.

6 Nyimɛ -ɔ wa slolua -Lagɔwɛli, ɔ zɔzɔnɔnya mia, ɔ 'nyɛ we tɔlv nyimɛ -ɔ slolua we ɔ.

7 A 'na nɔnɔ amiaa 'dɛ -dawli 'wɔ -ni: nyimɛɛ pali -Lagɔ gla. -We ka gbu -wa, -we nyimɛ gba, we 'ya ɔ yia 'kwaa. 8 -We nanɔ nyimɛɛ yicɛ dɔdɔ, ɔ -ka we glv, tɔtlɛ 'nia bhloluda -ka, 'mɔ ɔ yia 'kwaa. 'In, we -ka nu, -we nanɔ -Lagɔɔ Zuzu dɔdɔ, 'mɔ ɔ glv, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mɔ ɔ yia 'kwaa. 9 -A

'na sɔali gbuɔzɔnɔv lɛnɔv 'wɔ -ni. We -ka nu, 'kva 'ni -an 'yililawla, bhla -zɔnɔv yia yia, 'in -lu -a gba, -a 'ka we 'ya 'kwa. 10 We -ka 'sa -mi, da -a kaa bhla, -a nu nyuma weee -yla gbuɔzɔv lɛ. -Amiaa bhelia -wa zva -Zezu Klisi dl -gu, ma -yla -a 'kaa we lɛnɔ tia.

'Dizvweli 'wɔbhlolunv -yɔ fvsaweli

11 A yla 'sebhɛɛ 'ya 'kadɔ -minɔ, na 'dɛɛ sɔ nya in celia da we an 'wɔ.

12 Nyima -wa 'yibhaa a pla knɔ -gla nya, -wa 'yibhaa wa 'yi wa -yɔ gbu weee lɛnɔda, ma -wa. Nu, wa 'yibha tɛn wa 'na 'pali wa 'klyie 'wɔ, Klisi suu 'gbu -ni. 13 Nu, waa nyima -wa dia knɔ la, wa 'dɛgbolu'u zɔ tite 'nɔnjwe. 'In wa 'yibha a pla knɔ, wa 'ka wa 'dɛ 'ylimanɔ nu, wa ka an 'bɔ ku -yɔtɔ. 14 We -ka -ami, -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi sugɔtlɛ -bhlogbɔɔ 'gbu na ylimanɔ na 'dɛ. Nu, wee suu 'gbu dɔdɔgɔli yia tlɔ na gbɛgbɛin. 'In -ami yia tlɔ dɔdɔgɔlii gbɛgbɛin. 15 Nyimɛ 'ka knɔ 'wɔ -mɔɔ, nyimɛ 'ni knɔ 'wɔ -mɔɔ, -mɔv 'ni gbu. Nu, -we nanɔ 'yli, mu -wa, nyimɛ -zɛ nyimɛ lolu. 16 -Wa weee nɔa na gbuɔsloluwɛli -minɔ -gu, -Lagɔɔ 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -yɔ ɔ nyazɔdlɔ -mi wa -gu, 'in we -mi 'ya -Lagɔɔ Izlaɛlnyima weee* -nɔ nya.

17 Bhla -we yia yia, nyimɛ yabhlogbɔɔ 'na sɔali 'maslɛɛn 'mi -ni. -We ka gbu -wa, 'kpakɔnnya mia da na ku -yɔ, mɔ slolua nu, -Zezuu -nɔ in -mia.

18 Na bhelia, -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi njwana an 'nyu la. -Amen!

* 6:16 We ji -wa: -Lagɔnyima tikli.

'Sεbhε Pɔlv 'paa Efezi -nyuma yoo

-Lagɔnyuma mia Efezigbe nokple, 'ma *Pɔlv 'paa 'sεbhε ni yoo. Ɔ mi -kaslv 'wv *Wlɔmv, 'bhie ɔ yia wee 'sεbhε ni celi. Ɔ nεε we 'wv nu, -Lagɔnyuma weee -bhlo, we 'dεε 'gbv wa kikalɛ zε.

Fvsaweli

¹ Amia -Lagɔnyuma mia Efezigbe nokple, -wa zva -Zezu *Klisi dli -gv, -amɩ Pɔlv -zεa -Lagɔɔ dɔmagbv nya -Zezu Klisi *tietienyɔ, -amɩ celi da ain 'wv.

² Nu, -amɩaa Dide -Lagɔ -yɔ Nyɩmaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ηwna ain 'nyu la, 'in wa 'nyε ain 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ.

-Lagɔ ka -ain zvɔzvɔv 'nyε -Zezu Klisi 'wv

³ -A -mnɩni -amɩaa -Kanyɔ -Zezu Klisi Dide -Lagɔɔ 'ηni! Ɔ ka -ain 'nyulanηwna Zuzu 'Pɔpaa 'nyulanηwɩe weee nya, -mɔ yali 'pɩpi Klisi 'wv. ⁴ Nu, dɔdɔv lalalie 'yu -Lagɔ ka -bha -ain -sa, -a 'ka ɔ -nv -zε Klisi 'wv. 'In -a 'ka -mɔwlvda -tv, -zugba gbɔnyuu yabhlogbɔɔ 'ni -ain kwεyli -mɩ ɔ 'yliya 'wv.

-Lagɔ -kall -amɩaa zεε 'gbv, ⁵ ɔ yia 'cin gba nu, ɔ 'ka ɔ 'yua -ain 'wɔnv -Zezu Klisi 'wv. Nu, ɔ zvɔzvɔv 'wv, -we ɔ 'yibhaa, mv mia dε. ⁶ We 'gbv -a -mnɩni -Lagɔɔ 'ηni bhabha, ɔ 'nanɩ 'kadɔv 'gbv. Dli weee nya ɔ nyεa -ain we, ɔ dɔma yuu 'ηni nya. ⁷ Nu, -Zezuu 'pɩɔn zitia -ain 'wv, 'in -Lagɔ yia -amɩaa -yogbv 'wɔti. Sanεε 'sa -Lagɔ -slolua ɔ 'nanu 'ylilo, ⁸ weee 'nanɩ -we ɔ nva -ain 'wv bhabha, mv -wa nu, ɔ ka -ain gbɔyilo -yɔ 'ylimnee weee 'nyε. ⁹ Ɔ dlu da -gbv mia zizeda, ɔ ka we -ain 'klɔslolu. 'In ɔ ka 'cin gba nu, ɔ 'yibha ɔ 'ka we gbalɩ Klisi 'wv. ¹⁰ Wee gbv -Lagɔ gbaa, ɔ 'ka we lεnvε gbalɩ, bhlanya -mɩni bhialida, mv -wa nu, ɔ 'ka yali -lu weee -yɔ dɔdɔ -gv -lu weee

'wlvugwlvli. 'In Klisi 'dεbhlogbɔɔ 'ka we 'wlvlapɩnyɔ -zε.

¹¹ -A -yɔ Klisi 'wv susloluεε 'gbv, 'pɔpɔε ka gbv -Lagɔ gbaa, -a ka -amɩaa -nv 'yi. Nu, -Lagɔ ka 'cin -bha -ain -sa, gbv ɔ 'kaa lεnv, we sɔlv. Cin, gbv -we ɔ gbaa 'in -we ɔ 'yibhaa, ɔ ka -lu weee lεnv, we sɔlv. ¹² Nu, -amɩa dia Klisi dli 'wv tia, -a 'ylimani -Lagɔɔ 'ηni! We 'gbv -Lagɔ yia -bha -ain -sa.

¹³ Amɩa 'ya, gbvzvɔnv -weli -we amɩa pɔlv yukwli, -Lagɔgbv -we 'nyεa ain 'pɔpɔε, we 'gbv a ka Klisi dli -gv zv. 'In -Lagɔ yia amɩaa yibhelida zv, Zuzu 'Pɔpa ka gbv ɔ gbaa nya, 'in ɔ yia we ain 'nyε. ¹⁴ Zvɔzvɔnyaa -Lagɔ dia la ɔ nyɩmaa -nv nya, Zuzu 'Pupa -wa we tianv, 'in mv tɛmanɩa -amɩaa dli la nu, -amɩaa 'wɔzitε -ka gba, 'in -a yia wee -li -mɩni. Nu, -a -mɩni -Lagɔɔ 'ηni 'kadu we 'gbv!

Pɔlv bhuhhoa -Lagɔ Efezi -Lagɔnymaa 'gbv

¹⁵ We 'dε weee 'gbv, sa a zva Nyɩmaa -Kanyɔ -Zezu dli -gv, 'in a -kalia -Lagɔnyuma weee zε, -amɩ ka 'ya -mv 'nv 'gbv, ¹⁶ na paa -Lagɔ fuo 'kɔmv, amɩaa 'ηni nya. 'In in -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mɩ, 'in na paa ain dli -gv. ¹⁷ 'In -we na yibhalia -amɩaa -Kanyɔ -Zezu Klisi 'ηnimni -Dide -Lagɔ mv ni: nu, ɔ 'nyε ain gbɔyilo -Zuzu, we 'ka -Lagɔ ain 'klɔslolu, 'in a 'ka ɔ yibheli sazɔnv sa. ¹⁸ Ɔ -kall amɩaa dli 'wv ɔ zli 'ka -mɔ slo. 'In -we a dia dli 'wv, -we ka 'gbv ɔ yia ain la, a 'ka we 'wɔlanv. 'In zvɔzvɔnyaa ɔ nyεa ɔ -mɔwlvnya, a 'ka we 'ylilo 'kadu yibheli. ¹⁹ -Lagɔ na bhuhhoa, 'in -amɩa zva Klisi dli -gv, -gblɔɔ -yɔtite 'kadu -Lagɔ dia la -amɩa -Lagɔnymaa -nv nya, a 'ka we yibheli. 'In weee 'tite ɔɔ -Lagɔ -slolua 'kva 'tite weee nya, ²⁰ da ɔ 'bhua Klisi 'wv tlitlie lv, 'in ɔ yia ɔ ladɩ ɔ lilisɔlv -mɔ yali 'pɩpi. ²¹ Nu, yali 'tite weee -gv, se weee -gv, ηwezilo weee -gv, nyɩmaa 'wlvapɩtε weee -gv,

we -yɔ 'ŋmɔ 'ŋmɔ wa 'kaa la da, dɔdɔ -mɪnɪ -yɔ dɔdɔ 'ka 'yaa yi -gɔ, Klisi pɪlɪa we 'dɛ weee 'wlu la. ²² -Lagɔ ka -lu weee Klisi bhɔ zɔ lapali. 'In ɔ yia ɔ 'yɪlgbeli *Leglizɪ 'yugalinyɔ 'kadɔ nya. Leglizɪ -kpabhiee 'wlu Klisi -mɪa, ²³ *Leglizɪ -wa Klisi ku -kpabhie. 'Mɔ ɔ yea kɛkɛ, 'in, -Lagɔɔ lala -li weee ɔɔ Klisi ye 'yaa.

2

-A ka tɪtlie lɔ 'wɔsɔ, 'in -a yia 'yɪlyɔgagie 'yi

¹ Zlɪmɛ a ka 'yɪlyɔga -tɪtlie tɪ, amɪaa gbɔ -mɪnɔmɪnɔɛ -yɔ amɪaa gbɔnyiii 'gbɔ. ² Wee dɔdɔ -mɪnɪ -gɔv lɛnɔgbɔ 'nyii a nɔa lɛ zlɪmɛ. 'Tɪtɛ 'nyii -kanyɔ mɪa yalɪ -yɔ dɔdɔ 'sɔ nyɪdɪ, 'mɔ a zɔa 'nɔŋwɛ. Nyuma -wa'a zɔa -Lagɔ 'nɔŋwɛ, wee zuzu mɪ 'yaa -slɛɛn da wa 'wɔ lubhonɔda. ³ -Amɪa weee mɪ 'ya zlɪmɛ nyuma -manɪ 'bhisa. -Amɪaa yɪcɛɛ dɪwɔnyɪngbɔ 'cɪnnya -a nɔa lɛ. 'In -a nɔa -amɪaa yɪcɛ -yɔ -amɪaa 'wɪlɔkɔvɔn lapɔpaliɛ 'nyiii dɔmagbɔ lɛ. 'Sa -bhloo 'dɛ -amɪa mɪaa 'gbɔ, -a yi 'yaa -Lagɔɔ 'cɛ zɔ 'plɪɪa nyuma tɔlɔa 'bhisa.

⁴ 'In, -Lagɔɔ nyazɪdɪlɪ 'yɪlɪ, 'in ɔ -kalɪ -amɪaa zɛ bhabha. ⁵ We 'dɛɛ 'gbɔ, da -a tɪa 'yɪlyɔga tɪtlie gbɔnyaa mɪnɔmɪnɔɛ lɔ, 'in -Lagɔ yia -aɪn 'yɪlyɔgagɪɛ 'nyɛ Klisi nya. Cɪn, -Lagɔɔ 'nanu 'gbɔ a yia 'pɔ. ⁶ -A mɪ -Zezu Klisi 'wɔv 'gbɔ, -Lagɔ yia -a -yɔ ɔ 'sɔ 'wɔbhɪ tɪtlie lɔ. 'In ɔ yia ɔ -yɔ -aɪn 'sɔ -mɔ yalɪ 'pɪpɪ ladɪ. ⁷ Zɔzɔnɔ -we -Lagɔ nɔa -aɪn -yɪa lɛ -Zezu Klisi 'wɔ, -we ka 'gbɔ ɔ yi 'saa nɔ, mɔ -wa nu: ɔ 'nanɪ 'kadɔ ka 'ŋmɪmɪe 'nɪa bhɪlɔluda -ka, ɔ 'yɪbha ɔ 'ka we 'yɪlɪ -slɔlɔ -zɔ weee yia yiaa -nɔ nya. ⁸ Nu, -Lagɔɔ 'nanu 'gbɔ a yia 'pɔ, amɪaa dɪzɔzɔvɛ -yɔ. Wee 'pɔpɔvɛ'e 'bhɔ amɪaa -gbɛ, -Lagɔɔ wɪlawɪlɔ -wa. ⁹ Wee 'pɔpɔvɛ'e 'bhɔ amɪaa 'dɛɛ lɛnɔgbɔvɔ -gbɛ. We 'gbɔ, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'na 'yɪlimanɪ ɔ 'dɛ -nɪ. ¹⁰ Nu, -Lagɔ nɔa -aɪn lɛ,

'in mɔ -laa -aɪn la -Zezu Klisi 'wɔ, gbɔzɔnɔ -gbɔnyaa lɛnɔvɛ 'gbɔ. 'In wee gbɔzɔnɔ -gbɔnyaa mɪa, -Lagɔ ka we lamnazi pepe, -a 'ka we lɛnɔvɔ 'gbɔ.

-A mɪ nyuma -bhlo nya Klisi 'wɔ

¹¹ Nu, amɪaa -mɪmɪ -kwɪkwɪ cɪn mɪa, a ligbe we! A 'nɪ *Zuɪfɔ tɛɪn nya -mɪ. 'In Zuɪfɔ laa aɪn «nyuma -wa 'nɪ knɪ 'wɔ -mɪ». 'In wa laa wa 'dɛ «knɪ 'wɔ -nyuma», nyɪmɛɛ sɔ ka wa knɪ 'wɔ 'paa 'gbɔ. ¹² We bhɪa a 'nɪ Klisi -yɪ, a mɪ 'lakpanya nya, 'in -Lagɔɔ nyuma ɔ -saa -bha, a 'nɪ wa glaa -mɪ. Welɪnya -we -Lagɔ -yɔ ɔ nyuma bhɪa, -lu ɔ 'kaa wa 'nyɛ -gɔ, amɪaa -nɔ 'nɪ we lɔ -mɪ. A 'nɪ dɪ 'wɔdɪ -lu -ka, 'in a 'nɪ -Lagɔ -yɪ dɔdɔgɔ. ¹³ 'In -slɛɛn, -Zezu Klisi 'wɔ -mɪmɪe 'gbɔ, amɪa -tɪlɔlɔa zlɪmɛ -Lagɔ -yɔ la, -Zezuu 'pɪɔn ka aɪn ɔ -yɔ belɪ.

¹⁴ Nu, Klisi dɛ -wa -amɪaa 'wɔtɔtɔvɛ -dlɔɔ. Zuɪfɔ -yɔ -wa 'nɪa Zuɪfɔ, 'ma ɔ -zɛɪa nyɪmɛ -bhlo. ɔ wɪaa ɔ ku tɪtlie -yɪa, 'suo -we sɪsɪaɪa wa -yɔ, 'in we nɔa wa tɔnyɪma 'wɔ, ɔ yia we -wɔ, ¹⁵ 'in ɔ yia Zuɪfɔvɔ tɪtɛ -yɔ we -gba -yɔ we lɛnɔ sɔ lamumnɪ. 'In ɔ yia wa 'dɛ 'sɔ nyɪmɛ lolu -bhlo -zɛɪ ɔ 'dɛ 'wɔ. Sanɛɛ 'sa ɔ zɔa 'wɔtɔtɔvɛ -dlɔɔ wa nyɪdɪ. ¹⁶ Klisi *su -gɔ tɪtlie nya ɔ -zɛɪa waa nyɪma -zakpa 'sɔ nyɪmɛ -bhlogbɔɔ, 'in ɔ yia wa -yɔ -Lagɔ 'wɔsusɔlɔlɔ, ɔ yia 'wɔnyɪnyɛɪɪɛ lasa. ¹⁷ Amɪa -wa 'nɪa Zuɪfɔ, -wa -tɪlɔlɔa zlɪmɛ -Lagɔ -yɔ la, 'in -wa -wa -Zuɪfɔ, -wa cɪpaa -Lagɔ -yɔ, sanɛɛ 'sa Klisi yia, 'in ɔ yia aɪn -yɪa 'wɔtɔtɔvɛ -dlɔɔ wɛɪ -zɔnɔvɔ gba. ¹⁸ Nu, ɔɔ Klisi 'gbɔ, -a 'dɛ weee, Zuɪfɔ -yɔ -wa 'nɪa Zuɪfɔ, -a mɪnɛnɪ -a 'ka Dɪdɛ -Lagɔ 'yu 'yɪlgbe, -Lagɔɔ Zuzu -bhlogbɔɔ nya.

¹⁹ We 'gbɔ, amɪa 'nɪa Zuɪfɔ, a 'nɪ -slɛɛn 'lakpanya, a 'nɪ 'plɪplɪnya, nu, -Lagɔɔ -mɔwɔlɔnyɪmaa bhɪɪa a -mɪa -slɛɛn, 'in a mɪa -Lagɔɔ zɔyɪlɪ -nyuma nya. ²⁰ -Budu -we ka gwe mɪa -Zezuu tɪtɪɛnya -yɔ * -Lagɔgbɔvɔ

-falpanya nya, 'mυ a -mια. 'In -Zezu Klisu 'dε mia we gwıgwı 'yli -tukpa -zənu nya. ²¹ Wee -budu wa mia 'səbhada, mə temania we da weee la, mə nva we ε, 'in we -klu tumania, 'in we zεa -məwlv -budu 'kadυ, Jejitape 'wυ. ²² A -yɔ Klisu 'wυsusloluε 'wυ, amia mı 'ya -budu wa səbhaa lv. Wee -budu -we zɔ -Lagɔ dulia la ɔ Zuzu nya, 'in a -yɔ amiaa bhelia -təlv weee 'ka we -zε.

3

Lubho -we Pəlv 'kaa nv -wa 'nia Zuifv nyidi

¹ We 'gbυ, -amı *Pəlv -wa -Zezu Klisu -kaslvnyıme amia -wa 'nia Zuifvυ 'gbυ, -amı na bhuhhoea da -Lagɔ.

² -Lagɔɔ 'nanı nya, lubho ɔ gbaa in nv amiaa 'gbυ, a ka we 'di 'nυ gbυzənu sa. ³ -Lagɔ ka na 'yli -blo 'ylikakıε 'wυ, ɔ gbυ mia zizada, ɔ 'ka 'mı we 'kvlslolu. (In ka 'cın weli ya 'səle cəli we 'gbυ. ⁴ 'In a -ka we zelida -mı, a 'ka we 'jiyibheli nı, Klisu gbυ mia zizada -de 'wυ na nυ we laa, -de 'in 'nυ we 'wəlaa!) ⁵ -Lagɔ 'nı zlıme zizegbυ -mını -amiaa dυkpası 'kvlslolu. Nı, ɔ ka -slεen we -Zezuu tietienyaa -məwlvny -yɔ -Lagɔgbυυ -falpanya 'kvlslolu ɔ Zuzu nya. ⁶ Wee zizegbυ nı: -Lagɔgbυυ 'gbυ, -wa 'nia Zuifv, wa -yɔ Zuifv 'sɔ ka ku -bhlo -zε. 'In -lu -Lagɔ zva la, 'yia wa -yɔ Zuifv yia we dabυv. 'In -lu -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wa 'nyε -Zezu Klisu 'wυ, 'yia wamıa yi 'yaa we.

⁷ -Lagɔ ka 'mı ɔ 'nanı 'wənv, 'in ɔ yi 'saa 'mı -Lagɔgbυυ lubhonvnyɔ 'wənv ɔ 'tite nya. ⁸ Nı, -amı -wa -Lagɔnyıma weee 'kienyile. 'In -Lagɔ yia 'mı 'nanı nı 'wənv, nı, in gba Klisu 'ηnmıne -we -təa 'wυv gbυ, -wa 'nia Zuifv -yla. ⁹ Sa -Lagɔ nva ɔ zizegbυ ε, -amı yia we nyıma weee 'kvlslolua vaa. -Lagɔ -laa -lu weee la, 'in ɔ yia gbυ -mını zizada tı ɔ 'dε 'wυ pepe -zv duun nya. ¹⁰ 'In -slεen, *Leglizıu gbεgbεın, se -yɔ 'titeε -cian

mıa yalı, -maa 'kaa -Lagɔɔ gbυyilo yibheli. Wee gbυyilo mıa, sɔ weee lv -Lagɔ slolua we. ¹¹ Nı, gbυ -Lagɔ gbaa ɔ 'ka εnv, -we ka gbεgbıε ɔ -ka bhaa bhli, we 'dε weee εnvε ka gba -amıaa -Kanyɔ -Zezu Klisu 'wυ. ¹² -A mı Klisu 'wυ, 'in -a zva ɔ dlı -gvυ 'gbυ, -a mneni -a 'ka -Lagɔ -yɔlanyni -amıaa 'dε nya, ɔ dlıwɔdıdie weee nya. ¹³ We 'gbυ, in nεε ain -ylac: sıasıe -we lv in mıa da 'plııda amıaa 'gbυ, we 'na wlılı ain 'kəaylıla -nı: amıaa 'ηmı -yɔmını -gbυ -wa.

-Zezuu nyımaa zεkalı gbυ

¹⁴ We 'dε weee 'gbυ, na sibhlia 'kukolu Dide -Lagɔ 'yu. ¹⁵ Mə zva yalı -yɔ dυdv -gvυ zva weee 'ηnı. ¹⁶ -We na zlıla ɔ, mυ -wa nı, ɔ 'temanı amıaa dlı la, ɔ 'ηnmıne 'kadυv səlv, ɔ Zuzuu 'tite nya. ¹⁷ 'In amıaa dlızvυve gbεgbεın, Klisu -dlı amıaa dibhe 'wυ la. 'In -Lagɔ na bhuhhoea 'yaa nı, a fa somı gege nyımeε zεkalıdlı 'wυ. ¹⁸ 'In, sa Klisu nyımaa zεkalıdlı 'yliagwəla, we -tlılvə la, we 'paa 'wυ, 'in we -təa 'wυ, 'in a -yɔ -Lagɔnyıma weee 'ka we 'wolanvnnve kwεyɔmneni. ¹⁹ 'In, Klisu nyımeε zεkalıε -we -zia -lu weee wa -yia 'wυ, a 'ka we yibheli 'ya. Nı, -Lagɔ yeli ain ɔ εnv -lu weee -nya, 'in a 'ka ɔ 'wəwlv -zε -kpɔ.

²⁰ -Lagɔɔ 'ηmı ylımanı! ɔ 'tite nva -ain 'wυ lubho. 'In da -a -ka ɔ -lu -zlılı, ɔ mneni ɔ 'ka we εnv, 'in ɔ -luu εnv se -zi -amıaa -zlızla -lı weee -yɔ -amıaa 'wlukvsn lapvpalı -gbυ weee 'wυ. ²¹ ɔ 'ηmı 'ylımanı *Leglizı 'wυ, 'in we 'ylımanı -Zezu Klisu 'wυ, bhla weee -yɔ -zv weee nya! *-Amını!

4

A -ka dlı -bhlo Klisu 'wυ

¹ Nı, -amı mıa -kaslv 'wυ Nyımaa -Kanyɔɔ lubhonvnevεε 'gbυ, -amı bhuhhoea da ain. -Lagɔ ka ain la, amıaa nɔnəbhυ -ka we 'kvl. ² A tı amıaa 'dε 'wυ 'kienyı, a -ka dlı -dlɔv -yɔ dlıte 'kəmv. A bıbelı -yɔ zεkalıdlı nya. ³ Nı, a gv

la, 'wosuslolue -Lagoo Zuzu 'nyea ain, 'wototue -dloo nya, a 'ka we lakpa. Mu kpokpalia ain la. ⁴ Ku -bhlogboo a -mia, 'in -Lagoo Zuzu -bhlogboo. 'Sa -bhlokpade dliwudu -lu -we ka 'gbu -Lagoo yia ain la, -muvu mu 'yaa -bhlogboo. ⁵ Nyumaa -Kanyoo -bhlogboo, dliuzube -bhlogboo, -amuaa batizee batizee Klisi 'wu -bhlogboo. ⁶ -Lagoo -bhlogboo, mo -wa nyuma weee Dide, mo pulia nyuma weee 'wlu la, mo nua nyuma weee 'wu lubho, 'in oo dilia wa 'de weee 'wula.

⁷ Nu, -Lagoo ka -a 'de weee 'nanu 'wovv -bhlo -bhlo, 'in oo -ka -mi, sa Klisi yibhobva oo -nu, 'sa oo yia we. ⁸ We mu celida *-Lagooεbhe 'wvε:

«Da oo -gblaa yali,
oo -yo -kaslonnyuma ka -gbla.

'In oo yia nyuma -li 'nyε.»

⁹ «oo ka -gbla» sa -muvu 'ji mia? Klisi 'kaa yali -gbla, oo ka dudu oo lasibhli tia. ¹⁰ oo kwlia, mo -bhloo 'de -gbla 'yaa yali 'pupi, 'in oo 'ka dudu weee -gu ye. ¹¹ -Li Klisi 'nyea nyuma mu nu: mo -zelia nyuma talva tietienya, talva -Lagoo gbuu -falpanya, talva -Lagoo gbubganya, talva *leglizinyaa 'yugalanya -yo -slolunya. ¹² Sanεε 'sa oo mnazia -Lagonyuma -yo, oo lubhonovvee 'gbu, 'in Klisi ku 'ka -guvolaylimanu dliuzube 'wu. ¹³ Sanεε 'sa -a 'de weee 'kaa 'wosuslolu -bhlo, -a 'ka dli -bhlogboo oo, 'in -a 'ka -Lagoo 'Yu yibheli sazovv sa. -A 'ka 'yiligweladolu, 'in sa Klisi mia gbada -lu weee 'wu, -a -yo oo 'ka 'sa 'wovvneni tev.

¹⁴ -Muvu 'deε 'gbu, -a 'nu -slεen 'nyenyeyua, -wa -yo 'glv -yule 'wovvba, 'in yoyogbuu -slolunyaa gbusloluvoo 'wba 'nyugbuu -yo -pupε, 'in we 'ka -ain kwa oo weee lv. 'Bhie, waa nyuma -wa kwaa wa -lima -putu gbonyuu lv -dawli nya, 'in wa 'ka -ain daalasali. ¹⁵ Nu, -a -mi Klisi 'bhisa. -A -ka gbuzovv gbada -mi zεkalie nya, 'in -a yilimania gbu weee 'wu, Klisi oo

-wa -amuaa 'yugalnyoo, oo gbεgβεin. ¹⁶ Cu, Klisi mu ku -kpabhiee 'wlu nya. oo 'gbu 'lali weee kikalua la gege, 'in we mia -bhlo. 'Lalii 'wugbelida -bhlo -bhlo mia, mu suslolua ku 'wu, 'in 'lali weee -ka we lubhovvda -mi, ku -kpabhie yilimania, 'in we dolua 'wula zεkalie nya.

-Muvuε lolu Klisi 'wu

¹⁷ Nu, gbu na gbaa ain -yla, 'in na kpalia ηwe Nyumaa -Kanyoo 'ηnu nya, mu nu: nyuma -wa 'nia -Lagoo 'wu -mi, 'in wa 'wlukovv lapupalu gbuu bhlia 'yoo -zovv, a 'na novv wa 'bhisa -nu. ¹⁸ 'In wa 'ylimnee mu nikpise 'wu. 'Yliyoo gage -we -Lagoo wlaa, wa 'nu we -ka. -We ka gbu -wa, wa 'nu gbu -yi, 'in wa dli -gu 'tea la. ¹⁹ Wa ka oo kwnεε 'pa, 'in wa yia wa 'de gbonyii suvovvasali, puvvplagbu weee levve -yo lekli -kaktie nya.

²⁰ 'In amia, -we a 'kpa Klisi daa, we 'nu -muvu mu de! ²¹ A ka 'pivv oo -gugbu weee 'nu. A mi -Lagonyuma nya, 'in gbuzovv mia -Zezu 'wu, wa ka we ain -slolu. ²² We 'gbu, a 'bhu amiaa novvovv 'cu 'bi. Amiaa -muvuεε 'cu -we ka dli 'wovvnyigbu nua -dawli, 'in we kwaa ain mnovvovv lv, a 'bhu we 'wu. ²³ A 'tide amiaa 'de 'yi, -Lagoo 'ka ain nyuma lolu -zεli kpεen kpεen, amiaa dli -yo amiaa 'wlukovv lapupalie 'wu. ²⁴ A -zε nyuma -lolu -wa -Lagoo -laa la oo 'deε 'wovvba nya. 'In, gbu tikli -yo -mavvovv -we bhua gbuzovv -gβε, a -zε we levvonya.

²⁵ We 'gbu, a 'na 'tovvovv yo -nu! Nu, oo -ka -mi oo gba gbuzovv oo -libheyi -yla. Nu, ku -bhlogboo 'lali -a 'de weee -mia. ²⁶ 'In da a -ka 'ce 'pa, a oo amiaa 'de 'yliyoo a yi gbonyuu lv bhli. Nu, amiaa 'ce 'na -bhleli 'ylo -nu. ²⁷ A 'na 'nyevv *'Kuzu 'yoo, 'in we 'ka ain ηwezi -nu. ²⁸ oo -ka -benyi 'wienyo nya -mi, oo 'bhu 'wie 'bi. oo nu lubho oo 'deε oo nya, oo 'ka -lu 'yi sazovv sa, 'in oo 'ka bobabhanya 'wusa.

29 Welɪ 'nyuu yabhlogbɔɔ 'na 'tlali aɪn ŋweɛ -nɪ. A gba welɪ -zɔnɔv 'dekpɔa, -we 'kaa amɪaa -lima 'wɔsa, 'in we 'ka wa dlɔzɔvɛ -gɔwɔlaylimanɪ. 'In we 'ka -wa pɔlva aɪn yukwli, 'nanɪ 'wɔnɔv. 30 A 'na tɪlɪ -Lagɔɔ Zuzu 'Pɔpaa -gɔ 'wɔ yuoyuo -nɪ. ɔɔ Zuzu nya -Lagɔɔ zɔa amɪaa yibhelida ɔ -nɔ nya, 'in 'wɔzitiylɪ nya, ɔ 'ka aɪn gbɔnyuu kwɛɛ -sa 'taataa. 31 Gbɔv dli 'wɔ ladilɛ, 'cɛ -yɔ 'klɔkalɔ, -zɛ -yɔ vɛlɪwɛlɪ weɛɛ mia, a vlalɪ we amɪaa 'dɛ gwe! A kpa amɪaa 'dɛ la, a 'na nɔnɔv 'nyii yabhlogbɔɔ -nɪ. 32 A nɔnɔv 'nanɪ 'wɔ, 'in a -ka nyazɪdlɪ. A tɪtlɪ -yɔgbɔ 'wɔ, sa -Lagɔɔ tɪa amɪaa -yɔgbɔ 'wɔ Klisɪ 'wɔ.

5

A nɔ zli 'klɔ

1 Nɪ, a mɪ -Lagɔɔ 'wɔyɪbha yua nyaa 'gbɔ, a -zɛ ɔ 'tidɛlɪnya. 2 Nɪ, a nɔ zɛkɪkalɪ bhɔ, sa Klisɪ -slɔlua we 'yli, 'sa. ɔ -kalɪ -amɪaa zɛ, 'in ɔ yia ɔ 'dɛ wla -Lagɔɔ -yla -amɪaa 'gbɔ, 'nyɛnyɛlu -yɔ -zila -bɔbɔlu ka ŋɛɛ nanɪ -Lagɔɔ dɔdɔv 'bhɪsa.

3 A mɪ -Lagɔɔ -mɔwɔlɔnyaa lɔ -nyuma nyaa 'gbɔ, mɔtnɪgbɔ klaa, pɔɪnplagbɔ weɛɛ klaa, we -yɔ lɛklɪkagbɔ 'na 'tlali aɪn nyɪdlɪ -nɪ.

4 Nweɛ 'nyuu welɪ, gbɔkpɔa welɪ -yɔ pɔɪnpla welɪ gbagbɛ mia, we 'nɪ 'ylinanɪ, we 'na 'tlali aɪn ŋweɛ -nɪ. Nɪ, a yibheli -Lagɔɔ 'nanɪ, a 'pa ɔ fuo. 5 A yibheli we 'ji nɪ: mɔtnɪgbɔv lɛnɔnyɔ, pɔɪnplagbɔv lɛnɔnyɔ -yɔ lɛklɪkanyɔ (lɛklɪ mɪ yoyolagɔɔ bɔbɔvɛ 'bhɪsa), mɔv -kanyɔ 'nɪ 'bɪ -ka Klisɪ -yɔ *-Lagɔɔ nyumaa 'wlɔlapɪlɛ zɔ.

6 Nɪ, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'na mɔnɔv aɪn -dawliwɛlɪ nya -nɪ. Sanɛɛ -sɔkpa -gbɔnyaa 'gbɔ, nyuma -wa'a zɔa -Lagɔɔ 'nɔŋwe, 'in ɔ palɪa wa 'cɛ -yɔ. 7 A -yɔ wa 'sɔ 'na gbɔlɔ -lu yabhlogbɔɔ 'wɔ -nɪ. 8 -Benyi a mɪ nɪkpɪsɛ 'wɔ, 'in -slɛɛn a -yɔ Nyumaa -Kanyɔ ka 'wɔsɔslɔluu 'gbɔ, a mɪ zli 'klɔ. We 'gbɔ a nɔ zli 'klɔ -nyuma 'bhɪsa. 9 Nɪ, zli 'klɔ -nyuma mia,

zɔzɔnɔ weɛɛ 'yɪlɪgbɛ sɔ tɪklɪ -yɔ gbɔzɔnɔ wa nɔa lɛ. 10 -We nanɪa Nyumaa -Kanyɔ dɔdɔv, a -talɪ we 'wɔsɪsalɪdaa da. 11 Nɪkpɪsɛ 'wɔ -gbɔ -we'e wlaa -lu yabhlogbɔɔ, a 'na nɔnɔv we lɛ -nɪ. Nɪ, a wleli we zli 'klɔ. 12 Nɪ, gbɔ waa nɪkpɪsɛ 'wɔ -nyuma nɔa lɛ zizewiemɪ, we gbagbɛ ka 'dɛbhɪe zɔ. 13 Wa -ka wa lɛnɔgbɔnya 'bhɛsa, 'in we tlaa zli 'klɔ bɛblɛɛ. 14 'In -we weɛɛ mia 'bhɛwɔlɔda, zli we zɛa. We 'gbɔ wa nɛɛ:

«-Mɪ mia 'yɪlaa 'wɔ, -in ganɔ,
 -in -sɔ 'wɔ tɪtlɪnya lɔ,
 'in Klisɪ 'ka ɔ zli -mɪ -gɔ zli.»

15 A zɔ amɪaa nɔnɔbhɔ 'yɪliyɔ. A 'na nɔnɔv -gɔwɔtɔnya 'bhɪsa -nɪ, nɪ, a nɔ gbɔyɪlɔnya 'bhɪsa. 16 Nɪ, zɪnya -we 'wɔ -a mia da, we -nyu 'yli, a 'na -nyumɔnɔv bhla la -nɪ. 17 We 'gbɔ, a 'na -zɛlɪ -gɔwɔtɔnya -nɪ. Nɪ, a gɔ la, a 'ka Nyumaa -Kanyɔɔ dɔmagbɔ 'wɔlanɔv.

18 A 'na lɔlɔ nɔ 'wɔ -nɪ. Nɔ du-uun mamɛ mia, gbɔ bɪdlɪ -bɪdlɪ bɪdlɪ lɛnɛ lɔ we kwaa aɪn. Nɪ, -Lagɔɔ Zuzu ye aɪn. 19 A 'pɔpɔlɪ 'kwayli, -Lagɔɔsɛbhɛɛ lɔv nya, gbale -yɔ Zuzu 'Pɔpaa lɔv nya. A bhɪlɪ Jɛjɪtapɛɛ 'ŋnɪkwɔlɪ -lɔv amɪaa dli weɛɛ nya. 20 A 'pa Dɪdɛ -Lagɔɔ fuo 'kɔmɔv, 'in gbɔ weɛɛ 'gbɔ, -amɪaa -Kanyɔ Klisɪ 'ŋnɪ nya.

-Lagɔnyuma kwɔkwala, wa nɔnɔbhɔ

21 Klisɪ sɔsɔdlɪ a kaa 'wɔv 'gbɔ, a zɔzɔlɔ -bha.

22 'Nwɪnɪ, sa a zɔa -bha Nyumaa -Kanyɔ, a zɔ 'sa -bha amɪaa 'lowliɪa. 23 Nɪ, 'ŋwɔnɔ 'lowliɪ mɪ 'ŋwɔnɔ -kanyɔ nya, 'sa Klisɪ mia *Leglɪzɪ -Kanyɔ nya. Nɪ, Leglɪzɪ -we -wa Klisɪ ku, Klisɪ mɪ we 'wlu nya, 'in ɔ mɪ 'yaa we Gbɔwɔsanyɔ nya. 24 Sa Leglɪzɪ zɔa Klisɪ -bha, 'ŋwɔnɪ zɔ 'sa -bha wa 'lowliɪa sɔ weɛɛ lɔ.

25 'Nwɪnu 'lowliɪa, a -kalɪ amɪaa 'ŋwɪnu zɛ, sa Klisɪ -kaha Leglɪzɪ zɛ, 'in ɔ yia ɔ 'dɛ wla we 'gbɔ. 26 Sanɛɛ 'sa ɔ wɔlva Leglɪzɪ -yɔ, welɪ -yɔ 'nyu nya, we 'ka -Lagɔɔ -nɔ -zɛ. 27 Nɪ,

Klisi 'yibha o 'ka Leglizi -slolu o 'de 'yu we 'ylinano weee 'wu. -Zugba we mi -mowluda, 'sla 'ni we -yo -mi, we ku 'ni 'pnada -mi, 'in 'hni yabhlogbo 'ni we -yo -mi. 28 Sa nee 'sa, 'hwnu 'lowlia 'kaa wa 'hwnu zekali, wa 'de ku 'bhisa. -O -ka o 'hwno zekali, o 'degboluu ze o -kalia. 29 Nu, nyume yabhlogbo 'ni ci -slo o 'de ku 'wonye, 'in o ku o nyea lililu, 'in o kpaaw we 'nanuu. 'Sa Klisi nua Leglizi gbegebein, 30 -we ka gbu -wa, -a mi o ku -kpabhiee 'lalinya nya. 31 Nu, we mi celida -Lagosebhe 'wue: «We 'gbu,

nyume yia o dide -yo o 'nyaa kwesi 'bhua yia,

'in o 'ka o 'hwno -yolane,
'in wa 'de 'so 'ka ku -bhlo -ze.»

32 Wee zizegbu -muni 'yli. 'In -ami, in nee an -ylae: Klisi -yo Leglizi 'sao 'wopaligbu -wa. 33 'Sa we mi 'yaa amia 'hwnu 'lowliaa -nu nya, -o -ka -mi, o -kalo o 'hwno ze, o 'de 'bhisa, 'in 'hwno -o -ka -mi, o zu -bha o 'lowli.

6

'Yua -yo wa didea

1 Amia 'yua, -we a 'kaa lenu mu ni: a zu amiaa didea 'nuhwe, nu, mu mia tiklu Nyumaa -Kanyo 'yiliya 'wu. 2 «-In zu -na dide -yo -na 'nyaa 'nuhwe», mu -wa titee tianu -we -Lago dia zuzunu o 'kaa wlaa weli -gu: 3 mu -wa nu,

«-In 'ka zuzunu -dlao 'yi,
'in -in 'ka -gwle dudu -gu.»

4 'Yuaa didea, a 'na pali amiaa 'yua 'ce -ni. 'In a zu wa, wa 'woslamanie nya, 'in a 'ka wa 'dizu Jejitapee weli sasu.

Gali -yo wa -cian

5 Gali, a zu amiaa -cian 'nuhwe -seli dudu -gu, wa sasue -yo wa -bhazove dli -zunu nya. Sa a zua Klisi 'nuhwe, 'sa. 6 We 'ni nu, da wa mia ain -gotalida -bhlo, -bha a 'ka wa -yla lubho nu, 'in a 'ka wa dudunamanu 'gbu -ni. Nu, a nu -Lago dumagbu le, amiaa dli weee

nya, Klisu lubhonunya 'bhisa. 7 Nu, a nu amiaa -cian -yla lubho dli -zunu nya, nee Nyumaa -Kanyo 'de -yla a mi we nuda, we 'ni nyuma -yla. 8 Nu, a yibheli we 'ji nu, we yi nyoo nyoo nya -mi, o -ka -lu -zunu lenu, o yi gali -ze, o yi nyume -zunu -ze, we 'penie o yia Nyumaa -Kanyo kwee.

9 Amia -wa -cian, a nu 'sa amiaa gali gbegebein, a 'na pali wa -yla gbola 'ce nya -ni. A yibheli we 'ji nu, a -yo wa 'sao -Kanyo -bhlogbo yali. Nu, o'o gbizi nyuma 'wu.

-Lagoo tugv -li

10 'In -sleen, a titali amiaa 'titee da Nyumaa -Kanyo -yo o -gblaoyo 'tite 'kadu 'wu. 11 A 'bhu -Lagoo tugv -lu weee 'wu, a 'ka 'yiligbe gege 'Kuzuu -dawli 'yu. 12 Nu, -a -yo -glonyuma 'ni tu nyidi -ka. Nu, yali 'pupu zuzu 'nyiii 'tite -yo nikpise -dudu -muni -guu 'wlulapunya -yo -wa kaa se -yo -cian, 'ma -a -yo wa kaa tu nyidi. 13 We 'gbu, a 'bhu -Lagoo tugv -lu weee 'wu! 'In da 'yli 'nyuu -ka nyini, a 'ka amiaa tonyume 'yu 'yiligbe gege. 'In, a -ka gbu weee lu, 'in a 'ka amiaa 'yiligbe so -gu -tu gege.

14 A mnazi la, a 'bhu gbuzunu 'wu amiaa -jlaa 'bhisa. A -pla tiklumunie 'wu nete -bana nya. 15 A -pla -goladolue bhu 'wu -sakwla 'bhisa, 'in -Lago gbu -we wlaa 'wotutve -dlao, a 'ka we gba. 16 A 'bhu 'komuu dli zuve 'wu, amiaa luuzize -lu nya. 'In we nya a mnenia a 'ka gbonyuu didee 'gbio weee kaa -kosu njwe nyumonu. 17 A 'bhu 'popue 'wu kna -kloo 'bhisa, 'in a 'ka -Lago njwee weli 'wobhu tugugble -we -Lago Zuzu wlaa 'bhisa. 18 A -zlali we 'de weee -Lago, o bhuhoe nya. Bhla weee nya, a bhuhoe -Lago o Zuzu nya. Amiaa dli -tu -gada 'komuu. A bhuhoe -Lago, -Lagonyuma weee 'gbu. 19 A bhuhoe 'ya nanuu 'gbu -Lago. 'In in -ka gbaa yi -Lago 'ka 'mi o weli tiklu njwee zu. 'In dli telu nya,

in 'ka zizegbu mia -Lagɔgbu 'wu 'bh-
lesa, we gbagbie nya. ²⁰ In yi -sleeɛn
-kasɔ 'wu -mɔo, wee -Lagɔgbu -
zɔnɔ wɛli -kwanyɔ in -mia. We 'gbu
a bhuhoe -Lagɔ, 'in sa in 'kaa we
gba, in 'ka 'sa we gba dli telɔ nya.

Fɔsawɛlu 'wɔbhlolunɔ

²¹ -Amiaa bheli -zɔnɔ -yɔ -amiaa
nɔnɔnyɔ -zɔnɔ Tisiki, ɔ -a -yɔ ɔ nɔa
Nyɔmaa -Kanyɔɔ lubho, mɔ yia na -
gɔgbu weee aɪn -yla gbaa. 'In -we in
mia -zedaa a 'ka we yibheli. ²² -Ami
tiea ɔ amiaa -gbɛ na 'dɛ nya, ɔ 'ka aɪn
-amiaa -gbɛ di -salɔ, 'in ɔ 'ka amiaa
dli latɛmanɔ.

²³ Nu, Dide -Lagɔ -yɔ Nyɔmaa -
Kanyɔ -Zezu Klisi 'nye -Lagɔbhelia
weee 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -yɔ zɛkalie, we -
yɔ dliɔɔɔe. ²⁴ Nu, nyɔmaa weee -wa
-kala -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi zɛ,
zɛkalɔdli -we'e 'bhɔa la nya, -Lagɔ
ɲwana wa 'nyu la.

'Sεbhε Pɔlv 'paa Filipu -nyuma yoo

-Lagɔnyuma mia Filipugbe nukple, 'ma *Pɔlv 'paa 'sεbhε ni yoo. ɔ mi -kaslv 'wv *Wlɔmv, 'bhie ɔ yia wee 'sεbhε ni celi. Nu, Filipuu -Lagɔnyuma 'paa Pɔlv -lu yoo, we 'dεε 'gbv, ɔ yia wa 'wvceli ɔ 'ka wa fuo 'pa, wa ɔ 'wvsasie -yɔ ɔ zε wa -kaliaa 'gbv.

Fvsaweli

¹-Amia -Zezu *Klisu lubhononya, *Pɔlv -yɔ Timotee 'sɔ, -amia celia da 'sεbhε ni an 'wv. Amia, -Lagɔnyuma weee mia -mɔ Filipugbe nukple, -wa mia -Zezu Klisi 'wv, we -yɔ amiaa 'yugalnya kpasɪ, we -yɔ amiaa *diakunya 'sɔ, -a -sa an fu.

²-Amiaa Dide -Lagɔ -yɔ -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ηwna an 'nyu la, 'in wa 'nyε an 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo Filipugbee -Lagɔnyumaa 'gbv

³ Sa na paa amiaa da dli 'kɔmvv ni, 'sa na paa na -Lagɔ fuo. ⁴ In -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mi a 'dε weee 'gbv, 'mɔna nya na nva we lε 'kɔmvv. ⁵ -We ka gbv -wa, 'yɪ -we nya a zva Klisi dli -gv, 'in we 'ka -zεεn yɪ, amia -saa 'mi 'wv, -Lagɔgbv 'ka lamneni. ⁶ Na dli mi we -gv nu, -Lagɔ ɔ dia wee lubho -zɔnv -mɪnu gwe -mɔ amiaa dli zɔ, we lεnvda ɔ yia -tva tiklu, 'in we 'ka 'wlvbha -Zezu Klisu lɔyizli.

⁷ In -ka a 'dε weee daa 'wlvkɔvɔv lapɔpalɪda -mi sa, we klv -wa, -we ka gbv -wa, amiaa zε in -kalia. Na 'dε yi -kaslv 'wv -mi, in yi -Lagɔgbv 'wvɔguda -mi we gbagbie nya nyuma 'yu, 'nanɪ -we -Lagɔ nva 'mi 'wv, in -yɔ a 'dε weee 'sɔ, 'in -a yia we 'yɪ dabɔvɔ. ⁸ Nu, -Lagɔɔ 'dε -yi we 'ji nu, sa -Zezu Klisi 'yɪbha an tetenyi ni, 'sa in 'yɪbhaa a 'dε weee.

⁹ In -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mi amiaa 'gbv, -we na zɪlia ɔ mv ni:

amiaa -Lagɔ -yɔ nyumεε zεkalɪdli 'ylimanɪ -gvwɔla bhabha, 'in we -sa an 'wv, a 'ka -li -yɔyi vaa, 'in a 'ka -li 'wlvlanɔ kpεen kpεen. ¹⁰ 'In a 'ka gbv -zɔnv -bhasa sayibheli, a 'ka -mɔwlvda -tv, a yi 'ηni -yɔ -ka Klisu lɔyizli. ¹¹ Gbvzɔnv -gbv tiklu -we -Zezu Klisi 'nyεa an -nya ni, we nv lubho 'nanɔ -mɔ amiaa dli zɔ tetenyi, 'in wa 'ka -Lagɔɔ 'ηni 'ylimanɪ -mvv 'gbv, 'in wa 'ka ɔ 'ηni bhli.

Sa -Lagɔgbv mnenia la

¹² Bhelian, in 'yɪbha a 'ka we 'jiyibheli nu, -we yɪa da 'mi ni, we ka -Lagɔgbv lamneni sazɔnv sa. ¹³ -We ka gbv -wa, 'slɔja weee -wa kva nyumaa 'wlvlapɪnyɔ 'kadu *Sezaaa -budu ηwε, wa -yɔ nyuma weee -yi we 'ji nu, Klisu 'gbv in mia -seli -kaslv 'wv. ¹⁴ Na -kaslv -plaplie 'gbv, -Lagɔbhelia duun yia -amiaa -Kanyɔ dli 'wvɔdɪ. Wa 'temania dli bhabha, 'in wa yia -Lagɔgbv gba nyuma -yɪa, wa 'ni nyanɔ nv.

¹⁵ Nu, gbvzɔnv -wa, wa glaa tɔlva gbaa Klisu gbv zenyi -nɔnvε -yɔ -yɔmvvniε nya. 'In tɔlva gbaa we dli -zɔnv nya. ¹⁶ -Mama gbaa -Lagɔgbv 'nanɪdli nya, -Lagɔ -yɔ na zεkaliee 'gbv, -maa -yi we 'ji nu, in 'ka -Lagɔgbv 'wvɔgvv 'gbv in mia -seli -kaslv 'wv. ¹⁷ -Wa gbaa Klisu gbv -yɔmvvni dli nya, wa'a gba ɔ gbv gbvzɔnv sa. Wa 'yɪbha wa 'ka na siasie -gvpalɪ -seli -kaslv 'wv.

¹⁸ -Mvɔ 'ni gbv, wa yi we gba dli 'sɔ nyaoo, wa yi we gba dli -bhlo nyaoo, Klisu gbv wa mia gbada. In mi we 'mɔna lida, 'in we 'mɔna na yia lia 'kɔmvv! ¹⁹ Nu, in -yi we 'ji, -Lagɔ a bhuhhoea na 'gbv, laylagbv weee -mɪnu 'wv 'pɔpɔε na yia 'yɪa, -Zezu Klisu Zuzuu na 'wvsasiee 'gbv. ²⁰ Nu, -we in 'yɪbhaa tenyi tenyii, 'in in dia dli 'wv, mv -wa zv yabhlogbɔɔ 'na 'ka 'mi 'bha. We yi dεslεεn -zε, we yi 'kɔmvv -zε, na 'dε yi 'yɪiyɔgaoo, in yi tlɔoo, in 'yɪbha

Klisu 'ηni 'ylimani 'mi 'wɔ, we 'gbu na dli 'tea 'wɔ.

Polv nεε -Zezuu 'gbu ɔ -gaa 'yliyɔ

²¹ We -ka -ami, nu, Klisu -wa na 'yliyɔgagie. 'In in -ka tli, -tnɔv in 'yia. ²² 'In in -ka 'yliyɔgada -tu dɔdɔ -mɪni -gɔ, in mneni in 'ka lubho -zɔnɔ nu -Lagɔ -yla. Nu, -we in 'kaa -bhasa, -de 'yliyɔgagieoo, -de tɪtɪheoo, in 'ni we -yi. ²³ Na dli mɪ sɔ 'sɔ lɔ. In 'yibha in 'bhɔ dɔdɔ -mɪni -gɔ, 'in in 'ka Klisu kwesi mni, mɔ nanɪ 'yli bhabha na -nɔ nya. ²⁴ 'In in -ka 'yliyɔga dɔdɔ ni -gɔ, -mɔv nanɪ 'yli amiaa 'gbu. ²⁵ We 'gbu, na dli zɔ, -tɔa na -yɔ a 'dε weee yia, in 'ka aɪn 'wɔsa, 'in amiaa dli zɔvɔe 'ka -gɔvɔlaylimani, amiaa 'mɔna 'ka -gɔbhɔ. ²⁶ 'Bhie, zli in -ka amiaa -gbε lɔyi, -Zezu Klisu 'ηni a yia -mɔnɪa bhabha -gɔladolue nya, na 'gbu.

-Lagɔnyimaa nɔnɔbhɔ

²⁷ -We nanɪa 'yli, mɔ -wa nu, amiaa nɔnɔbhɔ -ka Klisu -Lagɔgbɔv 'klɔ. We -ka 'sa -mɪ ni, in -ka aɪn 'yia mɔnɔo, in 'ni mɔnɔo, in 'nɔ nu, amiaa wεli -yɔ amiaa dli mɪ -bhlo, 'in dli zɔvɔe -we -Lagɔgbɔ wlaa, a gɔ we 'wɔ dabɔdɔ. ²⁸ A 'na nɔvɔ nyanɔ amiaa tɔnyɪma kwεε -ni. Wa -ka aɪn -yɔwɔsɔlɔda -mɪ, mɔ slɔlua nu, wamɪa ka mɔnɔ, 'in mɔ slɔlu 'yaa nu, amia ka gbɔ 'wɔbhɔ. 'In -Lagɔ -gbε we bhɔa. ²⁹ Nu, -we mɪa Klisu -nɔ nya, amia -Lagɔ nɔa 'nanɪ 'wɔ, we 'ni ɔ dli gɔvɔvɔe -bhloo gbɔ, nu, a sia 'ya ɔ 'gbu. ³⁰ -Gɔlɔ -we ka gɔda a 'yia zli mε 'mɪ, 'in a nɔa nu, in mɪ we gɔda 'kɔmɔv, mɔ -bhlokpade amia mɪ 'yaa dε gɔda.

2

-Zezu Klisu 'dεε 'kienyi -titie -yɔ ɔ 'ylilo

¹ Nu, Klisu tɛmanɪa aɪn la, ɔ amiaa zεkale paa aɪn 'kɔayli, ɔ Zuzu nɔa aɪn -bhlo, we 'ni mɔv? Klisu 'gbu a 'yibhali -yibhali, a ka nyazidli a 'dεkpɔa nyidi -bhlo -bhlo, we 'ni mɔv? ² Nu, we -ka 'sa -mɪ,

amia na bhuhoea, a -ka dli -bhlo, amiaa 'wlukɔvɔn lapɔpale -mɪ -bhlo, a kɪkali zε. A -ka 'sa nɔda -mɪ, 'in a yelia 'mɔna na dli zɔ. ³ A 'na nɔvɔ -lu yabhlogbɔɔ lε -yɔmɔmɔnɪe -yɔ 'dεε 'ylimanie klo nya -ni. A tɪ amiaa 'dε 'wɔ 'kienyi. A 'bhɔ amiaa -lima 'wɔ nεε ma 'yli ma -zi aɪn. ⁴ Nu, nyɪmε 'na titalɪ ɔ 'dεε zɔvɔvɔ -bhlogbɔɔ da -ni. Amia weee titalɪ 'ya amiaa -limaa nɔv zɔvɔvɔ da.

⁵ Dli -we -Zezu Klisu kaa, a -ka we a 'dεkpɔa nyidi.

⁶ -Zezu Klisu, sa -Lagɔ mɪa, 'sa ɔ mɪa -kpɔ.

Sa ɔ -yɔ -Lagɔ 'sɔ mnenia 'wɔ, ɔ 'ni we 'klili.

⁷ 'In -we weee ɔ kaa, ɔ ka we -yɔηwɔn ɔ 'ka we 'yitide, 'in ɔ yia ɔ 'dε gaylo 'wɔvɔ.

Cɪn, ɔ ka nyɪmεε 'dεbhie -zε: ɔ -yɔ nyɪma 'sɔ yia 'wɔwɔlɔ weee.

⁸ ɔ ka 'ya ɔ 'dε 'wɔtɪ 'kienyi: -Lagɔɔ 'nɔηwεzɔvɔe 'gbu, 'in ɔ yia tɪtɪheε gbɔ -yɔηwɔn.

Wa yia 'dεbhie ɔ *su -gɔ lakɔlɔ, 'in ɔ yia tli.

⁹ We 'gbu, -Lagɔ yia ɔ nyɪmaa 'wlulapɪlkpe 'kadɔ -gɔ ladɪ, 'in 'ηni -we 'yilia -we zia 'ηni weee 'wɔ, -Lagɔ yia we ɔ 'nyε.

¹⁰ Nu, -Lagɔ 'yibha, ɔ lalalu weee mɪa yali, -we mɪa dɔdɔ -gɔ -yɔ dɔdɔvɔ zɔ, we 'sibhli 'kukolu -Zezu 'yu, ɔ -Zezuu 'ηni 'nɔηwεzɔvɔe 'gbu.

¹¹ 'In we 'ka lalalu weee ηwεε 'tla nu, -Zezu Klisu -wa Nyɪmaa -Kanyɔ. 'In Dide -Lagɔɔ 'ηni 'ka mɔnɪa -tɔ.

-Lagɔnyɪma mɪ dɔdɔ -gɔ zli 'bhisa

¹² We 'dεε 'gbu, na 'talea -zɔnɔ, da in mɪa -benyi amiaa -gbε, a ka -Lagɔ 'nɔηwε zɔ 'kɔmɔv, 'in da in 'nɪa -slεεn da amiaa -gbε -mɪ, a zɔ 'ya ɔ 'nɔηwε bhabha. A nɔ lubho, 'in a 'ka amiaa 'pɔpɔe gbali. A nɔ we lε -Lagɔɔ sɔsɔe -yɔ -yɔtɛlie nya. ¹³ Nu, -Lagɔɔ 'dε mɪ amiaa dli zɔ lubho nɔda, ɔ dɔmagbɔ

'ka ain dudunamani, 'in a 'ka 'ya we lenu.

¹⁴ Amiaa lenugbu weee 'wu, a 'na 'nyuwunweni zo -ni, 'in a 'na kpikpeli -ni. ¹⁵ 'In gbonyuu 'na -mi -ni ain kweyli -ni, 'in a -tu -mawlvoda, a 'ka -Lagoo 'yua tiklu -ze, gbonyuu -lenunya -yo -dawlician nyidi. A -nyuma wa nyidi dudub-gu ylo 'bhisa, nikpise 'wu. ¹⁶ 'In weli -we wlaa 'yliyogagie, a gba we nyuma -yla, 'in zli -Zezu Klisi -ka luyi, 'muna na yia lia o 'yu amiaa 'gbu. 'In 'ji na yia we yibhelia nu, lubho in nua, we 'ni bhe, 'in in 'ni sia bhe.

¹⁷ Amiaa -Lagoo dligovovoe -we mia 'slaka 'bhisa, wa yi 'debbie we 'gbu na 'pion laslu nee we nyu, 'muna na lia. 'In na -yo a 'de weee lia 'muna dabudu. ¹⁸ Nu, amia li 'sa -bhloo 'de 'muna, 'in a -yo 'mi li we dabudu.

Timotee -yo Epafloditi 'so

¹⁹ Nyumaa -Kanyo -Zezu -ka we -yonyunu ni, Timotee na yia dayli amiaa -gbe tiea. 'In da o -ka luyi, o 'ka 'mi -yla amiaa -zoo di -sa, 'in -muv 'ka 'ya 'mi 'kwayli 'pa. ²⁰ Nu, -wa -yo 'mi 'so mia -seli, o 'debhlogbooo kaa amiaa gbu. 'In mo 'yibhaa o 'ka ain -yobe, o 'ka ain 'wusa. ²¹ 'In -wa weee -tva 'wu, wa 'dee zovovoo wa nonua 'yiliba, nu, wa'a lv -Zezu Klisu gbuv 'gbu dli. ²² Amiaa 'de -yi we 'ji nu, Timotee ka 'mi 'wusa bhabha. Sa 'yu saa o dide 'wu, 'sa. O -yo 'mi 'so, 'in -a yia -Lagobu gba dabudu. ²³ In di we dli 'wu nu, da in -ka na 'dee gbegbelin gbu -yoyi tiklu, 'mo na yia amiaa -gbe tiea slov. ²⁴ 'In na dli mi we -gu nu, Nyumaa -Kanyo ka we -yonyunu, dayli na 'de yi 'yaa ain 'yia.

²⁵ Na bheli Epafloditi a tiea zlume na -gbe, o 'ka 'mi 'wusa, 'in -li in 'yibhaa, 'in a yia we o kwee zu. 'Mo na -yo o nua lubho, 'in 'mo na -yo o gva tv dabudu. 'In -sleen, we mi nu, in 'bhitali o lv la amiaa -gbe. ²⁶ A 'de weee 'to mi o 'bhadaa 'gbu, o 'yibha o 'ka ain 'yi. Da o 'nua nu, a ka o

gunv di 'nu, 'in we yia o dli sumani. ²⁷ Gbozovoo -wa, o ka gu nu, o feli 'debbie thia, 'in -Lago yia o nyazi 'yili. We 'ni o 'de -bhlo, nu, -Lago ka 'ya -ami nyazi 'yili, na -gu yi 'wotv -kavon bhabhaa 'gbu. ²⁸ We 'gbu, kwe na puloa la, in 'ka o lolabhitili amiaa -gbe, 'in a -ka o 'yi, a 'ka 'muna li, 'in na siaste 'ka zobe. ²⁹ A kpa o 'muna weee nya, -Lagobheli 'bhisa. 'In a zu o -sukpa -nyuma 'nonye. ³⁰ -We ka gbu -wa, Klisu lubhoo 'gbu o felia thia. O 'dee 'povue o -saa dli, 'in sa a 'ka yaa 'mi kwali, 'in o yi 'saa nu.

3

Sa nyime 'kaa -mi tiklu -Lago 'yilya 'wu

¹ 'In -sleen, na bhelia, a li 'muna Nyumaa -Kanyoo 'gbu. Weli in celia zlume ain 'wu, mv -bhloo 'de na celia da ain 'wu. Nu, we'e siali 'mi, 'in we nani 'yili amiaa -nu nya.

² A zu amiaa 'de 'yliyoo lubho 'nyuuu nonyaa gbegbelin, a zu amiaa 'de 'yliyoo gwu -bhonyumaa gbegbelin, 'in a zu amiaa 'de 'yliyoo, nyuma 'yibhaa nyumaa *kni 'wopapie -gla nya, -maa gbegbelin! ³ -We ka gbu -wa, -amia boboo -Lago o Zuzu nya, -amia mia kni 'wu 'degbolu. -Zezu Klisu 'gbu -a yilimania -amiaa 'de, 'in -we nyuma dia dli 'wu, -a'a di we dli 'wu.

⁴ 'In -ami mnene in 'ka na 'de dli 'wodi, 'mu nyuma tolva -ka mnene -maa 'ka -maa 'de dli 'wodi, na -nu -zi 'ya -maa -nu 'wu. ⁵ Nu, wa gwalia 'mi, we 'yil gbetaa zli wa 'paa 'mi kni 'wu. *Izlaeli -dudowlakpe in -mia, Ebleee 'zayli* in -mia, Bezameee zwayli, we -ka -Lagoo titee 'nonyewevoda, *Faliznyime in -mia. ⁶ Na -goladolue *Zuifov -Lagoyloogbluv 'gbu, in yia *leglizinya 'klyie 'wopali. 'In we -ka -mumie tiklu ka da nyuma mia -talida, -Lagoo titee 'nonyewevovoe 'wu, 'nyu yabhlogbooo 'ni 'mi -yo -mi.

* 3:5 Zuifov 'zayli -wa.

⁷ Nu, -li weee mia zlumε 'mī 'yiliya 'wv-tnυv nya, -slεεn-Zezu Klisi 'gbv -li -kpva nya na bhua we 'wv. ⁸ Cūn, -li weee mia, -li -kpva 'bhisa na bhua we 'wv. -We ka gbv -wa, in -ka na -Kanyo -Zezu Klisi yibheli, -mυv nanī 'yli -mυv -zi -li weee. Ǿ 'gbv, in yia -li weee kwε 'bisa, 'in na bhua we 'wv kalikō 'bhisa, in 'ka -Zezu Klisi 'yu 'gbv, ⁹ 'in in 'ka Ǿ 'wv -mī. We 'nī na 'dεε tiklīmūmie bhua -Lagō titee 'nυηwezvze -gbεε gbv. -Cnnya, na dlizovze Klisi -gvv -gbε we bhua. Tiklīmūmie -we bhua -Lagō -gbε, 'in -we -Lagō nyεa Ǿ zva Ǿ dli -gv, mυ -wa. ¹⁰ -We in 'yibhaa, mυ -wa: in 'ka -Zezu Klisi yibheli ηweεηweε, we -yō 'tite -we 'bhua Ǿ 'wv tltlie lv. In 'yibha in 'ka Ǿ stasie yibheli, 'in sa Ǿ tlia, in 'ka 'sa tli. ¹¹ 'Sa -bhloo 'dε, in dī we dli 'wv nu, 'wv -amī na yi 'yaa -sōa tltlīnya glaa.

-A -gwa -a 'ka we 'wlulapalida nyni!

¹² In 'nī gba nu, in ka na -gwagwiee 'wlulapalida nyni. 'In, in 'nī gba nu, sa -Lagō 'yibhaa in -mī, in mī 'sa -slō tēn. 'In na -gwagwie na zva 'yliyō, -we ka 'gbv in mia -gwada, in 'ka we kpa. -We ka gbv -wa, -Zezu Klisi ka 'ya na 'dε kpa. ¹³ Na bhelia, in 'nī gba nu, in ka we 'penie 'yi. Nu, gbv -we na nua lε: -we 'plia, 'wv na dlvā -mυv, 'in na gva la, -we mia 'mī 'yu in 'ka we yli. ¹⁴ We 'gbv na gwaa, in 'ka we 'wlulapalida nyni. 'In 'penie ka 'gbv -Lagō yia -ain la yali, in 'ka we 'yi -Zezu Klisi 'wv.

¹⁵ -Amia weee dolua da 'yiligwe la -Lagōyloogbv, -a pōpali 'sa 'wlukvōn la. 'In we -ka nu, saputu sa a pōpali 'wlukvōn la, -Lagō yia amiaa 'wlukvōn -bloa we -gv. ¹⁶ Sa we -ka -mūo, 'yoo -we -a bhlia tikli, 'in we yia -zεεn yli, -a zv we 'yliyō.

¹⁷ Na bhelia, a 'dε weee 'tideli 'mī. -A ka we 'yli -slolu, -we -a -slolua nyuma -wa nōa we -gv, a yla wa. ¹⁸ Nu, Klisi, Ǿ tllia *su -gv, nyuma

-duun nōa Ǿ tonyuma 'bhisa. In ka ain -yla we gbada -gwle, 'in 'mυ na gba 'yaa da -zεεn ain -yla, wie nya. ¹⁹ Wa nυ we 'wlulapalida -wa, wa mnmnōe. Wa nukpla -wa wa -Lagō. Zvbhaligbunya wa nua lε, we 'wv wa ylimania wa 'dε. 'In dōdōgv gbv 'dεkpva -gv wa pōpalia dli la. ²⁰ Nu, we -ka -amia, yalnyuma -a -mia. 'In -amiaa Gbuvōsanyō, Nyumaa -Kanyō -Zezu Klisi, Ǿ 'kaa yali 'bhv, 'mō -a mia wōda. ²¹ Mō yia -amiaa ku -we 'kaa zεn 'bhitia, 'in Ǿ 'ka we Ǿ 'dεε liliku 'bhisa nυ. -We ka gbv -wa, Ǿ ka se 'kadu, -we nyεa Ǿ -li weee 'wlulaplie.

4

Dizweli

¹ Na bhelia -zōnv, amiaa 'tū mī 'mī 'bhada bhabha, in 'yibha in 'ka ain 'yi. 'Mōna a laa 'mī 'wv. Amiaa 'gbv, na ylimania na 'dε. We 'gbv, na 'talea -zōnv, a -tū Nyumaa -Kanyō 'wv gege.

² Evodii -yō Sentisi, amia na bhuhoe, a 'nōnv 'wōla, 'in a -mī -bhlo Nyumaa -Kanyō 'wv. ³ In -mī, Ǿ na -yō Ǿ nua lubho dabvōv nī, in nεε -mī -ylae: -in -sa waa 'ηwnī -manī 'wv. -We ka gbv -wa, wa -yō 'mī 'sō ka lagv, 'in -Lagōgbv yia lamneni. Wamīa klaa, Klema -yō bhelia -tōlvā -wa ka 'ηnī mia celida 'yliyōgagiee 'sεbhε 'wv, 'ma na -yō wa nua lubho dabvōv.

⁴ A li 'mōna 'kōmυv Nyumaa -Kanyō 'wv. 'Mυ na gba 'yaa da, a li 'mōna! ⁵ Nyuma weee yibheli amiaa dli -dlōōō 'ji. Nu, Nyumaa -Kanyō ka cipa. ⁶ A 'na lolv -lu yabhlogbōōō 'gbv dli -nī. Gbv weee 'wv, -we a -ka 'yibha a -zllali we -Lagō, Ǿ bhuhhoe nya, we -yō Ǿ fuopapie nya 'ya. ⁷ In a -ka 'sa nυ, 'wvōtōve -dlōō -we -Lagō wlaa, -we -zia nyumaa 'ylimnee weee 'wv, mυ yia amiaa dli -yō amiaa 'wlukvōn lapōpali 'yliyōzva, -Zezu Klisi 'wv.

⁸ Nu, na bhelia, gbv weee 'wv, -we weee nania 'yli, 'in -we ka 'ηnī

wa 'kaa -mnini, we ye amiaa dli zo: -we weee -wa gbuzonu, -we wa 'kaa 'nuhwe zu, -we weee mia tiklu, -we weee mia -mawbda, -we weee nania -Lago -yo nyuma dudu, 'in we -yo -we weee wa 'kaa 'ylimani. ⁹ Nu, -we in -slolua ain, -we a 'yia 'mi kwεε, -we a 'nua 'mi hweε, 'in -we in nua le a 'yia -yo, a nu we le. 'In -Lago -o nyea nyuma 'wotutue -dlao, -moo -yo ain 'so 'ka -mi.

Pɔlv paa Filipugbee -Lagonyuma fuo

¹⁰ Nyumaa -Kanyoo 'muna -zu 'mi 'wu, -we ka gb -wa, sa a -kalia na ze -benyi, a ka we -slolu -slεen logada. Gbuzonu -wa, na gb ka ain -yokpa bhabha. 'In sa a 'kaa 'mi we -slolu, 'sa 'ni -mi. ¹¹ 'In we 'ni nu, -lu in 'ni -kaa 'gb na gba 'sa. Nu, in ka 'muna 'wu -mumie 'kpa, saa 'de na gbεgbεin gb yi -mi. ¹² In -ka boba 'wu -mi, in -yi na 'de kpa sa. In -ka -lu duun -ka, in -yi na 'de kpa sa. 'Yi weee -yo da weee, hwo yi 'mi 'bhada -moo, 'in in yi looo, in -yi na 'de kpa sa -lu duun -yo -lu -sεε 'wu sazonu sa. ¹³ Klisu 'tite o 'nyea 'mu 'gb, in mneni we 'de weee kwεyo. ¹⁴ -Muu bhla, gbuzonu a nua le, 'in a yia 'mi 'wusa na stasie lv.

¹⁵ Filip -nyuma, amiaa 'de -yi we 'ji nu, in 'kaa -Lagogbu gbabbee gwedi, da in 'bhua Maseduanu -dudu -gu, *legliz yabhlogoo 'ni 'mi 'wusa 'gwezi nya, amia -bhlogoo -saa 'mi 'wu. ¹⁶ Cui, da in mia zlme Tesaloniki, -zakpa -nyacun a 'paa 'mi -we in 'nia -ka yoo! ¹⁷ We 'ni nu, 'nyenyeluu da na tali. Nu, in 'yibha -Lago hwna ain 'nyu la, 'in amiaa 'yiyilu 'ka -gubho. ¹⁸ -Lu weee a 'paa 'mi yoo, Epafloidi ka we wla. -Li in 'yibhaa, amiaa wlawlalu ka we 'wuzi. 'In -lu yabhlogoo'o bo -slεen 'mi 'wu. Amiaa wlawlali 'wlv *lasiklo ka hne menia, we -yo 'slaka -we nania -Lago dudu, mu. ¹⁹ We 'gb, na -Lago kaa 'hnumulu weee, -we weee a 'nia -ka, 'nyea o yia we ain o 'nanidli 'kadu nya, -Zezu Klisu

'wu. ²⁰ -Amiaa Dide -Lago 'hni 'ylimani -zu weee nya! *-Ameni.

Pɔlv wabhlo weli
²¹ In -sa -Lagobhelia weee fu -Zezu Klisu 'wu. Na bhelia -wa -yo 'mi 'so mia -seli, -maa -sa 'ya ain fu. ²² -Seli -Lagonyuma weee -yo nyumaa 'wlulapilunyoo 'kadu *Sezaa -budu zo lubhonunya -sa ain fu.

²³ Nu, Nyumaa -Kanyoo -Zezu Klisu hwna ain 'nyu la.

'Sεbhε Pɔlv 'paa Koloso -nyuma yoo

-Lagonyuma mia Kolosugbe nukple, 'ma *Pɔlv 'paa 'sεbhε ni yoo. ɔ mi -kaslv 'wɔ *Wlɔmv, 'bhie ɔ yia wee 'sεbhε ni celi. Nu, Epaflasi 'bhua Kolosugbe nukple, -zugba nyuma mi -mɔ yoyogbv -sloluda, 'in ɔ yia Pɔlv 'di -la. -Bha Pɔlv celia -Lagonyuma 'wɔ nu, -Zezu -wa -lu weee -Kanyɔ, 'in -a mneni -a 'ka gbv 'wɔbhv -we ka gbv -wa, ɔ ka -amiaa 'gbv tli.

Fɔsaweli

¹ -Ami *Pɔlv, -ami -wa -Zezu *Klisu *tietienyɔ -Lagɔɔ dɔmagbv nya, 'in -yɔ -amiaa bheli Timotee sɔ celia da ain 'wɔ. ² Amia, -amiaa bhelia, -wa mia -Lagonyuma nya Kolosugbe 'wɔ, -wa'a 'bhɔlv -Lagɔweli -gv la, -a -sa ain fv. -Amiaa Dide -Lagɔ njwana ain 'nyu la, 'in ɔ 'nyε ain 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo Kolosv -Lagonyumaa 'gbv

³ -Amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu Dide -Lagɔ -a paa fuo amiaa 'gbv, 'in -a mi -Lagɔ bhubhoeda 'kɔmvv amiaa 'gbv. ⁴ Sa a zɔa -Zezu Klisu dli -gv, 'in sa a -kalia -Lagonyuma weee zε, -a ka we 'nv. ⁵ Nu, -li -zɔnv -we mia ain wɔda yali, -we ka 'di a 'nva we gwedilida ni, mv -wa -Lagɔweli -zɔnv. We 'gbv a zɔa -Lagɔ dli 'wɔ, 'in a -kalia nyuma weee zε. ⁶ Wee -Lagɔgbv -we mia ain nyidi, 'in we yia 'bhue 'pa ni, we mi 'ya gbɔzɔnv lɛnvε nya lamnenida -dɔdv weee -gv. 'Yli -we nya wee -Lagɔgbv nynia amiaa -gbε tia ni, a ka we 'jiyibheli gbɔzɔnv sa nu, -Lagɔ ka ain 'nanu 'wɔnv. ⁷ -Amiaa jiji -tale Epaflasi, -ɔ -yɔ -ain 'sɔ nva -Lagɔlvho ni, -ɔ mia Klisu lubhonnyɔ tɔklu nya -ain nyidi, mɔ -slolua we ain. ⁸ Zεkalidli -we -Lagɔɔ Zuzu zɔa ain 'wɔ, mɔ -salia we 'di -ain.

⁹ We 'gbv, 'yli -we nya -a 'nva amiaa -gugbv ni, we 'bhv wee 'yli 'wɔ -a mi -Lagɔ bhubhoeda amiaa 'nji nya 'kɔmvv. -Lagɔ -a bhuhhoea, ɔ 'ka ɔ dɔmagbv ain 'klɔslolu, 'in a 'ka we yibheli kpεεn kpεεn. Nu, Zuzu 'Pɔpa 'nyε ain gbɔyilo -yɔ 'ylimnee. ¹⁰ Amiaa nɔnɔbhv -ka 'sa we 'klv -Lagɔ 'yu, 'in a 'ka ɔ dudunamanu weee. A 'ka 'bhue 'pa, 'in a 'ka gbɔzɔnv -gbv weee lɛnv, amiaa -Lagɔ yibhelie 'ka -gɔwɔlaylimani. ¹¹ -Lagɔ -a bhuhhoea nu, ɔ 'tɛmanu ain la -lu weee 'wɔ, ɔ 'tite 'kadv -we -zia 'tite weee 'wɔ nya, 'in a 'ka 'sa we lakpa 'kɔmvv, dltie nya. ¹² 'In a 'ka Dide -Lagɔ fuo 'pa 'mɔna nya. ɔ 'gbv, 'bɔ -we -Lagonyuma yia 'yia zli 'klv, we mi amiaa -nv nya. ¹³ Nu, mɔ -saa -ain nikpisee 'tite kwεε, 'in ɔ yia -ain ɔ dɔma yuu nyumaa 'wlulapilε zɔ kwa. ¹⁴ ɔ Yu zitea -ain 'wɔ, ɔ 'gbv -Lagɔ yia -amiaa gbɔnyuu 'wɔti.

Klisu 'dε -yɔ ɔ lɛnvgbv

¹⁵ Klisu -wa -Lagɔ wa'a 'yia -yɔɔ 'wɔwlv. Mɔ mia la tia lalalu weee 'yu. ¹⁶ Nu, mɔ 'wɔ -Lagɔ nva yali -lu -yɔ dɔdv -gv -lu weee lε, -we wa yia -yɔ, 'in -we wa'a 'yia -yɔ klaa. 'Njumnikpe, 'wlulapilε, 'tite -yɔ se, mv weee -Lagɔ -laa la ɔ gbεlv, 'in ɔ -yla. ¹⁷ ɔ Klisu mi la -lu weee 'yu, 'in ɔ 'gbv -lu weee kɔkalia la. ¹⁸ Sa 'wlu mia nyimεε -kpabhiee -kanyɔ nya ni, 'sa ɔ mia *Leglizi 'wlu nya. Mɔ -wa 'yliyogagie gwedilida, mɔ -sɔa 'wɔ tilitnya glaa tiatia, 'in ɔ 'ka -lu weee 'yugali. ¹⁹ Nu, -Lagɔ 'yibha sa ɔ 'dε mia, ɔ 'Yu mi 'sa -kpɔ. ²⁰ -Lagɔ 'yibha 'ya ɔ 'ka ɔ 'Yu 'wɔplli, 'in ɔ -yɔ ɔ lalalu weee 'ka 'wɔsuslolu. -Zezu tia, ɔ 'pɔn jitea *su -gv, we 'gbv, -Lagɔ yia 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ wla yali -yɔ dɔdv -gv.

²¹ Amia -wa mi bhaa 'lakpanya nya, 'in a mia -Lagɔɔ tɔnyuma nya amiaa 'wlukɔv lapɔpalε 'nyuu -yɔ amiaa gbɔnyuu lɛnvεε 'gbv ni, ²² -slεεn, -Lagɔ ka ain 'wɔsuslolu ɔ 'dε

nya, -Zezuu nyime kuu tithle lv. 'In a 'ka o 'klv 'yilgbe -mawlvda, -zugba 'sla 'ni ain -yo -mi, a 'ni 'hmi -yo -ka. ²³ Nu, amiaa dlizvze -to 'wu gege, 'in we 'temani 'wu. -Lagogbu -we a dia dli 'wu, a 'na vlali we gwe -ni. Wee -Lagogbu -we a -ka bhaa 'nu, wa gbaa dudugv -nyuma weee -yla, we lubhononyo -ami Polv -zea.

Polv mi o -Lagolubhoo gbv gbada

²⁴ -Sleen, siada in mia da amiaa 'gbv ni, in mi we 'muna 'wu. Nu, Klisu siasie tolva -tva lv ni, 'mv in mia gbalida nanuv kuu siasie nya, o ku -kpabhie -we wee *Leglizi -miaa 'gbv. ²⁵ -Ami, in ka *Leglizi lubhononyo -ze. -Lago -saa -bha 'mi, in 'ka ain glaa o lubho nu, 'in in 'ka o gbv ain -yla gba kpεen kpεen. ²⁶ -Lagoo zizelu 'kadu -ka bhaa -benyi -mi, nu, 'mv -Lago -saa -sleen 'bhle o -mawlvnya -yla. ²⁷ Nu, 'ma -Lago 'yibhaa o 'ka wa o 'hnumni -zizelu 'kadu 'kloslolu. Nyuma -wa 'nia *Zuifuv 'gbv, o yia o zizelu 'bhlesa. Wee zizeluu ji ni: Klisi mi ain 'wu, 'in a -yi sa we 'ji nu, a ka 'bi -Lagoo 'hnumnie 'kadu 'wu.

²⁸ Oo Klisu gbv -a mia da gbada nyuma weee -yla, wa gbv -yla lapalie -yo wa gbuslolue nya, gbuyilo bhabha nya, 'in o -ka -mi o 'ka -mawlvnyo -ze -Lago 'yu, Klisi 'wu. ²⁹ We 'gbv, Klisi 'tite 'kadu -we mia 'mi 'wu lubho nuda, we nya na nva lubho, 'in na gva la.

2

¹ Nu, in 'yibha a yibheli we 'ji nu, amia klaa, Laodiseee -Lagonyuma -yo nyuma weee -wa 'nia -slo 'mi 'yi wa 'yli nya, amiaa 'gbv in mia da lagoda. Tv 'kadu -wa! ² In -ka 'sa nuda -mi ni, -zugba in 'yibha wa 'temani dli, wa kikalι ze, 'in wa 'ka nyime -bhlo -ze. 'In wa 'ka 'ylimna bhabha, 'in wa 'ka -Lagoo zizelu yibheli kpεen kpεen. Wee zizelu

mia, mv -wa Klisi. ³ Gbuyilo -yo -luyiloo 'hnumnie weee bhva -Lagoo -gbe, mo 'wu we mia zideda.

⁴ -We na gbaa da ain -yla ni, nyuma yi ain 'yloogbv lasali -dawliweli nyaa gbv -wa. ⁵ Nu, na 'debhie -gbolu 'ni ain glaa -mi ni, na dli -yo ain 'so mi. Amiaa lenugbunya mia 'cece, 'in a zva Klisi dli -gv gege ni, in -ka we -yoyida -mi, na dli meni.

Dlizvze -we ka gbv wa -slolua ain ni, a -to we -gv gege

⁶ Nu, sa a hwnua -Zezu Klisi gbv -yo amiaa -Kanyo nya ni, a no 'sa o 'wu. ⁷ Dlizvze -we ka gbv wa -slolua ain ni, a -to we -gv gege. A -ka somi -Zezu Klisi 'wu. O mi -buduu gwe nya: a -to 'ylimanida o -gv. A 'pa 'yli weee nya -Lago fuo, -we weee o nva ain -yla lee 'gbv.

⁸ A zu amiaa 'de 'yliyoo, nu, nyime yabhlogbo o 'na 'pali ain yo -yo weli -kpvaalubhu hwe -ni. -We -wa dudugv -nyumaa gbuslolue ni, dudugbv 'titenyaa -gbe we bhva, nu, we'e 'bhv Klisi -gbe. ⁹ -We weee mia -Lago 'wu, Klisi -o -zea nyime ni, mo 'wu we 'de weee -dilia la. ¹⁰ A ka -lu weee 'yi o 'wu, mo -wa 'tite weee -yo se weee 'wlulapilnyo.

¹¹ 'In 'ya ni, Klisi 'wu wa 'paa ain kni 'wu, nyumee so 'ni we lenv, nu, Klisi nyumee kni 'wopapie mia, -we saa nyime o lenugbv 'cin 'bi, mv -wa. ¹² Sa a -yo Klisi 'so thia amiaa batizee batizee lv, 'sa wa 'bhlua ain o nya. 'In -Lago yia a -yo o 'so 'wobhu tithlunya glaa, dli -we a zva -Lagoo 'tite -gvv 'gbv. Wee 'tite nya -Lago 'bhua Klisi 'wu tithlunya glaa. ¹³ A ka zlume 'yliyoga -tithle th, amiaa gbonyii -yo kni a 'nia 'wu -mi 'gbv. Nu, -sleen, -Lago ka a -yo Klisi 'so 'yliyogagie 'nye, 'in o yia -amiaa gbonyuu weee 'woti. ¹⁴ Tite -we mia celida 'sebhe -gv, -we dia -ain 'gbv 'wlu ni, -Lago ka we lamumni, 'in o yia we lasa, we lakolve nya -Zezuu *su -gv. ¹⁵ Zuzu 'nyii -we kaa nyumaa 'wlulapilie -yo senya ni,

wee su -gɔ -Lagɔ -saa we 'tite kwεε. ɔ ka we lu, 'in ɔ yia we -zejila 'wɔ wleli -kaslonyima 'bhisa.

16 We 'bhu -zεεn 'wɔ, -we a lia, -we a maa, 'fetu 'yli, 'cɔ lolu -yɔ *Nyapɛyli 'gbu, nyumε yabhlogbɔɔ 'na 'bhulu amiaa -yɔgbu 'wɔ we 'gbu -ni. 17 -We mia da weee, -li -we yia yia, we zuzu -wa. We 'ni we 'debbie -gbolu. Nu, Klisi -wa we 'debbie -gbolu. 18 Nu, nyumε -ɔ -ka ɔ 'de 'wɔti 'kienyi -dawli sa, 'in ɔ -ka ain -yla gba nu, a bɔbɔ -Lagɔɔ 'anzinya, a 'na ηwnunu we -yɔ -ni. Nyumε -ɔ -ka 'sa nu ni, ɔ 'ka amiaa 'pɛnie -gɔsaa gbu -wa. Nu, -mɔɔ 'sasɔkpa -nyumε mia, -we -nya yia ɔ 'yli -gɔ, 'mɔ ɔ tɔlva dli, 'in ɔ yilimania ɔ 'de, 'in ɔ pupalia 'wlukɔɔn la dɔdɔgbu -nyuma 'bhisa. 19 Nu, Klisi -ɔ -wa wlu, ɔ'ɔ nε -mɔɔ -yala. Klisi 'gbu ku lia 'nanɔɔ, 'in 'kuanya -yɔ tolunya mɔmnia 'wɔ. Sa -Lagɔ 'yibhaa, 'in ku yilimanɔ 'saa.

A ka tli, 'in a yia 'yliyɔgagie lolu 'yi Klisi nya

20 A ka tli Klisi nya, 'in ɔ yia ain dɔdɔgbu 'titenya kwεε -sa. 'In lεε ka 'gbu, -we bhva dɔdɔgbu -nyumaa -gbe, a nu we lεa? Cun, lεε ka 'gbu a tide nyuma 'yi, 'in wa palɔ ain -yla sanεε -sɔkpa -titea, 21 'in wa gba: «-In 'na 'bhulu we 'wɔ -ni», «-In 'na 'yili we ηwe -ni», 'in «-In 'na zilɔ we kwε -nia»? 22 Nu, wee titenya -mɔni mia, -we -wa 'plɔplɔ -li, -we 'kaa labhu, we gbu we gbaa. Dɔdɔgbu -nyumaa gbɔslolu sɔ -yɔ wa titenya -wa. 23 Gbɔzɔɔ -wa, titenya -mɔni 'wɔlɔ gbu yilo nyuma 'yiliya 'wɔ, we -yɔ wa -Lagɔɔ bɔbɔ -sɔ bhva dɔdɔgbu -nyumaa -gbe. Wa tia wa 'de 'wɔ 'kienyi -dawli sa, 'in wa palia wa ku 'klyie 'wɔ. Nu, we 'ni -lu yabhlogbɔɔ nya -mɔ, we 'ni mneni we 'ka -amiaa dli 'nyuu lenugbu -ain 'bi -sa.

3

1 A ka tɔtɔle lɔ 'wɔsɔ, 'in a yia 'yliyɔgagie luyi Klisi nya, we 'gbu, a titali yali -lii da, mɔ Klisi -dia -Lagɔɔ lilisɔlɔ la. 2 Amiaa dli -tu yali -li -yla, amiaa dli 'na -tɔlɔ dɔdɔ -gɔ -li -yla -ni. 3 Nu, a ka tli -nya, 'in amiaa 'yliyɔgagie mɔ zizeda Klisi -gbe -Lagɔ 'wɔ. 4 Klisi -wa amiaa 'yliyɔgagie tikli, zilɔ ɔ yia 'bhlewlba, we zilɔ a -yɔ ɔ 'sɔ wlba 'bhle, 'in ɔ 'ηmɔmnie zεa amiaa -nu 'ya.

'Wɔwɔle lolu -Zezu Klisi 'wɔ

5 We 'dεε 'gbu, gbunya mia ain 'wɔ, -we -wa dɔdɔ -gɔ -nu, a 'bhu we 'bi. Sabhisa: mɔtnigbu klaa, pɔɔnplagbɔɔ lenve klaa, zɔbhali gbɔɔ 'tu klaa, dli 'nyuu -lii 'wɔnyininyie klaa, we -yɔ lekli. (Nu, lekli mia ni, yoyolagonyaa bɔbɔe -wa.) 6 Wee gbonyii -mɔni 'gbu, -Lagɔɔ 'cε 'kaa nyuma -wa'a zva -Lagɔ 'nɔηwe bhiti. 7 Nu, bhla -we nya a mia wee gbonyii -mɔni lɔ ni, 'sa a nva -nya.

8 Nu, -slεεn, 'cεpapie klaa, nyumε 'cεdlɔlɔle -yɔ nukplεε 'ylinyuno mia, a vla we gwe. Nyumεε velivele -yɔ weli 'nyuu 'na 'tlali ain ηweε -ni. 9 A 'na 'tubhɔlɔ -tubhɔlɔ yɔ -yla -ni, amia -wa 'bhva amiaa -mɔmɔsɔ 'cun -yɔ we lenugbu 'nyii 'bi. 10 Nu, a ka nyumε lolu -zε. 'In nyumε -lolu bhitia 'kɔmɔɔ, ɔ 'ka ɔ lala -Lagɔɔ 'wɔwɔlɔ -zε. 'In ɔ 'ka 'ya -Lagɔ yibheli kpεεn kpεεn. 11 Nu, nyumε -ɔ 'nia Zuifu klaa, -ɔ -wa Zuifu klaa, -ɔ mia kni 'wɔ klaa, -ɔ 'nia kni 'wɔ -mɔ klaa, yiyinyɔ klaa, titinanyɔ* klaa, gaylo -yɔ -ɔ 'nia gaylo klaa, wa 'ni -seli -mɔ. Nu, Klisi mɔ we 'de weee nya, 'in ɔ mia -a 'de weee 'wɔ.

12 -Lagɔ ka -bha ain -sa, ɔ 'yibha a -zε ɔ 'dεε nyuma -kpɔ, ɔ -kali amiaa zε. We 'gbu a -ka nyazɔdli, a -ka 'nanɔdli, a ti amiaa 'de 'wɔ 'kienyi, a -ka dli -dlɔɔ, 'in a -ka dlitie. 13 A bibeli -yɔ, 'in 'yabhlo -ka ɔ -libheyi -yɔ 'cε 'palɔ -we ɔ nva ɔ -yla lεε 'gbu ni, a

* 3:11 Gleki nεε «Siti -nyumε». Siti -nyumaa dɔdɔ mia, -mɔ tɔlɔ la bhabha, 'in wa laa wa titinanya.

titli -yogbu 'wu. Sa -bhlokpade Klisi tia amiaa -yogbu 'wu ni, amia titli 'ya 'sa -yogbu 'wu. ¹⁴ We 'de weee 'wlu ni, a kikali ze. Nyimee zekalidli mi amiaa nyollikpe nya tin: mu zeha ain nyime -bhlo. ¹⁵ Klisi 'wototue -dlod, -we ka 'gbu -Lagoo yia ain la, a 'ka ku -bhlo -ze ni, wee 'wototue -dlod 'bhu amiaa dli weee 'wu, we 'ka we -ka. 'In a 'pa -Lagoo fuo 'yli weee nya. ¹⁶ Ni, Klisi weli -mi ain nyidi duun e. A suslolu gbu, 'in a pupali gbu -yla la, gbu yilo nya. A 'pa -Lagoo fuo, a bhli o 'hnumnuni -lso, -we mia lousebhe 'wu. A gbalu o, a bhli o lso weee, -we o Zuzu 'Pupa zua ain 'wu, 'monadli nya. ¹⁷ -We weee a nua le, 'in -we weee a gbaa, we -mi Nyumaa -Kanyoo -Zezuu 'hni nya. A 'plili o gbegbein, 'in a 'ka Dide -Lagoo fuo 'pa.

-Lagonyumaa -gligbo 'yli gbu

¹⁸ Ylikwuhwmi, -o -ka -mi o zu o 'lowli 'nshwe, 'sa we mia Nyumaa -Kanyoo 'yliya 'wu.

¹⁹ 'Nwuu 'lowlia, -o -ka -mi o -kali o 'hwnoo ze, o 'na 'sulu o 'klu -yo -ni.

²⁰ 'Yua, a zu amiaa didea 'nshwe gbu weee 'wu, mu nania Nyumaa -Kanyoo dudu.

²¹ 'Yuaa didea, a 'na -lali amiaa 'yua 'cedlo -ni, we yi wa 'kuayli lawla.

²² Gali, a zu amiaa -cian 'nshwe -seli dudu -gu, gbu weee 'wu. We 'na -zeli wa 'yibadi -bhlo -ni, we yi 'wlu nee nyuma a mi 'ylimanida. Ni, a zu wa 'nshwe dli -zono nya, Nyumaa -Kanyoo sosodli a kaaa 'gbu. ²³ We yi lee -lubho -ze, a nu we dli weee nya, nee Nyumaa -Kanyoo lubho a mi noda, a 'na 'yli we nyumaa -nu 'bhisa -ni. ²⁴ A yibheli we 'ji nu, Nyumaa -Kanyoo yia ain 'penia. 'In zozonunya o zua la amiaa -nu nya, a 'ka we 'yi. Ni, Nyumaa -Kanyoo -Zezu Klisi lubho a mia noda. ²⁵ Nyime -o nua gbonyuu le, we 'penie o yia gbonyuu nya. Ni, -Lagoo 'gbizu nyuma 'wu.

4

¹ Amia nyumaa -cian, a zu amiaa gali 'nanuu, 'in a nu -we mia tiklu le wa -yla. A yibheli we 'ji nu, amia ka 'ya -Kanyoo yali.

'Dizuweli

² A -tu -Lagoo bhuhhoeda 'komuu, amiaa dli -tu -gada, 'in a 'ka -Lagoo fuo 'pada -tu 'yli weee nya. ³ A bhuhhoe 'ya -Lagoo -amianuu 'gbu -nya, 'in -Lagoo 'ka -ain 'yoo 'nye, -a 'ka o gbu gba nyuma -yla. Klisi gbu mia zizeda, -a mneni -a 'ka we gba, we 'gbu in mia -seli -kaslu 'wu. ⁴ A bhuhhoe -Lagoo, 'in sa in 'kaa we -slo lu, in 'ka 'sa we gba kpeen kpeen.

⁵ A zu amiaa monobhu 'yliyo, -wa 'nia -Lagoo 'wu -mu gbegbein, gbuyilo sa. Bhla -we -Lagoo nyea ain wa nya ni, a 'na -nyumonu we la -ni.

⁶ Amiaa hwee weli -mi tiklu 'yli weee nya, we -mi gumu 'bhisa, 'in a yibheli nyuma -yla gbuu 'bigupali sa 'nanuu.

Fvsaweli 'wobhlolunu

⁷ -Amiaa bheli -zono Tisiki, -o mia lubhononyoo tiklu nya, -o na -yoo o nua Nyumaa -Kanyoo lubho, mo yia ain -yla na -gbe -gbu weee gbaa. ⁸ Na 'dee 'yibadi in tiea o amiaa -gbe, a 'ka -amiaa -gbe gbu yibheli, 'in o 'ka amiaa dli latemanu. ⁹ Tisiki -yo amiaa 'yibha 'yibha -bheli tiklu Onezimu in tiea da ain 'wu, 'in wa 'ka -we weee mia -seli 'plida -amiaa -gbe ain -yla gba.

¹⁰ Alisitaki in -yoo o 'so mia -kaslu 'wu ni, o nee, o -sa ain fu. We -yo 'ya Banabasu didee bheli 'yu Maliki, -o ka gbu wa gbaa ain -yla ni, o -ka amiaa -gbe mni, a kpa o 'nanuu. ¹¹ -Zezu -o wa laa Zutusi sa 'yaa ain fu. -Zuifu -wa -zea -Lagonyuma glaa, waa nyuma ta -manu -bhlogboo nya na nua *-Lagoo nyumaa 'wulupali -lubho. Ma paa 'mi 'kuayli.

¹² Epaflasi -o -wa amiaa -zoo -bheli ni, o nee, o -sa ain fu. -Zezu Klisi lubhononyoo 'zayli o -mia: 'komuu, o mi lagoda, -zugba o bhuhhoe -Lagoo amiaa 'gbu. O 'yibha

a-tu-Lagonyuma genyii -yo-wa swan
la nya -Lago 'yu, 'in a 'ka o dumagbu
leno 'yli weee nya. ¹³In mneni in 'ka
o daa gba nu, amia klaa, Laodisee
-yo Ielapolisi -nyumaa 'gbu, o mi
siada. ¹⁴-Dotlwo -yu Luki -o ka ze -a
-kaha bhabha, o -yo Demasi 'so nee
wa -sa ain fu.

¹⁵Amiaa bhelia -yo amiaa bhola
mia Laodisee, a -sa wa fu, we -yo
Nefaa -yo *leglizii -we gbelia 'wlu o
-budu zo.

¹⁶Nu, a -ka 'mv 'sebhε ni zeli
amiaa -gbε ni, a 'pa we yoo Laodis-
eee leglizii -gbε. 'In wa 'ka 'ya we
zeli -maa nyidi. 'In -we in 'paa
Laodisee -nyuma yoo, we -ka amiaa
-gbε nyini, amia zeli 'ya -muv.

¹⁷A 'tolu Alisipu nu, o zu o 'de 'yliyō,
Nyumaa -Kanyoo lubho -we ka 'gba
wa dia o 'wlu, o 'ka we nu tikli.

¹⁸-Ami Pulu mia -sleen da fusaweli
-muni celida na 'dee so nya: in -sa ain
fu. A 'na dlulo -ni, nu, in mi -kaslo
'wu -ni.

-Lagoo 'nanidli -yo ain -mi.

Tia -sebhε Pɔlv 'paa Tεsaloniki -nyima yoo

-Lagɔnyima -wa mia Tεsalonikigbe nokplε, 'ma *Pɔlv 'paa 'sebhε ni yoo. Pɔlv ka wee 'gbe nokplε mni, 'in ɔ 'ni mneni ɔ 'ka -mɔ -tu, *Zuifonyaka ɔ -yɔwɔsɔlv 'gbv. 'Sebhe ni ɔ 'paa -mɔ -Lagɔnyima yoo, ɔ 'ka -maa -yla -Lagɔwɛlu 'ji gba kpεεn kpεεn, 'in sa -Lagɔnyima 'kaa nɔ, ɔ 'ka we wa -slolu.

Pɔlv -saa Tεsaloniki -nyima fu

1 -Ami *Pɔlv celia 'sebhε ni, we -yɔ Silasɔ -yɔ Timotee 'sɔ. Amia, *leglizɔ -we mia Tεsaloniki, Dide -Lagɔ -yɔ Nyimaa -Kanyɔ -Zezu *Klisu sɔ nya, amia -a celia 'wɔ.

-Lagɔ nyina an 'nyu la, 'in ɔ 'nyε an 'wɔtɔvε -dlɔɔ.*

-We Tεsaloniki -nyima nva lε

2 'Yl weee nya, -a paa -Lagɔ fuo amiaa 'gbv. Nu, -a -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mi, -amiaa dli 'i 'bhv an -gv. 3 -We a nva lε, amiaa dli mi -Zezu -gvv 'gbv, we -yɔ lubho a nva, a -kahi -Zezuu zεε 'gbv, a 'ni -amiaa -Kanyɔ -Zezu dliɔvɔvɔε 'yitidee 'gbv, -a -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mi, we 'dε weee mi -amiaa dli zɔ. 4 -Amiaa bhelia, -a -yi we 'ji nu, -Lagɔ -kali amiaa zε, 'in ɔ yia -bha an -sa, a 'ka ɔ -nv -zε. 5 -We ka gbv -wa, -Lagɔgbv -a gbaa an -yla 'tite nya, 'in Zuzu 'Pɔpa yia -an 'wɔsa, a -yi we 'ji nu, -we -a gba gbvzɔnv -wa. We 'ni gbagbawɛlu 'dεkpva. Nu, a yibheli we 'ji, -a -yɔ an 'sɔ mia, a ka -amiaa nɔnɔbhv 'yi, amiaa zɔvɔnv 'yiyee 'gbv -a yi 'saa nv. 6 Nu, amia, a ka -an 'tideli, -a -yɔ -amiaa -Kanyɔ. Da a mia siada bhabha, 'in a yia -Lagɔwɛlu

'wɔnywu 'mɔna nya. Wee 'mɔna mia, Zuzu 'Pɔpa wlaa we. 7 -Slεεn amiaa nɔnɔbhv tiklu Masedvanɔ -yɔ Akaii -Lagɔnyima mia nɔda.† 8 Nu, -Lagɔwɛli 'bhva amiaa -gbε, 'in we yia da weee lamneni. We 'ni Masedvanɔ -yɔ Akai -bhlogbɔɔ, nu, amiaa -Lagɔɔ dliɔvɔvɔεε 'di ka da weee lamneni. -We ka 'gbv -a 'kaa we gba -tapa, we 'ni -mi. 9 -A mia amiaa -gbε, sa a kpaa -an, 'in su a telia -we -zεε amiaa -lagɔ, sa a 'bhva we 'bi, 'in a yia -Lagɔɔ -gbε 'bhiti, ɔ -wa 'yliyɔga -Lagɔ, -Lagɔ -zɔnv, nyima weee mi we gbada. 10 -Lagɔ mia, ɔ 'Yu a mia woda, ɔ 'kaa yali 'bhv, mɔ -wa -Lagɔɔ 'Yu -Zezu. 'Mɔ, -Lagɔ -sɔlva tɛtlɛnya glaa 'wɔ, 'in ɔ 'ka -an -Lagɔɔ 'cε -we cipaa 'wɔsa.

2

-We Pɔlv nva lε Tεsaloniki

1 -Amiaa bhelia, amiaa 'dε -yi we 'ji nu, we 'ni bhe -a mni amiaa -gbε.*

2 'In, a -yi 'ya we 'ji nu, wa ka -an kpa 'nyumεε, wa ka -an veli Filipugbe 'wɔ. Da nyima -sɔlva -an -yɔ 'wɔ, 'in -Lagɔ yia -an 'kwayli 'pa -bhlokpade -a 'ka wee -Lagɔgbv gba. 3 Da -a mia an 'dizɔda, -a 'ni yotvbhv. Dli -zɔnv nya -a gbaa we. -A 'ni nyumε -dawli 'wɔnv. 4 Nu, we 'ni 'sa -mi, sa -Lagɔ 'yibhaa, 'sa -a gbaa we. -We ka gbv -wa, -Lagɔ ka -an layla, 'in ɔ yia -amiaa gbv -yɔnywu, -a 'ka ɔ gbv gba. -A 'ni nyimaa dɔdɔnamaniee datalida -mi, nu, we 'ni 'sa -mi. -Lagɔɔ dɔdɔnamaniee da -a talia. ɔɔ -Lagɔ mia, mɔ sisalia -amiaa dli -yɔ. 5 A -yi we 'ji nu, we 'ni nyumε 'nɔni nya -a gba an -yla, 'in -Lagɔ mi -amiaa gbɔdayinyɔ nya. We 'ni amiaa kwεε -luu dataliee 'gbv -a yi we gba. 6 Amia klaa, nyima -putu klaa, -a 'ni nywu nyumε yabhlogbɔɔ

* 1:1 Nu, a zeli -Zezuu tietienyaa lεngbɔnya 15.22 'in a 'ka Silasɔ -gvv 'wɔlanɔ. Timotee -nv mia, a zeli lεngbɔnya 16.1. Tεsalonikigbe mia, mɔ -wa 'gbe 'kadɔ Glεsɔ -dɔdɔ -gv. 'Mɔ wa laa -slεεn Saloniki (lεngbɔnya 17.1-9). † 1:7 Nu, Masedvanɔ, Wlɔmɔ -dɔdɔ -wa bha, -slεεn, Glεsɔ -dɔdɔ kibhe -wa. Akai, Glεsɔ -dɔdɔ kibhe -putu -wa. * 2:1 A zeli -Zezuu tietienyaa lεngbɔnya 16.19-24; 17.1-9

'ka -amīaa 'hni -mni. -A mneni yaa -a 'ka nyuma 'kadi zε aın glaa, -we ka gbu-wa, -Zezu Klisu tietienya -a-mia. ⁷Nu, we 'ni 'sa-mi. -A mi aın glaa -dlɔɔ nεε 'hwnɔ -ɔ mi ɔ 'yu kwε -yɔlatitlida. ⁸-A 'ni aın 'yibha -se, 'in -a 'ni -Lagɔweli -bhlogbɔɔ aın 'nyε, nu, -amīaa 'dε -a wlaa. -We ka gbu-wa, a ka -aın dɔdɔ namanı -slεεn. ⁹-Amīaa bhelia, sa -a nua lubho, zlıoo, sabɔoo, -a mi lubho 'wɔ -mɔɔ yi 'wɔ nu, -a -tu nyıme yabhlogbɔɔ sɔ nya.

¹⁰Amīa, a -yɔ -Lagɔ 'sɔ mi -amīaa gbɔdaynya nya. -We -a nua lε, -Lagɔnyuma 'yu, we mi tiklu, we 'ni gbɔnyuu lɔ -ka. Nyıme yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka -aın gbu dli. ¹¹A -yi we 'ji nu, sa dide kpaa ɔ 'yua, 'sa -a kpaa aın -bhlo -bhlo. ¹²-A 'paa aın 'kɔayli, 'in -a yia aın -belɔ -yɔpali. 'Yli weee nya -a slolua aın, a 'ka amīaa lenɔgbɔ 'bhiti, we 'ka -Lagɔɔ dɔmagbu -zε. ɔɔ -Lagɔ laa aın, 'in nyıma -wa 'wlu ɔ pılia la, a 'ka wa glaa -mi. 'In a 'ka ɔ 'hnumnie 'yi.

¹³-Lagɔ -a pa 'yaa fuo 'yli weee nya. -We ka gbu -wa, da -a gbaa aın -yla -Lagɔweli, a ka we yukwli pɔɔ. A 'ni we -yɔɔwnu nyımaa weli 'bhisa, -Lagɔweli 'bhisa a 'hnuua we -yɔ. 'Mɔ we -mia gbɔzɔnu nya. 'Sa wee weli nua lubho -wa zɔa -Lagɔ dli -gɔ, wa dli zɔ. ¹⁴-Amīaa bhelia, gbu -we ylia Zudee -leglizınya -we mia -Zezu Klisu -nu nya, wee gbu -bhlokpade ylia aın. Sa Zuıfu sialia Zudee -leglizınya, 'sa amīaa -zɔɔ -bhelia sialia aın. ¹⁵Waa Zuıfu, wa ka *-Lagɔgbɔɔ -falıpanya 'bha, 'in wa yia -amīaa -Kanyɔ -Zezu 'bha, 'in wa yia aın 'klyie 'wɔpalia mni. Wa 'ni -Lagɔ dɔdɔ nanı, nyıma weee tɔnyıma wa -mia.† ¹⁶Wa 'yibha wa 'ka yaa -aın 'yoo -kɔɔ -a yi nyıma -wa 'mia Zuıfu -yla -Lagɔgbɔ gba. Gbɔnyuu wa nua lε, sanεε wa yelia we -gɔ. We 'wlu lapalida, 'in -Lagɔɔ 'cε yia wa yli.

Tesaloniki -nyımaa tu bhaa Pɔɔ

¹⁷-We mia -amīaa -nu nya, mɔ -wa nu, bhelia, we 'yli 'sɔlε ka 'pli. -A tia -bha aın, -amīaa 'yli ka aın -yɔbhɔ, nu, -amīaa dli mi aın -gɔ, 'in amīaa 'tu mi -aın 'bhada, 'in -a yia 'kli 'yi, -a 'ka aın 'yi. ¹⁸-A 'yibha -a 'ka amīaa -gbe lɔmni. -Amı Pɔɔ, we 'ni -zakpa -bhlogbɔɔ in ylıli amīaa -gbeε mni mniε la. Nu, *-Saatan ka -aın 'yoo -kɔɔ. ¹⁹-We ka 'gbu -a 'yibhaa -a 'ka aın 'yi, mɔ -wa nu, da -amīaa -Kanyɔ -Zezu Klisu -ka lɔyi ni, -mama ka 'gbu -a 'ka dli zɔ ɔ 'yua? -Mama ka 'gbu -a 'ka 'mɔna lia? Nyɔɔ slolu we nu, -a ka gbu weee 'wɔlubha? Amīa -wa, we 'ni nyıma -putu. ²⁰Gbɔzɔnu -wa. -Waa laa -aın 'mɔna 'wɔ, -wa mia -amīaa 'hnumni nua, amīa -wa.

3

¹-Slεεn, amīaa 'tu ka -aın 'bha bhabha. We 'dεε 'gbu, -a yia weli bhli nu, na 'debhlo -tu Atenı.*

²'In -a yia -amīaa bheli Timotee tie, ɔ -yɔ -aın 'sɔ nua -Lagɔlubho, 'in -ɔ gbaa -Zezu Klisu gbu. 'Mɔ -a tiea amīaa -gbe, ɔ 'ka aın 'kɔayli 'pa, 'in ɔ 'ka aın latamanı -Lagɔɔ dlıgɔzɔve 'wɔ, ³-mɔɔ yi 'wɔ nu, siasie -we mia -aın ylıda, we yi -aın glaa nyıme yabhlogbɔɔ lazuklu. Amīaa 'dε -yi we 'ji nu, -Lagɔ ka 'hnuua wee 'sasɔkpa -siasie 'ka -aın yli. ⁴Da -a mia -slɔ aın kwesi, 'in wee siasie 'nia -slɔ aın yli, -a ka aın -yla gba nu, -a 'dε weee wa yia sialia. A -yi we 'ji nu, gbɔzɔnu -wa, 'sa we 'pılia sa. ⁵We 'gbu in 'ni mneni in 'ka we -gɔ ladi, 'in in yia Timotee tie, sa amīaa dli mia -Lagɔ -gɔ, ɔ 'ka we -yɔyi. In ka nyanɔ nu, -amı nεε yaa 'sa -Saatan yia aın laylaa, 'in -amīaa lubho 'ka 'wɔtu bhe.

⁶Nu, -slεεn, Timotee ka amīaa -gbe 'bhɔ, 'in ɔ yia lɔmni, 'in ɔ yia amīaa 'dı 'nanɔ -aın -salı. Sa amīaa dli mia -Lagɔ -gɔ, 'in sa a kıkalia zε,

† 2:15 A zeli -Zezuu tietienyaa lenɔgbɔnya 9.22-29; 13.45, 50; 14.2, 5, 19; 17.5, 13; 18.12 * 3:1 A zeli -Zezuu tietienyaa lenɔgbɔnya 17.15

o nee nu, 'yli weee nya, amiaa dli mi -ain -gv 'muna nya. Sa -a 'yibhaa -a 'ka ain 'yi, 'sa -amiaa 'yiyiee 'tu bhaa ain.† 7 'Sa -bhlokpade, amiaa gbu ka -ain 'kwayli 'pa siasie -yo -yokali gbu nyidi. -We 'paa -ain 'kua 'yli, mu -wa amiaa dli mi -Lago -gv. 8 -Sleen, a ka -Lagogbu lakpa -kllii 'gbu, we ka -amia pue. 9 'Muna a laa -ain 'wu -Lago 'yu. We 'gbu, sa -a 'kaa -sleen -Lago fuo 'pa, we 'ni -mi. 10 Zho, saboo, -a mi -Lago bhuhoda bhabha, o 'ka -ain 'yoo 'nye, -a 'ka 'wogbeli, 'in -we a 'nia 'wolanu, a 'ka we -ain -slolu, 'in we 'ka amiaa dli -gupal.

11 Nu, -amiaa Dide -Lago 'debbie -gbolu -yo -amiaa -Kanyo -Zezu -sa -amiaa 'yoo, -a 'ka ain 'yia mni. 12 -Amiaa -Kanyo nu le, sa -a -kalia amiaa ze dli weee nya, a 'ka 'sa zekikali, 'in a 'ka 'sa nyuma weee zekali. 13 Sanee o yia amiaa dli latemania, 'in 'yli -we nya -amiaa -Kanyo -Zezu 'kaa yi, o -yo o -mawlnya 'so, a 'ka -mi tiklu, a yi gbu 'wlu -ka -amiaa Dide -Lago 'yu. [*-Amenu.]

4

Amiaa nənəbhv -we nania -Lago dudu, mu nu

1 -Sleen, -amiaa bhelia, sa a 'kaa no, 'in a 'kaa -Lago dudu namani, a ka we yibheli -amiaa -gbe. Gbuzonu -wa. 'Sa a mia nada. Nu, amia -a palia zukpa bhabha -amiaa -Kanyo -Zezu Klisu 'hni nya, a nu we le -tapa. 2 -Amiaa -Kanyo -Zezuu -gvgbu -a slolua ain, amiaa 'de -yi we -sleen. 3 -We -Lago 'yibhaa mu -wa nu, a -mi tiklu, a -yo 'hwni -putu -yo nokpasu -putu 'na -dili -budu 'wu -ni. 4 A 'de weee glaa, -mamə -ka -mi, o yibheli o 'hwnə -kwa sa sa tiklu, wa yi ain 'hni sa.*

5 Amiaa 'hwni latali dli 'na -zili ain hwe la -ni, 'lakpanya -wa 'nia -Lago

-yi 'bhisa. 6 Nyume yabhlogbo 'na nonu o -libheyi gbonyuu 'wluo -ni. O 'na nonu o -dawli 'wu -ni. -A ka 'cin gbu ni ain -yla gba 'klu 'cici nya. Nu, -wa -ka 'sasokpa -gbu ni lenu, -Lago yia wa -kaslu 'wopaa. 7 We 'ni nyume -putu nya -budu 'wodidiee 'gbu, -Lago yi -ain la. -A 'ka -mi tiklu 'gbu o yia ain la. 8 -We ka gbu -wa, nyume o 'ni weee gbu ni -yohwnu, we 'ni nyume o -sa kwnee, -Lago o 'nyea ain o Zuzu 'Pupa, 'mo o -saa kwnee.

9 We -ka amiaa bheliaa zekali gbu, weli -we in 'kaa we 'bigupali, we 'ni -mi. Nu, sa a 'kaa amiaa bheliaa zekali, -Lago ka we amiaa 'de -slolu. 10 'Sa -bhlokpade, -amiaa bhelia -wa mia Maseduan -dudu weee -gv, a -kalia wa ze. Nu, bhelia, amiaa zukpa -wa, a kpa we la -kli. 11 -We -a 'kaa amiaa dli zo zo, mu -wa nu, a -mi -dlə, a 'na plali amiaa -limaa gbu 'wu -ni. A nu amiaa 'dee lubho. -A ka 'cin we ain -yla gba. 12 A -ka 'sa nu ni, -wa 'nia -Lago -yi, 'in wa zva ain 'nohwe, 'in a 'na 'ka nyume -putuu kwe nya -mi.

-Zezuu yiyigbu

13 -Sleen, bhelia -wa 'mua 'yli, -a 'yibha nu, a yibheli wa -gvgbu, amiaa dli yi sumani, -wa 'nia -Lago dli -gv zo 'bhisa. 14 -Amia dli 'wu nu, -Zezu ka tli, 'in o yia 'wuso, we mi 'ya -amia dli 'wu nu, -wa 'mua 'yli, 'in wa dli mia -Zezu -gv, -Lago yia wa 'wosalba wa -yo -Zezu 'so. 15 -We Nyumaa -Kanyo -slolua -ain, 'in -a yia we ain -yla gba, mu -wa nu, da Nyumaa -Kanyo -ka yi, -amia -gaa da 'yliyo, -a 'na 'ka tlitinya 'yugali. 16 -Lago yia we hwe -gv -saa, 'in 'anzinyaa -kanyo 'ka 'wokpi. Nyuma yia -Lago legle 'nua, toun, Nyumaa -Kanyo 'debbie -gbolu yia yali 'bhua, o 'ka lasibhli. -Wa ka dli mia -Zezu Klisi -gv, 'in wa yia tli, -maa yia 'yliyogagie 'yia tia. 17 Toun,

† 3:6 A zeli -Zezuu tietienyaa lenogbonya 18.5. Polo 'paa Kolenti -nyuma 'sebhe yoo. * 4:4 We 'ji -putu -wae: a 'de weee glaa, -mamə -ka -mi, -maw yibheli -maw ku kpa sa sa tiklu, wa yi ain 'hni sa.

-amīa -mama -gaa da -slēen 'yliyō, -Lagō yia -ain 'wōbhua yalipōpa 'wō, -a -yō wa 'sō, -a 'ka Nyūmaa -Kanyō yoo mni -mō yali. -Slēen, -a -yō ō 'ka -mī 'yī weee -nū nya. ¹⁸We 'dēē 'gbū, a 'pōpālī 'kōaylī wēlī nī nya.

5

¹Bheliān, we -ka we bhla -yō we 'yūlū gbū, -we -a 'kaa ain -yīa gba, we 'nī -mī. ²Amīaa 'dē -yī we 'jī nū, Nyūmaa -Kanyō yiyiyīlī mīa, da nyūmē 'nīa ō wōda -mī, -bha ō yīa yīa, sa 'wienyō tīalīa nyūmē 'bhīsa. ³Nyūma -ka gbada -mī: «-A mī -dlōō. Gbū 'nī -ain yīlī!» -Bha -bhlokpādē gbū 'kadī 'kadī yīlī wa glagla sa! Wa 'nī mnenī wa 'ka we 'wōtīa. Sa 'ŋwānōō gwālī gwāhee sīasīe tīalīa ō, 'sa we yīa wa 'tīalīa. ⁴Nū, -amīaa bheliā, a 'na nōnū nēē nyūma -wa mī nīkpīse 'wō 'bhīsa -nī. Nū, weē 'yīlī 'na 'tīalī ain 'wienyō 'bhīsa -nī. ⁵A 'dē weee, zūlū nyūma a -mīa, 'in a mīa saan nyūma nya. -A 'nī sabō -yō nīkpīsee nyūma nya -mī. ⁶We 'dēē 'gbū, a 'na ŋwānū 'yīlāa nyūmē -putu 'bhīsa -nī. A -tū 'yīliyōgāda, 'in a 'ka -mī 'cē. ⁷Nū, sabō wa ŋwāa 'yīlāa, sabō wa lūa nū 'wō. ⁸-Amīa mīa, -a mī zūlū nyūma nya. -A -tū 'wō 'cē. -A zū -Lagō dlī -gū, -a -kalī ō zē, we 'ka 'wōlū 'slōjayū -plā ō nētē -banā 'wō. -A dī we dlī 'wō nū, -Lagō yīa -ain gbū 'wōsa, 'in we 'ka 'wōlū nēē, -a ka 'slōjaa nētē -klōō 'wōlū -plā. ⁹Nū, -Lagō 'nī -bha -ain -sa, ō 'ka -ain 'klīyē 'wōpāa 'gbū. Ō 'ka -ain gbū 'wōsa -amīaa -Kanyō -Zezu Klīsū 'ŋmī nyāa 'gbū, ō yīa -ain -bha -sa. ¹⁰-Zezu mīa, -amīaa 'gbū ō yīa tīlī, -a -ka 'yīliyōgāō, -a -ka 'yīlī 'mūō, -a -yō ō 'sō 'ka -mī. ¹¹We 'dēē 'gbū a 'pōpālī 'kōaylī, a sīsālī 'wō, sa a mīa da nōda 'bhīsa.

'Dīzōwēlī -yō fōsawēlī

¹²Bheliān, amīaa zūkpa -wa. -Wa mīa lūbhō nōda ain glāa, -wa -Lagō tīea wa 'ka ain 'yūgālī, wa 'ka ain gbū -slōlū, nū, a zū wa 'nūŋwē.

¹³A zū -bha wa zēkalīdlī nya wa lēnōgbū 'gbū. 'Wōtūtōē -dlōō -mī ain nyīdī.

¹⁴Bheliān, amīa -a bhūbhōea. -Wa 'yāa, a zū wa 'dī. -Wa mīa nyānō nōda, a 'pa wa 'kōaylī. -Wa 'nīa lātē, a -sa wa 'wō. 'In a 'ka dlītīē -ka nyūma weee gbēgbēin. ¹⁵A zū amīaa 'dē 'yīliyō, a 'na nōnū 'nyīlī 'lējī nyīlī lē -nī. -We a 'kaa lēnū, we -zē gbūzōnū lēnū a 'dēkpōa nyīdī, we -yō nyūma -putū gbēgbēin.

¹⁶⁻¹⁸-We -Lagō 'yūbhāa, a nū lē -Zezu Klīsī 'wō, mō -wa nū, 'yīlī weee nya a lī 'mōna. 'Yīlī weee nya a bhūbhōē -Lagō, gbū weee -we 'wō a yīa 'plīlīa, a 'pa -Lagō fuō.

¹⁹A 'na -kōlū -Lagōō Zūzū yōō -nī. ²⁰Wēlī -we ō wīlāa, a 'na nyēnī we 'wō -nī. ²¹A sīsālī -lū weee 'wō, 'in -we -ka 'yīlīnānī a 'ka -mōlākpa. ²²A zū amīaa 'dē 'yīliyō: a 'tīdē 'yīlīnyūnō -lū weee 'yī.

²³'Wōtūtōē -dlōōō -Lagō nū lē a 'ka -dlōō -mī. Amīaa zūzū klāa, amīaa dlī klāa, amīaa ku klāa, we -yō a 'dē weee, 'in 'yīlī -we nya -amīaa -Kanyō -Zezu Klīsī -ka yī, a yī gbūnyūyū yābhlogbōō kwēē -ka. ²⁴-Lagō -ō lāa ain, lē ō yīa we nūa. -We ka gbū -wa, ō ō -sālī -bha ō wēlī lā.

²⁵-Amīaa bheliā, a bhūbhōē -Lagō -amīaa 'ŋmī nya.

²⁶A -sa -amīaa bheliā fū dlī weee nya.

²⁷In nēē ain -yīa -Lagō 'yū, a zēlī 'sēbhē nī -Lagōnyūma weee 'yībadī.

²⁸Nū, -amīaa -Kanyō -Zezu Klīsī ŋwānā ain 'nyū lā.

'Sεbhεε 'sɔnu Pɔlv 'paa Tεsaloniki -nyuma yoo

'Sεbhεε 'sɔnu *Pɔlv 'paa
Tεsaloniki -Lagɔnyuma yoo, mv -
wa. Nu, sa -Lagɔnyuma 'kaa nɔ, -
zugba wa wv -Zezuu lvyiyie dɔdɔ
-gv, 'mv ɔ -slolua wa 'sebhe ni 'wv.

Pɔlv-saa Tεsaloniki -nyuma fv

¹-Ami *Pɔlv cɛlia 'sebhe ni, we -yɔ
Silasi -yɔ Timotee 'sɔ. Amia, *leglizi
-we mia Tεsaloniki, Dide -Lagɔ -yɔ
Nyumaa -Kanyɔ -Zezu *Klisu sɔ nya,
amia -a cɛlia 'wv.

² Nu, Dide -Lagɔ -yɔ Nyumaa -
Kanyɔ -Zezu Klisi ηwna ain 'nyu la,
'in wa 'nye ain 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ.

-Lagɔɔ gbɔwɔvbhubhue tikli

³ Bhelian, we mi -amiaa dli zɔ, -
a 'ka -Lagɔ fuo 'pa amiaa 'gbv 'yli
wee nya. Nu, dli a zva -Zezu
-gv, we mi -gɔbhoda, 'in amiaa
zekikalidli mi -gv 'wɔlaylimanida,
we 'gbv, we mi tikli, -a 'ka -Lagɔ
fuo 'pa. ⁴ We 'gbv -bhlokpade,
amiaa 'gbv -a slolua -amiaa 'de -
Lagɔnyuma glaa. Gbv -we ka 'gbv -a
slolua -amiaa 'de, mv -wa nu, a mi
siada, wa mi ain 'klyie 'wɔpalida,
'in a yia dltie 'yi, a 'ni -Lagɔ dli -gv
-sa.

⁵ Wee gbv ni slolua nu, -Lagɔɔ
gbɔwɔvbhubhue tikli. Nu, gbv -we
wee lv amia 'plilida, -wa -Lagɔ pulia
'wlu la, a 'ka wa -zεε gbva. -Lagɔɔ
nyumaa 'wlulaplie mia, we 'gbv a
mia siada. ⁶ Nu, -we mia tikli, 'mv
-Lagɔ yia lɛnva. -Wa mia ain sialida,
sialia ɔ yia wa. ⁷ Mɔ yia ain siaste
'wɔsaa, a -yɔ -ain 'sɔ. Lε ɔ yia we nva,
da wa yia -amiaa -Kanyɔ -Zezu 'yia,
-mɔ yali, ɔ -yɔ ɔ 'anzɔ 'titɛnya 'sɔ. ⁸ Yia
ɔ yia -kosuu mɔ -we 'yilia nya, -wa
'nia -Lagɔ -yi we -yɔ -wa 'nia -amiaa
-Kanyɔ -Zezu Klisu gbv -yɔηwnu, ɔ
'ka wa -kaslv 'wopa. ⁹ Waa nyuma
mia de, -Lagɔ yia wa -kaslv 'wɔpaa,

'in ɔ 'ka wa lasa 'yli wee -nv nya.
Wa 'na 'ka -amiaa -Kanyɔ kwesi -
mi. ɔ -ka yi, wa 'na 'ka ɔ 'tite -yɔ ɔ
'ηnumnie -yɔyi. ¹⁰ Wee yli mia, we
nya ɔ yia yia, ɔ nyuma tikli 'ka ɔ 'ηni
'ylimani, 'in -wa -ka ɔ dli -gv zɔ, wa
'ka ɔ yla 'mɔna nya. Amiaa 'de, glaa
a yia wa -mia. -We ka gbv -wa, a ka
-amiaa gbɔdayiweli dli -gv zɔ.

¹¹ We 'deε 'gbv, -a bhubhoea -Lagɔ
'yli wee nya amiaa 'gbv. A -zlah
-Lagɔ, a 'ka -mi 'nanuv, 'in 'yoo -
we ka 'gbv ɔ yia ain la, a 'ka we -
gv nɔ tikli. Gbɔzɔnv lɛnvee 'tv -we
mia ain 'bhada, -Lagɔɔ 'tite 'ka ain
-yɔbe, a 'ka we lɛnv, 'in -we a nva
lɛ amiaa dli mi -Lagɔ -gvv 'gbv, we
'ka we -gv yeli. ¹² We -ka 'sa 'plida -
mi ni, -amiaa -Kanyɔ -Zezuu ηni yia
'ylimania amiaa 'gbv, 'in amiaa 'ηni
'ka 'ylimani ɔnv 'gbv. -We ka 'gbv
ɔ 'kaa we lɛnv, mv -wa nu, -amiaa -
Lagɔ -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisi
ka ain 'nanu 'wɔnv.

2

Nɔkple 'ylinyunonyɔɔ gbv

¹ -We mia -amiaa -Kanyɔ -Zezu
Klisu yiyigbv nya, -a 'yibha -a 'ka we
ain -yla gba. Bhelian, amiaa zukpa
-wa. Wa -ka gba -Zezu yiyiyli ka
nyini, ² a 'na nɔnv nyanɔ sa slɔi -ni,
a 'na sumani amiaa 'deε 'wlukɔvɔn
la -ni. Wa yi gba nu, Zuzu gbaa
weoo, nyume gbaa weoo, wa -ka gba
-we in cɛlia mv gbaa weoo, a 'na lali
we gbɔzɔnv -ni. ³ Nyime 'na nɔnv
ain -dawlɔ 'wv -ni. -We ka gbv -
wa, wee 'yli 'ni -slɔ nyini. Nu, nyime
'ni -slɔ -Lagɔ -yɔwɔsɔlv, 'in nɔkple
'ylinyunonyɔ -ɔ -Lagɔ 'kaa lasa, ɔ 'ni
-slɔ yi, wee 'yli 'na 'ka nyini. ⁴ ɔɔ
nɔkple 'ylinyunonyɔ mia, -lu wee
-we nyuma bubɔa, wa laa wa -Lagɔ,
we -yɔ ɔ yia 'wɔsɔlva, ɔ 'ka we 'yu -
galɔ, 'ya *Lagɔbudu 'kadv zɔ ɔ yia
plaa, ɔ 'ka -mɔ ladi, 'in ɔ 'ka gba nu,
mɔ -wa -Lagɔ.

⁵ Da in mia ain kwesi, in ka -
we wee mia ni ain -yla gba, 'lee,
a ka we 'wɔdlv? ⁶ Nu, -we kolva

o 'yoo, 'in o'o yia, amiaa 'de -yi we. 'Sa -bhlokpade o bhla 'ni -slo nyni, oo nukple 'ylinyunonyo 'na 'ka yi. ⁷ 'Tite -we -nyua 'yli, 'in -we mia zizada, we mi we lubho nuda 'gamu. -O kulba we 'yoo, o 'ni -slo labhu, wee gbu 'na 'ka nyni. ⁸ -Bha wa yia oo nukple 'ylinyunonyo -yoyia. 'Mo Nyumaa -Kanyo -Zezu yia 'bhaa o nywee -pupe nya. 'Mo -Zezuu ziyiee lile yia lasaa. ⁹ Oo nukple 'ylinyunonyo yia -Saataan 'tite nya yia, gbu 'kadu -yo gwedigbu o yia lenva yo nya. ¹⁰ 'Ylinyuno -gbu weee o yia lenva, 'in o 'ka -wa mia mada -dawli 'wovu. Mada wa yia. -We ka gbu -wa, gbuzonu -we 'kaa wa gbu 'wusa, wa 'ni we 'yibha, 'in wa 'ni we 'wuwunu. ¹¹ We 'deee 'gbu -Lago paa wa yoyo -tite yoo, wa 'ka gbu 'nia gbuzonu nya -mi, wa 'ka we dli -gu zu. ¹² Sa 'bhisa, -wa 'nia gbuzonu dli -gu zu, 'in wa 'yibhaa gbonyuu, -Lago yia wa gbu -dila.

A 'temanu dli

¹³ Nu, bhelia, -Lago -kali amiaa ze, we mi -amiaa -nu nya -a 'ka -Lago fuo 'pa amiaa 'gbu, 'yli weee nya. -We ka gbu -wa, we gwedida, -Lago ka -bha ain -sa, a 'ka gbu 'wubhu. -Lago Zuzu nva we le, a 'ka -Lago -nu -ze, we -yo amiaa gbuzonu dliguzove 'so, mu -saa ain gbu 'wu. Nu, -Lago ka -bha ain -sa, 'in -wa o -saa gbu 'wu tiada, a 'ka wa glaa -mi. ¹⁴ O ka ain la -Lagobu -a gbaa ain -yla, we gbegein, a 'ka -Zezu Klisu 'nyumnie 'yi. ¹⁵ Bhelian, we 'gbu a 'temanu dli, 'in gbu -a slolua ain we -yo -we -a celia ain 'wu, a kpa we la -kli.

¹⁶ -Amiaa Dide -Lago, -o -kalia -amiaa ze, mo 'palia -amiaa dli belu -yo 'yli weee -nu nya, 'in o yia -ain dliwodidie -zonu 'nye o 'nanidli nya. O -yo -amiaa -Kanyo -Zezu Klisu 'debhie ¹⁷ 'temanu amiaa dli la, 'in wa 'nye ain 'tite, gbu weee mia tiklu, a 'ka we lenu, 'in a 'ka we gba.

3

Poly nee: «*Wa bhubhoe -Lago, wa nu lubho*»

¹ -Sleen, bhelian, a bhubhoe -Lago -amiaa 'gbu, -amiaa -Kanyoo weli 'ka lamneni da weee, 'in nyuma 'ka -bha we zu, amiaa -gbe 'bhisa. ² A bhubhoe 'ya -Lago, o 'ka -ain nyuma 'nyii -yo nukple 'ylinyunonya kwee -sa, we ka gbu -wa, we 'ni nyuma weee zu -Lago dli -gu. ³ Nu, Nyumaa -Kanyo mia, o mi o weli -gu, la o yia ain 'temanua, 'in o 'ka ain 'yliyozu gbonyuu dide kwee. ⁴ -Lago ka -amiaa dli 'wu 'temanu ain -gu, nu, -we -a 'yibhalia ain, a mi we lenuda, 'in le a yia we nva. ⁵ Nyumaa -Kanyo -slolua -ain, 'in sa -Lago -kalia nyumaa ze, a zu we dli -gu, 'in -Zezu Klisu 'ka amiaa dli latemanu.

⁶ Bhelian, -a nee Nyumaa -Kanyo -Zezu Klisu 'nyu nya, amiaa bhelia -wa 'yaa, 'in wa 'nia -amiaa -sloluweli 'wuwunu, a 'bhu wa kwesi. ⁷ Sa a 'kaa -ain 'tideli, amiaa 'de -yi we, nu, -a mnia amiaa -gbe, -a 'ni 'ya. ⁸ -Amia, -a ka nyume yabhloo lililu li bhee? -Innya, we 'ni 'sa -mi. -A ka lubho nu, -a ka sia bhabha. Zlloo, saboo, -a mi lubho nuda, -muv yi 'wlu nu, -a -mi ain glaa nyumee so nya. ⁹ We mi yaa tiklu -a 'ka amiaa lililu li, we 'ni -a 'ni we mnenii 'gbu -a yi lubho nu. Nu, -we a 'kaa lenu, mu -a -slolua ain. ¹⁰ Nu, da -a mia amiaa -gbe, -a ka ain -yla gbu ni pali: «Nyume -o 'ni 'yibha o 'ka lubho nu, o 'na lili -nu.»

¹¹ -A ka 'nu nu, ain glaa, nyuma talva 'ya, wa'a pla lubho, wa -limaa gbegein -gbu wa plaa 'wu. ¹² Waa nyuma mia nu, -a 'pa wa 'kwayli -amiaa -Kanyo -Zezu Klisu 'nyu nya, wa nu lubho -dloo, wa 'ka wa 'deee lililu 'yi. ¹³ Amia, bhelia, gbuzonu lenve -ka ain saluda -mi, a 'na 'tideli we 'yi -nu.

¹⁴ Nu, -we -a yibhalia da ain 'sebhe ni 'wu, nyume -mamo 'ni we 'nuwe zu, a zu o 'yliyoo, a 'na nyni -ni o -yo la -nu, 'in we 'ka o zu 'bhali.

15 Nu, a 'na 'bhulu o 'wv amiaa
tonyimε nya -ni, a zv o 'di amiaa
bheli 'bhisa.

Welpapire

16 -Amiaa -Kanyo, -o -mia -dlao, o
'nyε -an 'wutotve -dlao 'yhi weee nya
so weee lv. Nyumaa -Kanyo -yo a 'de
weee 'so -mi.

17 -Ami Pavo ceha wee fvsaweli ni,
'sa na tlia na 'εbhe weee -gv na 'ηni
la sa. Mv -wa na cehi.

18 Nu, -amiaa -Kanyo -Zezu Klisi
ηwna a 'de weee 'nyu la.

Tia -sebhε Pɔlv 'paa Timotee yoo

'Sebhε *Pɔlv 'paa ɔ 'tale Timotee yoo, mv -wa. Timotee mia, nyimesɔyɔ, ɔ -saa Pɔlv 'wv ɔ lubho -nɔda, mɔ -wa. Sa -Lagɔnyumaa 'Yugalinyɔ 'kaa -mɪ tiklu, 'mv Pɔlv cɛlia Timotee 'wv.

Fvsawɛli

1 -Amɪ *Pɔlv cɛlia 'sebhε nɪ. -Zezu *Klɪsɪ *tɪetienyɔ in -mɪa. Nɪ, -Lagɔ ɔ -saa -ain gbu 'wv, ɔ -yɔ -Zezu Klɪsɪ -a mɪa wɔda, ma -zɛlia 'mɪ wa tɪetienyɔ.

2 -Mɪ Timotee na cɛlia 'wv. -Amɪaa -Lagɔ dliɔɔzɔvɔe 'wv, -mɪ -wa na 'yuu 'zayli.

Nɪ, -amɪaa Dide -Lagɔ -yɔ -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klɪsɪ nɔwɪa -mɪ 'nyu la, wa 'yɪli -mɪ nyazi, 'in wa 'nyε -mɪ 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ.

3 Da in mɪa Masedvanɪ mnɪda, in nɛε -mɪ -yla: «In -tɔ Efɛzɪ, -in -tɔ -bha.» Nyɪma -wa mɪa yoyogbu -sloluda, -in -kɔlv wa yoo. 4 -In 'tɔlv wa, wa 'sasɔkpa -nɪnɛnya nɪ -yɔ wa dukpasɪ zɛlizɛlie -we 'nɪa bhloluda -ka, wa 'bhɔ we 'bɪ. Wee gbɔnya mɪa dɛ nɪ, -zɛle we laa, 'in we'e kwaa -ain 'yloogblɔ we 'wv wa nɔa -Zezu 'bɪ dliɔɔzɔvɔe nya. 5 -We ka 'gbv in yia gbu nɪ gba, mv -wa nɪ, wa 'ka zekikali. Nyɪma 'ka wa -limaa zekali, wa -ka dli -zɔnv, wa nɔ gbɔzɔnv 'dekpua lɛ, 'in wa zɔ -Lagɔ dli -gv dli weee nya. 6 Nyɪma tɔlv ka wee 'yloogblɔ labhɔlv. Wa'a nɔ -slɛɛn gbɔzɔnv lɛ, -zɛle -klo -kpua wa saa. 7 Wa 'yɪbha wa 'ka -Lagɔ tite -slolunya -zɛ. Nɪ, gbu wa slolua, wa 'nɪ we -yɪ, 'in wɛli -we wa mɪa gbada 'tɪtɛ nya, wa 'dɛ'ɛ 'nɔ we 'wɔla.

8 -A -yɪ we 'jɪ nɪ, -Lagɔ tite nanɪ 'yɪli. -In -ka we 'yliyɔzv sa we mɪa cɛlda, 'in we nanɪa 'yɪli. 9 -A 'nɔ we 'wɔla nɪ, -Lagɔ 'nɪ ɔ tite palɪ nyɪma tiklu 'gbv. Nɪ, nɔkplɛ 'ylinyunonyaa 'gbv ɔ yia we

palɪ. -Wa nɔa 'ylinyuno gbu lɛ, ma -wa. -Wa sɔlv -Lagɔ -yɔ 'wv, -wa'a zɔa -Lagɔ 'nɔnɔwɛ, -wa nɔa gbɔnyuu lɛ, -wa 'nɪa -mɪ tiklu -Lagɔ 'yɪ, -wa nyɪma -Lagɔgbv, -wa bhaa we 'nɪ wa dide -zɛ wa 'nyaa, -wa bhaa nyɪma, ma -wa. 10 Nɪ, -wa kaa mɔtnɪ kwɛ, nɔkpasɪa -wa -yɔ nɔkpasɪa dia -budu 'wv, -wa paa galɪ pɛlv, -wa tubhɔa yɔ we -yɔ -wa'a gba gbɔzɔnv gbɔwɔbhunya 'yɪ. -Lagɔ palɪ 'yaa ɔ tite, gbɔnyuu pnɪ 'gbv, nɪ, mv nyumoa gbu -slolue tiklu. 11 Wee -slolue mɪa, we mɪ -Lagɔgbv -we -Lagɔ tia 'mɪ -yɔ lubho nya, we mɪ we glaa. Nɪ, mv gbaa 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -Lagɔ 'nɪnyɪlɪlo gbu.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo ɔ nyazɪdlɪ 'gbv

12 -Amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klɪsɪ na paa fuo. Mɔ 'nyɛa 'mɪ 'tɪtɛ, in 'ka ɔ lubho nɔ. Mɔ 'yɪa 'mɪ nyɪmɛ ɔ kaa we 'klɔ, in 'ka ɔ lubho nɔ nya. 13 -Amɪ, ɔ gba bhaa ɔ daa gbɔnyuu, -amɪ, ɔ 'palɪ bhaa ɔ 'klyɪtɛ 'wv, -amɪ, ɔ vɛli bhaa ɔ, nɪ, ɔ ka 'mɪ nyazi 'yɪli. -We ka gbu -wa, -we na nɔ bhaa lɛ, in 'nɪ we -yɪ. In 'nɪ ɔ dli -gv zɔv 'gbv. 14 -Amɪaa -Kanyɔ ka 'mɪ nanɪ 'wluo nɔ, 'in dliɔɔzɔvɔe -yɔ zekalie -we -a gbɔlvɔ 'wv -Zezu 'wv, ɔ yia 'mɪ -mɔv 'nyɛ.

15 Nɪ, wɛli -zɔnv -we nyɪma weee 'kaa -yɔnɔwɪ, mv -wa nɪ, -Zezu Klɪsɪ yia dɔv -gv, ɔ 'ka gbɔnyuu -lɛnɔnya gbu 'wɔsa, -amɪ -wa gbɔnyuu -lɛnɔnyaa -kanyɔ. 16 Nɪ, -Lagɔ ka 'mɪ nyazi 'yɪli. -We ka 'gbv ɔ yia -amɪ gbɔnyuu -lɛnɔnyaa -kanyɔ nyazi 'yɪli, mv -wa nɪ, -Zezu Klɪsɪ 'ka ɔ dliɔtɛ weee -slolɪ nyɪma -yla. 'In sa -wa yia -Zezu dli -gv zɔa, 'in wa 'ka 'yliyɔgagɛ 'yɪ, -amɪ 'ka wa 'yɪli -slolunyɔ -zɛ. 17 Nyɪmaa 'wlu -lapɪnyɔ ɔ ka nyɪmaa 'wlu lapɪlie 'nɪa bhloluda -ka, ɔ 'na 'kaa tɪ, ɔ wa'a 'yɪa -yɔ, mɔ -wa -Lagɔ -bhlogbɔ. 'Nɪmmɪe -yɔ -bhazɔvɔe -mɪ ɔ -nɔ nya 'yɪ weee nya! *-Amɛnɪ!

18 Na 'yɪ Timotee, 'dɪ na yia -mɪ zɔa, we -yɔ wɛli -we -Lagɔ 'nyɛ bhaa

o gbvu -falpanya, we 'de 'so -bhlo. - In kpa wee weli la -kli, 'in -in 'ka -golu -zonu gv. ¹⁹ Zu -Lago dli -gv, -in 'na nonu zobhali gbv le -ni. Tolba ka wee 'yoo -znu -gv labhulu, 'in wa yia dli -Lago -gusa, 'in wa dli zuzve yia wa 'wu -nyum. ²⁰ Imenee -yo Alezandli mi wa glaa. 'Ma in tilia *-Saatan, 'in wa 'ka we 'wola 'nu nu, wa'a veli -Lago.

2

A bhuhhoe -Lago nyima weee -nu nya

¹ Tiada, -we in gbaa a nu le, mu -wa nu, a bhuhhoe -Lago nyima weee -nu nya, a 'pali -Lago -belv -yo, a 'pali o zukpa -yo wa -nu nya, 'in a 'ka o fuo 'pa wa 'gbv. ² -Wa pilia -an 'wlu la -yo -wa -gala -an 'yu, a bhuhhoe -Lago wa 'hni nya, tu yi -amiaa -gbe yi, -a 'ka 'wototve -dlao 'yi -Lago 'nonwezuzve nya, we -yo bhv tiklu nonve nya o 'yu. ³ -We mia da ni, we mi tiklu -amiaa gbwusa -Lago 'yu, 'in mu nania o dudv. ⁴ Nu, o 'yibha nyima weee 'bhv gbv 'wu, 'in wa 'ka o gbuzonu 'wuhnu. ⁵ Nu, -Lago -bhlogbdo, 'in -a -yo o 'so nyidi 'kolv -bhlogbdo, mo -wa nyime -Zezu Klisi, ⁶ -o wlaa o 'de o 'ka nyima weee 'wziti. -We mia de ni, mu slolua we bhlaa 'debbie -gbolu nu, -Lago 'yibha nyima weee 'bhv gbv 'wu. ⁷ -We mia daa 'gbv -Lago yia -bha 'mi -sa, in 'ka o *ti-etienyo -yo o gbugbanyo -ze. Mo tiea 'mi 'lakpanya -wa 'nia *Zuifvu -gbe, in 'ka wa o weli -zonu -yo wa dli o -gv -zuzve -slolu. -We mia da, gbuzonu -wa, in 'ni yo -tubhoda -mi.

Sa nukpasia -yo 'hwni 'kaa -Lago bhuhhoe

⁸ We 'dee 'gbv in 'yibha nukpasia bhuhhoe -Lago da weee. Wa -ka -Lago bhuhhoeda -mi, wa 'bhu wa -mawlv so 'wu -Lago 'yu, wa 'na 'pali 'ce -ni, gbv 'na -mi -ni wa dli zo -ni.

⁹ -We mia 'hwnu -nu nya nu, in 'yibha wa -pla -bana 'wu sa tiklu, wa

'de 'nonwezuzve nya, wa 'na wleli wa 'de -yo -ni. Wa 'na lvali wa nyi 'nanvu, nyimaa dli 'wu gbizee 'gbv -ni. -Can klaa, tukpa yua -zonu klaa, 'naa -we ka -vale 'tea klaa, wa 'na -plali we 'wu -ni. ¹⁰ -We 'kaa wa 'ylinamanu mu -wa nu, wa nu -lu -zonu le, -we mia da ni, 'hwnu -wa gbaa nu, wa mi -Lago 'nonwe -zoda, wa nu we le.

¹¹ Nu, wa -ka 'hwnu -sloluda -mi, wa 'hwnu we -yo -dlao, wa zu -bha we. ¹² 'In 'nye 'hwno 'yoo o 'ka nukpasia gbv -slolu. Wa 'na -kali 'tite nukpasia -gv -ni, nu, wa 'na gbalu hwe -ni. ¹³ Nu, -Lago -laa *-Adan la tia, -muv 'bigv, o yia *Evu la -la. ¹⁴ -o -Saatan nua -dawli 'wu, we 'ni -Adan, Evu -Saatan nua -dawli 'wu, 'in o 'nia -Lago tite 'nonwe zu. ¹⁵ We yi 'sa -moo, 'hwnu yia 'yua gwalia, 'in -Lago yia wa gbv 'wusaa, wa -ka -Lago dli -gv -zoda -mi, wa -ka wa -limaa zekali, wa -ka -mi tiklu, wa -ka wa 'de 'nonwe -zoda -mi, 'in -Lago saa wa gbv 'wu.

3

-Lagonyimaa 'yugalinya

¹ -We na yia gbaa gbuzonu -wa, nu, nyime -ka gba o 'ka -Lagonyimaa 'yugalinyo -ze, lubho -zonu o 'yibhaa. ² -Lagonyimaa 'yugalinyo mia, o -mi tiklu, wa 'na 'hwnuhweni o zo -ni. o -mi 'hwno -bhloo 'lowli nya, o -mi sa 'ce. o yibheli o 'de kpa sa. -We nania 'yli, 'mu o 'kaa lenv, o kpa 'lakpanya sa 'nanvu, 'in o yibheli gbv -slolu sa. ³ o 'na -zeli nubhanyo -ni. o 'na -zeli -golvgunyo -ni. o 'na -zeli 'gwwezii ze -zonyo -ni. ⁴ o yibheli o 'dee -buduhwee 'yliyozv sa. o zu o 'yua so -we lv wa 'kaa o 'nonwe zu sazonu sa. ⁵ Nu, nyime -o 'nia mneni o 'ka o 'dee -buduhwee 'yliyozv, o 'ni mneni o 'ka -Lagonyima 'yliyozv. ⁶ Nyime -o 'nye a o 'de -Lago yoo 'lulolu, we 'na -zeli -moo -ni, we 'ni -muvv, 'in -moo yilimania -moo 'de, 'in -Lago dila -moo gbv, sa o dila -Saatan gbv.

7 -Ḷ 'kaa -LagḶnyuma 'yugali, Ḷ nu gbuzḶnu le, 'in Ḷ -mḶ 'nuḶwezu sa, -wa 'nia -LagḶ -yi, wa 'yliya 'wu, we 'ni -muḶ, 'in -maa nyea Ḷ 'wu, 'in Ḷ bhoa -Saatan -lubhu Ḷwe.

**Diakli-lubho*

8 'Sa -bhlokpade, *diakli -mḶ 'nuḶwezu sa. Wa 'na 'tubhulu yo -ni. Wa 'na 'ma -ni nu duun -ni. Wa 'na -tali 'gwezi la -dawli nya -ni. 9 GbuzḶnu -we -LagḶ wlelia -an -yla zli 'klu, wa -tu we 'klilida dli weee nya. 10 A -ka amiaa diaklina -bha -saa yi, a yla wa la. Wa 'ni gbonyuu kwε -ka, wa nu diakli -lubho. 11 'Sa -bhlokpade, wa 'ḵwni -mḶ 'nuḶwezu sa, wa 'na -zeli fen -cian -ni. Wa -mḶ 'ce. -We mia -lu -zḶnu nya, wa nu we le 'yli weee nya. 12 Waa diakli mia, wa -mḶ 'ḵwni -bhlo -bhloo 'lowli nya. Wa yibheli wa 'yua -yḶ wa -buduḶweε kpa sa. 13 Wa -ka wa lubho nu 'nanu, 'in wa zua wa 'nuḶwe, 'in wa zua wa dli weee -Zezu Klisi -gu, wa 'na 'ka dli lu.

Gbv 'kadv -LagḶ -slolua -an

14 In mḶ 'sebhe ni celida, -zugba na dli mḶ nu, in 'ka -mḶ 'yia mni dayli. 15 In -ka -seli -gwleda -mḶ, -a 'ni 'yilida -mḶ -pa, 'sebhe ni -na yia 'yia, sanεε -na yibhelia sa wa 'kaa -LagḶ zwayli nḶ, mu -wa 'yliyḶga -LagḶ *leglizi. Wee leglizi -gu gbuzḶnu -dia la, 'in 'mu wa 'kaa lakpa -kli. 16 Nu, gbuzḶnu -wa, weli -we gbaa sa -a 'kaa -LagḶ 'yloogblu nḶ, -we mḶ yaa zizada, -LagḶ ka we -an 'kluslolu, wee weli 'yli.

'MḶ wa 'yia nyume nya,
'mḶ Zuzu 'Pupa 'yia nyume tikli nya,
'mḶ 'anzi 'yia -yḶ,
Ḷ gbv wa gbaa 'lakpanya -yla.
'MḶ wa zua dli -gu dudv -gu,
'mḶ -LagḶ 'bhua 'wu Ḷ 'ḵnumnie 'wu.

4

Yoyogbv -slolunya

1 -LagḶ Zuzu neε sa 'vayi nu, dudvu bhia -bhla mia, nyima tḶba yia -LagḶ dli -gusaa. -Dawli -ka -zuzu wa yia 'nuḶwe zua, 'in zuzu 'nyii yia wa gbv -slolua. 2 Weli 'sḶ -nyuma -wa tubhva yo, ma yia wa 'yloogblu -zḶnu -gu lasalia. Waa nyuma mia, wa 'wlukḶun ka -gba 'wulabhulu, wa 'ni 'masleen mneni wa 'ka gbonyuu -yḶ gbuzḶnu -yḶsali. 3 Wa neε, wa 'na kwali 'ḵwnḶ -ni, wa 'na lili lililu tḶba -ni. Nu, -LagḶ -laa wee lililu la, 'in -wa zua Ḷ dli -gu, 'in -wa yia Ḷ gbuzḶnu yibhelia, wa 'ka we li Ḷ fuopapie nya. 4 -We weee -LagḶ -laa la, we nanḶ 'yli, -we wa 'kaa we glaa -sa, we 'ni -mḶ. A kpa we 'de weee la -LagḶ fuopapie nya. 5 Nu, -LagḶ weli -yḶ -amiaa -LagḶ bhuhhoe nua we le, 'in -lu weee yia -lu tiklu -ze.

-Zezu Klisu lubhononyḶ -zḶnu

6 Wee gbv mia da ni, -in -ka we -na bhelia -sloluda -mḶ ni, 'in -na zεa -Zezu Klisu lubhononyḶ -zḶnu. Nu, -LagḶ dli gubuzweli -yḶ gbuzḶnu -we 'bi -in mia, mu -wa -na lililu -zḶnu. 7 Titina -nine -we -LagḶ 'nia 'yubha, -in 'bhv we 'bi. -We -in 'kaa lenv, mu -wa nu, -we -LagḶ 'yibhaa -in -mḶ we 'bi. 8 Nyume -ka -gwa, Ḷ ku 'ka latemani, we nanḶ 'yli -se. -LagḶ -yloogblu -gwagwie mia, we nanḶ 'yli -lu weee glaa. Mu kaa -amiaa -zeεn gbv -yḶ -amiaa 'yliyḶgagie -we mia yida kwεε. 9 Wee weli mia, we mḶ dli gubuz sa, 'in we nanḶ 'yli wa 'ka we -yḶḵwnu dli weee nya. 10 -We ka 'gbv -a mia lubho nuda, -a mia siada, mu -wa nu, -a ka 'yliyḶga -LagḶ dli 'wḶdi. Nu, mḶ saa nyuma weee gbv 'wu, 'in -wa zua Ḷ dli -gu, 'ma Ḷ saa gbv 'wu, we -zi nyuma -putu.

11 -We mia da, zu we 'di wa, 'in -in 'ka we wa -slolu. 12 Wa 'na tili -mḶ 'yli la -ni nu, -in mḶ nyimesḶyu nyaa 'gbv. Nu, -we -na nua le, we -slolu sa -LagḶnyuma 'kaa nḶ. -Na weli -ze weli -zḶnu, -na lenugbv -mḶ 'nanu, -in -kali -na -limaa ze, -in zu

-Lagɔ dli -gɔ, -in -mɪ tikli. ¹³ Bhla in 'nia -slɔ yi, -in tili -na 'dɛ -Lagɔwɛli zɛliɛ -zejila 'wɔ, nyumaa 'kɔayli -papie, we -yɔ nyumaa gbɔslolue. ¹⁴ -We -Lagɔ 'nyɛa -mɪ, -we mia -mɪ 'wɔ, -we ɔ 'nyɛa -mɪ, da nyuma gbaa -Lagɔwɛli -na gbɛgbɛin, 'in nyuma kpasɪ yia -mɪ sɔ -gɔ lapali, -in 'na -sali we 'klɔ -gɔ la -ni. ¹⁵ Wee gbɔ mia dɛ ni, -in nɔ we lɛ dli weee nya, 'in nyuma weee 'ka we -yɔyɪ ni, -in mɪ 'yu mnɪda -Lagɔ -yloogbɔ. ¹⁶ Zɔ -na 'dɛ -yɔ -na -slolugbɔ 'yliyɔ. -In kpa we la -kli. -In -ka 'sa nɔda -mɪ, 'in -na saa -na 'dɛ gbɔ 'wɔ, we -yɔ -wa mia -mɪ yukwli pɔlɔda.

5

Sa Timotee 'kaa -Lagɔnyuma weee kpa

¹ -In 'na sɔbhali nyuma kpasɪ 'klɔ wa gbɔnyii 'klɔ 'cɪcɪ nya -ni, ni, sa -in 'kaa -na dide -yla gba, -in gba 'sa wa -yla. -In 'bhu nyimesia 'wɔ -na bhelia 'bhisa, ² 'ɲwɪ -kpasɪ 'wɔ -na 'nyaa 'bhisa, 'yiesia 'wɔ -na bhɔlɔa 'bhisa. -Na dli -mɪ tikli -maa 'yu.

³ -Dugbanɲwɪ -wa 'nia nyuma -ka, -in kpa wa 'nanɔɔ. ⁴ -Dugbanɲwɔ -ka 'yu -ka, we 'ni -mɔɔɔ, ɔ -ka 'yuoyu -ka, ni, -we nania 'yli -Lagɔgbɔ 'wɔ, -we -Lagɔnyuma nɔa lɛ wa -budunɲwɛɛ, waa 'ylaashi 'kpɪa we tia. -We wa deida -yɔ wa 'nyaanya nɔa wa -yla lɛ, wa nɔ we 'lɛɛji lɛ wa -yla. Mɔ nania -Lagɔ dɔdɔ. ⁵ Ni, -dugbanɲwɔ -zɔnɔ, ɔ 'nia nyumɛ -ka, -Lagɔ ɔ dia ɔ dli weee 'wɔ, zɪɔɔ, sabɔɔɔ, ɔ mɪ -Lagɔ bhuhhoeda, ɔ mɪ ɔ zukpa 'palɪda -mɔɔ 'ka ɔ 'wɔsa. ⁶ -Dugbanɲwɔ ɔ nɔa ɔ 'dɛɛ dɔmagbɔ lɛ, ɔ 'dɛ yi 'yliyɔgaoɔ, ɔ ka tli. ⁷ 'Di -in 'kaa wa zɔ, 'in nyuma 'na 'kaa wa gbɔ dli, mɔ -wa ni, ⁸ nyumɛ kpa ɔ zɔayli -nyuma 'nanɔɔ, ɔ kpa ɔ -budunɲwɛɛ -nyuma 'nanɔɔ we -zi -maa 'wɔ, ɔ 'ni 'sa nɔ, ɔ 'ni -Lagɔgbɔ -yɔɲwɪ, ɔ -zi 'lakpanya -wa 'nia -Lagɔ -yi.

⁹ Ni, -dugbanɲwɔ ɔ ka -zɔ 'ni a -slɔ -zɔ gbɔ ta nyini, -in 'na 'bhulu ɔ 'ɲni 'wɔ -dugbanɲwɪ 'sɛbhɛ -gɔ -ni. -Mɔɔ 'bigɔ, ɔ -ka nɔkpasu -bhlogbɔɔ ɲwɔɔ, ¹⁰ 'in wa 'ka gba ni, gbɔzɔnɔ ɔ nɔa lɛ, ɔ ka ɔ 'yua zɔ 'nanɔɔ, ɔ ka ɔ 'lakpanya kpa 'nanɔɔ, ɔ ka -Lagɔnyumaa bhɔ -yɔwɔlɔ, 'in ɔ ka gbɔzɔnɔ -gbɔ weee lɛnɔ.

¹¹ -Dugbanɲwɪ -dɔgbɔnya mia, -in 'na 'bhulu wa 'ɲni 'wɔ 'sɛbhɛ -gɔ -ni, we 'ni -mɔɔɔ, yɪkwɔ -tɔ yia wa 'bhaa, 'in wa 'ka Klisi sɔ lɔ lapali. ¹² Ni, wa -ka 'sa nɔ, -Lagɔ yia wa -yɔgbɔ 'wɔbhua, -we ka gbɔ -wa, wa nɛɛ tia wa ka wa 'dɛ wla -Lagɔ -yla, 'in wa 'ni we lɛnɔ. ¹³ -Mɔɔ 'bigɔ, 'yamanɪ wa yamanɪ, 'in wa -yɔ -ziezie plɪɪa -budu -bhlo -bhlo ɲwɛɛ. We 'ni 'ya -bhlogbɔɔ wa 'ya, -zɛ -cɪan wa yia -zɛa, 'in wa 'ka wa -limaa gbɔ 'wɔsili, 'in -we wa 'na 'ka yaa gba, 'in wa gbaa we. ¹⁴ We 'dɛɛ 'gbɔ, in 'yɪbha waa -dugbanɲwɪ -dɔgbɔ -kwɔ yɪ, wa gwali 'yua, wa zɔ wa -budunɲwɛɛ 'yliyɔ. -Amɪaa tɔnyuma yi -an 'ɲni sa. ¹⁵ Ni, -dugbanɲwɪ -dɔgbɔɔ tɔlɔa ka 'yoo -zɔnɔ -gɔlabhɔlɔ, 'in wa yia -Saatan 'bɪ mɪ. ¹⁶ -Lagɔɲwɔ -ka -dugbanɲwɪ -budunɲwɛɛ -ka, ɔ -sa -mɔɔ 'wɔ, ɔ 'gba yi leglizɪ 'wlu -mɪ. We -ka 'sa -mɪ, -dugbanɲwɪ -wa 'nia nyuma -ka, 'in leglizɪ saa wa 'wɔ.

¹⁷ Nyuma kpasɪ -wa zɔa -Lagɔnyuma 'yliyɔ 'nanɔɔ, -in zɔ wa 'nɔɲwɛ, a zɔ wa 'nɔɲwɛ -zakpa 'sɔ. Ni, -wa mia siada -Lagɔgbɔɔ gbagbie -yɔ we -sloluee gbɔ 'wɔ, wa zɔ wa 'nɔɲwɛ, wa 'ka nyuma pɪni -zi. ¹⁸ Ni, *-Lagɔsɛbhɛ nɛɛ: «'Bhli -ka 'mɔɔ 'titlida -mɪ, -in 'na gbɔan -ni we ɲwɛ -ni.» We nɛɛ 'yae: «Nyumɛ ɔ nɔa lubho, we nanɪ 'yli ɔ 'ka ɔ 'pɛɲigwɛzi 'yi.» ¹⁹ Wa -ka nyuma kpasɪ gbɔ 'wlu la dli, we gbɔdayɪnya 'sɔ, ta 'ni -mɪ, -in 'na pɔlɔ wa yukwli -ni. ²⁰ Nyumɛ -ka gbɔnyuu lɛnɔ, gba ɔ -yla gbɔ -zejila 'wɔ, 'in we 'ka nyuma tɔlɔa nyanɔ dli

'wɔpali.

21 -Mɪ na palia -bɛlv -yɔ, -Lagɔ klaa, -Zezu klaa, we -yɔ -Lagɔɔ 'anzinya, wa 'yu. Wee gbu mia, -in zu we 'nɔŋwe, -in 'na sɪsalɪ nyima -yɔ -ni, -in 'na 'bhulu nyumɛɛ -yɔgbu 'wɔ yilo -ŋwɛɛ -ni. 22 -In 'na palɪ nyimɛ sɔ -gɔ la slɔɪ ɔ 'ka -Lagɔlubho nɔ -ni. -In 'na plalɪ nyimɛ -putuu gbɔnyuu 'wɔ -ni, -in -mɪ tikli.

23 -In 'na 'manɪ -slɛɛn 'nyuu 'dɛkɔvɔ -ni, nu, -in 'ma nɔ -sɛ, -na nɔkplɛɛ 'gbɔ. -We ka gbu -wa, 'yli tɔlvɔ nya, 'in -na nɔkplɛ gloɔpɔa.

24 Nyima tɔlvɔɔ nɔ gbɔnyuu mia, wa yi sa -mɔv -yɔ -gwɪ, 'bhie wa bhua wa -yɔgbu 'wɔ. 'In tɔlvɔɔ -nɔ mia, wa ka wa -yɔgbu 'wɔbhɪ 'bhie wa yɪa wa gbɔnyuu -yɔ. 25 'Sa -bhlokpade, lɛnɔgbu -zɔnɔ mia, -yɔ wa yi we, 'in -we wa'a yɪa -yɔ, we 'nɪ mneni we 'ka zizɛda -tɔ.

6

1 -Wa mia galɪ nya, wa zu wa -cian 'nɔŋwe dɪ weɛ nya, nyima yi -Lagɔ vɛlɪ, 'in -we in -slɔlua aɪn, wa yi we daa gbɔnyuu gba. 2 We -ka nu, wa -cian mɪ -Lagɔnyima nya, wa 'na nyɛnɪ wa 'wɔ -ni, -maa mɪ wa bhelia nyaa 'gbɔ. We 'nɪ -mɔv, -we wa 'kaa lɛnɔ, mɔ -wa nu, wa nɔ wa zɔlubho sazɔnɔ sa. -We ka gbu -wa, -wa ka zɔlubho wa mia nɔda, wa -Lagɔbhelia -wa, 'in wa 'yɪbha -maa.

'Nɪmɪnɪlii 'zayli

Gbu -in 'kaa -slɔlu, 'in 'dɪ -in 'kaa wa zu, mɔ mia da: 3 nu, nyimɛ -ka gbu -putu -slɔluda -mɪ, ɔ 'nɪ -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisɪ wɛlɪ -zɔnɔ 'wɔŋwɪnɪ, we -yɔ -we -a -slɔlua aɪn -Lagɔgbu 'wɔ, 4 ɔ 'dɛ ɔ 'ylimanɪa, ɔ 'nɪ gbu -yi. -Zlɛ gu mɪ ɔ -yɔ, kpɛlɪ ɔ kpɛlɪa. -We mia da nɪ, mɔ kwaa nyimɛ zenɪ -nɔnɔvɛ 'wɔ, 'in wa gɔa -gɔlv, 'in wa vɛlɪ wa -lima, wa pɔpalia 'wlukɔvɔn la 'nyumɛɛ. 5 -Zlɛ wa saa we'e bhlo, wa dɪ -nyu 'yli, 'in wa 'nɪ gbɔzɔnɔ gbu -yii 'gbɔ, wamɪa nɛɛ nu, -wa mia -Lagɔɔ 'yloogblɔ, 'ŋnɪ wa yɪa mɪa.

6 Nu, gbɔzɔnɔ -wa, nyimɛɛ 'gba -ka ɔ dɪu da nyɪnɪ, -Lagɔɔ 'yoo mneni we 'ka ɔ 'ŋnɪmɪnɪ -zɛ. 7 Kwɛ klo nya -a yɪa dɔdɔ -gɔ, kwe klo nya -a yɪa labhɔa. 8 We -ka 'sa -mɪ, -a -ka lililɪ -ka, -a -ka -bana -ka, -amɪaa -nɔ -tɔ sa. 9 -Wa 'yɪbhaa wa 'ka 'ŋnɪmɪnɪya -zɛ, -Saatan ylaa wa la, 'in wa bhɔa lubhu ŋwɛ: wee lubhu mia, mɔ -wa gbu -klo wa 'yɪbhaa, -we nyumɔa nyimɛ, 'in we saa wa la weɛ. 10 Nu, 'gwɛzɪi 'yɪbha -dɪlɪ mia, gbɔnyuu 'yli -bhlo -bhloog we -wa. 'Gwɛzɪi 'yɪyɛɛ 'tɔ ka nyima tɔlvɔ 'bha, 'in wa yɪa -Lagɔɔ 'yloogblɔ labhɔlv 'pɪpɪ. We ka sɪasɛ wa plɛ zɔ zu.

'Dɪzɔwɛlɪ

11 Nu, -mɪ -Lagɔnyimɛ, -in 'bhɔ wee gbu nɪ 'bɪ, -in -mɪ tikli -Lagɔ 'yu, -in -yɔ -Lagɔ 'sɔ -mɪ, -in zu ɔ dɪlɪ -gɔ, -in -kalɪ -na -limaa zɛ, -in -ka dɪtɪɛ, -in -ka dɪlɪ -dɪɔ. 12 -In gɔ -gɔlv -zɔnɔ -we mia -Lagɔɔ 'yloogblɔv -nɔ nya. -In kpa 'yliyɔgagɪɛ -zɔnɔv -laklɪ la. Wee 'yliyɔgagɪɛ mia, 'mɔ -Lagɔ lalia -mɪ, -in -ka we yɪbhɛlɪ, gbɔzɔnɔ -in ŋwɪnɪ -yɔ, 'in -in yɪa we gba nyima duuun 'yɪbadɪ. 13 -Lagɔ -ɔ 'nyɛa -lu weɛ nyapɛlɪ, ɔ -yɔ -Zezu Klisɪ, ɔ mia gbɔzɔnɔv dayɪnɔ nya Pɔnsɪ Pilatɪ 'yu, wa 'yu in nɛɛ -mɪ -yɪa: 14 -in zu -Lagɔɔ tɪtɛ 'nɔŋwe, -in 'na -nyumɔnɔv we -ni, -in -mɪ tikli wa yi -mɪ gbu dɪlɪ. -Amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisɪ 'nɪ -slɔ yi, -in -mɪ 'sa. 15 Bhla -Lagɔ -saa -bha, we nya ɔ yɪa yɪa. ɔmɔ, mɔ -wa 'wɔtɔtɔvɛ -dɪɔɔ -Lagɔ, mɔ -wa -Lagɔ -bhlogbɔɔ, mɔ pɪlɪa nyima 'wɪlɪ -lapɪlɪnɪa 'wɪlɪ la, mɔ -wa -cian weɛ -Kanyɔ. 16 Mɔ -bhlogbɔɔ 'na 'kaa labhɔ, ɔ ladɪda mia, san 'tɪtɛ -we nyimɛ 'nɪa mneni ɔ 'ka -yɔlanɪnɪ, mɔ bɪbɛa we. Nyimɛ 'nɪ mneni ɔ 'ka ɔ -yɔyɪ. Nyimɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ -slɔ ɔ 'yɪ, 'in wa 'na 'ka ɔ 'yɪ. Wa -mɪnɪ ɔ 'ŋnɪ, 'tɪtɛ weɛ -mɪ ɔ -nɔ nya 'yli weɛ nya. -Amɛnɪ!

17 -We -ka dɔdɔ -gɔ -ŋnɪmɪnɪyaa -nɔ nɪ, -in gba wa -yɪa nu, wa 'na 'ylimanɪ wa 'dɛ -ni. Gba wa -yɪa nu,

wa 'na dli wa 'ηnumnilu dli 'wv -
ni, nu, we'e -gwle, wa zv -Lagv dli -
gv. Mv nyεa -ain -lu weee, we -gv
palie nya, 'in -a 'ka 'mva lli 'gbv.

¹⁸ Gba wa -yla, wa nv gbuzvne le,
wa 'ηnumnie mia, we -ze gbuzvne
lene. Wa be wa -lima -yv wa 'ka wa
'wvsa wa 'ηnumnilu nya. ¹⁹ Wa -ka
'sa nv, 'in wa subhaa wa 'ηnumnilu
-zvne -we 'na 'kaa lazuklu, wa cici
'gbv, 'in wa 'ka 'yliyogagie -zvne 'yi.

²⁰ Timotee, -we -Lagv zva -mi
kwεε, zv we 'yliyv sa 'nanv. -Zle klo
-yv -Lagvgbv'v gba, we 'dεε 'gbv, wa -
ka we -sada -mi, -in 'na palie we ηwεε
-ni. Wa -ka gbv wa laa -luyiloo gbv
gbada -mi, -in 'na palie we ηwεε -ni.
Wee gbv mia, yo -wa yo. ²¹ Nyuma
tava neε, wa ka wee -luyilo 'yi, nu,
wa dli 'ni -sleεn -Lagv -gv -mi.

-Lagv ηwva ain 'nyu la.

'Sebhεε 'sɔnu Pɔlv 'paa Timotee yoo

'Sebhεε 'sɔnu *Pɔlv 'paa ɔ 'tale Timotee yoo, mu -wa. Pɔlv mi -kaslv 'wv *Wlɔmv, 'bhie ɔ yia wee 'sebhε ni celi. 'Dizweli tɔlv Timotee 'kaa -Lagɔnyimaa 'yugalinya zv, wa 'ka-mi tikli, 'mv Pɔlv celi ɔ 'wv.

Fvsaweli

1 -Ami *Pɔlv celi 'sebhε ni, -Lagɔ ka we 'wɔŋwɔnu, 'in in yia -Zezu *Klisu *tietienyɔ -zε. -Lagɔ nεε gbvzɔnv nya nu, 'yliyɔgagie ɔ yia wlaa, wee 'yliyɔgagie mia, -wa -yɔ -Zezu 'sɔ -ka -mi, ma yia we. 'In ɔ yia 'mi tie, in 'ka we gbvghanyɔ -zε.

2 -Mi Timotee, na dɔvnanɔ -yu, -mi na celi 'wv. Nu, -amiaa Dide -Lagɔ -yɔ -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu ŋwana -mi 'nyu la, wa 'yili -mi nyazi, 'in wa 'nye -mi 'wɔtɔvε -dlɔ.

Pɔlv 'paa Timotee 'kvayli

3 -Lagɔ na paa fuo, na dɔkpasɔ ka ɔ bubɔ, wa 'bɔgv, -ami na bubɔ 'yaa ɔ dli tikli nya. In -ka ɔ bhuhhoeda -mi, zlioo, sabɔoo, na dli 'bhv -mi -gv, we 'gbv na paa -Lagɔ fuo. 4 Nu, na dli 'bhv -na 'mɔ -gv, -na 'tv mi 'mi 'bhada, mu 'kaa 'mi 'mona 'wɔla. 5 In 'ni we 'wɔdlv. Nu, -na dli mi -Zezu Klisu -gv. Tiada, -na 'nyaasa Loisi ka ɔ dli -gv zv, ɔ 'bɔgv, -na 'nyaa Enisi -wa. 'In in -yi we 'ji nu, -na dli mi 'ya ɔ -gv, we 'gbv na paa ɔ fuo. 6 We 'dεε 'gbv in nεε -mi -ylaε: 'tite -Lagɔ 'nyεa -mi, -in 'ka ɔ lubho nv, da in palia -mi sɔ -gɔla, -in 'na 'tideli we 'yi -ni, we yi -nyumo. 7 Nu, Zuzu -Lagɔ faa -ain 'wv, we 'ni nyanɔ -zuzu: -we ɔ Zuzu nva lε, mv -wa nu, 'tite ɔ yelia -ain, amiaa bheliaa zεkalidlɔ nyεa -ain, 'in -a 'ka -amiaa 'dε kpa sa -yi.*

8 Zv 'na 'bhali -mi -amiaa -Kanyɔ gbv -gbada -ni. -Ami, ɔ wa 'paa

-kaslv 'wv ɔ 'gbv, zv 'na 'bhali -mi na 'gbv -ni. -We -in 'kaa lεv, mv -wa nu, wa -ka -mi sialia yi -Lagɔgbv 'gbv, -in ŋwɔnu we -yɔ 'tite -we -Lagɔ 'nyεa -mi nya. 9 Mɔ -saa -ain gbv 'wv, 'in mɔ laa -ain, -a 'ka ɔnv nyima tikli -zε. ɔ -ka 'sa nv, we 'ni -amiaa lεvgbv -zɔnv gbv, nu, ɔ ka 'cɔn we -yɔŋwɔnu 'nanidlɔ nya, -zugba ɔ 'ni -slɔ -lu yabhlogbɔ lala. 10 -Slεn, -Lagɔ ka we -ain -slolu -amiaa Gbvwsvanyɔ -Zezu Klisu gbεgbεin. Nu, mɔ lua tlithe. ɔ ka we -ain 'klvslolu nu, -a -ka -Lagɔgbv -yɔŋwɔnu, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, 'in -a 'yia we. 11 Wee -Lagɔgbv mia, -Lagɔ ka -bha 'mi -sa in 'ka we gba, in 'ka ɔ tietienyɔ -yɔ ɔ gbv -slolunyɔ -zε. 12 We 'gbv siasie -we 'wv in mia 'plilida, we'e 'bhali 'mi zv. -We ka gbv -wa, ɔ in zva dli -gv, in -yi ɔ, 'in na dli 'teli we -gv nu, -we ɔ tia 'mi -yɔ, 'wv ɔ yia we 'paa, 'in gbvwvbhuyli 'ka nyini.

13 Welɔ -zɔnv -in 'nva da 'mi ŋwεε, -in gba we weli -bhlokpade -na -lima -yla. -In nv we lε dli zɔvε -yɔ zεkalidlɔ nya -Zezu Klisu 'wv. 14 Welɔ -zɔnv -Lagɔ tia -mi -yɔ, -in zv we 'yliyɔ, Zuzu 'Pɔpa ɔ -dilia -ain 'wɔlaa 'gbv.

15 Nu, -in -yi we 'ji nu, -wa mia -Azii -dɔv -gv, wa ka 'mi 'bɔ 'bhv, Fizeli -yɔ Elmozenu mi wa glaa. 16 Nu, Onezifɔlv mia, ɔ ka 'mi 'kvayli 'pa tenyii, zv 'ni ɔ 'bha in mi -kaslv 'wv 'gbv. -We ɔ nva lε, -Lagɔ 'palɔ we 'bɔgv ɔ nyuma -yla. 17 Da ɔ nynia *Wlɔmv, 'in ɔ yia 'mi 'yiliblanɔnv bhabha, 'in ɔ yia 'mi 'yi. 18 -Lagɔ 'yili ɔ nyazi ɔ nyimaa gbvwvbhuzli. Da -a mia Efezigbe nokple, -na 'dε -yii 'dεbhie we 'ji nu, ɔ ka 'mi 'wusa sɔ weε lv.

2

-Zezu Klisu 'slɔja -zɔnv

* 1:7 We 'ji -putu -wae: -Lagɔ 'ni -ain nyanadli nokple zv, 'tite klaa, nname klaa, we -yɔ 'dε -kpakpie 'nanv, we dli ɔ zva -ain nokple.

¹ -Mɪ na 'yu, -mɪ -Zezu Klisi 'nyɛa 'nanɪdlɪ -ɪn kpa we la -kli, 'ɪn we 'ka -nɪ latɛmanɪ. ² -We -ɪn 'nɔa 'mɪ ɲwɛɛ nyɪma duun 'yibadi, -ɪn zɔ we 'dɪ nyɪma -zɔnɔ, 'ɪn -maa mnɛni -maa 'ka we nyɪma -putu -slolu. ³ -ɪn -ka siada -mɪ -Zezu Klisi 'gbɔ, -ɪn ɲwnu we -yɔ ɔ 'slɔja -zɔnɔ 'bhisa. ⁴ Nyɪma -ka 'slɔja pla, ɔ -ka gba ɔ 'ka ɔ -kanyɔ dɔdɔ namanɪ, ɔ ɔ pla nyɪma -kpɔaa gbɔ 'wɔ. ⁵ Nyɪma -ka -gwagwada gbɛli, ɔ 'nɪ wee -gwagwɛɛ tite 'nɔɲwɛ zɔ, wa 'na 'ka gba nɪ, -mɔɔ nyɪnia tɪa. ⁶ Kpaapanyɔ ɔ nɔa ɔ kpaa lubho sa 'tɪɛɛ, mɔ yia we lililuu tɪanɔ. ⁷ -We ɪn mɪa gbada, pɔpali we 'wlukɔɔn la sa 'nanɔɔ, 'ɪn -Lagɔ 'ka -mɪ 'tɪɛɛ 'nyɛ -ɪn 'ka we 'dɛ weɛ 'wɔlanɔ.

⁸ -Na dli -bho -Zezu -gɔ, mɔ -sɔa 'wɔ tɪtɪɪnya glaa, *-Davidɪ mɪ ɔ dɔkpasa nya, mɔ -wa -Lagɔgbɔ -we na gbaa nyɪma -yla. ⁹ Wee -Lagɔgbɔ 'gbɔ ɪn mɪa siada, wa ka 'mɪ gbɔan, 'ɪn wa yia 'mɪ -kaslɔ 'wɔpa gbɔnyumonyɔ 'bhisa. Nɪ, -Lagɔwɛli mɪa, we 'nɪ gbɔanda -mɪ. ¹⁰ We 'dɛɛ 'gbɔ, ɪn 'nɪa weɛ siasie 'wluzɔlasalɪda -mɪ, -wa -Lagɔ -saa -bha ɔ -nɔ nya, 'ɪn wamɪa 'ka 'yoo 'yɪ. Wee 'yoo -gɔ -Zezu Klisi -salia wa gbɔ 'wɔ, 'ɪn ɔ 'ɲɪmmɪe -we 'nɪa bhɪlɔluda -ka, wa 'ka we 'yɪ. ¹¹ Wee wɛɪnya nɪ mɪ gbɔzɔnɔ nya:

«-A -yɔ ɔ 'sɔ ka tɪ, 'yɪɪyɔgagɪɛ -a -yɔ ɔ 'sɔ yia 'yɪa.

¹² -A 'nɪ siasie 'wluzɔlasali, -a -yɔ ɔ sɔ yia nyɪma 'wlulapɪɪa.

-A -ka ɔ gbɔ kpɛli, 'ɪn ɔ kpɛɪa -amɪaa gbɔ.

¹³ -Amɪaa dli -ka ɔ -gɔbhɔ, ɔnɔɔ dli mɪ -aɪn -gɔ,

-we ka gbɔ -wa, ɔ 'nɪ mnɛni ɔ 'ka ɔ 'dɛ kpɛɪ.»

-We nana -Lagɔ dɔdɔ, mɔ nɪ

¹⁴ -ɪn -sa wa dli glu gbɔ nɪ -gɔ, zɔ wa 'dɪ nɪ, wa 'na kpɛli wɛɪɪ 'jɪ -gɔ -nɪ. Wee kpɛli kpɛɪɛ mɪa, we mɪ bhe. Nɪ, -lɪ -bhɪlogbɔɔ we nɔa lɛ, mɔ -wa nɪ, -wa pɔba we yukwɪ,

'ma we bhɪa la. ¹⁵ Nɪ, -we mɪa -na -nɔ nya, -ɪn gɔ la, 'ɪn nyɪmɛ wa ylaa la, 'ɪn wa yia ɔ 'yɪ nyɪmɛ tɪklɪ nya -Lagɔ 'yu, -ɪn 'ka ɔ -zɛ, mɔ -wa lubhononyɔ ɔ ɔ lubho'o 'bhaliya zɔ, 'ɪn ɔ gbaa wɛɪɪ -zɔnɔ tɪklɪ. ¹⁶ Nɪ, -zɛ -klo wa saa nɛɛ -Lagɔ 'nɪ yaa lamɪ, -ɪn 'na pali we ɲwɛɛ -nɪ. -Wa paliya we ɲwɛɛ, -Lagɔ -yɔ wa mɪa 'bhuda. ¹⁷ Wa wɛɪɪ mɪa, 'gbɪa vou -wa, 'ɪn we lia yɪɛɛ. Imɛnɛɛ -yɔ Fɪɛtɪ mɪ waa nyɪma glaa. ¹⁸ Wa ka wɛɪɪ -zɔnɔɔ 'yloogblɔ labhɔɔ, wa nɛɛ: «-Lagɔ ka -aɪn tɪtɪɪnya glaa 'wɔsɔɔ pepe.» 'ɪn we yia nyɪma tɔba -Lagɔɔ dliɲɔzɔzɔɛ -nyumɔ. ¹⁹ -Mɔɔ bhɪa, *-Lagɔbuduu bhɔ 'tɪɛɛ ɔ paliya glu, we mɪ -bha gege, -mɔ wa cɛɪa: «-Lagɔ -yɪ ɔnɔɔ nyɪma, 'ɪn nyɪma weɛ gbaa nɪ, wa -mɪ -Lagɔɔ -nɔ nya, wa 'bhɔ gbɔnyuu 'bɪ.»

²⁰ Nɪ, 'ɲɪmmɪonyɔɔ -budu zɔ mɪa, we 'nɪ -can kna -yɔ 'gwɛzi knaa 'dɛkpɔa wa yɪ -mɔ. Nɪ, tɔba mɪ mamɛ nya, 'ɪn tɔba mɪa su nya. We tɪanɔ mɪa, 'fɛtɪ 'kadɔɔ zɪ wa lɪɪa we 'wɔ. 'ɪn we 'sɔnɔ mɪa, 'yɪ weɛ nya wa lɪɪa -mɔɔ 'wɔ. ²¹ We -ka 'sa -mɪ, nyɪmɛ ɔ -ka gbɔnyɪi nɪ 'bɪbhɔ, -Lagɔ yia ɔ 'dɛɛ nɔ lubho wlaa kna -zɔnɔ 'bhisa. Nɪ, ɔ -kanyɔ yia -bha ɔ -saa -mɔɔ 'dɛɛ -nɔ nya, ɔ gbɔ -su 'wɔ -mɔɔ kwɛɛɛ, ɔ sɔ mɪ lubho -zɔnɔ weɛ -yla. ²² Nyɪmesɪaa dliwɔnyɪnɪlɪ mɪa, -ɪn -gwa we kwɛɛɛ. -We -yɔ -ɪn 'kaa lanɪni, mɔ -wa nɪ, -ɪn nɔ gbɔ tɪklɪ lɛ, -ɪn zɔ -Zezu dli -gɔ, -ɪn -kali -na -limaa zɛ, -ɪn -mɪ -dlɔɔ. -Wa kaa dli tɪklɪ, 'ɪn wa bhɪbhɔɛ -Lagɔ, -ɪn -yɔ wa 'sɔ nɔ gbɔ nɪ lɛ. ²³ Wa -ka kpɛɪɪda -mɪ, we -tukwɪaa, -we wa gbaa, wa 'nɪ we -yɪ, -ɪn 'na pali we ɲwɛɛ -nɪ. -ɪn -yɪ we 'jɪ nɪ, weɛ kpɛɪɛ mɪa dɛ, -gɔɔ -gɔ we paliya 'wɪ la. ²⁴ We 'nɪ 'yɪlanɪ -Lagɔɔ lubhononyɔ 'ka -gɔɔ gbɔ, -we ɔ 'kaa lɛnɔ, mɔ -wa nɪ, ɔ -ka 'nanɪ nyɪma weɛ gbɛgbɛɪn. ɔ yɪbhɛli gbɔ -slolu sa, ɔ 'na zɔɔ gbɔ nɔkpɛɪ la -nɪ. ²⁵ Nyɪma -wa kpɛɪa ɔ, ɔ paliya -yla gbɔ la dli -dlɔɔ nya, -zugba ɔ dli mɪ nɪ, -Lagɔ yia we

lenwa, 'in wa 'ka wa dli 'bhiti. ²⁶ Sa 'bhisa, wa -ka 'wlu -gv -ka, 'in wa bhwa *'Kuzuu lubhu n̄wεε, m̄v kpaaw, wa 'ka we dumagbu lenv.

3

Dvdv 'wvhlolu -bhla -gbnya

¹ -In yibheli we 'ji nu, d̄vdv 'wvhlolu bhla, d̄vdv -gbv yia 'temania. ² Nu, nyima yia wa 'de 'yibhaa, 'gwεzii 'talea wa yia -zεa, wa 'de wa yia -slolua, wa 'de wa yia 'ylimania, -Lagv wa yia vεlia. Wa 'na 'ka wa dide -yv wa 'nyaa 'n̄n̄wεzv. Wa 'na 'ka 'nan̄i yibheli, wa 'na 'ka -Lagv -lu 'n̄n̄wεzv. ³ Wa 'na 'ka wa nyima 'yibha, wa 'na 'ka nyazidl̄ -ka. Nyuma wa yia yo -yv zvlva, -gvlv wa yia kwε -kaa, wa 'na 'ka wa 'de kpa sa -yi, wa 'na 'ka gbvzv 'yibha. ⁴ Waa nyima mia, wa -lima wa yia -dawl̄i 'wv̄nva, dli -slo wa yia -kaa, wa 'de wa yia 'ylimania bhabha. -We nania wa 'de d̄vdv, m̄v wa yia 'yibhaa we 'ka -Lagv -zi. ⁵ Ma yia 'wlv̄a nεε nyima m̄i -Lagv 'yloogblv, wa 'ka v̄ 'titeε 'zayli -bhalasali. Waa mia de, -in 'na nynini wa kwesi la -n̄i. ⁶ T̄lva dila -budun̄wεε la -dawl̄i nya, 'in 'n̄wn̄i -wa -yvlva 'wv̄ 'in wa kpaaw -maa. Waa n̄wn̄i mia, wa ka gbvnyuu lenv duun, 'in gbv -kpv̄a wa 'yibhaa, 'in wa m̄nia we 'bi. ⁷ -Lu -kpiakpie nan̄i wa d̄vdv, 'in wa 'n̄i m̄neni wa 'ka gbvzv yibheli. ⁸ Zanεsi -yv -Zablεsi ka *'Moiz̄i -yv̄wsv̄slv, 'sa -bhlokpade waa nyima n̄i -sv̄lva -Lagv gbv -yv̄wv. Wa 'wlv̄k̄v̄n̄ ka -nyumv, 'in wa dl̄zv̄vεe bhe. ⁹ Nu, wa 'na 'ka 'yugb̄en̄ m̄ni, wa -sabhe wa yia -yv̄yia, sa wa 'yia waa nyima sv̄ nu -nv̄ -yv̄.

'Dizv̄weli

¹⁰ Nu, -m̄i, sa in kpaaw na 'de, -in ka we -yv̄yi, -we na slolua nyima, -we in n̄va lε, -we in gbaaw in 'ka lenv na lubho 'wv̄, -in -yi we. Sa na zva na dli -Lagv -gv, sa in kaa dl̄tie, sa in -kalia na -limaa ze, sa

na temania dli, -in -yi we. ¹¹ Sa wa palia 'm̄i 'klyie 'wv̄, sa wa sialia 'm̄i, -in -yi we. Sa wa sialia 'm̄i Ant̄iv̄, Ikonium we -yv̄ Lisit̄ligbe nokple, -in -yi we. Nu, Nyimaa -Kanyv̄ yia 'm̄i we 'de weee 'wv̄saa. ¹² Gbvzv̄n̄v̄ -wa, nyima weee -wa 'yibhaa wa 'ka -Lagv 'yoo bhli, wa -yv̄ -Zev̄ 'sv̄, 'klyie 'wv̄ wa yia wa 'palia. ¹³ Nu, -m̄m̄v̄ -wa 'nyii -cian -yv̄ -dawl̄i -cian, gbvnyuu lv̄ -maa yia plaa. Nyuma wa yia -dawl̄i 'wv̄nva, 'in wa 'ka wamia -dawl̄i 'wv̄n̄v̄. ¹⁴ Nu, -m̄i, -we -in 'n̄va, -we -in 'n̄wn̄v̄ -yv̄ dli weee nya, -in 'temani dli we -gv. -Wa -slolua -m̄i we, -in -yi wa. ¹⁵ Nu, we 'ka -na 'yisl̄v̄ bhla 'bhv̄, -in -yi -Lagv̄weli. Wee weli mia, we m̄neni we 'ka -m̄i gbv̄yilo 'nyε, 'in -in 'ka -Zev̄ dli -gv̄ zv̄, -Lagv 'ka -m̄i gbv̄ 'wv̄sa. ¹⁶ Weli weee -we mia cel̄ida *'Lagv̄εbhe 'wv̄, -Lagv 'wv̄nyapeliweli -wa. -We we n̄va lε, m̄v̄ n̄i: nyuma we slolua, nyimε -ka gbvnyuu lenv, 'in we slolua we v̄, nyimε we mnaz̄ia, 'in we slolua -aun̄ sa -a 'kaa tikli -m̄i, ¹⁷ 'in we 'ka -Lagv̄nyimε la mnaz̄i 'cε, v̄ 'ka gbv̄ -zv̄n̄v̄ weee lenv.

4

¹⁻² In nεε -m̄i -yla: -in gba -Lagv gbv. -M̄i na zva 'd̄i -Lagv -yv̄ -Zev̄ Klist̄ 'yu. -Zev̄ -v̄ 'kaa tit̄lunya -yv̄ 'yliȳganyaa -yv̄gbv 'wv̄bhv̄, -v̄ 'kaa lv̄ yi, v̄ 'ka nyima 'wlv̄lapil̄i, v̄ 'gbv̄ na zva -m̄i 'd̄i. -In gba wa -yla -Lagv gbv, -in 'temani 'wv̄ we -gv. Da -ka 'ylinan̄oo, da -ka 'ylinyunoov̄, -in gba we, -in lu wa. Nyima -ka gbvnyuu lenv, gba we wa -yla, 'in -wa -ka gbv -zv̄n̄v̄ lenv, 'pa wa 'k̄v̄ayli. -In nv̄ -we weee mia n̄i lε, nv̄ we lε gbv̄slolue -yv̄ dl̄tie nya. ³ Nu, bhla mia yida, wa 'na 'ka gbv̄slolue tikli yukwli p̄vlv. -We nania wa 'de d̄vdv, 'm̄v̄ wa yia lenva. Gbv̄ -slolunyaa -zlo wa yia 'wlv̄ gv̄gw̄laha, 'in -we men̄ia wa yukwlii 'yoo 'wv̄, 'in -maa 'ka we gba. ⁴ Gbvzv̄n̄v̄ -yla wa yia yukwli 'sumania, 'in wa 'ka we -kal̄i

ninenya -yla. ⁵ Nu, -mi, -in kpa -na 'de nanu, -in di siasie 'wlu zola, -in gba -Lagɔgbu, gbalı -na lubho -Lagɔ 'yloogblo.

⁶ Nu, -ami mia, in ka na 'de wla 'slaka nya pepe, 'yli -we nya in 'kaa labhu, we ka cpa. ⁷ In ka -gɔlv -zɔnv gu, in ka wee -gwagwie bhloluda nyini, in 'ni -Lagɔgbu 'yitide. ⁸ -Sleeɛn, -ɔ nyinia -gwagwie nya tia, ɔ -tnuv mia, -Lagɔ ka we la mnazi 'mi -yla, mv -wa nu, mɔ bhua nyumaa -yɔgbu 'wv tiklu. We 'ni na 'de -bhlo -yla, nu, -wa weee mia ɔ yiyie woda zekalidli nya, ma yia wee -tnuv 'yia.

Pɔlv 'wvbhlolu -gbunya

⁹ -In 'yi 'kli -in 'ka na -gbɛ yi slvi. ¹⁰ Nu, Demasi 'yibha desleeɛn -dudugv gbuv 'gbu, ɔ ka 'mi 'bibhu, 'in ɔ yia Tesaloniki mni. Klesansi ka -Galasii mni, 'in Titı yia Dalımasi mni. ¹¹ Luku 'debhlo -tva 'mi -yɔ. -In -ka yida -mi, -in 'bhu Malıki 'wv, -in -yɔ ɔ 'sɔ yi, nu, 'wv ɔ saa 'mi bhabha na lubho 'wv. ¹² In ka Tisiki tie Efezi. ¹³ Nu, na -guslunaa in tia Tloasi -mɔ Kalpusu -budunwee, -in -yɔ we yi, we -yɔ na glıglı -sebhɛ. Nu, -in 'na dlɔv we nimeku -nv 'wv -ni.

¹⁴ Alezandli, -ɔ mia bhlabhlanıya nya, ɔ ka 'mi gbv -yɔkpalı bhabha. -We ɔ nva le, Nyumaa -Kanyɔ 'kaa we 'leeji wla. ¹⁵ 'In -mi, -in zv -na 'de 'yliyɔ ɔ gbɛgbɛin, nu, ɔ ka -amıaa weli -yɔwvsvlv bhabha.

¹⁶ Da wa kwaa 'mi gbvsvbhunya 'yu tiada, nyime yabhlogbɔɔ 'ni 'mi gwelb -mi. Wa 'de weee ka 'mi 'bibhu. Nu, -Lagɔ 'na dıli wee gbv wa 'wlu -ni. ¹⁷ Nu, -amıaa -Kanyɔ mia, ɔ mi 'mi kwesi, 'in ɔ ka 'mi 'tite 'nye, 'in in yia ɔ weli gba we -gv yelie nya, 'in 'lakpanya weee -wa 'nia *Zuıfv, wa yia we 'nv. 'In -Lagɔ yia 'mi -jla nwee -sa. ¹⁸ Nyumaa -Kanyɔ yia 'mi gbonyuu weee ɔ 'wvbhua. Mɔ yia 'mi gbv 'wvsaa, 'in da ɔ pılia nyuma 'wlu la yalı in 'ka -mɔ nyini. Wa -mnunı ɔ 'nı 'yli weee nya. *-Amɛni!

Pɔlv 'paa weli

¹⁹ Nu, in -sa Plisili -yɔ Akilası fv, we -yɔ Onezıfılv -budunwee -nyima. ²⁰ Ewlasıti ka Kolɛntı -tv, 'in Tlofimv ka gu bhli, we 'gbv in yia ɔ Milee ti. ²¹ Da nıwɔtloyibhla 'nia -slɔ da nyini, -in 'yi 'kli -in 'ka na -gbɛ nyini. Ebulusı klaa, Pudɛn klaa, Linusı klaa, Klodia klaa, we -yɔ -amıaa bhelia weee, wa nɛɛ wa -saa -mi fv.

²² -Amıaa -Kanyɔ -yɔ -mi 'sɔ -tv. -Lagɔ nıwna aın nyu la.

'Sεbhε Pɔlv 'paa Titu yoo

Titu mia, *Pɔlv 'tale yabhlo ɔ -saa ɔ 'wv ɔ -Lagɔlvbho nɔda, mɔ -wa. Nu, -Lagɔnyumaa 'yugalinyɔ yabhlo ɔ -mɔ bhaa Kletɪ. Sa nyumε 'kaa -Lagɔnyumaa 'yugalinyɔ -zɔnv -zε, 'mɔ Pɔlv cεlia ɔ 'wv. 'Sεbhε 'sɔ Pɔlv 'paa Timotee yoo, we nɔkpla gbv -yɔ -we ɔ 'paa Titu yoo 'wɔwlv.

Fvsaweli

¹ Nu, -amɪ *Pɔlv, -ɔ -wa -Lagɔlvbho nɔnyɔ -yɔ -Zezu *Klisɪ *tietienyɔ, -amɪ cεlia 'sεbhε nɪ. Lubho -we -Lagɔ 'nyεa 'mɪ, mɔ -wa nu, -wa ɔ -saa -bha, in kwa wa dlɪzɔvɔee 'yoo -gv, 'in in -slolu wa, wa 'ka gbvzɔnv yibheli, wa 'ka -Lagɔlv sɔlv nɔda -tv.

² We -ka 'sa -mɪ nɪ, -maa mnɛni -maa 'ka we dli 'wɔdɪ nu, 'yliyɔgagie -we 'nɪa bhloluda -ka, -Lagɔ yia we -maa 'nyεa. Nu, -Lagɔ, -ɔ'ɔ 'tubhva yɔ, ɔ ka ɔ wɛli wla wee 'yliyɔgagie -mɪnu -maa 'nyεnyiee daa, -zugba -lu yabhlogbɔɔ 'nɪ -slɔ lamɪ. ³ Nu, bhla -we -Lagɔ 'paa ηwεε, we nynia, 'in ɔ yia ɔ wɛli zli 'klu wleli. Wee wɛli mia nɪ, mɔ -wa gbv -we ɔ tia 'mɪ -yɔ nu, in mɪnɪ gbaa da weee, sa -amɪaa Gbɔwɔsanyɔ -Lagɔ gbaa we -mɪ, we sɔlv.

⁴ Titu, na 'yuu 'zayli -amɪaa dlɪzɔvɔe -bhlo Klisɪ 'wv, -mɪ na cεlia da 'wv: Nu, Dide -Lagɔ -yɔ -amɪaa Gbɔwɔsanyɔ -Zezu Klisɪ nɔ -mɪ 'nanɪ 'wv, 'in wa 'nyε -mɪ 'wɔtɔvɔe -dlɔɔ.

-Lagɔnyumaa 'yugalinyɔ lapalie

⁵ Nu, in -ka -mɪ Kletɪdɔvɔ -gv tɪ nɪ, -in 'ka gbv -we -tua 'wɔv 'wlvbhaa gbv -wa. 'Gbeo 'gbe -we -ka -mɪ, we mɪ nu, -in palɪ -mɔ -Lagɔnyumaa kpasɪ la, sɔ -we in -slolu -mɪ lv: ⁶ -Lagɔnyumε kpasɪ mia, ɔ -mɪ 'cε, ɔ -mɪ 'ηwɔv -bhloo 'lowli nya. ɔ 'yua -mɪ dlɪzɔnyɪa nya,* 'in nyuma 'na -salɪ wa 'yliyɔtɛlv dɪ -yɔ wa gbv 'nɔηwε

-sa dɪ -nɪ. ⁷ Nu, -Lagɔnyumaa 'yugalinyɔ mia, ɔ kwε nya -Lagɔlvbho mia. We 'dεε 'gbv, ɔ lɛnvgbv -mɪ 'cε: ɔ 'na -mɪ -nɪ 'dεε 'ylimanɪnyɔ klaa, 'cεkanyɔ klaa, nɔbhanyɔ klaa, we -yɔ -gɔlvɔnyɔ nya -nɪ. ɔ 'na titalɪ dlɪ 'nyuu nya 'gwεzi la -nɪ. ⁸ Nyɪma -ka ɔ -gbε yi, ɔ yibheli wa kpa sa, 'in ɔ -kalɪ zɔvzɔnv lɛnvεε zε. ɔ yibheli ɔ 'dε, ɔ -mɪ nyumε tiklu nya, -mɔwlvɔda, 'bhie ɔ yibheli ɔ 'dε kpa sa. ⁹ Wɛli -we mia dlɪgvɔv sa, 'in -we -yɔ -we wa -sloluɔ ɔ 'sɔ mia -bhlo nɪ, ɔ -tv we -gv. We -ka 'sa -mɪ nɪ, 'in ɔ mnɛnia ɔ 'ka nyuma 'kɔayli 'pa gbv tiklu slolue nya. 'In ɔ sloluɔ ɔ kpɛlikpɛlɪnya sa -maa mnɔa.

Yoyogbv slolue labvbalnya

¹⁰ Nu, gbv -nyumɔnyɪa -zu 'wv. Wa glaa, dumadu mɪ *Zuifv -wa -zεa -Lagɔnyumaa nya. Gbɔkpvagbɔv gbv gbagbiee lubho -yɔ -dawli wa kaa.

¹¹ We mɪ nu, -in 'munu wa ηwε. -We ka gbv -wa, -glɪgbɔ -kpabhie wa mumnia la, -we wa 'na 'kaa -slolu, we slolue nya wa 'ka 'gwεzi 'yɪ zɔvhalɪ sɔlv. ¹² Nu, wa 'dεε bheli Kletɪ -nyumε yabhlo, -ɔ -wa gbv -falpanyɔ, ɔ nεε: «Kletɪ -nyuma, yociaan klu, numa 'nyii, 'yalɔnyɪa -wa ka -yɔkpvagbɔv weee -wa lilie.»

¹³ 'In wee gbɔdayiwɛli nɪ mɪ gbvzɔnv nya. We 'dεε 'gbv, -in gba wa -yla 'klu 'cɪcɪ nya, 'in wa 'ka dlɪ tiklu zɔ. ¹⁴ Wa 'na nɛnɪ 'maslɛn Zuifv nɪnyɪa -yɔ nyuma -wa 'bhɔlv gbvzɔnv 'yoo -golaa 'wlvkɔvɔv -titenyɪa -yla -nɪ. ¹⁵ Nu, -lu weee mɪ -mɔwlvɔda nyuma -wa ka dε mia -mɔwlvɔda -yla. -Wa kaa pɔvɪn, 'in wa'a zɔv dlɪ nɪ, -lu yabhlogbɔɔ 'nɪ -mɔwlvɔda -mɪ wa -yla, -we ka gbv -wa, wa 'ylimnee -yɔ wa 'wlvkɔvɔv ka pɔvɪn. ¹⁶ Wa -ka ladɪ, wa nεε nu, wa -yi -Lagɔ, 'in wa lɛnvgbv -nanɔv palɪ -Lagɔ -bhgv. Zɛn wa kaa, yukwliyɔsulonyɪa -yɔ -wa 'nɪa -lu -zɔnv yabhlogbɔɔ lɛnvε mnɛni, 'ma wa -mia.

* 1:6 Tɔlv nεε: ɔ 'yua -mɪ 'yua -zɔnv nya.

2

Gbuslolue tiklu

¹ Nu, -mi, -we -yo -slolue tiklu 'so mia -bhlo, -in -slolu we. ² -In gba nyima kpası -yla nu, wa -mi 'ce. Wa -mi 'nuŋwezv sa, wa yibheli wa 'de, 'in wa -mi gege wa dlızuvε klaa, zεkale klaa, we -yo wa dltie 'wu.

³ 'Sa -bhlokpade, gba 'ŋwnı kpası -yla nu, wa tılı wa 'de -Lagv. Wa 'na -zεlı nyımaa 'ŋmı -nyumanya -yo nuv galı -nı. Wa -mi 'ŋwnu 'dızunya -zvnv nya. ⁴ We -ka 'sa -mi, 'in wa slolua 'ŋwnı -dvgbv -maa 'lowlia -yo -maa 'yuaa zεkale. ⁵ 'In wa slolua -maa -maaa 'dεε yibhelie -yo -maaa 'lowlii 'debhlo -yla -mıme, we -yo -glıgbvkanŋwnı -zvnv -wa zva wa 'lowlia 'nuŋwe. Nu, -mıv yi 'wlv nu, nyıme yabhlo gba gbv 'nyuu -Lagvεlu daa.

⁶ 'Sa -bhlokpade, gba nyimesia -yla nu, wa yibheli wa 'de. ⁷ -Mı, -na 'de, -in -mi sε weee lv ladıdie -zvnv 'ylıslolunyv nya. -In -ka -sloluda -mi, -in nu we lε sazvnv sa, -in 'na kpokplalı -nı. ⁸ Nu, -in gba wεlı tiklu -we zv wa 'na mnenı wa 'ka 'ŋwunwe. We -ka 'sa -mi nu, 'in -na kpelikpelınya zεa zvv nıma, gbv 'nyuu yabhlogbv -we wa 'kaa gba -amıaa daa, we 'nı -mı 'gbv.

⁹ We mı nu, galı pılı wa -cıan zvla gbv weee 'wv, 'in wa -tv -maa dvmagbv lεnvda. Wa 'na kpelı -maa ŋwe -yo -nı, ¹⁰ 'in wa 'na ylılı -maa -lu yabhlogbv -nı. Nu, -we wa 'kaa lεnv, mv -wa nu, wa -slolu 'yılı weee nya nu, wa mı galı -zvnv nya wa -cıan -yla. We -ka 'sa -mi nı, gbuslolue -we gbaa -amıaa Gbvuvsvanyv -Lagv gbv, 'in wa nyεa we 'ŋmı sε weee lv.

¹¹ Nu, -Lagv ka v 'nanıdılı zlı 'klv wlelı. Mv 'wv nyıma weee gbvuvbhvbhvε bhva. ¹² 'In nvnv bhv -we -yo -Lagv 'sεv gbaa -yo dıdvıgv -nyımaa dlıwvnyılı, sa -a 'kaa we 'bhıhv, mv slolua we -ain. 'In -amıaa nvnv bhv 'ka -mi 'ce dıdv nı -gv, we 'ka -mi tiklu -Lagv 'nuŋwezv

sa. ¹³ Nu, 'mına -yılı -we -a dıa dlı 'wv, 'sa -a 'kaa we wv. -Zevu Klısv -v -wa -amıaa -Lagv 'kadv, we -yo -amıaa Gbvuvsvanyv, we zlı v 'ŋnımvıe 'kaa bhlewlv. ¹⁴ Vv -Zevu ka v 'de wla -amıaa 'gbv, v 'ka -ain 'wvzıtv gbvnyuu weee kvεε, 'in v 'ka -ain -mıwlv -a 'ka nyıma -wa mıa v 'debhlogbv -nv nya -zε, 'in -a 'ka -gvladoluda -mı -lu -zvnv lεnvda.

¹⁵ Nu, -we -in 'kaa -slolu 'tıte nya, -zugba -na pa -na yukwlıpılvınyı 'kvayılı, we -yo -na svbhı wa lεnvıgbv 'nyılı wa 'klv, mv mıa de. Nyıme yabhlogbv 'na tılı -mı 'yılı la -nı.

3

-Lagvnyıme nvnv bhv

¹ Nu, lıgbe -Lagvnyıma nu, wa pılı nyımaa 'yugalınyı -yo 'gbee -cıan zvla. Wa zv -maa 'nuŋwe, 'in wa -mı -kılı wa 'ka lubho -zvnv weee nv. ² Wa 'na gbalı wεlı 'nyuu nyıme yabhlogbv daa -nı. Wa -mı -dıv, wa -ka dlı -zvnv, 'bhıe wa -yo nyıma weee -mı nnada 'yılı weee nya. ³ -We ka gbv -wa, bha, -amıa mı 'ya 'sa tıtinanyı -yo gbvv 'nuŋwesanyı nya, -a ka mıv. Dlıwvnyılı -yo dıdvnanılı 'yılı -bhlo -bhloo galı -a -mıa -benyılı. Nvkvle 'yılınyıno -yo -luu 'tv 'wv -a mıa -benyılı, 'in -a mıa bha 'wvnyε sa, 'in -a -yo -amıaa -lıma nyınyεnıa 'wv. ⁴ Nu, da -amıaa Gbvuvsvanyv -Lagv -slolua v 'nanıdılı -yo v nyımaa zεkalılı nyıma 'klv, ⁵ v ka -ain gbv 'wısa. We 'nı nu, lıbhv -zvnv -a nvv gbv, nu, nyızı v 'yılı -ain gbv -wa. V ka -ain gbv 'wısa, 'in v yıla Zuvu 'Pvpaı 'tıte nya -amıaa 'lululu gwalı -a 'ka 'yılıvgagıe lolu 'yılı, -amıaa -yıvıvε nya. ⁶ Vv Zuvu 'Pvpaı -Lagv yıla -ain -gvslua sa duun, -amıaa Gbvuvsvanyv -Zevu Klısvı gbεgvεın. ⁷ 'In, v 'nanıdılı nya -a 'ka nyıma tiklu nya -mı -Lagv 'yu, 'in 'yılıvgagıe -we 'nıa bhılvda -ka, -we -a mıa dlı 'wıdıda, a 'ka we 'yılı. ⁸ Nu, wεlı nı mı dlıgvzı sa. 'In 'yılıbha nu, -in gba wee

gbɔnya mia da -zakpa duun, 'in -wa zɔa -Lagɔ dli -gɔ, wa 'ka libho -zɔnɔɔ nɔnɔve 'yliyɔzɔ 'nanɔɔ, 'in wa 'ka wa 'dɛ we tili. -We nania 'yli, 'in -we kaa 'nɔŋwe nyɔmaa 'yliya 'wɔ, mɔ mia dɛ.

⁹ Nu, gbɔkpɔagbɔ -gɔ kpɛlie klaa, -we weee -wa dɔkpasu 'ŋnu 'sebhɛ klaa, we -yɔ -zɛ -yɔ *Moizu tite -gɔ kpɛlie, -in bhili we -yɔla. We bhebhe, 'in we 'ni 'ji -ka. ¹⁰ -ɔ sisalia nyɔma -yɔ, -in 'palɔ zli -zakpa -bhlo, -zakpa 'sɔ, 'bhie, -in 'ka ɔ -na 'dɛ -yɔjlali. ¹¹ We -ka 'sa -mɔ ni, -in -yi we 'ji nu, 'sasokpa -nyɔmɛ ka 'yoo -zɔnɔ -gɔlabhɔɔ, ɔ gbɔnyii slolua nu, ɔ mi 'yoo 'nyuu -gɔ.

'Wɔbhlo -yibhali -gbɔnya

¹² Nu, Alitemasi -yɔ Tisiki 'sɔ nyɔɔ, nyɔɔ in -ka -mɔ 'wɔtie, -in 'yi 'kli -in 'ka 'mɔ 'yia mɔni Nikopolisi, in ka dli -sa in 'ka -mɛmɛ ŋwɔtlɔyibhla 'paa 'gbɔ. ¹³ 'In, titee yilonyɔ 'kadɔ Zenasi -yɔ Apolɔsɔ 'sɔ -ka 'lakpa 'wɔ mɔnda -mɔ, -in 'yi 'kli -in 'ka wa -yɔbɛ. Sa -in 'kaa nɔ, 'in wa -yɔgbɔ weee 'ka gba, -in nɔ 'sa. ¹⁴ Cɔn, we mɔ ni, -amɔaa -Lagɔnyɔma 'kɔia libho -zɔnɔɔ nɔnɔve, wa tili wa 'dɛ we, 'in wa 'ka nyɔmaa -yɔbɛbie kwɛyɔmneni. Nu, wa 'na -dili la bhe -ni.

¹⁵ Nu, nyɔma weee -wa -yɔ 'mɔ 'sɔ mia -seli, wa nɛɛ wa -sa -mɔ fu. Nyɔma -wa -kalia -amɔaa zɛ dliɔzɔve 'wɔ, -in -sa wa fu -aɔn -yla.

-Lagɔ ŋwana a 'dɛ weee 'nyu la.

'Sēbhē Pōlv 'paa Filemō yoo

'Sēbhē *Pōlv 'paa ɔ 'tale Filemō yoo, mʊ -wa. Filemō ka gaylo yabhlo ɔ wa laa Onezimu. Ɔ Ɔ Onezimu ka -flii -bho ɔ -kanyɔ kwɛɛ. Ɔ -yɔ Pōlv gbelia 'wʊ -kaslv 'wʊ, 'in ɔ yia -Lagɔgbv -yɔŋwnu. 'Sēbhē nɪ 'wʊ, -we Pōlv yibhalia Filemō, mʊ -wa nɪ, ɔ ŋwnu ɔ gayloo 'wɔbhv gbu -yɔ, 'in ɔ kpa -mɔɔ -Lagɔbheli 'bhisa. Nɪ, ɔ 'na kpalɪ ɔ gaylo ɔ -bhoa ɔ kwɛɛ -flii 'bhisa -nɪ.

Fʊsawelɪ

¹ Filemō, -na fʊv! -Amɪ *Pōlv, -amɪ mia -Zezu *Klisu 'gbv -kaslv 'wʊ nɪ, in -yɔ -amɪaa bheli Timotee sɔ paa da -mɪ 'sēbhē yoo. ² -Mɪ, -amɪaa jijli -tale Filemō, -mɪ -yɔ -aun 'sɔ nua -Lagɔlubho dabʊdʊ nɪ, -in -yɔ -amɪaa bhɔlɔ Afia klaa, -Lagɔ tʊgɔnyɔ Alisipv klaa, we -yɔ *leglizɪ -we gbelia 'wlu -na -buduŋwɛɛ, in -sa aun fʊ. ³ Nɪ, -amɪaa Dide -Lagɔ -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisu ŋwna aun 'nyua la, 'in wa 'nye aun 'wɔtʊtʊe -dlɔɔ.

Pōlv paa -Lagɔ fuo Filemō 'gbv

⁴ Filemō, na jijli -tale, 'kɔmʊv in -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mɪ nɪ, 'in na paa -mɪ dli -gv, -Lagɔ na paa fuo -na 'gbv. ⁵ Nɪ, sa -in zʊa dli Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisu 'wʊ nɪ, 'in -in -kalia -Lagɔnyama weɛ zɛ, in ka we 'nʊ. ⁶ Nɪ, -Lagɔ na bhuhhoea -na 'gbv, dli zʊzʊe -bhlo -a kaa, we -slolu zʊzʊnʊ weɛ lɛnʊv tenyi tenyii -in 'ka Klisu lubho nʊ. ⁷ Na bheli -zɔnʊ, sa -in -kalia -Lagɔ -yɔ ɔ nyumaa zɛ, mʊ -laa 'mɪ 'mʊna 'wʊ, 'in mʊ 'paa 'mɪ 'kʊayli. -We ka gbu -wa, -in ka -Lagɔnyumaa dli -bɛlv -yɔpali.

Pōlv bhuhhoea Filemō Onezimu 'gbv

⁸ Nɪ, -we -in 'kaa lɛnʊ, we se mɪ 'mɪ -yla, in 'ka -mɪ -yla we gba Klisu 'wʊ. ⁹ -Amɪ Pōlv, -ɔ -wa nyɪsɔa, 'bhie, -ɔ mia -kaslv 'wʊ -Zezu Klisu 'gbv, in nɛɛ -mɪ -ylac: -a kɪkɪlɪ zɛ, we 'gbv na bhuhhoea -mɪ. ¹⁰ -In -talɪ, da in mia -seli -kaslv 'wʊ, Onezimu ka na 'yu -zɛ -Zezu Klisu 'wʊ, ɔ 'gbv na bhuhhoea -mɪ. ¹¹ Cɪn, -benyi, ɔ 'nɪ nyumɛ 'wʊ -ka -mɪ 'yliya 'wʊ, nɪ, -slɛɛn mia da, ɔ mɪ nyumɛ nya -a 'dɛ 'sɔɔ -nʊ nya.*

¹² -Ɔ na bhitiia da lv -na -gbɛ, na 'dɛɛ dibhe -wa. ¹³ Da in mia da -kaslv 'wʊ, -Lagɔgbʊv gbagbieɛ 'gbv, in 'yibha yaa, in 'ka ɔ na 'dɛ kwesi tɪ, ɔ 'ka 'mɪ 'wɔsa -na 'bigv. ¹⁴ Nɪ, -we ka gbu -wa, in 'nɪ 'yibha, in 'ka -lu yabhlogbɔɔ lɛnʊ, -zugba in 'nɪ -na ŋwɛɛ wɛlɪ 'nʊ. In 'na 'ka gba nɪ, -in nʊ 'mɪ -yla zʊzʊnʊ lɛ -gla nya, nɪ, we -zɛ -na 'dɛɛ dli da gbv.

¹⁵ Na dli nɛɛ nɪ, -we ka 'gbv ɔ yia -mɪ -yɔ 'bhv bhla -sɛlɛ nya nɪ, ɔ 'ka -mɪ kwesi -tʊ 'ylɪ weɛ nyaa gbv -wa. ¹⁶ Nɪ, ɔ 'nɪ 'maslɛɛn gaylo -kpʊa nya -mɪ, ɔ -zi -slɛɛn gaylo 'wʊ. Ɔ mɪ na yɪcɛ nya -Zezu 'wʊ, 'in ɔ mneni ɔ 'ka -na yɪcɛ nya -mɪ, we 'ka na -nʊ 'wʊzi. Filemō, ɔ mɪ -na gaylo nya, 'in ɔ mɪ 'yaa -na -Lagɔbheli -zɔnʊ nya.

¹⁷ -In -ka 'mɪ 'wɔbhv -na nɔnɔnyɔ nya nɪ, in -ka yaa -na -gbɛ yi, sa -in 'kaa 'mɪ kpa, -in kpa 'sa ɔ. ¹⁸ Ɔ -ka -mɪ -yla gbɔnyuu lɛnʊ, -na kpagbv -ka ɔ 'wlu -mɪ, nɪ, -in zʊ 'mɪ we 'wlu. ¹⁹ -Amɪ Pōlv, na 'dɛɛ sɔ nya na cɛlia da we: -amɪ yia weɛ kpagbv -saa. 'In in 'na 'ka -mɪ ligbe nɪ, na kpagbv mɪ -mɪ 'wlu. -Na 'yliyɔgagɛ -we mia -Lagɔ 'wʊ, mʊ -wa na kpagbv -mɪ 'wlu, we 'nɪ mʊv? ²⁰ Cɪn, na bheli, -we na gbaa -in nʊ lɛ nɪ, -in nʊ we lɛ -amɪaa -Kanyɔɔ 'ŋnɪ nya. -In 'pali na dli bɛlv -yɔ Klisu 'gbv.

²¹ In mia 'sēbhē nɪ cɛlɪda, -zugba na dli 'tɛ -mɪ -gv 'wʊ. Nɪ, -we na yibhalia -mɪ, in -yi we 'ji, lɛ -na yia we nʊa, we 'ka -mʊv 'wʊ -zi. ²² -Mʊv

* 1:11 Onezimu v ji -wa glɛkɪwɛlɪ 'wʊ: «ɔ mɪ nyumɛ nya!»

'bīgū, -in mnazı -buduu 'yu yabhlo
 zō la 'mı -yla. -Lagō a mıa bhuh-
 hoeda na 'gbū, in dı we dı 'wū nıı,
 -yō -Lagō yia we ηwnua, 'in in 'ka aın
 'yia mıı.

'Wvbhlolu-fvsawεli

²³ Epaflası, -ō -yō 'mı mıa -kasū
 'wū -Zezu Klisı 'gbū nı, ɔ nεε, ɔ -sa
 -mı fū. ²⁴ -Wa na -yō wa nva -Lagō
 lubho: Malıki klaa, Alısıtakı klaa,
 Deması klaa, we -yō Lukı 'sō, wa nεε,
 wa -sa -mı fū.

²⁵ Nıı, Nyımaa -Kanyō -Zezu Klisı
 ηwna aın 'nyu la.

'Sεbhε wa 'paa Eblenya yoo

-Lagɔnyima wa mia 'kɔiyε
'wɔpɔlɔda, wa 'ka wa 'kɔayli 'paa
'gbu wa yia 'sebhε nɪ cɛli. Wee
'sebhε slolua we -ain nu, *Klɪsɪ ka
-amɪaa 'gbu tli. We 'dεε 'gbu, -a
'nɪ 'maslɛɛn mneni -a 'ka 'slaka -
putu -sa -Lagɔ -yla. Mv gba 'yaa -
ain -yla *'wɔsuslɔue sɔaa 'sebhεε
nɔkpla -nyɪma -wa zɔa -Lagɔ dli -gu
bhabhaa -gɔgbu.

*-Zezuu gbεgbεin -Lagɔ gbaha -
slɛɛn -ain -yla*

¹ Bha mia, -amɪaa dɔkpasɪ -
yla -Lagɔ gbaa ɔ gbɔɔ -falɪpanyaa
gbεgbεin. ɔ ka wa -yla gbu gba -
zakpa duun, we -yɔ sɔɔ 'yli -bhlo -
bhlo lɔ. ² -Slɛɛn, -lu weee bhɪa bhla,
ɔ 'Yuu gbεgbεin ɔ gbaha ain -yla. ɔɔ
'Yu gbεgbεin ɔ -laa dɔdɔ la, 'in ɔ nɛε
nu, mɔ yia -lu weee 'yia. ³ Sa -Lagɔ
mia, ɔ ka we -ain -slolu, 'in ɔ mɔ mɪ
'ya 'sa. ɔ wɛli 'tɪtɛ nya ɔ kaa dɔdɔ.
ɔ ka nyɪmaa gbɔnyuu -bhasa, 'in ɔ
-dɪa 'tɪtɛ -ka -Lagɔɔ lilisɔlɔ la.

-Lagɔɔ 'Yu 'yli ɔ -zi 'anzɪnya

⁴ Nu, ɔɔ Yu mia, 'kadɔ -we -Lagɔ -
zɛɪa ɔ, sa we -zia 'anzɪnyaa -nu 'wɔ,
'sa -bhlokpade 'ɪɲmɪ -we ɔ 'yia ɔ kwɛε
-mɔɔ -zia 'anzɪnyaa 'ɪɲmɪ 'wɔ.

⁵ 'Lee, -Lagɔ ka -slɔ 'anzɪ yabhlo -
yla gbac:

«-In mɪ na 'Yu nya, nu -zɛɛn,
in ka -na Dide -zɛɛ»?

Yaayɪ:

«ɔ Dide na yia -zɛa, 'in ɔ mɔ 'ka na
'Yu -zɛɛ»?

⁶ Da -Lagɔ tiea ɔ 'Yu tianɔ dɔdɔ -gu, ɔ
nɛε:

«-Lagɔɔ 'anzɪ weee -gbli 'wlu la ɔ
'yu.»

⁷ Nu, -we -Lagɔ gbaa 'anzɪnyaa da,
mɔ nɪ:

«-Pɪpɛ 'bhisa 'anzɪnya yia na lubho
nɔa,
-kosuu mɔ 'bhisa we yia we
nɔa.»

⁸ 'In -Lagɔ nɛε ɔ 'Yu -yla:

«-Mɪ -Lagɔ, -mɪ yia nyɪma 'wlu-
lapɪla
'yli weee -nu nya.

Sa -na pɪɪa nyɪma 'wlu la we tɪkli.

⁹ -We mia tɪkli, 'mɔ -in 'yibhaa.

Gbɔnyuu mia, 'wɔ -na nyɛa we,
we 'dεε 'gbu, -Lagɔ, -na -Lagɔ,
ɔ yia -bha -mɪ -sa ɔ -nu nya.

'In, ɔ yia -mɪ 'mɔna yeli -na 'bɪ -zɔnɔɔ
'nyɛnyɛ nya,
we 'ka -na nɔnɔnyaa -nu 'wɔzi.»

¹⁰ -Lagɔ nɛε 'yac:

«Nyɪmaa -Kanyɔ, -lu weee gwedɪda,
-mɪ mia,
-mɪ -laa dɔdɔ la,
'in -in yia yali lɛnu -na sɔ nya.

¹¹ We 'dε weee mia,
'pɪa we yia.

'In, -mɪ mia,
-in mɪ -bha 'yli weee nya.

-Bana 'bhisa we 'dε weee yia gɔa,
¹² 'naa 'bhisa -na yia we gɪa.

Gbɔzɔnɔ -wa,
'naa 'bhisa -na yia we 'bhiti.

'In -mɪ, -i 'in 'bhiti,
-na 'yliyɔgagɪε 'nɪ bhloluda -
ka.»

¹³ -Lagɔ 'nɪ -slɔ 'anzɪ yabhlo -yla
gbac:

«Yi na lilisɔlɔ ladɪla,
'in in 'ka -na tɔnyɪma -na bhɔ zɔ
lapalɪ.»

¹⁴ 'Anzɪnya mia, zuzunya -we nɔa -
Lagɔɔ lubho, 'mɔ we 'dε weee -mɪa.
We 'nɪ mɔɔ? Nu, 'mɔ -Lagɔ tiea
nyɪma -wa ɔ 'kaa gbu 'wɔsa, we 'ka
wa kwali.

2

Gbɔwɔsasɪε 'kadɔ

¹ We 'dεε 'gbu, wɛli -we -a 'nɔa, -a
zɔ we 'yliyɔ 'nanɔɔ, we 'nɪ -mɔɔ, 'in
-a bhɔlɔa 'yoo -zɔnɔ -gɔla. ² Wɛli -
we -Lagɔ zɔa 'anzɪnya ɲwɛε, nyɪma
ka we 'jɪyibheli nu, we mɪ gbɔzɔnɔ
nya. Tɔlɔa 'nɪ we -bha zɔ, tɔlɔa 'nɪ
we 'nɔɲwɛ zɔ, 'in -Lagɔ yia wa -kasɔ
'wɔpa wa lɛnɔgbɔɔ 'gbu.

³ We -ka 'sa -mɪ, 'bhie, -amɪa
-ka -Lagɔɔ 'sasɔkpa gbɔwɔsasɪε
'kadɔ yɔlɔkpɔli nɪ, 'lee, sa -a 'na
'ka -kasɔnyɪma nya -mɪa? Wee

gbwɔwɔsɔsɛ mia, Nyumaa -Kanyɔ gbaa we gbu tia. -Mɔv 'bɪgɔ, -wa 'nva wee gbu wa yia we -gɔ nɔ, 'in wa yia -aɪ -slolu nu, we mi gbɔzɔnɔ nya.

4 -Lagɔɔ 'dɛ ka 'ya wee gbu gwelɔpa. Gbu 'kadɪ 'yɔ gwɛdigbɔv 'yli -bhlo -bhlo nya ɔ 'paha we gwelɔ, we -yɔ ɔ Zuzu 'Pɔpaa 'titɛɛ 'yli -bhlo -bhlo -we ɔ dlilia ɔ dɔmagbu nya, we nya.

5 Nu, dɔdɔ -we mia yida, we gbu -a gbaa. -Lagɔ 'nɪ 'anzɪnya 'titɛ 'nyɛ we -gɔ. 6 -Lagɔwɛlu beta yabhlo nɛɛ:

«-Lagɔ, nyɔɔ nyɪmɛ -mɪ,
'in -na pɔpali ɔ -gɔ dli laa?
'In nyɔɔ nyɪmɛɛ 'yu -mɪ,
'in -na mnazi ɔ -yɔgbɔva?»

7 -In ka ɔ 'anzɪnya zɔ -gali bhla -sɛɛɛ -nɔ nya.

-In ka ɔ 'ɪni -mnɪni, -in ka -bha ɔ -zɔ,
8 'in -in yia ɔ 'titɛ 'nyɛ -lu weee -gɔ.»

-Lagɔ ka nyɪmɛ 'titɛ 'nyɛ -lu weee -gɔ, -mɔv ji -wa nu, ɔ pɪli -lu weee 'wlu la, 'in -zɛɛɪn yli nya, -a yi we -yɔ nu, nyɪmɛ 'nɪ -slɔ 'titɛ -ka -lu weee -gɔ. 9 -We -a yia -yɔ mɔ nu: nu, -Zezu ka 'anzɪnya zɔ -gali bhla -sɛɛɛ -nɔ nya, 'in -Lagɔɔ 'nanɪ nya ɔ 'ka tli nyɪma weee 'gbɔ. Nu, ɔ ka tɪtɪlee sɪasɪe ɪwɛ 'yɪ 'gbɔ, -a yia -slɛɛɪn ɔ -yɔ, -zugba ɔ 'ɪni mni, 'in wa zɔ -bha ɔ.

10 -ɔ -laa dɔdɔ la, -Lagɔ -wa, 'in mɔ kaa we 'dɛ weee la. We 'dɛɛ 'gbɔ, we mɛnɪ nu, ɔ gbaɪ -Zezuu tɪklmɪmɪe -mɔɔ sɪasɪe 'wɔ, -mɔɔ 'ka 'yuaa -zlo ɔ 'ɪnimnɪe 'wɔkwa. Nu, mɔ saa wa gbu 'wɔ.

11 Nu, -Zezu -ɔ wɪlɔva -mɔ nyɪma -yɔ -wa ɔ wɪlɔva -mɔ, wa 'dɛ weee ka Dide -bhlo. We 'dɛɛ 'gbɔ -Zezu -ka wa la bhelia nɪ, we'e 'bhali ɔ zɔ. 12 -Zezu nɛɛ -slɛɛɪn -Lagɔ -yla:

«-Na -gɔgbɔ na yia na bhelia -yla gbaa.

-Mɔ nyɪmaa -zlo nyɪdɪ,
-na 'ɪni na yia bhli.»

13 ɔ nɛɛ 'yɛɛ:

«-Amɪ mia, -Lagɔ -gɔ na yia na dli zɔa.»

We 'bɪgɔ:

«-Amɪ mɪ -bha, in -yɔ 'yua,

-wa -Lagɔ 'nyɛa 'mɪ yoo.»

14 Waa yua mia, yɪɛ -yɔ 'pɪɔn wa gbɔlva 'wɔ. We 'dɛɛ 'gbɔ -Zezuu 'dɛbhie -gbolu yia nyɪmɛ -zɛ wa 'bhisa, 'in ɔ yia tli ɔ 'ka *Kuzu, -we kaa tɪtɪlee 'titɛ kwɛɛ, lu. 15 Nu, nyɪma 'wɔ gali, wa mɪ tɪtɪlee sɔda dɔdɔ -gɔv 'gbɔ. -Zezuu tɪtɪlee ka wa gaylo 'wɔsa. 16 We -slɛɛɪn 'vayɪ nu, we 'nɪ 'anzɪnya ɔ yi 'wɔsaa, nu, *Ablaamɔv 'yua ɔ yia 'wɔsaa. 17 -We mia dɛɛ 'gbɔ, ɔ 'ka yaa ɔ bhelia nya 'wɔwɔ sɔ weee lɔ, 'in *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ kaa nyazɪdli, -ɔ nva -Lagɔlubho 'nanɔv, ɔ 'ka we -zɛ wa -yla. 'Sa ɔ nva, 'in -Lagɔ tia nyɪmaa gbɔnyuu 'wɔ. 18 Nu, -Zezuu 'dɛ ka sɪa bhabha, 'in 'Kuzu yia ɔ layla. We 'dɛɛ 'gbɔ, -wa 'Kuzu -ka laylaa yi, ɔ mneni ɔ 'ka wa 'wɔsa.

3

*-Zezu 'yli ɔ -zi *Moizɪ*

1 Na -Lagɔbhelia, amia weee -wa -Lagɔ laa, a yla ɔɔ -Zezu. 'Mɔ ɔ tiea, -amɪaa dɪzɔgbɔ -we -a gbaa, -mɔɔ 'ka we -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -zɛ. 2 Sa *Moizɪ nɔ bhaa -Lagɔɔ lubho 'nanɔv -mɔ -Lagɔɔ -budu zɔ, 'sa -Zezu nva ɔnɔv lubho -we -Lagɔ 'nyɛa ɔ. 3 Nu, -ɔ 'subhaa -budu, 'mɔ wa zɔa -bha we 'ka -buduu 'dɛbhie -zi. 'Sa -bhlokpade, -Zezu mɪ -bhazɔsa ɔ 'ka Moizɪ -zi. 4 -Budu, -we -ka -mɪ, we ka wɛnɔv 'subhanyɔ. 'In -ɔ 'subhaa -lu weee, -Lagɔ -wa. 5 Bha mia, Moizɪ -wa lubhɔnɔnyɔ -zɔnɔ -mɔ -Lagɔɔ -buduu -kpabhie zɔ. -We -Lagɔ 'kaa gba, 'mɔ ɔ gbaa. 6 -Slɛɛɪn, Klisi -wa 'Yu -ɔ -wa wee -Lagɔɔ -buduu -kanyɔ. Wee -budu mia, -amɪa -wa, -zugba we -ka nu, -a 'tɛ dli, 'in -we -a dia dli 'wɔ we'e 'bhali -aɪn zɔ.

-Lagɔnyɪmaa nyapɛlda

7 Nu, Zuzu 'Pɔpa nɛɛ:

«A -ka -zɛɛɪn -Lagɔɔ gbagbawɛɪ 'nɔ,

8 a 'na 'tɛmanɪ amɪaa dli la -nɪ, nɛɛ da a -sɔlva zɪmɛ -Lagɔ -yɔ

'wɔ da bɛblɛɛ,

'in a yia ɔ layla, we 'bhisa -nɪ.

9-Mo wee da beblee,
 -we in nua le -zu gbu 'so zo,
 amiaa dukpası ka we -yoyı.
 We mı 'sa 'bhie, wa yia 'mı layla.
 10 We 'dee 'gbu in yia wa -yo 'cepali.
 'In in nee na 'de -ylaε:
 <Waa nyıma mıa de,
 'komsu wa mna wa 'wlukusu
 lapupalie nya,
 wa'a nwnu na gbagbaweli 'wu.>
 11 In 'paa 'ce, 'in in yia bi:
 <In nee nu, nyapelida in mnazia la
 wa -yla,
 wa 'na 'ka -bha pla.> »
 12 Bhelian, a nu 'nanuu, -muv yi
 'wlu nu, aın glaa nyıme yabhlogbooo
 ple 'nyuu -yo o -Lago dıgısasıtee
 'gbu o 'bhu 'yliyaga -Lago 'bu. 13 A
 'pupalı 'kwaylı 'yılı weee nya, wee
 'yılınya -we *-Lago sebhe laa «-zeen»,
 we nya, gbonyuu yi aın glaa nyıme
 yabhlogbooo -dawlı 'wunu, 'in o yi -
 Lago -yla yukwli sumanı. 14 -A -
 ka Klisu dlı -gu zoda -tu we 'ka we
 gwedıda 'bhu we 'ka we bhloluda
 nını, -zugba -a mı Klisu nınanya
 nya.
 15 A ligbe nu, -Lagoweli nee:
 «A -ka -zeen -Lago gbagbaweli 'nu,
 a 'na 'temanı dlı la -nı,
 da a solva o -yo 'wu, we 'bhisa -
 nı.»
 16 'Lee, nyoo -nyıma 'nu -Lago
 gbagbaweli, 'in wa yi o -yowosolva?
 -Wa weee Moızı -saa gayloflii
 Eziputu -dudu -gu, ma -wa. 17 'Lee,
 nyoo -yo -Lago palı 'ce -zu gbu 'so zaa?
 -Wa weee nua gbonyuu le, 'in wa
 yia da beblee tılı, ma -wa. 18 -Lago
 bia, o nee: «Nyapelida in mnazia la
 wa -yla, wa 'na 'ka -bha pla.» 'Lee,
 -mama o sa 'nıa? -Wa 'nıa o 'nuhwe
 zu, ma -wa. 19 -A ka we 'jiyibheli nu,
 wa 'nı -Lago dlı -gu zu, we 'gbu wa
 'nıa wee nyapelıdaa plapie mneni.

4

1 -Lago ka weli wla nu, nyapelida
 o mnazia la, -mo -a yia plaa. Nu,
 a nu 'nanuu -muv yi 'wlu nu, aın

glaa nyıme yabhlogbooo bhli -bha -
 plapie. 2 Wa ka -aın -yla -Lagobu
 gba, -amiaa dukpası 'bhisa. Nu,
 wa 'nua we, we bhe wa -gbe, -
 we ka gbu -wa, wa 'nı wee weli
 'wuhunu dızoze nya. 3 -Mumu -ka
 -amia, -amia -wa zua -Lago dlı -gu nu,
 nyapelida -we o mnazia la, -mo -a
 plaa. -Lago nee we daε:

<Da in mıa 'ce 'pada,
 -bha in bıa nu,
 nyapelida in mnazia la wa -yla,
 wa 'na 'ka -mo pla.>

'Sa o gbaa, 'in -zugba onuu lubho
 ka -nanu dudu lalale -gu 'wluh-
 halı. 4 Nu, -mo -Lagoweli 'wu, 'yılı
 gbesonuu -gugbu we gbaa: «-Lago
 nua lubho weee, wee 'yılı gbesoo zlı
 o nyapea.» 5 Wee gbu -bhlokpade -
 Lago gbaa:

<Nu, nyapelida in mnazia la wa -yla,
 wa 'na 'ka -mo pla.>

6 -Wa 'nua tıada -Lagobu, wa 'nı
 we -yuhunu, we 'dee 'gbu, nyapelida
 -Lago mnazia la, wa 'nı -mo pla.
 Nu, tıba mneni wa 'ka -mo pla.
 7 We 'dee 'gbu -Lago yia 'yılı yabhlo
 -bhasa. Wee 'yılı o laa «-zeen.» Wee
 yılı mıa, o ka bha -mo 'yugbeın
 *Izlaelnyımaa 'wlulapınyo *-
 Davidı 'wuplılı, 'in o yia we -gugbu
 gba. -A ka bha we -yoyı, o nee o weli
 'wu nu:

<A -ka -zeen -Lago gbagbaweli 'nu,
 a 'na 'temanı amıaa dlı la -nı.>

8 Nyapelida, -we ka -gugbu -Lago
 gbaa, we -ka yaa nu, *-Zozue ka
 nyıma we 'wokwa, -Lago 'na 'ka
 yaa -mo 'yugbeın 'yılı -putuu -gugbu
 gba. 9 -Muv ji -wa nu, -Lagonyımaa
 nyapelida mı -bha, 'yılı gbesonu -
 we nya -Lago nyapea, we -yo we
 'wuwlu. 10 -Lago nua lubho, 'in o yia
 nyape. 'Sa -bhlokpade, nyapelida
 -we -Lago mnazia la, o -ka -bha
 pla, nyapea -mo yi 'yaa. 11 We
 'dee 'gbu, -a fa -mo 'kua la, 'in -a
 'ka wee nyapelida pla. -A 'yılı 'kılı,
 -muv yi 'wlu nu, -aın glaa nyıme
 yabhlogbooo bhli o 'nı -Lago 'nuhwe
 zuu 'gbu, Izlaelnyıma 'bhisa.

12 -Lagoweli -ga 'yliyɔ, 'in we kaa 'tite 'wɔ. We 'ne we -zi 'yilisɔ -tɔgɔgɛ. Nyumee ku zɔ we plaa, 'in da ɔ zuzu -yɔ ɔ nyapeli suslolua 'wɔ, 'in we sisalia -bha 'yli, 'in we sisali 'yaa 'lalii 'ylijihida -yɔ we bɔv 'yli. Nyumee 'wlukɔɔn lapɔpalɔgbɔ -yɔ ɔ dliwɔnyiluu gbɔ we bhua 'wɔ.
 13 -Lu weee -we ɔ -laa la -we 'kaa zizeda -mɪ ɔ 'yu, we 'nɪ -mɪ. We 'de weee mɪ ɔ 'yu, ɔ 'yli yɪ we -yɔ. ɔ -yla -a yia -amɪaa lɛnɔgbɔ weee gbaa.

-Zezu -wa -Lagobubonyaa -kanyɔ 'kadɔ

14 -A ka *-Lagobubonyaa -kanyɔ 'kadɔ, ɔ 'te la. Mɔ mɪaa -Lagɔɔ -gbe. Mɔ -wa -Lagɔɔ 'Yu -Zezu. We 'dɛɛ 'gbɔ, -we -a zɔa dli -gɔ, -a kpa we la. 15 -Amɪaa -Lagobubonyaa -kanyɔ 'kadɔ mɪa, -a -ka sɪada -mɪ, ɔ mneni ɔ -yɔ -a ka sɪa dabɔɔɔ, 'in ɔ 'ka -amɪaa 'wɔyɔɔbe 'wolanɔ. Nu, 'Kuzu ka ɔ layla sɔ weee lɔ -ain 'bhisa, 'in ɔmɔ 'nɪ gbɔnyuu lɛnɔ. 16 We 'dɛɛ 'gbɔ, -a -yɔ dli 'wɔtɛlo nyɪ -Lagɔɔ 'ɲumɲikpe -yɔla. -Bhɛde mɪa, ɔ 'nanidli mɪ -bha. -A -ka -bha nyɪ, 'in -Lagɔ yɪla -ain nyazi, 'in ɔ saa -ain 'wɔ -amɪaa sɪasɪa bhla 'nanidli nya.

5

1 -Lagobubonyaa -kanyɔ 'kadɔ -mɔmɔ -ka -mɪ, nyɪma glaa wa -saa ɔ, 'in ɔ nɔa -Lagɔlubho nyɪma -yla. Mɔ wlaa -li -yɔ 'slaka nyɪmaa gbɔnyuu 'gbɔ. 2 ɔ -Lagobubonyaa -kanyɔɔ de mɪa, ɔ 'nɪ 'wɔtɛ. We 'dɛɛ 'gbɔ -wa 'nɪa gbɔ -yi, -wa mɔa, ɔ mneni ɔ 'ka wa gbɛgbɛɪn gbɔ kpa sayibheli. 3 ɔ 'de 'nɪ 'wɔtɛɛ 'gbɔ, we 'nɪ nu, nyɪmaa gbɔnyuu -yɔ -slaka -bhlogbɔɔ ɔ 'ka -sa, nu, ɔ 'dɛɛ -yɔ -nɔ klaa 'ya. 4 -ɔ 'kaa ɔ 'dɛɛ 'yilimanie nya ɔ 'de -sa -Lagobubonyaa -kanyɔ nya, ɔ 'nɪ -mɪ. -Lagɔ -bhlogbɔɔ mnenia ɔ 'ka nyɪme *-Lagobubonyaa -kanyɔ -zɛli *-Awlɔɔn 'bhisa.

* 6:2 Nu, Zuifɔv budobudoe -yɔ batizee batizeee -gɔgbɔ we gba 'yaa.

5 'Sa -bhlokpade, Klisi 'nɪ ɔ 'de 'yilimani, ɔ 'nɪ ɔ 'de la -Lagobubonyaa -kanyɔ 'kadɔ. -Lagɔ gbaa ɔ -ylaɛ:
 «Na 'Yu -in -mɪa, nu,

-zɛɛn in ka -na Dide -zɛ.»

6 -Lagɔ nɛɛ 'ya -Lagɔsebheɛ beta -putu 'wɔɛ:

«Melikisedeku -bho *-Lagobubonyɔ -in -mɪa,

'ylɪ weee -nɔ nya.»

7 Da Klisi mɪa dɔɔɔ -gɔ nɪ, 'in ɔ yia -Lagɔ bhubhoe. -Mɔ ɔ bhubhoe weli 'wɔ, -Lagɔ ɔ -zɪalia -li, 'wɔkpɪkɪe -yɔ wie nya. -Lagɔ ɔ mnenia ɔ 'ka ɔ tɪtɪe gwevlali, 'mɔ ɔ bhubhoea. 'In ɔ pɪli -Lagɔ zɔlaa 'gbɔ, -mɔɔ yia ɔ yukwli pɔɔ. 8 Klisi mɪa de nɪ, -Lagɔɔ 'Yu -wa. We mɪ 'sa 'bhie, 'in ɔ yia ɔ sɪasɪe 'wɔ -Lagɔɔ 'nɔɲwɛzɔzɔe 'kpɪa. 9 ɔ tiklumɪe gbaa, nyɪma weee -wa zɔa ɔ 'nɔɲwɛ, 'in ɔ yia wa Gbɔwɔnyɔ -zɛ, 'ylɪ weee -nɔ nya. 10 'In -Lagɔ yia ɔ -bhasa ɔ bubonyaa -kanyɔ 'kadɔ nya, Melikisedeku lɛnɔgbɔɔ sɔɔ.

A li lililu 'tite

11 Wee gbɔ nɪ -gɔ, gbɔ -duun -a yia gbaa. Nu, a'a 'nɔ gbɔ 'wɔla slɔ, we 'gbɔ amɪaa gbɔɔ 'ji -yla gbagɔie -kali -yɔ. 12 Amɪaa 'bɪ ka -Lagɔgbɔ -yɔwɔgwɛ. A mneni a 'ka yaa -slɛɛn gbɔslolunya -zɛ 'bhie, amɪa 'ka yaa -mɔv lɛnɔ, we mɪ tɛɪn nu, wa -slolu ain -Lagɔweli tianɔ. Amɪa 'kaa lililu 'tite li, amɪa mɪa nyɪtɪnyu 'nyɛda. 13 -ɔ tua nyɪtɪnyu 'nyɛda, 'yuyolu -wa. ɔ 'nɪ gbɔzɔnɔ -yɔ gbɔnyuu -yɔsɪsali sa -yi. 14 'In lililu 'tite mɪa, nyɪma kpasu -nɔ -wa. Gbɔ weee -we 'wɔ wa 'plɪɪa, we ka wa 'wlukɔɔn latemani, 'in wa yia gbɔnyuu -yɔ gbɔzɔnɔɔ -yɔsɪsaliɛ 'kpɪa.

6

1 We 'dɛɛ 'gbɔ, Klisi -gɔgbɔɔ sloluee gwedɪɪda mɪa, -a 'na -tɔɔ -mɔv -bhlogbɔɔ -gɔ -nɪ, nu, -a nɔ -slɛɛn nyɪma kpasu -sloluweli -zɔnɔ -gɔ. Wee sloluee gwedɪɪda, mɔ -wa nu, -a 'bhɔ gbɔ -kpɔa 'bɪ, -a zɔ -Lagɔ

dli -gv. ² Nu, batizee batizee* gbu klaa, nyimaa so 'wlu lapale klaa, tilitinya glaa 'wososve klaa, we -yo -Lagoo nyimaa -yogbu 'wobhuzli, -a 'na -tub we -gv nu. ³ -A be 'yu, nu, -Lago -ka njwuu, 'mv -a yia lenva.

⁴ 'Lee, nyima -wa bhlia, wa mneni wa 'ka loyii? Nu, wa ka -Lagoo san 'yi, wa yia -Lagoo wlawlalu -we bhva yali njweyi, 'in wa yia Zuzu 'Pupa yibheli. ⁵ Wa ka -Lagoweli njweyi, 'in wa yia we 'jiyibheli nu, we nanu 'yli. 'In da -Lago -ka nyima 'wlulapilida -mi, 'tite -we 'kaa yi, wa ka we yibheli. ⁶ -Muv 'bigu, wa -ka bhli nu, waa nyima mia, wa 'ni wa dli bhitiee 'sonu mneni, we ka gbu -wa, -zakpa 'sonu wamia kulba -Lagoo 'Yu *su -gv la, 'in wa yia nyima 'yoo 'nye wa 'ka o veli.

⁷ Kpaa dudv mia nu, 'nyu -ka lba -zakpa duun, 'in we maa we, 'in -wa nva -bha lubho, 'in we wlaa wa -yla kpaa -lu -zonv. We -ka 'sa -mi nu, -Lago njwnaa we 'nyu la. ⁸ 'In wee dudv -ka 'wia -sunya -yo -petu 'nyuu wla nu, -zugba wee dudv 'ni -lu 'woku, -Lago yia we me -yolatia slvi, 'in siea we yia.

⁹ Na bhelia -zonv, -a -ka 'sa gba, -a mi we -gv nu, 'yoo -zonv a bhlia. Wee 'yoo mia, gbuwosa -yoo -wa.

¹⁰ -We 'nia tiklu -mi, -Lago'o nu we le: -we a nva le, we -yo sa a -slolua nu, a -kalo ze -Lagonyimaa 'wosasie nya, 'in a mia we lenvda, o 'na 'ka we 'wodlv. ¹¹ -We -a yibhaha ain, mv -wa nu, a 'de wee -gv -tv ladoluda, 'in a 'ka we 'wlulapalida nyini, 'in -we wee a dia dl 'wv, we 'ka lenv. ¹² We 'de' gbu a 'na 'yamanu -ni, nu, a 'tideli nyima -wa zva -Lago dli -gv, 'in -wa kaa dlitie o gbu 'wv. Waa 'sasokpa -nyima mia, ma yia -Lagoo kwelu -we ka weli o wlaa.

-Lago wlaa Ablaamv -yla o weli

¹³ Da -Lago wlaa Ablaamv -yla o weli, o ka o 'de' njni nya bi. Nu, -o 'yilia o -zia -Lago, o -kanyo 'ni -mi,

we 'gbv, o 'de' njni nya o bia. ¹⁴ O nee: «Cun, 'nyu na yia -mi lanwnaa, 'in in 'ka -mi 'yuoyuaa -zlo 'nye.»

¹⁵ Ablaamv nva dli tiee, 'in -we ka weli -Lago wlaa, 'in o yia we 'yi.

¹⁶ Nyima -ka bia yi nu, nyime o 'yilia -o -zia wa 'wv, -moo 'njni nya wa bia. Wa -ka 'sa nu, -bha wa yia we gbuzonu nya. Nu, mv saa -zle la.

¹⁷ 'Sa we mia Ablaamv zwayli -nyimaa -nu nya. Nu, -lu -zonv -we ka weli -Lago wlaa ma 'kaa we 'yi. -Lago 'yubha o 'ka -slolu nu, o 'bhulu o weli -gv la, we 'de' gbu, o wlaa o weli, 'in o yia bi.

¹⁸ Nu, gbu 'so -we'e 'bhitia, mv -wa o weli -wlawhe -yo bibie. -We mia de -gv, -Lago 'ni mneni o 'ka yo 'tubhu. We 'de' gbu, -amia -wa 'yia zizada -Lago zo dliwudidie -we o dia -ain 'yu la we 'kninie nya, we ka -ain 'kwayli 'pa bhahba.

¹⁹ -We -a dia dli 'wv, mv zva -ain 'yliy. -A mi we -gv -kli, we 'te la, 'in we plaa -Lagoo -mowlvda 'tata, -we ka gbu -wa, we gege -buduu gwe 'bhisa.

²⁰ Nu, we 'wv -Zezu plaa tia -ain 'yu o 'ka -ain 'wosa. O ka Melikisedeku -bho *-Lagobubonyaa -kanyo 'kadu -ze, 'yhi weee -nu nya.

7

-Lagobubonyo Melikisedeki

¹ Nu, o Melikisedeki mia, mo -wa zlume Salemugbee 'wlulapilinyo, 'in -Lago -o mia -mo yali 'pipi, -moo bubonyo o -mia. Da Ablaamv mia tv -yo 'bhuda, -zugba o ka nyimaa 'wlulapilinya lu nu, 'in o Melikisedeki yia o yoo mn. Wa gbelia 'wv, 'in o yia Ablaamv 'nyulanwna. ² 'In -moo yia -we weee -moo 'yia waa nyimaa 'wlulapilinya kwee, we kugbuua -gv -bhlonv o 'nye. O Melikisedeku 'njnu ji -wa nyimaa 'wlulapilinyo tiklu. 'In, o mi 'yaa Salemugbee 'wlulapilinyo nya, mv ji -wa, -o pil nyima 'wlu la 'wtvtvte -dlv nya.

³ O Melikisedeki mia, o dide klaa, o 'nyaa klaa, we -yo o dukpasi, -a 'ni

wa -yi. Ɔ gwalıgbu -yɔ ɔ tɪtɪıgbu 'sɔ, wa'a gba -mɔv -gugbu. Ɔ 'wlv -Lagɔɔ 'Yu, ɔ mɪ -Lagɔbɔbɔnyɔ nya 'yɪ weee -nɔ nya.

4 Amıaa 'dɛ yla sa ɔ 'yɪıa, 'ın -amıaa dɔkpasa Abıaamv yia -lu ɔ 'yıa tv -gɔda, we kugbuaa -gv -bhlonv ɔ 'nyɛ. 5 Nu, -Lagɔɔ tite nɛɛ nu, *Levııı 'yuoyua -wa mıa -Lagɔbɔbɔnya nya, wa 'yıbhalı -lu weee kugbuaa -gv -bhlonv İzlaelınyıma. Wa 'yıbhalı we wa, -maa 'dɛ yi, Abıaamv 'yuoyua nya -mı wamıa 'bhısa. 6 Melıkısedɛkı 'nı Levııı zıaylı -nyıme, 'ın Abıaamv yia ɔ -luu kugbuaa -gv -bhlonv 'nyɛ, 'ın Abıaamv ɔ -yla -Lagɔ wıaa wɛlı, ɔmɔ yia -mɔɔ 'nyılanıwına. 7 -A -yi we 'jı nu, kpasa ıwına 'bıııayı 'nyı la. -Mv 'nı kpɛlıe -gɔla -ka. 8 -Lagɔbɔbɔnya mıa, ma yia nyıma kwɛɛ -luu kugbuaa -gv -bhlonv. Nu, nyıma -maa -mıa, 'ın 'yɪ yabhlo nya, tıa -maa yia. 'In Melıkısedɛkı mıa, ɔmɔ ka 'ya wee -luu kugbuaa -gv -bhlonv 'yɪ, 'ın ɔ mı 'yɪıyɔgada 'yɪ weee -nɔ nya, 'sa -Lagɔwɛlı gbaa. 9 Levııı zıaylı -nyıma yıa nyıma kwɛɛ -lu kugbuaa -gv -bhlonv. 'In wa mnenı wa 'ka gba nu, Abıaamv gbɛgbɛın Levııı 'dɛbhıe ka wee -lu kugbuaa -gv -bhlonv 'pɛnı. 10 Nu, Abıaamv mı *Levııı dɔkpasa nya. 'In da ɔ -yɔ Melıkısedɛkı 'kaa 'wɔgbɛlı nı, -zugba Levıı mı ɔ 'pıɔn 'wɔ, wa 'nı -slɔ ɔ gwalı.

-Zezu-yɔ Melıkısedɛkı

11 Levııı sɔlv -Lagɔbɔbɔe -wa Moızı tıtee gwe. Nu, Levııı sɔlv -Lagɔbɔbɔe -ka yaa gba nı, wa 'na 'ka yaa -Lagɔbɔbɔ sɔ -putı lıgbɛ: -we mıa Melıkısedɛkı -bho -nɔ nya, 'ın -we 'nıa -Awlıɔn -bho -nɔ. We 'nı mɔv? 12 'In wa -ka -Lagɔbɔbɔ sɔ 'bhıtı nı, we mı nu, wa 'bhıtı tıte. 13-14 Nyımaa -Kanyɔ ɔ ka -gugbu -Lagɔwɛlı gbaa, zıa -putı 'yɪ -nyıme ɔ -mıa. Nyıma weee -yi we 'jı nu, Zıdaa zıaylı -nyıme -wa. Nu,

-Lagɔbɔbɔnyɔ yabhlogbɔɔ 'nı wee zıa nı 'yɪ 'bhɔlv. 'In Moızı mıa -Lagɔbɔbɔnyaa -gugbu gbada, ɔ 'nı wee zıa nı 'yɪ -nyımaa -gugbu gba.

15 -A yı -slɛɛn we -yɔ 'nanv nu, -Lagɔbɔbɔnyɔ -putı -ka yı nı, -mɔɔ 'wlv Melıkısedɛkı. 16 We 'nı zıaylı -tıte -gv ɔ -zɛlı -Lagɔbɔbɔnyɔ. 'Yııyɔgagıe -we 'nıa bhıloluda -ka, we 'tıte -gv ɔ -zɛlıa we. 17 Gbɔzɔnv -wa, -Lagɔwɛlı nɛɛ: «-Mı -wa Melıkısedɛkı -bho -Lagɔbɔbɔnyɔ

'yɪ weee -nɔ nya.»

18 -Slɛɛn mıa, tıte sva ka 'plı, -we ka gbv -wa, we 'nı 'tıte -ka, 'ın we bhe.

19 Nu, Moızı tıte 'nı mnenı we 'ka -lu yabhlogbɔɔ -mɔwlvlv, 'ın -mɔv 'ka gba. Nu, dııwɔdıdıe -we -zıa tıanv 'wɔ, -Lagɔ ka we -aın -slolu. We gbɛgbɛın -a nyına ɔ -yɔla.

20 We bhıı -mɔv -gv, -Lagɔ yıa bı. Nu, -wa -zɛa ɔ bɔbɔnya tıada, ɔ 'nı -maa 'gbv bı. 21 Nu, -Zızu ɔ -zɛlıa -Lagɔbɔbɔnyɔ bıbıe nya, ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Jeıtıpe ka bı,

'ın ɔ 'na 'ka ɔ wɛlı -gv lɔyı:

«-Mı -wa na bɔbɔnyɔ

'yɪ weee -nɔ nya.» »

22 We 'dɛɛ 'gbv, -slɛɛn, *'wɔsusıloıue -we -Lagɔ -yɔ -aın nıa ıɛ -Zızu gbɛgbɛın, we 'yɪ we -zı 'wɔsusıloıue -we ɔ -yɔ nyıma nıa ıɛ Moızı gbɛgbɛın.

23 -Mv 'bıgv, gbv -putı mı -bha. Nu, -Lagɔbɔbɔnya dıun ka 'plı, -we ka gbv -wa, -bhlo ka tıı, 'ın wa palıa -bhlo ɔ 'bıgv. Wa 'yabhlogbɔɔ 'nı -Lagɔ bɔbɔda -tv 'yɪ weee -nɔ nya.

24 Nu, -Zızu mıa, -mɔɔ mı -bha 'yɪ weee -nɔ nya, 'ın ɔ 'kaa ɔ 'bıgv 'plıı -Lagɔbɔbɔnyɔ nya, -mɔɔ -kanyɔ 'nı -mı. 25 We 'dɛɛ 'gbv -wa nyına -Lagɔ -yɔla ɔ gbɛgbɛın, ɔ mnenı ɔ 'ka wa gbv 'wɔsa, 'yɪ weee -nɔ nya. -We ka gbv -wa, -Zızu -ga 'yııyɔ 'yɪ weee nya, 'ın ɔ mı -Lagɔ bhıbhıoıada -maa 'gbv.

26 We mı tıklı nu, -Zızu -mı -amıaa * -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadı nya, -we ka gbv -wa, ɔ

mɪ -mɔwɓɔda, 'sla -yɔ gbɔnyuu yabhlogbɔɔ 'nɪ ɔ 'wɔ -mɪ. ɔ -yɔ gbɔnyuu -lenɔnya mɪ -yɔbhɔbhlɔda, 'in -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhɔ yalɪ, ɔ pɪlɪ -lu weee 'wlu la. 27 ɔ 'nɪ -Lagɔbɔbɔnyaa -cian 'kadɪ tɔɓa 'bhisa -mɪ. We 'nɪ nɪ, sa zɪ zɪa -bhlo, 'sa ɔ 'ka 'slaka -sa -Lagɔ -yla ɔ 'dɛɛ gbɔnyuu -yɔ nyɪmaa gbɔnyuuu 'gbɔ, -maa 'bhisa. We 'nɪ -mɔɔ. Nɪ, -zakpa -bhlogbɔɔ ɔ -saa 'slaka ɔ 'dɛɛ wlawhie 'slaka nya. 28 Nyɪma 'nɪ 'wɔtɛ, 'in 'ma Moizu tite saa -Lagɔbɔbɔnyaa -cian 'kadɪ nya. 'In titee 'bɪgɔ -Lagɔ bia. Wee bibie mɪa, mɔ -zɛɪa -Lagɔɔ 'Yɪ ɔ mɪa tɪklɪ we 'ka gba 'ylɪ weee -nɔ nya, ɔ bɔbɔnyaa -kanyɔ.

8

-Zezu -wa 'wɔsuslɔlue loluu 'kɔɓ

1 -We -a mɪa gbada, we ji nɪ: -a ka 'sasɔkpa -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ ɔ -ɔɪa 'tite -ka -Lagɔɔ 'ɲɪmmɪkpee lilisɔɓ la -mɔ yalɪ. 2 -Lagɔɔ -mɔwɓɔda ɔ nɔa lubho. -Mɔ -wa nɪmɛkupalɔ dɛbhie. 'Mɔ Jejitape 'sɔbhaa, we 'nɪ nyɪmɛ 'sɔbha we.

3 -Lagɔbɔbɔnyaa -cian 'kadɪ weee wa -saa -bha wa 'ka -lu wla, 'in wa 'ka 'slaka -sa -Lagɔ -yla. We -ka 'sa -mɪ nɪ, da -Zezu yia, -lu -we ɔ 'kaa wla, we mɪ ɔ kwɛɛ. 4 Klisɪ -ka yaa dɔdɔ -gɔ -mɪ, ɔ 'nɪa -Lagɔbɔbɔnyɔ -zɛa yi, -we ka gbɔ -wa, Moizu titee sɔɓ, -Lagɔbɔbɔnyaa -wa wlaa -li -Lagɔ -yla wa mɪ dɔdɔ -gɔ. 5 Waa -Lagɔbɔbɔnyaa mɪa, *-Lagɔbɔdɔ zɔ wa nɔa lubho. Wee -Lagɔbɔdɔ -yɔ yalɪ -nɔ 'wɔwɓɔ, 'in yalɪ -zɔnɔ zuzu -wa. Da Moizu 'kaa 'wɔsuslɔluee nɪmɛkupalɔ 'sɔbha nɪ, -Lagɔ nɛɛ ɔ -ylae: «-In -mna 'wɔ, -in 'sɔbha we, we 'wɔwɓɔ -nɔ -we in -slɔlua -mɪ 'klɔ -gɔgɔ 'kadɔ 'wlu 'bhisa.»

6 Sa lubho -we -Lagɔ 'nyɛa -Zezu 'ylia we -zia waa -Lagɔbɔbɔnyaa -nɔ, 'sa -bhlokpade wee 'wɔsuslɔlue -we ka 'kɔɓ -Zezu -mɪaa 'ylilo -zia

'wɔsuslɔluee tɪanɔ. -We ka gbɔ -wa, wee 'wɔsuslɔlue mɪa, -Lagɔɔ wlawlawɛɪnyaa -gɔ we bhɔa.

7 We -ka yaa nɪ, wee 'wɔsuslɔluee tɪanɔ mɪ gbada, wa 'na 'ka yaa we 'lulɔlu lenɔ.

8 Nɪ, -Lagɔ dilɪa ɔ nyɪma gbɔ: «Jejitape nɛɛ: <'Yɪ -we nya in 'kaa *'wɔsuslɔlue lolu lenɔ, in -yɔ Izlaɛɪnyɪma -yɔ Zudaa nyɪma 'sɔ nyɪdɪ, wee 'ylɪ mɪ yida.

9 'Wɔsuslɔlue -we in -yɔ wa dɔkpasɪ nɔa ɛ -maa sɔ -yɔwɔbhulɔ -yɔ -maa Ezipɔtɔ -nyɪmaa kwɛɛ -sasɛ nya, wee 'wɔsuslɔlue -lolu -mɔnɪ -yɔ we 'na 'ka 'wɔwɓɔ.

Wa 'nɪ wee 'wɔsuslɔlue 'nɔɲwe zɔɔ 'gbɔ, 'in in yia wa sɔ 'bɪsa, 'sa Jejitape gbaa.

10 Wee 'ylɪnyaa -mɪnɪ 'bɪgɔ, sa in -yɔ Izlaɛɪnyɪma 'sɔ 'kaa 'wɔsuslɔlu, mɔ nɪ: na tite na yia wa 'wlukɔɔn zɔa, 'in in 'ka we ɛɛɪ wa dlɪ zɔ, 'in in 'ka wa -Lagɔ -zɛ, 'in wamɪa 'ka na nyɪma -zɛ.

11 Wa 'na 'ka 'masɛɛn wa -lima gbɔ -slɔlu. Nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'na 'ka ɔ bheli -yla gbaɛ:

«-In yibheli Jejitape» -we ka gbɔ -wa, we 'ka 'nyɛnyɛyua -gɔ 'bhɔ we 'ka nyɪma kpasɪ ylɪ, yibhelia wa 'dɛ weee yia 'mɪ.

12 Wa gbɔnyɪ na yia 'wɔtɪa, 'in in 'na 'ka 'masɛɛn wa lenɔgbɔ 'nyɪ dlɪ -gɔ 'pa.»

13 Nɪ, -Lagɔ -ka 'wɔsuslɔlue loluu gbɔ gba nɪ, -zugba ɔ ka we tɪanɔ 'sɔa -zɛɪ. 'In -we -ka sɔa, we ka gɔ, 'in la we yia dayɪ 'bhɔa.

9

'Wɔsuslɔluee tɪanɔ 'slaka

1 'Wɔsusloluwee tianɔ mia, we ka tite, sa nyɛme 'kaa -Lagɔ bubɔ, 'mɔ we slolua. We ka -Lagɔbubɔda yabhlo dɔdɔ -gɔ. 2 We 'dɛɛ 'gbɔ nyɛma yia -bha numekupalɔ 'sɔbha. We nukplɛɛ tianɔ mia, 'mɔ wa laa -Lagɔɔ -mɔwɔɔda. We nukplɛɛ mia, 'napɛ -yɔ 'tabhle -yɔ 'floo wa 'nyɛa -Lagɔ, we mɔ -bha. 3 -Mɔ we lɔɔ, 'naa yabhlo -dia wee numekupalɔ 'wɔ 'sɔ. Wee 'naa lɔɔ -wa we nukplɛɛ 'sɔnɔ -we wa laa -Lagɔɔ -mɔwɔɔda 'tata. 4 -Bhɛdɛ mia, 'wɔlɔɔsielilu -we mia -can nya, we mɔ -bha. 'In 'kesu -we nukplɛɛ 'wɔsusloluwee wɛli mia, we mɔ -bha. Wee 'kesuu ku -yɔ mɔ -can nya. We nukplɛɛ mia, -can -tukpɔ -we kaa *manɔ 'wɔ klaa, -Awɔɔn kɔɔsu -we minia -yɔ klaa, we -yɔ tukpanya -we -gɔ -Lagɔ cɛlia ɔ 'wɔsusloluwee wɛli, we mɔ -mɔ. 5 -Mɔ we -gɔ *selubɛɛn 'sɔ -we wa tɛlia, we mɔ -bha. Mɔ slolua nɔ, -Lagɔ mɔ -bha. 'Kesuu 'wɔlɔ -we -gɔ wa mnia numɛɛ 'pɔɔn gbɔnyuu lamumnie saa, -mɔ we -kapuɛnya nɛnia. Nɔ, we 'nɔ we 'ji -gba -bhla.

6 Nɔ, we nukpla -luu ladidie -ka sa bhia, 'yɔlɔ weee nya, -Lagɔbubɔnya plaa we nukplɛɛ tianɔ 'wɔ, 'in wa nɔa wa -Lagɔbubɔ -lubho. 7 We nukplɛɛ 'sɔnɔ mia, -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -bhlogbɔɔ plaa -mɛmɛ. -Zɔ 'wɔ, ɔ pla -mɔ -zakpa -bhlogbɔɔ. Numɛɛ 'pɔɔn 'nɔ ɔ kwɛɛ -mɔ, ɔ 'nɔ mneni ɔ 'ka -mɔ pla. ɔ -ka -mɔ pla nɔ, 'in ɔ wɔlaa we -Lagɔ -yla, ɔ 'dɛɛ 'gbɔ, we -yɔ nyɛmaa gbɔnyii -we ka 'ji wa 'nɔa -yii 'gbɔ. 8 Sanɛɛ 'sa Zuzu 'Pɔpa slolua -ain nɔ, yalɔ -mɔwɔɔda 'tataa 'yoo 'nɔ -slɔ -kali. 'Mɔ, wee numekupalɔ tianɔ 'nɔ -slɔ labhɔ, we 'na 'ka -kali. 9 -We mia dɛ, we 'yɔlɔ yabhlo -wa. Mɔ slolua -zɛɛn -ain nɔ, -we weee wa wɔlaa -Lagɔ -yla, 'slaka weee wa -saa, we 'nɔ mneni we 'ka nyɛme -ɔ bubɔa -Lagɔ, ɔ dɔ dɔ tuklu -zɛli we 'ka gba. 10 Wee wɔlawlali -yɔ 'slakanya mia dɛ nɔ, lilie klaa, 'mamie klaa, we -yɔ budobudoe gbɔɔ 'dekpa we

gbaa. We'e nɔnɔ nyɛmaa dɔ -lu yabhlogbɔɔ, 'in bhla -we nya -Lagɔ nɔa -lu weee 'wɔsusloluwee lolu lɛ, -bha wee 'sasɔkpa -tite 'bhɔa la.

Klisu 'pɔɔn 'yɔlɔ

11 Nɔ, Klisu yia *-Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ nya. 'In -li -zɔnɔ -we mɔ bhla la, mɔ yia we -ain 'nyɛa. Numekupalɔ -we zɔ ɔ nɔa ɔ lubho nɔ, we 'yɔlɔ, 'in we mia 'nanɔ we 'ka dɔdɔ -gɔ -nɔ -zi. We 'nɔ nyɛma 'sɔbha we. -We -Lagɔ -laa la dɔdɔ -gɔ, we 'nɔ we glaa -mɔ. 12 Nɔ, Klisu pla -Lagɔɔ -mɔwɔɔda 'tata -zakpa -bhlogbɔɔ 'yɔlɔ weee -nɔ nya. ɔ ka -mɔ pla, 'in we 'nɔ -vlɔɔ 'pɔɔn -yɔ 'bhliyuu 'pɔɔn ɔ wɔla 'slaka nya, nɔ, ɔ 'dɛɛ 'pɔɔn ɔ wɔlaa. 'Sa ɔ -saa -ain gbɔ 'wɔ 'yɔlɔ weee -nɔ nya. 13 Nɔ, -vlɔɔ 'pɔɔn klaa, 'bhligbɔɔ 'pɔɔn klaa, we -yɔ 'bhlii 'tɔtɔ, 'mɔ wa slua, -wa plaa pɔn, wa 'wɔlɔ. Tɔn, 'in wa pɔn munnia la, 'in wa wɔla -mɔ. 14 We -ka 'sa -mɔ, Klisu 'pɔɔn 'yɔlɔ, we ka 'tite 'wɔ we -zi nyɛmaa -nɔ. Nɔ, -Lagɔɔ Zuzu -ɔ mia la 'yɔlɔ weee -nɔ nya, we 'tite nya ɔ wɔlaa ɔ 'dɛ, 'slaka -we 'nɔa 'sla -yɔ -ka nya -Lagɔ -yla. We 'dɛɛ 'gbɔ, ɔ 'pɔɔn mneni we 'ka -amɔa dɔ zɔ lawɔɔ, 'in gbɔ -we kwaa -ain tɔtɔ 'wɔ, we 'ka we -ain 'wɔsa. 'In -a 'ka 'yɔlɔyɔga -Lagɔɔ lubho nɔ.

'Wɔsusloluwee loluu 'kɔlɔ

15 We 'dɛɛ 'gbɔ, Klisu mia -Lagɔ -yɔ nyɛma 'sɔ nyɔɔ 'wɔsusloluwee loluu 'kɔlɔ nya. Nɔ, nyɛmaa -wa -Lagɔ laa, 'in -wa -yla ɔ wɔlaa ɔ wɛli zɔzɔnɔ -we mia 'yɔlɔ weee -nɔ nyaa daa, -maa 'ka we 'yɔlɔ Klisu tɔtɔ 'gbɔ. 'In ɔ 'ka wa 'wɔzɔtɔ gbɔnyuu -we wa nɔa lɛ 'wɔsusloluwee tianɔ bhla, we gbɛgbɛɛn.

16 Wɛli nyɛme tia, wa 'nɔ -slɔ we -slolu nɔ, ɔ ka tɔ, wa'a nɔ we -gɔ. 17 Nɔ, nyɛme -ka wɛli tɔ 'bhie ɔ 'ka tɔ, we ka 'nɔnɔwɛ. -Mɔɔ -ka 'yɔlɔyɔga, we sa bhe. 18 We 'dɛɛ 'gbɔ 'pɔɔn 'nɔ laslue nɔ, 'wɔsusloluwee tianɔ 'na 'ka lɛnɔ. 19 Nɔ, tiada mia, Moizi zɛlia -Lagɔɔ titee nukpla

-weli weee nyima weee -yla. Tɔɔn, ɔ gbɔani *isɔpɔsuu 'kliya 'wluo 'kwleeni zalɔ la, ɔ faa we 'bhliyuaa 'pɔɔn klaa, -vlɔɔ 'pɔɔn klaa, we -yɔ 'nyu lɔ, 'in ɔ yia we 'mni -Lagɔɔ titee 'sebhɛ -yɔ nyima weee -gɔ. ²⁰ 'In ɔ nɛɛ: «-We mia da ni, mɔ -wa 'wɔsusloluee 'pɔɔn. 'Wɔsuslolue -we -Lagɔ gbaa a zɔ 'nɔɔwɛ, mɔ -wa.» ²¹ 'Ya 'sa -bhlokpade ɔ 'mnia 'pɔɔn nɔmekupalɔ -gɔ, we -yɔ -li -we 'wɔ wa bɔbɔa -Lagɔ, -mɔɔ weee -gɔ. ²² -Mɔ tite 'wɔ, -lu -we 'pɔɔn 'nia -mɔwɔlɔ, we 'ni 'wɔzu. 'Pɔɔn 'ni laslue ni, nyimaa -yɔgbɔ 'wɔtɔtie 'ni -mɔ.

Klisi plaa yali nyimaa 'gbɔ

²³ Wee nɔmekupalɔɔ nɔkplali mia, yalɔli zuzu we -mia, 'in nɔmaa 'pɔɔn nya wa 'kaa we -mɔwɔlɔ. Ni, we mi ni, wee yalɔli -yɔ -slaka 'yli we -zi dɔdɔ -gɔ -nɔ. ²⁴ We 'ni nyimaa 'sɔbha 'sɔbha -mɔwɔlɔda -we -wa yali -nɔɔ zuzu, we 'wɔ Klisi pla. Ni, -mɔ yali 'debhie -gbolɔ ɔ plaa, 'in ɔ mia -slɛɛn -Lagɔ 'yu -amɔaa 'gbɔ. ²⁵ -Zɔ nɔwɛɛ *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ plaa -mɔwɔlɔda 'tata nɔmaa 'pɔɔn nya. Ni, Klisi 'ni yali pla ɔ 'ka ɔ 'de wla -zakpa duun. ²⁶ We -ka yaa 'sa -mɔ, we 'ka dɔdɔ lalabhla 'wɔbhɔ, ɔ ka yaa sia -zakpa duun. -Innya, we 'ni 'sa -mɔ. Ni, -slɛɛn mia, dɔdɔɔ bhia bhla Klisi 'wɔɔ dɔdɔ -gɔ -zakpa -bhlogbɔɔ ɔ 'ka gbɔnyuu lasa, ɔ 'deɛ wlawhie 'slaka nya. ²⁷ Sa nyima weee yia tɔia -zakpa -bhlogbɔɔ, 'in we 'bɔgɔ -Lagɔ 'ka wa -yɔgbɔ 'wɔbhɔ, ²⁸ 'sa -bhlokpade Klisi wlaa ɔ 'de -zakpa -bhlogbɔɔ ɔ 'ka nyima duun gbɔnyuu lamumni. ɔ -zakpa 'sɔnɔ yia 'wɔɔ. -Mɔɔ mia, we 'ni gbɔnyuu ɔ yi lamumnia, ni, -wa mia ɔ wɔda, 'ma ɔ yia gbɔ 'wɔsaa.

10

Klisi yia -Lagɔɔ dɔmagbɔ lɛnɔ

¹ Moizu tite mia, we 'ni yalɔli 'yili 'debhie. Ni, zɔzɔnɔ -we 'kaa lɛnɔ, we zuzu -wa. We 'deɛ 'gbɔ, -zɔ nɔwɛɛ

-slaka -bhlokpade -we wa tɔa -sada, nyima -wa nyima -Lagɔ -yɔla, we 'ni mneni we 'ka wa nɔ tikli we 'ka gba. ² We -ka yaa -mɔɔ ni, -zugba -mama bɔbɔa -Lagɔ, -maa dli 'na 'ka -maa gbɔ dli -maa gbɔnyiii 'gbɔ, 'in wa 'na 'ka 'slaka -sada -tɔ, wa ka -mɔwɔlɔ 'yli weee -nɔ nyaa 'gbɔ. ³ Ni, we 'ni 'sa -mɔ. Wee 'slaka wa saa da -zɔ nɔwɛɛ, mɔ nɔ lɛ, 'in wa ligbea wa gbɔnyii. ⁴ -We ka gbɔ -wa, 'bhligbɔɔ 'pɔɔn -yɔ -vlɔɔ 'pɔɔn 'ni mneni we 'ka nyimɛɛ gbɔnyii lamumni.

⁵ We 'deɛ 'gbɔ Klisi 'kaa dɔdɔ -gɔ yi ni, ɔ nɛɛ -Lagɔ -ylaɛ:

«-In 'ni 'slaka -yɔ wlawlali 'yibha.

Ni, -in ka 'mi ku 'nye.

⁶ 'Slaka -nɔmaa -we wa siea we -yɔ gbɔnyuuu 'slaka 'ni -mɔ dɔdɔ nanɔ.

⁷ We nya, in gbaɛ:

«-Lagɔ, -amɔ ni.

Yi in yia in 'ka -na dɔmagbɔ lɛnɔ.

Mɔ mia na daa cɛlɔda,

-mɔ -Lagɔɔ ghɔghɔ -sebhɛ 'wɔ.» »

⁸ Klisi nɛɛ tɔiaɛ: «'Slaka klaa, wlawlali klaa, 'slaka -nɔmaa -siesie klaa, we -yɔ gbɔnyuuu 'slaka, -in 'ni we 'yibha, 'in we 'ni -mɔ dɔdɔ nanɔ.» ɔmɔ ka 'sa gba, 'in Moizu tite -nanɔ nɛɛ ni, wa nɔ we lɛ. ⁹ ɔ nɛɛ 'yae: «-Amɔ, yi in yia, in 'ka -na dɔmagbɔ lɛnɔ.» Bhlasabhla -slaka mia, 'mɔ Klisi -saa la ɔnɔɔ 'slaka nya. ¹⁰ -We -Lagɔ 'yibhaa, 'mɔ -Zezu Klisi nɔ lɛ, ni, ɔ 'de ɔ wlaa -zakpa -bhlogbɔɔ 'slaka nya 'yli weee -nɔ nya. We gbɛgbɛin -a wɔlɔɔ -mɔ.

¹¹ Zli zli, -Lagɔbɔbɔnyɔ -mɔmɔ -ka -mɔ, -mɔɔ yligbe bhɔ -gɔ -mɔɔ -Lagɔbɔɔ -lubho nɔda. 'Slakaa 'yli -bhlo ɔ saa -zakpa duun, 'in we 'ni mneni we 'ka nyimaa gbɔnyii -bhasa. ¹² Ni, Klisi -sa 'slaka -zakpa -bhlogbɔɔ 'yli weee -nɔ nya nyimaa gbɔnyiii 'gbɔ, 'in ɔ yia -Lagɔɔ lilisɔlɔ ladi. ¹³ -Slɛɛn mia, ɔ mi -Lagɔ wɔda -mɔɔ 'ka ɔ tɔnyima ɔ bhɔ zɔ lapali. ¹⁴ Ni, 'slaka -bhlogbɔɔ nya ɔ nɔa nyima weee -wa ɔ mia -mɔwɔlɔda, tikli we 'ka gba 'yli weee -nɔ nya.

15 Zuzu 'Pɔpa mɪ 'ya we gbɔdayɪnɔ nya -aɪn 'yu. ɔ nɛɛ:

16 «Jejitape nɛɛ:

«Wɔsuslolue na -yɔ wa 'sɔ yia cɪ lɛnɔa, mɔ nɪ:

na tite na yia wa dɪ zɔ zɔa.

'In, in 'ka we cɛɪ wa 'wlukɔɔn.» »

17 ɔ nɛɛ 'yae:

«In 'na 'ka wa gbɔnyii -yɔ wa mnɔmɔnɔe dɪ -gɔ 'pa.»

18 Nu, -Lagɔ -ka wa gbɔnyii 'wɔtɪ nɪ, -zugba wa 'nɪ 'masɛɛn gbɔnyuuu 'slakaa gbɔ -ka.

A-tv dɪ zɔda

19 Na bhelia, -amɪaa dɪ 'tɛ 'wɔ -mɔwɔɔda 'tataa plada -Zezuu 'pɪɔɔn 'gbɔ. 20 ɔ ka 'yoo -lolu -we kwaa nyɪma 'yliyɔgagie 'wɔ -aɪn -yla lapaɪ. We ka numekupaɔɔ nyɪdɪ naa 'wɔpɪɪ. -Mɔɔ ji -wa nu, ɔ 'dɛɛ ku 'wɔ we 'pɪɪa. 21 -Mɔɔ 'bɪgɔ, -a ka *-Lagɔɔbɔnyaa -kanyɔ yabhlo, mɔ -wa -Lagɔɔ -buduu -kanyɔ. 22 -Amɪaa dɪ mɪ -mɔwɔɔda gbɔnyuu -we dɪɪa -aɪn gbɔɔ daa, -amɪaa ku mɪ -yɔwɔɔɔda 'nyu -zɔnɔ nya, we 'gbɔ, -amɪaa -gɔ -bɪ, 'in -a nyɪnɪ -Lagɔ -yɔɔa dɪ weee nya. 23 Nu, dɪwɔɔdɪɪe -we ka gbɔ -a mɪa nyɪma -yla gbada, -a kpa we la -kɪ, -we ka gbɔ -wa, -Lagɔ -ɔ wɪaa ɔ wɛɪ, ɔ 'ɔ 'bhɔɔ we -gɔ la. 24 -A 'yɪ 'kɪ sa -a 'kaa 'kɔayɪɪ 'pɔpaɪ, -a 'ka nyɪmaa zekalɪ, 'in -a 'ka 'nanɪ nɔ, we daa. 25 Nu, 'wɪ -a gbelia da zɪ tɔɔa zɪ, -a 'na -salɪ -mɔɔ kwɛ 'bɪ -nɪ, sa tɔɔa mɪa we nɔda 'bhisa. -A 'pɔpaɪ 'kɔayɪɪ, we mɪ nu, -a nɔ we lɛ bhabha, da a mɪa we -yɔyɪda nu, Nyɪmaa -Kanyɔɔ yiyibhla ka cɪpa.

26 -A ka gbɔzɔnɔ 'kpɪa, 'in -slɛɛn, -a -ka gbɔnyuu lɛnɔda -tv -amɪaa 'dɛ 'yibadɪ nɪ, 'slaka -we 'kaa -amɪaa gbɔnyii lamumɪnɪ, we 'nɪ -mɪ. 27 We -ka 'sa -mɪ, -we -bhlogbɔɔ -a 'kaa wɔ nyano dɪ nya, mɔ -wa nu, -Lagɔ yia -amɪaa -yɔgbɔ 'wɔbhua, 'in ɔ 'ka ɔ tɔnyuma -sie -kosu 'kadɔ 'wɔ. 28 Nyɪmɛ -ɔ 'nɪ Moizu tite 'nɔɔwɛ zɔ, nyɪma 'sɔ, nyɪma ta -ka

we gbɔdayɪnya nya -mɪ, wa 'na 'ka ɔ nyazɪ 'yɪɪ, 'in wa bhaa ɔ. 29 We -ka 'sa -mɪ, nyɪmɛ -ka -Lagɔɔ 'Yu 'wɔnyɛ, -kasɔ 'wɔ -Lagɔ yia ɔ 'paa 'nyumɛɛ. We 'nɪ mɔɔ? Nu, ɔ nyɪmɛ mɪa, 'wɔsusloluee 'pɪɔn -we 'wɔɔɔa -mɔ ɔ, ɔ -ka we 'yɪ gbɔ -kpɔa nya, 'in -Lagɔɔ Zuzu -ɔ slolua -aɪn -Lagɔɔ 'nanɪ, ɔ -ka ɔ vɛɪ nɪ, -a -yɪ we 'jɪ nu, -Lagɔ yia ɔ -kasɔ 'wɔpaa 'nyumɛɛ. 30 «Kpasasɛ mɪa, na -nɔ -wa. -We ka 'kɔ nyɪmɛ kaa, -amɪ wɪaa we.» -ɔ gbaa we, -a -yɪ ɔ. 'In ɔ nɛɛ 'yae: «Jejitape yia ɔ nyɪmaa -yɔgbɔ 'wɔbhua.» 31 'Yliyɔga -Lagɔɔ kwɛɛ bhɪɪɪe mɪa, we -kalɪ -yɔ.

32 A ligbe amɪaa -Lagɔgbɔɔ gwɛɪda, da -Lagɔɔ san 'mɪa aɪn 'wɔ. -Mɔɔ 'bɪgɔ, a yia sɪa bhabha, 'in a yia we 'wɔ amɪaa 'dɛ lakpa -kɪ. 33 Zɪ tɔɔa zɪ, 'in wa vɛɪa aɪn, 'in wa palɪa aɪn 'kɪyɪe 'wɔ -zejɪla 'wɔ. -Wa wa mɪ 'saa nɔda, 'in a yia -maa lɔɔ 'yɪligbe. 34 A -yɔ -wa mɪa -kasɔ 'wɔ ka sɪa. Wa -saa aɪn amɪaa zɔzɔnɔ kwɛɛ, 'in a yia we -yɔɔwɔnɔ 'mɔna nya. -We ka gbɔ -wa, a -yɪ we 'jɪ nu, a ka 'ɔmɪnɪe yabhlo, we -zɪ -lu weee 'wɔ, 'in we mɪa 'yɪɪ weee -nɔ nya. 35 'Kɔa 'na wɪalɪ aɪn 'ylɪɪ -nɪ, nu, -lu -we ka 'kɔɔ a kaa, we mɪ we bhɪalɪda. 36 We mɪ nu, a -ka dɪɪe, 'in a -ka -Lagɔɔ dɔmagbɔ lɛnɔ, 'bhie a yia -we ka wɛɪ -Lagɔ wɪaa aɪn -yla. 37 'In -mɔ -Lagɔwɛɪ 'wɔ, -Lagɔ nɛɛ:

«Bhla -sɛɛ nya, sa -sɛɛ,
'in -ɔ 'kaa yɪ, -mɔɔ 'kaa yɪ.

ɔ 'na 'ka 'masɛɛn -mɔ -gwɪɛ.

38 -ɔ zɔa 'mɪ dɪ -gɔ,
-mɔɔ mɪ nyɪmɛ tɪkɪɪ nya 'mɪ 'yu,
'in 'yliyɔgagie -mɔɔ yia 'yɪa.

Nu, ɔ -ka lɔbhɪɪ nɪ,
ɔ 'na 'ka 'masɛɛn 'mɪ
dɔɔɔnɔmanɪ.»*

39 -Wa bhɪɪa lɔ, 'in wa mɔɔa, -amɪa 'nɪ wa glaa -mɪ. Nu, -wa zɔa -Lagɔ dɪ -gɔ, 'in ɔ saa wa gbɔ 'wɔ, wa glaa -a mɪa.

* 10:38 We ji -wa 'yae: nyɪmɛ -ɔ mɪa nyɪmɛ tɪkɪɪ nya 'mɪ 'yu, dɪzɔzɔɛɛ 'yoo -gɔ ɔ yia nɔda -tɔa.

11

Nyima wa yibhelia wa dlizovzee gbu

¹ Nyime-ka -Lago dli -gu zu nu, -lu -we -gu o dli mia, o mneni o 'ka gba nu, o 'ka we 'yi. O -yi we 'ji nu, -lu -we o' o 'yia -yo, we mi la gbu zonu nya.

² Bhlasabhla -nyima ka -Lago dli -gu zuu 'gbu, o yia wa 'yi nyima tiklu nya. ³ -A ka -Lago dli -gu zuu 'gbu, -a nua we 'wula nu, o ka dudu lala o weli nya. -Lu weee wa yia -yo, o ka we lala, -lu wa 'nia mneni wa 'ka -yoyi, we nya.

⁴ *Abeli ka -Lago dli -gu zu, we 'dee 'gbu 'slaka o -saa -Lago -yla, we yia o bheli kpassa Kaεen -nu 'wuzi. Dlizovzee 'gbu Abeli yia nyime tiklu -ze, 'in -Lago yia o wlawlaluu gbu -yohwnu. Abeli ka tli, 'in o mi gbada 'yili weee nya, -we ka gbu -wa, o ka -Lago dli -gu zu.

⁵ Enoku ka -Lago dli -gu zu, 'in -Lago yia o 'wobhu -muv yi 'wlv nu, o tli. -Lago yia o 'de kwesi o bel. We 'dee 'gbu wa 'ni mneni wa 'ka o 'yi. -Lagoweli neε nu, da -Lago 'nia -slε Enoku 'wobhu, -moo nani o dudu.

⁶ Nyime o 'ni -Lago dli -gu zu, -moo 'ni mneni -moo 'ka o dudu naman. Nyime o -ka -Lago -yolanyini, dli o zva nu, -Lago mi, 'in -wa talia o da, 'in o nua wa 'nani 'wv.

⁷ *Nowee ka -Lago dli -gu zu. Gbunya -we 'kaa ci lenv, 'in -we wa'a 'yia -slε -yo, we -gugbu -Lago gbaa o -yla, 'in o yia we -yohwnu. We 'dee 'gbu o bhlaa batoo 'kadu ni, 'in we yia o -yo o -budunweε -nyima gbuvusa. 'Sa Nowee dila dudugu -nyima gbu. Nu, -Lago 'yia o nyime tiklu nya, -we ka gbu -wa, o ka -Lago dli -gu zu.

⁸ Ablaamu ka -Lago dli -gu zu. Da -Lago laa o, 'in o yia -moo weli 'wvohwnu, -moo 'nvohwezovzee nya. -Lago neε nu, o 'ka o dudu 'nye o -nu nya. O yia wee duduv gbegebein mni, -zugba o 'ni -bha da -yi. ⁹ Dlizovzee 'gbu, dudu -we -Lago 'kaa o 'nye, o yia

-mo ladli 'lakpayu 'bhisa. -Mo o -dilia *'naabudu zo la. 'Sa *Izaki -yo *Zakobu 'so nu 'yaa. -Lu -we ka weli -Lago wlaa Ablaamu -yla, wamua yi 'yaa we 'yia. ¹⁰ Nu, 'gbe yabhlo, -we ka -budunya mia 'gwlu sa 'nanuv, 'mv Ablaamu mia woda. Wee gbe mia, -Lago de tlia we la, 'in o yia we 'sobha.

¹¹ Ablaamu 'hwno *Sala ka -Lago dli -gu zu. We nya -Lago 'nyea o 'yu -yiyee 'tite, -zugba o ka go. -We ka gbu -wa, o mi we -gu nu, -Lago o 'bhulu o weli -gu la. ¹² We 'dee 'gbu, o nyime yabhlogbo yia zva 'kadu lala, -zugba o goge kapa kapa 'gbu o 'wlv nyime o mi tli da yida. Waa zoyli -nyimaa 'wvuzulo 'wlv sa -zeli we mi yali. Wa 'wlv 'ya gumunyuu hweyo -buse, nyime 'ni mneni o 'ka wa zeli.

¹³ Dlizovzee nya waa nyima weee tlia. Zovzonnya, -we ka weli -Lago wlaa wa -yla, wa 'ni we kwazi, nu, wa ka we -yoyi 'pipi, 'in we yia wa 'muna 'wula. Wa neε nu, 'lakpanya wa -mia, 'in wa mia nonanya nya dudu -gu. ¹⁴ Wa -ka 'sa gba ni, mu slolua nu, dudu -we -gu wa 'kaa ladi, wa mi we datalida. ¹⁵ Da wa 'bhva ni, wa'a papali wa 'wlukuvv we -gola. We -ka yaa wa dli mi we -gu, -zugba wa mneni wa 'ka lobhiti. ¹⁶ Nu, dudu -zovu -we -gu wa 'kaa ladi, -we ka da wa mia talida, -we mia yali, mu -wa. We 'dee 'gbu wa -ka -Lago la wa Dide, we'e 'bhali o zu. Nu, o ka wa -yla 'gbe yabhlo 'sobha.

¹⁷ Ablaamu ka -Lago dli -gu zu. We nya o wlaa Izaki 'slaka nya da -Lago ylaa o la. Nu, o ka hwnu o 'ka o 'yu yabhlogbo wla 'slaka nya, -zugba -Lago ka o -yla weli wla. ¹⁸ -Lago neε 'cin o -ylae: «'Yuoyua -wa in gbaa -mi -yla nu, 'yia -na yia wa, Izaku gbegebein -na yia wa 'yia.» ¹⁹ -Bha Ablaamu papalia 'wlukuvv la nu, -Lago ka 'tite o 'ka Izaki 'wvuvv tilitnya glaa. We 'dee 'gbu, -Lago 'nyea o 'yu o yoo lv, we 'wlv sa tilitnya glaa -moo bhv.

20 Izaki ka -Lagɔ dli -gɔ zɔ. We nya ɔ ηwnaa *Zakɔbɔ -yɔ *Ezau 'nyu la, -we 'kaa wa 'yli cu 'gbɔ.

21 Zakɔbɔ ka -Lagɔ dli -gɔ zɔ. We nya ɔ tɪtli bhla cɪpaa, 'in ɔ yia *Zɛzɛfɔ 'yua 'nyulanɔwna -bhlo -bhlo. ɔ kwlia 'wɔ ɔ kɔɔsu -gɔ, 'in ɔ yia -Lagɔ bubɔ.

22 -Zɛzɛfɔ ka -Lagɔ dli -gɔ zɔ. We nya, ɔ tɪtli bhla cɪpaa, 'in ɔ yia Izlaelɪnyumaa Ezipɔtɔ -tla gbɔ gba. 'In -we wa 'kaa ɔ 'kwie nɔnɔ, ɔ yia we gba.

23 Moizu dide -yɔ ɔ 'nyaa ka -Lagɔ dli -gɔ zɔ. We nya wa gwalia ɔ, 'in wa yia ɔ zize 'cɔ ta zɔ. Wa 'yia nu, ɔ 'yu nanɪ 'yli, wa 'nɪ tite 'nɔηwe -sasiee daa nyanɔ nu Ezipɔtɔ -nyumaa 'wlulapɪlɪnyɔ kwɛɛ.

24 Moizu ka -Lagɔ dli -gɔ zɔ. We nya ɔ 'ylimania, ɔ 'nɪ 'yubha wa gbaa nu, Moizu mia, Ezipɔtɔ -nyumaa 'wlulapɪlɪnyɔ 'ηwnɔyuu yu -wa.

25 ɔ ka we -yɔηwnu ɔ 'ka sia -Lagɔɔ nyuma glaa. We mɪ 'sa 'bhie, ɔ mneni yaa ɔ 'ka gbɔnyuuu lenve 'wɔ -mɔna li bhla -sɛlɛɛ -nɔ nya.

26 Ezipɔtɔɔ 'ηnumnɪli -zu 'wɔ, nu, wa 'ka ɔ vɛli -Lagɔɔ -Bhasanyɔ 'bhisa, -mɔnɔ nanɪ ɔ dɔdɔ we -zi -lu weee. Nu, -we -Lagɔ 'kaa cɪ ɔ 'nyɛ we -gɔ ɔ 'yli mia.

27 Moizu ka -Lagɔ dli -gɔ zɔ. We 'gbɔ ɔ yia Ezipɔtɔ 'bhu, 'in ɔ 'nɪ wa 'wlulapɪlɪnyɔ kwɛɛ nyanɔ nu. ɔ ka dli 'temanɪ nɛɛ nyumɛ -ɔ yɪ -Lagɔ -yɔ, -Lagɔ -ɔ wa'a 'yia -yɔ. 28 ɔ dli zɔvɛɛ 'gbɔ ɔ yia *'Wɔzitiyɪlu 'fetu -sasie ladi. 'In ɔ nɛɛ Izlaelɪnyuma -yla wa tli klolo 'pɪwɔn -yɔ, -mɔv yɪ 'wɔ nu, 'anzɪ -we -Lagɔ zɔa tɪtliɛ kwɛɛ, we 'bha Izlaelɪnyumaa 'yuua tɪanɔ.

29 Izlaelɪnyuma ka -Lagɔ dli -gɔ zɔ. We nya wa yia *gumunyu Zalu lɔplɪli dɔdɔ klo -gɔ 'bhisa. 'In Ezipɔtɔ -nyuma -wa mia wa 'bɪ 'kaa 'plɪa yɪ, 'in 'nyu yia -maa -gɔ yeli.

30 Izlaelɪnyuma ka -Lagɔ dli -gɔ zɔ. We nya wa bibea Zelikogbe 'yli gbesɔ, 'in we suo yia bhli.

31 'Naabizɪjwɔ *Wlaabu ka -Lagɔ dli -gɔ zɔ. We nya -wa'a zɔa -Lagɔ 'nɔηwe, 'in ɔ -yɔ wa 'nia tli dabɔdɔ. Nu, nyumaa didedidenya -wa mia Izlaelɪnyuma nya, ɔ ka wa zize.

32 Sa in 'ka 'ya gbaa? Nu, Zedeɔn klaa, -Balaki klaa, Samɔsɔn klaa, Zefute klaa, -Davidɪ klaa, Samuelɪ klaa, we -yɔ * -Lagɔgbɔɔ -falɪpanya, -maa -gɔgbɔɔ gbagbɛ -tɪlɔ 'mɪ -yla la. 33 -Maa ka -Lagɔ dli -gɔ zɔ. We nya -maa lua dɔdɔ duuun -gɔ -nyuma, -maa pɪla nyuma 'wlu la tɪklumɪɛ nya, -we ka wɛli -Lagɔ wlaa -maa -yla, 'in -maa yia we 'yɪ. Nu, -maa ka -jlaa ηwe gbɔan, 34 'in -maa yia -kosu 'tite nyumonɔ, 'in -lu 'nia -maa yli tɔgɔgbɛ 'yu. Nu, wa 'nɪ bha late, 'in wa yia latemanɪ. Tɔ 'wɔ, wa ka latemanɪ, 'in wa yia wa tɔnyuma -gɔgalɪ. 35 'Nwɪ tɔlɔa ka -Lagɔ dli -gɔ zɔ. We nya wa 'yia wa tɪtɪlɪnya 'wɔsɔda, 'in wa -yɔ wa 'sɔ yia -mɪ.

Nu, tɔlɔa wa 'pala 'kɪyɛ 'wɔ bhabha. We mɪ 'sa 'bhie, -maa 'nɪ -maa 'dɛɛ 'yitide gbɔ -yɔηwnu. Nu, 'kɪyɛ 'wɔ -maa tɪlia, 'in we 'bɪgɔ, -maa 'ka 'yɪiyɔgagɛ -zɔnɔ 'yɪ. 36 Tɔlɔa mia, -maa wa vɛlia, 'in wa sɛlia -maa. Tɔlɔa wa gbɔan nɛtɛ -llukpe nya, 'in wa yia wa -kasɔ 'wɔpa. 37 Tɔlɔa wa 'bhaa gbɔku 'wɔ, wa yia tɔlɔa 'wɔdɪ 'sɔ, 'in wa yia tɔlɔa 'bha tɔgɔgbɛ nya. Tɔlɔa gwaa la, bhlabhlɛɛ ku -yɔ wlii ku -wa -maa -bana. Wa yia -maa boba 'wɔtɪ, wa yia -maa 'kɪyɛ 'wɔpali, 'in wa yia -maa gbɔnyuu 'wluo nu. 38 Dɔdɔgɔ -nyuma 'nɪ waa nyuma -manɪ 'klɔ -ka. -Maa -yɔ lagwagwɛ ka da weee 'plɪli: wa ka da bɛblɛɛ 'plɪli, wa ka -gɔgɔ 'wlu mɪ, 'in wa yia tɔkpanya -yɔ 'bhɔkanya 'wɔ ladi.

39 -Lagɔ ka wa yibheli dli zɔnya nya, -we ka gbɔ -wa, wa 'dɛ weee ka ɔ dli -gɔ zɔ. Nu, -we ka wɛli -Lagɔ wlaa wa -yla, wa 'nɪ 'maslɛɛn we 'yɪ. 40 -Lagɔ ka 'ya -a 'dɛ weee -yla -lu -zɔnɔ ladi, we 'dɛɛ 'gbɔ, wa 'nɪ mneni

wa 'ka -m1 tiklu we 'ka gba, -zugba -a 'n1 wa glaa -m1.

12

A 'temani dli siasie 'wv

¹ Waa gbvdaynyaa -zlo bibeaa -ain, 'in wa mia -ain ylada. We 'deε 'gbv, -we weee nyenia -ain -a 'bhv we 'bi. Gbvnyuu, -we bhlia -ain la bhebhe, -a 'bhv we 'bi. Gwagwa -yoo wa palia -ain -yla la, -a 'temani dli -a -yoo gwagwie 'ka we bhloluda nyni. ² -A yla -Zezu 'y1 weee nya. Maa -wa -amiaa dli zovwee gwedida, 'in maa -wa we gbalnyoo. O y1 'muna -we o 'kaa li -yoo 'gbv, o hwnua wa 'ka o *su -gv lakulv, o 'n1 -muv zv -lu la. -Sleen mia, o -dli -Lagoo 'hnumnikpee lilisolv la.

³ Cun, a 'pa -Zezu dli -gv. Sa gbvnyuu -lenunya -solv o -yovwv, 'in o 'nia -maa kwεε -gwa, a ligbe we, 'kva yi ain 'ylila wla, 'in a yi -Lagoo dli -gv -sa. ⁴ A ka gbvnyuu nya gv, 'in a 'n1 we nya tlithie 'yu nyni. ⁵ -Lagoo ka ain 'dizu, 'in a yia dlv. O 'yua 'bhisa o gbaa ain -ylae:

«Na 'yu, Jejitape -ka -m1 'wvslaman1

ni,
-in zv -na 'de 'yliyoo.

O -ka -m1 -yla -na gbv lapali ni,
'kva 'na wlahi -m1 'ylila -ni.

⁶ Jejitape mia,

-wa ka ze o -kalia,
'ma o slaman1a 'wv.

-Wa weee o yia o 'yua 'bhisa,
'ma o paa -kaslv 'wv.»

⁷ A -ka siada -m1, -Lagoo 'ka ain 'wvslaman1 gbv -wa. O 'yua 'bhisa o bhua ain 'wv. 'Yu, -o o dide'e 'slaman1a 'wv, -moo 'n1 -m1. ⁸ -Lagoo mia, o 'yua weee o slaman1a 'wv. O 'n1 ain 'wvslaman1 ni, -zugba bhoyi -gv -yua a -mia, a 'n1 o 'yuaa 'debbie -gbolu. ⁹ -Amiaa ddbv -gv -didea ka -ain 'wvslaman1, 'in -a yia wa 'nvhwε zv. Ni, we -ka 'sa -m1, -amiaa Dide -Lagoo o mia yali, -a pili o zola, -a 'ka 'yliyogagie 'y1. ¹⁰ -Amiaa ddbv -gv -didea mia, 'wv wa slaman1a -ain bhla -sele yabhlo nya wa dlu da.

'In -Lagoo mia, -amiaa 'deε zovzovv 'gbv o slaman1a -ain 'wv, -a 'ka -mavlvda -m1 o 'de 'bhisa. ¹¹ Wa -ka -ain 'wvslaman1a -m1, we'e namani -ain ddbv, we'e -la -ain 'muna 'wv. 'In cici, -wa wa 'slaman1 'saa 'wv, 'in -maa tua 'wv tiklu 'wvvtvε -dlv nya.

¹² We 'deε 'gbv amiaa sonya -we sia, 'in -we a belia zv, a 'bhv we 'wv. Amiaa 'kukolu -we sia, a 'temani we la. ¹³ A pali 'yoo -zovv la amiaa bhv -yla, o mia 'tigida o yi bhli, ni, o 'ka 'pv.

'Yibhaligbvnya

¹⁴ Ni, a fa -moo 'kva la a 'ka 'wvov -dlv nyuma weee nya, 'in bhv -we nania -Lagoo ddbv, a 'ka we no. We 'n1 -muv ni, nyume yabhlogbvoo 'na 'ka Jejitape 'y1. ¹⁵ A zv amiaa 'de 'yliyoo, -muv yi 'wlv ni, a pali -Lagoo 'nanidli -blgv. 'In -petu 'nyuu yabhlogbvoo 'na mini ain glaa -ni, we 'ka gbv duun -nyumo, 'in we 'ka we gu nyuma 'wvslamneni -ni. ¹⁶ A zv amiaa 'de 'yliyoo -muv yi 'wlv ni, ain glaa nyume yabhlogbvoo -ka mutni kwe, 'in a yi -we mia -Lagoo -nv nya 'wvnyε Ezau 'bhisa. Ni, maa 'paa o 'deε kpasabi pelv o 'b1svayu kwεε lililuu -kavl -bhlogbvoo 'gbv. ¹⁷ A -yi we 'ji ni, -moo 'yu gbεgbεin, o 'yibha o dide hwna o 'nyu la, 'in -moo 'n1 we -yovhwnu. Ni, wie nya o bhuhhoea o dide -moo 'ka -moo weli 'bhiti, 'in -moo 'n1 we mneni.

¹⁸ Amianuv -Lagoo -yolanynie -yoo bhlasabhla -Izlaelnyimaa -nv 'n1 -bhlo -m1. Ni, -gogoo 'kadv -we wa mnenia wa 'ka kwεzi, amia 'n1 we -yolanynie. -Kosu 'kadv klaa, nikpise klaa, -saboo klaa, we -yoo 'nyuu -p1pe 'kadv, a 'n1 we -yoy1. ¹⁹ A 'n1 legle -yoo weli 'nv. Ni, Izlaelnyuma ka 'sasokpa weli 'nv, 'in wa neε wa 'nia we -putu yukwli polv. ²⁰ -We ka gbv -wa, -Lagoo neε wa -yla: «-O -ka -gogoo 'kadv ni kwεzi, we yi numε -ze, a 'bha o gboko 'wv.» Wee weli mia de, we -kali -yoo wa -yla. ²¹ -We wa 'yia -yoo, we ka wa nyanodli 'wvslu, 'in Moizi

nɛɛ: «In mi telida, nyanɔ ka 'mi dli 'wɔslo.»

²² In amia, a ka -gɔgɔ 'kadu wa laa *Siɔn -yɔ 'yliyɔga -Lagɔɔ 'gbe -yɔlanyni. Yalu *-Zeluzalemɔ, mɔ 'anzu 'wlu -nyacun mia 'mɔna lida, -mɔ -wa. ²³ -Lagɔɔ tia -yua -wa ka ŋni mia yali celida, da wa gbelia 'wlu, a ka -bha -yɔlanyni. -Lagɔ, ɔ bhua nyuma weee -yɔgbu 'wɔ, a ka ɔ -yɔlanyni. A ka nyuma tiklu -wa ka tiklimimie gbaa -yɔlanyni. ²⁴ -Zezu ɔ -wa *'wɔsuslolue loluu 'kɔlv, a 'ka ɔ -yɔlanyni. 'In ɔ 'pɔɔn -we wa slua la, 'in -we 'yia we -zia Abelu 'pɔɔn, a 'ka we -yɔlanyni.

²⁵ We -ka 'sa -mi, a zu amiaa 'dɛ 'yliyɔ, a yi -ɔ mia ain -yla gbu gbada, -bligɔpali. Da dɔdɔ -gu, Moizi ka Izlaelunyuma 'dizv, -maa 'ni ɔ wɛli 'wɔŋwɔnu, 'in -Lagɔ yia wa -kaslv 'wɔpa. -We -ka -amia, yali -Lagɔ mia -ain -yla gbu gbada. Nu, -a -ka ɔ -bligɔpali, -a 'ni mneni -a 'ka ɔ kwɛɛ 'tla. ²⁶ Bha mia, -Lagɔɔ wɛli zuklua dɔdɔ. -Zɛɛn mia, ɔ ka we gba -ain -yla, ɔ nɛɛ: «Dɔdɔv -tapa na yia zuklua, 'in -slɛɛn we 'ni dɔdɔ -bhlogbɔɔ, nu, dɔdɔ -yɔ yali 'sɔ na yia zuklua.» ²⁷ C -ka gba «-tapa» ni, gbu yabhlo we slolua -ain. Mu -wa nu, -lu -we -Lagɔ -laa la, -we 'kaa zuklu, la we yia 'bhɔa. Nu, -we 'nia mneni we 'ka zuklu, -bha we yia -tva.

²⁸ -Amia mia, -Lagɔ ka -ain 'tite 'nye, -a -yɔ ɔ 'sɔ 'ka nyuma 'wlulapili. Wee 'wlulapalie 'ni mneni we 'ka zuklu, we -ka 'sa -mi, -a 'pa -Lagɔ fuo, -a bɔbɔɔ ɔ ɔ dɔmasa, 'nɔŋwɛzɔvɔe -yɔ sɔsɔve nya. ²⁹ Cɔn, -amiaa -Lagɔ mia, -kosu -we saa -lu la, 'mɔ ɔ -mia.

13

Sa -a 'kaa -Lagɔ dɔvɔnamanɩ

¹ Nu, a -tv zɛkikalida, sa -Lagɔbhelia 'kaa we nu, 'sa. ² 'Lakpanya, -wa yia amiaa -gbɛ, a kpa wa sɔ 'sɔ nya. Nyuma tɔlvɔ nu 'saa, 'in wa yia 'anzinyaa 'lakpasu kpa, wa 'ni we 'jiyibheli. ³ -Wa mia -kaslv 'wɔ, a 'pa wa dli -gu nɛɛ amia

-yɔ wa sɔ mi -kaslv 'wɔ. -Wa, wa mia sialida, a 'pa 'ya -maa dli -gu, -we ka gbu -wa, amia ka ku, 'in wa mneni wa 'ka ain siali.

⁴ Nu, nyuma weee zu kɔkwalie 'nɔŋwɛ. 'Lowli -yɔ ɔ 'ŋwɔnɔ mɔmɔni -yla tiklu. Mɔtnɩ kwɛ -ciɔn -yɔ -wa -yɔ nyuma weee dia -budu 'wɔ, -Lagɔ yia wa -yɔgbu 'wɔbhua.

⁵ 'Gwɛzii 'yilibilanɔnɔve 'na -zɛli amiaa dli zu gbu -bhlogbɔɔ -ni. -We a kaa, we namanɩ ain dɔdɔ. -Lagɔɔ 'dɛ nɛɛ:

«In 'na 'ka ci 'sa -mi ti,
in 'na 'ka ci -mi 'bubhu.»

⁶ We -ka 'sa -mi, -a mneni -a 'ka gba, -amiaa -gu nya -bie:

«Jɛjitape yia 'mi 'wɔsaa.

In 'na 'ka nyanɔ nu.

Lɛɛ -lu nyuma 'ka 'mi nɔnɔva?»

⁷ A ligbe amiaa 'yugalinyaa tianɔ -wa gbaa ain -yla -Lagɔgbu. Da wa -gaa 'yliyɔ, bhv -we wa nɔa, amiaa 'dɛ ka we -yɔyi. Sa wa nɔa -Lagɔɔ dli -gu -zuda, a nu 'sa. ⁸ -Zezu mi -Zezu -bhlokpadɛ nya. Zɔbha klaa, -zɛɛn klaa, we -yɔ 'yli weee nya, ɔ'ɔ 'bhiti. ⁹ -Slolue loluu 'yli -bhlo -bhlo -we bhva da -putu, a 'na 'tideli nyuma 'yi wa 'ka ain -dawli 'wɔnɔ we nya. -We 'kaa ain 'kɔayli 'pa, we nanɩ 'yli nu, we -mi -Lagɔɔ 'nanɩ nya, lililuu titee 'nɔŋwɛzɔvɔe -we'e -saa we 'nɔŋwɛ -zɔnya 'wɔ, we 'na -zɛli -mɔv -ni.

¹⁰ -Amia ka 'slakagɔsalilu yabhlo. We -gu -slaka mia, -Lagɔbɔbɔnya, -wa saa *Zuifɔv nɔmɛkupalɔ zu 'slaka, wa 'ni we 'klɔ -ka wa 'ka we li. ¹¹ Wanɔv -gbe, *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu mia, -mɔwlvɔda 'tata ɔ -yɔ numaa 'pɔɔn plaa. Nu, mɔ -wa nyumaa gbɔnyuuu 'slaka. Wee numaa -kpabhie mia, wa 'gbe -glima wa siea we. ¹² We 'dɛɛ 'gbu, -Zezu yia -Zeluzalemɔgbee -glima tliɩ, ɔ 'ka nyuma -mɔwlvɔɔ ɔ 'dɛɛ 'pɔɔn nya. ¹³ -We mia 'dɛɛ 'gbu, -a 'tla -mɔ, -a -yɔ ɔ 'sɔ 'ka 'wɔgbeli 'gbe -glima, 'in wa 'ka -ain veli ɔ 'bhisa. ¹⁴ Da dɔdɔgbu -gbe -we 'wɔ -a mia, 'plia we

yia. Nu, 'gbe -we 'kaa c1 yi, we da -a mia -talida. ¹⁵ Nu, 'slaka -we -a 'kaa -sa -Lagɔ -yla -Zezuu gbɛgbɛɪn, mɔ -wa nu, -a bhli -Lagɔɔ 'ɲni 'yɪ weee nya. -Mɔv ji -wa nu, ɲwɛɛ -a wlelia we nu, -Lagɔ 'yɪ. ¹⁶ A 'na dɪlɔv gbɔzɔnɔv lɛnɔv -yɔ 'wɔsɪsɪlɛ 'wɔ -ni, nu, mɔ -wa 'slaka -we nania -Lagɔ dɔdɔ.

¹⁷ A zɔ amiaa 'yugalinya 'nɔɲwɛ, a pɪli wa zɔla. Ma zɔa amiaa zuzu 'yɪiyɔ. -We ka gbɔ -wa, 'ma -Lagɔ yia we -gɔgbɔ layɪbhaa. A -ka wa 'nɔɲwɛ zɔ, 'in wa nɔa wa lubho 'mɔna nya. We 'ni -mɔvɔv, 'klɔ -susue nya wa yia we nɔa, 'in -mɔv 'na 'ka aɪn 'wɔsa.

¹⁸ A bhuhhoe -Lagɔ -amiaa -nɔ nya. A -yi we 'ji nu, -amiaa 'wlukɔvɔvɔn dɪli -aɪn gbɔ, nu, gbɔzɔnɔv lɛnɔv 'klɪ -a mia 'yɪda 'yɪ weee nya. ¹⁹ Amiaa zukpa -wa, -we na yɪbhala aɪn 'debbie mɔ -wa nu, a bhuhhoe -Lagɔ ɔ 'ka 'mɪ 'yoo 'nyɛ, 'in in 'ka aɪn glaa nyɪni slɔ.

²⁰ -Lagɔ, ɔ nyɛa -aɪn 'wɔtɔtɔvɛ -dlɔɔ, mɔ 'bhua bhlabhlɛɛ 'yɪiyɔzɔnyɔ 'kadɔ, -amiaa -Kanyɔ -Zezu 'wɔ tɪtɪnya glaa, 'wɔsuslɔlue -we 'nia bhloluda -kaa 'pɔn nya.

²¹ ɔ -Lagɔ 'nyɛ aɪn 'tɪtɛ a 'ka gbɔzɔnɔ ɔ 'yɪbhaa lɛnɔ. -We nania ɔ dɔdɔ, ɔ nɔ we lɛ -aɪn 'wɔ -Zezu Klisu gbɛgbɛɪn. 'Nɲimɲie -mɪ -Zezuu -nɔ nya 'yɪ weee nya. *-Amɛni.

Wɛlpapɛ

²² Bheliaɪn, amia na palɪa zukpa. Nu, a pɔvɔ 'kɔayɪ -pa -wɛli nɪ yukwli dlɪtɪ nya. Nu, -we in cɛlɪa da 'sɛbhɛ nɪ 'wɔ, we 'nɪ tɔlɔv bhabha. ²³ In 'yɪbha a yɪbheli we 'ji nu, wa ka -amiaa bheli Timotee -kasɔ 'wɔsa. ɔ -ka na -gbɛ yɪ -pa nɪ, in -yɔ ɔ 'sɔ, 'in -a mɲia amiaa -gbɛ.

²⁴ A -sa amiaa 'yugalinya weee -yɔ -Lagɔnyɪma weee fɔ. Italii -dɔdɔ -gɔ -bhelia nɛɛ, wa -sa aɪn fɔ.

²⁵ -Lagɔ ɲwɪna a 'dɛ weee 'nyu la.

'Zakee 'sεbhε

*'Zake -wa bha *-Zeluzalemov -Lagonyimaa 'yugalinyo yabhlo. 'Sebhe ni o celia, o 'ka -Lagonyima we -slolu nu, wa -ka -Zezu dli -gv zv, we mi nu, wa nonobhu -mi tiklu.

Fvsaweli

¹ Ami, *'Zake, saa ain fv. -Lago -yo Nyimaa -Kanyo -Zezu *Klisu lubhononyo in -mia. *Zuifu weee mia -Lagonyima nya, wa palia 'klyie 'wv, -wa mnenia la doob weee -gv, 'ma na paa na fvsaweli yoo.

Dluzove -yo gbvyilo

² Na bhelia, laylagbu -bhlo -bhlo -nya -we lv a yia 'plua, a yla we 'muna 'kadu nya. ³ A yibheli we 'ji nu, a -ka dli 'tamanu laylagbu 'wv, dltie we nyea ain. ⁴ Nu, amiaa dltiee lenugbu -zovu nu le tiklu, 'in a 'ka -mi tiklu gbada, -lu yabhlogbo 'na bobu ain 'wv -nu. ⁵ Amiaa lonyime yabhlo 'ni gbu -yi ni, o -zlah we -Lago, o 'kaa we o 'nye. -Lago nyea nyuma weee -lu bhe 'nanidli nya, 'in o'v kpatoa we, o 'ka we o 'nye. ⁶ Nu, o -zla we dluzove weee nya, o 'na lvb dli -ni. Nu, nyime o lva dli, o 'wlv gumunyu -gbvgbu, -we -pupε bhua 'wv, 'in we kwaa we so weee lv, mv. ⁷ -Muv 'sasukpa -nyime 'na -dili dli zo, o 'na gbalu -nie: «Jelitapeε kwe -lu na yia 'yia.» ⁸ Nu, dlubnyo -wa, dli o lva o lenugbu weee 'wv.

Boba -yo 'ηnumnie

⁹ Na bheli bobabhanyo dli namani, nu, -Lago yia o 'ηni 'wobhua. ¹⁰ 'In 'ηnumninyo dli namani, nu, -Lago ka o 'ηni zobeli. Nu, bhia o 'ηnumnie yia -fliii -petuu -bui 'bhisa. ¹¹ Sa 'ylo -ka 'wvso we suloo 'tite nya, we yelia -petu, we -bui bhlia, 'in we 'ylinano bhua la, 'sa 'ηnumninyo yia labhua o lenulu glaa. ¹² Nyime -o dia laylagbu zo la dli 'tite nya, 'wotutve -dlao mi o -nu nya. Nu, o laylayhee 'bigu, o yia o 'penie

'yia. O 'penie mia, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, -we -Lago gbaa o 'ka -wa -kalia o ze 'nye, mv -wa.

Gbonyuuu lenv tv'v 'bhv -Lago -gbe

¹³ Nu, gbonyuuu lenv tv -ka nyoo 'bha, o 'na gbalu -nie:

«-Lago ka 'mi we 'tu 'bhalu».

Gbonyuuu lenv tv'v 'bha -Lago, 'in o'v 'bhalu nyime gbonyuuu lenv tv.

¹⁴ Nu, nyimeε 'deε dlu 'wvnyini -gbonyuuu mia, mv ylaa o la. Mu gbizea o 'wv, 'in o bhoo we lubhu ηwe. ¹⁵ 'In wee dlu 'wvnyini -gbonyuuu mia, mv plaa nukpla, 'in we gwalia gbonyuu. 'In da gbonyuu -ka 'ylimanu 'kaduv, 'in -muv gwalia tltie.

¹⁶ Na bhelia -zovu, a 'na nubu amiaa 'de -dawli 'wv -nu. ¹⁷ 'Nyenyelu weee -we nania 'yli, 'in -we mia tiklu, -Lago -gbe we bhua. 'Ylv klaa, 'cv klaa, -zeli klaa, mo -laa we la. 'Bhiti wee -li -manu bhitia, 'in we tia -ain nikpise 'wv. -Lago o 'bhiti we 'bhisa. ¹⁸ O dumagbu nya, o -la -ain la gbuzovu weli nya. 'In -a 'ka o lalalu weee 'yugalinya -ze.

Welu yukwli pulve -yo we -gvgbuv lenve

¹⁹ Na bhelia -zovu, a yibheli we 'jie: nyuma -mi yukwli -ponya slui nya, 'in wa -mna 'wv gbu -gbada, wa -mna 'wv 'ce -pada. ²⁰ Nu, 'cepanyo mia, o'v nu gbu tiklu le -Lago 'yliya 'wv. ²¹ We 'gbu, a pali pvinplagbu -yo lenugbu 'nyuu weee -bligv. Weli -Lago faa ain dli zo, a ηwuu 'deε 'wotitie 'kienyi nya we gbu -yo. Nu, mv mnenia we 'ka ain gbu 'wvsa.

²² A 'na nubu amiaa 'de -dawli 'wv -nu: a 'na pulv -Lagoweli yukwli bhe -nu, a no we -gv zovovu sa. ²³ Nu, -o pulva -Lagoweli yukwli, 'in o'v noa we -gv, o 'wlv sa nyime -mavu: nyime -o ylaa o 'de -vligni 'wv, ²⁴ 'in -muv 'bigu, o -ka o 'de ylaylie bhia, o mnia -bha -bhlokpade sa o munnia 'wvsa, 'in o dlva we 'wv. 'Sa o nyime mia. ²⁵ Nu, nyime -o bhlia -Lago tite tiklu

'yliyɔ la, 'in ɔ nɔa we -gɔ, 'mɔ -Lagɔ yia 'nyulanɔwɔnaa ɔ lɛnɔgbɔ 'wɔ. Wee titee 'gbɔ, ɔ 'kaa ɔ 'dɛ -yla -tɔ. ɔ 'na pɔlɔ we yukwli bhe -ni, 'in ɔ 'na dlɔlɔ we 'wɔ -mɔɔ 'bɪgɔ -nɪ. Nu, ɔ zɔ we 'nɔɪwɛ.

26 Nyime ɔ dia we dli 'wɔ, 'in ɔ gbaa: «-Lagɔnyime in -mia», ɔ 'nɪ ɔ mɔ kpa sa -yi, ɔ 'dɛ ɔ nɔa -dawli 'wɔ: bhe ɔ mia -Lagɔ 'wɔ. 27 Nu, -we Dide -Lagɔ ylaa sa -mɔwɔlɔ -Lagɔ 'wɔ -mɔmɔ -yɔ -Lagɔ 'wɔ -mɔmɔnie -zɔnɔ nya, mɔ nɪ: -Lagɔnyime kpa kwiiyua -yɔ -dɔgbanɔwɔ 'nanɔɔ wa siasie 'wɔ, 'in ɔ 'ka ɔ 'dɛ 'yliyɔzɔ dɔdɔgbɔɔ gbɔnyuuu gbɛgbɛin.

2

Amiaa lɛnɔgbɔ -mɪ -bhlo nyɪma weee gbɛgbɛin

1 Na bhelia, -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ɔ ka 'ɲni -zia 'ɲni weee 'wɔ, amia zɔa ɔ dli -gɔ. Amiaa lɛnɔgbɔ -mɪ -bhlo nyɪma weee gbɛgbɛin. 2 Sabhisa, 'ɲnumnyɔ yabhlo plaa amiaa *-Lagɔbudu zɔ sɔwɔ -can -yɔ 'ylinanɔ -bana -zɔnɔ bhabha nya, 'in bobabhanyɔ yabhlo yia -mɔ pla 'ya -bana -zɔzɔ nya. 3 A 'bhitia ɔ kaa -bana -zɔnɔ 'wɔɔ -gbe la, a yia ɔ 'nɔɪwɛ zɔ, 'in a nɛɛ ɔ -yla: «-Mɪ, -in -dɪ da la 'ɲnumnyaa ladida!» 'In a nɛɛ bobabhanyɔ -ylaɛ: «-Mɪ, -in -tɔ dɛ 'yligbeda! We 'nɪ -mɔɔɔ, -in -dɪ da la, dɔdɔ na bhɔ -yɔ.» 4 We -ka 'sa -mɪ, -yɔsisalɪgbɔ a nɔa lɛ a 'dekpuɔ nyidi, 'in a bhua nyɪmaa -yɔgbɔ 'wɔ wa ku -yɔ, 'wlukɔɔn lapɔpalɛ 'nyuu nya.

5 A pɔ yukwli, na bhelia -zɔnɔ: dɔdɔ -gɔɔ bobabhanya -Lagɔ -saa -bha wa 'ka 'ɲnumnyaa -zɛ dlɔzɔzɔe 'wɔ. 'In -Lagɔɔ 'ɲnumngbe -Lagɔ gbaa -wa 'yibhaa ɔ, ɔ 'ka we wa 'nye, wa 'ka we 'yɪ, we 'nɪ mɔɔ? 6 'In amia, amia nyɛa bobabhanya 'wɔ! 'ɲnumnyaa 'nɪ aɪn 'nyii 'wɔnɔda -mɪ? 'In ma 'nɪ aɪn gbɔwɔbhunya dli kwada -mɪ? 7 -Zezuu 'ɲni -zɔnɔ -Lagɔ 'nyɛa aɪn, maa'a -nyumɔ wee?

8 Cɪn, na bhelia, -Lagɔɔ 'ɲnumnɪ -tite, sa we mia cɛlɪda *-Lagɔɛbhe 'wɔ, mɔ nɪ:

«-In -kali -na -libheyii zɛ -na 'dɛ 'bhisa.»

A -ka we -gɔ nɔ, -zugba -lu -zɔnɔ a nɔa lɛ. 9 Nu, amiaa lɛnɔgbɔ 'nɪ -mɪ -bhlo nyɪmaa gbɛgbɛin, gbɔnyuu a nɔa lɛ. 'In -Lagɔɔ tite luelia aɪn gbɔ, a 'nɪ we 'nɔɪwɛ zɔɔ 'gbɔ. 10 Nu, nyime ɔ 'nɪ -Lagɔɔ tite weee lɔ -tite yabhlo 'nɔɪwɛ zɔ, we 'dɛ weee ɔ 'nɪa 'nɔɪwɛ zɔ. 11 Nu, -Lagɔ ɔ gbaa:

«-In -yɔ 'ɲwɔnɔ -putu 'na -dɪlɪ -budu 'wɔ -nɪ»,*

ɔ nɛɛ 'yɛɛ:
«-In 'na 'bhali nyime -nɪ.»
-Mɔɔ 'gbɔ, -in -yɔ 'ɲwɔnɔ -putu 'nɪ -budu 'wɔdɪ, -in -ka nyime 'bha, -in 'nɪ -Lagɔɔ titee 'nɔɪwɛzɔnyɔ.

12 -Lagɔɔ tite -we ka 'gbɔ a 'kaa amiaa 'dɛ -yla -tɔ, amiaa -yɔgbɔ -Lagɔ yia 'wɔbhua we gbɛgbɛin. A gba 'sa, 'in a nɔ 'sa. 13 Nu, nyɔɔɔ nyɔɔ 'yɪlia ɔ -lima nyazi, -Lagɔ 'nɪa ɔ nyazi 'yɪlia yi ɔ gbɔwɔbhhu zɪ. Nu, nyazɪdlɪ mia, mɔ lua gbɔwɔbhhubhue.

Dlɔzɔzɔe -yɔ lɛnɔgbɔ -zɔnɔnyaa

14 Na bhelia, nyime ɔ gbaa nɪ, ɔ ka dlɔzɔzɔe, 'in we lɛnɔgbɔ -zɔnɔnyaa 'nɪa -mɪ, lɛɛ -lu ɔ 'yɪ we 'wɔa? -Mɔɔ 'sasokpa -dlɔzɔzɔe mneni we 'ka ɔ gbɔ 'wɔsaa? 15 Sabhisa, -de amiaa bheli yabhloo, -de amiaa bhɔlɔ yabhloo, wa 'nɪ 'naa -ka, 'in 'ɲwɔ -ka wa 'bhada -mɪ 'yɪ weee nya, 16 'in amiaa lɔnyime yabhlo -ka wa -yla gba: «A nɔ 'nanɔɔ -nyɛɛ, 'ɲwɔtlɔ 'bhɔ aɪn -gɔ la, 'in a lɔ -nyɛɛ!» 'in -we wa ku 'yibhaa, ɔ 'nɪ we wa 'nyɛ, lɛɛ -lu ɔ 'yɪ we 'wɔa? 17 'Sa we mia dlɔzɔzɔe -nɔ nya. We lɛnɔgbɔ -zɔnɔnyaa 'nɪ -mɪ, -zugba we ka tlɪ.

18 Nu, nyime yabhlo yia gbaa: «-Amɪ, in ka dlɔzɔzɔe, 'in -mɪ, -in ka lɛnɔgbɔ -zɔnɔnyaa.»

Gbaa na yia ɔ -yla: «-Na dlɔzɔzɔe 'nɪa lɛnɔgbɔ -zɔnɔnyaa -ka, sa we 'ka

* 2:11 Glekɔwɛlɪ 'wɔ, we ji -wa nɪ: -wa kokwaha, wa -yɔ nyɪma -putu 'na -dɪlɪ -budu 'wɔ -nɪ.

-mia? -Slolu 'mi we. 'In -ami 'ka -mi na dlizovze -slolu na lenugbu -zononyaa gbegebein.»¹⁹ -In -yi we 'ji nu, -Lago -bhlogbo, we nani 'yli bhabha! Zuzu 'nyii -yi 'ya we 'ji, 'in we tela nyanɔ nyaa 'debbhie.

²⁰ -Gowotonyo, dlizovze -we 'nia lenugbu -zononyaa -ka, we 'ni -lu 'woku, -in 'yibha -in 'ka we 'jiyibheli? ²¹ Lee, sa -Lago yibheli -amiaa dukpasa *Ablaamu, nyime tiklu nya? O lenugbu -zononyaa gbu -wa, da o wlaa o 'yu *Izaku 'slaka nya -Lago -yla. ²² -Na yi we -yo: o dlizovze -yo o lenugbu -zononyaa 'so da yabhlo we nɔa -nya. 'In o lenugbu -zononyaa -we kwaa o dlizovze yoo 'gbu, o dlizovze yia tiklu -mi. ²³ -We -Lagosebbheε 'ya gbaa gbuzonu -wa, 'sa we nua:

«Ablaamu ka -Lago dli -gu zu. O dlizovzee 'gbu, -Lago yia o yibheli nyime tiklu nya.» 'In wa yia o la -Lagoɔ 'tale. ²⁴ A yi we -yo nu, nyimeε lenugbu -zononyaa -yo -Lago yibhelia o nyime tiklu nya, we 'ni o dlizovze -bhlogboɔ -yo.

²⁵ 'Sa -bhloo 'de we nua 'naabizɪŋwɔɔ *Wlaabuu -nu nya. O 'bhua Zuifuu tietienya 'wu, 'in o yia wa 'wusa 'yoo -putuu 'wɔplɪie nya. O lenugbunya -yo -Lago yibhelia o nyime tiklu nya, we 'ni muu? ²⁶ Gbuzonu -wa, ku -we 'nia nyapelɪ 'wu -ka, sa we tia, 'sa -bhloo 'de dlizovze -we 'nia lenugbu -ka, -muu tia.

3

Nyee mia

¹ Na bhelia, amiaa lɔnyima duun 'na ŋwnunu nyimaa gbɔslolunyaa -ze gbu -nu. Nu, amiaa 'de -yi we 'ji nu, -amia nyimaa gbɔslolunyaa -yogbu -Lago yia 'wɔbhua, we 'ka nyima weee -yogbu -zi. ² Mnɔ -a 'de weee mnɔ so duun lɔ. Nyime -o'ɔ mnɔa ci o gbagbawelɪ 'wu, nyime tiklu -wa. O -yi o 'de kpa sa sazɔnu sa.

³ Sabhisa, numesɔɔnyaa nyee -a zɔa nete we 'ka -aun 'nuŋwe zɔɔ

'gbu, 'in -a mneni, -a 'ka we ku -kpathie 'yoo da -slolu. ⁴ Mu mia, 'glɔnyaa 'debbhie -we 'yia, 'in -we -pɪpe 'titenya sua, we 'yoo daslolu -lu 'kienyi -le! Mu sloua we 'yoo da -nya. 'In da we 'papanyo 'yibhaa, 'in we mɪa -mɔ -nya. ⁵ 'Sa -bhloo 'de, mɪa mia ku -kibhe -sele nya -amiaa 'lalinya nyidi, 'in we ylimani we 'de gbu 'kadi 'wu.

A yia, 'sa -kosu 'kienyi -le mneni, we 'ka 'kwla 'kadu 'yilipali! ⁶ Mɪa 'wɔ sa -kosu yabhlo. Dɔdɔgɔɔ 'nyuu 'bhɔlɔda -wa. Mɪa mi -amiaa 'lalinya nyidi, mu plaha -amiaa ku weee pɔin. Sa we nua, mu ni: we 'wɔ sa -Kosu -kapu ka wee mɔɔ 'de 'ylifa, 'in we 'de faa nyimeε dɔdu -gu -gbu weee 'yia.

⁷ -Fliinuma weee -yo 'zianya, dliunɔnu -nɪa -yo 'nyulu -nɪa, nyime mneni, o 'ka we gbu -slolu, 'in nyime sloua we gbu. ⁸ Nu, nyime yabhlogboɔ 'ni mneni, o 'ka mɔ gbu -slolu. We 'wɔ sa tibhe: gbonyuu -we nyime 'nia kpa sa -yi, 'mu we -mia, nyime 'bha -gu yea we.

⁹ 'Mu -a bhua 'wu, 'in -a mɪnɪa -amiaa Dide Jejitapeε 'ŋni. 'In 'mu -a bhu 'yaa 'wu, nyima -wa -Lago -laa la o 'deε 'wɔwɔ nya, 'in -a bhua wa gwεze. ¹⁰ Wee nyee yabhlogboɔ 'wu Jejitapeε 'ŋnɪmɪnɪe -yo gwεze -bhɪbhɪe tia. Na bhelia, we 'na -mɪni 'sa -ni. ¹¹ 'Wɔwɔlɔnyu yi we 'bhuka yabhlogboɔ 'de 'wu mɛnɔ nyu -yo kalɔ nyu wlelii? ¹² Na bhelia, magloosu yi gwii 'bhue 'paa? Yaayu, *-dlɔsu yi magloo tɔɔ? -Innya. 'In 'ya, gumonyuu 'wɔda 'ni mneni we 'ka mɛnɔ -nyu -kpa wla.

Gboyilo -we bhua -Lagoɔ -gbe

¹³ Aun glaa nyɔɔ -yi gbua, 'in o mna 'yia? O -slolu we o lenugbu nya o nɔnɔbhɔ -zɔnɔɔ gbegebein, gboyilo -yo dli -dlɔɔ nya. ¹⁴ Nu, zenyi 'nyuu -yo kpikpeli -zuzu -ka aun 'wu -mi, a 'na 'ylimani amiaa 'de -ni, a 'na 'tɔbhɔlu yo -Lagoɔ gbuzonu -yo -ni. ¹⁵ -Mu gboyilo 'nia -Lagoɔ -gbe 'bhu,

nu, dudv -gvv -nv mv, nyumee zuzuu -nv mv, *'Kuzuu 'debhiee -gbe we bhva. ¹⁶ Nu, da zenyi -yo kpikepeli -zuzu -ka -mi, gbv bidi -bidi bidi -yo gbonyuuu 'yli -bhlo -bhlo weee mi 'ya -bhade.

¹⁷ Nu, gbvyilo -we bhva -Lagoo -gbe we mi -mawlvda tia, -muv 'bigv, we 'yibha 'wotvte -dlao, we -yi we 'de kpa sa nyumaa gbegebein. Nyuma we zva 'nuhwe, we ka nyazidl, 'in we nva gbuzonunya le. We 'ni nyumee -yogwepalie -yo dli 'sao gaylo nya -mi. ¹⁸ Dli -dlao -nyuma -wa bibelia nyuma -yo, wa dli -dlao mia, mv yia 'yliyogagie tiklu wlaa.

4

Dudvgolii 'yibhayibhie

¹ -Golunya -yo -zlenya mia ain nyidi, da we bhulva? Amiaa dliwonyinili, -we sumania amiaa dli, mv nva we le, we 'ni mvv? ² A 'yibha -lu yabhlo, 'in a'a 'yi we. A ka nyume -bha dli nokple, 'in amiaa dli nynia -lu 'wv, 'in a 'ni mneni, a 'ka we 'yi. A ka -zlenya -yo -golunya kwe. 'In a'a -zlati -Lago -lu, we 'gbv, a'a 'yia we. ³ 'In we 'ni 'sa -mi ni, -lu a zlaa 'nyumu a 'ka amiaa dliwonyiniluu domagbv lenv, we 'gbv, a'a 'yia we.

⁴ -Lagoo -dawlinunya a -mia! A 'ni we 'ji -yi nu, dudvgolii 'yibhayibhie sisalia nyume -yo -Lago -yoo? Cun, a -yo dudvgv -li -ka 'tale li, -Lagoo tonyuma a -zea. ⁵ -Lagosebhe 'ya nee: «Zuzu -zovv -Lago zva -ain 'wv, 'mv o yibhaa -yola zenyidli nya.» Amiaa dli nu, weli -we we gbaa, bhe -wa yi? ⁶ Nu, 'nanu 'kadv -Lago nva -ain 'wv, we 'gbv -Lagosebhe nee 'yae:

«'Temanu -Lago temania 'dee 'yilimanunya -yo.

'In -wa tia wa 'de 'wv 'kienyi, o nva wa 'nanu 'wv.»

⁷ Nu, a ti amiaa 'de 'wv 'kienyi -Lago 'yu. A 'temanu amiaa 'de 'Kuzu -yla, 'in we 'ka ain -yobhu 'pipi.

⁸ A nyni -Lago -yola, 'in o 'ka ain

-yolanyni. Gbonyuu -lenunya, a -wolv amiaa kwenya -yo! Dli 'so -nyuma, a mnazi amiaa dli -yo! ⁹ A yibheli amiaa 'dee nyazu 'ji. A wi, 'in amiaa 'mwo kwli! A 'bhitali amiaa nyanyie wie 'wv, 'in a 'bhitali amiaa 'monalilie dlu sulo 'wv! ¹⁰ A ti amiaa 'de 'wv 'kienyi Jejitape 'yu, 'in o 'ka amiaa 'hni 'wobhu 'kadov.

-In 'na 'bhulu -na bhelii -yogbv 'wv -ni

¹¹ Na bhelia, a 'na gbalu weli 'nyuu bheliaa daa -ni. -o -ka o bhelii daa weli 'nyuu gba, -o -ka o bhelii -yogbv 'wobhu, -zugba -Lagoo tite -yla o gbaa weli 'nyuu, 'in we -yogbv o 'bhua 'wv. -In -ka titee -yogbv 'wobhu, -in 'ni we 'nuhwezonyo, we -yogbv 'wobhunyo -in -mia. ¹² -Lagoo 'debhlogbvoo palia tite, 'in o 'debhlogbvoo -wa gbuvobhunyo. Mo mnenia nyumee puepue, 'in mo mnenia nyumee mnovv. 'In -mi, nyoo -in -mia, 'in -na bhu -na -libheyii -yogbv 'wva?

A 'na 'yilimanu amiaa 'de -ni

¹³ Amia -wa gbaa: «-Zeen, cizi, 'gbe -muv 'wv -a yia mvv, -a 'ka -moo -zv -bhlo li, -a 'ka -vale 'pa, 'in -a 'ka 'gwazi 'yu», a polv 'mi yukwli -sleen. ¹⁴ Amia -wa 'nia -we 'kaa cizi lenv -yi! Sa amiaa dudv -gv mia? 'Nyuu bhuhui -we saa 'wv, 'in we mnava la -bha -bhlokpade, 'mv a -mia.

¹⁵ Sanee a 'ka yaa gba: «-Lago -ka hwnu, -a -ka 'pvda -mi, sanee -yo sanee -a yia nva.» ¹⁶ Nu, -sleen a mi 'dee 'yilimanunya nya, 'in a yilimania amiaa 'dee 'hni. 'Dee 'yilimanie mia, 'yli we -nyua. ¹⁷ -Muv 'gbv, -o -yia gbuzovv -we o 'kaa lenv, 'in o o nva we le, gbonyuu o nva le.

5

Gbv lapalie 'hnumunya -yla

¹ 'In -sleen amia 'hnumunya polv 'mi yukwli! A wi, 'in a klu, gbonyii yia ain ylaa 'gbv. ² Amiaa 'hnumuli ka zen pla, 'in -muta yia amiaa 'naanya pla. ³ 'Glu ka amiaa -can

-yɔ amiaa 'gwɛzi kpa, wee gli yia amiaa -yɔgbɔɔ dayilu -zɛa, 'in mɔ yia amiaa yicɛ lia -kosu 'bhisa. A ka 'ɛnumndli 'wlugɔgwɛli 'wɔbhlolu -yli weee 'wɔ. ⁴ Amiaa lubhonunya -wa nɔa amiaa kpaanya lubho, a 'ni wa 'pɛniɔgwɛzi wla. A pɔɔɔ wa gbɔɔ lapaliwɛlnya yukwli! -Wa plalia amiaa kpaɔ -lii 'ya, wa 'wɔkpiwɛli ka 'Tite -ka -Lagɔɔ yukwliyoo mni tikli. ⁵ Amiaa 'dɛɛ 'ɛnumndli -yɔ amiaa 'dɛɛ dɔmagbɔnya a nɔa lɛ dɔdɔ -gɔ, -zugba a li 'kpiɔ -li, a zɔ ku nɛɛ nɔma -we wa 'ka 'bha we 'bha yli nya, 'in wa 'ka li mɔ. ⁶ A ka nyima tikli gbɔ 'wlu ladili, 'in a yia wa 'bha, wa 'ni -gla zɔ aɔn -yla.

Dlitie -yɔ -Lagɔ bhuhhoe

⁷ We 'dɛ weee 'gbɔ, na bhelia, a -ka dlitie tikli, 'in Nyimaa -Kanyɔ 'ka yi. A yla, kpaapanyɔ wɔa ɔ kpaɔ -luu 'ya -zɔnɔ dɔdɔ 'kaa wla, dlitie nya tikli, 'in 'nyu tianɔ -yɔ 'wɔbhlolunyu lɔa ɔ kpaɔ. ⁸ We 'gbɔ, amia -ka 'ya dlitie, a 'tɛmanɔ dli, nu, Nyimaa -Kanyɔɔ yibhla ka cɔpa. ⁹ Na bhelia, a 'na 'pɔpali yɔ -yɔ -ni, nu, -Lagɔ yi amiaa -yɔgbɔ 'wɔbhu. Gbɔwɔbhunyɔ ka cɔpa, ɔ ka plada cɔpa 'lɛ!

¹⁰ Na bhelia, a 'pa *-Lagɔgbɔɔ -falɔpanya dli -gɔ, -wa gba bhaa -Lagɔgbɔ Jejitapɛɛ 'ɛni nya. A 'tideli wa dlitie, wa siasiɛ 'wɔ. ¹¹ A yla, nyima -wa sia dlitie nya -a nɛɛ 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ mɔ wa -nɔ nya. A ka *Zɔbɔɔ dlitiee 'di 'nɔ, 'in -we Jejitapɛ nɔa ɔ -yla lɛ lɔgada, a ka we -yɔyi. Nu, Jejitapɛ mɔ yeda zɔzɔnɔ -yɔ nyazidli nya.

¹² Na bhelia, gbɔ weee 'yu, a 'na bili yali -ni, a 'na bili dɔdɔ -ni, a 'na bili -lu yabhlogbɔɔ gwɛzɛ nya -ni. Nu, amiaa un -zɛ un, 'in amiaa -inna -zɛ -inna, -Lagɔ yi amiaa -yɔgbɔ 'wɔbhu.

¹³ Amiaa lɔnyimɛ yabhlo mɔ siadaa? ɔ bhuhhoe -Lagɔ. Amiaa lɔnyimɛ yabhlo mɔ 'mɔna 'wɔɔ? ɔ bhli -Lagɔlɔnya. ¹⁴ Amiaa lɔnyimɛ

yabhlo ka gu -yɔɔ? ɔ la *leglizɔ nyima kpaɔ, 'in waa nyima kpaɔ 'ka ɔ 'kpi -yɔtli Nyimaa -Kanyɔɔ 'ɛni nya, 'in wa 'ka ɔ -Lagɔ bhuhhoe. ¹⁵ -Lagɔbhuhhoe dlɔzɔzɔɛ nya, mɔ yia guzɔnyɔ -mɔni puea, 'in Jejitapɛ yia ɔ 'wɔbhua. 'In ɔ -ka gbɔnyii lɛnɔ, -Lagɔ yia ɔ gbɔnyii 'wɔtia. ¹⁶ We 'gbɔ, a gbɔgbali amiaa gbɔnyii -yla -bhlo -bhlo, 'in a 'ka -Lagɔ bhuhhoe -bhlo -bhlo, 'bhie, a 'ka 'pɔ. -Lagɔ bhuhhoe wɛli -zɔnɔ -we nyimɛ tikli 'bhua 'wɔ -Lagɔ 'yu, we ka 'tite 'kadɔ 'wɔ.

¹⁷ 'Sa -mɔɔ mɔ 'yaa -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyɔ *Eliii gbɔ nya. ɔ mɔ zɔmɛ nyimɛ nya -aɔn 'bhisa. 'In ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe dli weee nya nu, 'nyu 'na lɔali -ni, 'in -zɔ ta 'cɔ gbelibhlo 'wɔ 'nyuu 'ya 'ni dɔdɔ -gɔ bhli. ¹⁸ -Mɔɔ 'bɔgɔ, ɔ yi 'yaa -Lagɔ bhuhhoe, 'in 'nyu yia lɔa, 'in dɔdɔ -gɔ -li yia zɔ.

-Lagɔnyima mɔna, wa lɔlale

¹⁹ Na bhelia, amiaa lɔnyimɛ yabhlo -ka gbɔzɔnɔ 'bɔbhɔ ɔ -ka mɔna, 'in nyimɛ yabhlo -ka ɔ lɔlali, gbɔzɔnɔ ɔ nɔa lɛ. ²⁰ A yibheli we 'ji nu, gbɔnyuu -lɛnɔnyɔɔ 'yloogblɔ 'nyuu, -we -gɔ ɔ mia, -ɔ saha we -gɔ ɔ la, ɔ gbɔnyuu -lɛnɔnyɔɔ zuzu ɔ -saa tɔtie 'wɔ. 'In ɔ 'gbɔ -Lagɔ yia gbɔnyuu duun lamumnia.

Tia 'sebhε Pieli 'paa yoo

Pieli cεlia 'sebhε ni. Nu, -Zezuu *'bunonya kugbua le 'sɔɔ glaa-nyime yabhlo ɔ -mi bhaa. -Lagɔnyima -wa wa palia 'klyie 'wɔ, 'ma ɔ 'paa 'sebhε ni yoo. ɔ nεε wa -yla nu, wa ka -Zezu 'klyie 'wɔpali, 'in ɔ yia sia. We 'dεε 'gbɔ, -Lagɔnyima -ka siada -mi, wa -ka wa 'klyie 'wɔpalida -mi, we mi nu, wa 'yligbe gege, 'in wa 'ka -Lagɔ dli -gɔ zu.

Fɔsaweli

¹ -Ami Pieli -wa -Zezu *Klisu *ti-etienyɔ, amia -wa -Lagɔ -saa -bha, 'in -wa mia lamnenida laga -dɔdɔ -gɔ, -mɔ Pɔɔn, -Galasii, Kapadɔsu, -Azii -yɔ Bitinii, amia na cεlia 'wɔ.

² Dide -Lagɔ ka -bha ain -sa, ɔ gbɔ ɔ gba bhaa tiaa sɔlv, 'in a mi ɔ -nu nya, ɔ Zuzuu 'gbɔ, 'in a 'ka -Zezu Klisi 'nɔŋwe zu, 'in ɔ 'pɔɔn -ka ain -gɔ slo, a 'ka -mɔwlv.

Nu, -Lagɔ 'nyε ain zɔzɔnu -yɔ 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ bhabha.

Dliwɔdide -we'e 'bhva la

³ -A -mnɔni -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu Dide -Lagɔɔ 'ŋni! ɔ nyazɔdli 'kadɔ nya ɔ 'nyεa -ain 'yliyɔgagie lolu, -Zezu Klisu 'wɔbhubhue nya tilitnya glaa. We 'dεε 'gbɔ -amiaa dli 'tεa 'wɔ 'kɔmɔv. ⁴ -A wɔ zɔzɔnu -Lagɔ zva la ɔ nyɔmaa -nu nya. Wee zɔzɔnuya -mɔni 'ni mneni we 'ka -nyumɔ, we 'ka pɔɔnpla, 'in we 'yli 'na 'ka tli. -Lagɔ ka wee zɔzɔnu -mɔni lazɔ yali amiaa -nu nya. ⁵ Amia -Lagɔ mia 'yliyɔzɔda ɔ 'tite nya, amiaa dli zɔzɔvee 'gbɔ, 'pɔpɔε -Lagɔ yia -slolua 'wɔbhlolu bhla, amia yia we 'yia.

⁶ A li we 'wɔ 'mɔna, we -ka nu, laylagbɔv 'yli -bhlo -bhlo -mɔmɔ -ka ain yli deslεεn, 'in we 'ka amiaa dli sumani, bhla -sεlεε bhla, -bhlokpade a li 'mɔna. ⁷ We -ka nu, -Lagɔ ka laylagbɔ 'yitide

we yli ain, amiaa dli 'yiyie gbɔ -wa. Amiaa 'dε -yi we 'ji nu, -can mneni we 'ka labhu, 'in wa paa we -kosu 'wɔ, wa 'ka we 'dεgbolu 'yi. 'In amiaa dli zɔzɔvee 'yilia -we zia -can, 'mɔ wa ylalɔ la. 'In zli -Zezu Klisi -ka lɔyi, wa 'ka amiaa 'ŋni 'yilimani, wa 'ka amiaa 'ŋni -mnɔni, wa 'ka ain 'nɔŋwe zu. ⁸ A 'ni -Zezu 'yi, 'in a -kalia ɔ zε. 'In a'a 'yi -slɔ ɔ -yɔ, 'in a zva ɔ dli -gɔ. ɔ 'gbɔ a lia 'muna 'kadɔ -we ka gba -weli wa 'nia -ka. ⁹ -We ka gbɔ -wa, a ka amiaa dli zɔzɔvee 'pɔnie 'yi, amiaa zuzuu 'pɔpɔε nya.

¹⁰ *-Lagɔgbɔv -falɔpanya ka 'kli 'yi, wa 'ka wee 'pɔpɔε 'ji 'wolanɔ. 'In zɔzɔnu -Lagɔ 'kaa ain 'nyε, wa yia we -fali 'pa. ¹¹ Gbɔ -we Klisu Zuzu gbaa wa -yla, bhla -we nya we 'kaa lɔnu, 'in sa we 'kaa lɔnu, 'in wa gva la, wa 'ka we yibheli. Nu, ɔ Zuzu mia wa 'wɔ, mɔ gbaa wa -yla tia Klisu siasia gbɔ -yɔ ɔ 'ŋnimnie 'kadɔ 'kaa we 'bigɔ yi. ¹² -Lagɔ ka ɔ gbɔv -falɔpanya we 'klɔslolu nu, gbɔ wa mia zlmε gbada, we 'ni wa 'dεε -nu, nu, amiaa -nu -wa. Wee weli -zɔnu -mɔni waa -Lagɔgbɔv gbanya mia -slεεn da ain -yla gbada, Zuzu 'Pɔpaa 'tite bhva yali nya, wa gbaa we. 'In 'anzɔnyaa 'dεbhie -gbolu 'yibha we 'ka we 'ji 'wolanɔ.

A -tu -mɔwlvda amiaa lɔnvgbɔ weεε 'wɔ

¹³ We 'dεε 'gbɔ, a mnazi amiaa 'dε la amiaa 'wlukɔvɔn lapɔpalie 'wɔ, 'in a 'ka gbɔ lɔnu! A zɔ amiaa 'dε 'yliyɔ. 'In -lu -zɔnu -we -Lagɔ 'kaa ain 'nyε -Zezu Klisu yiyizli, amiaa dli 'tεmani we -gɔ 'wɔ. ¹⁴ Sa 'yua zva wa didea 'nɔŋwe, a zɔ 'sa -Lagɔ 'nɔŋwe. Amiaa dli wɔnyinili a nu bhaa le, -zugba a 'ni -slɔ -Lagɔ -yi, a 'na mnɔni 'maslεεn we 'bi -ni. ¹⁵ 'In -we ka gbɔ -wa, -Lagɔ ɔ laa ain, ɔ mi -mɔwlvda. Amia -tu 'ya -mɔwlvda amiaa lɔnvgbɔ weεε 'wɔ. ¹⁶ Nu, we mi cεlida *-Lagɔsebhε 'wɔε, «In mi -mɔwlvdaa 'gbɔ, a -tu -mɔwlvda.»

17 -Lagɔ ɔ bhua nyumεε -yɔgbu 'wu, nyumεε lenɔgbuu sɔlv, 'in ɔ'ɔ gbizia nyima 'wu, 'in a laa «Dide», amiaa -Lagɔbhuhhoe weli 'wu, da a -gaa -slɔ 'yliyɔ dudu -gu, amiaa nɔnɔbhu 'wu a zu -Lagɔ 'nuɔwε, 'in a sɔ ɔ. 18 Amiaa 'dε -yi we 'ji nu, we 'nɔ 'gwεzi -yɔ -can -we bhua la nya -Lagɔ zitɔ ain 'wu, amiaa nɔnɔbhu -kpua amiaa dukpasɔtia ain -yɔkwεε. 19 Nu, Klisi 'wɔla bhlahbheyu, 'sla -yɔ gbu yabhlogbɔɔ 'nia -yɔ -mɔ, ɔ 'pɔn -zɔnɔ nya -Lagɔ zitɔ ain 'wu. 20 -Lagɔ 'nɔ -slɔ dudu lala, 'in ɔ yia -bha Klisi -sa, amiaa Gbuwsanyɔ nya. 'In ɔ yia ɔ -sɔlu 'wɔbhɔlu -yɔlɔnɔ nɔ nya, amiaa zozɔnɔ 'gbu. 21 -Lagɔ ɔ 'bhua Klisi 'wɔ tɔtɔlɔnɔ glaa, 'in ɔ yia ɔ 'ɔnimnɔ 'nyε, Klisi 'gbu a ɔwɔnɔ ɔ gbu -yɔ. We 'gbu a zɔa dɔ, 'in a dia -Lagɔ dɔ 'wu.

22 A ka gbuɔzɔnɔ 'nuɔwε zɔ 'gbu, -Lagɔ ka ain -yɔwɔlv. 'In a 'ka amiaa -Lagɔbhelia 'yibha sazɔnɔ sa. A kɔkɔ zε dɔ weee nya. 23 -Lagɔ ka ain nyuma lolu -zεlɔ, we 'nɔ -luu 'ya -we tɔtia nya. -Luu 'ya we'e tɔtia, we nya -wa. -Lagɔweli -we -gaa 'yliyɔ, 'in -we mɔ la 'yɔlɔ weee nya, mɔ nya ɔ -zεlia ain nyuma lolu. 24 Nu, we mɔ cɔlɔda -Lagɔεbhe 'wɔε:

«Nyuma weee 'wlv -petu,
'in wa 'ɔnimnɔ weee 'wlv -
petuu -bu.
-Petu -ka yε, 'in we -bu bhɔlia.

25 'In -Lagɔ weli mɔ la 'yɔlɔ weee nya.»

Wee weli nya wa gbaa ain -yɔla -Lagɔgbu.

2

'Yliyɔga -tukpa -yɔ -mɔwlv -nyuma

1 We 'gbu, nɔkpleyɔlɔnyuno, yɔ, weli 'sɔ -kakɔ, zenɔ -yɔ vɔlɔ -wɔlɔnɔ mɔ, a 'bhu we 'dε weee 'bu. 2 Sa 'yuyolua 'yibhaa nyɔtɔnyu, a 'yibha 'sa nyɔtɔnyu 'wlalaa -we -wa -Lagɔ weli. A -ka we 'nyɔda -mɔ, a 'ka 'yɔlɔmanɔ, 'in a 'ka 'pɔpɔe 'yɔ.

3 Nu, a ka we ɔwε 'yɔ, 'in a yia we 'jiyibheli nu, Jeɔitapε mɔnɔ.

4 A nyɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu -yɔla, mɔ -wa 'yliyɔga -tukpa, -we nyuma -saa kwnεε, 'in -Lagɔ -saa -bha ɔ dɔ da -tukpa tɔkɔ nya. 5 Amia -zε 'ya 'yliyɔga -tukpa, 'in -Lagɔ 'ka ɔ -budu 'sɔbha ain nya, -budu -we zɔ a 'kaa -Lagɔ 'dεε bɔbɔnya -zε. 'Slakanya -we nanɔ -Lagɔ dudu -Zezu Klisi 'gbu, a 'ka we -sa. 6 We mɔ cɔlɔda -Lagɔεbhe 'wɔε:

«A yɔ! Tukpa tɔkɔ in -saa -bha,
'mɔ in mɔ la dɔda *Siɔngbe
nɔkple,
'in we 'ka -buduu gwɔgwɔyɔlɔ -
tukpa -zɔnɔ -zε.

7 -ɔ -ka we dɔ -gu zɔ,
'kɔa 'na 'ka ɔ 'yɔlɔwɔla -gba.»

7 Amia -wa ɔwɔnɔ -Lagɔ gbu -yɔ, we tukpa ka 'ɔnɔ -gu, amia -Lagɔ 'yuaa -nɔ nya. 'In -wa'a ɔwɔnɔ -Lagɔ gbu -yɔ,

«Tukpa -budusɔbhanya -saa kwnεε,
mɔ -zεa -buduu gwɔgwɔyɔlɔ -
tukpa -zɔnɔ.»

8 We mɔ 'ya cɔlɔdaε:
«Tukpa -we nyuma gozɔa,
'in we bhɔlia wa la, mɔ -wa.»

Wa'a ɔwɔnɔ -Lagɔ weli -yɔ 'gbu, wa gozɔa we. 'Sa -Lagɔ zɔa we la, wa -nɔ nya.

9 'In amia, amia -Lagɔ -saa -bha, a ka nyumaa 'wɔlɔlɔnyunɔ -Lagɔbɔbɔnya -zε. A ka -Lagɔ -mɔwlvnyu -yɔ ɔ 'dεbhlogbɔɔ -nɔ -zε, 'in a 'ka ɔ lenɔgbu 'kadɔ gba. -We ka gbu -wa, mɔ -saa ain nɔkplɔe 'wu, 'in ɔ yia ain ɔ zɔlɔ 'kadɔ 'kɔ -la. 10 -Benɔ, amia 'nɔ -Lagɔ nyuma, a ka -slεεn ɔ nyuma -zε. 'In amia -Lagɔ 'yɔlɔ -benɔ nyazɔ, 'in -slεεn amia ɔ yɔlɔ nyazɔ.

A nɔ -Lagɔ lubhɔnɔnya 'bhisa

11 Na jɔlɔ -talea, in nεε ain -yɔlɔε: a mɔ 'lakpanya -yɔ 'plɔplɔnya nya dudu -gu. A zɔ amiaa 'dε 'yliyɔ nyumaa dɔwɔnɔnyɔlɔ 'nyɔlɔ gbεgbεnɔ, -we gba amiaa zuzuu -gbε tɔ. 12 Amiaa

nɔnɔbhu -mɪ tiklu -wa 'niɑ -Lagɔ -yi 'yiliɑ 'wɔ. Wa -ka sa aɪn gbɔnyii lɛnɔnyɑ 'wɔpaliɔɔ, amiaɑ lɛnɔgbɔ -zɔnɔ wa yia yibhelia. 'In da -Lagɔ -ka yi, ɔ 'ɲni wa yia -mɪniɑ.

A zɔ nyɪmaa 'wlulapilinya 'nɔɲwe

¹³ Nyɪmaa -Kanyɔɔ 'gbɔ, a zɔ nyɪma weee 'wlulapilinya 'nɔɲwe. A zɔ nyɪmaa 'wlulapilinyɔ 'kadu 'nɔɲwe, mɔ kaa se 'kadu aɪn -gɔ. ¹⁴ 'Gbee -cian, -wa nyɪmaa 'wlulapilinyɔ 'kadu tiea, wa 'ka gbɔnyii -lɛnɔnyɑ -kasɩ 'wɔpa, 'in wa 'ka gbɔzɔnɔɩ lɛnɔnyɑ 'ɲnikwali, a zɔ wa 'nɔɲwe. ¹⁵ Nu, -Lagɔ 'yibha a nɔ gbɔzɔnɔ lɛ, 'in a 'ka titinanya -yɔ gbɔkpɔaa gbanya ɲwe 'munu. ¹⁶ A mɪ amiaɑ 'dɛ -yla, 'in a 'na -tɔɩ -mɔɩ dli, a 'ka gbɔnyuu lɛnɔ -ni. Nu, a nɔ -Lagɔɔ lubhonɔnyɑ 'bhisa. ¹⁷ A zɔbha nyɪma weee, a -kali amiaɑ -Lagɔbheliaa zɛ, a sɔ -Lagɔ, 'in a zɔbha nyɪmaa 'wlulapilinyɔ 'kadu.

A nɔ -Zezuu nɔnɔbhu

¹⁸ Lubhonɔnyɑ, a ti amiaɑ 'dɛ 'wɔ 'kienyi amiaɑ -cian 'yu, 'in a sɔ wa. We 'ni -wa mɪɑ -dlɔɔ, 'in wa kaa 'nanɪ -bhlo -yla a 'ka we lɛnɔ, a nɔ we lɛ 'ya -wa 'tɛɑ -yla. ¹⁹ We -ka nu, -in 'ni gbɔ lɛnɔ, 'in wa pali -mɪ 'kɪyie 'wɔ, -in -ka we 'gba 'wluzɔladɪ -Lagɔɔ 'gbɔ, 'in -Lagɔ ɲwnaa -mɪ 'nyu la. ²⁰ Nu, wa -ka aɪn 'kɪyie 'wɔpali gbɔnyuu a nua lɛɛ 'gbɔ, 'in a -ka we 'wluzɔladɪ, 'ɲni -mɔmɔ we nyɛ aɪn a? Nu, a -ka gbɔ -zɔnɔ lɛnɔ, wa -ka we 'gbɔ aɪn 'kɪyie 'wɔpali, a -ka we 'wluzɔladɪ, 'in -Lagɔ ɲwnaa aɪn 'nyu la. ²¹ -We mɪɑ dɛɛ 'gbɔ -Lagɔ yia aɪn la. Nu, Klisɪ 'dɛ ka 'ya sɪɑ amiaɑ 'gbɔ, ɔ ka aɪn 'yoo da -slolu, a 'ka ɔ nɔnɔbhu nɔ.

²² «ɔ 'ni gbɔnyuu yabhlogbɔɔ lɛnɔ, 'in ɔ 'ni yowɛɪ ɲwɛɛ -ka.»

²³ Da wa vɛliɑ ɔ, ɔ 'ni we 'bɪgɔpali vɛliɛ nya. Da wa paliɑ ɔ 'kɪyie 'wɔ, ɔ 'ni wa 'wluo 'kpɪɪ. Nu, -Lagɔ ɔ bhua nyɪmɛɛ -yɔgbɔ 'wɔ tiklu, 'mɔ ɔ tɪliɑ ɔ 'dɛ. ²⁴ 'In mɔ 'bhua -amiaɑ gbɔnyuuu 'gba 'wɔ,

ɔ 'dɛɛ ku zɔ, ɔ 'dɛɛ *su -gɔ. 'In -a 'ka tɪ gbɔnyuuu gbɛgbɛɪn, -a 'ka 'yliyɔgagie tiklu 'yi. ɔ lɛnɔnɔɛ -yɔ a 'yia 'pɔpɔɛ. ²⁵ Nu, a 'wɩ zɪmɛ mɪnɔmɪnɔ -bhlabhlɛ. 'In -slɛɛn, nyɪmɛ ɔ -wa amiaɑ 'Yliyɔzɔnyɔ, 'in ɔ kɔɑ amiaɑ zuzu ɲwɛ, a ka ɔ -gbɛ lɔyi.

3

-Lagɔnyɪmaa 'ɲwnɪ -yɔ wa 'lowliɑ ladɪ sɔ

¹ 'Nɲwnɪ, amia zɔ 'ya amiaɑ 'lowlia 'nɔɲwe. 'In wa tɔɩba -wa'a ɲwnuɑ -Lagɔgbɔ -yɔ, amiaɑ nɔnɔbhu -zɔnɔɩ 'gbɔ, wa 'ni wa -yla -Lagɔgbɔ gbaoɔ, wa 'ka -Zezuu gbɔ -yɔɲwnu. ² 'In wa 'ka amiaɑ nɔnɔbhu mɪɑ -mɔwɩɩda -yɔ nyɪmɛɛ 'nɔɲwɛzɔzɔɛ -yɔyɪ, 'in we 'ka wa dli kwɛzɪ. ³ Amiaɑ 'ylinanɔ 'na -zɛɪ ku -yɔɔ 'ylinanɔ -ni, -we -wa 'nyii -yɔmɪnɔzɪɛ, -can kpɛliɛ, we -yɔ -bana -zɔnɔɩ 'wɔplapliɛ. ⁴ Nu, amiaɑ 'ylinanɔ -zɛ kuzɔɔ 'ylinanɔ -we mɪɑ dibhɛ 'wɔ, we'e 'bhɔɑ la. -We -wa dli -zɔnɔ -yɔ dli -dlɔɔ, mɔ 'yliɑ -Lagɔ 'yiliɑ 'wɔ. ⁵ Zɪmɛ -Lagɔɲwnɪ -wa dia -Lagɔ dli 'wɔ, 'sa wa namanɪɑ wa 'dɛ 'yli sa. Wa 'lowliɑ wa zɔɑ 'nɔɲwe. ⁶ 'Sa *Sala zɔɑ *Ablaamɔ 'nɔɲwe, 'in ɔ yia ɔ la: «Na -kanyɔ», 'in -slɛɛn a ka ɔ 'ɲwnɪyua -zɛ, a -ka gbɔzɔnɔ lɛnɔda -mɪ, -zugba a'a nɔ nyanɔ gbɔ yabhlogbɔɔ kwɛɛ.

⁷ Amia 'ɲwnu 'lowliɑ 'ya, a yibheli amiaɑ 'ɲwnɪ kpa sa, a -yɔ wa 'sɔɔ lɛnɔgbɔ weee 'wɔ. A yibheli we 'ji nu, wa 'ni latɛ aɪn 'bhisa. A zɔbha wa, -we ka gbɔ -wa, 'yliyɔgagie -we 'niɑ bhloluda -ka, -we -Lagɔ wlaa, 'yia wa yia we aɪn 'bhisa 'ya. A -ka 'sa nɔ, -lu yabhlogbɔɔ 'na 'ka amiaɑ -Lagɔbhuhhoe wɛɪ 'yoo -kɔɩ.

A 'yɪ dli -bhlo

⁸ Nu, -slɛɛn, a 'dɛ weee 'yɪ dli -bhlo. A kɪkali zɛ -Lagɔbhelia 'bhisa. A -ka nyazɪdli, 'in ɔ -ka -mɪ, ɔ ti ɔ 'dɛ 'wɔ 'kienyi ɔ -libheyi 'yu. ⁹ A 'na 'pali gbɔnyuu 'bɪgɔ gbɔnyuu -ni, a 'na 'pali vɛliɛ 'bɪgɔ vɛliɛ -ni. Nu, a

'pali we 'bɪɔ 'nyulanɔwna weli nya. We 'gbu, -Lagɔ yia ain la, ɔ 'ka ain 'nyulanɔwna. ¹⁰ -Lagɔsɛbhɛ nɛɛ:

«Nyime ɔ -ka gba ɔ 'ka 'pipee -zɔnu 'yi,
'in ɔ 'ka 'muna 'wu -mi 'yi weee nya,
gbonyuu 'na 'tlali ɔ nɔwɛɛ -ni,
'in ɔ 'na 'tubhɔɔ yo -ni.

11 ɔ pali gbonyuu lenve -bligɔ,
ɔ nu gbuzɔnu lɛ.

'In ɔ -tali 'wɔtɔtɔve -dlɔɔ da sɔ 'sɔ nya.

12 Nu, nyima -wa mia tikli,
Jejitapɛɛ 'yi mi wa -yɔ,
'in ɔ pɔɔwa wa -Lagɔbhubhoe weli yukwli.

'In ɔ sɔɔba gbonyuu -lenɔnya -yɔ 'wu.»

A mnazi la, -we ka 'gbu, amiaa dli 'tea 'wu, a 'ka we gba

¹³ A -ka gbuzɔnu lenɔda -mi dli weee nya, nyɔɔ 'ka ain -yla gbonyuu lenɔa? ¹⁴ We -ka nu, gbuzɔnu lenvee 'gbu a mi siada, 'muna mi amiaa -nu nya.

«A 'na nuɔnyanɔ nyima kwɛɛ -ni,
'in amiaa dli 'na sumani -ni.»

¹⁵ Nu, a 'ylimani Klisi -mɔ dibhe 'wu, amiaa -Kanyɔ nya. 'In a mnazi la 'kɔmɔɔ, -we -gɔ amiaa dli 'tea 'wu, nyɔɔ nyɔɔ -ka ain layibha, a 'ka we 'ji gba ɔ -yla. ¹⁶ 'In a nu we lɛ dli -dlɔɔ -yɔ nyumɛɛ 'nɔnɔwɛzɔvɛ nya. Amiaa 'wlukɔɔn -dlɔɔ -mi tikli, 'in -wa dia ain gbu 'wlu, 'in -wa gbaa amiaa nɔnɔbhɔ Klisi 'wɔɔ daa gbonyuu, 'in zu 'ka wa 'bha. ¹⁷ We -ka -Lagɔɔ dɔmagbu, nu, a -ka gbuzɔnu lenɔda -mi, a sia, -mɔɔ nani 'yi, we -zi a 'ka sia gbonyuu lenve nya.

Sa Klisi sia amiaa 'gbu

¹⁸ Nu, Klisi 'dɛbhie -gbolu tili 'wu -zakpa -bhlogbɔɔ, gbonyuuu 'gbu. Mɔ -wa gbuzɔnu lenɔnyɔ, mɔ tlia 'nyiiɔaan 'gbu, 'in ɔ 'ka ain -Lagɔɔ -gbɛ kwa. Wa ka ɔ nyime ku 'bha, 'in -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhu tilithe lɔ Zuzu 'Pɔpa nya. ¹⁹ ɔ Zuzu nya ɔ mnia gbu gbaa zuzunya mia -kaslɔ 'wu -yla. ²⁰ Nyima -wa 'nia zlɛɛ -Lagɔɔ

weli 'nɔnɔwɛ zu, da -Lagɔ mia wɔda dlitie nya, bhla -we nya *Nowee bhlaa batoo 'wu, wa zuzu -wa. We bhla, nyuma ya 'sɔ -lɛ -wa -gblaa wee batoo 'wu, wa gbeta, ma 'pɔa 'nyu -gɔ. ²¹ Wee 'nyu -mɔni, batizee batizee -we saa -zɛɛn da ain gbu 'wu, we 'wɔwɔlɔ -wa. Wee batizee batizee 'ni pɔɔn ku -yɔsasie 'nyu nya. Nu, mɔ slɔɔa -Lagɔ 'bɪ -a yia nɔa 'wlukɔɔn -dlɔɔ nya. -Zezu Klisi ka 'wɔsɔ tilithe lɔ 'gbu, we batizee batizee puea ain. ²² -Zezu Klisi mnia yali, ɔ -dɪ -Lagɔɔ lilisɔɔ la. -Mɔ ɔ pɔɔa 'anzi -yɔ senya, we -yɔ yalu 'tite weee 'wlu la.

4

A nu -Lagɔɔ dɔmagbu lɛ

¹ Klisi ka sia ɔ ku zɔ, we 'gbu, amia kpa 'ya amiaa 'dɛ la -mɔɔ sɔɔ. ɔ -ka sia ɔ ku zɔ, ɔ -yɔ gbonyuu ka 'yilibhɔbhlɔ. ² -Slɛɛn da, ɔ dɔdɔ -gɔɔ pɔɔ -tɔa 'wu, ɔ 'na nuɔnyimaa dliwɔnyini -gbonyuu lɛ -ni, ɔ nu -Lagɔɔ dɔmagbu lɛ. ³ Cɔn, amia mia dɛ, zlɛɛ a ka nyima -wa 'nia -Lagɔ -yii dɔmagbu lenɔ. 'In a nɔa mɔnɔgbu lɛ, amiaa dli nɔnia nyimaa -lu 'wu 'nyumɛɛ, nu bhaa ain, a lia duun, a maa bhahba, 'in a bɔbɔa yoyolagɔnya titina sa. ⁴ Wa ka we -yɔyi nu, a -yɔ wa 'sɔ 'ni gwagwabhɔ -bhlo 'wu -mi, wa gbonyuu -lenve -we -zua 'wu nya. Mɔ sɔbhala wa nɔwɛgaga, we 'gbu wa vela ain. ⁵ -Lagɔ ɔ mnazi la, 'in ɔ yia 'yliyɔganya -yɔ tilitɔnyaa -yɔgbu 'wɔbhua, mɔ 'yu wa yia wa lenɔgbunya gbaa. ⁶ We 'gbu, wa yia -Lagɔgbu gba 'dɛbhie tilitɔnya -yla. Gbu -we wa nɔa lɛ, da wa mia dɔdɔ -gɔ, 'in wa yia wa -yɔgbu 'wɔbhu we 'gbu, nyuma weee 'bhisa. -Slɛɛn, sa -Lagɔ -gaa 'yliyɔ, wa 'ka 'sa 'yliyɔga ɔ Zuzu 'Pɔpaa sɔɔ.

A yibheli -Lagɔɔ wlawlalu kpa sa

⁷ -Lu weee labhu bhla ka cɔpa. A -zɛ gbuyilonya -yɔ -guladolunya, 'in

a 'ka -Lagɔ bhubhoe mneni. ⁸ Nu, -lu weee 'yu, a kikalɛ zɛ dli weee nya. Nu, zɛkale mia, gbonyii -duun we mumnia la. ⁹ A kpɔkpali 'lakpasu 'nanu, a 'na 'ɲwɔɲweni -ɲwɔɲweni zɔ -ni. ¹⁰ -Lu -Lagɔ 'nyɛa ain -bhlo -bhlo, a nuɲnu 'nanɪ 'wɔ we nya. A -ka 'sa nuɔa -mɪ, 'in a zɛa -Lagɔ wlawlalii 'yliyɔzɔnya -zɔnu. ¹¹ -ɔ -ka gbagbiee -nu 'yɪ, ɔ gba wɛli -Lagɔ zɔa ɔ ɲwɛɛ. -ɔ -ka nyɪmaa 'wɔsasɛe -nu 'yɪ, ɔ nu we lɛ 'tɪtɛ -we -Lagɔ nyɛa ɔ, we nya. 'In -lu weee 'wɔ, -Lagɔ 'ɲni 'ka 'ylimani -Zɛzu Klisi 'wɔ, -Zɛzu ɔ kaa 'ɲnumɲɛ -yɔ 'tɪtɛ, -zɔ weee nya. *-Amɛni!

Wa -ka ain 'klyɛ 'wɔpalɪda -mɪ Klisi 'gbɔ, a li 'mɔna

¹² Na 'talea -zɔnu, siasɛe -kosu 'kadɔ -we yia ain ylia, 'in we 'ka ain layla, we 'na sɔbhalɪ ain ɲwɛgaga -ni. 'In a 'na 'bhulu we 'wɔ, nɛɛ gbɔ -we 'na 'ka yaa ain yli 'bhisa -ni. ¹³ Sa wa siala Klisi, wa -ka 'sa ain sialɪda -mɪ, a li 'mɔna. 'In zli ɔ 'ɲnumɲɛ yia 'bhlewɔba, amɪaa dli 'ka namani, 'in a 'ka 'mɔna li. ¹⁴ Wa -ka ain wɛli Klisi 'ɲni 'gbɔ, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ mɪ amɪaa -nu nya. Nu, 'ɲnumɲɪ -Zuzu, -Lagɔ Zuzu mɪ ain -gɔ. ¹⁵ Nu, ain glaa wa 'na sialɪ nyɪmɛ yabhlogbɔ nyɪmɛ -bhabhie klaa, 'wie -yilylie klaa, gbonyuu lɛnɔɛ klaa, we -yɔ nyɪmɛ -putuu gbɔ 'wɔylylgɛ 'gbɔ -ni. ¹⁶ 'In -ɔ -ka siada -mɪ, ɔ mɪ Klisi -nu nyaa 'gbɔ, ɔ 'na nuɲnu zɔ -ni, ɔ 'pa -Lagɔ fuo, Klisi 'ɲni ɔ -gɔ -mɪmɛɛ 'gbɔ.

¹⁷ Bhla -we nya gbɔwɔbhuhue 'kaa gwɛdi, we ka nyini. 'In -Lagɔnyɪma -gɔ we yia gwɛdɪla tɪa. 'In wee gbɔ 'wɔbhuhue -ka -amɪa -gɔ gwɛdɪ, sa we 'ka 'wɔlɔlapali -wa'a ɲwnua -Lagɔgbɔ -yɔɔ -nu nya? ¹⁸ -Lagɔɛbhe nɛɛ:

«Nyɪma tikli nu 'pɔpɔɛ -ka -yɔkamanɪ ni,
sa we 'ka -mɪ gbɔnyuu -lɛnɔnya -yɔ
-wa'a ɲwnua -Lagɔgbɔ -yɔɔ -nu nya?»

¹⁹ We 'gbɔ, sa -Lagɔ 'yɪbhaa, -wa weee mɪ 'saa siada, -lu weee lalanyɔ -ɔ'ɔ 'bhɔɔba ɔ gbagbawɛli -gɔ la, wa zɔ wa 'dɛ ɔ kwɛɛ. 'In wa -tɔ zɔzɔnu lɛnuɔa.

5

Pielɪ zɔa -Lagɔnyɪma kpasɪ 'dɪ

¹ Nu, -slɛɛn -wa mɪa ain glaa -Lagɔnyɪma kpasɪ nya, ma -yla na gbaa gbɔ. -Amɪ mɪ 'ya -Lagɔnyɪmɛ kpasɪ nya. 'In ka Klisi siasɛe da 'yɪ. 'In 'ɲnumɲɛ 'kadɔ yia 'bhlewɔba, na -nu mɪ we glaa. 'Dɪ -we na zɔa ain mɔ nu: ² sa 'nɔɔluu zɔanyaa 'yliyɔzɔnya zɔa 'nɔɔlu 'yliyɔ, -Lagɔnyɪma -Lagɔ 'nyɛa ain yoo, a zɔ 'sa wa 'yliyɔ, dli -zɔnu nya, we 'na -zɛli -gla -ni, sa -Lagɔ 'yɪbhaa we, 'sa. A 'na nuɲnu we lɛ 'gwɛzi -yɪyɛɛ 'gbɔ -ni. A nu we lɛ, -gɔladolue nya, wa zɛkaleɛ 'gbɔ. ³ Nyɪma -wa 'wlu -Lagɔ palɪa ain la, a 'na nuɲnu wa 'nyii 'wɔ -ni. Amɪaa gbɔlɛnu sɔ -zɛ -Lagɔnyɪma -yla gbɔ 'yilɪsolue. ⁴ 'In zli bhlabhleɛ 'yliyɔzɔnyaa -Kanyɔ 'kadɔ -ka lɔyi, -can -kloo -we'e 'bhɔa 'ylygɔla, a 'ka we 'yɪ.

Pielɪ zɔa -Lagɔnyɪma tɔɔba 'dɪ

⁵ 'Sa -bhlokpade, nyimesia, a tɪ amɪaa 'dɛ 'wɔ 'kienyi nyɪma kpasɪ 'yu. 'In a 'dɛ weee, a tɪ amɪaa 'dɛ 'wɔ 'kienyi, -ɔ -ka -mɪ ɔ 'ka ɔ -libheyii zɔlubho nu. Nu, -Lagɔɛbhe nɛɛ:

«Nyɪma -wa ylimani wa 'dɛ,
-Lagɔ sɔɔba wa -yɔ 'wɔ,
'in -wa tɪa wa 'dɛ 'wɔ 'kienyi,
-Lagɔ nuɔa -maa zɔzɔnu 'wluo.»

⁶ A tɪ amɪaa 'dɛ 'wɔ 'kienyi -Lagɔ sɔ 'tɪtɛ zɔ, 'in 'yɪ -we ɔ zɔa, we -ka nyini, ɔ 'ka ain 'ylimani. ⁷ A zɔ amɪaa -yɔkpagbɔ weee -Lagɔ kwɛɛ. Nu, mɔ zɔa ain 'yliyɔ.

⁸ Amɪaa -gɔ -tɔ ladoluda, 'in a zɔ amɪaa 'dɛ 'yliyɔ! Nu, amɪaa tɔnyɪmɛ, *'Kuzu, mɪ 'cɛ 'pada, ɲwɔ -bha -jla 'bhisa, 'wɔkpɪkpɪɛ nya, 'in -ɔ we 'kaa lii datalie nya. ⁹ A 'ylyigbe we 'yu gege dlizɔzɔɛ nya. Nu, amɪaa 'dɛ

-yi we 'ji, amiaa -Lagobhelia mne-
nia dudu weee -gɔ la, wa mi siada
ain 'bhisa.

¹⁰ 'In a -ka sia bhla -sele nya, -
Lagɔ -ɔ -wa 'nanɪ weee -kanyɔ, -ɔ laa
ain, ɔ 'ɲɪnmɪe 'nɪa bhloluda -ka, -
we 'wɪɔa 'bhle -Zezu Klisi 'wɔ, a 'ka
we yibheli. ɔ de yia ain -yɔmnazɪa,
mɔ yia ain 'wɔtɛmanɪa, mɔ yia ain
'tɪtɛ 'nyɛa, mɔ yia ain 'yɪlgbelia gege.

¹¹ 'Tɪtɛ -mɪ ɔ -nɔ nya -zɔ weee nya. *-
Amɛnɪ!

'Wɔbhlolu -fɔsawɛli

¹² 'Sɛbhɛ na paa da ain yoo,
Silivɛɛn* sɔ cɛɪa we. -Amɪ 'yɪliya 'wɔ
-Lagobheli tɪkɪu yabhlo -wa. Wee
'sɛbhɛ -kibhe 'nɪ na paa ain yoo, in
'ka ain 'kɔayli 'pa, 'in in 'ka ain -yla
gba nɪ, -Lagɔɔ wɪlawɪalu -zɔnɔ nɪ, a
kpa we la -gli.

¹³ -Lagɔnyɪma mɪa -seli Ba-
bilɔnɔgbe† nɔkplɛ, -wa -Lagɔ -saa
-bha ain 'bhisa, wa nɛɛ, wa -sa ain
fɔ. 'In na 'yu Malɪkɪ nɛɛ, -mɔɔ -sa
'ya ain fɔ. ¹⁴ A sɪsalɪ fɔ, a gbɪgbleli
zɛkɪkale nya.

Amɪa weee mɪa Klisi 'wɔ, 'wɔtɔtɔe
-dlɔɔ -tɔ amiaa -nɔ nya.

* 5:12 Silas. † 5:13 Babilonɔ: Wɪɔmɔɔ 'tɔaɲmɪ -wa.

'Sebhεε 'sɔnu Pieli 'paa yoo

'Sebhεε 'sɔnu -we Pieli celia, mu -wa. Pieli mi -Zezuu *'binɔnya kug-bua lε 'sɔɔ glaa -nyime yabhlo nya. -Lagɔnyima -yla ɔ celia 'sebhε ni, ɔ 'ka wa -yla gba nu, wa zu wa 'de 'yliyɔ yoyogbɔɔ -slolunyaa gbεgbεin. Nu, wa 'na nɔnu yoyogbɔɔ -slolunya 'bi -ni.

Fɔsaweli

¹ -Ami Simɔ Pieli, ɔ -wa -Zezu *Klisu lubhononyɔ -yɔ ɔ *tietienyɔ, -ami celia da ain 'sebhε ni 'wɔ. -Amiaa -Lagɔ -yɔ Gbɔwɔsanyɔ -Zezu Klisu mi tiklu, we 'gbu a yia dɔzɔzɔve -zɔnu 'yi -amia 'bhisa. ² A -yi -Lagɔ -yɔ -amiaa -Kanyɔ -Zezuu 'gbu, wa 'nyε ain zɔzɔnu -yɔ 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ bhabha.

-Lagɔɔ -amiaa lalee -yɔ -amiaa -bhasasie

³ -Li -we -a 'kaa -ka, 'in sa -Lagɔ 'yibhaa -a -mi dɔdɔ -gɔ, -a 'ka 'sa -mi, ɔ ka we -ain 'nyε ɔ 'tite nya. -ɔ laa -ain, 'in -a 'ka ɔ 'dεε 'ηnumnie -yɔ ɔ zɔzɔnu dlili, -Lagɔɔ 'gbu -a yia ɔ yibheli. ⁴ Sanεε 'sa -Lagɔ gbaa ɔ 'ka -ain -li -zɔnu -yɔ -li 'kadɔ 'nyε. -Li -Lagɔ gbaa ɔ 'ka -ain 'nyε, -a 'yia, mu saa ain 'wiewliyie -yɔ dɔdɔgɔɔ -lii dɔwɔnyinyie 'nyii 'bi. 'In we nyεa ain we se, 'in amiaa dli 'ka -Lagɔɔ dli 'bhisa -mi.

⁵ We 'dεε 'gbu, a gɔ la, a 'ka amiaa dɔzɔzɔve -gɔ amiaa lenugbu -zɔnu palɔ, 'in a 'ka amiaa lenugbu -zɔnu -gɔ -Lagɔɔ yibhelie tiklu palɔ. ⁶ A gɔ 'ya la, a palɔ -Lagɔɔ yibhelie -gɔ amiaa 'dεε kpakpie tiklu, a palɔ amiaa 'dεε kpakpie tiklu -gɔ dlitie, 'in dlitie -gɔ a palɔ -bha gbɔɔ 'klɔ -gɔ zɔzɔve, 'in gbɔɔ 'klɔ -gɔ zɔzɔve -gɔ a palɔ -bha -Lagɔɔ -yɔlanenie. ⁷ Amiaa -Lagɔɔ -yɔlanenie -gɔ, a -yɔ amiaa -Lagɔbhelia 'yibhali -yibhali, 'in -Lagɔbheliaa 'yibha 'yibhie -gɔ, a palɔ -bha nyimeε zekalie. ⁸ -Kwikwi

-zɔnɔnya a 'kaa -ka mu ni, a -ka wee -kwikwi -zɔnɔnya -muni -ka duun, 'in we yilimania amiaa lenugbu -gɔwɔla, -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu yibhelie 'wɔ. ⁹ Nu, ɔ 'ni -kwikwinya -muni -ka, ɔ 'wɔ sa 'lɔlɔnyɔ ɔ 'yi la 'pɔpɔ, 'in sa -Lagɔ -saa ɔ gbɔnyii 'cɔn -yɔ, ɔ ka we 'wɔdlɔ.

¹⁰ We 'gbu, bhelian, a 'tɛmanɔ amiaa 'de la 'ya bhabha, -Lagɔ ka ain la, 'in ɔ yia ain -bhasa, a kpa we gbu -kli. Nu, a -ka 'sa nɔda -mi, a 'na 'ka cɔ gbɔnyuu lɔbhili. ¹¹ -Amiaa -Kanyɔ -yɔ -amiaa Gbɔwɔsanyɔ -Zezu Klisu 'ηnumnigbe 'na 'kaa labhu, sanεε 'sa -Lagɔ 'kaa we 'yoo -kali ain -yla.

Gbɔslolue -we -wa gbɔzɔnu

¹² We 'dεε 'gbu na yia ain ligbea, wee -li -muni 'gbu 'kɔmɔɔ. In -yi we 'ji nu, a -yi -li -muni, 'in -Lagɔgbu -zɔnu wa -slolua ain, a mi we -yɔlaneda. ¹³ 'In, in 'yibha tenyu, in 'ka amiaa dli glusa, amia ligbe -ligbie nya, da in -gaa -slɔ da 'yliyɔ na ku -muni 'wɔ. ¹⁴ Nu, in -yi we 'ji dayli na bhɔa wee tɔtɔku -muni 'wɔ, sanεε -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu -slolua 'mi we 'klɔ. ¹⁵ Nu, la na yia gɔa, 'in, in -ka tli, na 'bɔgɔ, a 'ka gbɔnya -muni ligbeda -tɔ 'kɔmɔɔ.

-Wa 'yia -Zezu Klisu 'yilɔ -yɔ

¹⁶ Nu, -a 'kaa da -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu yiyigbu -yɔ ɔ 'titeε gbu gba ain -yla, we 'ni nine wa -dɔ 'wlukɔɔn wa 'pa, 'mu -a 'nu. Nu, -amia ka ɔ 'yilɔ -yɔyi -amiaa 'dεε 'yili nya. ¹⁷ -Amiaa 'yibadi Dide -Lagɔ 'paa ɔ 'ηnumnie -gɔ, 'in ɔ yia ɔ 'ylimani. -Lagɔɔ 'ηnumnie 'kadɔ 'wɔ ɔ nεε ɔ -ylac: «-ɔ mia da na dɔma -yu -wa, mɔ 'wɔ na zɔa na 'muna weee.» ¹⁸ Wee weli -we 'bhɔa yali -amiaa 'dεε ka we 'nu, da -a -yɔ ɔ 'sɔ mia -mɔwɔ -gɔgɔ 'wlu.

¹⁹ We 'dεε 'gbu, -amia zɔa -Lagɔgbɔɔ -falpanyaa weli dli -gɔ gbɔzɔnu nya. A -ka wa weli yukwli pɔlɔ, gbɔzɔnu a nɔa lε. Wee weli 'wɔ sa 'napε mi -nyumada nikipise 'wɔ

tiklu, 'in zli yi zli, 'in zlvkpa -zeli 'ka amiaa dli zɔ li. ²⁰ A yibheli we 'ji tia nu, -Lagɔgbv -falpanyaa weli mia celida *-Lagɔɛbhɛ 'wv, *-Lagɔgbv -falpanyɔ yabhlogbɔɔ 'ni mneni, ɔ 'ka we 'ji gba ɔ 'dɛ nya. ²¹ Nu, nyimɛ yabhlogbɔɔ 'ni cin -slɔ -Lagɔgbv -fali 'pa ɔ 'dɛɛ dɔmagbv nya. Nu, Zuzu 'Pɔpa sua wa 'bhie, weli -Lagɔ zva wa ŋwɛɛ, 'in wa gbaa we.

2

Yoyogbv -slolunya (Zudi 4-13)

¹ Bha bhlasabhla, yoyogbv -falpanya ka 'tla *Izlaɛlɛnyima nyidi. 'Sa -bhloo 'dɛ yoyogbv -slolunya yia 'tlaa ain nyidi. Yoyogbvnya mnɔnva nyimɛ, we slolunya suaa. 'In wa 'ka 'dɛbhie Nyimaa -Kanyɔ, -ɔ ziti wa 'wv, kwɛɛ -sa. Sanɛɛ 'sa wa yia wa 'dɛ lasaa slv. ² Nyima -duun yia wa 'biholua, wa pɔnpla -gbonyaa lenve nya. Wa 'gbv, wa yia -Lagɔɔ 'yoo -zɔnv gla palia. ³ Wa 'gwezii dɔdɔnanv 'gbv, yoyogbvnya wa yia ain -slolua, 'in wa 'ka ain 'gwezi 'wlusa. 'In wa -kaslv mi lamnazida pepe we 'bi ka 'wɔgwɛ. 'In wa lasanyɔ 'ni 'ytaa ŋwɔda -mi.

⁴ Nu, 'anzunya -we nva gbonyuu lɛ, -Lagɔ 'ni we 'wɔti, ɔ ka we gbvan, 'in ɔ yia we *glukaslv 'wv viteli nikipise 'wv. -Mɔ ɔ dia we la tiklu, 'in gbvɔvbhu yli 'ka nyini. ⁵ Nu, -Lagɔ 'ni bhabenyi -nyima 'wɔti. ɔ -lbalia zezeguda, 'in 'nyu yia gbonyuu -lenunya weee lasa. -Lagɔɔ titee gbv tiklu mia, 'mv *Nowee gbaa, 'in ɔ 'dɛbhlogbɔɔ -yɔ nyima gbesɔ -Lagɔ puea. ⁶ -Lagɔ ka *Sodɔmɔgbe -yɔ *-Gomɔlgbe lasasie -dili -kosu nya, gbv yia gbonyuu -lenunya weee ylia, we 'ylislolue -wa. ⁷ *Lɔtv -wa nyimɛ tiklu, -ɔ mia mɔtnɔgbv lenunya nyidi, 'in -maa lenvgbv sumania ɔ dli, -Lagɔ ka ɔ pue. ⁸ Nu, ɔ nyimɛ tiklu -ɔ mia wa nyidi, wa -sabhebhagbv 'nyuu wa nva

lɛ, ɔ yia -yɔ, 'in ɔ nva 'kɔmvv, mv sumania ɔ nyimɛ -zɔnv dli -weii -weii. ⁹ Sanɛɛ 'sa, Jejitape -yia nyima, -wa nɛa ɔ -yɔla, laylagbv 'wɔsa sa, 'in ɔ yia gbonyuu -lenunya sɔ yabhlo lv ladia, 'in ɔ 'ka wa -kaslv 'wɔpa gbvɔvbhu zli. ¹⁰ Nu, -wa nva wa 'dɛɛ yicɛɛ dɔmagbv lɛ, 'in wa nyɛa -Lagɔɔ wa 'wlulapile 'wv, 'ma -Lagɔ yia -kaslv 'wɔpaa yia tia.

Waa yoyogbv -slolunya 'tɛyliyɔ, 'in wa ylimania wa 'dɛ. Wa'a zv yalu 'ŋnɔmnunya 'nɔŋwɛ, 'in wa velia -maa. ¹¹ 'Anzunya ka 'dɛɛ latelɔ -yɔ 'tite -zia yoyogbv -slolunya 'wv, -mɔnya'a dili yalu 'ŋnɔmnunya gbv 'wlu la, Jejitape 'yu, 'in we'e veli wa. ¹² 'In waa nyima -manɔ velia -lu wa'a 'nva 'wɔla. Nyimɛ zuzu slolua wa 'yoo da. Wa 'wlv -fliinuma 'nia 'ylimna, -we we gwalia, wa 'ka we kpa, 'in wa 'ka we 'bhaa gbv -wa. 'Bhaa wa yia wa -fliinuma 'bhisa. ¹³ Sanɛɛ 'sa wa yia sia, sa wa sialia nyima tɔlva. We nanɔ wa dɔdɔ wa 'ka wa dɔmagbv 'nyii lenv zli beblɛɛ. Da wa -yɔ ain 'sɔ -ka amiaa 'feti -sada -mi, 'in wa nva ain -dawli 'wv. Wa amiaa nyidi -mimie mia, pɔnplagbv -yɔ zɔbhalɔgbv -wa. ¹⁴ Nu, nyima -putuu -budu 'wɔdi -lubho wa kaa. Gbonyuu 'u -lɔeli wa -gba, nyima wa yɔlva 'wv 'in wa salia -bha -maa la. 'Gwezi 'yiyie -bhlogbɔɔ wa dli nynia 'wv. We 'gbv -Lagɔɔ mɛ mia wa -gv! ¹⁵ Wa ka 'yloogbv -zɔnv -gv 'bhv, 'in wa yia wa 'dɛ mnɔnv. 'In wa yia Bozɔɔ 'yu *-Balamv 'yoo bhli. -Mɔɔ 'yibha bhaa gbonyuu 'penɔgwezi. ¹⁶ Nu, -Lagɔ ka -Balamv gbv -yla lapali, ɔ 'ni ɔ 'nɔŋwɛ zɔv 'gbv. -Sokofali ŋwɔv -we'e gbaa, 'in we yia ɔ -yla nyimɛ weli gba. 'In we yia -Balamv, -ɔ -wa -Lagɔgbv -falpanyɔ, ɔ gbvkvagbv lenve 'yilgbeli.

¹⁷ Waa yoyogbv -slolunya 'wlv sa 'nyuu 'wlukva mna, 'in wa 'wlv yalɔpɔ -pɔpɛ 'kadɔ mi 'suda. -Lagɔ ka wa 'bi lazɔ nikipise -dlugba

tliitlii 'wv. 18 Wa 'dεε 'yilimanı -gbokpɔpanya wa gbaa, 'in nyima -wa 'bhva 'lulolu gbonyii lenunya nyidi, 'in wa salia -maa 'yloogbɔ la, wa yicεε dumagbonyaa lenve -yɔ wa mutnıgbɔv lenve nya. 19 Wa nεε -maa -ylaε: «Amıaa 'dε -yla a yia -tua.» -Zugba wa 'dε mı lenugbu cın saa wa la, we gali nya. Nu, nyımεε lenugbu -zilia ɔ nwe la, we gaylo ɔ -mia.

20 Nu, nyıma -wa -ka dɔdɔ -gɔv pɔnplagbɔ lɔbhɔ, -amıaa -Kanyɔ -yɔ -amıaa Gbɔwɔsanyɔ -Zezu Klisu yibheliee 'gbɔ, 'in -mɔv 'bıgɔ, wa -ka wa 'dε 'yıtide, -mɔv -ka wa lu, wa 'wɔbhɔlolu -kwıkwı nyumanıa 'yli, 'in we zia we tıanɔ. 21 Wa ka 'yoo tıklı yibheli, 'in -Lagɔɔ tite wa -slɔlua wa, wa yia we -bıgɔpali. Nu, wa 'nı yaa wee 'yoo tıklı yibheli, -mɔv nanı 'yli wa -nɔ nya. 22 -We ylia wa, mɔ slɔlua we nu, -we gbɔv nine nı gbaa gbɔzɔnɔ -wa:

«-We gwı gwεzεa 'mɔ we lia lɔ.»

'In
«-Bobo -we wa budoa, plaplı we mni 'yaa dlilia.»

3

Lv-Zezu yia yia

1 Na jıjli -talea, 'sebheε 'sɔnɔ na paa da an yoo. We 'dε 'sɔ nukple, amıaa dlı na saa glu, amıaa -gɔladolue nya, 'in amıaa 'wlukɔvɔn lapɔpali sɔ 'ka -mı tıklı. 2 Nu, weli -Lagɔgbɔv -mɔwlv -falıpanya gbaa zlımε, amıaa dlı -tv we -gɔ. We -yɔ Nyımaa -Kanyɔ -yɔ Gbɔwɔsanyɔɔ tite, tietienya -slɔlua an.

3 A yibheli we 'ji gbɔ weεe 'yu nu, 'wɔbhɔloluylınya 'wv, nyımaa glapalinya yia 'tlaa, wa 'dεε dɔmagbɔ 'nyii lenve nya. 'In wa 'ka an gla palı. 4 'In wa gbaε: «ɔ nεε lɔ ɔ yia yia, we 'nı mɔv? Gbɔzɔnɔ -wa, da ɔ mia? -Amıaa didea ka tı 'bı ka 'wɔgwle, 'in sa -li mia dɔdɔv gwedılıda 'cın, 'sa -bhlokpadeε we mia!» 5 'Dεε 'yıbadı waa nyıma dlɔva gbɔnya -mını 'wv, nu, -Lagɔ -laa yalı

la ɔ weli nya, we 'bı ka 'wɔgwle. 'Nyu lɔ dɔdɔ 'tlaa, 'in 'nyu nya ɔ nɔa we le. 6 'In -bhlokpadeε zezeguda lɔa, wee 'nyu yea tia -dɔdɔ -gɔ, 'in we yia we lasa. 7 Wee -Lagɔweli -bhlokpadeε zɔa bhla -mını yalı -yɔ dɔdɔ la, we 'ka gbɔnyuu -lenɔnyaa -yɔgbɔ 'wɔbhɔ bhla -yɔ wa lasa bhla ylı. Wee bhla -bhloo 'dε nya -kosu 'kadɔ yia wee yalı -yɔ dɔdɔ lasaa.

8 'In na jıjli -talea, -lu -we a 'na 'kaa 'wɔdlɔ mɔ nu: nu, Jejitapeε -gbe, 'ylı -bhlo 'wlv -zɔv 'wlv gbu, 'in zɔv 'wlv gbu 'wlv 'ylı -bhlo. 9 Jejitape'ε kpeke gbɔ ɔ gbaa lenve nya, sa nyıma tɔlɔa pɔpala we 'wlukɔvɔn la 'sa. 'In dlıtıe ɔ kaa amıaa gbεgbεın. Nu, ɔ 'nı 'yıbha nyıme yabhlogbɔɔ 'bhɔ la, ɔ 'yıbha nyıma weεe dlı 'bhıti.

10 Sa 'wıenyɔ tlalıa nyıme, 'sa Nyımaa -Kanyɔ yia yia. Wee 'ylı nya yalı yia labhva -jıjı 'kadɔ nya, 'in -kosu 'ka yalı -li -sie. 'In dɔdɔ -yɔ we -gɔ -lu weεe 'ka labhɔ. 11 Nu, la weεe -li weεe -mını yia 'bhva saa 'gbɔ, -we a 'kaa lenɔ, a 'nɔ we 'wɔla 'nanɔv! Amıaa nɔnɔbhɔ -mı -mɔwlvɔda, 'in a nε -Lagɔ -yɔla. 12 A wv -Lagɔɔ yiyiyılı, 'in a gɔ la sɔ weεe lɔ, 'in wee 'ylı 'ka nynı daylı. Wee 'ylı nya -kosu yia yalı lasaa, 'in yalı -li weεe 'ka nyanɔ -kosuu slo kwεε. 13 'In -Lagɔ nεε: yalı lolu -yɔ dɔdɔ -lolu -we -gɔ tıklımımıe mia, 'mɔ ɔ yia wlaa, 'in 'mɔ -amıa mia wɔda.

14 Na jıjli -talea, -we ka gbɔ -wa, a -ka 'ylı -mını wɔda -mı, a gɔ la, a 'ka -mɔwlv, gbɔnyuu 'na -mını an kweylı -nı -Lagɔ 'yu, 'in 'wɔtɔvε -dlɔɔ 'ka a -yɔ ɔ 'sɔ nyıdı -mı. 15 A zɔ we 'wlukɔvɔn nu, -amıaa -Kanyɔɔ dlıtıe -wa -amıaa puepue. 'Mɔ -amıaa bheli -zɔnɔ *Pɔlv cεlıa an 'wv, gbɔyılı -Lagɔ 'nyea ɔ, we nya. 16 'Mɔ ɔ cεlıa ɔ 'sebheε weεe 'wv, da ɔ gbaa wee gbɔ -mını daa. -Mɔ we nukple weli tɔlɔaa 'wɔlanve 'te. Titinanya -wa 'nıa -Lagɔ -yı 'nanɔv, -maa kamanıa wee weli 'ji 'wv. Sa

wa nva -Lagɔwɛli, datɔlva 'sa. Sanɛɛ
'sa wa saa wa 'dɛ la.

¹⁷ 'In amia, na jiji -talea, -slɛɛn a -
yi gbɔnya -mɪnu 'gbv, a zɔ amiaa 'dɛ
'yliyɔ, nyuma 'nyii palia -Lagɔ -bligv,
wa yi aɪn mɔnɔv. 'In a 'ka 'yligbeda
-tɔ gege amiaa dɪzɔzɔvɛ 'wv. ¹⁸ 'In
a -tɔ 'ylimanida -amiaa -Kanyɔ -
yɔ -amiaa Gbɔwɔsanyɔ -Zezu Klisu
'nanɪ -yɔ ɔ yibhelie 'wv. ɔ 'ɛnɪ mɪnɪ
dɛslɛɛn -yɔ 'ylɪ weee nya!

*-Amɛnɪ!

Tia -sebhε Zaan 'paa yoo

*Zaan -o cεlia -Zezuu -gugbu, mε -bhlokpade cεlia 'sebhε ni. -Lagonyuma -yla o cεlia 'sebhε mia da o 'ka wa -yla gba nu, wa zu wa 'dε 'yliyε yoyogbu -slolunyaa gbεgbεin. -We ka gbu -wa, -maa 'yibha -maa 'ka wa -dawli 'wɔnu. O nεε nu, -Lagonyuma -ka zεkikalida -mi, 'in wa -ka -Lagoo tite 'nuηwe zuda -mi, wa mneni wa 'ka we 'jiyibheli nu, wa mi -Lagoo 'yua nya.

Weli -we nyεa nyime 'yliyεgagie

1 Weli -we nyεa nyime 'yliyεgagie, we -gugbu -a cεlia ain 'wɔ. Nu, da -Lagoo 'nia -slε -lu weee lala, we mi la. Wee Weli mia da ni, -a ka we 'nu, -a ka we -yoyi -amīaa 'yli 'so nya. -A ka we yla, 'in -amīaa so yia we kwezi. 2 Nu, wee 'yliyεgagie 'wɔba 'bhle, -a ka we -yoyi. We gbodayinya -a -mia. 'Yliyεgagie -we 'nia bhloluda -ka, -we -yε -amīaa Dide -Lagoo 'so mia, -moo ka we -ain 'klɔslolu. Wee 'yliyεgagiee gbu -a gbaa ain -yla. 3 Nu, -we -a 'yia -yε, -we -a 'nua, we gbu -a gbaa ain -yla, a -yε -ain 'so 'ka dli -bhlo -ka. We -ka 'sa -mi ni, -a 'dε weee 'ka dli -bhlo -ka, -a -yε Dide -Lagoo -yε o 'Yu -Zezuu *Klisi 'so. 4 Nu, 'mυ -a cεlia ain 'wɔ, 'in -amīaa 'mɔna 'ka gba.

-A nε zli 'klb

5 Gbu -we -a 'nua -Zezu Klisi ηweε, 'in -a mia ain -yla gbada, mυ mia da: -Lagoo mi zli nya, 'in nikpise 'ni o 'wɔ -mi -gba. 6 -A -ka gba nu, -a -yε -Lagoo 'so ka dli -bhlo, -zugba -a nε nikpise 'wɔ, yo -a kaa, 'in gbuzonu 'ni -amīaa lenugbu 'wɔ -mi. 7 Nu, -Lagoo mi zli 'klb 'gbu, -a -ka zli 'klb nε, -zugba -a -yε -amīaa -lima 'so ka dli -bhlo, 'in o 'Yu -Zezuu 'pɔn wɔba -ain -yε -amīaa gbonyuu weee gbεgbεin.

* 2:10 We 'ji yabhlo ni: -we 'kaa o bheli labhli, we 'ni o 'wɔ -mi. We 'jii 'sonu ni: -we 'kaa o labhli, we 'ni we 'wɔ -mi.

8 -A -ka gba nu, -a'a nu gbonyuu le, -amīaa 'dε -a nua -dawli 'wɔ, 'in gbuzonu 'ni -ain 'wɔ -mi. 9 -Lagoo mi tiklu, 'in -we o -ka gba, 'mυ o nua le. We 'dεε 'gbu -a -ka -amīaa gbonyii o -yla gba, 'in o tia -amīaa gbonyii 'wɔ. 'In o wɔba -ain -yε, -we weee 'nia tiklu -mi, we gbεgbεin. 10 -A -ka gba nu, -a 'ni gbonyuu lenu, yokanyo -a -zεlia o, 'in o weli 'ni -ain 'wɔ -mi.

2

1 Na 'yilaashi, a yi gbonyuu lenu 'gbu na cεlia ain 'sebhε ni 'wɔ. Nu, we -ka nu, nyime yabhlo ka gbonyuu lenu ni, -a ka 'wɔplalinyo Dide 'yu, mε -wa -Zezu Klisi, nyime tiklu. 2 Omε mia, o ka o 'dε wla -amīaa 'slaka nya -Lagoo 'ka -amīaa gbonyii 'wɔti. We 'ni -amīa -bhlogbodo gbonyii o 'ka 'wɔti, nu, dudugbu -nyuma weee gbonyii o 'kaa 'wɔti.

-A -kali -amīaa bheliaa ze

3 -A -ka -Lagoo tite 'nuηwe zuda -mi, -a mi we -gu nu, -a -yi o. 4 Nyime o -ka gba nu, o -yi -Lagoo, 'in -zugba o o zu o tite 'nuηwe, yokanyo -moo -mia, 'in gbuzonu 'ni -moo 'wɔ -mi. 5 We 'ni -mɔsu nu, o -ka o weli 'nuηwe zu, -Lagoo zεε 'dεbhie -moo -kalia we 'ka gba. Sa -a 'kaa we 'jiyibheli nu, -a mi -Lagoo 'wɔ, mυ nu: 6 nyime o -ka gba o mi -Lagoo 'wɔ, sa -Zezu nεa, o nε 'sa.

7 Na bhelia -zonu, -we in cεlia ain 'wɔ, we 'ni tite lolu, nu, tite sva -wa, 'in we -yε ain 'so mi we gwedilida. Wee tite sva mia, weli -we a 'nua, mυ -wa. 8 We mi 'sa 'bhie, tite lolu in cεlia ain 'wɔ. Sa wee tite mia gbuzonu nya -Zezu -yε ain 'wɔ, wa mneni wa 'ka we -yoyi. Nu, nikpise mi mɔda, 'in zli 'zayli mi lida pepe.

9 O -ka gba nu, o mi zli 'klb nεa, -zugba o nyε o bheli 'wɔ, o nyime mia, o mi -slε nikpise 'wɔ. 10 O -ka o bhelii zεkali, o mi zli 'wɔ. -We 'kaa o labhli, we 'ni o 'wɔ -mi.* 11 Nyime o nyεa o bheli 'wɔ, o mi nikpise 'wɔ.

Nikpise 'wu ɔ nɔa. Mɔ ɔ mia mnɔda, ɔ 'nɪ -bha da -yi, nikpise ka ɔ 'lɔlvɔ 'gbv.

A 'na zɔlv dɔdvɔglu dli -gv -ni

12 Na 'yɪlaashɪ, -we ka 'gbv na cɛɪa ain 'wv, mv -wa nu, -Lagɔ ka amɪaa gbvnyii 'wvɔɪ -Zezuu 'gbv. 13 Na didea, -we ka 'gbv na cɛɪa ain 'wv, mv -wa nu, ɔ mɪ bhaa -bha da -lu 'kaa gwedi, a -yi ɔ. Nyimesia, -we ka 'gbv na cɛɪa ain 'wv, mv -wa nu, a ka gbvnyuuu dide lu. 14 Na 'yɪlaashɪ, a -yi Didee 'gbv, na cɛɪa ain 'wv. Didea, ɔ mia we gwedɪda, a -yi ɔ, we 'gbv na cɛɪa ain 'wv. Nyimesia, a 'tɛ la, -Lagɔwɛɪ mɪ ain 'wv, a ka gbvnyuuu dide lu, we 'gbv na cɛɪa ain 'wv.

15 A 'na -kalɪ dɔdvɔv zɛ -nɪ. A 'na -kalɪ dɔdvɔglu yabhlogbɔɔ zɛ -nɪ. Nyɪmɛ ɔ -ka dɔdvɔgluu zɛkalɪ, ɔ 'nɪ Dide -Lagɔɔ zɛkalɪ. 16 -Lu weee mia dɔdvɔv, mv nɪ: nyɪmɛɛ dɪwɔnyɪnɪli 'nyii klaa, nyɪma -wa yia -lu -yɔ, 'in we 'tv bhaa wa klaa, we -yɔ nyɪma -wa yɪmanɪa wa 'dɛ wa 'ɪnmɪɛe 'gbv. Wee -li mia dɛ, we'e 'bhv Dide -Lagɔɔ -gbɛ, dɔdvɔv we bhva. 17 A yibheli we 'ji nu, dɔdv mɪ 'plɪda, we -yɔ nyɪmaa dɪwɔnyɪnɪli. Nu, nyɪmɛ ɔ nva -Lagɔɔ dɔmɔgbv lɛ, ɔ 'yɪlyɔgagɪɛ 'nɪ bhɪlɔluda -ka.

Klɪsu tɔnyɪmɛ

18 Na 'yɪlaashɪ, dɔdvɔv bhɪa bhla ka cɪpa. A ka 'nv nu, Klɪsu tɔnyɪmɛ mɪ yɪda. 'In -slɛɛn, Klɪsu tɔnyɪmaa -zɪlɔ ka yi, we 'dɛɛ 'gbv, -a -yi we 'ji nu, dɔdvɔv bhɪa bhla ka cɪpa. 19 Waa nyɪma mia, -ain glaa wa 'bhva. Nu, wa 'nɪ -amɪaa lɔnyɪma nya -mɪ. We -ka yaa nu, -amɪaa lɔnyɪma wa -mɪ, -zugba wa ka -ain glaa -tv. Wa jlajle slɔlua sa 'vayɪ nu, wa 'yabhlogbɔɔ 'nɪ -amɪaa lɔnyɪmɛ nya -mɪ.

20 -Mɔmv -ka amɪaa, -Zezu Klɪsu ka ain Zuzu 'Pɔpa 'nyɛ. We 'dɛɛ 'gbv a 'dɛ weee -yi gbvzɔnv. 21 We 'nɪ nu, a 'nɪ gbvzɔnv -yii 'gbv, in yi ain 'wɔcɛɪ. Nu, a -yi gbvzɔnv, 'in a -yi

we 'ji nu, gbvzɔnv'v gwali yoo 'gbv na cɛɪa ain 'wv.

22 Nyɔɔ -wa yokanyɔa? Nyɪmɛ ɔ gbaa nu, -Zezu 'nɪ *-Lagɔɔ -Bhasanyɔ nya -mɪ, mɔ -wa yokanyɔ, mɔ -wa Klɪsu tɔnyɪmɛ. 'In ɔ 'nɪ Dide -Lagɔ -yɔ ɔ 'Yuu gbv -yɔɪwɪnu.

23 Nyɔɔɔ nyɔɔ 'nɪ ɔ 'Yu -Zezuu gbv -yɔɪwɪnu, Dide -Lagɔɔ gbv ɔ 'nɪ 'yaa -yɔɪwɪnu. ɔ -ka ɔ 'Yuu gbv -yɔɪwɪnu, Dide -Lagɔɔ gbv ɔ ɪwɪnu 'yaa -yɔ.

24 We 'dɛɛ 'gbv, wɛɪ -we a 'nva we gwedɪda, we -tv ain dɪ zɔ. We -ka 'sa -mɪ, 'in a tvɔ -Lagɔ -yɔ ɔ 'Yu 'sɔ 'wv. 25 -We ka wɛɪ -Zezu wɪaa, mv -wa nu, 'yɪlyɔgagɪɛ -we 'nɪa bhɪlɔluda -ka, 'mv ɔ yia -ain 'nyɛa.

26 -Wa 'yɪbhaa wa 'ka ain -dawli 'wɔnv, wa 'gbv in yia ain gbv nɪ 'wɔcɛɪ. 27 Amɪa mia, -Zezu Klɪsu ka ain Zuzu 'Pɔpa 'nyɛ, 'in we -dɪɪ ain 'wɔla. -Slɛɛn, a 'nɪ gbvslɔlunyaa gbv -ka. Nu, ɔ Zuzu slɔlua ain gbv weee, 'in gbv ɔ slɔlua ain, we mɪ gbvzɔnv nya, we 'nɪ yo. We 'dɛɛ 'gbv, a -tv Klɪsu 'wv, sa ɔ Zuzu -slɔlua we ain 'bhisa.

28 Cɪn, na 'yɪlaashɪ, a -tv Klɪsu 'wv, 'in zɪ ɔ -ka yi nɪ, -amɪaa dɪ 'ka 'wɔtɛ, -mv yi 'wɔv nu, zɔ 'bha -ain ɔ 'yu -mv zɪ.

-Lagɔɔ 'yua

29 A -yi we 'ji nu, Klɪsu mɪ tɪklɪ, we 'dɛɛ 'gbv a mnɛni a 'ka 'ya we 'jɪyibheli nu, nyɪmɛ ɔ nva gbv tɪklɪ lɛ, ɔ mɪ -Lagɔɔ 'yu nya.

3

1 A yla, Dide -Lagɔ 'nɪ -amɪaa zɛkalɪ -sɛ! ɔ ka 'debhie -ain la ɔ 'yua. Nu, gbvzɔnv -wa, ɔ 'yua -a -mɪa. - We ka 'gbv dɔdvɔv -nyɪma 'nɪa -ain -yi -Lagɔɔ 'yua nya, mv -wa nu, wa 'nɪ -Lagɔɔ 'dɛ -yi. 2 Na bhelia -zɔnv -wa ka zɛ in -kalɪ, -slɛɛn, -a mɪ -Lagɔɔ 'yua nya, 'in -we -a 'kaa -zɛ, we mɪ zɪzɛda. -A -yi we 'ji nu, Klɪsu -ka yi nɪ, sa ɔ mia, 'sa -a yia -mɪa, -we ka gbv -wa, -yɔ -a yia ɔ 'yia sa -gwɪ. 3 Nyɪmɛ ɔ ka dɪ 'tɛ 'saa Klɪsu -gv 'wv, sa Klɪsu

mia -mɔwɔɔda, 'sa ɔ yia -mɔwɔɔda -
tua.

⁴ Nyime ɔ nva gbonyuu ɛ, -Lagɔ
-yɔ -mɔɔ -sɔɔva 'wɔ. Nu, gbonyuuu
lenve mia, -Lagɔɔ -yɔwɔsɔɔve -wa.

⁵ Nu, a -yi we 'ji nu, -Zezu Klisi ka
yi ɔ 'ka nyimaa gbonyuu lamumni,
'in gbonyuu 'ni ɔ 'wɔ -mi. ⁶ Nyime -
ɔ -ka -Zezu 'wɔ -mi, ɔ'ɔ -tu gbonyuu
lenɔda. ɔ tua gbonyuu lenɔda, -mɔɔ
'ni ɔ 'yi, -mɔɔ 'ni ɔ -yi.

⁷ Na 'yilaashi, nyime 'na nuɔn aɔn
-dawli 'wɔ -ni. Nyime ɔ nva gbɔ
tiklu ɛ, sa -Zezu mia tiklu, 'sa ɔ mia
tiklu. ⁸ Nyime ɔ nva gbonyuu ɛ, ɔ
mi *'Kuzuu -nɔ nya. -We ka gbɔ -
wa, we 'ka we gwedilida 'bhɔ, 'Kuzu
mi gbonyuu lenɔda. Nu, -we ka 'gbɔ
-Lagɔɔ 'Yu yia yi, mɔ -wa nu, ɔ 'ka
'Kuzuu lenɔgbɔ lasa.

⁹ -Wa weee mia -Lagɔɔ 'yua nya,
wa'a -tu -slɛɛn gbonyuu lenɔda, -we
ka gbɔ -wa, -Lagɔɔ 'yliyɔgagie mi
wa 'wɔ. Wa mi -Lagɔɔ 'yua nyaa
'gbɔ, wa 'ni mneni wa 'ka gbonyuu
lenɔda -tu. ¹⁰ Sa wa sisalia -Lagɔɔ
'yua -yɔ 'Kuzuu 'yua 'wɔ, mɔ nu:
nyima -wa'a nva gbɔ tiklu ɛ, 'in
nyima -wa 'nia wa bheliaa zekali,
waa nyima mia, wa 'ni -Lagɔɔ 'yua
nya -mi.

-A kikalɔ zɛ

¹¹ Cun, weli a 'nva we gwedilida,
mɔ nu: -a kikalɔ zɛ. ¹² -A 'na -mi -ni
*'Kaɛn 'bhisa -ni, ɔ mia gbonyuuu
didee -nɔ nya, 'in ɔ yia ɔ bheli 'bha.
-We ka 'gbɔ ɔ yia -mɔɔ 'bha, mɔ -
wa nu, ɔ lenɔgbɔ -nyu 'yili, -zugba ɔ
bheli nva gbɔ tiklu ɛ.

¹³ Bheliaɔn, dudugv -nyima -ka aɔn
'wɔnyɛda -mi, we 'na sɔbhali aɔn
ɔwɛgaga -ni. ¹⁴ -Amia, -a kikalɔ
zɛɛ 'gbɔ, -a -yi we 'ji nu, -a ka yaa
tli, 'in -a yia 'yliyɔgagie 'wɔplili. -
Wa'a kikalɔ zɛ, tilitie 'wɔ -maa
tua. ¹⁵ Nyime ɔ nyɛa ɔ bheli 'wɔ,
nyimebhanyɔ ɔ -mia, 'in a -yi we 'ji
nu, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -
ka, we 'ni nyimebhanyɔ yabhlogbɔɔ
'wɔ -mi. ¹⁶ Sa -a 'kaa nyimaa zekali,
-a ka -slɛɛn we yibheli. -Zezu Klisi

ka ɔ 'yliyɔgagie wla -amiaa 'gbɔ. We
'dɛɛ 'gbɔ, -a wla -amiaa 'yliyɔgagie
-amiaa bheliaa 'gbɔ. ¹⁷ We -ka 'sa
-mi, nyime 'ka 'yilile -ka, 'in ɔ bheli
'ka gbɔ 'yi, 'in ɔ 'ka -mɔɔ -yɔ nukple
'wɔkla, wa 'ni mneni wa 'ka gba
nu, -Lagɔɔ zekalie mi ɔɔ nyime 'wɔ.
¹⁸ 'Yilaashi, a 'na kikalɔ zɛ ɔwɛɛ la -
yɔ gbagbawɛlu 'dekpuɔ 'wɔ -ni. A
kikalɔ zɛ gbɔzɔnɔ sa amiaa lenɔgbɔ
'wɔ. ¹⁹ Wee gbɔ nu 'wɔ, -a -yi we
'ji nu, -a mi gbɔzɔnɔ 'yoo -gv, 'in -
amiaa dli pu la -Lagɔ 'yu. ²⁰ We -ka
nu, -amiaa dli ka -aɔn gbɔ dli, -a -yi
we 'ji nu, -Lagɔ 'yili ɔ -zi -amiaa dli,
'in ɔ -yi gbɔ weee.

²¹ Nu, na bhelia -zɔnɔ, -amiaa dli
'ni -aɔn gbɔ dli nu, 'in -a yia -Lagɔ
'yu kalɔ nya, ²² 'in -we weee -a -ka
ɔ -zlali, 'nyɛ ɔ nyɛa we -aɔn. -We ka
gbɔ -wa, ɔ titenya -a zɔa 'nɔɔwɛ, 'in
-a nva ɔ dudɔnɔnɔ gbɔ ɛ. ²³ ɔ tite nu:
-a zɔ ɔ 'Yu -Zezu Klisi dli -gv, 'in -a
kikalɔ zɛ, sa Klisi gbaa, we sɔɔ. ²⁴ -
ɔ -ka -Lagɔɔ titenya 'nɔɔwɛ zɔ, ɔ mi
-Lagɔ 'wɔ, 'in -Lagɔ mi ɔ 'wɔ. Nu, -
Lagɔ ka -aɔn ɔ Zuzu 'nyɛ, we 'dɛɛ 'gbɔ
-a -yi we 'ji nu, ɔ mi -aɔn 'wɔ.

4

*A sisali -Lagɔɔ Zuzu -yɔ yoyo -
zuzu 'wɔ*

¹ Na bhelia -zɔnɔ, -wa -ka gba nu,
wa ka -Lagɔɔ Zuzu 'wɔ, -a 'na zɔɔ
wa 'dɛ weee dli -gv -ni. Yoyogbɔɔ -
falipanya duun mneni da weee la.
We 'dɛɛ 'gbɔ a yla wa 'dɛ weee la,
'in -wa -ka -Lagɔɔ Zuzu 'wɔ -ka, a
'ka we 'jiyibheli. ² Sa a 'kaa -Lagɔɔ
Zuzu yibheli, mɔ nu: -wa weee gbaa
nu, -Zezu Klisi ka yice 'wɔ yili, wa
ka -Lagɔɔ Zuzu 'wɔ. ³ -Wa wee'e
gba 'saa, wa 'ni -Lagɔɔ Zuzu 'wɔ -
ka. Zuzu -we mia wa 'wɔ, Klisi
tɔnyimɛɛ -nɔ -wa. A ka 'nɔ nu, yia
we yia, 'in -slɛɛn, we mi dudɔ -gv.

⁴ Cun, amia na 'yilaashi, a mi -
Lagɔɔ -nɔ nya. A ka yoyogbɔɔ -
falipanya lu. -We ka gbɔ -wa, Zuzu
ɔ mia aɔn 'wɔ, ɔ -zi -we pila dudugv

-nyima 'wlulaa -nu. ⁵ Wam¹ia mi dudu²gbu -nyima nya, 'in wa gbaa dudu²gbu -nyimaa gbugba solu. We 'deε 'gbu dudu²gbu -nyima pulba wa yukwli. ⁶ Nu, -am¹ia mia, -a mi -Lagoo -nu nya. Nyime -o -yia -Lago, mo pulba -ain yukwli. 'In -momo 'nia -Lagoo -nu nya -mi, -moo salia -ain yukwli -gula. Wee gbu ni -gu -a sisalia gbuzonu -Zuzu-yo yoyo-zuzu 'wu.

-Lago mi zekalie nya

⁷ Na bhelia -zonu, -a kikal¹ zε, -we ka gbu -wa, zekalie mia, -Lagoo -gbe we bhua. -Wa weee -ka zekalidli -ka, -Lagoo 'yua wa -mia, 'in wa -yi -Lago. ⁸ -Wa 'ni zekalidli -ka, wa 'ni -Lago -yi, -we ka gbu -wa, -Lago mi zekalie nya. ⁹ Sa -Lago -slolua -ain nu, o -kali -am¹iaa zε, mu ni: o ka o 'Yu yabhlogboo tie dudu -gu -a 'ka 'yliyogagie 'yi -moo gbegein.

¹⁰ Zekalie mia, we 'ni nu, -am¹ia -kali -Lagoo zε. Nu, -Lago -kalia -am¹iaa zε, 'in o yia o 'Yu tie, -moo 'ka -moo 'de wla 'slaka nya, 'in -Lago 'ka -am¹iaa gbonyii 'woti.

¹¹ Na bhelia -zonu, -Lago -ka 'sa -am¹iaa zekali ni, we mi nu, -a kikal¹ zε. ¹² Nu, nyime yabhlogboo 'ni -slu -Lago 'yi. -A -ka zekikal¹, -zugba -Lago mi -ain 'wu, 'in o zekalie ka gba -ain 'wu. ¹³ Sa -a yibhelia we 'ji nu, -a mi -Lago 'wu, 'in -Lago mi -ain 'wu, mu ni: o ka -ain o Zuzu 'nyε. ¹⁴ 'In -a ka -Lagoo 'Yu 'yi. Dide -Lago ka o 'Yu tie -moo 'ka dudu²gbu -nyima gbu 'wusa. Nu, -am¹ia ka we da 'yi, 'in we gbodayiweli -a mia da gbada. ¹⁵ Nyime -ka gba nu, -Zezu mi -Lagoo 'Yu nya, -Lago mi -moo 'wu, 'in -moo mi -Lago 'wu. ¹⁶ 'In sa -Lago -kalia -am¹iaa zε, -a -yi -moo, 'in -am¹iaa dli mi we -gu. -Lago mi zekalie nya. -o -ka zekalidli -ka, o mi -Lago 'wu, 'in -Lago mi o 'wu. ¹⁷ -We slolua nu, -Lagoo zekalie ka gba -ain 'wu, mu ni: -Lagoo gbuwobhu zli, dli -a yia 'tεman¹ia o 'yu, -we ka gbu -wa,

sa -Zezu Klisi mia, 'sa -am¹ia mia dudu ni -gu. ¹⁸ Nyime -ka zekalidli -ka, o'nu nu nyanoo. Nu, zekalidli -we gbaa, mu vua nyanodli. Nyime -ka nyanodli -ka, we 'wlu sa nu, -Lago dli o gbu. We -ka 'sa -mi, -o nua nyanoo, -moo zekalie 'ni gba.

¹⁹ -Am¹ia mia, -a ka zekalidli. -We ka gbu -wa, -Lago -kalia -am¹iaa zε tia. ²⁰ Nyime -ka gba nu, o -kali -Lagoo zε, 'in o -ka o bheli 'wonyε, yokanyo -moo -mia. Gbuzonu -wa, nyime 'ni o bheli -o o yia -yoo zekali, o 'ni mneni o 'ka -Lago -o o'nu 'yia -yoo zekali. ²¹ Nu, tite -we -Lago 'nyεa -ain, mu ni: nyime -o -ka -Lagoo zekali, we mi nu, o -kali o bhelii zε.

5

A zv -Lagoo 'Yu dli -gu

¹ -Wa weee zva dli nu, -Zezu mi -Lagoo -Bhasanyo nya, -Lagoo 'yua wa -mia. 'In -wa -kalia dideε zε, wa -kali 'ya o 'yuaa zε. ² -A -ka -Lagoo zekali, 'in -a -ka o titenya 'nuhwe zu ni, -bha -a yibhelia we 'ji nu, -a -kali o 'yuaa zε. ³ Nu, sa wa kalia -Lagoo zε, mu ni: o titenya wa zva 'nuhwe. 'In o titenya 'ni 'te -ain -yia, -we ka gbu -wa, ⁴ -wa weee mia -Lagoo 'yua nya, wa ka dudu lu. Sa -a mneni -a 'ka dudu lua? Nu, -am¹iaa dliuzoe nya -a mneni -a 'ka dudu lu. ⁵ Nyoo mneni o 'ka dudu lu, we 'ni -o zva dli nu, -Zezu mi -Lagoo 'Yu nya 'wobhua?

⁶ -Zezu Klisi mia, mo -yo 'nyu -yo 'pion 'so yia.* We 'ni 'nyu -bhlogboo nya o yi. 'Nyu -yo 'pion nya o yia. Nu, Zuzu -o -wa gbuzony, o mi we gbodayinyo nya. ⁷ Gbodayinya ta mi -bha: ⁸ -Lagoo Zuzu klaa, 'nyu klaa, we -yo 'pion. 'In we 'de ta ka weli -bhlo. ⁹ Nyima -ka gbuu da 'yi, wa -ka we gba, 'in -a laa we gbuzonu. -Lago -ka gbodayinyo nya -mi, o weli 'yli we -zi -moo. Gbu -we ka da -Lago 'yia, mu ni: o 'Yuu gbodayinyo o -mia. ¹⁰ Wee gbu mia da, -o zva

* 5:6 Wee 'nyu mia, we lu Zaan batizea o. 'In we 'pion mia, we jitea o thlie bhla, mu -wa.

-Lagoo 'Yu dli -gu, we mi o dli zo. Nu, -o'zo zva -Lagoo dli -gu, mo zelia o yokanyo, -we ka gbu -wa, -we o gbaa o 'Yuu -gugbu nya, -moo 'ni we gbuzanu la. ¹¹ -Lagoo gbodayiweli ni: o ka -ain 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka 'nye, 'in o Yu -wa wee 'yliyogagiee 'bhuloda. ¹² -o -ka -Lagoo 'Yu 'wu -ka, wee 'yliyogagie mi o -nu nya, -o 'ni o 'Yu 'wu -ka, we 'ni o -nu nya -mi.

²¹ 'Ylaashi, a zo amiaa 'de 'yliyoyoyolagoo gbεgbεin.

'Yliyogagie -we 'nia -bhloluda -ka

¹³ Nu, -we ka 'gbu in yia ain 'sebhe ni 'woceli, mu -wa nu, a 'ka we 'jiyibheli nu, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, mu -wa amiaa -nu, amia, -wa zva -Lagoo 'Yu dli -gu. ¹⁴ -We ka 'gbu -a tɛmanɔ dli -Lagoo 'yu, mu ni: -a -ka -Lagoo -lu -zlali o dli da, 'in o pulba -ain yukwli. ¹⁵ -A -yi we 'ji nu, -a -ka o -lu -zlali, yukwli o pulba -ain 'gbu, -a yibheli we 'ji nu, -luo -lu -a yia o -zlalia, 'yia -a yia we.

¹⁶ Gbonyuu -we'e kwaa nyime tɛtɛle 'wu, -o -ka o bheli 'yi we lenuda, -moo bhubhoe -Lagoo -moo bhelii 'gbu, 'in -Lagoo yia o bheli 'yliyogagie 'nyea. 'Sa we mia -wa ka gbonyuu'u kwaa wa tɛtɛle 'wuu daa. Nu, gbonyuu -we kwaa nyime tɛtɛle 'wu, -moo mi. -Wa nua gbu -muni ɛ, in 'ni -gba nu, a bhubhoe -Lagoo -maa 'gbu. ¹⁷ Gbu weee -we 'nia tiklu -mi, gbonyuu -wa. Nu, gbonyuu -we'e kwaa nyime tɛtɛle 'wu, -moo mi.

¹⁸ -A -yi we 'ji nu, -wa weee mia -Lagoo 'yua nya, wa'a -tu gbonyuu lenuda, -we ka gbu -wa, -Lagoo 'Yuu debbie zva wa 'yliyoo, 'in gbonyuuu dide 'na 'ka wa 'yi.

¹⁹ -A -yi we 'ji nu, -a mi -Lagoo -nu nya, 'in dudu weee mi gbonyuuu didee 'tite kwεε.

²⁰ -A -yi we 'ji nu, -Lagoo 'Yu ka dudu -gu yi. o ka -ain gbuyilo 'nye, -a 'ka -Lagoo 'zayli yibheli. -A mi -Lagoo 'zayli 'wu, o 'Yu -Zezu Klisu gbεgbεin. Mo -wa -Lagoo 'zayli, 'in mo -wa 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka.

'Sεbhεε 'sɔnu Zaan 'paa yoo

'Sεbhεε 'sɔnu *Zaan cɛlia, mv -wa. Zaan nεε weε 'sεbhε 'wɔ nu, we nanɪ 'yli -Lagɔnyumaa -nu nya wa 'ka zεkɪkali.

Fɔsawεli

¹ -Amɪ -Lagɔnyumε kpaɓa, ama 'ɲwɔɔ -ɔ -Lagɔ -saa -bha, ɔ -yɔ ɔ 'yua 'sɔ, 'in amɪaa ka zε in -kalia gbɔzɔnu sa, amɪaa na cɛlia 'wɔ. We 'nɪ na 'dεbhlogbɔɔ -kali amɪaa zε. Nu, -wa weεε -yia gbɔzɔnu, wa -kali 'ya amɪaa zε. ² -We ka gbɔ -wa, gbɔzɔnu -dɪli -aɪn 'wɔla, 'in 'wɔ we yia -aɪn -tɔa 'yli weεε -nu nya.

³ Nu, Dide -Lagɔ -yɔ ɔ 'Yu -Zezu *Klɪsɪ ɲwɔna -aɪn 'nyu la, wa 'yɪli -aɪn nyazi, 'in wa 'nyε -aɪn 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ. Wa nu we lε gbɔzɔnu sa, zεkalɪdlɪ nya.

Gbɔzɔnu -yɔ zεkalɪdlɪ

⁴ In 'yɪa nu, amaa 'yua tɔlɔa mɪ gbɔzɔnu 'yloogblɔ nɔda, sa Dide -Lagɔ gbaa -aɪn -yla, we sɔlɔ, -mɔv ka 'mɪ 'mɔna 'wɔla bhabha. ⁵ -Sɛεn, 'ɲwɔɔ -zɔnuɔma, -we a 'kaa lεnu, mɔ nu: -a kɪkali zε. We 'nɪ tite lolu in cɛli aɪn 'wɔ, nu, -we -a 'nɔa we gwedɪda, mɔ -wa. ⁶ Zεkale mɪa, mɔ -wa -Lagɔɔ titenyaa 'nuɲwεzɔzɔε. 'In tite -we a 'nɔa we gwedɪda, mɔ -wa nu, a kɪkali zε.

A zɔ amɪaa 'dε 'yliyɔ yociaan gbεgbεɪn

⁷ Nu, -dawlicɪan duun ka dɔdɔ weεε -gɔlamneni. Sa -Zezu Klɪsɪ -zεa nyumε, 'in ɔ yia dɔdɔ -gɔ yi, wa'a la we gbɔzɔnu. Nu, 'sasɔkpa -nyumε mɪa, -dawlikanyɔ -yɔ Klɪsɪ tonyumε ɔ -mɪa. ⁸ A zɔ amɪaa 'dε 'yliyɔ, -we ka 'gbɔ a yia lubho nɪ nu, a yi we mɔnɔnu, a 'ka we -tnɔv weεε 'yɪ. ⁹ Nyumε -ɔ'ɔ -tɔa Klɪsɪ -slɔluwɛli -gɔ, 'in ɔ palɪa we -gɔ, -mɔɔ 'nɪ -Lagɔ 'wɔ -ka. -ɔ tɔa Klɪsɪ -slɔluwɛli -gɔ, -mɔɔ kaa Dide -Lagɔ -yɔ ɔ 'Yu 'sɔ 'wɔ.

¹⁰ Nu, nyumε -ka amɪaa -gbε gbɔ -slɔlua yi, we -yɔ Klɪsɪ -nu 'nɪ -bhlo -mɪ nɪ, a 'na 'nyε -nɪ ɔ kpe -nɪ. A 'na -sali ɔ fɔ -nɪ. ¹¹ A -ka ɔ fɔ -sa nɪ, gbɔnyuu ɔ nɔa lε, we lɔ a bhlɪlia.

Wεlpapɪε

¹² In 'yɪbha in 'ka gbɔ duun gba. In 'nɪa we 'sεbhε 'wɔcɛlia yi. Nu, -we na dlɪ mɪa -gɔ nɪ, mɔ -wa nu, in mɔnɪ -mɔ amɪaa -gbε, 'in -a 'ka we 'klɔ gbɔgbali, 'in -amɪaa 'mɔna 'ka gba.

¹³ Nu, amaa bhɔlɔ -ɔ -Lagɔ -saa -bha, ɔ 'yua nεε nu, wa -sa aɪn fɔ.

'Sεbhεε tanυ Zaan 'paa yoo

'Sεbhεε tanυ *Zaan cεlia, mυ -wa. Ɔ 'tale Gayusι ɔ 'paa wee 'sεbhε yoo. Nu, Gayusι mι bha -Lagɔnyimaa 'yugalnyɔ yabhlo nya. Ɔ 'dizɔzɔvee 'gbυ Zaan yia ɔ 'wɔcεli. Diotlefv mι Gayusι *leglizι nɔkpla -nyime yabhlo nya, 'in ɔ'ɔ zυ Gayusι 'nɔɣwe. -We Gayusι 'kaa lεnυ, 'mυ Zaan cεlia ɔ 'wɔ, 'in ɔ nεε 'ya nu, Diotlefv bhli Gayusι 'nɔɣwezɔzve.

Fvsaweli

¹ -Amι, -Lagɔnyime kpasα, -mι Gayusι, ɔ -wa na bheli -zɔnυ, 'in ɔ ka zε in -kαlι gbυzɔnυ sa, -amι cεlia -mι 'wɔ.

² Na bheli -zɔnυ, in 'yibha nu, -in -ka 'kɔayli gbυ weee 'wɔ. In -yi we 'ji nu, we nanι 'yli -na zuzuu -nυ nya, nu, we -mι 'ya 'sa -na kuu -nυ nya. ³ Bhelia tɔlvα yia -amιαα -gbe, wa gbaα nu, gbυzɔnυ mι -mι 'wɔ, 'in -in mι gbυzɔnυ 'yloogblυ nɔdα, -mυυ ka 'mι 'mɔna 'wɔla bhabha. ⁴ In -ka 'nυ nu, na 'yua mι gbυzɔnυ 'yloogblυ nɔdα, 'mɔna -mυυ laa 'mι 'wɔ, we -zi gbυ weee.

Gayusι -saa ɔ bhelia 'wɔ

⁵ Na bheli -zɔnυ, -mι saa -na bhe-
lia 'wɔ, 'in 'lakpa -bhelia -wa mia
wa glaa, 'in -na saa wa 'wɔ. -In -
ka 'sa nυdα -mι, we mι tiklu -Lagɔ
'yu. ⁶ Sa -in -kαlia wa zε, -maa
ka -seli we gba -Lagɔnyimα 'yu. -
Maa -ka 'lakpa 'wɔ mɔnι yi, sa -in
'kaa -maa -yɔbe, 'in we 'kaa -Lagɔ
dɔdɔ namanι, -in -ka 'sa wa -yɔbe,
we nanι 'yli. ⁷ Nu, *Klisι 'ɣnι nya
wa bhliα 'yoo! 'In -wa 'nια -Lagɔ -
yi, wa 'nι -maa kwεε -lu yabhlogbɔɔ
'wɔbhυ. ⁸ We -ka 'sa -mι, we mι nu,
-amια be 'sasokpa -nyimα -yɔ. -A -ka
'sa nυ, -zugba -a -yɔ wa 'sɔ mι lubho
-bhlo -gυ -Lagɔ gbυzɔnυ labɔbanie
'wɔ.

Diotlefv -yɔ Demetliusɔ

⁹ In ka leglizι welι kibhe 'wɔcεli. Nu, Diotlefv ɔ 'yibhaα nyimaa 'yu-
galie, ɔ'ɔ ɣwnunu -ain 'wɔ. ¹⁰ We 'dεε
'gbυ, in -ka -mɔ yi nι, -we ɔ nυα lε, 'in
gbυnyuu ɔ gbaα -amιαα daa, zli 'klɔ
na yia we wlelia. We 'nι -we mia dε
-bhlo ɔ nυ lε, ɔ'ɔ kpa -amιαα bhelia
sɔ 'sɔ nya. 'In -wa 'yibhaα wa 'ka we
lεnυ, 'in ɔ panια -maa 'wɔ, 'in ɔ -vua
-maa -Lagɔnyimα glaa.

¹¹ Na bheli -zɔnυ, ɔ nυα gbυnyuu
lε, -in 'na 'tideli ɔ -nι. Nu, ɔ nυα
gbυzɔnυ lε, 'mɔ -in 'kaa 'tideli. -Wa
nυα gbυzɔnυ lε, wa mι -Lagɔɔ -nυ
nya, 'in -wa nυα gbυnyuu lε, wa 'nι
-Lagɔ -yi. ¹² Nyimα weee nεε nu,
Demetliusɔ mι nyime -zɔnυ nya, 'in
gbυzɔnυ gba 'yaa we, ɔ daa. 'In -
amια, -a nεε 'ya nu, ɔ mι nyime -zɔnυ
nya. 'In, -in -yi we 'ji nu, -amιαα
gbɔdayiweli mι gbυzɔnυ nya.

Welɔpapie

¹³ Nu, gbυ duun na yi yaa -mι -yla
gbaα, 'in in 'nι 'yibha in 'ka we cεli
'sεbhε 'wɔ. ¹⁴ Na dlι mι nu, 'yiyliα -a
yia dayli, 'in -a 'ka we 'klɔ gbυgbali.

¹⁵ Nu, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -mι -na -nυ
nya. -Na 'taleα mia -seli, wa nεε nu,
wa -sa -mι fv, 'in -amιαα 'taleα mia
-mɔ, -in -sa wa fv -bhlo -bhlo.

Zudu 'sebhε

-Lagɔnyima -yla Zudi cεlia 'sebhε ni, ɔ 'ka wa -yla gba nu, gbu -we yoyogbuu -slolunya paa nyima ηwe, wa zu wa 'dε 'yliyɔ we gbegbεin. Yoyogbuu -slolunya slolua -Lagɔnyima nu, wa mneni wa 'ka gbonyuu lenu. Zudi nεε nu, -Lagɔ yia waa yoyogbuu -slolunya -kaslu 'wɔpaa.

Fɔsawεli

¹ Amia -Lagɔ laa, -wa ka ze -amiaa Dide -Lagɔ -kalia, 'in -wa ɔ paa 'wɔ -Zezu *Klisu -nu nya, amia, -ami -Zezu Klisu lubhononyo, *'Zakee bheli Zudi paa da 'sebhε ni yoo.

² Nu, -Lagɔɔ nyazidli klaa, ɔ 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ klaa, we -yɔ nyimaa zεkale 'ylimani -gɔwɔla tenyi tenyi ain glaa.

Yoyogbuu -slolunya (2 Pi 2.1-17)

³ Na jijli -talea, in 'yibha zlume bhabha nu, in 'ka ain 'wɔ cεli, 'pɔpɔε -we -a 'dε weee gbɔlva 'wɔ, we gbu -gu. 'In na dli ka -slεεn 'mi 'su -gla nya nu, in cεli 'sebhε -mini ain 'wɔ, 'in in 'ka ain 'kɔayli 'pa, a 'ka dlizɔzɔε Klisu 'wɔwɔ -yɔtu gu, -we -Lagɔ 'nyεa ɔ nyima -zakpa -bhlogbɔɔ, -zu weee -nu nya. ⁴ Nu, gbonyuuu lenunya tɔlva ka ain nyidi pla 'wiemi, -wa'a sɔa -Lagɔ. Wεli -we gbaa -amiaa -Lagɔɔ 'nanu gbu, ma kamania we 'wɔ, 'in wa nva wa pɔinplagbu, gbu tiklu 'bhisa. -Zezu Klisu ɔ -wa -amiaa 'wlulapilunyɔ -yɔ Nyimaa -Kanyɔ -bhlogbɔɔ, 'in wa kpεlia ɔ gbu. Nu, wa -kaslu 'wɔ -pa -gbu -we mia wa wɔda, *-Lagɔsebhε ka we gbu gba, -mɔw 'bi ka 'wɔgwle.

⁵ Nu, gbu na yia da gbaa, amiaa 'dε yi we 'ji -yioo, amiaa dli na sibhlia we -gula. Nu, Jεjitape -saa ɔ nyima gbu 'wɔ Ezipɔtu -dɔdɔ -gu, 'in -mɔw 'biɔ, nyima -wa 'nia ɔ dli -gu zu, 'in ɔ yia wa 'bha. ⁶ A ligbe 'ya 'anzunya 'nia se wa 'nyεa we

-gu -tu, 'in we yia we 'dεε ladida 'bhɔ: -Lagɔ yia we *glukaslu 'wɔpa, nikpise -dlugba 'wɔ, gbuan -llukpe 'na 'kaa do 'wɔ, 'in we 'ka -mɔ gbɔwɔbbhu -yli 'kadɔ wɔlɔ. ⁷ Nu, a ligbe *Sodɔmɔ klaa, *-Gomɔlɔ klaa, we -yɔ we kwesi -gbenyaa gbu. Wee 'gbenya -minu nɔkpila -nyima ka wee 'anzunya -mɔnu mɔtni -bho -gbu weee lenu. Nɔkpasi -yɔ nɔkpasia dia -budu 'wɔ, 'in 'ηwni -yɔ 'ηwni dia -budu 'wɔ. 'In -slεεn, wa mi -kosu -we'e nyumooa -kaslu 'wɔ. Wee wa gbu -mini, gbu 'kaa ci lenu, we 'yli -slolue -wa.

⁸ Nu, waa yoyogbuu -slolunya -mani, sanεε -sɔkpagbu -bhlokpade wamia nva lε: wa 'wlukɔɔn lapɔpali -gbɔkpɔanya 'wɔba 'ylaaylayle 'dεkpɔa, mɔ sua wa, 'in wa nva wa 'dεε ku -yla gbonyuu lε. Wa tlilia -Lagɔɔ se 'ylila, 'in wa vεlia yalu 'ηmmunya 'kadɔ. ⁹ 'Dεbhie, 'anzunyaa -kanyɔ Miseli 'ni -mɔw lenu. Da Miseli -yɔ 'kuzunyaa 'yugalnyɔ mia *Moizu 'kwie 'tɔtɔda, vεli wεli 'ni we ηweε 'tla *'Kuzuu gbegbεin. We nεε 'Kuzu -yla sa -bhlogbɔɔε: «Jεjitape 'kpɔli -mi 'wluo!» ¹⁰ Nu, waa nyima -mani, -lu wa 'nia -yi 'mɔ wa vεlia, 'in -lu wa -yia dɔdɔ -gu -luyilo ηweε, -fliinimaa -luyilo 'bhisa, -mɔw mnanua wa. ¹¹ Gbonyuu yli wa! Wa ka Kεεn yoo -gu nɔɔ 'gbu, wa ka nyima -dawli 'wɔwɔ 'gwezii 'gbu *-Balamɔ 'bhisa, 'in wa zua yia labhu, wa ka nyimaa 'yugalinya -yɔwɔsɔlɔ Kolee 'bhisaa 'gbu.

¹² Nu, wa -ka ain nyidi -mi, amiaa -Lagɔsukwe 'kadɔ a gbɔlva 'wɔ, we gwe, -nana -wa. 'In zu'v 'bha wa, wa 'dεε lɔbe -bhlogbɔɔ wa nɔnva 'yli 'bɔla. Wa 'wɔ sa yalipɔpa -we -pipε su, 'in we'e lɔali 'nyu. Wa 'wɔ sa su we'e 'pa 'bhue, we 'bhue -pa bhla. 'In we -ka 'tlu, tɔtlieε -zakpa 'sɔ we tlia. ¹³ Wa 'wɔ sa gumunyuu -bhalibhla -gbuɔgbu, 'in wa nva wa zɔbbhaligbunya lε, nεε 'nyuu 'fuflii

puinplanu. Wa 'wlv sa -zeli mno - we mni mo, -we yi mo, 'in -Lago ka wa 'bi lazo nikipise dlugba 'wu, 'yli weee -nu nya.

14 Waa nyuma -manu daa, Enaku -o -wa *-Adaan 'yuoyua gbesonu, - mao 'paa gbuv -fali -muni, o nee: «A -tali, Jejitape -yo o -mawlv -anzinyaa 'wlu sanime yia yia, 15 'in o 'ka duduogu -nyuma weee -yogbu 'wobhu. 'In nyuma weee -wa'a saa -Lago, o 'ka wa -kaslv 'wupa, wa lenv -gbonyuu weee -we nya wa -solva o -yowuv 'gbv. 'In 'yliyotite -weli waa gbonyuu -lenunya gbaa o -yla, 'in wa 'nia o 'nuhwe zu, we 'gbv.» 16 Nu, waa nyuma -manu, 'yli weee nya wa hwanwenia zu, 'in wa bhua gbuv: wa 'dee dliwonyignbv solv wa naa. 'In wa gbaa 'dee 'ylimanweli, 'in wa nua nyuma -dawli 'wu -maa 'hnikwale nya, wa 'ka -maa -tnuv kwee 'yu 'gbv.

-Lagonyumaa 'dizweli

17 Nu, na jijli -talea, a ligbe gbv - amiaa -Kanyo -Zezu Klisu tietienya gbaa zlime an -yla. 18 Wa nee an -yla nu: «'Wobhlolu -bhlanya nya, nyuma -wa yia -Lago -yo an glapalia, yia wa yia, 'in wa 'ka wa 'dee dliwonyinili 'nyii solv -mu.»

19 Nu, ma sisalia nyuma -yo, nyumee zuzu mia wa 'wu, mu sua wa, 'in -Lago zu 'ni wa 'wu -mu.

20 'In, amia, na jijli -talea, amiaa - mawlv dlizuve 'wlv sa -buduu gwe wa pali glu. A di we -gv la 'kamuv. 'In a bhuhoe -Lago o Zuzu 'Pupaa 'tite nya. 21 'In a -tu -amiaa - Kanyo -Zezu Klisu woda, 'in o 'ka an 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka 'nye, o nyazidli nya. Sane 'sa a 'kaa -Lago nyumaa zekalidli 'wov.

22 A 'yuli dli 'so -cian nyazi. 23 A pue talva, wa gbuvobhu -kosuu 'wosatie nya. 'In a 'yuli 'ya talva nyazi, nyanu dli nya. 'In wa - bananya wa lenv -gbonyii plalia puin, a nye we 'wu.

'Nyulanwna weli 'wobhloluv

24 -Lago -o mnenia o 'ka an 'yliyozv, 'in a 'na 'kaa gbonyuu lobbhili, o mneni o 'ka an o 'hnumnie 'kadu 'yu wleli, -zugba 'sla yabhlogbo 'ni an -yo -mu, 'in a mu yeda 'muna 'kadu nya. 25 -Lago -o - wa -Lago -bhlogbo, -o 'plia -amiaa -Kanyo -Zezu Klisu 'wu, mo -saa -an gbv 'wu. Mo kwee 'hnumnie klaa, 'ylilo klaa, we -yo 'tite -yo se mia, bhabenyi bhla, desleen -yo 'yli weee -nu nya!

*-Amenu.

Zaaan 'yiliwogbuu 'sebhε

*Zaan -o celia -Zezuu -gogbu, mo celia 'sebhε -muni. -Mo Zaaan 'yli -kakiε 'wu, -li -we 'kaa ci lenu, 'mu -Lago -slolua o 'klu. Sa -Zezu 'kaa -lu weee 'wlulapili, 'in sa o -yo -Lagonyima yia 'yliyogada -tua 'yli weee -nu nya, wee 'sebhε slolua we -ain. -We weee mia de Zaan celia -ain 'wu, -a 'ka we zeli, 'in we 'ka -ain 'kwayli 'pa -zugba -a wo -Zezuu yiyiyl.

-We -Zezu wlelia zli 'klv

¹ Nu, zizegbu weee -we -Zezu *Klisi wlelia zli 'klv, 'mu 'sebhε ni slolua. -Lago 'nyea we -Zezu yoo, o 'ka we o lubhononya 'kluslolu. 'In -we yia dayli lenua, wa 'ka we yibheli. We 'dεε 'gbu -Zezu yia o 'anzunya tie o lubhononyo Zaaan -gbe, o 'ka weee gbunya o 'kluslolu. ² 'In -we *Zaan 'yia -yo, o yia we nyima -yla gba. O neε -Lagoweli -wa, -Zezu mi we gbodayinyo nya. ³ O -ka 'sebhε ni zeli, 'wotutve -dlao mi o -nu nya. -Wa -ka wee weli -we 'bhua -Lagoo -gbe yukwli polu, 'in wa -ka we 'nunwe zu, 'wotutve -dlao mi wa -nu nya. Nu, wee gbunya bha ka cipa.

Fvsaweli

⁴⁻⁵ -Ami, Zaan, celia *leglizı gbeso, -we mia -Azii -dudu -gu 'wu. -Lago, -o mi -bha, -o mi bhaa -bha, -o yia yia, omoo klaa, zuzu gbeso -we mia o 'hnumnikpe 'yu klaa, we -yo -Zezu Klisi njwana ain 'nyu la, 'in wa 'nye ain 'wotutve -dlao. O -Zezu Klisi mia, -we 'plia, 'mu o gbaa gbuzonu nya. Mo -soa tilitunya glaa 'wu tia, mo pila ddogu -nyuma weee 'wlu-lapilunya 'wlu la. -Zezu Klisi -kali -amiaa ze. O tia, o 'pion nya o -saa -ain gbonyuu kwεε. ⁶ O suslolua -ain 'wu o 'ka -ain 'wlulapili, o ka -ain o bubunya -zeli -a 'ka o Dide -Lagoo lubho nu. Nu, nyuma weee -muni o

'hni. 'In 'tite weee 'ka o -nu nya -mi 'yli weee nya. *-Ameni!

⁷ A yia, yia o yia -mo yalipupa 'wu, nyuma weee yia o -yoyia. Nu, -wa ka 'debbie tnuo o, 'yia wa yia o, 'in 'lakpanya weee yia wia o 'gbu. Cun, we -mi 'sa. -Ameni!

⁸ Jejitape neε: «-Ami -wa we gwedida, -ami -wa we bhialida. 'Tite weee mi 'mi kwεε, in mi -bha, in mi bhaa -bha, yia na yia.»

Zaan 'yia -Zezuu 'tite -yo

⁹ -Ami, amiaa bheli Zaan, wa mi in -yo ain 'so sialida bhabha. In -yo ain 'so, -Lago pili -ain 'wlu la, in -yo ain 'so, -a 'temanı dli, -a -yo -Zezu 'so mi. -Ami Zaan, -o gbaa -Lagogbu, in mi -Zezuu gbodayinyo nya, we 'gbu wa yia 'mi kpa, in wa yia 'mi 'nyunyidudu -gu ti. Wee dudu wa laa Patimosu. ¹⁰ -Lagoyli nya, 'in -Lagoo Zuzu yia 'mi 'wobhu. -Mo 'mi luu, weli 'tite -we 'wba legle, 'mu in 'nu. ¹¹ We neε: «-We -na yia -yo, -in celi we 'sebhε 'wu. -In -ka we celi, -in 'pa we yoo leglizı gbeso -gbe. Efezigbee -nu mi, Simingbee -nu mi, Pelgamugbee -nu mi, Tiatiligbee -nu mi, Salidigbee -nu mi, Filadelfigbee -nu mi, 'in Laodisegbee -nu mia.»

¹² In 'bhitalia, in 'ka -o mia 'mi -yla gbu gbada yibheli, 'in in yia -can -napε gbeso -yoyi. ¹³ Wee 'napε nyidi, -bha in 'yia nyimeε 'wowlu -yo, o ka -bana -blalo 'wu, o 'kikle 'yli mi gbunda -can -cesli nya. ¹⁴ O 'wluo nyi polu 'painpain 'kwleeni 'bhisa, 'in o 'yli nyumaa -kosu 'bhisa. ¹⁵ O bhu lia nete wa fa -kosu 'wu 'bhisa, 'in o weli mia -wlowlo gumunyu -jiji 'bhisa. ¹⁶ -Zeli gbeso mi o liliso 'wu. 'In 'nenε 'yliso -tugugble mia o njweε. O klv lia 'ylobagbu ylu 'bhisa. ¹⁷ In 'yia o, 'in in yia o bhu -yo bhili, 'in in yia -gblu. 'In o yia 'mi o liliso -golapali. O neε: «-In 'na nunu nyanu -ni. -Ami -wa we gwedida, -ami -wa we bhiloluda. ¹⁸ -Ami -wa 'yliyoganyo. In ka bha ti, -sleen in -ga 'yliyog 'yli weee nya. Tlithe mi 'mi

kwεε, 'in in pɪa tɪtɪnyaa 'gbe 'wlu la. ¹⁹-We -in 'yia -yɔ, -in cɛɪ we. -We -na yia -yɔ, we -yɔ -we -na yia -yɔyia dɛslɛn, -in cɛɪ we. ²⁰-We mia -zɛɪ gbesɔ -nɔ nya, -we mia 'mɪ kwεε, we -yɔ -can -napɛ gbesɔ, we 'ji -we mia zizeda, 'mɔ na yia gbaa. Wee -zɛɪ gbesɔ mia, mɔ -wa 'anzɪ gbesɔ -we -Lagɔ tiea leglizɪ gbesɔ 'wɔ. Wee -can -napɛ gbesɔ mia, mɔ -wa wee leglizɪ gbesɔ.»

2

'Sɛbhɛ -we Zaan cɛɪa Efɛzɪ leglizɪ 'wɔ

¹ «Nɪ, leglizɪ -we mia Efɛzɪgbe nɔkplɛ, -in cɛɪ we 'anzɪ 'wɔ:

«Nyumɛ ɔ kaa -zɛɪ gbesɔ lilisɔ 'wɔ, 'in ɔ nɔa -can -napɛ gbesɔ nyɪɪ, ɔ wɛɪ nɪ: ²-We weee -in nɔa lɛ, in -yi we. Sa -in nɔa lubhɔ 'tɪtɛ, 'in -in yia dɪtɪe 'yɪ, in -yi we. In -yi we 'ji nɪ, -in -yɔ 'nyii -cɪa'an nna. Tɔɔba nɛɛ, -Lagɔɔ tietienya wa -mia, 'in wa 'nɪ we nya -mɪ. -In ylaa wa la, 'in -in yia we 'jiyibheli nɪ, yocɪan wa -mia. ³-In ka dɪtɪe, wa ka -mɪ sɪalɪ na 'gbɔ, 'in 'kɔa 'nɪ -mɪ 'ylɪla wla.

⁴ «Cɪn, 'sa we mia, 'bhie gbɔ -we mia -ain nyɪɪ, mɔ nɪ: sa -in -kalia na zɛ we gwedɪda, -in 'nɪ -slɛn 'sa na zɛkalɪ. ⁵We -ka 'sa -mɪ, sa -in -kali bhaa na zɛ, -in 'pa we dɪ -gbɔ. 'bhiti -na dɪ, 'in -we -in nɔa lɛ we gwedɪda, nɔ we lɛ lbɛ. -In 'nɪ 'bhiti nɪ, 'in na yia -na -gbɛ, 'in na salia -na 'napɛ we 'bɪ 'wɔla. ⁶Cɪn, gbɔ yabhlo gbaa -na daa: 'Nikolaa 'bunyumaa lɛnɔgbɔ -na nyɛa 'wɔ -amɪ 'bhisa.

⁷ «ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwɪ 'wlu -ka, -we -Lagɔɔ Zuzu gbaa -Lagɔnyuma -yla, ɔ 'nɔ we. -Gɔgalɪnya na yia suu 'bhue 'nyɛa. Wee su mɪ -Lagɔɔ -gbɛ. We bhue mia, mɔ nyɛa nyumɛ 'yliyɔgagɛ.»

'Sɛbhɛ -we Zaan cɛɪa Siminɪ leglizɪ 'wɔ

⁸ «Nɪ, leglizɪ -we mia Simingbe nɔkplɛ, -in cɛɪ we 'anzɪ 'wɔ:

«ɔ mia tia, ɔ mia we bhloluda, ɔ tɪ bhaa, 'in ɔ yia 'yliyɔgagɛ 'yɪ lɔgada, ɔ wɛɪ nɪ: ⁹Wa mɪ -mɪ sɪalɪda, -in mɪ bobabhanyɔ nya, in -yi we 'ji. Nɪ, -in mɪ 'ɲnmnnyɔ nya. In -yi we 'ji nɪ, tɔɔba ka -mɪ vɛɪ 'nyumɛɛ. -Maa nɛɛ -maa mɪ *Zuifɔ nya, 'in -maa 'nɪ we nya -mɪ. *-Saataan 'ɲnɪ nya wa suslolua 'wɔ. ¹⁰Nɪ, sɪa -na yia, -in 'na nɔnɔ nyanɔ -nɪ. A yibheli we 'ji nɪ, *Kuzu yia ain laylaa: -kasɔ 'wɔ wa yia amɪaa tɔɔba 'paa we 'ka ain sɪalɪ 'ylɪ kugbua 'wɔ. Nɪ, wa -ka -mɪ 'bhaa yɪ, -in 'na -sali 'mɪ dɪ -gbɔ -nɪ. 'In, in 'ka -mɪ -can -kloo 'nyɛ. Wemɔ -can -kloo mia, nyuma -wa ka 'yliyɔgagɛ 'nɪa bhloluda -ka, ma plaa we 'wluo.

¹¹ «ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwɪ 'wlu -ka, -we -Lagɔɔ Zuzu gbaa -Lagɔnyuma -yla, ɔ 'nɔ we. -Gɔgalɪnya mia, tɪtɪeɛ 'sɔnɔ 'na 'ka wa 'bha.»

'Sɛbhɛ -we Zaan cɛɪa Pɛligamɔv leglizɪ 'wɔ

¹² «Nɪ, leglizɪ -we mia Pɛligamɔgbe nɔkplɛ, -in cɛɪ we 'anzɪ 'wɔ:

«ɔ kaa 'nɛnɔ 'ylisɔ -tɔgɔgbɛ, ɔ wɛɪ nɪ: ¹³In -yi -na ladɪda da, mɔ *-Saatan pɪa nyuma 'wlu la. In -yi we 'ji nɪ, -na dɪ mɪ 'mɪ -gbɔ. Da wa 'bhaa Antipasɪ ɔ gbaa na gbɔ tɪklɪ, -mɔ -Saataan ladɪda, -in 'nɪ 'mɪ dɪ -gɔsa.

¹⁴ «Cɪn, we mɪ 'sa 'bhie, gbɔ 'kienyi mɪ -ain nyɪɪ. -Mɔ -na -gbɛ, nyuma tɔɔba slolua *-Balamɔv gbɔ. ɔ -Balamɔv slolua -Balakɪ sa ɔ 'kaa *Izlaɛɪnyuma gbɔnyuuu 'yoo 'wɔkwa. ɔ nɛɛ wa li -zila -bɔbɔnɪmɛ, 'in wa -ka mɔnɪ kwɛ. ¹⁵'Sa -bhlokpade tɔɔba -wa 'ɲwnua 'Nikolaa 'bunyumaa gbɔ -yɔ, -maa mɪ 'yaa -na -gbɛ. ¹⁶We 'dɛɛ 'gbɔ, -in 'bhiti -na dɪ. We 'nɪ -mɔvɔv, 'in na yia amɪaa -gbɛ dayɪ, 'in na dɪa ain tɔ na 'ɲwɛɛ -tɔgɔgbɛ nya.

17 «-Ḷ -ka 'nunu -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagoo Zuzu gbaa -Lagonyuma -yla, o 'nu we. -Gogalunya mia, -Lagoo lililu -we mia zizada, 'mu na yia wa 'nyea we -yo tukpa 'pupa. Wee tukpa mia, 'hni lolu mi we -gu celida. Nyume yabhlogbo 'ni we -yi, we 'ni -o 'yia wee tukpa 'wobhu.»

'Sebhe -we Zaan ceha Tiatilu leglizı 'wu

18 «Nu, leglizı -we mia Tiatilgbe nukple, -in celi we 'anzi 'wu:

«oo -Lagoo 'Yu -o ka 'yli nyumaa nee -kosu, 'in o bhv lia telitelnete 'bhisa, o weli nu: 19 In -yi -na lenugbu. In -yi we 'ji nu, a kikali ze. -Na dli mi 'mi -gu, 'in -na saa -na -lima 'wu, 'in -in kaa dlitie. In -yi we 'ji nu, -we -na nua -sleen le, we -zi -we gwedidaa -nu 'wu.

20 «We mi 'sa 'bhie, gbu yabhlo mia in -yo -mi 'so nyidi, mu nu: 'hwno -o wa laa Zezabeli, -o laa o 'de -Lagoo -falipanwno, 'in -o a 'tidea 'yi amiaa 'dee -gbe, mo nua na lubhonunya -dawli 'wu o gbagbaweli 'wu. Mo kwaa wa gbonyuu lb, 'in wa kaa motni kwe, 'in wa lia -zila -bobali. 21 In ka o 'yli zu o 'ka o dli 'bhiti, 'in o 'ni we -yohwnu. 22 We 'dee 'gbu, le na yia we nua, 'in o 'ka gu 'kadu bhli o -yo -wa o -yo wa dia -budu 'wu 'so. Nu, -maa 'ni -maa dli 'bhiti, 'in -maa 'ka o lenugbu 'bibhu ni, 'in na paa -maa siasie hwe. 23 Ḷ 'yua na yia 'bhaa. 'In leglizı weee 'ka we 'jiyibheli nu, -o yia nyumee dli zo -yo o 'wlukoon la, -ami -wa. -Ḷ -ka -mi, -we -in -ka lenv, we 'klulu -na yia 'yia 'mi kwee. 24 Nu, amia Tiatilnyuma toba, a 'ni wee slolue -yohwnu. Wee gbu wa laa: «Saataan naci -we mia zizada.» In nee an -yla, in 'ni an 'gba -putu 'wludida -mi. 25 Nu, in 'ni -slo lb yi ni, -we mia an kwee, a kpa we la -kli.

26-28 «-Wa -ka -gogali, -wa -ka na dumagbu -yohwnu we 'ka we bhlooda nyini, 'tite -we in 'yia na Didee kwee, 'mu na nyea wa. 'In na nyea wa 'tite wa 'ka laganya 'wlulapuli, wa 'ka wa kpa -gla nya, 'in wa 'ka wa -wlo bla -nyida 'bhisa. 'In na nyea wa zokpa -zeliya. 29 -Ḷ -ka 'nunu -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagoo Zuzu gbaa -Lagonyuma -yla, o 'nu we.»

3

'Sebhe -we Zaan ceha Salidu leglizı 'wu

1 «Nu, leglizı -we mia Salidigbe nukple, -in celi we 'anzi 'wu:

«Nu, -o kaa -Lagoo zuzu gbeso -yo -zeli gbeso kwee, o weli nu: In -yi -na lenugbu. Wa nee: -in -ga 'yliyoo, -zugba -in ka tli. 2 -In gano, -we -toa 'wu, 'in we mia -mi kwee, -in 'temani we la, we yi tli. -We ka gbu -wa, in ka we 'jiyibheli nu, -na lenugbu 'ni -mi tiklu na -Lagoo 'yliya 'wu. 3 Nu, -in ligbe weli -we -in 'nua, 'in -in yia we -yohwnu. -In zu we 'nwhwe, 'in -in 'ka -na dli 'bhiti. We 'ni -moo, -in 'ni gano ni, 'in na tlaha -mi 'wu 'wienyo 'bhisa, 'in bhla -we nya in 'kaa -na -gbe yi, -in 'na 'ka we yibheli.

4 «We mi 'sa 'bhie, -Lagonyuma toba mia Salidigbe nukple, wa 'ni -slo wa -bana pounplali. Waa nyuma mia -bana 'pupa wa yia 'woplaa, wa -yo 'mi 'so ka no, -we ka gbu -wa, wa ka we 'klv. 5 'Sa -bhlokpade, -wa -ka -gogali, ma plaa wee -bana 'wu, 'in wa 'hni -we mia celida 'yliyoga -sebhe 'wu, in 'na 'ka we lamumni. 'In na gbaa wa 'hni -zono na Dide -yo o tietienya 'yu. 6 -Ḷ -ka 'nunu -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagoo Zuzu gbaa -Lagonyuma -yla, o 'nu we.»

'Sebhe -we Zaan ceha Filadelfii leglizı 'wu

7 «Nu, leglizı -we mia Filadelfigbe nukple, -in celi we 'anzi 'wu:

«-J mia tiklu, -o gbaa gbuzonu, -o kaa nyumaa 'wlulapınyo *-Davidu -lakli kwεε, -o -ka klolo -kai, 'in wa 'nia mneni wa 'ka we kla, 'in -o -ka -bha kla, wa 'nia mneni wa 'ka -bha -kai, o weli nu: 8 In -yi -na lenugbu, in -yi we 'ji nu, -in 'ni late 'nanuu, -zugba -na zu na weli 'nuhwe, 'in -in 'ni na gbv kpeli. -In -tai, in ka klolo yabhlo -kai -mi -yla, -we nyime yabhlogbo 'nia mneni o 'ka kla. 9 Nyuma -wa suslolua 'wu -Saataan 'hni nya, 'in wa laa wa 'de Zuifu, 'in wa 'nia we nya -mi, yocian wa -mia. -In -tai, -we in 'kaa wa -yla lenu, mu nu: 'kva 'tite nya na yia wa -mi 'yu -laa, 'in wa 'ka -mi 'yu 'kukolu 'sibhli, 'in wa 'ka we 'jiyibheli nu, -in -kai -na ze. 10 -In ka na weli dli -gu zu dltie nya, we 'deε 'gbv na yia -mi 'wukva siasia bhla. Nu, wee siasie mia dudv weee -gu yida, we 'ka nyuma weee layla.

11 «Daylı na yia. -We -in kaa, -in kpa we la -kai. We -ka 'sa -mi, nyime yabhlogbo 'ni mneni o 'ka -mi -na -can -kloo kwεε -sa. 12 -J -ka -gugali, mo yia *-Lagobodu 'kaduv bhv -zea, 'in wa 'na 'ka -bha o vu. J -gugalınyo -gu na yia na -Lagoo 'hni celia we -yo -Lagoo 'gbee 'hni. Wee -Lagoo gbe mia, mu -wa *-Zeluzalemv -lolu, -we 'kaa -Lagoo -gbe 'bhv yalı, 'in we 'ka lasibhli. J -gugalınyo -gu in 'kaa na 'hni lolu celi. 13 -J -ka 'nunu -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagoo Zuzu gbaa -Lagonyuma -yla, o 'nu we.»

'Sebhe -we Zaan celia Laodisee leglizı 'wu

14 «Nu, leglizı -we mia Laodisegebe nukple, -in celi we 'anzi 'wu: «-J gbaa -Lagoo dumagbu, -o -wa gbudayınyo tiklu, -o 'o 'tubhva yo, -o ka so nya -Lagoo -laa -lu weee

la, o weli nu: 15 In -yi -na lenugbu. -In 'ni woto, -in 'ni -su. Na dli neε, -in -ze we 'yabhlo. 16 Nu, -in 'ni -su, -in 'ni woto, -in wlowlv, we 'deε 'gbv, gwεzea na yia -mi. 17 -In neε nu, 'hnumnyo -in -mia. -In ka -lu duun 'yi, 'in -in ka -lu weee -in 'yibhaa. -In mi 'sa gbada, -zugba -in mi poli poli nyazınyo nya, bobabhanyo -in -mia. -In mi kpanu nya, -in mi 'lolonyo nya. -In mi 'sa, 'in -in 'ni we 'ji -yi. 18 We 'deε 'gbv, 'di -we na zva -mi, mu nu: -in yi na -gbe, -can -we wa 'kplia 'wu -kosu 'wu, -in 'ka we zo, 'in -in 'ka 'hnumnyo -zonu -ze. Yi, -in 'ka -bana 'pupa zo, -in 'ka we 'wupla, -na kpanu yi -mi zvbhali. -In zo 'ya nyakpo, -in 'ka we 'yliya 'wu pali, 'in -in 'ka layi.

19 «-We mia na -nu nya, nyuma -mama ka ze in -kalia, -maa na sialia, in 'ka -maa gbv sloluu 'gbv. We -ka 'sa -mi, -in 'bhiti -na dli, -in yi 'mi 'bi -guladolue nya. 20 -In pu yukwli! In 'yigbe -budunweε, in mi koko bhlıda. -J -ka na weli 'nu, 'in o -ka -bha -kai, 'in na plaa o -budu zo, 'in na -yo o 'so lia dabhlo.

21 «-Ami, in mi -gugalınyo nya. In -yo na Dide ka o 'hnumnikpe -guladı. We 'deε 'gbv, -o -ka -gugalınyo nya -mi, mo -yo 'mi 'so 'kaa na 'hnumnikpe -guladı. 22 -J -ka 'nunu -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagoo Zuzu gbaa -Lagonyuma -yla, o 'nu we.»

4

-Mo yalı wa -mnuua -Lagoo 'hni

1 -Muv 'bıgu, 'in in yia -mo na 'yili -kakte 'wu gbv -putu -yoyı: klolo yabhlo mi hwekalıda yalı. Wee weli -we in 'nva tiada, -we 'wlv legle, we neε 'mi -yla: «-Gbla -seli, -we 'kaa ci lenu, in 'ka -mi we 'kloslolu.» 2 Toun, -Lagoo Zuzu 'bhua 'mi 'wu, 'in in yia 'hnumnikpe -yoyı -mo yalı ladıda -zugba we -guladınyo mi we -gu. 3 -J -diı kpe -gula, li o lia tukpa -zonu wa laa zasıpu -yo

salidvanu 'bhisa. -Zuku lia tukpa -
 zonu wa laa emewlodu 'bhisa, mu
 bibea wee kpe. ⁴Wee 'hnumnikpe
 mia, 'hnumnikpe -putu glv -bhlo 'ya
 -mnua bibea we. Nyuma kpasu glv
 -bhlo 'ya -mnua, -wa kaa -bana
 'pupa 'wu, 'in wa kaa -can -kloo
 'wluo, ma -dia wee kpenya -gula.
⁵'Nyuu 'yika -papie klaa, welinya
 klaa, we -yo -deε -gangie, mu bhua
 wee 'hnumnikpe 'wu. We 'yu, ylv
 gbeso mi -nyumada sa 'titeε, mu -
 wa zuzu gbeso -we mia -Lago 'yu.
⁶Wee 'hnumnikpe 'yu, we 'wlsa gu-
 munyu ka klv mi 'sese 'veli 'bhisa,
 mu mi -bha.

Wee 'hnumnikpe kwesi, 'yliyogali
 -mnua mi -bha. 'Yli mneni we ku
 -yala weee. We mi we 'yugbein -
 yo we lvgbein. ⁷Wee 'yliyogaluu
 tianu -yo -jla 'wowlv. We 'sonu -
 yo 'bhligblv -yule 'wowlv, we tanu
 klv -yo nyumeε -nu 'wowlv, 'in we
 -mnuanu 'wlv -galbha -cice -we
 mia -bhluda. ⁸Wee 'yliyogali -mnua
 mia de ni, we 'yabhlo ka -kapue
 gbelibhlo. 'Yli mnenia we ku -yala.
 We mi we -kapue dlu, 'in we talva
 mia we -gv. Zluo, sabooo luv we
 bhlia -nya. We neε:

«Jejitape, -o mi tiklu, -o mi tiklu, -o mi
 tiklu,
 'tite weee mi o kwεε,
 -o mi bhaa -bha, -o mia -bha, -o yia
 yia.»

⁹Wee mia luv bhlida -zugba we
 mnua -o -dia 'hnumnikpe -gulaa
 'hni, -o -gaa 'yliyogali 'yli weee nya, 'in
 we gbaa o 'hni -zonu, 'in we paa o
 fuo. ¹⁰Da wee 'yliyogali -ka luv bhli
 -bhlo, 'in waa nyuma kpasu glv -bhlo
 'ya -mnua sibhlia 'kukolu -o -dia
 'hnumnikpe -gv la 'yu. 'In wa bubaa
 -o -gaa 'yliyogali 'yli weee nya, 'in wa
 vitelia wa -can -kloo o 'hnumnikpe
 'yu, -zugba wa gbae:

¹¹«Jejitape, -amuaa -Lago,
 we mi tiklu -a 'ka -na 'hni -mnui,
 -a 'ka -bha -mi zu,
 'in we mi tiklu -a 'ka -mi fuo 'pa
 -na 'titeε 'gbu.

-We ka gbu -wa, -mi -laa -lu weee la.
 -In neε, -lu yi la, 'in -lu yia layi,
 'in -in yia we lala.»

5

Ghgli -sebhεε klalili wa -wlvaa

¹'In in yia ghgli -sebhε -yoyi, we
 mi o 'hnumnikpeε -guladinyo liliso
 'wu. We -gv -yo we dlu mi celida. We
 mi klada -luu klalili gbeso nya. ²In
 'yia 'anzu 'tite yabhlo -yo, we 'yibhaa
 la weli 'tite nya, we neε: «Nyoo ka
 we 'klv o 'ka -luu klalili gbeso ni -
 wlv, 'in o 'ka 'sebhε ni -bloa?» ³Nu,
 nyume -o 'kaa we -kali, o 'ni -mi. O 'ni
 yali -mi, o 'ni dudu -gv -mi, o 'ni glu
 -mi. Nyume yabhlogbo o 'ni mneni
 o 'ka wee 'sebhε 'wotali. ⁴Nyume -
 o kaa we 'klv o 'ka 'sebhε ni -blo, o
 'ka we zeli, o 'ni -mi. We 'gbu in yia
 wi -wawo. ⁵Toun, waa nyuma kpasu
 'yabhlo neε 'mi -ylae: «-In 'na wili -
 ni. -In -tali, omo Zudaa zwayli -jla, -o
 -wa 'wlulapinyo -Davidu yu, o ka -
 gugali, mo kaa we 'klv o 'ka wee -luu
 klalili gbeso -wlv, 'in o 'ka 'sebhε ni
 -blo.»

⁶-Bha in 'yia *Bhlabhleyu -yo
 'yligbeda. O mi 'hnumnikpe kwesi
 'yliyogali -mnua -yo nyuma kpasu
 nyidi. Oo Bhlabhleyu 'wlsa -blu
 wa -di o 'slakaa -nu nya. O ka
 'gwu gbeso -yo 'yli gbeso. Mu -wa
 zuzu gbeso, -we -Lago 'paa yoo dudu
 weee -gv. ⁷Oo Bhlabhleyu bea -o -dia
 'hnumnikpe -gv la -yo, 'in o yia wee
 'sebhε 'wobhu -moo lilikweεo 'wu.
⁸O 'bhua wee 'sebhε 'wu, toun wee
 'yliyogali -mnua -yo nyuma kpasu glv
 -bhlo 'ya -mnua yia o 'yu 'kukolu
 'sibhli. -O -ka -mi, o ka o -pete kwεε,
 'in -can -doko -we nukple 'wli mia, -
 moo ka -muv kwεε. Wee wli mia, mu
 -wa -Lagonyumaa bhuhhoe -weli. ⁹-
 Bha wa bhlia luv lolu:

«-O kaa we 'klv o 'ka 'sebhε ni
 wobhu,
 -mi -wa,
 -O kaa we 'klv o 'ka we -luu klalili -
 wlv,
 -mi -wa,
 -we ka gbu -wa,

-o jitea o 'pɔn o 'ka nyima 'wɔziti -
Lagɔ-yla,
-mi -wa.

Nyima -wa 'bhua zva weee 'yli klaa,
weli 'yli -bhlo -bhlo -gbanya
klaa,
klu weee nyima klaa,
we -yɔ -wa 'bhua laga dudu
weee -gv,

-o zitia wa 'wɔ -Lagɔ-yla,
-mi -wa.

10 Nu, -o nva we le,
'in -Lagɔ pɔla -maa 'wlu la,
-mi -wa.

-O nva we le -maa 'ka -Lagɔbubɔnya
-ze,

'in -maa 'ka o domagbu lenu,
-mi -wa.

-Mi nva we le -maa 'ka nyima weee
'wɔlapɔli
dudu weee -gv.»

11 In -tali 'yaa -bha, 'in in yia
'anzinyaa weli 'nu. We -zu 'wɔ, wa
'ni mneni wa 'ka we zeli. Nu, wee
'yliyɔgali -mnua klaa, nyima kpasɔ
klaa, we -yɔ 'ɲnumnikpe, 'mɔ we
bibea -nya. We 'de weee mia lɔv
bhlɔda 'titɛɛ, 12 we nɛɛ:

«Nu, Bhlabhleyu -o wa -dia -bɔli
'slaka nya,

'titɛ klaa, 'ɲnumnie klaa, gbɔyilo
klaa,

we -yɔ lateɔ mi o -nu nya.

We 'deɛ 'gbɔ, we mi tiklu nyima 'ka
-bha o zv,

wa 'ka o 'ɲni -mnɔni,

'in wa 'ka o 'ɲni -zɔnu gba.»

13 'In in yi 'yaa lɔv -putu 'nu. -Lu
weee -Lagɔ -laa la, -we mia yali, -
we mia dɔdv -gv, -we mia glu, we -yɔ
-we mia gumunyu lɔ, we 'de weee
bhɔa lɔv, we nɛɛ:

«-O -dia 'ɲnumnikpe -gv la,

o -yɔ Bhlabhleyu 'sɔ,

'titɛ weee mi wa -nu nya,

'ɲnumnie weee mi wa -nu nya.

Wa bhɔi wa 'ɲni, 'in wa zv -bha wa
'yli weee -nu nya.»

14 'In wee 'yliyɔgali -mnua nɛɛ:
«-Amen!» Nyima kpasɔ 'sibhɔia
'kukolu, 'in wa yia o bubɔ.

6

*Bhlabhleyu -wɔa -luu klalili
gbesɔ*

1 Tɔn, 'in in yia o Bhlabhleyu
-yɔyi. 'In o yia wee ghɔghɔ -
sɛbhɛɛ klalɔluu tɔnɔ -wɔ. -
Bha -bhlokpade 'yliyɔgali -mnua
'yabhlo 'kpɔa 'wɔ 'titɛɛ, -de 'bhisa. 'In
in yia we 'nu. We nɛɛ: «Yi!» 2 In -talia
-bha, 'in in yia nɛmɛsɔn 'pɔpa -yɔyi.
-O -dia we -gv la, o ka pnu kwɛɛ, 'in
wa yia o -can -kloo yoo 'nyɛ. Nu, o ka
-gɔgali, 'in -gv o yi 'yaa -galia mnua.

3 -Mɔv 'bigv, o Bhlabhleyu yia
wee -luu klalɔluu 'sɔnɔ -wɔ. -Bha
-bhlokpade, 'in in yia 'yliyɔgaluu
'sɔnɔv weli 'nu. We nɛɛ: «Yi!» 4 'In
nɛmɛsɔn -putu yabhlo yia 'tla, we -
za -kosu 'bhisa. -O -dia we -gula, 'mɔ
wa 'nyɛa 'yoo, o 'ka dɔdv -gv tɔ -la, 'in
dɔdvɔv -nyima 'ka 'bhɔbhali. -Bha
wa 'nyɛa o tɔgɔgble yoo.

5 -Mɔv 'bigv, o Bhlabhleyu yia
wee -luu klalɔluu tanɔ -wɔ. -
Bha -bhlokpade, in 'nva 'yliyɔgaluu
tanɔv weli. We nɛɛ: «Yi!» In -talia
-bha, 'in in yia nɛmɛsɔn -ylukpa -
yɔyi. -O -dia we -gv la, o ka kilo kwɛɛ.

6 Weli yabhlo 'taa wee 'yliyɔgali -
mnua nyidi, we nɛɛ: «'Mnɔ -yɔ -gooo
'klɔ yia yia. Nu, 'mnɔ kilo -bhlo
kaa 'yli -bhlo -lubhoo 'pɛnɔgwɛzi, -
gooo kilo ta kaa 'yli -bhlo -lubhoo
'pɛnɔgwɛzi. -Mɔv -ka 'kpɔ -yɔ nu, -
in 'na zɔli we kwɛ -ni, we -vale -tɔ sa
'ɛɛ.»

7 -Mɔv 'bigv, o Bhlabhleyu yia
wee -luu klalɔluu -mnuaɔv -wɔ. -
Bha -bhlokpade in 'nva 'yliyɔgalu -
mnuaɔv weli. We nɛɛ: «Yi!» 8 In -
talia -bha, 'in in yia nɛmɛsɔn -yɔyi,
we fuakaa. -O -dia we -gula, o 'ɲni
wa laa tɔtɔ. Tɔtɔnyaa 'gbe -yɔ o
'sɔ nɔ. 'In wa yia wa 'titɛ 'nyɛ wa
'ka nyima 'bhaa mnɔ dɔdv kibhe -
mnuaɔv -bhlo -gv. 'Sa wa mnua wa
'ka nyima 'bha tɔgɔgble klaa, ɲwɔ
klaa, tɔtɔgu klaa, we -yɔ -fliinɔma
'nyii nya.

9 -Mɔv 'bigv, o Bhlabhleyu yia
wee -luu klalɔluu gbunv -wɔ. -
Bha -bhlokpade, in yia nyima wa

'bhaa, wa zuzu -yoyi 'slakagɔsalihu zɔ. Waa nyuma mia, wa ka -Lagɔweli -yɔɲunu, 'in wa mia we gbɔdayinya nya, we 'gbɔ wa yia wa 'bha. ¹⁰ Wa 'kpia 'wɔ 'titeɛ, wa neɛ: «-Amiaa -Kanyɔɔ 'zayli -ɔ mɪ -mɔwɔlɔda, dɔdɔgbɔ -nyumaa -yɔgbɔ -na yia 'wɔbhua, 'in -in 'ka wa gbɔ dɪli -amiaa -yɔkpasasiee saa. 'Lee, bhla -mɔmɔ -na wɔlɔ wea?» ¹¹ Tɔɔn, wa yia -maa -bana 'pɔpa 'wɔladlili, 'in wa neɛ -maa -yla, -maa wɔ -se, nu, -maa bhelia -yɔ -maa lubhonɔ -lima -wa wa yia 'bhaa -maa 'de 'bhisa, -maa ɲwe -ka gba 'bhie.

¹² In -talia -bha, 'in in yia Bhlabhleyu -yoyi, 'in ɔ yia -luu klalɪluu gbelibhlonɔ -wɔ. -Bha dɔdɔ zuklua 'titeɛ. 'In 'yɔ yia yɪmanɪ neɛ -gbɛnaa, 'in 'cɔ yia zamanɪ 'pɔn 'bhisa. ¹³ 'In -zeli yia bhli dɔdɔ -gɔ, su wa zɔbhahia, -pɪpe -ka 'pli, sa we 'bhue jitea, 'sa -zeli jitea dɔdɔ -gɔ. ¹⁴ 'In yali yia labhɔ nyumaa 'yɪliya 'wɔ, neɛ -bita wa gl. -Gɔgɔ weee -yɔ dɔdɔ weee mia 'nyu nyidi, 'in we yia 'tɪu. ¹⁵ Tɔɔn, dɔdɔgbɔ -nyumaa 'wlulapɪnya klaa, nyumaa 'yugalɪnya klaa, 'slɔjaa 'yugalɪnya klaa, 'ɲnumɪnya klaa, nyuma 'titeɛ klaa, galɪ klaa, we -yɔ -wa 'nɪa galɪ nya -mɪ, wa 'de weee yia zize -gɔgɔɔ 'bhuka 'wɔ, we -yɔ tɔkpa -nyidi. ¹⁶ Wa neɛ tɔkpa -yɔ -gɔgɔ -yla: «A bhli -an -gɔ. A zize -an 'pɪpɪ, -ɔ -dia 'ɲnumɪkpe -gɔ la kwɛɛ. A zize -an 'pɪpɪ Bhlabhleyuu 'ce kwɛɛ. ¹⁷ Nu, we ka nyini, wa 'cepayli 'kadu ka nyini. Nyɔɔ mneni ɔ 'ka we 'yu 'yɪligbea?»

7

Nyuma 'wlu glɔ ta -zakpa kugbua le 'sɔ (144.000)

¹ -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'in in yia 'anzɪ -mnɔa -yoyi 'yɪligbeda dɔdɔɔ gwɪgwɪ -mnɔa 'yɪ. -Mɔɔ mɪ dɔdɔɔ -pɪpe -mnɔa 'yoo -kɔlɔda, -mɔɔ yi 'wɔlɔ nu, -pɪpe yabhlogbɔɔ 'plɪ dɔdɔ -gɔ, gumunyu -gɔ we -yɔ su 'wlu. ² 'In, in

yia 'anzɪ -putu yabhlo -yoyi 'wɔsɔda 'yɔlɔ 'wɔsɔlɔda. -Lu -we nya wa zɔa -Lagɔɔ yibhelida nyuma -yɔ, we mɪ we kwɛɛ. 'Anzɪ -mnɔa -we -Lagɔ 'nyɛa 'titeɛ we 'ka gumunyu -yɔ dɔdɔ sɪalɪ, we 'kpia 'wɔ 'titeɛ we -yla, we neɛ: ³ «A 'yɪligbe -slɔ, nu, -a 'nɪ -slɔ 'yɪliyɔga -Lagɔɔ yibhelida -Lagɔɔ lubhonɔnyaa 'klɔ -yɔ zɔ, dɔdɔ klaa, su klaa, we -yɔ gumunyu, a 'na sɪalɪ we -nɪ.» ⁴ 'In -wa -Lagɔ zɔa ɔ 'deɛ yibhelida -yɔ, 'in in yia wa ɲwe yibheli. *Izlaɛlu zɔa weee 'yɪ, nyuma 'wlu glɔ ta -zakpa kugbua le 'sɔ (144.000).

⁵ Zudaa zɔayli, nyuma 'wlu glɔ ta (12.000).

Lubɛnu zɔayli, nyuma 'wlu glɔ ta (12.000).

Gadu zɔayli, nyuma 'wlu glɔ ta (12.000).

⁶ Asɛlu zɔayli, nyuma 'wlu glɔ ta (12.000).

Nɛfotalɪ zɔayli, nyuma 'wlu glɔ ta (12.000).

Manasee zɔayli, nyuma 'wlu glɔ ta (12.000).

⁷ 'Simeɔ zɔayli, nyuma 'wlu glɔ ta (12.000).

*Leviii zɔayli, nyuma 'wlu glɔ ta (12.000).

Isakaaa zɔayli, nyuma 'wlu glɔ ta (12.000).

⁸ Zabolɔɔn zɔayli, nyuma 'wlu glɔ ta (12.000).

*-Zɛzɛfɔɔ zɔayli, nyuma 'wlu glɔ ta (12.000).

Bezameɛɛ zɔayli, nyuma 'wlu glɔ ta (12.000).

Wa 'de weee 'klɔ -yɔ wa zɔa -Lagɔɔ yibhelida.

Nyuma -zlo bibea 'ɲnumɪkpe

⁹ -Mɔɔ 'bɪgɔ, in -talia -bha, 'in in yia nyumaa -zlo -yoyi. Waa nyuma -zu 'wɔ, -ɔ mnenia ɔ 'ka wa zeli, ɔ 'nɪ -mɪ. Nu, dɔdɔ weee -gɔ -nyuma wa -mia: laga weee -gɔ -nyuma mɪ -bha. Zɔa weee 'yɪ -nyuma mɪ -bha. Klu weee nyuma mɪ -bha. Weli weee nyuma mɪ -bha. Wa 'yɪligbe 'ɲnumɪkpe -yɔ Bhlabhleyu 'yu. Wa

ka -bana 'pupa 'wɔ, 'in saɔn mia wa kwɛɛ. ¹⁰ Wa 'kɔɔa 'wɔ 'tɛɛ, wa nɛɛ:

«-Amiaa -Lagɔ -ɔ -dia 'ɲnumnikpe -gɔ la,

ɔ -yɔ Bhlabhleyu 'sɔ, gbɔwɔsasie mi wa -nɔ nya!»

¹¹ Ni, 'anzɪ weee bibeaa wee 'yliyɔgali -mnɔa klaa, waa nyuma kpasɪ klaa, we -yɔ 'ɲnumnikpe. Wa -gblia 'wlu la 'ɲnumnikpe 'yu, 'in wa yia -Lagɔ bɔbɔ. ¹² Wa nɛɛ:

«-Amɛnɪ!

Nyuma weee gba ɔ 'ɲni -zɔnɔ.

Ni, nyuma weee -mɔnɪ ɔ 'ɲni,

gbɔyilo weee mi ɔ -nɔ nya,

nyuma weee 'pa ɔ fuo, nyuma weee zɔ -bha ɔ,

'tɛɛ -yɔ latɛlo weee mi ɔ -nɔ nya.

We -mi 'sa, 'in we 'ka 'sa -tɔ

'yɪ weee -nɔ nya.»

¹³ -Bha nyɪmɛ kpasaa yabhlo 'yibhaa 'mi lae: «'Lee, waa nyuma kaa dɛ -bana 'pupa 'wɔ, mɔɔ -nyuma wa -mi, 'in mɔ wa 'bhɔɔba?»

¹⁴ In nɛɛ ɔ -yɪa: «Na -kanyɔ, -ɔ -yia we 'ji, -mi -wa!»

ɔ nɛɛ: «Waa nyuma mia dɛ, wa ka wa sɪli bhabha. Wa ka wa 'dɛɛ -bana -wɔɔ Bhlabhleyuu 'pɔɔn lɔ, 'in we yia pɔmanɪ tenyii. ¹⁵ We 'gbɔ wa 'yɪgbea -Lagɔɔ 'ɲnumnikpe 'yu, zɪɔɔ, sabɔɔ, wa 'ka ɔ dɔmagbɔ lɛnɔ ɔ -budu 'kadɔ zɔ, 'in -ɔ -dia 'ɲnumnikpe -gɔ la, 'in -mɔɔ kɔa wa 'wɔ. ¹⁶ Nwɔ 'na 'ka 'maslɛɛn wa 'bha, 'nyumatɔ 'na 'ka 'maslɛɛn wa 'bha, 'yɪ -yɔ slo 'na 'ka 'maslɛɛn wa 'bha. ¹⁷ Ni, Bhlabhleyu ɔ mia 'ɲnumnikpe kwesi, mɔ yia wa 'nyuwlukɔa lɔ kwaa, bhlabhɛɛ 'yliyɔzɔnyɔ 'bhisa. 'In -Lagɔ yia wa 'miɔ weee sɪa.»

8

Bhlabhleyu -wɔa gligli -sɛbhɛɛ klaliluu gbesɔnɔ

¹ Ni, Bhlabhleyu -wɔa wee gligli -sɛbhɛɛ klaliluu gbesɔnɔ, 'in -Lagɔɔ -gbɛ yia 'wɔtɔ blenyii 'lɛlɪ kibhe -bhlo. ² 'In, in yia 'anzɪ gbesɔ -yɔyɪ

'yɪgbeda -Lagɔ 'yu. ɔ yia we lɛglɛ gbesɔ 'wɔladlɪli.

³ 'Anzɪ -putu yia, 'in we yia 'slakagɔsalɪlu kwesi 'yɪgbe, -can -dɔkɔ mi we kwɛɛ, we nɔkplɛ wa sɪa 'wli. Wa 'nyɛa we 'wli duun yoo, we suslolua -Lagɔnyuma weee bhuhhoewɛli -yɔ 'wli 'wɔ, 'in we -yɔ we yia 'slakagɔsalɪlu 'yu mɔnɪ, we 'ka we -Lagɔ 'nyɛ. Wee 'slakagɔsalɪlu mi -can nya, 'in we mia -Lagɔɔ 'ɲnumnikpe 'yu. ⁴ 'In 'wli gbeylo -yɔ -Lagɔnyuma weee bhuhhoewɛli yia 'wɔsɔ 'anzɪ kwɛɛ -Lagɔ 'yu. ⁵ Tɔɔn, 'anzɪ 'bhua -dɔkɔ 'wɔ, we yia we yeli 'slakagɔsalɪluu -kosu nya, 'in we yia we dɔdɔ -gɔ 'mni. -Bha -bhlokpade, -dɛ -gaan, wɛlɪnya gbaa, 'nyu 'paa 'yɪka, 'in dɔdɔ yia zuklu.

Tɪa -lɛglɛ -mnɔaa wɛli

⁶ 'Anzɪ gbesɔ, -we kaa lɛglɛ gbesɔ kwɛɛ, mɔ mnazɪa we 'dɛ la we 'ka we bhli.

⁷ We tɪanɔ bhliia we lɛglɛ, 'in -zɛli nyu klaa, -kosu klaa, we -yɔ 'pɔɔn, -we mia 'wɔsusloluda, in we yia we dɔdɔ -gɔ 'mni. Dɔdɔɔ kibhe ta -gɔ -bhlo yia sɪ, su ta glaa -bhlo -yɔ -petu yalɔ weee yia sɪ.

⁸ We 'sɔnɔ bhliia we lɛglɛ: -kosu 'kadɔ 'wɔa -gɔgɔ -we mi sida, 'mɔ wa vitelia gumunyu lɔ, 'in gumunyu taa nɔɔ -bhlo yia 'pɔɔn -zɛ. ⁹ Gumunyu lɔ -li ta glaa -bhlo yia tɪ, 'in we yia 'glɔ ta glaa -bhlo lasa.

¹⁰ We tanɔ bhliia we lɛglɛ: -zɛliya 'kadɔ 'bhɔa yalɔ, 'in we yia bhli, wee -zɛliya mia, -kosuu mɔ 'bhisa we nyumaa, mɔ bhliia 'nyuwlukɔanya -yɔ -gbɔa 'kadɪ ta glaa -gbɔa -bhlo lɔ. ¹¹ Wee -zɛliya wa laa kabli, 'in wee -gbɔa ta glaa -bhloo 'nyu yia kamanɪ. 'In wee 'nyu yia nyuma duun 'bha we 'kikaloo 'gbɔ.

¹² Wee 'anzɪ -mnɔanɔ bhliia we lɛglɛ, 'in 'yɪlɔ kibhe taa nɔɔ -bhlo klaa, 'cɔɔ kibhe taa nɔɔ -bhlo klaa,

we -yɔ -zeli ta glaa -bhlo yia -nyumo. Sa zlu taa nuɔ kibhe -bhlo -tua nikipse 'wɔ, 'sa sabɔɔ taa nuɔ kibhe -bhlo 'nia 'cɔ -yɔ -zeli san 'yi.

¹³ Nu, in -talia -bha, 'in in yia -galibhaciɛ mia -bluda -mɔ yali 'pɔpu 'wɔkpɔweli 'tite 'nɔ, we nɛɛ: «Gbonyuu, gbonyuu, gbonyuu mi dɔdɔgɔ -nymaa -nɔ nya 'anzɪ taa pnu -ka wa legle bhli!»

9

Leglɛɛ gbuɔ

¹ Nu, 'anzɪ gbuɔ bhli we leglɛ, -zeliya yabhlo -we bhli dɔdɔ, 'in in yia we -yɔyɪ. 'Bhɔka -we 'nia bhloluda -ka, we -laklɪ wa 'nyɛa wee -zeliya yoo. ² We -kalia wee 'bhɔka, gbeylo -we 'wɔba -klaaa gbeylo mɔ 'tlaa -mɔ, 'in we yia 'yɔ -yɔ -pɪpɛ ylumanɪ. ³ Wee gbeylo 'wɔ -gangannya 'tlaa, 'in we yia dɔdɔ -gɔ lamneni. 'In -Lagɔ yia 'tite -we -yɔ -klagbetaa 'tite 'wɔwɔba we 'nyɛ. ⁴ Wa nɛɛ we -yla we 'na nuɔ gbonyuu -petu -yla lɛ -ni, we -yɔ sunya -yɔ -titi -wɔtɔ. Nu, nyima -wa 'nia -Lagɔ yibhelida 'klɔ -yɔ -ka, 'ma we 'kaa gbonyuu -yla lɛnɔ. ⁵ Wa 'nɪ wee -gangannya 'yoo 'nyɛ we 'ka nyima 'bha. Wa nɛɛ nu, we sɪalɪ wa bhabha 'cɔ gbu zɔ. Sa -klagbeta -ka 'pa, 'in -bha glopoa ni, we nɔ 'sa we. ⁶ We bhli, tɪtɪlee da wa yia -talia, 'in wa 'na 'ka we 'yɪ, we tɔ yia nyima 'bhaa, 'in kwɛɛ -mɔ yia wa -gwaa.

⁷ Wee -gangannya 'wɔba numɛsɔn, -we wa mnazia la tɔgɔ -nɔ nya, 'in -we ka 'wɔlu 'wɔba nɛɛ -can -kloo mi -bha. We 'klɔ -yɔ nyima 'klɔ 'wɔwɔ. ⁸ We 'nyi 'wɔ 'ɲwɔnɪ 'nyi. 'In we gla 'wɔ -jɪaa gla. ⁹ We ka netebana 'wɔ, 'in we -kapuee paa -jiji. We -jiji mia, we 'wɔ nɛɛ numɛsɔn duun mi -wotloo 'wɔgbizeda -gwagwie nya we 'ka tɔ -gɔa mni. ¹⁰ Wee -gangannya gɔn 'wɔba wee -klagbetaa gɔn, -we mia 'yɪlɪlɪda seenɪ 'bhisa. We gɔn nya we

mnɛnia we 'ka nyima -yla gbonyuu lɛnɔ 'cɔ gbu zɔ. ¹¹ Wee -gangannya ka 'wlulapɪlɪnyɔ: 'bhɔka -we 'nia bhloluda -ka, we 'wɔ -Kuzuu 'anzɪ we -mia. Nu, we 'ɲɪ -wa Abadɔn zuifɔweli 'wɔ, Apolɪɔn *glekɪweli 'wɔ. We ji -wa -Lunyumonyɔ. ¹² Tɪatia -gbonyuu 'plɪa dɛ, nu, we -tɔ lɔ 'sɔ.

Leglɛɛ gbelibhlonɔ

¹³ Nu, 'anzɪ gbelibhlonɔ bhli we leglɛ ni, 'in, in yia weli yabhlo 'nɔ. -Lagɔɔ 'slakagɔsalɪluu gwɪgwɪ -mnɔa 'yɪ we 'bhɔa. Wee 'slakagɔsalɪlu mi -can nya, 'in we mia -Lagɔ 'yu. ¹⁴ Wee weli nɛɛ wee 'anzɪ gbelibhlonɔ kaa leglɛ kwɛɛ -yla: «'Anzɪ -mnɔa -we mia gbɔanda, -gbɔa 'kadɔ wa laa Eflati kwesi, -in -blo we -nya.» ¹⁵ Wee 'anzɪ -mnɔa mia, -Lagɔ ka we lamnazi ɔ lubhoo -nɔ nya. Wee -zɔ nu cɔ nu yɪ nu 'lɛlɪ tɛun -nɔ nya ɔ mnazia we la, we 'ka mni, we 'ka nyima 'wɔsɪsalɪ, 'in we 'ka nyima ta glaa -bhlo 'bha. Nu, weli gbaa, 'in wa yia we -blo. ¹⁶ 'Slɔja -wa mia numɛsɔn -gɔ, wa zeli wa 'mi -yla, wa ɲwe nyini minɪɔn 'wɔ -bhlo. ¹⁷ -Mɔ na 'yɪ -kakiɛ 'wɔ, -wa -dia wee numɛsɔn -gɔla, sa in 'yɪ wa -yɔ mɔ ni: netebana mia wa 'wɔ, we -za -kosu 'bhisa, we yɪ yali 'bhisa, we -za lɪ -bhuhɛɛ nɔkplɛ 'bhisa. Wee numɛsɔnnyaa 'wɔ 'wɔba -jɪaa 'wɔ. 'In -kosu klaa, gbeylo klaa, we -yɔ -bhuhui slo tlaa we ɲwɛɛ. ¹⁸ Nu, -kosu klaa, gbeylo klaa, we -yɔ -bhuhui slonya 'tlaa da we ɲwɛɛ ni, mɔ -wa sɪasɛ ta. Mɔ 'bhaa dɔdɔgɔ -nyima ta glaa -bhlo. ¹⁹ Nu, wee numɛsɔnnyaa 'tite mia, we mi we ɲwe -yɔ, 'in we mia we gɔn -yɔ. We gɔn 'wɔba tɪbɛ. We ka 'wɔ, we nya we nɔa nyima -yla gbonyuu lɛ.

²⁰ Wee sɪasɛ 'nɪ dɔdɔgɔ -nyima weee 'bha. Nyima -wa -toa -bha, wa 'nɪ wa tɛlɪtɪlɪ 'bɪbhɔ. Wa mi -bhlokpade 'kuzunya bɔbɔda, tɛlɪtɪlɪ mia -can nya klaa, 'gwɛzi

nya klaa, netε nya klaa, tokpa nya klaa, we -yɔ su nya, wa 'nɪ we bɔbɔe 'bɪbhɔ. 'In wee tɛltɛlɛli mɪa, we'e 'yɪ la, we'e 'nɔ 'in we'e nɔ. ²¹ Nɪ, wa 'nɪ wa dlɪ 'bhɪtɪ, wa mɪ nyɪma 'bhada -bhlokpade, wa mɪ ylɪsɪ lɛnɔda, 'in wa -yɔ nyɪma weee dia -budu 'wɔ, 'in tɔlva yɪla 'wie.

10

'Anzɪ -yɔ glɪglɪ -sɛbhɛ -yulɛ

¹ 'In in yɪ 'yaa 'anzɪ 'tɪtɛ -putu -yɔyɪ yalɪ 'bhɔda. Yalɪppa wɛlɪa we 'wɔ -bana 'bhɪsa, 'in -zuku yɪa we 'wlu bibe. We klɔ nyɪmaa 'yɪlɔ 'bhɪsa, 'in we bhɔgɔ 'wɪlva -kosuu -dɔlɔ. ² Glɪglɪ -sɛbhɛ -yulɛ mɪ we kwɛɛ, we mɪ ŋwɛkalɪda. Gumunyu -gɔ we dia lɪlɪbhɔ la, 'in we yɪa dɔdɔ -gɔ kɔpɛbhɔ ladɪ. ³ Sa -jɪla kpɪa 'wɔ 'tɪtɛɛ, 'sa we 'kpɪa 'wɔ. We 'kpɪa 'wɔ tɔɔn, 'in -dɛ gbɛsɔ yɪa -gan. ⁴ Wee -dɛ gbɛsɔɔ -gangɛɛ 'bɪgɔ, in 'yɪbha yaa in 'ka we wɛlɪ cɛlɪ. -Bha -bhlokpade, 'in wɛlɪ yabhlo yɪa gba -mɔ yalɪ. We nɛɛ 'mɪ -ylɛ: «Wɛlɪ -we wee -dɛ gbɛsɔ gbaa, -in zize we. -In 'na cɛlɪlɪ -lu yabhlogbɔɔ -nɪ.»

⁵ Nɪ, wee 'anzɪ in 'yɪ yaa -yɔ 'yɪlɪgbɛda, -we ka bhɔ yabhlo mɪa gumunyu -gɔ, 'in we 'yabhlo mɪa dɔdɔ -gɔ, we yɪa lɪlɪsɔ 'wɔbhɔ yalɪ. ⁶ 'In we yɪa bɪ -Lagɔ -ɔ -gaa 'yɪlɪyɔ 'yɪlɪ weee nya, ɔ 'ŋnɪ nya, -Lagɔ -ɔ -laa yalɪ -yɔ we 'wɔ -lu weee la, -ɔ -laa dɔdɔ -yɔ we -gɔ -lu weee la, we -yɔ gumunyu -yɔ we lɔ -lu weee. Wee 'anzɪ nɛɛ: «We bhɪla 'nɪ 'maslɛɛn latɪlɔlɔ. ⁷ Nɪ, zɪ 'anzɪ gbɛsɔn yɪa we lɛglɛ bhɪla, -Lagɔɔ 'wɪlukɔɔn -gbɔ mɪa zɪzɛda, we zɪ ɔ nɔa we lɛ. Cɪn, lɛ ɔ yɪa we nɔa, sa ɔ gbaa we, ɔ lub -honɔnya -wa mɪa ɔ gbɔɔ -falɪpanya nya -ylɛ, 'sa.»

⁸ 'In wɛlɪ -we in 'nɔ yaa -mɔ yalɪ, we nɛɛ 'ya 'mɪ -ylɛ: «'Anzɪ yɪlɪgbɛa gumunyu -yɔ dɔdɔ -gɔ, -in mɪnɪ we -gbɛ, 'in 'sɛbhɛ -we mɪa ŋwɛkalɪda we kwɛɛ, -in 'bhɔ we 'wɔ.»

⁹ 'In in yɪa we -yɔbɛ. In nɛɛ we -ylɛ nɪ, we 'nyɛ 'mɪ wee 'sɛbhɛ -yulɛ

yoo. We nɛɛ 'mɪ -ylɛ: «-In 'bhɔ we 'wɔ, -in 'ka we lɪ. Nɪ, kamanɪa we yɪa -na nɔkplɛ, nɪ, lɔv 'kpɪ 'bhɪsa we yɪa mɛnɪa -na ŋwɛɛ.» ¹⁰ In -saa wee 'sɛbhɛ we kwɛɛ, in lɪa we, lɔv 'kpɪ 'bhɪsa we mɛnɪa 'mɪ ŋwɛɛ. -Slɛɛn in mnaa we, 'in we yɪa kamanɪ na nɔkplɛ.

¹¹ Wa nɛɛ 'mɪ -ylɛ, we mɪ 'ya nɪ, in gba -we -Lagɔ yɪa lɛnɔa, klu duun klaa, laganya klaa, wɛlɪ 'yɪlɪ -bhlo -bhlonɪa klaa, we -yɔ nyɪmaa 'wlu -lapɪnyaa daa.

11

-Lagɔɔ gbɔdayɪnya 'sɔ

¹ -Mɔv 'bɪgɔ, gbɛlɛ yabhlo -we -yɔ su -we nya wa yɪbhɔlva -lu 'sɔ 'wɔwɪlva, wa yɪa 'mɪ we yoo 'nyɛ. 'In wa nɛɛ 'mɪ -ylɛ: «-In -sɔ 'wɔ -in 'ka -Lagɔbudu 'kadɔ -yɔ we 'slakagɔsahlɔ yɪbhɔlva mɪnɪ. -Wa mɪa -mɔ -Lagɔ bɔbɔda, -in zɛlɪ wa. ² Nɪ, -in tɪ -budunwɛɛ 'wɔ. -In 'na yɪbhɔlɔ -bha -nɪ, -we ka gbɔ -wa, -wa 'nɪa Zuɪfɔ, wa ka we wa 'nyɛ, 'in ma yɪa -Lagɔɔ -mɔwɔlɔ gbe -gɔnɔa 'in wa 'ka we lawɔwɔlɔlɔ 'cɔ glɔ 'sɔ, 'cɔ 'sɔ zɔ. ³ Nɪ, na gbɔdayɪnya 'sɔ na yɪa yoo 'paa wa 'ka -Lagɔwɛlɪ gba wee 'yɪlɪ 'wlu gbɛlɪbhlo 'yɪlɪ glɔ ta nya, -gbɛnaa nya 'wɔ.» ⁴ Nɪ, ma -wa *olɪvɔsu 'sɔ -yɔ 'napɛ 'sɔ -we 'yɪlɪgbɛa dɔdɔv -Kanyɔ -Lagɔ 'yu. ⁵ Nyɪmɛ -ka we -ylɛ gbɔnyuu lɛnɔa yɪ, 'in -kosu tɪaa we ŋwɛɛ, 'in we bhaa ɔ. Nyɪmɛ -ɔ -ka we -ylɛ gbɔnyuu lɛnɔa yɪ, 'sa -bhlokpade -mɔɔ yɪa tɪa. ⁶ Waa gbɔdayɪnya ka 'tɪtɛ wa 'ka 'nyu 'yɪlɪgbɛlɪ -mɔv yɪ 'wɔlɔ we lva wa -Lagɔgbɔv -falɪpa bhɪla. Nɪ, wa ka 'tɪtɛ wa 'ka 'nyu 'pɪɔn 'wɔlabhɪtɪlɪ. 'In wa ka 'tɪtɛ wa 'ka dɔdɔ -gɔ sɪasɛɛ 'yɪlɪ -bhlo -bhlo lala wa dlɪ da.

⁷ 'In gbɔ -we ka da wa 'yɪa nɪ, wa -ka we gbagbɛ bhɪa, 'in 'bhɔka -we 'nɪa bhɪlɔluda -ka, -mɔ nɪmɛ yabhlo yɪa 'tɪaa, we 'ka wa tɔ dlɪ, we 'ka wa lu, 'in we 'ka wa 'bha.

⁸ 'In wa 'kwɪɛnya 'ka lasɪluda -tɔ -mɔ

'gbe 'kaduu -gblɔgbɔ 'wu, da nyɔma kulba wa -Kanyɔ *su -gɔla. Wee gbe mia, 'mu wa palia *Sodɔmu -yɔ Ezipɔtu 'wu. ⁹ Nu, nyɔmaa 'yili -bhlo -bhlo -wa 'bhɔa zɔa -bhlo -bhlo 'yili, -wa gbaa wɛli 'yili -bhlo -bhlo, we -yɔ -wa 'bhɔa laga -bhlo -bhlo -gɔ, -maa yia wa 'kwie ylaa 'yili ta kibhe nya. Wa 'na 'ka wa 'bhlubhluɔ -yɔɲwu. ¹⁰ Waa *-Lagɔgbuu -falɔpanya sɔ nu tɪtɪe yia dɔdɔgbɔ -nyɔma 'mɔna 'wɔlaa, 'in wa 'ka -lu 'nyɔnyɛni 'mɔna nya. Waa nyɔma sɔ ni ka wa sɪli tenyii 'gbɔ.

¹¹ Nu, 'yili ta kibhe -ka 'pli ni, 'in nyapɛɛɛ bhɔa -Lagɔɔ -gbe, 'in we plaa wa 'wu, 'in waa nyɔma sɔa 'wu. -Maa -ka wa -yɔyi, 'in -nyanɔgbɔ kpala -maa. ¹² 'In wɛli 'tɪtɪe yabhlo yia wa 'de 'sɔ -yla gba yali: «A -gbla -seli.» 'In wa yia -mɔ yali -gbla yalɔppa 'wu -zugba wa tɔnyɔma yla wa. ¹³ -Bha -bhlokpade dɔdɔ zuklua 'tɪtɪe, 'in wee 'gbe kibhe kugbuaa -gɔ -bhlonɔ yia labhɔ. 'In nyɔma 'wlu glɔ -bhlo 'wlu kugbuaa lɛ gbu (7.000) yia tɪi wee dɔdɔ zukluɛɛ 'bigu. Nyɔma tɔba -wa -tɔa -bha, -nyanɔgbɔ yia -maa -kpaɪ, 'in wa yia -Lagɔ -ɔ mia yali 'ɲni -mnɔni.

¹⁴ Gbonyuuu 'sɔnɔ ka 'pli, -slɛɛn, wee gbonyuuu tanɔ yia dayɪ yia.

Lɛglɛɛ gbesɔnɔ

¹⁵ 'Anzu gbesɔnɔ bhliɛ we lɛglɛ, 'in wa yia wɛli 'tɪtɪe -nya 'nɔ yali. We nɛɛ:

«Dɔdɔɔ 'wlulapɪɪe mi -slɛɛn -amɪaa -Lagɔ Jejitape -yɔ ɔ -Bhasanyɔ 'sɔ kwɛɛ.

Ma yia nyɔma weɛ 'wlulapɪɪa, 'yili weɛ -nɔ nya.»

¹⁶ 'In waa nyɔma kpasɪ glɔ -bhlo 'ya -mnɔa, -wa -ɔia 'ɲnumnikpenya -gɔ la -Lagɔ 'yu, wa -gblia 'wlu la, 'in wa yia -Lagɔ bubɔ. ¹⁷ -Mɔ wa -Lagɔbubɔwɛli 'wu wa nɛɛ:

«Jejitape, 'tɪtɪe weɛ -Kanyɔ -Lagɔ, -mi ɔ mi bhaa, 'in ɔ mia, -mi -a paa fuo.

Nu, -na 'tɪtɪe nya -in pɪɪa -slɛɛn nyɔma weɛ 'wlu la

¹⁸ Nu, laga ka 'ce 'pa, 'in -na 'cepapɛ yia 'wɔsɔ.

'Yli -we nya -in 'kaa tɪtɪnyaa -yɔgbɔ 'wɔbhu we ka nyini.

Wee yli nyɔnia -in 'ka -na gbɔɔ -falɔpanya

-wa nɔa -na lubhɔ, we -yɔ -na nyɔma -wa sɔa -na 'ɲni -yɔ,

we 'ka nyɔma kpasɪ -zɛɔɔ,

we 'ka 'nyɛnyɛyua -zɛɔɔ,

-in 'ka wa -tnɔɔ wla,

'in -wa -saa dɔdɔ la,

-in 'ka wa lasa.»

¹⁹ Nu, -Lagɔbudu 'kadu -we mia yali -kalia ɲwe, 'in wa yia -mɔ 'kesu -yɔyi. Nu, wee 'kesu nukplɛ, wɛli -we suslolua -Lagɔ -yɔ ɔ nyɔma 'wu, 'in -we wa cɛɪa -li -gɔ, mu mia -mɔ. Tɔɔn, 'nyu 'paa 'yika, wɛɪnya gbaa, -ɔɛ -gaan, dɔdɔ zuklua, 'in -zɛɪ nyu yia lɔa.

12

**-Zatɪbhe -sɔlva 'ɲwɔnɔ yabhlo -yɔwɔ*

¹ Nu, gwɛɔdilu yabhlo 'tɪlaa yali: 'ɲwɔnɔ yabhlo -wa. 'Yli mi ɔ 'wu -bana nya, 'in 'cɔ mi ɔ bhɔ zɔ. -Zɛɪ kugbuaa lɛ sɔ mia ɔ 'wluo -kloo 'bhisa. ² ɔ 'ɲwɔnɔ mi nukpla. ɔ gwali bhla ka nyini, ɔ mi luzii 'gbɔ ɔ kpia 'wu. ³ 'In gwɛɔdilu -putu yi 'yaa yali 'tɪa. *-Zatɪbhe 'kadu -wa, we -za. We ka 'wlu gbesɔ, we -yɔ 'gwɪ kugbuaa. We 'wlu -mɔmɔ -ka -mi, -mɔmɔ ka -can -kloo -gɔ. ⁴ We gɔn nya we yilɛpa -zɛɪ ta glaa -bhlo la, 'in we vitelia we dɔdɔ. Nu, ɔ 'ɲwɔnɔ mi gwaliɔ yida, 'in wee -zatɪbhe yia ɔ 'yu 'yiligbe, nu, ɔ -ka gwali ni, we 'ka ɔ 'yu mna. ⁵ 'In ɔ 'ɲwɔnɔ yia nukpasuyu gwali. Nu, nukpasuyu -ɔ 'kaa dɔdɔ weɛ -gɔ nyɔma 'yoo da -slolu 'klɔ 'cɪɪɪ nya, mɔ -wa. 'In wa yia -Lagɔ -yɔ ɔ 'ɲnumnikpe kwesi ɔ 'yu bɛli. ⁶ Tɔɔn, ɔ 'ɲwɔnɔ yia -flii -bho, 'in ɔ yia da bɛɪɛɛ mni, da -Lagɔ mnazɪa ɔ -yla 'bɪ la. ɔ li -mɔ 'yili

'wlu gbelibhlo, 'yli glv ta (1.260), 'in -zugba ɔ yi lililu ɔ li.

⁷-Slɛɛn, tu yia yali bhli. 'Anzinyaa -kanyɔ Miseli -yɔ ɔ -anzinya, we -yɔ -zatibhɛ yia gv, 'in -zatibhɛɛ 'anzinya yia we 'wɔsa. ⁸'In we yia -zatibhɛ -yɔ we 'anzinya lu. Nu, we 'ni we 'klv -ka we 'ka yali -tu. ⁹'In wa yia wee -zatibhɛ 'kadɔɔ 'dɛ 'pipee viteli. Mu -wa da bhlasabhla * -tibhɛ -we wa laa *Kuzu, 'in wa la 'yaa -Saatan. Mu nva dɔdɔgv -nyuma weee -dawli 'wɔ. Wa vitelia we dɔdɔ, 'in wa yi 'yaa we 'anzinya we 'bi viteli.

¹⁰-Mɔv 'bɪgv, in yia wɛli 'tite yabhlo 'nɔ -mɔ yali. We nɛɛ: «Nyumaa gbɔwɔsabhla ka nyini. -Slɛɛn mia, -amɪaa -Lagɔ ka ɔ 'tite -sloɔ, 'in dɔdɔv 'wlulapili mi ɔ kwɛɛ. -Slɛɛn mia da, ɔ -Bhasanyɔ ka we -sloɔ nu, mɔ kaa se. Nu, -we dɪla -amɪaa bhelia gbv 'wlu la, wa ka we 'pipee viteli. Cɪn, zɪɔɔ, sabɔɔ, -we dɪla -amɪaa bhelia gbv 'wlu la -Lagɔ 'yu, 'mɔ wa vitelia. ¹¹Nu, -amɪaa bhelia ka -gɔgali, Bhlabhleyuu 'pɪɔn -yɔ gbɔdayiwɛlu 'gbv. Wee wɛlu 'gbv wa yia ηwnu wa 'ka wa 'yliyɔgagie wla, 'in wa 'ka tli. ¹²We 'dɛɛ 'gbv yali -in li 'muna. Wa ka wee -zatibhɛ viteli, we 'dɛɛ 'gbv, -wa weee -dia yali la, a li 'muna! Nu, gbɔnyuu mi dɔdɔv -yɔ gumunyuu -nɔ nya. -We ka gbv -wa, 'Kuzu ka -mɔ lasibhli 'cɛ nya. Nu, we 'yli 'ni 'wɔzu, we 'dɛ -yi we 'ji.»

¹³Wee -zatibhɛ 'yia nu, wa ka we dɔdɔ viteli ni, ɔ ɔ ηwnɔ ɔ gwalia da nukpasuyu, 'in we yia ɔ 'bi vu-vue bhli. ¹⁴Nu, -Lagɔ 'nyɛa ɔ -galɪbhacɪɛɛ -kapue 'sɔ, ɔ 'ka -blu, da bɛblɛɛ -Lagɔ mnazɪ la ɔ -nɔ nya, ɔ 'ka -mɔ mni. -Mɛmɛ mia ɔ mneni ɔ 'ka -mɔ -zɔ ta kibhee* lililu 'yi ɔ 'ka we li. 'In tibhɛ 'ni ɔ -yɔɔɪpa. ¹⁵Wee tibhɛ yia 'nyu gwɛzɛ ɔ 'bi, 'in we yia -gbɔa -zɛ, we 'ka yaa ɔ ηwnɔ mna. ¹⁶'In dɔdɔv yia ɔ ηwnɔ 'wɔsaa yi. Wee dɔdɔv -kalia ηwɛ, -gbɔa -

we -zatibhɛ gwɛzɛa, 'in we yia we 'ma. ¹⁷'In wee -zatibhɛ yia ɔ ηwnɔ -yɔɔɪpa, 'in we yia ɔ 'yua pnu -yɔ ɔ 'yuoyuaa -gbɛ tu kwa. -Maa mia, -Lagɔ tite -maa zua 'nɔηwɛ, 'in -maa mia -Zezuu gbɔdayinya nya. ¹⁸-Bha wee -zatibhɛ bɛa gumunyuu -gɔgɔ -gv, 'in we yia -bha 'yiligbeda -tu -bɔsɛ -gɔ.

13

Nime-we t'laa gumunyu-gv

¹-Mɔv 'bɪgv, in yia nime yabhlo -yɔyi gumunyu -gv 'tlada, we 'gwɪ kugbua, 'in we 'wlu gbesɔ. 'In we 'gwɪ -mɔmɔ -ka -mi, -mɔv ka -can -kloo -gv. 'In we 'wlu -mɔmɔ -ka -mi, -Lagɔ vɛli ηni mi we -gv cɛɪda. ²Wee nime in 'yia -yɔ, we 'wɔsa gbi. We bhv 'wɔ sa 'cɛkanume 'kadɔ yabhloo bhv, 'in we ηwɛɛ 'wɔa -jlaa ηwɛɛ. 'Mu -zatibhɛ 'nyɛa we latɛɔ, we -yɔ we 'ηnumnikpe -yɔ we 'tite. ³Wee nime 'wlu yabhlo 'wɔ sa tɪtɪlɛ mi we -yɔ, -mɔv 'bɪgv 'in we yi 'pɔ. Nu, ηwɛgaga -sɔbhala nyuma weee, 'in wa yia we 'bi mni. ⁴Nu, wee -zatibhɛ mia, 'mɔ dɔdɔgv -nyuma weee bɔbɔa, -we ka gbv -wa, mɔ 'nyɛa wee nime 'tite. 'In nyuma weee bɔbɔ 'yaa wee nime, -zugba wa gbɛ: «Nyɔɔ mi nime ni 'bhisa? 'Lee, nyɔɔ 'ka we nya gɔa?»

⁵We ka 'yoo 'yi we 'ka we 'dɛ 'ylimani, 'in we 'ka -Lagɔ vɛli. 'In we ka 'tite 'yi, we 'ka we lɛnɔ 'cɔ glv 'sɔ 'cɔ 'sɔ nya. ⁶We -bloa ηwɛ 'in we yia -Lagɔ vɛlie bhli: we vɛli ɔ ηni, we vɛli ɔ ladɪda, 'in we yia -wa -dia yali la vɛli. ⁷Wee nime ka yoo 'yi we -yɔ -Lagɔnyuma 'ka tɔgv, 'in we 'ka wa lu. We yia 'yoo 'yi we 'ka zua weee 'yli -nyuma klaa, nyumaa klu weee klaa, wɛlu 'yli -bhlo -bhloo gbanya weee klaa, we -yɔ lagha weee 'wlulapili. ⁸'In dɔdɔgv -nyuma weee yia we bɔbɔa. Nu, dɔdɔv lalabhla, nyuma ka ηni 'ni 'yliyɔga -sɛbhɛ 'wɔ cɛɪda -mi, ma yia we bɔbɔa. Wee 'sɛbhɛ

* 12:14 -Zɔ ta kibhe we -yɔ 'cɔ 42 -yɔ 'yli 1.260 mi -lu -bhlo nya.

14

mia, Bhlabhleyu wa 'bhaa 'slaka nya, ɔ -nu -wa.

⁹ Nu, ɔ -ka 'nunv -yukwli 'wlu -ka, ɔ 'nu we.

¹⁰ Nu, -lu -we 'yli nyime 'kaa mnun, we 'yli ɔ mnun.

Nyime ɔ 'kaa -kaslv 'wv mn, -kaslv 'wv ɔ mn.

Nyime ɔ tugogble 'kaa 'bha, tugogble bhaa ɔ.

We -ka 'sa -m, -Lagonyima -ka dltie, wa -tv -Lagɔ dli -gv -zɔda.

Nime -we 'tlaa glu

¹¹ Tɔn, in yia nime -putu -yoyi glu 'tlada. We ka 'gwɪ 'sɔ 'wlu, -mɔv 'wlv bhlabhleyuu 'gwɪ, nu, -zatibhe 'bhisa we gbaa. ¹² Nimeε tianv 'tite we kaa. We -ka nyima 'yu 'tla, mv nva le, 'in -maa bubaa nimeε tianv -we tltlile felia 'bhaa. ¹³ 'In wee nime nva gwedigbv 'kadi le, 'in we subhalia -maa ηwegaga. Sa 'bhisa, we sa -kosu yali, 'in we laa we dudv -gv, nyima weee 'yibadi. ¹⁴ Gwedigbonya -we wee nime nva le nimeε tianv 'yu, we nya we nva dudv -nyima -dawli 'wv. 'In we gbaa -maa -yla nu, nime -we tugogble nva le, 'in we yia 'pv, wa teli we 'wɔwlv. ¹⁵ Nime -we 'tlaa glu, mv 'yia 'tite we 'ka wee teltelilu nyapehe 'nye -mɔv 'ka gbagbie mneni. 'In -wa 'nia we bubve ηwnu, we 'ka wa 'bha. ¹⁶ Mv nva we le, 'in nyima weee, 'yuaoo, nyima kpasoo, ηnumnuyaoo, bobabhanyaoo, -wa 'nia galoo, we -yɔ galu, 'in wa yia we yibhelida -yɔka -gla nya. We 'ni wa lilisɔ -yɔ -m, -zugba wa 'klv -yɔ -wa. ¹⁷ Nu, nyime ɔ 'ni wee nimeε yibhelida -yɔka, ɔ 'ni we ηni -yɔka, ɔ 'ni we nimeloo -yɔka, wa'a 'nye ɔ 'yoo ɔ 'ka -lu zɔ, 'in ɔ 'ka -lu pelv 'pa.

¹⁸ Nu, gbuyilo -bhla bea. ɔ -ka 'ylimna, ɔ sisali wee nimeε nimeloo 'wv, 'in ɔ 'ka we 'wɔlanv. Nu, wee nimeloo mia, nyime yabhloo ηni -wa: mv -wa 'wlu ta glv ta 'ya gbelihlo (666).

Nyima wa zitia 'wv, wa lv

¹ In -tali 'yaa -bha, 'in in yia Bhlabhleyu -yoyi. ɔ mɪ *Siɔngɔgɔ 'wlu 'yligbeda, we -yɔ nyima 'wlu glv ta -zakpa kugbua le 'sɔ (144.000). ɔ Bhlabhleyu -yɔ ɔ Didee 'ηni mɪ wa 'klv -yɔ celida. ² Welɪ yabhlo yia yali 'bhv. Wee welɪ 'wlv gumunyuu -jiji, we 'wlv 'ya sa -de -gan. Wee welɪ mɛni -pete wa mia bhliɔda welɪ 'bhisa. ³ Waa nyima mɪ ηnumnukpe klaa, 'yliyɔgali -mnva klaa, we -yɔ nyima kpasɪ 'yu lvv lolu bhliɔda. Wee lvv mia, nyime yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka we bhli, we 'ni waa nyima 'wlu glv ta -zakpa kugbua le 'sɔ (144.000) -wa -Lagɔ zitia 'wv dudv -nyima glaa 'wɔbhv. ⁴ -Maa mia, -maa 'ni -maa 'de pɔv -plali 'ηwnɪ duun nya. Cɪn, 'sa -maa -tva 'wv sa 'paimpan. Da Bhlabhleyu -ka 'plili, -maa mɪ ɔ 'bɪ. -Lagɔ ka -maa 'wɔziti dudv -nyima glaa -maa 'ka ɔ -yɔ Bhlabhleyuu tia -nyima -ze. ⁵ -Maa 'ni yotvbhv. Cɪn, -maa 'ni gbonyuu 'wlu -ka -Lagɔ 'yu.

'Anzi ta

⁶ Tɔn, in yia 'anzi -putu -yoyi -bluda -mɔ yali 'pɪpɪ. Mv yia -Lagɔgbv gbaa yia, dudv -nyima -yla. Wee -Lagɔgbv 'ni bhloluda -ka. Nu, laga weee klaa, zva weee 'yli -nyima klaa, welu 'yli -bhlo -bhloo gbanya klaa, we -yɔ nyimaa klu weee -yla we yia we gbaa. ⁷ Wee 'anzi neε welɪ 'tite nyae: «A sɔ -Lagɔ! A bhli ɔ 'ηni! Nu, bhla -we nya ɔ 'kaa nyimaa -yɔgbv 'wɔbhv, we ka nynii 'gbv. Yali klaa, dudv klaa, gumunyu klaa, we -yɔ 'nyuwlukɔanya, ɔ -laa we la, a bubv ɔ.»

⁸ 'Anzi 'sɔnv yia tianv 'bɪ yi, -zugba we gbae: «ɔ ka bhli, Babilɔnvge 'kadv ka bhli. ɔ ka ɔ 'mama nv laga weee 'nye sa duun, wa 'ka we 'ma. Nyime ɔ -ka we nv 'ma, 'in -mɔv bhliɔlia ɔ mɔtnɪ lv.»

⁹ Tɔn, 'in 'anzi tanv yia sɔ -gaa 'yu 'bɪ yi. We neε welɪ 'tite

nyae: «Nyime -ɔ -ka wee nume -yɔ we tɛltelinɔ bɔbɔ, -ɔ -ka we yibhelida 'klu -yɔ -kaoo, ɔ -ka we sɔ -yɔ -kaoo, ¹⁰ ɔɔ nyime yia -Lagɔɔ 'cɛɛ nu 'maa. Wee nu mia, we 'tɛ, 'in -Lagɔ yia we ɔ 'cɛ -kɔpɔ 'wɔslua. ɔɔ nyime yia sia -kosu -yɔ -bhuhui slo 'wɔ. Sia ɔ yia -Lagɔɔ -mɔwɔ -anzɪnya -yɔ Bhlabhleyu 'yu. ¹¹ -Kosu -we yia wa siala sa bhabha, we gbeylo yia -ghlada -tua 'yli weee -nu nya. -Slɛɛn, -wa bɔbɔa wee nume klaa, we tɛltelinɔ klaa, we -yɔ -wa kaa we yibhelida -yɔ, sabɔoo, zhoɔ, wa mi siada, wa siasie 'na 'ka bhlo.»

¹² We 'gbɔ -wa mia -Lagɔɔ -nu nya, -wa zɔa ɔ tite 'nuɲwɛ, 'in wa dli tɔa -Zezu -gɔ ni, -maa mia, -maa -ka -slɛɛn dlitie.

¹³ Tɔɔn, 'in in yia wɛli yabhlo 'bhua yali 'nu, we nɛɛ: «-We na yia -mi -yla gbaa ni, -in cɛli we: «-Wa tɛlia -Lagɔlubho 'wɔ ni, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi wa -nu nya.»

«-Bha -bhlokpade, -Lagɔɔ Zuzu nɛɛ: «Nyapɛa wa yia wa lubhoo 'bɪgɔ. Wa lɛnuɲgɔ -zɔnɔnya -yɔ wa nɔ.» »

**-Dlɔya -sa bhla*

¹⁴ In yla 'yaa -bha, 'in in yia yalɔpɔa -yɔyɪ. -ɔ mia we -gɔladɪda, ɔ 'wɔ sa nyime. -Can -kloo mi ɔ 'wluo, 'in 'nɛnɔ -bhleka mi ɔ kwɛɛ. ¹⁵ 'Anzɪ -putu 'tlaa -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, we 'kpɪa 'wɔ 'tɪtɛɛ, we nɛɛ -ɔ -diya yalɔpɔa -gɔ la -ylae: «-In 'bhu -na -bhleka 'wɔ, -in bhli -lu -didie. Nu, -luu -didɪ bhla nɪnya, -we ka gbɔ -wa, -didɪ bhla bɛa dɔdɔ weee -gɔ.» ¹⁶ Tɔɔn -ɔ -diya yalɔpɔa -gɔ la, ɔ yia ɔ -bhleka latli dɔdɔ -gɔ, 'in we yia -li -di dɔdɔ -gɔ.

¹⁷ -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'in 'anzɪ -putu yia -Lagɔbudu 'kadɔ, -we mia yali, zɔ 'tla. -Mɔɔ ka 'ya 'nɛnɔ -bhleka kwɛɛ.

¹⁸ Tɔɔn, 'yabhlo yia 'slakagɔsalɪlu gbɛgɛɪn 'bhɔɔ. -Mɔɔ mia, -mɔɔ ka -kosu -gɔ 'tɪtɛ. We nɛɛ, we kaa 'nɛnɔ -bhleka kwɛɛ -yla wɛli 'tɪtɛ nyae: «-In 'bhu -na -bhleka 'wɔ, -in -sa *-dlɔya, 'in -in 'ka we 'wlugɔgwɛli.

Nu, -dlɔya -we mia -mɔ su 'wlu dɔdɔ -gɔ, we ka zalɪ.» ¹⁹ Wee 'anzɪ tɪia we -bhleka la dɔdɔ -gɔ, 'in we yia -dlɔyaa gwna -sa. 'In we yia we -dlɔyaa 'wɔnyazɔlu 'kadɔ nɔkplɛ viteli. -Mɔɔ -wa -Lagɔɔ 'cɛ. ²⁰ Nu, 'gbɛ lɔɔ wa 'nyazɔa wee -dlɔya 'wɔ, 'in 'pɪɔn yia -mɔ 'tla. Wee 'pɪɔn mia, mɔ 'mnia kilo 'wlu gbɛta (1.600) -gɔ, 'in we -gɔwɔpɪpɪ yia nɪmɛsɔɔnɔn ɲwɛ -yɔ nyini.

15

'Anzɪ gbesɔ -yɔ 'wɔbhlo -siasie gbesɔ

¹ -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'in in yia gwɛdilu -putu -yɔyɪ -mɔ yali: we 'yli, 'in we yia nyuma ɲwɛgaga sɔbhali. 'Anzɪ gbesɔ ka siasie gbesɔ kwɛɛ. Wee siasie -wa 'wɔbhlo -siasie. Nu, mɔ nya -Lagɔ gbalɪ ɔ 'cɛ.

² Tɔɔn, in yia -lu yabhlo -yɔyɪ, we 'wɔ sa gumunyu 'sese -we -yɔ -kosu mi 'wɔsusɔlɔluda. -Wa lua nɪmɛ klaa, we tɛltelinɔ klaa, we -yɔ we nimeloo, wa 'yɪgbɛ gumunyu -gɔ. Wa ka -Lagɔɔ -pete kwɛɛ. ³ Wa mi -Lagɔɔ lubhɔnɔnyɔ *Moizɪ -yɔ Bhlabhleyuu lɔɔ bhɪda. Wa nɛɛ:

«Jejitape,

'tɪtɛ weee -Kanyɔ -Lagɔ,
-na lɛnuɲgɔnya 'yli,
'in we nania 'yli.

Nyima weee 'wlulapɪnyɔ,
-na yoo mi tɪkɪɪ,
'in we nania 'yli.

⁴ -ɔ 'nɪa ɲwɔnɔ ɔ 'ka -mi sɔ,
'in ɔ 'ka -na 'ɲnɪ 'yɪlimanɪ,
-mɔɔ -kanyɔ 'nɪ -mi.

-We ka gbɔ -wa,
-mi -bhlogbɔɔ mia -mɔwɔɔda.

Nu, dɔdɔgɔ -nyima weee yia -mi 'yu
'wlulagblia
wa 'ka -mi bɔbɔ,
-we ka gbɔ -wa,
wa ka -na lɛnuɲgɔ tɪkɪɪ -yɔyɪ.»

⁵ -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'in in yia -Lagɔbudu 'kadɔ -yɔyɪ ɲwɛkalɪda -mɔ yali. -Mɔ we nɔkplɛ, -Lagɔɔ -mɔwɔɔ -ladɪɪda mi -mɔ. ⁶ 'Anzɪ gbesɔ -we

siasie gbeso mia kwεε, mu 'tlaa -Lagobudu 'kadu zo. We ka -bana 'pupa 'painpain 'wu. We 'kikleyli mia, -can -cesli mia -bha. ⁷ Wee -yliyogali -mnuaa 'yabhlo 'nyea wee 'anzi gbeso -can -kapsu gbeso yoo. Wee 'kapsu mi yeda 'yliyoga -Lagoo 'ce nya. ⁸ Gbeylo yabhlo 'bhua -mao -Lagoo 'tite -yoo 'ηnumnie 'wu, mu yea -Lagobudu 'kadu. Nu, siasie gbeso -we mia 'anzi gbeso kwεε, we 'ni -slu 'pli ni, nyime yabhlogboo 'ni mneni oo 'ka -Lagobudu 'kadu zo pla.

16

Siasie gbeso

¹ -Muu 'bigu, in 'nua weli 'tite yabhlo -we 'bhua -Lagobudu 'kadu zo, we nee 'anzi gbeso -ylaε: «-Lagoo 'ceε kapsu gbeso ni, a mni we nukpla -li jitea dudu -gu.»

Siasiee tianu

² 'Anzu tianu mnia, 'in we yia wenuu 'kapsu nukpla -lu jite dudu -gu. 'Gbia 'nyii -we cōna, 'in we yia nyuma -yoyi. Nu, nyuma -wa kaa wee numεε yibhelida -yoo, 'in wa bubaa -we wa tēlia, 'ma wee 'gbianya yia -yoo.

Siasiee 'sōnu

³ -Muu 'bigu, 'anzu 'sōnu yia wenuu 'kapsu nukpla -lu jite -mao gumunyu lu, 'in 'nyu yia 'pion -ze, 'kwiee 'pion 'bhisa. 'In gumunyu lu -lu weee yia tl.

Siasiee tanu

⁴ Wenuu 'anzu tanu yia we -nu jite -mao -gbanya -yoo 'nyuwluoanya lu, 'in we 'de weee yia 'pion -ze. ⁵ 'Anzu -we kaa 'nyi weee -gu weli, 'in in yia we weli 'nu, we nee:

«-Mi oo mi -bha,
 -mi oo mi bhaa tiada,
 -mi -wa -Mowlonyoo.
 Sa -na bhua dudu -nyumaa -yogbu
 'wu ni,
 we tiklii.

⁶ -We ka 'gbu we mia tiklii,
 mu -wa nu,

maa jitea -Lagonyuma -yoo gbuu
 -falipanyaa 'pion.

We 'deε 'gbu,
 -in ka wa 'pion 'nyε,
 'in wa yia we 'ma,
 mu -wa wanuu 'penie.»

⁷ Nu, -mao 'slakagusaluu 'wu weli yabhlo 'bhua, in 'nua we, we nee:

«Jelitape,
 'tite weee -Kanyo -Lago,
 gbuzōnu -wa:
 -na gbuwobhubhue mi gbuzōnu
 nya,
 'in we mi tiklii.»

Siasiee -mnvanu

⁸ -Muu 'bigu, 'anzu -mnvanu yia -mūnuu 'kapsu nukpla -lu jite 'ylo -gu. 'In 'ylo san yia 'wotemanu, 'in we yia nyuma -sie. ⁹ Tōnu 'ylo 'pua, 'in we yia nyuma -sie 'nyumεε, -zugba wa velia -Lago oo 'paa wee gbonyii yoo. 'Sa we mia 'bhie, wa'a 'bhiti wa dli 'in wa'a ηwuu wa 'ka -Lagoo 'ηni 'ylimani.

Siasiee gbuu

¹⁰ -Muu 'bigu, 'anzu gbuu jitea wenuu 'kapsu nukpla -lu wee numεε 'ηnumnikpe -gu. Tōnu, 'in saboo yia be da wee numεε pila -lu weee 'wlu la. Nu, nyuma mua wa 'deε -kwitaya wa siasiee 'gbu. ¹¹ Wa kuu 'cōnuε -yoo wa 'gbianya 'gbu wa velia -Lago oo mia yali, -zugba wa zo wa gbonyii lenue 'yliyoo.

Siasiee gbelibhlonu

¹² Nu, wee 'anzu gbelibhlonu yia -mūnuu 'kapsu nukpla -lu jite -gbua 'kadu -we wa laa Eflatu lu, 'in we yia mna, nyumaa 'wlulapunya -wa mia 'ylo 'wosoloda, wa -ka yi, wa 'ka 'pli 'gbu. ¹³ -Muu 'bigu, in yia zuzu 'nyii* ta -we -yoo gbonwu 'wowlba -yoyi, -zugba we tlaa -zatibhe klaa, wee numεε klaa, we -yoo yoyogbuu -falipanyoo ηweε. ¹⁴ Nu, 'Kuzu 'paa wee zuzunya yoo, gwεdigbunya we nua le. Dudu weee -gu we mnia we 'ka nyumaa 'wlulapunya weee

* 16:13 Zuzu 'nyii: 'sebhe tōba neε pou -ka zuzu.

'bumni, we 'ka wa 'wlugugwlali, 'in wa 'ka tu gv, 'tite -ka -Lagoo 'yli 'kaduu zli.

¹⁵ Nyimaa -Kanyo nEE: «Nu, 'wienyo 'bhisa na yia yia. -Momo 'ni 'ytaa 'wu -mi, 'in o -ka o -bana lazoo 'de kwesi ni, 'wotutue -dloo mi o -nu nya. 'In oo nyime 'na 'ka no kpanu nya, nyuma -ka o ylada -mi, zu 'na 'ka o 'bha.»

¹⁶ Wamia nyimaa 'wlulapilunya weee, 'ma zuzu 'nyii gogwllalia 'wlu da yabhlo. -Mo wa laa zuifoweli 'wu Amagedon.

Siasiee gbesonu

¹⁷ Nu, wee 'anzu gbesonu jitea wenuu 'koppu nokpla -lu -mo yali -pipe 'wu. -Mo -Lagobudu 'kadu zo, o 'hnumnikpe 'wu weli 'tite yabhlo 'tlaa, we nEE: «We ka bhia.» ¹⁸ Toun, 'nyu 'paa 'yika, welunya gbaa, -de -gaan, 'in dudu yia zuklu 'titee. Nu, nyuma -ka bhia dudu -gv lamu we 'ka -zeen yli, dudu 'nia -slo 'sa zuklu. ¹⁹ 'Gbe 'kadu yia ladidi ta, 'in laga -gbenya yia labhu. -Lagoo dli yia Babilonu -gv -bho, 'in o yia we nu -koppu 'nye, we 'ka 'ma. Wee 'koppu mi yeda o 'ce 'kadu nya. ²⁰ Dudunya -we mia gumunyu nyidi, 'nyu ka we 'de weee mna, wa'a 'yi 'masleen -gogonyaa 'wlu -yo. ²¹ Nwotlo -pue bhua yali, -zugba we bhili nyuma -gv tukpa 'kadu 'bhisa. We 'wowaube mneni we 'ka kilo gv 'so nyini. 'In hwotlo -pue nu 'gbu nyuma vela -Lago, -we ka gbu -wa, 'yli wee siasie 'yia.

17

-Lago 'bhua Babilonu -yogbu 'wu

¹ Wee 'anzi gbeso -we kaa 'koppu gbeso kwee, we 'yabhlo bea 'mi -yo, 'in we nEE 'mi -yia: «Yi, sa -Lago yia 'naabuziwnoo 'kadu -kaslu 'wopaa, 'in 'ka -mi we 'kluslolu. Oo hwono -wa 'gbe 'kadu -we mia 'nyii -zlo kwesi. ² Nu, dudugu -nyimaa 'wlulapilunya -yo oo 'hwono 'so ka -budu 'wodi. Dudugu -nyuma ka o nu

'ma sa duun. 'In -momo -ka o nu 'ma, -moo -kanyo ka o mutni lu bhili.»

³ -Lagoo Zuzu 'bhua 'mi 'wu, 'in 'anzi yia 'mi da beblee kwa. -Meme mia, 'in 'in yia 'hwono yabhlo -yoyi, -zugba o -di nime zalv -gola. Wee nime -gv wlu gbeso, 'in we 'gwi kugbua, 'in -Lagoo veli -hnyuma mia we -yocelida da weee. ⁴ Oo 'hwono ka 'naa -zonu -bana zalv 'wu. Nu, -can klaa, tukpa -zonu klaa, we -yo 'hnumni wa laa 'pelili, mu nya o -kpea. -Can -koppu mia o kwee. Nu, -nyanu yea wee 'koppu: mu -wa o -yo nokpasiaa -budu 'wodi ee pon. ⁵ 'Nni yabhlo, -we ka ji mia zizada, -mu mi o 'klv -yo celida. Mu -wa:

BABILONU GBE KADU

'NAABUZIWNII 'NYAA -YO

DUDU -GUU -NYANII GWEDIDA

⁶ 'In 'in yia we 'jiyibheli nu, -Lagonyimaa 'pion -yo -Zezuu gbodayinyaa 'pion -we o 'maa, we nu mi o 'bhada.

'In 'yia o -yo, 'in we yia 'mi hwegaga -subhali. ⁷ 'Anzi nEE 'mi -yiae: «Lee -lu ka 'gbu we yi 'sa -mi -lvelia? Nu, oo 'hwono -yo nime -we -gv o -dia la, nime -we kaa 'wlu gbeso -yo 'gwi kugbua, we 'ji -we mia zizada, 'mu na yia -mi -yia gbaa. ⁸ Nime -we -in 'yia de -yo, we mi bha la. -Sleen mia, we 'ni lamu. 'Bhoka -we 'nia bhiloluda -ka, we 'wu we yia 'tlaa, 'in wa 'ka we lasa. We 'ka dudu gwedida bhili, nyuma -wa ka ni 'nia 'yliyoga -sebhe 'wu celida -mi, hwegaga yia wa subhaa wa -ka wee nime 'yi. -We ka gbu -wa, wee nime mi bha la, -sleen mia, we 'ni lamu, nu, lu we yia yia.

⁹ «-Sleen mia, -in 'nu gbu 'wola gbuyilo nya. We -gv wlu gbeso mia, -gogo gbeso -wa. -Mo oo 'hwono -dilia la. 'In we mi 'yaa nyimaa 'wlulapilunya gbeso nya. ¹⁰ Nu, nyimaa 'wlulapilunya gbu mia waa gbeso -manu glaa, -maa ka bhili, wa 'ni -sleen wa 'bi 'wu -mi. Nu, wa gbelihlonu pila -slo nyuma 'wlu la. Wa gbesonu 'ni -slo nyini. 'In o -ka

yi, ɔ 'na 'ka -gwɛ. 11 Bhlasabhla - numɛɛ tianɔ mia, -we mi bhaa la, 'in -we 'nia -slɛɛn lamɪ, mɔ -wa nyɪmaa 'wlulapɪnyɔɔ gbetanɔ. We mi waa nyɪmaa 'wlulapɪnya gbesɔ -manɪ glaa. La wa yia we -saa.

12 «'Gwɪ kugbua -in 'yia dɛ -yɔ ni, nyɪmaa 'wlulapɪnya kugbua -wa. Wa 'nɪ -slɔ wa 'tɪtɛ 'yɪ. Nɪ, wa -ka wa 'tɪtɛ 'nyɛ nɪ, 'in wa -yɔ wee numɛ 'sɔ pɪɪa nyɪma 'wlu la, bhla -sɛɛɛ -nɔ nya. 13 Waa nyɪmaa 'wlulapɪnya weee mia, wa 'wlukɔɔngbɔ -bhlo. We 'dɛɛ 'gbɔ wa yia wa latelɔ -yɔ wa 'tɪtɛ wee numɛ -yla tɪ. 14 Ma yia Bhlabhleyu tɔ dɪɪa, 'in lua ɔ yia wa. -We ka gbɔ -wa, mɔ pɪɪa nyɪmaa 'wlulapɪnya weee 'wlu la, 'in ɔ mi -ciaan nɔ -kanyɔ nya. Nyɪma -Lagɔ laa, 'in ɔ yia -bha wa -sa, 'in wa mia tiklu -Lagɔ 'yu, -maa -yɔ ɔ sɔ yia wa lua.»

15 -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'anzi nɛɛ 'mɪ -ylac: «'Nyi -we -in 'yia dɛ -yɔ, da 'naabɪzɪŋwɔɔ -dɪa la, mɔ -wa nyɪmaa klu klaa, nyɪmaa -zlo klaa, laga klaa, we -yɔ wɛlu 'yɪ -bhlo -bhlo gbanya. 16 'Gwɪ kugbua -we -in 'yia dɛ -yɔ, we -yɔ wee numɛ, munya yia ɔɔ 'naabɪzɪŋwɔɔ 'wɔnyɛa. -We weee ɔ kaa kwɛɛ, kwɛɛ we yia we ɔ -saa -nya, 'in we 'ka ɔ tɪ kpanɔ nya. ɔ yɪcɛ we yia lia, 'in we 'ka ɔ pɪɪu -kosu 'wɔpa. 17 -We ka 'gbɔ we 'kaa we lɛnɔ -nya, mɔ -wa nɪ, -Lagɔ zɔa we we dɪɪ 'wɔ, we 'ka dɪɪ -bhlo -ka, 'in we 'ka we 'tɪtɛ numɛ -yla tɪ ɔ dɔmagbɔ nya. We 'dɛɛ 'gbɔ, 'tɪtɛ weee waa nyɪmaa 'wlulapɪnya yia wee numɛ yoo 'nyɛa. 'Sa we yia -mia, 'in we 'ka -Lagɔɔ wɛlu -gɔgbɔɔ lɛnɔbhla yɪ. 18 Nɪ, 'ŋwɔɔ -in 'yia dɛ -yɔ, wee 'gbe 'kadɔ -wa. Mɔ pɪɪa da dɔdɔgɔ -nyɪmaa 'wlulapɪnya weee 'wlu la.»

18

Babilɔngbee bhlɪbhliɛ

1 -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'in in yia 'anzi -putu -yɔyɪ yalɪ 'bhuda. We ka 'tɪtɛ, 'in

we san nynia dɔdɔɔ da weee. 2 We 'kpɪa 'wɔ 'tɪtɛɛ, we nɛɛ:

«ɔ ka bhli, Babilɔngbe 'kadɔ ka bhli.

-Bha zuzu 'nyii dɪɪa -slɛɛn la.

Pɔnkazuzu weee -yɔ pɔnkazia weee

-we wa nyɛa 'wɔ,

mɔ dɪɪa -bha la.

3 Nɪ, ɔ ka laga weee ɔ nɔ 'nyɛ sa duun,

'in -mɔmɔ -ka ɔ nɔ 'ma,

'in -mɔɔ -kanyɔ bhlɪɪa ɔ mɔtnɪ lu.

Dɔdɔgɔ -nyɪmaa 'wlulapɪnya -yɔ ɔ 'sɔ ka -budu 'wɔdɪ.

'Ya, ɔ 'ŋnumɪe 'kadɔɔ 'gbɔ,

dɔdɔ -gɔɔ -valɛpanya ka 'gwɛzi duun 'yɪ.»

4 'In in yia wɛɪɪ -putu 'bhɔa yalɪ 'nɔ, we nɛɛ:

«Na nyɪma, a 'tɪa Babilɔngbe nɔkplɛ.

A -ka we lɛnɔ, a 'na 'ka ɔ gbɔnyuu glaa -mi,

'in sɪasɛ -we yia ɔ bhɪɪa,

a 'na 'ka we 'wɔ -mi.

5 Nɪ, ɔ gbɔnyii yɪa yalɪ.

-Lagɔ 'nɪ ɔ lɛnɔgbɔ 'nyii 'wɔdɪɔ.

6 Sa ɔ nɔa ɔ nyɪma, a nɔ 'sa ɔ.

-We ɔ nɔa nyɪma -yla lɛ,

a nɔ we -zakpa 'sɔ lɛ ɔ -yla.

'Kɔpɔ -we 'wɔ ɔ 'nyɛnɪa nyɪma nɔ,

a palɪ -mɔ 'tɛɔ nɔɔ -zakpa 'sɔ ɔ -yla.

7 'Dɛɛ 'ylɪmanɛ -yɔ 'ŋnumɪe ɔ 'yɪbhaa.

We 'dɛɛ 'gbɔ, a 'nyɛ ɔ 'sasɔkpa -sɪasɛ -yɔ guwɔwɔwɔlɔɔ.

ɔ nɛɛ ɔ 'dɛ -yla:

«In -dɪ 'ŋnumɪkpe -gɔɪa.

In 'nɪ -dɔgbɔŋwɔɔ,

'in gu 'na 'ka 'mɪ 'wɔwɔɔ.»

8 We 'dɛɛ 'gbɔ, sɪasɛ 'kadɪ

-we yia ɔ yɪa 'yɪ -bhlo nya, mɔ nɪ:

nyɪmɛ -bhagu klaa, guwɔwɔwɔlɔɔ klaa,

we -yɔ ŋwɔ.

We 'dɛ weee yia ɔ -gbɛ yia.

'In -kosu 'ka ɔ -sɪe.

Cɪn, Jejɪtapɛ -ɔ 'bhua ɔ -yɔgbɔ 'wɔ,

ɔ ka 'tɪtɛ.»

9 Nu, duduḡv -nyimaa 'wlu-lapilinya -yɔ ɔ ka -budu 'wɔdi. Wa ka ɔ 'gwɛzi li. We mi 'saa 'gbv, -kosu -we yia ɔ -siewa, wa -ka we gbeylo -yɔyi, wia wa yia. -Gle wa yia 'paa wee 'gbee 'gbv. 10 Wa 'na 'ka we kwesi lanyini, -we ka gbv -wa, nyanɔ wa yia nva wee siasie 'kaduv 'gbv, 'in wa 'ka gbaɛ:

«Gbonyuu! Gbonyuu!
Babilɔnɔgbe 'kadv, 'gbe 'tite,
-Lagɔɔ 'ce 'kadv ka ɔ lasa
'leli -bhlogbɔɔ nya.»

11 Nu, dudu -gvv -valepanya mi wida, wa mi -gle 'pada wee 'gbee 'gbv. Wa -vale'ɛ zɔ -slɛɛn. 12 Wa pelupa -li nu: -can klaa, 'gwɛzi 'pupa klaa, tukpa -zɔnɔ klaa, 'pelili klaa, 'naa -zɔnɔ klaa, 'naa -zalu -we ka -vale 'tea klaa, -mislo naa klaa, we -yɔ suu 'yli -bhlo -bhlo -we wa'a 'yia bhebhe. Telitelili mi 'ya -bha, talva mi lɔɛgla nya, talva mi su -zɔnɔ nya, talva mi nete -zɔnɔ nya, 'in talva mia tukpa 'nanu nya. 13 -Zapvv nnanuli mi -bha, -li -we ka nne menia, we mi 'ya -bha, -mv -wa: *-lasiklo klaa, *mili klaa, we -yɔ 'wli. Nu, nu klaa, 'kpɪ klaa, bleya -yɔ we bhvbhv klaa, 'bhlinya klaa, bhlabhlenya klaa, nimesvunnya klaa, we -yɔ -nimesvun 'wɔgbizewotlonya mi 'ya -bha. 'Bhie, gali -yɔ nyima talva mi -bha. 14 Nu, -valepanya nɛɛ wee 'gbe -yiaɛ: «-Lu weee a 'yibhaa, wa'a 'yi -slɛɛn we amaa -gbɛ. -We ka -vale 'tea, -we nania 'yli, we ka amaa -gbɛ mnɔ, wa 'na 'ka 'maslɛɛn we 'yi amaa -gbɛ.» 15 -Valepanya, -wa 'yia 'gwɛzi wa -vale 'bi wee 'gbe 'wv, wa 'na 'ka we kwesi lanyini. Nyanɔ wa yia nva wee siasie 'kaduv 'gbv. Wia wa yia, -gle wa yia 'paa. 16 'Wv wa yia 'kpiaɛ:

«Gbonyuu! Gbonyuu!
Gbe 'kadv mia da ni,
'naa -zɔnɔ -yɔ 'naa -zalu
-we ka -vale 'tea,
zlime mv kaa we kuu.
-Can klaa, tukpa -zɔnɔ klaa, we -yɔ
'pelili,

'mv ɔ kpelia zlime.

17 Nu, 'leli -bhlogbɔɔ nya
we -li -zɔnɔ weee 'bhva la.»

Batoo -panya weee klaa, -wa plhia gumunyu -gv klaa, we -yɔ -wa nva batoo 'wv lubho -yɔ -wa yia wanuv lililu 'nyu -gv -valepapie 'bi, wa 'dɛ weee ka wee 'gbe gwɛvla. 18 -Kosu mia wee 'gbe -sieda, wa -ka we gbeylo -yɔyi, 'in wa 'kpia 'wvɛ: «Gbe mia dɛ, we 'sɔnɔ 'ni -mi.» 19 Bla wa slua 'wluo, -zugba wa wi, wa pa -gle, wa gbaɛ:

«Gbonyuu! Gbonyuu!
Babilɔnɔgbe 'kadv,
nyima weee -wa plhia amaa -gbɛ
batoo 'wv gumunyu -gv,
wa ka 'gwɛzi -cian -zɛ amaa 'gbv.
Ama 'bhva la 'leli -bhlo nya.»

20 Yali, wee 'gbe ka labhv, a li 'mɔna. -Lagɔnyima, ɔ tietienya, ɔ gbvv -falpanya, amia li 'ya 'mɔna. Nu, -Lagɔ ka wee 'gbe ɔ 'cɛ 'kluslolu gbv -we we nva lɛ an -yla, we 'gbv.

21 Tɔv, 'anzi 'tite yabhlo yia tukpa 'wvbhu. Nu, wee tukpa wlv 'wv -glgbɔ 'bhisa. We 'bhua we 'wv, we vitelia we gumunyu lv, 'in we nɛɛ:

«A yla, 'sa -bhlokpade wa yia Ba-
bibilɔnɔgbe vitelia,
'in we 'ka labhv.

22 Wa 'na 'ka 'maslɛɛn lv 'nv Ba-
bibilɔnɔgbe nɔkplɛ.

Wa 'na 'ka -petee weli 'nv.
Wa 'na 'ka 'maslɛɛn legle 'nv.
Wa 'na 'ka lubho -yɔ lubhonvnya
'yi.

Wa 'na 'ka 'maslɛɛn 'wuu -jiji 'nv.

23 'Napeɛ san 'na 'ka 'maslɛɛn li
-mɔ Babilɔnɔgbe nɔkplɛ.

Wa 'na 'ka nyimeslɔyu -yɔ ɔ 'nɔwɔɔ
weli 'nv.

Nu, amaa -valepanya 'yia -benyi
dudu weee -gv,
'in a yia laga weee -dawli 'wvɔnɔ
amaa ylisi nya.»

24 Nu, -Lagɔgbvv -falpanya -yɔ -
Lagɔnyimaa tlitlie, we -yɔ nyima
weee -wa wa 'bhaa dudu -gvv tlitlie
mi ɔ 'wlu.

19

Luluee luv

1 -Muu 'bigu, 'in in yia nyumaa - zloo weli 'nu -mā yali gbada. Wee weli nēē:
«*Aleluya!

-Amiaa -Lago ka -aun gbu 'wusa. -Lago -o 'yilia, 'in -o 'tea la, 'mā o -mia.

2 Nu, o gbuwubhubhue tikli, 'in o gbaa gbuzonu.

'Naabizijwno 'kadu mia, o ka o gbu dli.

O ka dudu -nyuma duun pounplali wa nya mutni lenve nya.

O ka -Lagonyuma 'bha: we 'dēē 'gbu, -Lago yia wa kpaša.»

3 Wee weli nēē 'yaē:

«Aleluya!
Wee 'gbe 'kadu gbeylo mi 'wusoda 'yli weee -nu nya.»

4 Waa nyuma kpaši glv -bhlo 'ya -mnuva -yo 'yliyogali -mnuva -kuba 'kukolu -Lago -o -dia 'nnumnikpe -gu la, o 'yu, 'in wa yia o bubo, -zugba wa gbaē:

«-Amēni! Aleluya!»

Bhlabhleyuu 'nwnokwafeti

5 'Ya, weli yabhlo 'tlaa 'nnumnikpe 'wu, we nēē:

«Amia, -Lago lubhonunya, amia sa da o, we 'de yi 'yua -sese -zeoo, we 'de yi nyuma 'kadu -zeoo, a 'de weee bhli -amiaa -Lago 'nini.»

6 Toun, in yia weli -we 'wba nyumaa -zlo mia gbadaa weli 'nu. -We 'wba 'ya gumunyuu -yo -dēē -jiji. We nēē:

«Aleluya!

Cun, -sleen mia, Jejitape, 'tite weee -Kanyo -Lago pili nyuma weee 'wlu la.

7 -A li 'muna, -a 'ylimani -Lago 'nini 'muna nya.

Nu, -sleen mia, Bhlabhleyuu 'nwnokwakwie -wa.

'Nwno -o o -saa -bha o -nu nya,

-māo ka -māo 'de 'ylinamani.

8 O ka 'wupla -bana yabhlo 'yi.

'Naa -zonu -bana -wa,

li we lia,

'in we mia -mawboda.»

(Nu, wee 'naa -zonu mia, mu -wa -Lagonyumaa libho -zonu.)

9 'Anzi nēē 'mi -yla: «-We in mia gbada, -in celi we, -Lagoweli 'debhie -gbolu -wa. Nu, -wa wa laa Bhlabhleyuu 'nwnokwafeti 'wu, 'wotutue -dlo mi wa -nu nya.»

10 Toun, in yia 'kukolu 'sibhli 'anzu bhv -yo, in 'ka we bubo. 'In we nēē 'mi -ylaē: «-In nu 'nanu, -in 'na nu 'sa -ni. Nu, -ami mia, -Lago lubhonunya in -mia, -mi -yo -na bhelia -yo -na bhoba -wa mia -Zezuu gbodaynya nya, ain 'bhisa. -Lago 'de -bhlo -in 'kaa bubo.»

Cun, -Zezuu gbodayweli -wa -Lagobu -falpanyaa weli somi.

Nimesuon 'pupaa -guladinyo

11 -Muu 'bigu, 'in in yia yalu nwekali -nu -yoyi. -Bhede mia, nimesuon 'pupa mia -bha. Wee nimesuon -guladinyo wa laa Weli -bhlo -yo Gbuzonu. O gbuwubhuso -yo o tugso tikli. 12 O 'yli nyumaa -kosu 'bhisa. -Can -klooo -zlo mia o 'wluo. 'Nni yabhlo mi o -yocelida, nyime yabhlogbo 'ni we -yi, we 'ni o 'de -bhlo 'wubhu. 13 -Bana -we mia o 'wu, 'pion wotomania we, tugonyo -bana 'bhisa. O nni -wa -Lagoweli.

14 Yalu 'sloja mi o 'bi, wa 'de weee mi nimesuon 'pupanya -gu. -O -ka -mi, 'naa -zonu -bana 'pupa 'painpain mi o 'wu. 15 -O -dia weee nimesuon -gu la, o ka 'nen -tugugble nweē. Wee tugugble nya o yia dudu -nyuma bhitia. 'Ma o yia nwe -gu za 'tite nya. Mo yia -dloya 'wonyazoa 'tite -ka -Lago 'ce 'kadu 'wu. 16 Nu, 'nini yabhlo mi o -bana -yo o bhogu -yo celida. Wee nni -wa:

NYIMAA 'WLULAPILINYAA

'WLULAPILINYO

WE -YO

NYIMAA -CIAAN NU -KANYO

17 -Muu 'bigu, 'in in yia 'anzı yabhlo -yoyı 'ylo nokple. 'Zia weee, -we mia -bluda -mo yalı 'pıpi, we 'kpa 'wu 'tite we -yla, we nee: «A yi. A suslolu 'wu, -Lagoo lililu 'kaduu 'gbu. 18 Nu, a yi nyımaa 'wlu-lapılınya klaa, 'slojaa 'yugalnya klaa, we -yo nyıma 'tite, a yi wa 'kwie lia. A yi numesuuunya -yo we -guladınıyaa 'kwie lia. A yi nyımaa 'yli -bhlo -bhloo 'kwie lia: we 'de yi galı -zeoo, we yi -wa 'nia galı nya -mı -zeoo, we yi 'ylaaslu -zeoo, we yi nyıma kpaı -zeoo, a yi wa 'de weee 'kwie lia.»

19 Tuun, wee nume klaa, nyımaa 'wlulapılınya klaa, we -yo we 'sloja, 'in in yia we -yoyı. Wa ka 'wlugugwlalı wa -yo oo numesuuun -guladınıyo -yo -moo 'sloja 'so 'ka tu gu. 20 Nu, wa ka wee nume -yo wee yoyolagoo -falıpanyo kpa. Wee yoyogbuu -falıpanyo ka gwedıgbu lenu wee nume 'yu we 'ka nyıma -dawli 'wuu. Nyıma -wa kaa wee numee yibhelida -yo, 'in wa bubaa we telitelnu, 'ma we nua -dawli 'wu. Nu, we 'de 'soo 'yliyoganu wa vitelia -kosu 'kadu -yo -bhuhui -slo 'wu.

21 'In numesuuun -guladınıyo yia nyımaa pnu 'bha o 'nenoo -tugugble -we mia o nwee, we nya, 'in 'zia weee yia wa 'kwie li.

20

-Zezu pılia nyıma 'wlu la -zu 'wlu gbuu -nu nya

1-Muu 'bigu, 'in in yia 'anzı yabhlo -yoyı yalı 'bhuda. -Laklı yabhlo -yo -pekle 'kadu yabhlo mı we kwee. Nu, 'bhoka -we 'nia bhloluda -ka, we -laklı -wa. 2 'In we yia -zatıbhı kpa. *-Zatıbhı mia, *ıbhıe, -we mı bhaa, mu -wa. Nu, 'Kuzu wa laa *-Saatan, mu -wa. Wee 'anzı kpaa we, 'in we yia we gbuun wee -pekle nya, -zu 'wlu gbuu -nu nya (1.000). 3 We vitelia we 'bhoka 'wu, we 'paa we -laklı nwe, 'in we yia we -gugbalı:

-muu yi 'wlu nu, we 'tla wee 'bhoka 'wu, -zugba -zu wa -dıla we, we 'ni -slo gba, we yi -mo 'tla, we yi dudugu -nyıma -dawli 'wuu. Nu, we bhla -ka bhıa ni, 'in wa 'ka we 'yıtide bhla -selee -nu nya.

4 Tuun, 'in in yia 'nımnukpenya -yoyı. -Wa -dıa we -gula, ma 'yia 'tite wa 'ka nyımaa -yogbu 'wubhu. Nyıma wa -dıa 'wlu -gu, 'in in yia wa zuzunya -yoyı. -We ka 'gbu wa yia wa 'bha, mu -wa nu, -Zezuu gbodayınya wa -mia, 'in wa yi 'yaa -Lagoo gba. Waa nyıma mia, wa 'ni wee nume -yo -we wa tela bubo. Wa 'ni wee numee yibhelida 'klu -yo -ka, 'in wa 'ni we so -yo -ka. Waa nyıma mia, wa ka tıtlınya glaa 'wuso, 'in wa -yo Klisı 'so yia nyıma 'wlulapılı -zu 'wlu gbuu (1.000) -nu nya. 5 Ma -wa tıtia -nyıma -wa -Lagoo -solba tıtlınya glaa 'wu. Wee -zu 'wlu gbu 'ni -slo bhıa ni, nyıma talba 'na 'ka 'wuso. 6 Nyıma -wa -Lagoo -solba 'wu tia tıtlınya glaa, 'wutıue -dıoo mı wa -nu nya, -Lagoo -nu wa -mia. Tıtlıee 'sonu 'ni 'tite -ka wa -gu. Waa nyıma mı -Lagoo -yo Klisı bubunya nya. Wa -yo Klisı so yia nyıma 'wlulapılı -zu 'wlu gbuu -nu nya.

-Saataan lulu

7 Zlı wee -zuu 'wlu gbu -ka bhıa ni, 'in wa tidea -Saatan 'yi. 8 'In we mına dudu beta -mnoaa -gu -nyıma -wa wa laa Gogu -yo Magoo* -dawli 'wuu. 'Wlu we yia wa gugwlala, wa 'ka tu gu. 'Wu wa yia zumanıa gumunyuı nweyo -buıe 'bhısa. 9 Dudu weee -gu wa yia 'plıla, 'in wa 'ka -Lagonyımaa ladılıda -we -wa 'gbe -we -Lagoo 'yıbhıa, wa 'ka we gbeli. Nu, -kosu yabhlo yia yalı 'bhıa, nyıma -wa -Saatan gugwlala 'wlu, we 'ka wa lasa.

10 Tuun, *'Kuzu -we nua -benyi nyıma -dawli 'wu, wa kpaa we, -kosu 'kadu -yo -bhuhui -slo -we 'wu

* 20:8 Gogu -yo Magoo: nu, 'nı -we wa zua -Lagoo tonyıma, mu -wa.

wa vitelia wee numε -yɔ yoyogbuu -falpanyɔ, 'in wa yia -mɔ we viteli. Sabɔɔ, zlioo, sia wa yia 'kamuu.

Wɔbhhlolu gbɔwɔbhuhue

11 -Muu 'bigu, 'ɲnumnikpe 'kadu -we pɔlba, we -yɔ we -guladinyɔ mia, 'in in yia wa -yɔyi. Dɔdu -yɔ yali ka ɔ kwεε -gwa: wa'a 'yi 'maslεεn we -yɔ. 12 Nyuma 'kadu -yɔ nyuma -kpɔa -wa tlia, 'in in yi 'yaa -maa -yɔyi 'ɲnumnikpe 'kadu 'yu. 'In 'anzunya yia 'sebhɛnya 'wɔkali. Nu, 'in wa yi 'yaa 'sebhɛ -putu 'wɔkali: 'yliyɔga -sebhɛ -wa. Tlitlɛnya mia, wa lenugbu -gu wa bhua wa -yɔgbu 'wu, sa we mia celida wee 'sebhɛnya 'wu, 'sa. 13 Tlitlɛnya mia gumunyu lu, -maa ka -mɔ 'tla. Tlitlie -yɔ tlitlɛnyaa -zɔɔ ka 'ya -muu -nu wla. -ɔ -ka -mi, -mɔɔ lenugbu -gu -Lagɔ 'bhua -mɔɔ -yɔgbu 'wu, 'sa. 14 'In wa yia tlitlie -yɔ tlitlɛnyaa -zɔɔ -kosu 'kadu 'wu viteli. Mu -wa tlitliee 'sɔnu. 15 'In nyɔɔɔ nyɔɔ ka ɲni 'nia 'yliyɔga -sebhɛ 'wu celida -mi, 'in wa yia -mɔɔ -kosu 'kadu 'wu viteli.

21

-Zeluzalemv lolu

1 -Muu 'bigu, 'in in yia yali lolu -yɔ dɔdu lolu -yɔyi. Yalu tianu -yɔ dɔdu tianu ka labhu, 'in gumunyu 'ni -slεεn lamu. 2 'In -Lagɔɔ 'gbe -we -wa -Zeluzalemv -lolu, 'in in yia we -yɔyi yali -bhuda. We yia we 'de 'ylinamani nεε 'ɲwɔnyu -ɔ mi ɔ 'lowli wɔda. 3 Tɔɔn, weli 'tite yabhlo 'bhua -mɔ 'ɲnumnikpe 'wu, 'in in yia we 'nu. We nεε: «-Slεεn mia, -Lagɔɔ ladida mi nyuma glaa, wa glaa ɔ yia ladia. Ma yia ɔ nyuma -zεa. -Lagɔɔ 'debbie -yɔ wa sɔ yia -mia, 'in ɔ 'ka wa -Lagɔ nya -mi. 4 Wa -ka wi ni, -Lagɔ yia wa 'miɔ weεε sεa. Tlitlie 'na 'ka lamu. Guwɔwɔlɔwɔlɔe klaa, wiwie klaa, we -yɔ kuu 'cɔnɔe, -muu weεε 'na 'ka lamu. Nu, gbv -sɔanya ka labhu.»

5 -ɔ -dia 'ɲnumnikpe -gu la, ɔ 'bhua weli 'wu, ɔ nεε: «In ka -lu weεε 'bhiti,

'in we yia -lu lolu -zε -slεεn.» ɔ nεε 'yae: «-We na gbaa, -in celɛ we, nu, wee weli ni mi dliɔzɔ sa, 'in we mia gbvzɔnu nya.»

6 'In ɔ nεε 'ya 'mi -yla: «Nu, we ka -slεεn bhia. -Ami -wa we gwedida, 'in in mia we bhialida nya, we tianu -yɔ we 'wɔbhhlolunu. Nyime, -ɔ 'nyu-matu -ka 'bhada -mi, bhe na nyεa ɔ 'nyu. 'Nyu, -we na nyεa ɔ ni, 'wɔwɔlɔ nyu -we wlaa 'yliyɔgagie, mu -wa. 7 -ɔ -ka -gugalɛnyɔ nya -mi, mɔ kaa we 'yiyi klv: ɔ -Lagɔ na yia -zεa, 'in ɔmɔ 'ka na 'yu -zε. 8 Nu, -wa 'nia dli 'tε klaa, -wa 'nia 'mi dli -gu zɔ klaa, gbonyii 'kadu lenunya klaa, nyuma -bhanya klaa, mɔtni kwε -cian klaa, ylisinunya klaa, -wa bɔbɔa yoyo -lagɔ klaa, we -yɔ yocian weεε, -wa weεε mia dε, -kosu 'kadu -yɔ -bhuhui slo mi wa -nu nya: mu -wa tlitliee 'sɔnu.»

9 Nu, 'anzi gbesɔ, -we kaa 'kɔpu -we mia yeda 'wɔbhhlolu -siasie gbesɔ nya kwεε, we 'yabhlo bεa 'mi -yɔ, 'in we nεε: «Yi, in 'ka -mi 'ɲwɔnyu 'klɔslolu, -ɔ Bhlabhleyu -saa -bha ɔ 'ka ɔ 'ɲwɔnɔ -zε.» 10 -Lagɔɔ Zuzu 'sibhlia 'mi -gula, 'in we yia 'mi -gɔgɔ 'kadu 'wlukwa. Weεε -gɔgɔ -gu mi 'wɔpada. 'In we yia 'mi -mɔwɔlɔ gbe 'klɔslolu. Mu -wa -Zeluzalemv -we mia yali 'bhuda -Lagɔɔ -gbe. 11 -Lagɔɔ san lia wee 'gbe nɔkplε. We lile 'wɔ sa tukpa -zɔnu, we 'wɔ sa tukpa 'nuonuo -we ka nɔkplε wa yia la 'velɛ 'bhisa. 12 'Suo -we bibeε wee 'gbe, we 'tu 'wu, 'in we mia yali 'pada. Weεε 'gbe ka klolo kugbua lε 'sɔ, 'in 'anzi kugbua lε 'sɔ kua we ɲwe. 'ɲni mi wee klolonya -yɔcelida, nu, *Izlaelɛ *zɔa kugbua lε sɔɔ ɲni -wa. 13 Klolo ta mia beta yabhlo -gu, -mɔ wee 'gbe 'wu. Ta mi 'yɔlɔ 'wɔsɔlɔda, ta mi 'yɔlɔ bhililida, we gbelibhloo pnu yɔlɔlɔ 'klv -yɔ, ta beta yabhlo, 'in ta mia beta -putu. 14 Weεε 'gbee 'suoo gwe mia, tukpa kugbua lε 'sɔ nya we mia. Bhlabhleyuu tietienya kugbua lε

'sɔɔ 'ŋɪ mɪ wee tɔkpanya -yɔcɛɪɪda.

15 'Anzi, -we mia 'mɪ -yla gbɔ gbada, -can gblee -we nya we yɪbhɔɔba -lu, we mɪ we kwɛɛ, we 'ka 'gbe klaa, we klolonya klaa, we -yɔ we 'suo yɪbhɔɔɔ. 16 Wee 'gbee beta -mɪnɔa weee -bhlo. Nu, 'anzi 'bhua we -can gblee 'wɔ, 'in we yia wee 'gbe yɪbhɔɔɔ. We tɔlo klaa, we 'wɔlaylilo klaa, we -yɔ we -gɔwɔpalo, we 'dɛ weee -bhlo. We nyɪ -luu yɪbhɔɔɔɔ 'wlu glɔ ta. 17 'Anzi yia we 'suonya yɪbhɔɔɔ: we tɔlo nyɪ yɪbhɔɔɔɔ glɔ gbesɔ 'ya -mɪnɔa. -Luu yɪbhɔɔɔɔ -we 'anzi kaa, mɔ -bhlokpade dɔdɔgɔ -nyɪma kaa. 18 Wee 'gbee suo mia, tɔkpa -zɔnɔ -we wa laa zasɪpɔ, we nya wa 'sɔbhaa we. -Caaɪ 'zayli nya wa 'sɔbhaa wee 'gbe. Li we lia 'vɛli 'bhisa, 'in wa yia we 'wɔla. 19 Nu, wee pa mia, tɔkpa -we -gɔ wee mia 'sɔbhada, tɔkpa -zɔnɔɔ 'yɪ -bhlo -bhlo nya wee mia. Tɔkpaɪ tɪanɔ mɪ zasɪpɔ nya, we 'sɔnɔ mɪ safɪli nya, we tanɔ mɪ agatɪ nya. We -mɪnɔanɔ mɪ emewlodɔ nya. 20 Wee gbunɔ mɪ onɪsɪ nya, we gbelibhlonɔ mɪ salɪduanɪ nya. We gbesɔnɔ mɪ klisolɪtɪ nya, we gbetanɔ mɪ belɪli nya. We gbomɪnɔanɔ mɪ topazɪ nya. Wee kugbuanɔ mɪ klisopazɪ nya. Wee kugbua ɛ -bhlonɔ mɪ tulɪkɔazɪ nya. Wee kugbua ɛ 'sɔnɔ mɪ ametɪsɪtɪ nya. 21 Wee klolo kugbua ɛ sɔ mia, 'pɛliɪ kugbua ɛ sɔ -wa, 'in klolo -bhlo mia wee 'pɛliɪ -bhlo nya. Wee 'gbee -gbɔgbɔɔ 'wɔ mia we mɪ -caan 'dɛbhɪe -gbolu nya, 'in wa yia we 'wɔla 'vɛli 'bhisa.

22 Nu, wee 'gbe nɔkplɛ, in 'nɪ *Lagɔbudu yabhlogbɔɔ -yɔyɪ, -we ka gbɔ -wa, Jejitape, 'tɪɛ weee -Kanyɔ -Lagɔɔ 'dɛbhɪe -gbolu -yɔ Bhlabhɛyɪ mɪ we nya. 23 Wee 'gbe 'nɪ 'yɔ -yɔ 'cɔɔ saan gbɔ -ka. -Wee ka gbɔ -wa, -Lagɔɔ 'ŋɪmɪnɪe san lia we 'wɔ, 'in Bhlabhɛyɪ mia we zɪ nya. 24 Nu, dɔdɔgɔ -nyɪma yia wee 'gbee zɪ 'klɔ nɔa, 'in dɔdɔgɔ -nyɪmaa

'wlulapɪnya -yɔ wa 'ŋɪmɪnɪ yia yia. 25 Wee klolonya 'na 'ka kla 'mɪmɪnɪ, -we ka gbɔ -wa, sabɔ 'na ka wee 'gbe nɔkplɛ ɛɛ.

26 Dɔdɔ -gɔɔ 'ŋɪmɪnɪ weee -yɔ we 'tɪɛ yia wee 'gbe nɔkplɛ yia. 27 Pɔɔnkalu -we 'kaa wee 'gbe nɔkplɛ pla, we 'nɪ -mɪ. Nyɪma -wa nɔa zɔbhɔɔgbɔ ɛ, we -yɔ yocɪan, wa 'nɪ mɪnɪ wa 'ka wee 'gbe nɔkplɛ pla. Nu, -wa ka ŋɪ mia Bhlabhɛyɪ 'yɪyɔga -sɛbhɛ 'wɔ cɛɪɪda, ma -bhlogbɔɔ 'kaa -mɔ pla.

22

1 Nu, 'anzi yia 'mɪ -gbɔa yabhlo 'klɔslolu. -Gbɔa -we 'wɔ 'nyu -we wlaa 'yɪyɔgagɪe wɔa, mɔ -wa. Li wee 'nyu lia lɪ vɛli 'bhisa. -Lagɔ -yɔ Bhlabhɛyɪ 'ŋɪmɪnɪkpe 'wɔ we tɔlaa, 2 'in wee 'nyu plɪɪa wee 'gbee -gbɔgbɔɔ 'wɔ. Da wee -gbɔaa sɔ bhɔbhɔɔ -yɔ su yabhlo mɪ -bha, mɔ wlaa 'yɪyɔgagɪe. -Zɔ -bhlo 'wɔ, we tɔnɔɔ 'wɔla -zakpa kugbua ɛ 'sɔ. 'Cɔ -bhlo, 'in we tɔnɔa. 'In wee kɔ jɪpɛ dɔdɔgɔ -nyɪma weee. 3 Mɛ 'na 'ka -sɛɛn lamɪ. Nu, -Lagɔ -yɔ Bhlabhɛyɪ 'ŋɪmɪnɪkpe yia wee 'gbe 'wɔ -mia, 'in -Lagɔɔ lɔbhɔnɔyɪ yia ɔ bɔbɔa. 4 ɔ 'klɔ wa yia -yɔyɪa, 'in ɔ 'ŋɪ 'ka wa 'klɔ -yɔ cɛɪɪda -mɪ. 5 Sabɔ 'na 'ka ɛɛ, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'na 'ka 'napɛ -yɔ 'yɔɔ saan gbɔ -ka, Jejitape yia ɔ zɪ wa -gɔ 'mɪnɪaa 'gbɔ, 'in wa 'ka nyɪma 'wlulapɪ 'yɪ weee -nɔ nya.

-Zezuu yiyigbɔ

6 -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'anzi nɛɛ 'mɪ -ylac: «Wee wɛli mɪ dlɪgɔzɔ sa, 'in wee mia gbɔzɔnɔ nya. Nu, Jejitape -ɔ 'nyɛa ɔ gbɔɔ -falpanya ɔ Zuzu, mɔ tiea ɔ 'anzi, -we 'kaa dayɪ lenɔ, we 'ka we ɔ lɔbhɔnɔyɪ 'klɔslolu.»

7 -Zezu nɛɛ: «A pɔ yukwli, yia na yia dayɪ! -Falpawɛli -wee mia 'sɛbhɛ nɪ 'wɔ, -wa zɔa we 'nɔŋwe, 'wɔtɔtɔɔ -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya.»

8 Nu, -amɪ *Zaan, -amɪ 'nɔa wee wɛli, 'in -amɪ 'yɪa wee -li -yɔ. Da in

bhɩa we 'nɔnɔe -yɔ we -yɔyɩye, 'anzi -we -slolua 'mɩ we 'klɔ, 'in in yia we bhɩ -yɔ bhlili in 'ka we bɔbɔ. ⁹ 'In we nɛɛ 'mɩ -ylaɛ: «-In nɔ 'nanɔɔ, -in 'na nɔnɔ 'sa -nɩ. Nɩ, -mɩ klaa, -na bhelia -Lagɔgbɔɔ -falɩpanya klaa, we -yɔ -wa weee zɔa 'sebhɛ nɩ wɛli 'nɔŋwɛ klaa, -Lagɔɔ lubhonɔnyɔ -amɩ -mia aɩn 'bhisa. Nɩ, -Lagɔɔ 'dɛ -bhlo -in 'kaa bɔbɔ!»

¹⁰ -Mɔɔ 'bɩgɔ, we nɛɛ 'mɩ -ylaɛ: «-Falɩpawɛli -we mia da 'sebhɛ nɩ 'wɔ, -in 'na zizeli we -na 'dɛbhloo -nɔ nya -nɩ. Nɩ, we lɛnɔbhla ka cɩpa. ¹¹ -ɔ -ka nyɩmɛ 'nyuu, ɔ -tɔ gbɔnyuu lɛnɔda, ɔ -ka pɔɩn -ka, ɔ -tɔ pɔɩnplada, ɔ -ka nyɩmɛ tikli, ɔ -tɔ gbɔzɔnɔ lɛnɔda. -ɔ -ka -mɔwɔlɔda -mɩ, ɔ -tɔ -mɔwɔlɔda.»

¹² -Zeu nɛɛ: «A pɔ yukwli. Dayli na yia. In -ka yida -mɩ, cɛli nɩ na yia yia. 'In -ɔ -ka -mɩ, -we ka 'yɩyɩklɔ ɔ -ka -ka, 'in na nyɛa we ɔ, ɔ lɛnɔgbɔɔ 'gbɔ. ¹³ -Amɩ -wa *Alifa -yɔ *Omega, -amɩ -wa we gwedida, 'in in mia we bhɩalida nya, we tɩanɔ -yɔ we 'wɔbhlolunɔ.»

¹⁴ -Wa wɔɔba wa -bana, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɩ wa -nɔ nya. Nɩ, ma kaa we 'klɔ su -we wlaa 'yiliyɔgagie, wa 'ka we 'bhue li, wa ka we 'klɔ wa 'ka 'gbee klolo ŋwɛɛ plali. ¹⁵ -Wa 'na 'kaa wee 'gbe nɔkplɛ pla, ma nɩ: -wa nɔa nɩmɛgbɔ lɛ klaa, yilisinɩya

klaa, mɔtnɩ kwɛ -cɩan klaa, nyɩma -bhanya klaa, -wa bɔbɔa yoyo -lagɔ klaa, we -yɔ -wa 'yɩbhaa yo 'in wa tubhɔa yo. 'Pipee ya tɔa.

¹⁶ «-Amɩ -Zeu tiea na 'anzi aɩn 'wɔ we 'ka wee wɛli nɩ gba -mɔ leglizɩnya -yla. We 'dɛ weee mɩ gbɔzɔnɔ nya. Nyɩmaa 'wlulapɩnyɔ -Davidu zɔayli -nyɩmɛ in -mia: zɩkpa -zɛhya in -mia.»

¹⁷ -Lagɔɔ Zuzu -yɔ 'ŋwɔnyu -ɔ Bh-labhleyu -saa -bha ɔ 'ka ɔ 'ŋwɔnɔ -zɛ, wa nɛɛ: «Yi!» Nyɩmɛ -ɔ -ka we 'nɔ, -mɔɔ -kanyɔ gba: «Yi!» -ɔ 'nyumatɔ -ka 'bhada -mɩ, ɔ yi. Nyɩmɛ -ɔ -ka 'nyu -we wlaa 'yiliyɔgagie 'yɩbha, sa bhe ɔ yia we.

'Wɔbhlolu -yɩbhalɩgɔ

¹⁸ We 'dɛɛ 'gbɔ, -amɩ Zaan nɛɛ aɩn -yla: -wa weee -wa 'nɔa -falɩpawɛli -we mia 'sebhɛ nɩ 'wɔ cɛliɔda, ɔ -ka we -lu -lɛ -gɔpali, -Lagɔ yia siasie, -we mia da 'sebhɛ nɩ 'wɔ cɛliɔda, ɔ siasie -gɔpali. ¹⁹ Wee -falɩpawɛli -we mia *-Lagɔsebhɛ nɩ 'wɔ cɛliɔda, ɔ -ka we -gɔsa, su -bhue -we wlaa 'yiliyɔgagie, -mɔɔ -kanyɔ 'na 'ka we li, 'in ɔ 'na 'ka -mɔwɔlɔ gbe nɔkplɛ pla.

²⁰ -Zeu nɛɛ: «-We weee mia dɛ, gbɔzɔnɔ -wa.» 'In ɔ nɛɛ: «Cɩn, yia na yia dayli.»

-Amɛnɩ! Yi, Nyɩmaa -Kanyɔ -Zeu!

²¹ Nɩ, Nyɩmaa -Kanyɔ -Zeu ŋwɩna nyɩma weee 'nyu la.